This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

00039242

Hosted by Google

<36629960920012 S
<36629960920012
Bayer. Staatsbibliothek 33

Hosted by Google

00039242

V. II. Coll
137
Major

~~V. 2424~~

Google

VITÆ PATRVM, *IN VSVM MINISTRO-* RVM VERBI, QVOAD EIVS fieri potuit repurgatæ.

PER D. GEORGIVM MAIOREM.

CVM PRAEFATIONE D. DOCTORIS MART. LVTH.

VVITEBERGÆ
Excudebant Hæredes Laurentij
Schuuenck, 1578.

D: MARTINVS LVther, pio lectori ſalutem.

INTER CAEtera Satanici furoris opera hoc non minimũ eſt, quod hiſtorias, ſeu, quas vocant, Legendas Sanctorum, quàm plurimas aboleuerit, Et quas extare paſſus eſt (haud dubie non volens) ita corruperit fabulis ſtultis & impijs mendacijs, vt veri multo ſint ſimiliores & vtiliores gentium quædam fabulæ. Tantum eſt odium Serpentis contra ſemen mulieris & Eccleſiam Chriſti, vt etiam poſt mortem perſequatur memori-

am Sanctorum, ne vel eorum egregia dicta & facta viuentibus ſalutari exemplo vel conſolationi eſſe poſſent. Hinc illud mali venit, vt nec Apoſtolorum hiſtorias, quas maximè oportuit, fideles et puras habeamus, niſi quantum ex Luca, Euſebio, & alijs quibuſdam relictum eſt, Cætera deſiderantur & optantur fruſtra.

Nam & in ipſa vrbe Roma neſcitur, vbi ſint Apoſtolorum Petri & Pauli capita & corpora cum integris ſuis hiſtorijs. Etſi Pontifices quotannis oſtentent ſtultis populis duo lignea & factitia capita Petri & Pauli. Quæ ſinunt & credi volunt vulgo eſſe ipſa natiua crania

nia Petri & Pauli, Et ſuper eo Altari vbi condita ſunt, conſecrant Epiſcoporũ pallia, iactãtes deſuper capitibus Apoſtolorum ea mitti, vt Decretales loquuntur, incredibili perfidia & inſaniſsima mentiendi libidine orbem fallentes, ad gloriam et honorem Diaboli patris mendaciorum, cuius ſunt miniſtri. Idem faciunt cum fallaci illa Veronicæ tabula, Quam cum ſciant eſſe nihil & inanem, tamen magna pompa oſtentant pro imagine ſaluatoris impreſſa ſudario (vt vocant) ſed pannis ita velatam, vt nemo quicquã videre poſsit, nec ipſi qui oſtentant. Quis enim videat id quod nihil eſt?

Sed quid multa? Ipſa quondã Vrbs tempore martyrum, ſanctiſsima, & totius Eccleſiæ locus vnus in orbe terrarũ, omnium præclariſs. poſt, ut et nũc, eſt impudentiſsimis mendacijs & ſtultiſsimis fabulis, conniuentibus ſcilicet Pontificibus impijs & ſceleratis, vnus omnium refertiſsimus per omnes angulos, Et plane Sentina omnium turpitudinum & uitiorum, ſcilicet impletũ eſt Diaboli tam dirum votum, in quod ſemper hiauit, vt ex optima Eccleſia ſibi faceret Satanicam ſpeluncam Latronum horrendiſsimam & ſterquilinium prorſus inexpurgabile.

Quod ſi Romam auſus eſt

tam

tam̄ fœde conſpurcāre, perm̄ittente ira Dei, noſtra ingratitudine cogente, quam Chriſtus maximo Spiritus ſui impetu purgauit, ſicut ſcriptum eſt, Conquaſſabit caput terrarum multarum, Pſalm. cix. Quid rogo in aliÿs partibus orbis (quantum potuit furor eius) nobis purum & ſyncerum relinqueret? Hinc mundus plenus eſt impietate, Idolatria, cultibus, fabulis & legendis ſanctorum, miſsis prophanis, & quis omnia ſcandala numeret? Ipſam vide ſcripturam & Sacramenta Dei, quot generibus & ſpeciebus hæreſium & errorum tentauit prorſus perdere? nec hodie in hac re minus furit

 quam

quam antea ſemper. Ea malitia quoq; imprimis appetiuit hũc Librum celeberrimum, quem VITAS patrum appellat orbis totus Eccleſiæ.

Sed hic prius referam ipſius S. Hieronymi ſententiam, quæ eſt in Epiſtola eius ad Cteſiphontem contra Pelagianos. Euagrius, inquit, ponticus Hyperborita, qui ſcribit ad Virgines, ſcribit ad Monachos, edidit librũ et ſententias περὶ ἀπαθείας, quam nos impaſsibilitatem vel imperturbationem poſſumus dicere, quando nunquam animus vllo perturbationis vitio commouetur, & (vt ſimpliciter dicam) vel ſaxum vel Deus eſt. Huius libros per orien-

tem

00039242

tem Græcos, & interpretante diſcipulo eius Ruffino, Latinos, pleriq; in occidente lectitant. Qui Librum quoq; ſcripſit quaſi de Monachis, multoſque in eo enumerat qui nunquam fuerunt, & quos fuiſſe ſcribit Origeniſtas, & ab Epiſcopis damnatos eſſe nõ dubium eſt, Ammonium videlicet & Euſebium & Euthimium & ipſum Euagrium. Or quoq; & Iſidorum & multos alios, quos enumerare tedium eſt, Et iuxta illud Lucretij:

Ac veluti pueris abſynthia tetra medentes
Cum dare conantur, prius oras pocula circum,
Contingunt dulci mellis flauoq; liquore.

Ita ille vnum Iohannem in ipſius libri principio poſuit,

Hosted by Google

quem & Catholicum & ſanctũ ſuiſſe non dubium eſt,vt per illius occaſionem cæteros(quos poſuerat) Hæreticos, Eccleſiæ introduceret &c. Reliqua tu ipſe lege Lector, dura certe de Ruffino & Euſebio Cæſarienſi,ſi vera eſt narratio.

His verbis videtur S. Hieronymus hũc Librum nominare,et plane velut digito mõſtrare. Qui ſi tempore illo ſic fuit corruptus & confuſus Liber, quid & quantum putas poſt illa tempora acceſſerit fabularum & mendatiorum? Qualia illa ſunt de Martino, Euphroſyna, Simone ſuper Columna, & ſimilia multa, quæ partim Poëtica ſunt, qui-

bus

bus vaniloqui homines Stoi-
cas illas Apathias voluerunt in Eccleſia ſuperatas videri, quas tamen nullus Stoicus vnquam vidit neq; ſenſit, partim prorſus impudentiſsima figmenta, quibus irriſa eſt Eccleſia in ſuis veris miraculis.

Sed id obſeruandum eſt in verbis S. Hieronymi qui damnat in iſto genere Monachorum tantum eos qui Pelagiani & Origeniſtæ fuerunt. Et cum negari non poſsit, multos fuiſſe eiuſdem nominis, quorum alij Hæretici, alij Orthodoxi fuerint, fit iſta confuſio, vt neſcias, quis, qualis fuerit. Nam ſi vniuerſum Monachorum genus (vt illo tempore fuit) damnes:

ipſum

ipſum S. Hieronymum imprimis damnabis, qui non ſolum laudauit plus nimio hoc vitæ genus, vt vides in Antonio, Paulo, Hilarione, Malcho, Sed ipſe quoq; factus eſt vrbe relicta Monachus, ſatis periculoſo exemplo multorum.

Fuit iſtius ſeculi mos, ſi mos vocari poteſt tantus furor Sathanæ, vt inciperēt magno impetu agere, quod Paulus prædixit. j. Timoth. iiij, prohibentium nubere & cibis abſtinere &c. Quaſi nulli poſſent eſſe Chriſtiani, niſi cœlibes eſſent & Stoicis dogmatibus ſatisfacerent, ita ut etiam ipſius Hieronymi libri opus habeant acris iudicij Lectore, vbi nuptijs iniquiſſi-

quiſsimus eſt,& ſecundas, ſi licuiſſet, proſtibulis comparaſſet. Sed reuocauit & correxit eum poſtea Epiſcoporum fidelium miniſterium,qui Pelagianos & Origenis errores (quem prius non dubitauerat ſcribere, Magiſtrum Eccleſiarum poſt Apoſtolos) damnauerũt.

Quæ cum ita ſe habeant, vt Liber iſte VITAS patrum opus habeat ſeueriore cenſura, poſtquam ſunt omnia fanda, nefanda malo permixta furore, vt neſcias,quæ Ruffini,quæ Hieronymi vel aliorum,deinde quæ Hieronymi certa ſunt,quo ſpiritu hæc vel illa ſcripſerit: Impuli & vix perpuli precibus D. Georgium Maiorẽ, vt hoc

onus

onus ſeligendi et purgandi omnia ſuſciperet, haud dubie moleſtiſſimum. Sunt enim in eo Libro, vt & in Hieronymo, multa egregiè dicta & facta, quæ vt fragmenta Euangelicæ menſæ colligere oportet, & nō abijcere cum iſtis ſordibus, quas alij imprudentes miſcuerunt, velut illæ diræ volucres apud Vergilium dapes AEneæ fœdauerunt.

Non eſt autem difficile internoſcere & diſcernere vtri ſint probandi. Pelagiani enim & Origeniſtæ vrgent Stoicas Apathias & neſcio quas perfectiones vitæ. Qua in re etiam Auguſtino fecerunt negociū. Cæterum de gratia, fide, remiſſione

ſione peccatorum & veris magnalibus Dei, quo etiam infans, ut Iſaias dicit, vincit mortē, peccatū, infernum, ſatis modeſte ſuſurrant & leniter, ne dicam, in totum ſilent: ſuas autē Stoicas Apathias ambabus buccis inflant. Contra Orthodoxi, media & regia via incedentes, nec peccatis indulgent, nec perfectiones ſibi arrogant, ſed peccatoribus pœnitentibus & credentibus remiſsionem peccatorum, gratiam, vitam et ſalutem tribuunt. Quæ opera, vt ſunt ipſius Dei & CHRIſti Domini noſtri, ita ſunt abſcōdita ſapientibus iſtis & intelligentibus. Quis eſt enim inter eos qui videat paruulum bap-

tiſa-

tiſatum, eſſe Dominum & victorem peccati, mortis & Diaboli: Sed obliti iamdudum ſui Baptiſmatis, eundem inuadunt hoſtem ſuis proprijs viribus ſuperandum, id eſt, Diabolum, peccatum, mortem, quem debebant agnoſcere victum eis eſſe in ſuo Baptiſmate, id eſt, in Chriſto, ſemine mulieris.

Hæc eſto Regula quæ fuit
& erit in ſecula. DEO
laus & gloria,
AMEN.

Egregia

Google

00039242

EGREGIA PIETATE ET DOCTRINA PRAEDITO, D. M. Gregorio Ioſtelio, Paſtori & Superattendenti in VVeiſſenſehe, oppido Turingiæ, amico ſuo,

GEORGIVS MAIOR S. D.

MAGNA PARS HOMInum eodem conſilio Eccleſiæ hiſtorias, & prophanas legunt. Exempla morum eſſe iudicant, propoſita ut rectè facta imitemur, fugiamus contraria, quòd honeſtè facta laudentur & plerunq; exitus habeant placidos, econtra uerò iniuſtè facta uituperentur & plerunq; tragicis calamitatibus puniantur. Nec uerò negandum eſt prodeſſe moribus has imagines uitæ undecunq; ſumptas. Admonent enim Lectores de humanæ naturæ imbecillitate, & de fortunæ inconſtantia, eaſq; ob cauſas hortantur ut frenum iniiciamus cupiditatibus, moderemur impetus, nec diſcedamus à morum regula, nec indulgentes libidini, iracundiæ, aut alijs prauis adfectibus, ea faciamus, quæ pœnæ & fatali lege, & hominum iudicijs comitantur.

Hosted by Google

Etſi autem in bona natura plus ualet hæc commonefactio, tamen adſentior omnis generis hiſtorias mediocribus ingenijs proponendas eſſe, eaſq; multum conducere, ad flectendos animos ad moderationem, ut credibile eſt Auguſtum, colligentem animo tyrannos omnium ætatum & eorum exitus, magis coluiſſe iuſticiam, ac repreßiſſe iracundiam, quæ in Imperij faſtigio fulmen eſſe dicitur. Sed hiſtoriæ quæ ſunt Eccleſiæ propriæ, quanquam & ipſæ morum exempla proponunt, tamen de rebus alijs maioribus Lectorem commonefaciunt. Et ut iam de ea parte loquar, quæ uitas piorum continet, in hac quinq; gradus ſunt, quorum conſideratio, tùm ad erudiendos, tùm ad confirmandos Lectores conducit.

Primùm in ſingulis pijs doctrinæ genus quæratur, ut in Prophetis & Apoſtolis quid poſſeßi ſint, quid docuerint, multò prius quærendum eſt, quàm quales fuerint domeſtici mores, qualis ueſtitus, quæ priuata exercitia. Sic deinceps cùm legimus in Eccleſia, qui Doctores Apoſtolis ſucceſſerint, qui puritatem doctrinæ retinuerint, horum teſtimonijs magnoperè confirmamur, ut cùm legimus Gregorij Neocæſarienſis ac Irenei et aliorum uetuſtißimorum teſtimonia de filio DEI, & de Spiritu ſancto, ualde confirmamur, præſertim cùm oſtendant, ſe certis teſtibus hanc ſententiam ab Apoſtolis accepiſſe. Profeßio igitur doctrinæ pri-

mum

mum ſpectetur, quæ quidem præcipuè pios ab impoſtoribus diſcernit. Magno animo adijt ſupplicium Polycarpus, et perferre cruciatus maluit, quàm à uera ſententia deficere. Hac conſtantia confirmauit cæteros, præſertim cùm in ipſo ſupplicio, mira quædam facta oſtenderint, Deum adeſſe ſuis in hoc ipſo agone. Sed tamen plus mihi Polycarpi hiſtoria prodeſt, cùm lego quid ſentiret de filio Dei, deq; cæteris doctrinæ articulis. Nam exempla conſtantiæ etiam aliæ multæ hiſtoriæ ſuppeditant. Doctrinæ teſtimonia rariora ſunt. Et inter Martyres multi diſsimiles, multi prauis opinionibus polluti, ſupplicijs adfecti ſunt. Doctrina igitur quærenda eſt. Nam ut ſcripſit Apollinaris: Vbi non eſt Chriſti ueritas, ibi nec ueritas eſt Martyrij.

Secundò. Poſtquam inſpeximus doctrinam, miracula conſiderentur, quæ Deus edidit, ut teſtaretur ſe adeſſe Eccleſiæ, ac exaudire inuocantes, & hos ipſos ſe inter membra Eccleſiæ, tanquam rectè ſentientes, complecti.

Tertiò. Etſi multa ſunt prouidentiæ teſtimonia in hac natura, quæ oſtendunt non caſu regi naturam, ut certitudo motuum cœleſtium, diſcrimen honeſtorum & turpium in mente humana, pœnæ atrociorum ſcelerum in Politijs, tamen euidentiſſime conſpicitur DEI præſentia in piorum liberationibus. Adflictiones igitur & certamina eorum

conſiderentur. Hæc confirmant nos curæ eſſe Deo, & exaudire inuocantes. Saul ornatus erat à Deo ingentibus uictorijs, quæ quidem & ſalutares fuerunt populo Dei. Quid poteſt autem cogitari glorioſius, quàm gerere res magnas ac difficiles ad Eccleſiæ defenſionem? Lapſus, poſtea non ſolùm armis uictus eſt, Sed quia non redijt ad Deum, æterna morte oppreſſus eſt. At Dauid etſi admiſerat exemplum planè Tyrannicum, rapta uiri Principis coniuge, & marito arte necato, tamen pulſus in exilium, agnoſcit culpam, perfert pœnam, & intelligit non eſſe cumulanda priora ſcelera maioribus flagitijs, deſperatione & contumelijs Dei, ſed redeundum eſſe ad Deum, petendam ueniam. Itaq; rurſus exauditur, & in regnum diuinitus reducitur. In talibus hiſtorijs & pœnæ & liberationes mirandæ, præſentiam Dei toti generi humano monſtrant. At neceſſe eſt hæc teſtimonia de præſentia DEI in Eccleſia illuſtriora eſſe, quàm ubi ignota eſt uera doctrina. Ideo enim Deus uocat Eccleſiam, ut ſe ibi patefaciat, & hanc nominat ſuum domicilium & regnum.

Exercetur Eccleſia ſemper multis ingentibus periculis, ut omnium temporum hiſtoriæ declarant, & ſeruatur tamen, ac tandem inter confeſſionem & inuocationem eluctatur, ut adpareat inuocationem non eſſe irritam. Hæc cùm in toto corpore, tùm uerò in ſingulis conſideranda ſunt, iuxta

Hosted by Google

iuxta illud Pſalmi dictum: Iſte pauper clamauit, & Dominus exaudiuit eum. Hæc enim exempla ideo Deus proponit, ut nos ad inuocationem exuſcitet, ut diſcamus acquieſcere in ipſo, & ipſum uerè ſtatuamus nobis præſidio eſſe, nec eſſe inane murmur precationes, ut Ethnici ſine fide recitant βαττολογίας, nec acquieſcere in Deo poſſunt, non enim audiri ſe certò ſtatuunt, ut ille in Creta ſtatuam Iouis ſculpſerat ſine auribus, dubitationem humanam ſignificans.

Quartò, in pijs uocatio & munera uocationum diuerſa, & priuati mores ſpectentur. Apoſtoli inermes toto orbe terrarum circumtulerunt Euangelium, at Prophetæ ſuam politiam rexerunt, gubernarunt belli & pacis conſilia. Fuerunt enim diſsimiles uocationes. Et ſuum quiſq; munus intelligat, ne imitatione accidat κακοζηλία. Ipſorum etiam Prophetarum uocationes diſsimiles fuerunt. Samuel, Eliſeus, Eſaias præliantur. At Ieremias nouo & contrario modo ſeruat Eccleſiam, ſuadens deditionem & migrationem tam diuturnam, ut poſt tantum interuallum reſtitui Rempub. incredibile uideretur. Hæc omnia ſignificant, Eccleſiam regi non humanis conſilijs, ſed mirabiliter caſtigari, ac mirabiliter rurſus excitari. Vitandæ igitur πολυπραγμοσύναι, & uidendum quod noſtrum ſit officium, in eo præſtanda eſt fides, & hæc prudentia ut neceſſaria faciamus, cu-

rioſa uerò conſilia de incertis commodis aut in-commodis relinquantur.

Hanc regulam & has metas intelligere, & ſequi, ſapientia eſt neceſſaria & ſalutaris. Vetus eſt illud: ἱππεὺς ἱππεύειν ἔδαη καὶ ἀοιδὸς ἀείδειν. Nunc equites ſibi iudicium de dogmatibus, de Eccleſiæ gubernatione ſumunt, Et ſæpe doctores equitum munera, hoc eſt, conſilia belli & pacis regere conantur. Hæ confuſiones uocationum, ſæpe pernicioſæ ſunt Eccleſiæ & Imperijs.

Quintò, Ceremoniæ & domeſtica exercitia, ut lectiones, precum recitatio, temperantia in uictu, ſedulitas in laboribus, & ſimiles Pædagogiæ ſpectentur, Hi gradus omnes in Eccleſiæ hiſtorijs requirantur, ac præcipuè priores quatuor, qui in hiſtorijs, quas Prophetæ & Apoſtoli ſcripſerunt, accuratè recitantur, ut in Dauide legis ipſius doctrinam, miracula, quæ teſtantur eum regi diuinitus ac Deo placere. Legis & ærumnas eius, & mirandas liberationes, ut exemplum nos moneat, pios exerceri ingentibus adflictionibus, labi interdum, & rurſus ad Deum confugientes ac inuocantes recipi & exaudiri. Poſtremò uides quibus officijs Deo ſeruiat, ſcilicet muneribus uocationis, militando, & domi iudicia ac diſciplinam regendo. Et hæc ſunt fœlicia, donec manet inter metas uocationis. Sed cũ labitur πολυπραγμοσύνη,

nume-

numeraturus populum, conſilio ut uidetur politi-
co, ut ordine certiore exercituum inſtituto, huma-
na diligentia muniret Rempub. magnas dat curio-
ſitatis pœnas. De his quatuor gradibus hiſtoria Da-
uidis copioſior eſt, de quinto, de ceremonijs & pri-
uatis exercitijs, non multa narrat, etſi longè ſunt
infra ſuperiores illos gradus, tamen non prorſus
aſpernanda ſunt, cùm ſint Progymnaſmata maio-
rum uirtutum, ut Dauidem legimus didiciſſe Mu-
ſicen, & in choro ante arcam fœderis inter Mu-
ſicos fidibus & cantu celebrare Deum. Ac tunc
quidem Muſica, ut uetus Poëtica, multas diſcipli-
nas complectebatur. Nam hiſtoriæ carminibus
compræhendebantur, ut uerè inquit Lucanus:

O ſacer & magnus uatum labor, omnia fato
Eripis & donas populis mortalibus æuum.

Multa & de natura rerum obiter diſcenda erant.
Quare adoleſcentia eius certis lectionibus, preca-
tionibus & alijs exercitijs dedita fuit. Sed hæc, ut
dixi, ſint Progymnaſmata maiorum uirtutum.
Non conſumatur tota ætas in ſolis ceremonijs,
nec ſint plura πάρεργα τῶν ἔργων. Hæc præfan-
da eſſe huic libro duxi, qui Titulum habet ſatis
ſplendidum, VITAE patrum. Nam Prophetas &
Apoſtolos potius agnoſcamus eſſe patres, ut eos
uox diuina nobis commendat. Hi Monachi for-
taſſe Pædagogi dici poſſunt, quia aliquid de priua-
tis exercitijs & ceremonijs docent. De rebus gra-

uioribus in hac hiſtoria ferè ſilentium eſt. Deinde cur Vitas inſcripſerunt, cùm non doctrinam, non uocationis officia, non certamina narrent, quæ ſunt in uita magnorum uirorum in Eccleſia precipuè ſpectanda, ſed domeſticas ceremonias? Quanquam autem tenuis hiſtoria eſt, tamen extare eam non eſt inutile. Prodeſt enim pijs & rectè inſtitutis in doctrina Chriſtiana uidere, quàm facilè à puritate Euangelij, ad ceremonias humanæ mentes delabantur.

Poſtquam Antonius & Paulus exempla propoſuerant deſerendæ uitæ ciuilis, admiratio nouæ & inuſitatæ rei, quæ ſpeciem uirtutis habebat, multos ad imitationem inuitauit. Et rarò eſt fœlix imitatio. Fieri poteſt, ut aliqui rectè inſtituti ac tenentes fundamentum, id eſt, fidei iuſticiam, poſtea hoc uitæ genus tanquam ἀδιάφορον, ſui ſtudij aut exercitij cauſa ſecuti ſint, ut Antonius & aliqui prudentes. Sed alij innumerabiles, offuſa hac ſpecie Ceremoniarum, obliti ſunt fidei iuſticiam, & hanc Monaſticam diſciplinam dixerunt eſſe iuſticiam & eximios Dei cultus. Hoc ipſum interdum monent eruditiores narrationes in his hiſtorijs. Antonio monſtratur in oppido Sutor, maritus, quærens uictum familiæ ſua arte, credens in Chriſtum. Huius ſutoris ſimilem eſſe narratio Antonium inquit.

Quid quod in tantis exercitibus Eremitarum,

& hoc

& hominum indoctorum, multos fuiſſe, conſentaneum eſt, in quibus ocium, ſolitudo, neglectio doctrinæ, magna uitia aluerunt, fuiſſe flammas libidinum ipſi fatentur. Vtile eſt autem ad tuendam caſtitatem, in magna honeſtorum hominum frequentia uerſari, uereri honeſtorum oculos & iudicia, audire de magna uarietate negociorum uitæ honeſtos ſermones, occupatum eſſe cura diſcendi aut adminiſtrandi mandata negocia. Certè ſolitudo & ocium, confirmant libidinum incendia. Quid igitur accidit poſtea in monaſterijs, poſtquam ad ocium, ſolitudinem, inſcitiam acceſſerunt deliciæ & luxus?

Qui igitur hanc hiſtoriam legent, ſint antea præmuniti Euangelij cognitione, & adferant rectum & pium iudicium de omnibus partibus uitæ Chriſtianæ, uideant quæ ſint analoga fidei, quæ econtra ſint ſuperſtitioſa. Interdum autem offerunt ſe dicta aut exempla, quæ prudenti & pio Lectori prodeſſe poſſunt. Cum autem extarent antea hi Libelli, confuſè editi, & adpareret paßim ab impoſtoribus inſertas eſſe fabellas, quæ ad deridendam Chriſtianam promißionem confictæ uidentur: Vir clarißimus ac reuerendus D. Doctor Martinus Lutherus, quem & propter publica, & propter priuata beneficia ingentia, tanquam patrem & amo & ueneror, cùm in familiaribus ſermonibus de omnibus Eccleſiæ temporibus loquens, ut ſolet,

interdum etiam aliquid ex his hiſtorijs recitet, mihi hoc negocium dedit, ut hunc librum recognoſcerem, & fabellas alicubi, quarum manifeſta eſt uanitas, delerem. Huius uoluntati non duxi repugnandum eſſe. Relecta hac hiſtoria, diſtinxi narrationes, ut expeditius legi poßint. Ne uerò in alieno Libro nimis ſeuerè uti cenſura uiderer, pauciora ſuſtuli quàm uelit Lector ſeuerior, ac peto ut laborem meum ſtudioſi, boni conſulant.

Etſi autem Concionatores ex ueris fontibus haurire doctrinam neceſſe eſt, hoc eſt, ex Prophetarum & Apoſtolorum ſcriptis, & res longè maiores proponendæ ſunt, quàm quales hic Liber continet: tamen prudens doctor interdū aſpergere dictum aut exemplum aliquod etiā, ex hac hiſtoria electum, poteſt. Interdum enim, collatio horum exemplorum aliquid lucis addit doctrinæ Euangelij, interdum ualent ad excitandos animos, ut bono doctori opus eſt, magna ſupellectile rerum, ſententiarum, & exemplorum. Sed iudicium & delectus adhibeatur, & ſciat Concionator, quid quibus doctrinæ locis ferè congruat, quid non congruat, ac ſtudeat res utiles illuſtrare, nec prætextu antiquitatis, ut multi faciunt, errores ſtabiliat. Hunc uerò laborem, pro tuo erga me ſtudio ac obſeruantia, & meo erga te amore, mi carißime Gregori, tibi dicare uolui. Bene uale. VVitebergæ Calendis Ianuarij. Anno 1544.

Prole-

00039242

PROLOGVS SANCTI Hieronymi in vitas Patrum.

BENEDICTVS DEVS qui uult omnes homines ſaluos fieri, & ad agnitionem ueritatis uenire, qui etiam noſtrum iter direxerat ad Aegyptum, & oſtendit nobis mirabilia magna ad poſteritatis memoriam profutura, ex quibus non ſolùm nobis cauſa ſalutis oriretur: uerùm & hiſtoria ſalutaris atque ad doctrinam pietatis aptiſſima conderetur, quæ uirtutis iter agere uolentibus, geſtorum præcedentium fide ampliſſimum tramitem pandat. Quamuis ad tantarum rerum narrationem minus idonei ſimus, nec dignum uideatur ingentium rerum exiguos ac paruos fieri auctores, præcelſaſq; uirtutes humili narrare ſermone: tamen quoniam fratrum caritas eorum qui in monte ſancto olīueti commanent, hoc à nobis frequenter expoſcit: ut Aegyptiorum Monachorum uitam, uirtuteſq; animi, & cultum pietatis atq; abſtinentiæ robur, quod in eis cordm uidimus explicemus: precibus ipſorum, qui hoc imperant, adiuuandum me credens, aggrediar, non tam ex ſtylo laudem requirens, quàm ex narratione rerum ædificationem futuram legentibus ſperans.

Hosted by Google

rans: dum geſtorum unuſquiſq; inflammatus exemplis, horreſcere quidem ſeculi illecebras, ſectari uerò quietem: & ad pietatis inuitatur exercitia.

Vidi ergo & uerè uidi theſaurum Chriſti in humanis abſconditum uaſculis: quenq; theſaurum repertum nolui tanquam inuidus occultare: ſed quaſi pro multis inuentum proferre in medium, & facere communem: certus quod quantò plures ex eo fuerint ditati: tantò mihi amplius acquireretur. Ego enim locupletior fiam cùm aliorum ſalus miniſterij mei fuerit quæſita mercimonio. In principio ergo narrationis noſtræ adeſſe nobis precamur gratiam Domini noſtri Ieſu Chriſti: cuius uirtute omnia hæc pietatis exercitia apud Aegypti Monachos habentur.

Vidimus enim apud eos multos patres cœleſtem uitam in terra poſitos agentes, nouos quoſdam Prophetas tàm uirtutibus animi, quàm uaticinandi officio ſuſcitatos: quibus ad teſtimonium meritorum, nec ſignorum quidem ac prodigiorum deerat efficacia, & merito. Cur enim qui nihil terrenum, nihil carnale cupiunt, non accipiant cœleſtem poteſtatem? Nonnullos namq; eorum ita ab omni malitia & cogitatione & ſuſpitione uidimus alienos, ut nec ſi aliquid mali adhuc gereretur in ſeculo

ſeculo meminiſſent. Tanta in eis erat tranquillitas animi, tantuſq; inoleuerat eis bonitatis affectus: ut meritò de eis dictum ſit: Pax multa diligentibus nomen tuum Domine.

Commanent autem per heremum diſperſi & ſeparati cellulis: ſed caritate connexi. Ob hoc autem dirimuntur habitaculis, ut ſilentij ſui quietem & intentionem mentis, diuina ſectantes, nec uox aliqua, nec curſus ullus, aut ſermo aliquis ocioſus obturbet. Intentis ergo in ſuo quiſq; loco animis, uelut boni patres, Chriſti expectant aduentum, aut tanquam miles paratus in caſtris, Imperatoris præſentiam, uel ut fideles ſerui aduentantem dominum ſuſtinent, libertatem ſibi pariter & munera largiturum. Omnes ergo hi nullam cibi, aut indumenti, aut ullius horum ſollicitudinem gerunt. Sciunt enim quia ſcriptum eſt: Hæc omnia gentes cogitant: ipſi uerò iuſticiam & regnum Dei requirunt, & hæc omnia ſecundum promiſſionem Saluatoris apponuntur eis.

Deniq; eorum plurimi fortè ſi in aliquo neceſſarijs ad uſus corporis eguerint, non ad humana profugia, ſed ad Deum uerſi: & ab ipſo tanquam à patre poſcentes, quæ popoſcerint ilico conſequuntur. Tanta nanq; in eis fides eſt: quæ etiam

montibus

montibus ut transferantur, ualeat imperare. Vnde & nonnulli eorum irruptiones fluuij in perniciem uicinarum regionum concitatas, orationibus repreſſerunt. Et pede incedentes aluei eius profunda digreſſi ſunt, immaneſq; eius beſtias peremerunt. Et plurima atq; immenſa ſigna, quæ á Prophetis & Apoſtolis antiquitus geſta fuerant, conſumárunt, ut dubitari non debeat, ipſorum meritis adhuc ſtare mundum. Sed illud ualde mirum eſt, cùm ſemper optima quæq; rara ſint & difficilia, in illis tamen utrumq; pariter conueniſſe, ut & numero immenſi ſint, & virtutibus incomparabiles. Sunt enim & alij in ſuburbanis locis, alij per rura, plures autem & egregij per heremum diſperſi: & uelut quidam cœleſtis exercitus in procinctu poſitus, atq; in tabernaculis degens, ad obedientiam præceptorum regi ſemper intentus, armis orationum pugnans, & ſcuto fidei ab inimico inſidiante protectus, regnum ſibi cœleſte conquirunt.

Sunt ergo ornati moribus, quieti, lenes, tranquilli, & caritatis uinculis uelut quadam germanitate conſtricti. Ad æmulationem uerò virtutum, certamen ingens exercent & agones. Studet enim unuſquiſq; clementior altero, benignior: hic humilior, ille patientior inueniri. Si quis autem ſapientior cæteris fuerit, hic ita communis erga omnes

& me-

& mediocris exiſtit: ut ſecundum mandatum Domini omnium minimus & omnium ſeruus eſſe uideatur. Quia ergo DEI munere donatum mihi eſt, & uidere eos, & intereſſe conuerſationi eorum: & de ſingulis iam nunc quæ ad memoriam Dominus reduxerit enarrare tentabo: ut hi qui non uiderunt eos in corpore: opera eorum diſcentes, uitamq; eorum perfectam lectionis indicio colligentes: ad æmulationem ſancti operis inuitentur, & perfectæ patientiæ palmam requirant.

Explicit Prologus.

INCIPIT NARRATIO de ſancto Ioanne Aegyptio heremita.

PRIMVM IGITVR TANQVAM uerè fundamentum noſtri operis ad exemplum bonorum omnium ſumamus Aegyptium Ioannem, qui uerè etiam ſolus ſatis ſuperq; ſufficiat, religioſas & Deo deuotas mentes ad uirtutum culmen erigere, & ad perfectionis ueſtigia concitare. Hunc enim uidimus in Thebaidis partibus in heremo, *Vixit ſub Theodoſio Imperatore.*

mo, quæ adiacet ciuitati Lyto, in rupe quadam montis ardui commanentem. Aſcenſus ad eum difficilis, aditus monaſterij eius obſtructus & clauſus, ita ut à quadrageſimo ætatis ſuæ anno, uſq; ad nonageſimum, quem tunc gerebat, cùm eum uidimus, monaſterium eius nullus intrauerit. Aduenientibus uerò per feneſtram ſe uidendum præbebat, & inde eis uel uerbum Dei ad ædificationem, uel ſi qua fuiſſent, conſolationis reſponſa reddebat. Mulierum tamen illuc nulla nec ad conſpectum quidem eius acceßit, ſed & uiri raro, & certis quibuſdam temporibus.

Cellam ſanè hoſpitalem extrinſecus fieri permiſit, in qua aduentantes è longinquis regionibus paululum requieſcerent, ipſe uerò intrinſecus ſolus ſoli Deo uacans, non diebus, non noctibus à colloquijs Dei & oratione ceſſabat, diuinum illud & quod ſuper omnem mentem eſt, tota mentis puritate conſectans. Quantò enim ſe ab humanis curis & colloquijs ſequeſtrabat, tantò illi uicinior & propinquior Deus erat.

Ioannes Aegyptius Propheta.

In tanta deniq; mentis ſuæ ſinceritate profecerat, ut non ſolùm eorum quæ erant, ſcientiam conſequeretur à Domino, uerùm & eorum, quæ futura erant, præſentiam mereretur. Euidenter nanq;

nanq; ei Dominus prophetiæ gratiam contulit, ita ut non tantùm ciuibus & prouincialibus ſuis, ſi fortè percunctarentur, futura prædiceret, Sed & Imperatori Theodoſio uel quos belli exitus habiturus eſſet, uel quibus modis uictoriam caperet de Tyrannis, ſed & quod irruptiones paſſurus eſſet gentium barbararum, ſæpe prædixerit.

Niceph. li: 12. cap. 39.

Quodam etiam tempore, cum gens Aethiopum Romanum militem circa Cyrenen, quæ prima eſt ex Aethiopiæ partibus, Thebaidis ciuitas, incurſaret, & ſtrages plurimas noſtrorum dediſſet, prædamq; duxiſſet, uenienti ad ſe Romano duci, & metuenti confligere cum eis, eò quòd exiguus ei erat militum numerus, & hoſtilis contra ſe innumera mulitudo, Ioannes ſtatutum deſignans diem, perge, inquit, ſecurus, die enim qua dixi, & hoſtem proſternes, & ſpolia capies, prædamq; reuocabis. Quod cum fuiſſet impletum, etiam apud Auguſtum, quia carus acceptuſq; futurus eſſet, prædixit. Hæc apud illum Prophetiæ gratia habebatur, ut magis hoc illorum qui percunctabantur, quàm ſuis meritis aſſcriberet. Dicebat enim, non pro ſe hæc, ſed pro illis qui audiunt, à Domino prænunciari.

Aliud quoq; per eum mirum ualde Domi-

nus oſtendit. Tribunus quidam ad agendum militem pergens, uenit ad eum, & obſecrare eum cœpit, ut permitteret etiam coniugem ſuam uenire ad ſe. Multa nanq; eam, dicebat pertuliſſe pericula ob hoc tantum, ut faciem eius uideret. Tunc ille negat ſibi unquam moris fuiſſe uidendi mulieres, & præcipue ex quo in illius rupis ſe monaſterio concluſiſſet. Tribunus perſiſtit obſecrando & confirmando, quod niſi uideret eam, eſſet ſine dubio in multa triſticia peritura. Cunq; iterum ac ſæpius eadem precaretur, & cauſam mortis eum ſuæ coniugis confirmaret futurum, atq; inde interitum, unde ſalutem ſperauerat, accepturam, tunc fidem & importunitatem eius aſpiciens ſenior uade, inquit, uidebit me coniunx tua hac nocte, non tamen ueneit huc, ſed in domo ſua atq; in lecto ſua manebit. Poſt hæc uerba abſcedit uir, ambiguitatem reſponſi in pectore ſuo uerſans. Cunq; hæc etiam coniugi nunciaſſet, ſimili modo nihilominus etiam mulier ſermonis incerto fatigabatur. Sed ubi ſomni tempus aduenit, adeſt homo Dei per uſum, & adſiſtens mulieri, fides (inquit) tua magna eſt ô mulier, & ideo ueni deſiderio tuo ſatisfacere, te tamen moneo, non ut faciem corporalem ſeruorum deſideres Dei, ſed ut geſta & actus per ſpiritum contempleris. Spiritus enim

Meminit Auguſtinus de cura pro mortuis gerenda.

Ioannes apparet in ſomnis mulieri.

enim eſt qui uiuificat, nam caro non prodeſt „
quicquam. Ego autem non quaſi iuſtus aut Pro- „
pheta, ut putas, ſed pro fide ueſtra intereeßi pro „
uobis apud Deum, & conceßit tibi omnium „
morborum, quos in corpore tuo pateris ſanita- „
tem. Eris ergo ex hoc ſana, & tu & uir tuus, „
& benedicetur domus ueſtra. Sed & uos me- „
mores eſtote beneficij á Deo uobis collati, & „
timete Dominum ſemper, nec amplius quám ſti- „
pendijs ueſtris debetur aliquid requiratis. Suffi- „
ciat ergo tibi hoc quod uides me in ſomnis, & „
amplius non requiras. Euigilans autem mulier „
indicauit uiro ſuo quæ uiderat quæq; audierat, „
ſed & habitum uiri & uultum atq; omnia ſig- „
na eius expoſuit. Super quæ admiratus uir eius, „
regreſſus ad hominem Dei gratias refert, & ac- cepta ab eo benedictione, perrexit in pace.

Alio quodam tempore Præpoſitus quidam militum uenit ad eum, cuius uxor grauida ab eo relicta eſt in domo ſua. At illa ipſa die, qua ille ad beatum Ioannem uenerat, partum edens periclitabatur. Tunc ſanctus homo Dei, ſi ſcires inquit, donum Dei, & quia tibi hodie, natus eſt filius, gratias ageres domino. Sed ſcito matrem pueri periclitatam, aderit tamen dominus, & inuenies eam ſanam. Feſtina ergo & redi in domum tuam, & inuenies puerum

rum ſeptem dierum, & uocabis nomen eius Ioannem, hic nutriatur in domo tua abſq; ulla contaminatione gentili, ſeptem annis, quibus peractis, trade eum Monachis erudiendum, ſanctis & cœleſtibus diſciplinis.

Multis præterea ad ſe uenientibus ſiue prouincialibus ſiue peregrinis, cum res popoſciſſent, occulta cordis eorum indicabat, & ſi quid forte peccati ab eis in occulto fuiſſet admiſſum, ſecretius corripiens arguebat, & ad emendationem ac pœnitentiam prouocabat.

Nili quoq; fluminis ſiue abundantia aquarum ſiue penuria futura eſſet, prædicebat, ſed & ſi forte ex offenſa hominum plaga aliqua & correptio à Domino immineret, ſimiliter præmonebat, & ſi quid cauſæ eſſet, pro qua introduceretur fames, aut caſtigatio, deſignabat.

Sanitates quoq; & curas corporum ita depoſcentibus conferebat, vt omnem ex hoc iactantiam fugeret. Non enim permittebat ad ſe incommodantes deferri, ſed benedicens oleum dabat, ex quo peruncti, ſani fierent, à quacunq; infirmitate tenerentur.

Senatoris cuiuſdam aliquando vxor excæcata eſt, hæc deprecabatur uirum ſuum, ut eam perduceret ad hominem Dei, Cui cum reſponderet vir ſuus, non ei eſſe moris uidendi mulierem,

mulierem, rogat, ut indicaret ei tantummodo imbecillitatis ſuæ cauſam, & deprecaretur, ut orationem faceret pro ſe. Cumq; legationem pertuliſſet vir eius ad eum, orans & benedicens, oleum mittit ad illam. Ex quo per triduum contingens oculos ſuos uiſum recepit, & Deo gratias egit.

Sed ut multa eius ſunt geſta, quæ narrare ſatis longum eſt. Vnde omiſsis his interim quæ auditu comperimus, ad ea quæ oculis noſtris conſpeximus, veniamus.

Septem fuimus ſimul fratres comitantes, qui ad eum venimus. Cumq; ſalutaſſemus eum, omniq; nos lætICIA ſuſcepiſſet, & unumquemq; noſtrum gratificè alloqueretur, rogatus à nobis orationẽ ſimul ac benedictionem dare (Hoc enim moris eſt apud Aegyptios Monachos, ut ubi aduenerint fratres, ſtatim per orationem ſibi inuicem ſœderentur) Interrogabat, ſi quis in nobis eſſet clericus. Et ut omnes negauimus, reſpiciens ad ſingulos, intellexit eſſe inter nos quendam, qui huius erat ordinis, ſed latere cupiebat. Erat enim Diaconus, & hoc præter unum ſolum, qui ei fidus erat, etiam ipſi itineris comites ignorabant. Viſurus enim tales ac tantos viros humilitatis gratia celare voluit gradus ſui honorem, ut inferior haberetur in ordi-

ne his, quibus ſe longe inferiorem eſſe meritis iu-dicabat. Sanctus ergo Ioannes ut eum vidit, equidem cum eſſet adoleſcentior cæteris, digito oſtendens eum, hic, inquit, Diaconus eſt. Et cum adhuc negaret, apprehendens eum manu ſua exoſculatus eſt, & dicit, Noli fili negare gratiam Dei, ne incurras pro bono malum, pro humilitate mendacium. Cauendum nanq; eſt omni modo mendacium, ſiue pro malo, ſiue etiam pro bono proferri uideatur, Quia omne mendacium non eſt ex Deo, ſed ſicut ſaluator dicit à malo eſt. At ille his auditis quieuit, blandam nanq; eius correptionem æquanimiter tulit, & cum orationem Domino obtuliſſemus, poſt finem eius ex fratribus noſtris tertiano πυρετῷ, id eſt, febri grauiſſimè vexabatur, & rogabat hominem DEI, vt ab eo curaretur. Qui ait ad eum, Rem tibi neceſſariam cupis abijcere, ut enim corpora nitro vel alijs huiuſmodi limiamentis à ſordibus, ita animæ languoribus alijſq; huiuſmodi caſtigationibus purificantur. Et poſt quam de his nobis multa per doctrinam myſticam diſſeruit, benedicens tamen oleum dedit ei. Quo perunctus æger, omnem continuò abundantiam fellis euomuit, & ſaniſſimus redditus pedibus ſuis ad diuerſorium redijt.

Mendacium reprehenditur.

Morbi corporis ſalutares animæ.

Poſt hæc iubet officia erga nos humanita-

tis

tis atq; hoſpitalitatis expleri, & corporis curam geri. Ipſe uero ſui negligens, noſtri ſollicitus erat. Iam enim continuo uſu & iugi conſuetudine, nec recipere cibum niſi in veſperum poterat, & hunc exiguum. Erat autem attenuati & aridi corporis, præ abſtinentia. Capilli eius & barba quaſi ex languore nimio rara & tenuis, utpote quem nullus ſufficiens cibus nutriret, nec lætior aliquis humor infunderet. Obſeruabat enim tunc, cum iam nonagenariam, vt ſupra diximus, ageret ætatem, vt nullum, vt paucis vtar verbis, per ignem paratum ſumeret cibum. Igitur poſt hæc hoſpitalitatis officia regreſſos ad ſe ſedere nos iubet, & tunc demum quidem, vnde vel cur aduenerimus inquirit, cum iam nos lætos & omni cum gaudio tanquam notos proprios ſuſcepiſſet. Cumq; reſpondiſſemus, quod de Hieroſolymis ad eum vtilitatis & profectus animæ noſtræ cauſa veniſſemus, vt ea quæ olim ad auditum noſtrum fama pertulerat, ipſi nunc oculis noſtris cerneremus, quandoquidem tenacius ſolent inhærere memoriæ, ea, quæ oculus viderit, quàm quæ auris audierit.

Tunc beatus Ioannes vultu placidiſſimo & quaſi ſubridens ex abundantia læticiæ, hoc modo reſpondit ad nos: Miror, inquit, admodum

Egregia & pia cõtio obſeruanda cõtra peregrinationes.

dulciſsimi pueri, laborem uos tanti itineris ſuſcepiſſe, cum nihil ad hæc dignum in nobis uidere poſsitis. Homines enim ſumus humiles & exigui, nihil habentes in uobis, quod uel expeti debeat uel mirari. Et tamen etiamſi eſſet aliquid in nobis ſecundum opinionem ueſtram, nunquid tale quale legitis in Prophetis Dei & Apoſtolis? Qui utiq; ob hoc in omnibus Dei Eccleſijs recitantur, ut exempla uitæ hominibus, non de longinquis & peregrinis locis quærantur, ſed domi unuſquiſq; & apud ſe habeat quod debeat imitari. Vnde plurimum miror intentionem ueſtri laboris ac ſtudij, quod profectus animæ ueſtræ cauſa, tantas ſuperare regiones, tantoſq; labores adire uoluiſtis, cum nos eo uſq; pigritia deſidiaq; conſtringat, ut nec cellulas noſtras pergredi audeamus. Veruntamen quoniam putatis eſſe in nobis aliquid ex quo proficere debeatis. Hoc primum uobis indicandum eſt, ut hoc ipſum quod ueniſtis ad nos, & tantum laborem uidendi nos ſuſcepiſtis, ne iactantiæ alicuius habeatis proſpectum, ut non tam proficere ad animi uirtutem, quàm proferre ſe et iactare unuſquisq; ueſtrum uelit, pro eo quod uiderit eos, qui apud alios ex auditu ſolo cogniti uideantur. Graue eſt iactantiæ vitiũ & periculoſum nimis, & quod de ipſo etiã perfectionis

Non ſuam aut aliorũ Eremitarum uitã, ſed ſacrã ſcripturã proponit ſequendam.

Contra iactantiam.

nis faſtigio deijcit animas, & ideo hoc uos pri- mo omnium cauere uolo, Eſt autem ſpecies mali huius duplex quidem, Nonnullis enim accidit in ipſis ſtatim initijs conuerſionis ſuæ, cum parum aliquod uel abſtinentiæ impenderint, uel pecu- niæ in pauperes erogauerint, & cum de eis ita ſentire debeant, quaſi quod impediret abiece- rint, ita agunt & ita ſentiunt, quaſi eminentio- res ſint illis, quibus aliquid elargiti ſunt. Duplex iactantia.

Alia uero eſt iactantiæ ſpecies, cum quis ad ſummam uirtutem perueniens, non totum Deo, ſed ſuis laboribus ac ſtudijs deputat, et dum ab hominibus gloriam quærit, perdit eam quæ à DEO eſt, propter quod, filioli mei fugiamus omni genere iactantiæ uitium, ne forte incurra- mus eum lapſum, quem Diabolus incurrit. Tunc præterea cordi noſtro & cogitationibus præci pua adhibenda eſt diligentia. Obſeruandum nanq; eſt, ne qua cupiditas, ne qua uoluptas pra- ua, ne quod deſiderium uanum, & quod non eſt ſecundum DEum, radices in corde noſtro defi- gat. Ex huiuſmodi enim radicibus continuo pullulant uagæ & inutiles cogitationes, & in tantum moleſtæ ſunt, ut nec orantibus nobis ceſſent, nec in conſpectu Dei conſiſtẽtibus nobis, & precibus pro ſalute noſtra offerentibus erue- beſcant, ſed rapiunt à nobis captiuam mentem, Contra confiden- tiam ope- rum. Matth. 6.

& cum corpore ſtare uideamur in oratione, ſenſu & cogitatione euagamur & ducimur per diuerſa.

Quid ſit renunctiare mundo.

" Si quis ergo eſt, qui ipſe putat renunciaſſe mundo & operibus Diaboli, non ſufficit in eo renunciaſſe, ut poſſeßiones & prædia cæteraq; ſeculi negocia reliquerit, niſi etiam proprijs uitijs renunciauerit, & inutiles ac uanas abiecerit uoluptates. Hæc enim ſunt de quibus Apoſtolus dicit: Deſideria uana & nociua, quæ mergunt hominem in interitum. Hoc eſt ergo uere renunçiaſſe Diabolo & operibus eius.

Vitia ex Diabolo, uirtute, ex Deo.

" Diabolus enim per alicuius uitij occaſionem & prauæ uoluptatis aditum, irrepit in cor noſtrum, quia uitia ex parte illius ſunt, ſicut uirtutes ex DEO ſunt.

Si ergo ſint vitia in corde noſtro, cum venerit princeps eorum Diabolus, quaſi proprio auctori dant locum, & introducunt eum velut ad poſſeßionem ſuam. Et inde eſt quod nunquam huiuſmodi corda pacem habere poſſunt, nunquam quietem, ſed ſemper conturbantur, ſemper terrentur, & nunc vana læticia, nunc inutili triſticia deprimuntur. Habent enim intra ſe habitatorem peßimum, cui introeundi ad ſe locum per paßiones ſuas & uitia fecerunt. Econtra vero, mens quæ vere renunciauit mundo, hoc

do, hoc eſt, quæ abſcidit & amputauit à ſe omne vitium, & nullum introeunti ad ſe Diabolo reliquit aditum, iracundiam cohibet, furorem reprimit, mendacium fugit, execratur inuidiam, & non ſolum non detrahere, ſed ne malum quidem ſentire aut ſuſpicari de proximo ſuo patitur, quæ fratris gaudia, ſua dicit, & triſtitiam eius, ſuam triſticiam deputat.

Quæ hæc ergo & horum ſimilia obſeruat mens, Spiritu ſancto aperit in ſe locum, qui cum ingreſſus fuerit & illuminauerit eam, ſemper ibi iam gaudia, ſemper lætícia, ſemper caritas, patientia, longanimitas, bonitas, & omnes qui ſunt fructus Spiritus oriuntur. Et hoc erat quod dicebat Dominus in Euangelio, Non poteſt arbor bona, malos fructus facere, neque arbor mala fructus bonos facere, Ex fructibus enim probatur arbor & cognoſcitur.

Sunt autem nonnulli qui videntur ſeculo renunciaſſe, & curam non adhibent ad munditiam cordis, neq; vt uitia & paßiones reſecent ex anima ſua, moreſq; componant, ſed hoc tantum ſtudent, vt videant aliquos ſanctorum patrum, & audiant ab eis aliqua verba, quæ narrantes alijs, glorientur ſe ab illo vel illo didiciſſe. Et ſic vbi forte vel audiendo vel legendo parum

Qui non vere renunciarint mundo.

Neophyti ambitioſi. parum aliquid ſcientiæ acquiſierint, continuò Doctores fieri uolunt & docere, non ea quæ egerint, ſed quæ audierint & uiderint, deſpicientes cæteros. Affectant ipſi Sacerdotium, atq; immergere ſe conantur ad clericatum, neſcientes quia minoris condemnationis eſt, ſi quis ipſe uirtutibus polleat, & alios tamen docere non audeat, quam ſi ipſe paßionibus & uitijs prematur, & alios de uirtutibus doceat. Sic ergo filioli mei, neq; fugiendum omnimodo dicimus clericatum uel Sacerdotium, neq; rurſus omnimodo expetendum, ſed danda opera eſt, ut uitia quidem à nobis depellantur, & uirtutes animi conquirantur, DEI autem iudicio relinquendum eſt, quem uelit, & ſi uelit aſſumere ſibi ad miniſterium, uel ad Sacerdotium. Non enim qui ſeipſum ingeſſerit, ſed quem Dominus aſſumpſerit, ille probatus eſt.

Miniſterium Verbi neq; fugiendum, neq; expetendum.

Monachi autem illud opus eſt præcipuum, ut orationem puram offerat Deo, nihil habens in conſcientia reprehenſibile, ſicut Dominus dixit in Euangelio, Cum ſteteritis ad orationem, remittite fratribus ueſtris, ſi quod habetis contra eos, ex cordibus ueſtris, niſi enim remiſeritis fratribus ueſtris, nec uobis remittet Pater ueſter cœleſtis. Si autem remiſeritis fratribus ueſtris, & uobis remittet Pater ueſter qui in cœlis eſt.

Monachi præcipuum opus.

Si

Si ergo mundo, ut ſupra diximus, corde aſtiterimus ante Deum, & liberi ab omnibus his uitijs & paßionibus, quæ ſupra diximus, poterimus inquantum poßibile eſt, etiam Deum uidere, & orantes oculos cordis noſtri in ipſum dirigere, & uidere inuiſibilem, mente non corpore, intellectu ſcientiæ, non carnis aſpectu. Nemo enim ſe putet poſſe ipſam, ſicut eſt, diuinam ſubſtantiam contueri, ita ut ſpeciem ſibi aliquam aut imaginem fingat in corde corpoream, alicuius imaginis ſimilem. Nulla forma in Deo cogitetur, nulla circumſcriptio, ſed ſenſus & mens, quæ ſentiri quidem poßit, & perſtringere mentis affectum, non tamen comprehendi, aut deſcribi, aut enarrari, ualeat. Et ideo oportet cum omni reuerentia & metu accedere ad eum, & ita in eum librare mentis intuitum, ut omne quicquid poteſt ſpendoris, claritatis, fulgoris, maieſtatis, mens humana conſpicere, ſuper omnia eſſe eum ſentiat ſemper, & hoc ſicut diximus ſi pura mente fuerit, nec vllis prauæ uoluptatis ſordibus occupata. Et ideo in hoc maximè oportet operam dare eos, qui renunctiare ſeculo, & Deum ſequi uidentur, ſicut ſcriptum eſt, Vacate & cognoſcite, quoniam ego ſum Deus.

Deum nõ habere corpoream imaginem.

Si ergo cognoueritis Deum, inquantum homini

hominicognoſcere poßibile eſt, tunc demũ etiam reliquorum quæ ſunt, ſcientiam capiet, & myſteria Dei agnoſcet, & quantò purior in eo fuerit mens, tantò plura ei reuelat Deus, & oſtendit ei ſecreta ſua. Amicus enim iam efficitur Dei, ſicut illi, quibus in Euangelio dicebat ſaluator, Iam non dico uos ſeruos, ſed amicos, & omne quicquid petierit ab eo tanquam ab amico caro, præſtat ei Deus. Ipſæ quoq; uirtutes angelicæ & cuncta myſteria diuina, tanquam amicum DEI diligunt eum, & obſequuntur eius petitionibus. Et hic eſt quem à caritate Dei, quæ eſt in Chriſto Ieſu, neq; mors ſeparat, neq; uita, neq; Angeli, neq; principatus, neq; poteſtates, neq; alia creatura.

Et ideo carißimi, quandoquidem hoc elegiſtis, ut Deo placeatis, & ad caritatem eius perueniatis, date operam alieni effici ab omni iactantia, ab omni uitio animi, ab omnibus delitijs corporalibus. Delitias autem corporales, non ſolum illas putetis, quibus homines ſeculi fruuntur, ſed abſtinenti delitiæ credendæ ſunt, quicquid pro cupiditate ſumpſerit, etiamſi uile illud ſit, & quod in uſu eſſe abſtinentibus ſolet. Aqua deniq; ipſa uel panis, ſi cum cupiditate ſumatur, id eſt, nõ vt neceſſitati corporis, ſed ut animi deſiderio ſatisfiat, hoc etiam abſtinenti

in delitias

in delitiarum vitium ducitur. Oportet enim in omnibus conſueſcere, animam vitio carere. Ideo deniq; Dominus docere volens, animam deſiderijs & voluntatibus ſuis reſiſtere, dicebat, Intrate per anguſtam portam, quia lata eſt & ſpacioſa via, quæ ducit ad mortem, anguſta autem & arcta via, quæ ducit ad vitam. Lata eſt ergo via animæ, cum qualicunq; deſiderio ſuo ſatisfecerit, anguſta vero eſt cum voluptatibus ſuis repugnat.

Multum tamen prodeſt ad hæc obtinenda ſecretior habitatio, & conuerſatio ſolitaria, quia interdum per occaſionem aduentantium fratrum, & euntium ac redeuntium frequentiam, abſtinentiæ & parſimoniæ frena laxantur, & per huiuſmodi occaſiones venitur paulatim in conſuetudinem & vſum delitiarum, & ſic interdum etiam perfecti iam viri capiuntur. Ideo deniq; et Dauid dicebat, Ecce elongaui fugiens, & manſi in ſolitudine, expectabã eum, qui ſaluum me faceret à puſillo animo & tempeſtate. Cur ſolitaria vita expetenda.

Poſtquam autem multa nobis ſanctus Ioannes de iactantiæ vitio aliiſq; quamplurimis vtiliter diſſeruit, ad vltimum dixit, Retexam autem vobis, quid etiam nuper cuidam ex fratribus noſtris acciderit, vt cautiores vos præcedentia exempla conſtituant.

Erat

Hiſtoria contra confidentiam operum ac propriæ ſanctitatis

ERat quidam apud nos Monachus in hac uicina hæremo commanens, cui habitaculum ſpelunca erat, uir ſummæ abſtinentiæ, quotidianum uictum labore manuum quærens, in orationibus die noctuq; perſiſtens, cunctiſq; animi uirtutibus florens. Sed hic lætis ſucceßibus elatus, confidere quaſi in profectibus ſuis cœpit, & non Deo totum, ſed ſibimetipſi quod profecerat deputare. Hanc autem eius intuens animi præſumptionem tentator, continuò accedit, & laqueos parat, Quadam nanq; die ad ueſperam, fingit ſpeciem decoræ mulieris oberrantis per hæremum, quæ uelut feſſa poſt nimium laborem accedens ad oſtium ſpeluncæ Monachi ſe laſſabundam ſimulans ac fatigatam, intrinſecus ſemetipſam proiecit, atq; aduoluta genubus uiri, ut miſereatur exorat. Nox enim me infœlicem inquit in hæremo latitantem comprehendit, iube me requieſcere in angulo cellulæ tuæ, ne forte efficiar nocturnis beſtijs præda. At ille primo miſerationis obtentu recepit eam intra ſpeluncam, requirens quæ ei cauſa errandi per hæremum fuerit. Illa cauſam fingit ſatis accurate, & interim uenena blandimentorum atq; illecebræ uirus per omnem textum narrationis inſerſerit, nunc ſe miſerandam nunc etiam defenſio ne dignam oſtendens, elegantia & ſuauitate

ſermonis

ſermonis inclinat animum hominis, & in affectum ſui illecebroſo amore deflectit. Hic iam inter blandiora colloquia iocus riſuſq; miſcentur, manus etiam procax ad mentum barbamq; quaſi uenerandi ſpecie protendit, tum uero palpare ceruicem mollius, collumq; lenigare. Quid multa? Ad ultimum captiuum ducit militem Chriſti. Continuo enim perturbari intra ſemet ipſum, & libidinis fluctibus æſtuare cepit, nequaquam laborum præteritorum, nequaquam profeſſionis ac propoſiti ſui memor. Paciſcitur cum cordis ſui concupiſcentia, & intra archana cogitationum ſuarum, fœdus cum falſa cupiditate componit. Inclinat ſtultus latera ſua & efficitur ſicut equus & mulus, quibus non eſt intellectus. Atq; ubi obſcenos iam conabatur inire complexus, illa ululatum teterrimum diræ uocis emittens, umbra ut erat tenuis, per manus amplectentis elabitur, ipſum quoq; dedecoroſis motibus inanes auras ſectantem, fœdiſſima cum irriſione deſeruit. Tunc præterea multitudo Dæmonum in aëre ad hoc ipſum ſpectaculum congregata, clamore ingenti, cum cachinno exprobrationis eleuato, ò inquiunt Monache, Monache, qui te uſq; ad cœlum extollebas, quomodo demerſus es uſq; in infernum? Diſce ergo, quia qui ſe exaltat, humiliabitur. Tunc ille ue-

ſuit amens affectus, & deceptionis ſuæ pudorem non ferens, grauius à ſemetipſo decipitur, quàm fuerat à Dæmonibus deceptus. Cum enim debuiſſet reparare ſemetipſum, & renouare certamen, ac ſatisfactione, ſuis lachrymis & humilitatis fructibus, prioris elationis culpam delere: hoc non faciens ſed deſperans, ſemetipſum, ſicut Apoſtolus dixit, tradidit omni impudicitiæ & iniquitati. Regreſſus eſt enim ad vitam ſecularem, præda Dæmonum factus. Refugit namq; conſpectus omnium ſanctorum, ne quis poſſet cũ ſalutaribus monitis de præcipitio reuocare. Si enim reddere ſemetipſum priori vitæ & abſtimentiæ voluiſſet, recuperaſſet ſine dubio, & locum & gratiam.

Exemplũ pœnitentiæ & vitæ in melius mutatæ.

DEniq; audite quid & de alio viro geſtum ſit, ſimiliter quidem tentato, ſed non ſimili exitu tentationis effuſo. Fuit quidam vir in hac proxima ciuitate vitam turpiſſimam per omne facinus ducens, ita vt opinatiſſimus in flagitijs haberetur. Hic aliquando Dei miſeratione compunctus ad pœnitentiam conuertitur, & intra ſepulchrum ſe quoddam concludens, priorum ſcelerum pollutiones lachrymarum fontibus diluebat, diebus ac noctibus in faciem proſtratus, & nec alleuare quidem auſus oculos ad

cœlum,

ſcelum,neq́; vocem emittere,& nomen DEI nominare,ſed in ſolis gemitibus & fletibus perdurabat,& tanquam viuens ſepultus,de inferno iam quodammodo mugitum cordis gemitumque reddebat.

Cunq́; in his poſito eo,ſeptimana vna tranſiſſet,noctu ueniunt ad eum Dæmones in ſepulchro, clamantes & dicentes, Quid eſt hoc quod agis ô impuriſſime & flagitioſiſſime? Poſteaquam omni ſpurcicia omniq́; impuritate ſatiatus es,nunc vis caſtus & religioſus procedere,& poſteaquam conſenuiſti in ſceleribus, nec iam ſufficiunt vires ad facinora delenda,nunc Chriſtianus videri vis,& pudicus & pœnitens, quaſi uero alius tibi iam vllus poſſit dari locus ſatiato in malis,niſi ille qui tibi nobiſcum debetur. Vnus ex nobis es,alius iam eſſe non poteris. Redi ergo magis,redi ad nos, & quod supereſt tibi tempus in perfruenda uoluptate non perdas,præparamus abundantes delitias,præparamus ſcorta nobiliſſima & cuncta alia quæ florem tibi poſſint reparare gratiſſimæ iuuentutis. Quid temetipſum vanis & inanibus conficis cruciatibus? Quid temetipſum ante tempus ſupplicijs tradis? Quid enim aliud eris paſſurus in inferno, niſi hoc quod nunc tibi

ipſi concitas? Si te pœna delectat, expecta paululum & inuenies paratam, nunc interim fruere muneribus noſtris, quæ dulcia ſemper & grata duxiſti.

Hæc & huiuſmodi plura exprobrantibus eis, ille iacebat immobilis, nec auditum quidem ſuum conuertens ad eos, nec vllum pœnitus ſermonem reſpondens. Cunq; illi ſæpius & eadem repeterent & alia duriora, nec ille omnino moueretur, in furorem prolapſi Dæmones, vbi viderunt verba contemni, verberibus eum aggreſſi ſunt, multiſq; ſupplicijs excruciatum ſeminecem reliquerunt. Nec tamen in tot, tantiſq; cruciatibus moueri ſaltem potuit à loco, in quo orationis cauſa iacuerat. Poſtera die quidam ſuorum requirentes eum humanitatis duntaxat gratia, inueniunt pœnis incredibilibus affectũ, & cauſam percunctantes cum didiciſſent, rogabant vt curæ gratia reportari ſe ad domum propriam pateretur. Abnegat, & in eodem permanet loco. Tunc vero & ſequenti nocte repetentes Dæmones, grauioribus eum verberibus cruciabant. Sed nec ſic quidem moueri voluit à loco, melius eſſe dicens, mortem ſubire, quàm ultra Dæmonibus obedire.

Nihilominus tertia nocte multitudo conuenit Demonum, & abſq; vlla miſeratione irruentes

entes in eum, omnibus pœnis cruciatibuſq; conficiunt. Cunq; iam corpus defeciſſet in ſupplicijs, extremus tamen ſpiritus obſiſtebat imperio Dæmonum. Quod vbi impij peruiderunt, exclamantes voce magna, viciſti, inquiunt, uiciſti, & mox velut uirtute quadam cœlitus fugati, præcipites abſcedunt, nec ultra ei quicquam ſuæ artis aut ſceleris intendunt. Ipſe vero in tantum virtutibus animi profecit, & ita ornatis moribus effectus eſt, ac totius diuinæ gratiæ gloria repletus, vt omnis hæc regio quaſi è cœlo eum lapſum videret, & vnum eſſe ex numero crederet Angelorum, omnes pene ſimul atq; uno ore dicentes, hæc eſt mutatio dexteræ excelſi. Quanto exemplo eius, qui iam ſemetipſis deſperauerant, rurſus per pœnitentiam ad ſpem ſalutis regreßi ſunt, & emendationem ſui quam prius deſperauerant, præſumpſerunt, quanti ammiratione eius de ipſo iam inferno peccatorum retracti ſunt, & ad virtutis indolem reparati? Illo nanq; tanta immutatione conuerſo, omnibus omnia viſa ſunt poßibilia. Non ſolum autem emendatio morum florebat in eo & aſſumptio virtutum, verum & gratia Dei plurima ei collata eſt. Signa enim & prodigia, quæ ab eo facta ſunt, quantum apud Dominum haberet meritum, teſtabantur. Sic humilitas & conuer-

„ ſto bonorum omnium materiam præbet, elatio
„ vero et deſperatio interitus & mortis eſt cauſa.

Ad effugiendum vero periculi lapſum & conquirendam Dei gratiam, atq; ipſius diuinitatis euidentiorem noticiam capiendam, plurimum prodeſt ſecretior conuerſatio, & hæremi interioris habitatio. Quod vos non tam uerbis quam rebus ipſis & exemplis melius docere puto.

Alia hiſtoria contra præſumptionem & confidentiam operum.

FVit quidam Monachus qui in hæremo hac quæ præ ceteris interior eſt, habitabat. Hic cum plures annos in abſtinentia perduraſſet, & prouectus tempore prope iam ad ſenilem ueniſſet ætatem, omni virtutum flore adornatus, ac totius continentiæ magnitudine ſublimatus. Qui cum in orationibus & Hymnis ſedule Deo deſeruiret, tanquam emerito militi ſuo Dominus remunerationes parat, utpote qui in corpore adhuc poſitus, inſtar Angelorum incorporeæ vitæ officijs fungeretur, dignum iudicans annonam cœleſtem præbere ei in deſerto, qui cœleſtem regem peruigilibus præſtolabatur excubijs, vt digne frueretur cœleſtibus alimonijs. Volens ergo Deus etiam in hoc ſeculo remunerare eius fidele propoſitum, ad prouidentiæ ſuæ ſollicitudinem, quotidiani uictus eius reuocat curam. Vt enim cibi uſum popoſciſſet natu-

ræ neceßi-

ræ neceſsitas, ingrediens ſpeluncam ſuam, inueniebat menſæ panem ſuperpoſitum, miræ ſuauitatis, miriq; candoris. Ex quo refectus, & gratias diuinæ prouidentiæ referens, rurſus ad Hymnos & orationes conuertebatur. Ad quem multæ etiam reuelationes, multæq; de futuris rebus, à Deo præmonitiones fiebant. In his ergo talibus ac tantis profectibus poſitus, quia gloriari quaſi de meritis ſuis cœpit, & cœleſtis beneficij munus, uitæ ſuæ meritum duxit: Continuo ſubintrat eum parua quædã deſidia animi, tam parua, quam nec poſſet aduertere. Poſt hæc creuit maior negligentia, ita ut tardior iam fieret ad Hymnos, ſed & ad orationem pigrius ſurgeret. Pſalmi quoq; ipſi non ea, qua prius uigilantia ab ipſo canerentur, ſed ubi parum quid exhibitum fuiſſet ſoliti miniſterij, anima eius quaſi nimio labore fatigata, requieſcere feſtinabat, quia ſenſus eius reprobus effectus, de ſublimioribus ad inferiora corruerat, & cogitationes ſuæ per diuerſa eum præcipitia rapiebant. Erat enim iam in corde eius clandeſtina quædam & turpis ac neſanda cogitatio, conſuetudo tamen prior, uelut ſi decurſus aquæ, etiam ceſſante remigio, adhuc priore impetu nauigium ferat: ita & uetus inſtitutio eũ conſueta hominem officia trahebat,

Obſerua quanta peſtis ſit ſecuritas & remiſſio animi.

ob quam cauſam & adhuc ſtare in ſuo ſtatu videbatur. Hic ergo cum poſt orationes cibum ſolitum requiſiſſet ad veſperam, ingreſſus locum, in quo refici conſueuerat, inuenit ſolitum panem menſa ſuperpoſitum, ex quo refectus, nihil de eorum quæ in corde ſuo verſabat emendatione curauit, neq; immutationis ſuæ damna perſenſit, ſed ſpernendo minima, paulatim ſe caſurum non intellexit.

Interea cum graui iam libidinis incendio ſtimularetur, & inflammatus turpi concupiſcentia, raperetur rurſus ad ſæculum, illa interim die cohibuit ſe, & ſolita Hymnorum & orationum miſteria ex more perſoluit, atq; ingreſſus vt cibum ſumeret, panem quidem inuenit menſæ ſuperpoſitum, ſed aliquantulum ſordidiorem. Ammiratus eſt & triſtis effectus, intellexit quod ipſum reſpiceret hoc genus monſtri, tamen cibo ſumpto refectus eſt. Poſt in diem tertium replicatis urgeri ſtimulis cœpit, occupauerant enim eum cogitationes eius, quaſi iam præſentis & ſecum poſitæ, ſecumq; accumbentis imago Mulieris, quam & complecti ſibi videbatur, & ad turpes vſus habere ſubſtratam. Proceſſit tamen & ſequenti die ad ſolita pſallendi & orandi officia, ſed ſtabat

vagus

vagus oculis, & mente captiuus. Cunq; ſolito ingreſſus ad veſperam requireret cibum, panem quidem inuenit ſuper menſam, ſed ſordidiſsimum ac aridiſsimum, & quaſi muribus vel canibus vndiq; corroſum. Tunc ille, vt hoc vidit inge-muit, & lachrymas fudit, ſed non ita ex corde, nec ita vberes, quæ poſſent flammam tanti ig-nis extinguere. Veruntamen ſumit cibum, ſed neq; qualem conſueuerat, neq; quantum ſolebat, cum interim cogitatione, tanquam cohors bar-barica eum vndiq; circumuallent, & omni ex parte in eum tela iaculentur, ac vinctum capti-uumq; eum ad ſæculum trahant. Exurgens er-go, cœpit iter agere noctu per hæremum, & tendere ad ciuitatem, ſed vbi dies facta eſt, ciui-tas quidem adhuc longe aberat. Ipſe vero cùm rapidiſsimo æſtu torqueretur & fatigaretur, in hæremo vndequaq; verſus conſiderare oculis cœpit, & requirere, ſicubi eſſet in vicino mona-ſterium. Et cum reſpexiſſet fratrum quorun-dam cellulam, tendebat illuc, vt apud eos requi-eſceret. Quem vbi adeſſe ſenſere ſerui Dei, con-tinuò præcurrunt ei obuiam, & velut angelum DEI excipientes adorant, pedes lauant, ad ora-tionem inuitant, menſam ponunt, atq; omnia ſe-cundum diuinum mandatum complent carita-tis officia. Verum vbi refectus eſt, & paululum

requieuit, ex more quaſi ab eruditiſsimo Patre cœperunt uerbum ædificationis expetere ac monita ſalutis inquirere. Interrogauêre quoq; eum quomodo quis Diaboli laqueos poſsit effugere, aut ſi quando turpes iniecerit animo cogitationes, quomodo depelli poſsint & abijci. Tum ille ut compulſus eſt monita fratribus dare, & ſalutis eos uiam docere, ac de inſidijs Dæmonum, quas ſeruis DEI intendunt, facere ſermonem, illos quidem plane & ſufficienter docuit, ſibi uero ipſi ſtimulos compunctionis infixit, & in ſemetipſum regreſſus, ait, Quomodo ego alios moneo & ipſe decipior? Aut quomodo alios corrigo, qui meipſum non emendo? Age ergo miſer, facito ipſe prior quæ facere alios doces. Cumq; huiuſmodi increpationibus uteretur aduerſus ſemetipſum, & intellexiſſet ſe miſerabiliter ſupplantatum, Valedicens fratribus, continuo ſe curſu rapidiſsimo in hæremum dedit, & ad ſpeluncam de qua diſceſſerat, rediјt, proſternens ſe Domino in oratione dicens.

Exemplũ quanta uis ſit in tractatione uerbi Dei.

Pſal. 93. Niſi Dominus adiuuiſſet me, paulominus habitaſſet in inferno anima mea. Et iterum, paulominus fui in omni malo, & paulominus conſumauerunt me in terra. In hoc uero completum eſt, quod ait ſcriptura: Frater fratrem adiuuans exaltabitur ſicut ciuitas munita & for-

Pſal. 118.

Prou. 18.

Hosted by Google

eis. Poſt hæc ergo permanſit omni uita ſua in luctu & lachrymis, uidens diuinitus ſibi conceſſum cœleſtis menſæ beneficium ſe perdidiſſe. Cœpit enim labore rurſus et ſudore uultus ſui manducare panem ſuum. Concluſit autem ſe intra ſpeluncam, atq; in cilicio & cinere iacens, tamdiu lugens, flensq; permanſit in orationibus, donec aſsiſtens ei Angelus Domini diceret ad eum: Suſcepit Dominus pœnitentiam tuam et repropitiatus eſt tibi, ſed caue ne ultro elatus decipiaris. Venient ad te autem fratres quos tu ipſe docuiſti deferentes tibi benedictiones, quas ſuſcipere ne recuſes, & ſumens cum eis cibum age gratias DEO tuo.

Hæc autem locutus ſum uobis filioli mei, vt ſciretis, quanta ſit in humilitate firmitas & in elatione ruina quàm maxima. Ideo deniq; & ſaluator noſter primam beatitudinem de humilitate docuit, dicens, Beati pauperes ſpiritu, quoniam ipſorum eſt regnum cœlorum, ſimul huiuſmodi exemplo diſcentes, ut cautiores ſitis, ne à Dæmonibus in cogitationum ſubtilitate ſeducamini, propterea enim & forma huiuſmodi inter Monachos obſeruatur, ut ſi quis ad eos ueniat ſiue uir ille, ſeu mulier ſit, ſiue ſenex, ſiue iuuenis, ſiue ignotus, ſiue notus, ante omnia & oratio fiat, & nomen Domini inuocetur,

quia

quia ſi fuerit aliqua transformatio Demonis, continuo oratione facta diffugiet. Si vero in cogitatione veſtra ſuggeſſerint ipſi Demones aliquid, vnde laudari debeatis & extolli, non acquieſcatis eis, ſed tunc magis voſmetipſos humiliate in conſpectu Domini, & pro nihilo ducite, cum vobis illi aliquid de ſectanda laude ſuggeſſerint. Deniq; etiam me frequenter Demones noctibus ſeduxerunt, & neq; orare me neq; requieſcere permiſerunt, fantaſias quaſdam per noctem totam ſenſibus meis & cogitationibus ſuggerentes. Mane vero velut quadam illuſione, proſternebant ſe ante me dicentes, Indulge nobis Abba, quia laborem tibi incuſſimus tota nocte. Ego autem reſpondi ad eos: Diſcedite á me omnes qui operamini iniquitatem, & non tentetis ſeruum Domini. Et vos ergo filioli quietem, ſilentiumq; diligite, & ſcientiæ operam date, atq; exercete voſmetipſos, vt frequenti collatione mentem veſtram puram exhibeatis Deo, ne orationes veſtræ impediantur apud DEVM. Quamuis etenim illi bonum opus agant, & ſit in illis probabilis conſcientia, qui inter ſeculares poſiti, exercentur in operibus bonis, & occupant ſemetipſos actibus religioſis & ſanctis, vel hoſpitalitatem ſectando, vel caritatis miniſterijs obſequendo, vel miſericordias

ac viſitationes, aliaq; huiuſmodi opera explendo, in quibus alijs quidem boni ſemper aliquid conferant, ſemetipſos tamen caſtos ſeruent. Sunt ergo & iſti probabiles & ualde probabiles, qui in bonis actibus placent DEO, & ſunt operarij inconfuſibiles mandatorum Dei, ſed tamen hæc omnia terrenos habent actus & erga materias corruptibiles geruntur, Qui vero in exercitio mentis deſudat, & ſpiritales intra ſemetipſum excolit ſenſus, longe illis ſuperior iudicandus eſt. Locum nanq; intra ſemetipſum præparat, vbi Spiritus ſanctus habitet, & obliuionem quodammodo capiens terrenorum, ſollicitudinem gerit de cœleſtibus & æternis. Conſtituit enim ſemetipſum ſemper ante conſpectum Dei, & omnes præſentium rerum ſollicitudines poſt tergum iacens, ſolo diuini deſiderij loro conſtringitur, & ideo in laudibus Dei poſitus, & Hymnis & Pſalmis die ac nocte non poterit ſatiari.

Hæc & multa alia his ſimilia beatus Ioannes per triduum continuò loquens ad nos, animas noſtras refecit & innouauit. Vt autem cœpimus uelle ab eo proficiſci, datis nobis benedictionibus, pergite, inquit, in pace, ô filioli, hoc tamen ſcire uos uolo, quod hodierna die uictoriæ religioſi principis Theodoſij, Alexandriæ

driæ nunciatæ ſunt de Eugenio tyranno. Neceſſe eſt autem & ipſum Theodoſium non multo poſt, propria morte uitam finire. Cumq; profecti ab eo fuiſſemus, hæc ita geſta eſſe ad fidem comperimus, ut ipſe prædixerat. Poſt dies autem paucos inſecuti ſunt nos quidam fratres, annunciantes nobis quod ipſe ſanctus Ioannes in pace quieuerit. Obitus autem ipſius talis quidam fuerat. Per triduum inquiunt nullum ad ſe introire permiſit, & poſitis genubus in oratione reddidit ſpiritum, atq; ita perrexit ad Dominum, cui eſt honor, gloria, laus & imperium, in ſecula ſeculorum, AMEN.

Vaticinium Ioannis Aegyptij de uictoria & morte Theodoſij Imperatoris. De quo uide Nicepho. li: 12. ca. 40 & 60.

EXPLICIT VITA BEATI Ioannis Aegyptij.

VITA ET GESTA SANCTI HOR Abbatis, cui diuinitus collata eſt literarum ſcientia.

VIDIMVS ET ALIVM APVD Thebaidem uenerabilem uirum, Hor nomine, hic multorum erat Monaſteriorum pater, qui habitu ipſo honoris uidebatur Angelici, nonaginta iam agens ætatis annos barba prolixa, & claritatis canicie ſplendida, uultu & aſpectu ita lætus, ut plus aliquid habere quàm in hominis natura eſt, uiſio ipſa uideretur. Hic prius

prius in ultima hæremo plurimis abſtinentiæ laboribus exercitatus, poſtremo in uicino urbis loco monaſterium inſtituebat. In adiacentibus autem habitationis ſuæ locis, diuerſi generis arborum ſiluas, ipſe per ſe plantaria ponendo conſeuit, in quibus ut nobis à plurimis ſanctis patribus affirmatum eſt, ante illius aduentum nullum omnino uirgultum fuit. Ob hoc autem plantauit hanc ſiluam, ut fratres quos inibi congregare cupiebat, non haberent neceſsitatem ligni gratia longius euagandi, habens curam et in his quæ miniſterio corporis neceſſaria ſunt, ſed præcipue ſalutis eorum ac fidei. Ipſe tamen cum eſſet in hæremo, herbis paſcebatur, & radicibus quibuſdam, & hæc ei dulcia uidebantur, Aquam uero ſi quando inueniſſet, bibebat, orationibus & Hymnis occupans omne diei tempus ac noctis. Vt autem ad maturam peruenit ætatem, apparuit ei Angelus Dei in hæremo per uiſum dicens: Eris in gentem magnam, & multus tibi populus credetur, et erunt qui per te ſaluandi ſunt, multa millia hominum. Quantoſcunq; autem in hac uita poſitus conuerteris ad ſalutem, ſuper tantos principatum accipies in futuro, & nihil uerearis, nunquam enim aliquid tibi deerit corū, quæ ad uſum corporū requiruntur, quotiens hæc popoſceris à Deo. Hæc cū audiſſet,

diſſet, ad uiciniora loca accedit, & primò ſolus ſub paruo tugurio, quod ſibi ipſe conſtruxerat habitare cœpit, oleribus compoſitis ueſcens ſolis, interdum etiam poſt continuata ieiunia.

Literas primò ignorauit. Cum autem de hæremo ad hæc quæ ſupra diximus uiciniora habitaculis loca acceßiſſet, data eſt ei diuinitus gratia, & cum à fratribus oblatus ei fuiſſet codex, quaſi olim iam ſciens literas legere cœpit. Collata eſt ei & aduerſus Dæmones etiam uirtus, ita ut multi ex his quos urgebant Dæmones, etiam inuiti ad eum raperentur, proteſtantes ſummo cum clamore de meritis eius. Sed & alias quàm plurimas ſanitates operabatur.

Congregabantur interim ad eum plurimæ multitudines Monachorum, inter quos cum etiam nos aduenißemus, uiſis nobis lætißimus redditur. Cumq; ſalutans nos oraſſet, more ſibi ſolito, pedes hoſpitum proprijs manibus lauit, & docere nos ex ſcripturis, quæ ad ædificationem uitæ ac fidei pertinent, cœpit. Erat enim ei docendi gratia à DEO collata. Cum itaq; plurima nobis ſcripturarum capitula ſapienter diſſeruiſſet, rurſus ad orationem conuertebatur. Conſuetudo autem erat ei, non prius corporalem cibum ſumere, quàm ſpiritalem Chriſti communionem acciperet. Qua percepta, poſt

gratiarum

gratiarum actionem adhortari nos etiam ad reficiendum cœpit, ipſe tamen ſedens nobiſcum nunquam ceſſabat aliquid de ſtudijs ſpiritalibus commonere.

NArrabat ergo nobis tale aliquid. Scio inquit, hominem quendam in hæremo per tres continuos annos nullum ſumpſiſſe terrenum cibum, Angelus enim Domini tertia quaq; die eſcam deferebat ei cœleſtem. Et hæc ei cibus erat & potus. Et iterum ſcio huiuſmodi hominem, ad quem uenerunt Dæmones in ſpecie cœleſtis militiæ, & habitu Angelorum, currus igneos agentes plurimo apparatu, tanquam magnum aliquem Regem deducentes, iſq; qui cæteris, vt rex haberi videbatur, dicebat ad eum. Impleſti omnia ó homo, ſupereſt tibi vt adores me, & transferam te ſicut Heliam. Sed Monachus hæc audiens, dicebat in corde ſuo: Quid eſt hoc? Quotidie ego ſaluatorem, qui eſt rex meus adoro, hic ſi eſſet ille, quomodo á me hoc poſceret, quod indeſinenter me facere ſciret? Et poſt hæc reſpondit ad ipſum. Ego habeo meum regem, quem quotidie ſine intermiſsione adoro, tu autem non es rex meus. Et continuo inimicus ad hæc verba nunquam comparuit. Verum hæc ille quaſi de alio nobis narrans, ſua geſta ſub alterius perſona memorabat. Patres tamen qui

Non facile credendum apparitionibus.

aderant, ipſi nobis affirmabant, quod ipſe eſſet qui hæc vidiſſet & audiſſet. Erat enim hic magnificus pater, qui inter cætera bona etiam hoc præſtabat aduenientibus fratribus, & cum ipſo habitare volentibus, quod faciebat conuocari fratres, qui ſecum erant, & in vna die aduenienti fratri cellulam ædificabant. Et erat in hoc opere magna alacritas fratrum, vnoquoq; eorum feſtinante, lateres conuehere, aut lutum porrigere, aut aquam inſundere, aut ligna deferre. Vbi uero perfecta fuiſſet, ipſe eam omnibus utenſilibus, uel neceſſarijs inſtructam tradebat fratri. Hic aliquando cum falſus quidam frater ad ſe ueniſſet, & ut uideretur nudus ueſtimenta ſua occultaſſet, arguit eum coram omnibus, & in medium quæ occultauerat protulit, & ita pertimuere omnes, ut de reliquo nemo auderet coram ipſo fallere.

Tanta in eo erat virtus animi, & tanta diuinæ gratiæ magnitudo, quam abſtinentiæ labore & fidei puritate quæſierat. Multitudines autem fratrum cum ipſo poſitæ, tanta gratia erant repletæ, ut cum ad Eccleſiam conuenirent, chori eorum ueſtibus ac mentibus reſplendentes, ad imitationem uirtutum cœleſtium, in hymnis & laudibus DEI peruigiles uiderentur.

VITA

Hosted by Google

VITA THEONIS.

VIDIMVS ET ALIVM NON longe ab urbe ad eam partē quæ mittit ad hæremum, nomine Theonem, uirum ſanctum intra cellulam ſuam clauſum & ſolitarium, qui perhibebatur triginta annis ſilentij habuiſſe continentiam, quiq; tam multas uirtutes faciebat, ut Propheta apud illos haberetur. Conueniebat nanq; ad eum per dies ſingulos infirmorum plurima multitudo, ad quos ille per feneſtram manum proferens, & uniuſcuiuſq; capiti ſuperponens, ac benedicens eos, ſanos ab omni ægritudine remittebat. Hic etiam ipſo viſu tam uenerabilis erat, tantamq́; reuerentiam gerebat in uultu, vt inter homines Angelus uideretur, ita lætus oculis, & plenus totius gratiæ apparebat.

Exemplū taciturnitatis.

30

Huic cum ante paruum tempus, ut comperimus, noctu latrones ſuperueniſſent, aurum ſe apud eum inuenturos ſperantes, oratione ſola ita vinxit, vt foribus eius affixi mouere ſe omnino non poſſent. Mane uero cum ad eum turbæ ſolito conueniſſent, & viderent ad ianuas eius latrones, uolebant eos igni tradere.

At ille rerum neceſſitate compulſus, unum eis ſolum locutus eſt uerbum. Sinite inquit, iſtos

abire illæſos, alioquin gratia à me fugiet ſanitatum. Populi autem vt audierunt hæc, contradicere non audentes, dimiſerunt eos. Latrones vero videntes quod ſecum geſtum eſt, abiecta ſcelerum voluntate, præteritorum malorũ pœnitentiam gerentes, ad monaſteria vicina confugiunt atq; ibi emendatioris vitæ formam modumq; ſuſcipiunt. Erat autem ſupradictus vir eruditiſſimus, non ſolum Aegyptiorum & Græcorum lingua, ſed etiam & latinorum, vt & ab ipſo & alijs, qui ei aderant didicimus. Sed & ipſe reuelare cupiens et conſolari peregrinationis noſtræ laborem, in tabula ſcribens ad nos gratiam doctrinamq; ſui ſermonis oſtendit. Erat autem ei cibus abſq; ignis opere. Dicebant autem quod & noctibus ad hæremum progrediens comitatu uteretur plurimo hæremi beſtiarum. Ipſe vero hauriens aquam de puteo ſuo & præbens eis pocula, obſequij earum remunerabatur laborem. Huius autem rei manifeſtum dabatur indicium, quod veſtigia Bubalorum caprarumq; & onagrorum circa eius cellulam plurima deprehendebantur.

DE SANCTO APOLLOnio confeſſore & virtutibus eius.

VIDIMVS ET ALIVM SANctum

ctum virum nomine Apollonium apud Thebai- dam, in finibus Hermopolis, ad quam ciuitatem ſaluatorem cum Maria & Ioſeph de Iudeæ fi- nibus veniſſe tradunt, ſecundum Prophetiam Eſaiæ dicentis, Ecce Dominus ſedet ſuper nubem leuem, & veniet in Aegyptum, & commouebun- tur manu facta Aegyptiorum à facie eius, & ca- dent in terram. Vidimus ergo ibi etiam & tem- plum ipſum, in quo ingreſſo Saluatore, corruiſ- ſe omnia Idola in terram & comminuta eſſe memorabantur.

Vixit temporibus Iuliani Imperatoris.

Vidimus ergo ſupradictum virum in vici- na hæremo, ſub monte quodam habentem Mo- naſteria. Erat enim pater Monachorum circi- ter quingentorum, & famoſiſſimus in omnibus Thebaidæ finibus habebatur. Opera enim mag- na erant ei, & uirtutes multas, ſignaq́; plurima & prodigia faciebat per eum Deus. A pueri- cia namq́; in abſtinentia nutritus eſt, qui cum ad maturam peruenit ætatem, gratia DEI ſem- per cum ipſo creuit. Erat enim annorum fere octoginta, cum eum vidimus, in monaſteriorum congregatione florentem, ſed & ipſi qui vide- bantur eius eſſe diſcipuli, ita perfecti erant & magnifici, vt omnes pene poſſent ſigna facere. Quindecim ergo annorum ſeceßiſſe eum ad hæ- remum ferebant, atq; ibi cum quadraginta an-

nis ſuiſſet in exercitijs ſpiritualibus conuerſatus, aiebant uocem DEI ad eum delatam dixiſſe: Apolloni per te perdam ſapientiam ſapientium in Aegypto, & intellectum prudentium reprobabo. Perdes autem mihi & eos qui inter ipſos ſunt ſapientes Babylonis, & omnem culturam Dæmoniorum ſubrues. Perge ergo nunc ad loca habitabilia, generabis enim mihi populum ſubſtantiuum & perſectum, æmulatorem operum bonorum. At ille reſpondens ait. Auſer à me Domine iactantiam, ne ſorte elatus ſuper fratres meos, cadam ob omnibus bonis tuis. Reſpondit ad eum rurſus diuina uox: Mitte manum tuam ad ceruices tuas, & quod comprehenderis, conſtringe, & ſub arena obrue. At ille ſine mora iniecta manu ad ceruices ſuas, apprehendit quaſi paruulum quendam Aethiopē, & continuo demerſit eum ſub arena, clamantē & dicentem: Ego ſum ſuperbiæ Dæmon. Poſt hæc uox ad eum facta eſt à Deo dicens: Perge nunc, omnia enim quæcunq; à Deo popoſceris; conſequeris. Ille ergo poſt hæc perrexit ad ea loca, in quibus homines habitabant. Temporibus autem Iuliani tyranni hæc fiebant.

Contra iactantiā & ſuperbiam.

Fuit autem in locis illis ſpelunca quædam heremo vicina, in qua habitare cœpit, indeſinenter

nenter die ac nocte orationibus uacans,eaſq; ut aiebat per diem centum uicibus totidemq; noctis tempore curuans genua conſignabat Deo. Cibo autem magis cœleſti quam humano utebatur. Indumentũ eius ſtuppeum collobium erat, quod apud illos lebites appellatur, & linteum quo collum & caput obuolueret. Quæ tamen indumenta permanſiſſe ei ferebant in deſerto nunquam ueterata. Erat ergo in uicino hæremi loco in uirtute ſpiritus degens, ſigna & ſanitates miras efficiens, quas enarrare pro ſui immenſitate,ſicut ab his qui cum ipſo erant ſenioribus,comperimus,uox nulla ſufficiet. Fama autem magnifica de eo peruulgata, cum ammiratione omnium, quaſi Propheta aliquis aut Apoſtolus haberi cœpiſſet,vicinis e regionibus Monachi diuerſis ex locis conueniebant ad eum, & tanquam pio patri, magna munera, ſuas ſinguli quique animas offerebant. At ille unumquemq; eorum tota religione ſuſcipiens, alios ad bene operandum, alios ad bene intelligendum prouocabat. Sed & ipſe prius ea oſtendebat exemplis, quæ uerbis docere cupiebat. Aliijs quidẽ diebus unumquemq; apud ſemetipſum exercere abſtinentiam,quám poſſet, ſinebat:die uero Dominica gratia caritatis ſecum omnes cibum ſumere hortabatur, cum tamen

ipſe ſolitis abſtinentiæ obſeruationibus deſeruiret, herbis ſolummodo aut oleribus vtens, nec vſum aut miniſterium ignis admittens.

Coegit enim clericos militare Iulianus. Meminit hiſtor. Tri. li 6.ca. 4.

Hic cum audiſſet Iuliani, vt ſupra diximus, temporibus, fratrem quendam ad militiam comprehenſum detineri in carcere, venit ad eum cum fratribus conſolandi gratia, vt moneret eum in neceßitate tenere conſtantiam, atq; imminentia contemnere ac deridere pericula. Tempus enim, ait, certaminis adeſt, in quo fidelium mentes tentationibus probandæ ſunt & noſcendæ. Cumq; his & alijs verbis roboraretur animus adoleſcentis, ſuperuenit Centurio, & indignatus, cur introire auſus eſſet, claues extrinſecus carceri impoſuit, ipſum quoq; & omnes qui cum eo venerant pariter concluſit, quo ſcilicet etiam ipſi ſimiliter ad militiæ detinerentur officium. Conſtituens quoq; cuſtodes quamplurimos abſceßit. Medio autem noctis aſtare viſus eſt Angelus, ingenti luce reſplendens, & obſtupefactis perterritiſq; cuſtodibus, carceris clauſtra patefecit. Tunc vero ipſi cuſtodes aduoluti ad pedes ſanctorum, rogabant eos diſcedere, dicentes, melius ſibi eſſe mori pro his quàm diuinæ virtuti obſiſtere, quæ eorum curam gerebat. Mane vero etiam ipſe Centurio cum principalibus viris feſtinus ad carcerem venit, ro-

Angelus liberat captiuos.

gans,

gans, vt diſcederent omnes qui teneri videbantur, dicebat enim domum ſuam terræ motu magno concidiſſe, & electos quoſq; famulorum ſuorum peremiſſe. Sancti vero his auditis Hymnum DEO laudeſq; cecinerunt, & regreſſi ad hæremum erant in vnum poſiti, ſecundum Apoſtolorum exemplum, habentes animam vnam & cor vnum.

Pater autem ſenior docebat eos, vt quotidie proficerent in virtutibus, & inſidias Diaboli, quas per cogitationes infert hominibus, in initijs ſtatim retunderent. Sic enim aiebat. Si confringatur caput ſerpentis, omne eius corpus emortuum redditur. Ob hoc enim mandat nobis Deus obſeruare caput ſerpentis, vt omnino ſtatim ab initio, nec recipiamus malas & ſordidas cogitationes in corde noſtro. Quantò ergo magis diffundi non conuenit in ſenſibus noſtris cogitationum fantaſias, quas etiam ab initio recipi vetat? Sed et illud monebat, vt in virtutibus animi alter alterum vincat, nec patiatur ſe vnuſquiſq; inferiorem proximo ſuo fieri. Hinc autem dicebat. Sciatis ergo vos ita proficere in virtutibus, ſi nulla vobis paßio fuerit dominata erga mundana deſideria. Hoc eſt initium donorum DEI. Quod ſi etiam ad hoc venerit quis veſtrum, vt & ſigna & mirabilia faciat, non extol-

Contra oſtentationem et ſuperbiam.

extollatur pro hoc,neque in cogitatione ſua erigatur tanquam cæteris prælatus,ſed nec hoc ipſum hominibus debet oſtendere, quod donum gratiæ huius acceperit,alioquin ſeducit ipſum, & ipſe decipitur & gratiam perdet.

Habebat ergo hanc magnificam uerbi DEI doctrinam, ſicut & nos etiam ipſi ex parte fruiti ſumus.Sed & maiorem habebat in operibus gratiam, Omne enim quicquid petijſſet à DEO,ſine mora conſequebatur. Sed & reuelationes ei plurimæ oſtendebantur. Deniq; ſeniorem fratrem ſuum,qui & ipſe in hæremo defunctus eſt, cum quo plurimo tempore egerat uitam perfectam,uidit in ſomnis in ſede Apoſtolica reſidentem,atq; unum ex ipſis hæreditatem ſibi uirtutem & gratiam reliquiſſe.Cumq; etiam pro ſemetipſo oraret,ut uelocius eum Dominus aſſumeret,& cum ipſo ſibi requiem præſtaret in cœlis, reſponſum eſt ei à Domino ſaluatore, parum adhuc ei temporis in terris deberi, donec uitæ & conuerſationis eius plurimi æmulatores exiſtant,populos nanq; ei plurimos credendos eſſe Monachorum & exercitum quendam piorum, vt per hæc dignam pro talibus meritis remunerationem inueniret apud Deum.

Hæc autem ut uidit,ita geſta ſunt, conue-

nerunt

nerunt enim ex omni loco Monachi fama & doctrina eius inuitati, & præcipue exemplis eius quamplurimi ſeculo renunciantes, conuentum quendam magnificum fecerunt apud eum in ſupra dicto montis loco, communem uitam menſæ unius unanimiter conſeruantes. Hos ergo tanquam uere cœleſtem quendam, & Angelicum cernebamus exercitum, omnibus uirtutibus adornatum. Nullus ſane in eis ſordidis utebatur indumentis, ſed ſplendore ueſtium pariter atq; animorum nitebant, ita ut ſecundum ſcripturam lætaretur hæremus ſitiens, & multi filij eius uiderentur in deſerto. Quæ quamuis de Eccleſia dicta ſint, tamen in Aegypti deſertis hæc etiam hiſtorica relatione completa ſunt. Vbi enim tantæ per urbes multitudines ueniunt ad ſalutem, quantas Aegypti deſerta protulerunt? Quanti populi habentur in urbibus, tantæ pene habentur in deſertis multitudines Monachorum. Vnde mihi uidetur etiam Apoſtoli dictum in eis eſſe completum, quod ubi abundauit peccatum, ibi ſuperabundauerit gratia.

Abundauit enim aliquando immundus idolorum cultus in Aegypto, ſicut nuſquam gentium. Canes enim & ſimias atq; alia portenta olim uenerati ſunt. Allia quoq; & cepas &

Aegyptiorum Idololatria.

non

nonnulla olerum Deos credebant, ſicut ab ipſo patre Apollonio tradente didicimus. Cauſam enim nobis priſcæ eorum ſuperſtitionis hoc modo expoſuit. Bouem quidem Deum crediderunt aliquando Aegyptij, pro eo quod per ipſum rura excolentes, victum cibumq; capiebant. Sed et aquam Nili colebant, pro eo quod vniuerſas rigabat Aegypti regiones. Colebant quoq; & terram, vtpote vberiorem cæteris terris. Canes etiam vt ſupra diximus, & ſimias ac diuerſa herbarum genera atq; olerum colebant, pro eo quod occaſionē ſibi ſalutis per hæc veniſſe opinabātur temporibus Pharaonis. Circa hæc enim ſingula occupatio eis exorta videbatur, cum ille patres noſtros perſequens ſubmerſus eſt, & unuſquiſq; id per quod occupari uiſus eſt, ne Pharaonem ſequeretur, hoc ſibi reputauit Deū, dicens, quia hoc mihi Deus fuit hodie, ut non ſequerer Pharaonem, et ſimul cū ipſo demergerer.

Hæc ergo erant verba ſancti Apollonij quæ nobiſcum loquebatur. Sed multo magis illa ſcire oportet, quæ in operibus & virtutibus habuit. Erant aliquando in circuitu ſancti Apollonij poſiti decem circiter gentilium vici, apud quos dæmoniaca ſuperſtitio ſummo ſtudio colebatur. Templum enim erat ibi ampliſſimum atq; in eo ſimulachrum, quod moris erat circum

ferri

ferri à Sacerdotibus bacchantium ritu, cum reliqua multitudine circumeuntibus, & quaſi pro aquis pluuialibus prophana myſteria peragentibus. Contigit autem ſub eo tempore, quo huiuſmodi ab eis orgia gerebantur, iter agere beatum Apollonium per ipſa loca cum aliquantis fratribus. Et cum vidiſſet infelicium turbas quaſi Dæmone quodam agi, bacchariq́; per campos, miſeratus errorem eorum, fixis genubus inuocauit Dominum & ſaluatorem noſtrum, & omnes eos qui ceremonijs Dæmoniacis agebantur cum ſimulachro ſuo ſtare fecit immobiles, nec progredi omnino uſquam poſſe. Miraculum. Atq; ita per totam diem rapidiſſimis aduſti æſtibus permanſerunt, ignorantes unde eis hærere vno in loco immobiliter contigiſſet.

Tunc Sacerdotes eorum dicebant, eſſe quendam Chriſtianum in regionibus, vicinæ hæremi commanentem Apollonium nomine, & ipſius eſſe hæc opera, qui niſi eſſet exoratus, ſibi periculum permanſurum. Vt autem ad rei tantæ miraculum conuenerunt undiq; qui audierant, & percunctantes, quæ tanti cauſa extiterit monſtri, ignorare ſe penitus fatebantur, ſuſpicionem tamen dari ſibi dicunt ſupra dicti uiri, quem & exorari pro ſe depoſcunt. Tunc quidam ex ipſis uere eos opinari aiunt, nam & vidiſſe

vidiſſe eum illo itinere prætereuntem confirmant, & tamen adhibere, quæ putabant prodeſſe auxilia non morantur. Adducunt boues, quorum virtute videretur poſſe moueri ſimulachrum. Sed nec cum ſic quidem aliquid profeciſſent, omni auxilio fruſtrati, legatos ad hominem DEI mittunt, pollicentes, vt ſi eos reſoluat ab his vinculis, pariter quoq; erroris in eis vincula diſſoluere. Hæc vbi nunciata ſunt ei, ſine mora deſcendit ad eos, & oratione ſola ad Deum fuſa, omnes reſoluit. At illi ſine dilatione vnanimiter omnes confugiunt ad eum, ſaluatori DEO noſtro credentes & gratias referentes. Simulachrũ vero quod erat ligneum, continuo igni tradunt, ipſi autem ſecuti hominem DEI, atq; edocti ab eo, fidem Chriſti, Eccleſiæ DEI ſociati ſunt. Plurimi uero ex ipſis cum ipſo manſerunt; & etiam nunc in Monaſterijs degunt.

Facti tamen huius mirabilis fama ubiq; diffuſa eſt, & multi pro hoc ad fidem Domini conuertebantur, ita ut in omnibus illis regionibus, nullus iam pene gentilium remaneret. Poſt aliquantum temporis certamen erat de finibus inter duos uicos, hoc cum nunciatum eſſet ſancto Apollonio, feſtinans deſcendit ad eos pacis gratia. Sed illi furore contentionis incenſi,

nullo

nullo genere ad pacis conſilium flectebantur, maxime quod unius partis populus, plurimum fiduciæ in uiribus cuiuſdam latronis gerebat, qui ipſius certaminis ſignifer uidebatur. Hunc cum uideret Apollonius paci reſiſtentem, dicit ad eum. Si mihi ò amice acquieſcere uolueris ad pacem, rogabo Deum meum, & remittet tibi peccata tua. At ille cum audiſſet, nihil omnino diſtulit, ſed genubus eius prouolutus ſupplicabat ei. Tum deinde conuerſus ad turbas quæ eum ſecutæ fuerant, fecit omnes cum pace diſcedere. Quibus ſecedentibus ipſe permanſit cum homine DEI, expectans ab eo promiſſum, Tunc uero Apollonius aſſumens eum, & cum ipſo iter agens ad Monaſterium, docebat eum mutare debere ordinem uitæ, & patienter á DEO quærere miſericordiam, & promiſsionem eius ex fide expectare, omnia enim poſsibilia dicebat ” eſſe credenti. Cumq; noctis tempore ſimul in ” Monaſterio requieuiſſent, per uiſum ambo ui- ” dent ſe eſſe in cœlis, & aſsiſtere ante tribunal ” Chriſti. Vident etiam Angelos Dei, & ſan- ” ctos quoſq; adorantes Dominum. Et cum hæc ” uidentes etiam ipſi adoraſsent DEVM, uox Do- ” mini ad eos defertur, dicens. Licet nulla ſit com ” munio luci & tenebris, nec ſit aliqua portio ” fideli ”

Exemplũ pœnitentiæ.

ſideli cum infideli, tamen donatur tibi ſalus iſtius pro quo ſupplicaſti Apolloni. Sed alia multa cum audiſſent in cœleſti uiſione poſiti, quæ neq; ſermo enarrare ſufficit neq; auris audire, ſurrexerunt à ſomno & quæ viderant fratribus indicarunt. Admiratio autem ingens eſſe cœpit, cum unum atq; idem ſomnium uterq; narrarent, permanſit autem cum fratribus latro ille iam ſanctus, vitam ſuam moreſq; ad omnem innocentiam pietatemq; commutans, tanquam in agnum verſus ex Lupo, ut in eo pleniſſime compleri uideretur Prophetia Eſaiæ dicentis, Lupi cum agnis paſcentur, & Leo & Bos ſimul paleis ueſcentur.

Latro cõuerſus ad Chriſtum.

Vidimus ibi quoſdam etiam gentis Aethiopum uiros cum Monachis viuentes, & multos ex cæteris Monachis in obſeruantia religionis & uirtutibus animi præcellentes, ut & in ipſis compleri uideretur ſcriptura quæ dicit: Aethiopia præueniet manus eius Deo. Adhuc autem in geſtis ſancti Apollonij ferebatur hoc. Lis quodam tempore dicebatur exorta inter duos uiros, quorum unus Chriſtianorum, alius gentilium fuit. Procedunt ex utraq; parte armatorum turbæ plurimæ, accidit autem ut uir ſanctus Apollonius superueniret. Cumq; eos hortaretur ad pacem, quidam eorum qui inter gentiles

tiles quaſi caput & cauſa belli illius ſtabat, homo truculentus & ferus obſiſtebat ei vehementer, dicens, ſe non permittere fieri pacem uſq; ad mortem ſuam, Tunc ille, fiat inquit, vt optas. Nullus enim alius præter te perimetur, ſed & mortuo congruum honori tuo tibi ſepulchrum fiet, non terra, ſed beſtiarum ac volucrum ventres. Et continuo ſermo eius efficitur veritas. Nullus enim alius ex vtraq; parte, niſi ſolus ipſe cecidit. Quem cum ſub arena obruiſſent, mane regreſſi inuenerunt corpus illius à beſtijs eroſum, laniatumq;, atq; à volucribus deuoratum. Cumq; omnes ammirationem habuiſſent, quod ſermo hominis DEI ita fuiſſet impletus, conuerſi ſunt omnes ad fidem ſaluatoris Domini, & Apollonium Prophetam DEI prædicabant. Sed & hoc nos non effugiat, quod ab eo primis adhuc diebus, quibus in ſpelunca habitare cum paucis fratribus cœperat, factum didicimus.

Miraculum, turbator pacis ſolo verbo occiditur.

Dies ſanctus aderat Paſcæ, & cum ſolennitas uigiliarũ ſacramentorumq; intra ſpeluncam fuiſſet expleta, atq; ex his quæ fuerant quàm apud eos refectio pareretur, erant autem eis pauci tantummodo & ſicci panes, atq; olera ex his, quæ ſale aſperſa reponi apud eos ſolenne eſt. Tunc Apollonius fratres, qui ſecum erant,

alloqui ita cœpit. Si eſt in nobis fides & uerè fideles ſumus famuli Chriſti, petat unuſquiſq; noſtrum à Deo, ſi quid quis quaſi in die feſto ſumere libenter habet. At illi ipſi potius, qui eos ætate & meritis præcellere, hæc à DEO poſcenda permittunt, ſemetipſos inferiores huius gratiæ iudicantes. Tunc ille cum omni alacritate orationem fudit ad Deum. Qua expleta, cum omnes reſpondiſſent Amen, ecce repente ante fores ſpeluncæ aſtare uident homines quoſdam ſibi penitus ignotos, quiq; tam multas copias rerum omnium quæ ad uſus duntaxat ciborum pertinent, detulerunt, ut neq; tam multa, neq; tam diuerſa facile quiſquam uiderit, in quibus erant quædam quæ omnino in Aegypti regionibus nuſquam uiſa ſunt, uidelicet, pomorum genera, & magnitudo incredibilis uuæ, nuces, ficus, mala quoq; punica, & ante tempus omnis faui atq; mellis & lactis copia, & panes calidi & mundiſſimi, qui tamen peregrini eſſe viderentur prouinciæ. Viri uero qui hæc detulerant, ſtatim ut ea Monachis tradiderunt, quaſi feſtinanter ad eum à quo miſſi fuerant redire cupientes, mox diſcedunt. Tunc ipſi Monachi gratias Domino referentes, ex his quæ ſibi fuerant delata ueſci cœperunt. Quorum copia tanta fuit, ut uſq; ad diem Pentecoſten quotidie miniſtrata

miniſtrata ſufficerent, certi quod hæc ſibi à DEO ſolennitatis gratia miſſa ſint.

Comperimus etiam hæc, quod quidam ex fratribus, cui deerat humilitatis & manſuetudinis gratia popoſcit ab eo, ut peteret à Domino, ut ſibi donaretur hoc munus: orante illo, tanta in eum gratia manſuetudinis & humilitatis aduenit, ut omnes fratres ſtuperent de tranquillitate animi eius & modeſtia, in quo prius nihil horum uiderant.

Orta eſt aliquando fames apud Thebaidam. Scientes autem habitatores terræ illius, quod Monachi qui cum Apollonio Domino ſeruebant, frequenter etiam ſine cibo per Domini gratiam paſcebantur, omnes ſimul cum uxoribus & filijs pergunt ad eum, cibum ſimul benedictionemq; poſcentes. At ille nihil dubitans, proferre cœpit ex his quæ ad uſum fratrum repoſita erant, & dare ſingulis copioſe. Cum uero tres ſolæ panum ſportæ remanſiſſent, fames autem populum uehementer urgeret, iubet in medium proferre ſportas, quæ ſolæ ſuperfuerant vnius diei uictum Monachis præbituræ, & in auditu totius populi, qui famis neceſſitate confluxerat, eleuatis ad Deum oculis manibuſq; ait: Nunquid non ualet manus Domini multipli- *Panes aliegentur oratione.*

uare hæc? Sic dicit Spiritus ſanctus. Non deficiet panis in ſportis his donec ſatiemur omnes de frugibus nouis. Etiam & plurimi ex his, qui tunc in præſenti fuerant, confirmabant quatuor continuis menſibus, nec ceſſatum eſt unquam erogari panis ex ſportis, neq; deeſſe potuit aliquando.

Similiter autem & alio tempore feciſſe eum de frumenti & olei ſpecie perhibebant. Quibus virtutibus motus Diabolus dixiſſe ad eum fertur: Nunquid Helias es tu? aut alius aliquis Prophetarum vel Apoſtolorum, quod hæc facere auſus es? At ille reſpondit ei. Quid enim, nonne & Prophetæ & Apoſtoli homines erant, qui nobis & fidem ſuam & gratiam tradiderunt? Aut tunc Deus præſens erat, nunc uero abſens eſt? Abſit, Deus omnia poteſt, & qui poteſt, ſemper poteſt. Si ergo Deus bonus eſt, tu quare malus es? Hæc ut ſupra iam diximus, à ſenioribus viris religioſis & ſanctis, per eum geſta eſſe, fideli narratione comperimus. Et quamuis eorum fidelis ſit habenda relatio, maiorem tamen fidem rerum præſtitit etiam hoc quod noſipſi oculis noſtris inſpeximus. Plenas enim ſportas panibus deferri vidimus ad uacuas menſas, & cum replerentur panibus menſæ, atq; ad omnem ſatietatem conſumerentur, plenæ nihilo-

minus

minus recolligebantur. Aliud quoq; quod apud eum mirum uidimus, non ſilebo. Tres eramus nos fratres qui ad ſanctum Apollonium uenimus, & ecce longe adhuc nobis poſitis ab eius Monaſterio, occurrerunt fratres, qui ab ipſo ante triduum audierant de aduentu noſtro, occurrerunt autem nobis cum Pſalmis, hoc enim moris eſt eis facere in aduentu omnium Monachorum. Et adorantes in facies ſuas uſq; ad terram, oſculabantur nos, atq; oſtendentes nos ſibi inuicem dicebant. Iſti ſunt fratres, de quorum aduentu ante triduum nobis pater Apollonius prædixerat, dicens: Poſt triduum affuturos tres fratres de Ieroſolymis venientes, Alij vero ex fratribus præcedebant nos, alij ſequebantur, vtraq; tamen turba pſallebat. Vbi autem appropinquare cœpimus, audita uoce Pſalmi etiam ipſe ſanctus procedit in occurſum. Et vt vidit nos, ſtatim prior adorauit uſq; ad terram & ſurgens oſculo nos ſuſcepit. Vbi autem ingreßi ſumus Monaſterium, oratione prius, vt moris eſt, data, pedes noſtros proprijs manibus lauit, & cætera quæ ad requiem corporis pertinent, adimpleuit. Hæc autem ita facere ei mos erat omnibus aduentantibus.

Prophetat Apollo.

Obſerua veterem morem Monachorum.

Illud quoq; moris erat apud eum, vt fratres qui cum ipſo erant, non prius cibum ſumerent,

rent, quàm communionem Dominicam perciperent, circa horam diei nonam, & poſt hoc interdum ſic uſq; ad ueſperam permanebant, dum uerbum Dei audientes de mandatis Domini adimplendis ſine intermiſſione docebantur. Poſt hæc iam cibo ſumpto, alij ipſorum ad hæremum ſecedebant per totam noctem ſcripturas diuinas memoria recolentes, alij in eodem loco ad quem conuenerant, permanebant, & uſq; ad lucem in Hymnis & laudibus Dei peruigiles durabant, ſicut ego ipſe præſens uidi. Aliquanti uero ex ipſis circa horam nonam, cum deſcendiſſent de monte, percepta Dei gratia, ſtatim deſcendebant, ſolo hoc ſpiritali cibo contenti, & hoc faciebant per plurimos dies.

Contra Hypocryſin.

Supra modum autem læticia & gaudium inerat eis, & tanta exultatio, quanta haberi ab ullo hominum non poſſit in terris. Nullus in eis triſtis omnino inueniebatur, ſed & ſi aliquis uiſus fuiſſet aliquantulum mœſtior, ſtatim pater Apollonius cauſam mœſticiæ perquirebat. Frequenter autem etiamſi aliquis occultare uoluiſſet, ipſe enunciabat quid lateret in corde, ita ut is qui patiebatur agnoſceret. Monebat ergo eos dicens, non oportere prorſus ineſſe triſticiam his, quibus ſalus in Deo eſt, & ſpes in regno cœlorum. Triſtentur aiebat gentiles, & lugeant

Chriſtianis lætandum.

geant

geant Iudæi, plangant ſine ceſſatione peccatores, iuſti uero lætentur. Nam ſi illi qui terrena diligunt, ſuper fragilibus & caducis rebus lætantur, nos qui tantæ gloriæ ſpem et æternitatis habemus expectationem, cur non omni exultatione lætemur? An non & Apoſtolus nos ita monet dicens, Semper gaudete, ſine intermißione orate, in omnibus gratias agite? Sed quis poſſit doctrinæ eius & uerborum gratiam ſufficienter exprimere, unde ſilere de his melius cenſeo, quam parum indigne proloqui.

Multa enim nobis etiam ſecretius de ratione abſtinentiæ & conuerſationis integritate, multa & de hoſpitalitatis ſtudio diſſerebat, & præcipiebat attentius, ut aduentantes fratres, quaſi Domini ſuſcipiamus aduentum. Nam & adorari fratres aduenientes propterea inquit traditio noſtra habet, ut certum ſit in aduentu eorum aduentum Christi haberi. Sic enim & Abraham ſuſcepit eos qui homines quidem uidebantur, Dominus autem in eis intelligebatur. Interdum autem etiam contra uoluntatem cogere debemus ad corporalem requiem fratres, ſicut ſancti Loth exempla nos edocent, qui Angelos ui cõpulſos ad domus ſuæ adduxit hoſpicium. Sed et hoc monebat, ut ſi fieri poßit, quotidie Monachi communicarent myſterijs Chriſti,

„ Hoſpitalitatis commendatio.

„ Cœna Domini frequenter vtendum.

» ſti, ne forte qui ſe longe facit ab his, longe fiat à
» Deo, qui autem frequentius hæc ſuſcipit, frequē-
» tius ipſum videatur ſuſcipere Saluatorem, quia
» & ita ipſe Saluator dicit: Qui manducat car-
nem meam & bibit ſanguinem meum, in me ma-
net & ego in eo. Sed et ipſa commemoratio Do-
minicæ paſſionis cum aſſidue fiat à Monachis,
plurimum utilitatis eis confert ad exemplum
patientiæ. Sed & commonitio datur per hæc, vt
ſtudeat vnuſquiſq; ita ſemper paratus inueniri,
ne indignus Dominicis myſterijs habeatur. Ad-
debat autem his quod etiam remiſſio peccatorũ,
per hæc credentibus detur.

Ieiunia ſane legitima, id eſt, quartam & ſextam feriam monebat non eſſe ſoluenda, niſi grandis aliqua neceſſitas fieret, quia quarta feria Iudas de traditione Domini cogitauerat, & ſexta feria crucifixus ſit Saluator. Videbitur ergo qui in his diebus ſine aliqua neceſſitate ſoluit ſtatuta ieiunia, vel cum tradente tradere Saluatorem, vel cum crucifigentibus crucifigere. Dicebat ergo, vt ſi forte in diebus prædictis ſuperueniret aliquis fratrum, ſiquidem ante horam nonam laboris cauſa velit reficere, ponendam ei eſſe menſam ſoli, quod ſi nolit, non eſſe cogendum, communis nanq; huius obſeruantiæ traditio eſt. Culpabat ſane eos valde, qui vel

comam

comam capitis nutriunt, vel ferrum in collo circumferunt, vel aliquid tale, quod ad oſtenſionem hominum fieri videatur, gerunt. Certum eſt enim inquit, quod iſti ab hominibus laudem quærant, & oſtentationis cauſa hæc faciant, cum mandatum ſit etiam ieiunia ipſa in occulto eſſe celebranda, vt DEO ſoli ſint cognita, qui videt quod in occulto fit, & reddat palam. Sed, vt videtur, iſti non ſunt contenti eius teſtimonio & remuneratione, qui videt in occulto, ſed manifeſtari apud homines ſe volunt. Omnis ergo abſtinentiæ ratio in occulto habenda eſt, vt & corpus ieiunijs fatigetur, & tamen non apud homines iactantia, ſed apud Deum retributio quæratur. Contra oſtentationem.

Hæc & multa alia nobis de conuerſatione Monachorum, per totam differens ſeptimanam dierum, & fidem doctrinæ geſtorum ſuorum auctoritate confirmans, vbi proficiſci cœpimus, producens nos aliquantulum, monebat dicens: Ante omnia pacem habetote inter vos, & nolite ab inuicem ſeparari. Tunc conuerſus ad fratres, qui ſimul cum eo producentes nos aderant. Quis, inquit, veſtrum, fratres, promptus eſt deducere eos uſq; ad vicina patrum Monaſteria? Et cum pene omnes promptiſſime ſemetipſos obtuliſſent, & progredi nobiſcum vellent, ipſe

ſanctus pater Apollonius elegit ex omnibus tres, qui & Græcam linguam & Aegyptiam bene noſſent, ut ſicubi neceſſarium fuiſſet, interpretarentur nobis, qui & in collocutionibus ſuis ædificare nos poſſent. Mittens ergo eos nobiſcum, præcepit, ne prius à nobis diſcederent, quàm omnes patres atq; omnia quæ uelimus Monaſteria uideremus, quamuis omnes circuire nemo ſufficiat. Benedicens ergo nos dimiſit, atq; in hæc uerba benedictionem dedit. Benedicat uos Dominus ex Syon, & uideatis quæ bona ſunt Ieruſalem, omnibus diebus uitæ ueſtræ. FINIT uita Beati Apollonij.

DE AMMONE ABBATE, QUI DRACONEM INTERFECIT & LATRONES CONUERTIT.

QVAE AVDIVIMVS DE AMmone quodam ſancto uiro, cuius etiam locum, in quo habitauerat uidimus in deſerto, omittenda non credidi. Igitur cum ad locum eius perueniſſemus, & progrederemur ad partem deſerti, contra meridianum, uidimus per harenam ueſtigia tractus Draconis ingentis, cuius tanta magnitudo apparebat, quaſi trabes aliqua per harenam ducta uideretur. Quod ut uidimus timore ingenti perculſi ſumus. Fratres autem qui nos deducebant, hortabantur nos nihil

Draco ingentis magnitudinis.

omnino

omnino formidare,ſed magis fiduciam capere, & per ueſtigium ſequi Draconem, Videbitis enim inquiunt,quantum ualet fides, cum à nobis eum uideritis extingui. Multos enim & Dracones & angues & ceraſtes manibus noſtris peremimus.Sic enim ſcriptum legimus,quia credentibus in ſe, concedit Saluator calcare ſuper ſerpentes & Scorpiones, & ſuper omnem uirtutem inimici. Sed illis hæc dicentibus,nos præ infidelitatis fragilitate,magis,magiſq; metuebamus & rogabamus eos, ne uelint ſequi Draconis ueſtigia,ſed potius ut recto itinere pergeremus. Vnus tamen ex ipſis alacritate impatiens,inſecutus eſt Draconem. Et cum non longe inueniſſet eius ſpeluncam, clamabat ad nos,vt iremus ad eum,& uideremus exitum rei. Quidam tamen ex fratribus occurrens nobis, qui in uicino habebat Monaſterium, probibuit nos ire, dicens ingentis eſſe magnitudinis beſtiam,nec poſſe nos ipſum ſaltem viſum eius aſpectumq; tolerare,præcipue quia nihil tale in uſu habuerimus uidendi.Semetipſum vero fatebatur frequenter vidiſſe ipſam beſtiam, cuius uaſtitas quidem incredibilis,longitudo vero diſtendebatur in quindecim cubitis.Cumq; nos ad locũ dehortatus eſſet accedere,ipſe properans, fratrẽ, qui illic nos hortabatur,paratus ad perimendã

Credentibus omnia poßibilia.

beſtiam,

beſtiam, abſtraxit, ſecumq; reuocauit, & nolentem diſcedere, niſi extingueret eam, multa prece eum deflexit. Qui cum veniſſet ad nos, ignauiam noſtram infidelitatemq; redarguit.

Peruenientes autem nos ad cellulam fratris illius, qui nos rogauerat, cum omni gratia ab eo ſuſcepti, requieuimus. Ille ergo narrabat nobis, quod in illo loco vbi ipſe commanebat, fuiſſet quidam uir ſanctus, cuius ipſe eſſet diſcipulus, Ammon nomine, per quem plurimas uirtutes fecerit Dominus. Inter cætera igitur etiã hoc de eo narrabat. Frequenter inquit, ueniebant ad eum latrones, panem, quo ſolo ueſcebatur, auferentes ei, & ſiquid erat quod ad victum ſuum continentiſſimum repoſitum videbatur. Cumq; frequenter ab his moleſtiam pateretur, quadam die proceſſit ad hæremum, & inde rediens, duos Dracones ingentes ſecum comitari iuſſit, atq; ad oſtium monaſterij ſui manere eis præcepit, ingreſſumq; ſeruare. Venientes ex more Latrones, vident qui eſſent cuſtodes in limine. Et vt viderunt Dracones, exanimes & amentes effecti, obmutuerunt ſtatim & conciderunt. Quod vbi ſenior ſenſit, egreſſus, inuenit eos ſemineces, & accedens atq; erigens eos increpabat dicens: Cernitis quantum vos duriores eſtis beſtijs? Illi etenim nobis propter Deum

Dracones parent Ammoni.

obediunt,

obediunt, vos autem nec Deum timetis, nec vitam ſeruorum Dei inquietare erubeſcitis. Veruntamen introducens eos in Monaſterium, poſuit eis menſam, & iubet vt perciperent cibum. Illi vero corde compuncti, & ab omni mentis ſuæ immanitate mox conuerſi, multis ſeruis Dei, qui ante hos ſeruire DEO cœperunt, breui meliores fiunt. In tantum enim per pœnitentiam profecerunt, vt poſt non multum temporis, etiam ipſi eadem facerent ſigna, eaſdem virtutes. Latrones conuerſi.

ALIO PRAETEREA TEMPORE, immaniſſimo quodam Dracone, vicinas vaſtante regiones, & plurimos perimente, venerunt habitatores loci illius ad ſupradictum patrem, rogantes eum, vt in regionibus ſuis perimeret beſtiam. Simul etiam, vt ad miſericordiam flecterent ſenem, puerum quendam paſtoris filium ſecum deferunt, qui ſolo viſu Draconis exterritus, mente exciderat, & à flatu ſolo beſtiæ exanimis portabatur ac turgens. Tunc ille puerum quidem perungens oleo, reſtituit ſanum. Semetipſum vero ad necem Draconis inſtigans, illis interim, quaſi, qui nihil eos poſſet iuuare, promittere nihil voluit. Mature autem ſurgens abijt ad digreſſus beſtiæ, & figens genua ſua in terram deprecatus eſt Deum. Tunc beſtia cum

Draco ab Ammone ſola oratione & verbo occiſus.

ingenti impetu venire ſuper eum cœpit, teterrimis flatibus ac ſibilis, ſtridoribuſq; præmiſsis. At ille nihil horum metuens, conuerſus ad Draconem dicit, perimat te Chriſtus filius Dei, qui perempturus eſt cœtum magnum. Et vbi hæc ſenior dixit, ſtatim dirißimus Draco omne ſimul cum ſpiritu euomens venenum, diſruptus crepuit medius. Cum autem conueniſſent finitimi habitatores, & fracti Draconis miraculo obſtupeſcerent, fœtoris vehementiam non ferentes, congregauerunt ſuper eum harenæ moles immenſas, aſtante tamen ibidem patre Ammone, quia nec ſic quidem, cum mortua fuiſſet beſtia, ſine illo appropinquare ei audebant.

DE SANCTO COPRETE Presbytero & hæremita.

ERAT QVIDAM PATER IN ipſa hæremo, habens Monaſterium, Copres nomine, vir ſanctus, annorum circiter octoginta, & ipſe multas virtutes faciens, languores curans, & efficiens ſanitates, ſed & dæmones fugans, & multa mirabilia faciens. Ex quibus nonnulla etiam in noſtri præſentia effecit. Is ergo cum vidiſſet nos, & oſculo ſalutaſſet, atq; ex more poſt orationem etiam pedes lauiſſet, require-

requirebat à nobis quæ gererentur in ſeculo. Nos autem rogabamus eum, vt ipſe magis nobis de ſuis geſtis aliqua narraret, ex quibus actibus, quibuſue meritis Dominus ei tantam gratiam contuliſſet, exponeret. At ille nihil dedignatus eſt, & ſuæ vitæ, & priorum ſuorum, narrare nobis ordinem cœpit, quos tamen longe illuſtriores fuiſſe perhibebat, ſeq; ipſorum parua vix exempla ſectari. Dicebat ergo. Nihil magni eſt ô filioli, quod in nobis uidetis ad comparationem ſanctorum patrum.

Erat enim quidam ante nos vir, nobiliſſimus pater, nomine Mucius. Hic fuit primus in hoc loco Monachus, & in omni hac hæremo, uiam ſalutis omnibus nobis primus oſtendit. Hic autem primo gentilis fuit, Latronum maximus, & ſepulchrorum violator, atq; in omnibus flagitijs nominatiſſimus, ad quem tali ex modo occaſio ſalutis aduenit.

Nocte quadam ad domum cuiuſdam virginis Deo cõſecratæ, exſpoliandi gratia perrexit, cumq; machinis quibuſdam, quæ huiuſmodi artificibus notæ ſunt, domus eius tecta conſcẽdiſſet, quærens quali arte, vel quo aditu ad penetralia eius irreperet, difficultate perpetrãdi operis innexus, plurimum noctis tempus in tectis poſitus,

ſine

ſine vllo tranſegit effectu. Poſt multos vero animi conatus fruſtra adhibitos, veluti feſſus ſomno opprimitur, & per uiſum aßiſtere ſibi videt quendam regio habitu fulgentem, & dicentem, Deſine iam ab his flagitijs, & ab effuſione humani ſanguinis ceſſa, atq; ab execrabilibus furtis, ad laborem religioſum conuertere vigiliarum, & ſuſcipe cœleſtem Angelicamq; militiam, atq; ex hoc iam animi uirtutibus viue, & ego te huius militiæ ducem atq; principem faciam. At ille cum gratanter quæ ſibi offerebantur, audiſſet, oſtenditur ei exercitus Monachorum, & Principatum tenere ſuper eos iubetur. In his euigilans aſtantem vidit ſibi virginem & requirentem quis aut vnde, vel cur illic adeſſet. At ille quaſi amens effectus, nihil ei reſpondit, ſed tantum, vt Eccleſiam ſibi oſtenderet, rogat. Illa uero cum intellexiſſet eſſe in re aliquid operis diuini, hominem perducit ad Eccleſiam, ac presbyteris offert. Ad quorum ille veſtigia proruens, orabat Chriſtianum ſe fieri, et locum ſibi pœnitentiæ dari. Presbyteri vero, qui cognouerant virum hunc, omnium eſſe ſcelerum auctorem, mirantur ſi hæc vera loqueretur, Et cum perſeuerantia ſui fidem rei feciſſet, monent eum, ut ſi hæc uellet, illa penitus omutteret. Dehinc cum religionis initia ſuſcepiſſet,

cepiſſet, orat ſibi præcepta dari, quibus viam ſalutis deberet incedere. At illi tres ei primi Pſalmi verſiculos tradunt. Quibus ille diligenter conſideratis, ſufficere ſibi ait eos ad viam ſalutis, & conſcientiam pietatis. Tribuſq; diebus permanens apud eos, ad hæremum proficiſcitur, vbi plurimo tempore demoratus, & die ac nocte in oratione cum lachrymis perdurans, cibum ex radicibus accipiebat herbarum.

Regreſſus autem ad Eccleſiam, tres verſiculos Pſalmi, quos à presbyteris perceperat, non ſolum verbis, ſed & rebus atq; operibus reddidit. Presbyteri vero mirabantur quod ſubito conuerſus acerrimam ſtatim inierit abſtinentiam & inſtruentes eum plenius ex diuinis ſcripturis, hortabantur ſecum demorari. At ille ne videretur eſſe inobediens, vnam apud eos exigens ſeptimanam, rurſus pergit ad hæremum, atq; ibi continuo per ſeptem annos in omni abſtinentia degens, plenitudinem gratiæ conſequitur à Deo, ita vt penè omnes ſcripturas memoriter teneret. Panem vero, Dominica tantum die ſumebat, & hunc diuinitus delatum. Nam cum oraret, ſurgens ab oratione inueniebat panem poſitum, quem nemo hominum detulerat. Hunc vbi cum gratiarum actione ſumpſiſſet, ſufficiebat ei uſq; ad alteram Dominicam diem.

Poſt multum vero temporis, iterum regreſſus ex deſerto, exemplo abſtinentiæ ſuæ quam plurimos ad imitationem ſui inuitauit, inter quos acceſsit ad eum adoleſcens quidam, cupiens eius eſſe diſcipulus. Cui ille, cum habitum Monachorum, hoc eſt, leuitinam & cuculam ac melotem, quæ eſt caprina pellis, impoſuiſſet, docere eum de cæteris Monachorum inſtitutionibus cœpit.

Multa ſane cum ſolicitudine curabat, ſicubi Chriſtianorum quis fuiſſet defunctus, vt ſepeliret eum. Quem cum uidiſſet adoleſcens ille diſcipulus ſuus ſumma cum diligentia mortuis indumenta aptantem, dicit ad eum. Pater, vellem vt & me mortuum ita indueres ac ſepelires, At ille, Ita inquit, faciam, & tam copioſe te induam, donec dicas, ſufficit. Poſt non multum vero temporis, defunctus eſt adoleſcens, & prædictus ſermo completur, cum enim plurima ei circumdediſſet indumenta, ait ad eum coram omnibus. Sufficiunt tibi hæc ad ſepulturam filiole, an adhuc vis ut aliquid addamus? Tunc defunctus, uocem cunctis audientibus emiſit, obuelata iam facie uultuq; conſtricto, & dixit. Sufficit pater, impleſti quod promiſeras. Obſtupuerunt autem qui præſentes aderant, & admirati ſunt valde, ſuper tam mirabili facto eius.

Defunctus loquitur.

Hosted by Google

eius. At ille ſepulto adoleſcente continuo ad ad hæremum rediјt, ſummo ſtudio iactantiam declinans.

Quodam autem tempore iterum de hæremo venit, ad uiſitandos fratres, quos ipſe inſtituerat, & cum quidam ex his in extremis ageret, reuelatum eſt ei à Domino, quod eſſet moriturus. Hora autem iam erat ad ueſperam declinans. Feſtinabat ergo, ut eum uidere poſſet. Vicus autem, ubi decumbebat æger, longo adhuc aberat ſpacio, & nolens noctu introire uicum, ſimul & Saluatoris ſermonem intra ſemetipſum meditans, quo dixit, Ambulate dum lucem habetis in uobis, & qui ambulat in luce, non offendit. Cum uideret iam Solem dimergi, ait ad eum. In nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti, ſta pauliſper in itinere tuo, & expecta me, donec ad uicum perueniam. At ille cum aliqua iam mergi cœpiſſet ex parte, reſtitit nec prius occubuit, quàm homo DEI perueniret ad uicum. Hoc autem manifeſtum factum eſt hominibus illis, qui in eodem uico habitabant. Stantes enim & intuentes moras ſolis in occaſum mirabantur omnes, quid ſibi uellet hoc, quod tot horis in occaſum ſuum non deſcenderat Sol. Videntes autem patrem Mucium de hæremo uenientem, quærebant ab eo, quid hoc eſſet ſigni,

Sol ſtetit ad preces Mucij.

quod oſtenderat Sol. At ille reſpondit eis. Non meminiſtis vocem Domini & ſaluatoris noſtri dicentem, ſi habueritis fidem ſicut granum ſinapis, maiora horum ſigna facietis? at illi cum intellexiſſent ad eius fidem, ſolem ſtetiſſe, timore magno exterriti ſunt, plurimiq; ex eis iunxerunt ſe ei diſcipulos, & ſequi eum cœperunt.

Exemplũ reſurrectionis mortuorum.

Cum autem ingreſſus fuiſſet domum illius fratris pro quo feſtinauerat, & inueniſſet eum iam defunctum, oratione facta accedens ad lectum, oſculatus eſt eum, & ait: Quid magis deſiderij habes frater abire & eſſe cum Chriſto, an permanere in carne? Tunc ille recuperato ſpiritu paululum reſidens, ait ad eum. Quid me reuocas pater? Melius eſt mihi abire, & eſſe cum Chriſto, permanere autem in carne mihi neceſſarium non eſt. Cui pater Mucius. Dormi ergo, inquit, in pace fili, & ora pro me. At ille continuo reclinans ſe in lecto dormiuit. Hi autem qui aderant obſtupuerunt, dicentes. Vere DEI homo eſt hic, Tunc ille induit adoleſcentem, vt ſibi moris erat ſatis decore, & totam noctem Pſalmis hymniſq; peruigilem ducens, honeſtæ iuuenem tradidit ſepulturæ.

Alium autem fratrem, cum viſitaſſet decumbentem, vbi vidit eum quietem mortis difficulter accipere, & grauiter conſcientiæ ſuæ

metu

metu redargui, ait ad eum. Cur imparatus es fili ad profectionem tuam? Accuſatrix, vt video, ignauiæ tuæ tecum pergit conſcientia. Tunc ille „ exorabat eum dicens, Obſecro te, intercede pro „ me ad Deum, vt mihi parui temporis ſpacium largiatur, quo poßim emendare vitam meam. At ille, Nunc inquit, ſpacium pœnitentiæ requiris, vbi vitæ tempus impleſti: Quid faciebas in omni hoc vitæ tuæ tempore, Non potuiſti vulnera tua curare? Quinimo & recentiora ſemper addebas. At ille cum permaneret exorans, ait ad eum ſenex: Si vltra non addas malis tuis mala, orabimus pro te Deum. Bonus eſt enim & patiens, & indulget tibi parum aliquid temporis vitæ, vt omnia debita tua reddas. Et cum poſt hæc oraſſet Deum ſurgens ab oratione, ait ad eum: Ecce tres annos tibi Dominus conceßit in hac vita, tantum vt ex animo ad pœnitentiam conuertaris, & appræhenſa manu eius, eleuauit eum de lectulo. At ille ſurgens ſine aliqua dilatione, ſecutus eſt eum ad deſertum. Et vbi completi ſunt tres anni, reuocabat eum ad locum, vnde eum aſſumpſerat, iam non quaſi hominem, ſed quaſi Angelum, ex homine, Deo conſignans, ita, vt omnes mirarentur de conuerſatione eius. Cumq; conueniſſent ad eum fratres plurimi, ſtatuit eum in medio, atq; ex ipſo materiam ſu-

mens, per totam noctem, doctrinam de fructibus pœnitentiæ & conuerſionis, produxit ad fratres. Ipſo uero ſermonem faciente quaſi dormitare frater ille cœpit paululum, & continuo in perpetuum quieuit. Tunc facta oratione ſuper eum, & omnibus quæ ad ſepulturam pertinent, ex more completis, ad hæremum properanter abſceſsit.

Frequenter autem & Nilum fluuium hunc immanem, pedibus tranſiuit, aquam uſq; ad genu habens. Alio quoq; tempore, clauſis oſtijs fratribuſq; in ſuperioribus ſolarijs ſedentibus, ipſe ingreſſus eſt ad eos, & frequenter ad quęcunq; locum ire uoluit, quamuis longe poſitum, intra momentum temporis, euectus eſt. Nam primo adhuc tempore conuerſionis ſuæ, cum eſſet in hæremo, & ſeptimanam ieiunaſſet, aiunt occurriſſe ei hominem in deſerto, habentem panem & aquam, qui & hortatus eſt eum accipere cibum. In alio quoq; tempore, Dæmon aſsiſtens theſauros auri plurimos, quos Pharaonis fuiße perhibebat, oſtendit ei ſub terra demerſos. Cui reſpondiſſe fertur pater Mucius. Pecunia tua tecum ſit in interitum, & perditionem. Hæc ergo, & his ſimilia plurima, effecit DEus per eum. Sed & alij nihilominus fuerunt ante nos multi patres, quibus dignus non fuit mundus,

Mucius Nilum tranſiuit.

mundus, ſigna cœleſtia & prodigia facientes. Quid ergo miramini, ſi nos parui homines parua faciamus, claudos aut cæcos curantes, quod & Medici ex arte facere poſſunt.

Et cum hæc nobis Copres ſenior enarraret, unus ex fratribus noſtris, quaſi incredulitate eorum, quæ dicebantur tædere cœpit, & præ tædio dormitare. Cunq; ſomno fuiſſet oppreſſus, uidit per uiſum Librum aureis literis ſcriptum, in manibus ſenis Copretis, ex quo narratio eius deduci uidebatur, & aßiſtentem quendam clarißimi aſpectus uirum, canicie uenerandum, comminatione ſibi magna dicentem. Cur non audis attentè quæ recitantur, ſed incredulus dormitas? At ille conturbatus, euigilat, & ſtatim nobis ſecretius latino ſermone, quæ uiderat, enarrabat.

INter hæc autem uidimus ruſticanum quendã acceßiſſe ad oſtium ſenis, habentem uas harena plenum, & expectantem, donec ſenex ſermonem ſuæ narrationis expleret. Nos autem uidentes eum, interrogauimus ſeniorem, quid ſibi uellet ruſticanus iſte ſtans, & harenam tenens in uaſe. Reſpondit ad nos ſenior dicens: Non quidem oportebat me, ò filioli, hoc uobis prodere, ne gloriari uideamur, et merces laboris pereat, tamẽ pro ædificatione ueſtra et utilitate

qui tam longo itinere veniſtis ad me, non patiar etiam hoc abſcondi à vobis, ſed enarro opera Domini, quæ dignatus eſt implere per nos. Terra regionis huius, quæ in vicino nobis poſita colitur, ſterilis valde & infructuoſa fuit, ita vt ſi quando ſemina ex neceßitate ſuſcepit, duplicata vix redderet. Vermes enim quidam naſcebantur in ipſis germinum culmis & aſcendentes ſegetem ſuccidebant: Erant autem agricolæ loci ipſius gentiles. Hos cum docuiſſemus Domino credere, & fidem CHRISTI recipere, Chriſtiani iam facti, veniunt ad nos, & rogant, vt oremus Dominum pro ſegetibus ipſorum. Et cum diceremus eis nos quidem oraturos, ſed fidem ipſorum requiri apud DEVM, qui hoc percipere merentur. Illi ex harena hac quæ calcatur à nobis ſinus ſuos replentes, offerunt nobis rogantes, vt in nomine Domini benediceremus. Et ego ad eos ſecundum fidem, inquam, veſtram fiat vobis. Tunc illi aufferentes harenam ſecum, miſcent ſeminibus quæ ſeminaturi erant, & ſpargunt per agros, & tantum fructum ex eo colligunt, quantum nulla vſquam potuit Aegypti terra colligere: Ex eo ergo conſuetudo eſt eis, bis per annos ſingulos venire ad nos, & eadem expectare à nobis.

Fides requiritur.

SED ET ILLVD NON CELABO vos,

vos quod mihi Deus ad gloriam nominis ſui præſtitit. Deſcenderam aliquando ad ciuitatem & inueni ibi virum quendam Doctorem Manichæorum ſeducentem populos, cum hoc habui conflictum ſermonis. Sed quia erat verſutus nimis, & concludere eum verbis non poteram, veritus ne auditorum turbæ læderentur, ſi ille quaſi ſuperior abſceßiſſet in verbis, dixi. Accendite ignem plurimum in medio plateæ, & ambo intremus in flammam, ſi quis noſtrum ex ea non fuerit adustus, huius vera fides eſſe credatur. Quod cum dixiſſem, valde placuit populo, & continuo ignis accenditur plurimus. Tunc ego apprehendens eum, cœpi mecum pertrahere ad ignem. Et ille, non ita, inquit, ſed vnusquiſq; noſtrum ſingulariter ingrediatur. Primus tamen tu debes intrare, qui hoc propoſuiſti. Et ego in nomine Chriſti conſignans memetipſum ingreſſus ſum ignem. Flamma vero huc illucq; diuidi, ac diſpergi, & refugere penitus á me cœpit. Steti in medio ignis dimidia fere hora, & in nomine Domini, in nullo penitus læſus ſum. Videntes autem populi cum ingenti admiratione acclamauerunt, & benedixerunt Deum dicentes: Mirabilis DEVS in ſanctis ſuis. Cœperunt autem vrgere etiam Manichæum, vt introiret in ignem. At ille reluctari cœpit & ſub-

Copres per ignem Chriſti fidem probat contra Manichæum.

trahere ſe. Tunc comprehendentes eum turbæ iniecerunt in medium ignis, & ſtatim circumdans eum flamma atq; adurens ſemiuſtum reddidit. Et illum quidem cum dedecore ex urbe populus eiecit, clamans & dicens, viuus ardeat ſeductor, Me uero aſſumentes ſecum & benedicentes Dominum, ad Eccleſiam perducunt.

ALio quoq; tempore, dum tranſirem iuxta templum quoddam, uidi ibi ſacrificare gentiles, & aio ad eos, Cur uos, cum ſitis homines rationales immolatis mutis & inſenſibilibus ſimulachris? Nonne enim uos multo magis ſine ſenſu eſtis, quàm illi, quibus immolatis? Ad hunc ſermonem Dominus aperuit eis intellectum, & relinquentes errorem ſuum, quem agebant, ſecuti ſunt me, & crediderunt Saluatori noſtro DEO.

FVit mihi aliquando hortulus Monaſterio uicinus, in quo propter aduentantes fratres olera colere uidebamur. Quidam autem gentilis ingreſſus eſt nocte, & furatus eſt olera. Quæ cum pertuliſſet ad domum ſuam, igni appoſuit ut coqueret. Cunq; tribus horis continuis ingenti igne ſuggeſto, neq; feruere neq; molliri aut caleſieri aliquatenus potuiſſent, ſed permãſiſſent eadem uiriditate, qua in ollam miſſa ſunt

ſunt, & neq; aqua quidem ipſa uel leuiter calefieri potuiſſent, in ſemetipſum regreſſus ille qui furatus eſt, erepta rurſus de foco olera reportabat ad nos, & proſternens ſe ante pedes noſtros, rogare cœpit, ut peccati ſui ueniam mereretur, & fieret Chriſtianus, quod & impetrauit. Accidit autem eadem die hoſpites uenire ad nos plurimos fratrum, quibus oportunè olera ipſa parata ſunt. Gratias ergo referentes Domino pro mirabilibus ſuis duplicem læticiam geſſimus, & pro ſalute hominis & pro beneficijs diuinis.

DE S. PAPHNVTIO.

VIDIMVS ET ALIVD MONAſterium ſancti Paphnutij hominis DEI, qui nominatiſſimus in illis locis Anachorites, & ultimi habitator fuerat deſerti, in regionibus Eracleos, ſplendidæ urbis apud Thebaidam. De hoc ergo fideliſſima patrum narratione comperimus, quod cum fuiſſet uitæ Angelicæ, quodam tempore orauerit ad Deum, ut ſibi oſtenderet, cui ſanctorum ſimilis haberetur: Aſſiſtens uero Angelus Dei reſpondit ei, quod ſimilis eſſet Symphoniaco cuidã, qui in uico illo cantandi arte uictum quæreret. Tunc ille ob-

Contra præſumptionem & confidentiam operum.

ſtupefactus

ſtupefactus nouitate reſponſi, cum omni propeꝛratione pergens ad vicum requirit hominem. Et cum inueniſſet, ſtudioſiſſime percunctabatur ab eo, quid nam ſancti & religioſi operis geſtum ſit ei, omneſq; actus eius curioſius diſcutit. At ille reſpondit, quod res erat, ſe eſſe indigniſſimæ vitæ hominem peccatorem, atq; ante non multum temporis ex Latrone in iſtud, quod nunc exercere videretur ſœdum artificium deuolutum. Paphnutius eo magis inſtabat requirens, ſi quid ei forte vel inter latrocinia pij operis fuiſſet admiſſum, Nihil inquit mihi conſcius ſum boni, Hoc tamen ſcio quod cum inter latrones eſſem, capta eſt aliquando à nobis virgo Deo conſecrata, huius cum cæteri collegæ mei Latrones, cuperent eripere pudorem, obieci me medium, & eripui eam de contaminatione latronum, & nocte deducens eam uſq; ad vicum domui ſuæ reſtitui intactam. Alio quoq; tempore inueni mulierem honeſtæ formæ in hæremo oberrantem, Hæc cum interrogaretur à me, vel cur, aut quomodo in hæc loca deueniſſet, reſpondit, Nihil me interroges infœliciſſimam mulierem, nec cauſas requiras, ſed ſi ancillam placet habere, abducito, quo vis. Mihi enim infœlici, eſt maritus, qui debiti fiſcalis gratia ſæpe ſuſpenſus, & flagellatus, ac pœnis omnibus

cruciatus,

cruciatus, ſeruatur in carcere, nec aliam ob cauſam producitur, niſi vt tormenta patiatur.

Tres autem nobis filij fuerunt, qui pro eiuſdem iam debiti neceſſitate diſtracti ſunt. Ego quoq; miſerrima, quia ad ſimiles pœnas inquiror, de loco ad locum fugitans, inedia miſeriaq; confecta, per hæc nunc latitans oberro loca, triduum hoc ſine cibo iam ducens. Ego vbi hæc audiui, miſeratus adduxi eam ad ſpeluncam, & reficiens animam eius fame collapſam, dedi etiam trecentos ei ſolidos, pro quibus ſe ac maritum & filios, non ſolum ſeruituti, ſed & ſupplicijs aſſerebat obnoxios, & reuocatam eam ad ciuitatem omnes eos data pecunia liberaui. Hoc ſolum ſcio me feciſſe in latrocinio meo. Tunc pater Paphnutius, Ego inquit, nihil tale feci, tamen credo etiam ad te perueniſſe, quod celebre Paphnutij nomen inter Monachos habeatur. Fuit enim mihi non mediocris ſtudij, vt vitam meam in huiuſmodi excolerem diſciplinis. Deus igitur de te mihi reuelauit, quia nihil minus apud ipſum meriti habeas quam ego.

Poſteaquam autem Paphnutius acrioribus ſemetipſum ſtudijs, quam prius exercuerat agens, iterum Domino ſupplicabat, vt ſibi oſtenderet, quis ei eſſet ſimilis ſuper terram,

Fit

Hosted by Google

Fit ergo uox ad eum dicens, Similem te eſſe noſtræ primario uici huius, qui eſt in proximo. Quibus auditis, Paphnutius ſine mora ad eum properans, pulſat ad oſtium domus eius. Ille uero, cui moris erat ſuſcipere hoſpites, occurrit ei, atq; introduxit in domum ſuam, lauans quoq; pedes eius, appoſuit menſam, egitq; conuiuium, inter epulas vero percunctari Paphnutius cœpit ab hoſpite, qui actus eius, quod ſtudium, cuiuſq; operis haberet exercitia. Ille uero cum de ſe humilia reſponderet, & latere in bonis quam publicari mallet, perurgebat Paphnutius dicens, reuelatum ſibi eſſe à Domino, quod dignus eſſet conſortijs Monachorum. At ille ergo magis humiliora de ſcipſo ſentiens, aiebat, Ego quidem in nullo mihi boni alicuius ſum conſcius, Verum, quia verbum Dei factum eſt ad te, cum quem nihil latet celare non poſſum. Hæc ergo quæ mihi in medio multorum poſito in uſu ſunt, loquar. Triginta iam completi ſunt anni, quod continentiæ conſenſum habere me cum coniuge mea, nullus agnouit. Suſcepi autem ex ea tres filios, horum enim cauſa ſolum modo cognita eſt mihi uxor, nec præter eam alia, nec ipſa ultra iam cognita. Suſcipere hoſpites nunquam ceſſaui, ſed ita ut neminem ante me paterer aduenienti occurrere peregrino.

Non

Non dimiſi unquam de domo mea hoſpitem ſine viatico, pauperem nullum deſpexi, ſed quæ neceſſaria fuerant præbui. Si in iudicio ſedi, nec filij mei perſonam contra iuſticiam accepi. Alieni laboris fructus, nunquam introierunt in domum meam. Litem ſi uidi nunquam præterij, donec reconciliarem diſſidentes ad pacem, Nemo vnquam deprehendit in culpa famulos meos, nunquam greges mei læſerunt fruges alienas. Volentes ſeminare in rure meo, nunquam prohibui, nec uberiora mihi noualia elegi, & ſteriliora illis dereliqui. Quantum in me fuit, nunquam permiſi ut potentior infirmum premeret. Semper ſtudui in uita mea, ut neminem contriſtarem. Iudicium ſi fuit apud me, neminem condemnaui, et diſſidentes reuocare in concordiam ſtudui. Hæc interim mihi uitæ inſtitutio, Deo donante, hactenus fuit. Opera vocationis plurimum accepta Deo.

Audiens autem hæc beatus Paphnutius, caput eius exoſculans, benedixit eum & dixit: Benedicat te Dominus ex Syon, & videas quæ bona ſunt Ieruſalem omnibus diebus uitæ tuæ.

TErtiò igitur Paphnutius ſemetipſum maioribus exercitijs dedit, exiguos priores deputans labores, quibus cõferri potuerit his qui ſeculi videbantur actibus occupari, hoc enim ſibi dicebat.

dicebat. Si iſti qui ſunt in ſeculo tantum boni operis faciunt, quanto nos ſtudere debemus plus vel amplius in abſtinentiæ labore eos antecedere. Tunc vero Paphnutius perſiſtebat in ieiunijs & orationibus, ſemetipſum ad maiora & perfectiora extendens, & rurſus orabat Dominum, vt ſibi oſtenderet, cui ſimilis haberetur inter homines. Rurſus ei vox diuina reſpondit, dicens: Similis es negociatori, quem videris ad te venientem, ſed exurge velociter & occurre ei, adeſt enim vir cui te ſimilem iudicaui. Et Paphnutius ſine mora deſcendens occurrit cuidam negociatori Alexandrino, viginti milibus ſolidorum merces tribus nauibus deferenti ex Thebaida, & quoniam erat religioſus & bonorum operum ſtudium gerens, decem leguminum ſaccos pueris ſuis impoſitos ad Monaſterium Dei hominis deferebat, hæc ei cauſa adeundi Paphnutium fuit.

Negociator.

Cæterum cum quidam Presbyteri ad eum viſitandum veniſſent, omnia eis quæ ſibi Dominus reuelauerat nota fecit, dicens ad eos: Nullum in hoc ſeculo debere deſpici, etiam ſi latro ſit aliquis, aut in ſcena poſitus, etiam ſi cultum ruris exerceat, & coniugio uideatur aſtrictus, etiam ſi negociator dicatur & mercimonijs inſeruiat, tamen in omni ordine, humanæ

Contra uitam Monaſticam.

manæ vitæ, ſunt animæ, DEO placentes, & habentes actus aliquos occultos, quibus delectatur Deus, vnde conſtat non tantum profeßionem vitæ aut habitus ſpeciem, Deo eſſe placitam, quantum ſinceritatem atq; affectionem mentis & operum probitatem.

DE SANCTO APOLLO-nio Monacho & Martyre.

FVIT QVIDAM PERSECVTIonis tempore Monachus, nomine Apollonius, Qui cum vitam magnificam egiſſet inter fratres, etiam Diaconus ordinatus eſt. Tempore ergo perſecutionis erat ei ſtudium ſingulos quoſq; circuire fratres, & cohortari eos ad martyrium. Cumq; fuiſſet etiam ipſe comprehenſus, & in carcerem truſus, gentilium plurimi tanquam inſultaturi veniebant ad eum, & verbis blaſphemis & impijs confutabant. Inter quos fuit quidam Philemon nomine, Choraula famoſißimus & omni populo amabilis. Qui cum multis eum fatigaret iniurijs, impium & ſceleſtum & ſeductorem vocans, multorumq; mortalium deceptorem, dignumq; eſſe ab omnibus odio haberi. Cumq; hæc & multa alia aduerſum eum grauiora loqueretur, reſpondit ei A-

Exemplum Chriſtianæ conſtantiæ in Cruce & confeßione.

Choraula.

pollonius dicens: Miſereatur tibi Deus fili & nihil tibi horum, quæ locutus es reputet ad peccatum. Hæc cum audiſſet Philemon corde compunctus eſt, vimq; verborum eius ſupra humanum morem in ſua mente perſenſit, in tantum, vt Chriſtianum ſe repente fateretur. Et inde ſtatim peruolat ad tribunal iudicis atq; in conſpectu totius populi proclamans, Iniuſte, inquit agis, ô Iudex, viros religioſos & Deo amabiles puniens, nihil enim Chriſtiani vel mali faciunt vel docent. At ille hæc audiens, primo quidem putabat vtpote loci illius hominem ioci aliquid proponere: Sed cum vidiſſet hæc eum ſerio proſequentem, & cum omni conſtantia aſſerentem, inſanis inquit, ô Philemon & mente captus es ſubito? At ille, Ego inquit, non inſanio, ſed tu iniuſtiſſimus atq; inſaniſſimus Iudex es, qui tot iuſtos iniuſte perimis viros, Ego enim Chriſtianus ſum; quod eſt hominum genus optimum. Tunc ille coram populo cœpit eum primo plurimis blandimentis reuocare velle in id, quod eum nouerat, ſed ubi immobilem uidit, omnia intendit in eum genera tormentorum. Cognito uero, quod ex verbis Apollonij hæc ei fuerit facta permutatio, correptum etiam Apollonium, grauioribus ſubdidit tormentis, & deceptoris in eum crimen exaggerat. Apollonius

Vis orationis.

uero,

Hosted by Google

uero, utinam inquit, & tu Iudex, & omnes qui aſsiſtunt & audiunt me hunc meum quem dicis errorem, deceptionemq́; ſequeremini. At ille ubi hæc audiuit, & ipſum & Philemonem ignibus tradi in conſpectu populi iubet. Illi uero poſtquam ingreſsi ſunt flammas, beatus Apollonius cunctis audientibus clamat ad Dominum dicens.

Non tradas DOMINE beſtijs animas confitentium tibi, ſed oſtende nobis Domine euidenter ſalutare tuum. Igitur ubi hoc in auditu populi & iudicis, ad Dominum locutus eſt Apollonius, repente nubes repleta rore circumdedit uiros, & flammas accenſi ignis extinxit. Super quo obſtupefacti & Iudex & populus, una uoce omnes clamare cœperunt. Magnus & vnus eſt Deus Chriſtianorum ſolus immortalis. Sed hæc cum fuiſſent præfecto Alexandriæ nunciata, ſemetipſo truculentior redditur, & electis quibuſdam de officio crudeliſsimis, & ſeuiſsimis non tam hominibus quam beſtijs mittit, qui & ipſum iudicem, qui mirabilibus diuinis crediderat, & eos per quos uirtus Dei apparuerat uinctos in Alexandriam deducerent. Igitur cũ adducerentur omnes pariter uincti, affuit gratia Dei in uerbo, & cœpit Apollonius eos, qui ſe uinctos ducebãt fidẽ Dei docere. Qui-

q; cum Domini miſericordiam credidiſſent, & fidē Dei tota cordis firmitate recepiſſent, ſemetipſos cum his, quos exhibere venerant, uinctos offerūt iudici, et Chriſtianos ſe eſſe pariter profitentur, Quos cum præfectus in fide Dei pertinaces & immobiles peruidiſſet, vniuerſos pariter iubet in profundum maris dimergi, ignorans impius quid ageret. Hoc enim ſanctis non mors ſed Baptiſma fuit.

DE SANCTO MAchario Aegyptio.

NARRABAT AVTEM NOBIS quidam ex patribus, qui ibi erant, quod in locis illis duo Macharij, quaſi duo cœli luminaria refulſiſſent, ex quibus vnus Aegyptius genere, & diſcipulus beati Antonij fuit, alius Alexandrinus. Quibus vt vocabula nominis, ita virtutes animi, & cœleſtium gratiarum magnificentia concordabat. Vterq; enim Macharius abſtinentiæ exercitijs & virtutibus animi æqualiter pollens, hoc ſolo alius præcellens, quod quaſi hæreditatem gratiarum & virtutum beati Antonij poßidebat. Hunc deniq; ferunt aliquando cum homicidium in locis vicinis fuiſſet admiſſum, & innocenti cuidam impingeretur crimen admißi, confugiſſe ad eius

cellulam,

cellulam, is qui calumniam patiebatur, affuiſſe etiam eos qui vrgebant, allegantes & dicentes periclitari ſeipſos, niſi comprehenſum legibus, traderent homicidam. Hic vero cui crimen impingebatur cum Sacramentis affirmabat, conſcium ſe non eſſe ſanguinis illius. Et cum diu ab vtraq; parte certamen haberetur, interrogabat ſanctus Macharius, vbi ſepultus eſſet, qui dicebatur occiſus. Cunq; deſignaſſent locum, cum omnibus qui ad perurgendum hominem venerant, pergit ad ſepulchrum atq; ibi fixis genibus inuocato Chriſti nomine, ait ad eos qui aßiſtebant. Nunc Dominus oſtendat, ſi vere reus eſt hic, qui perurgetur à vobis. Et eleuata voce, ex nomine clamabat defunctum. Cunq; ei vocatus de ſepulchro reſpondiſſet, ait ad eum. Per fidem Chriſti te obteſtor, vt dicas, ſi ab hoc homine qui calumniam patitur occiſus es. Tunc ille de ſepulchro clara voce reſpondit, dicens, non ſe ab eo eſſe interfectum. Et cum obſtupefacti omnes decidißent in terram, ac pedibus eius aduoluerentur, rogare cœperunt, vt interrogaret eum, à quo eſſet occiſus. Tunc ille, hoc, inquit, non interrogabo. Sufficit enim mihi, vt innocens liberetur, non eſt autem meum vt reus prodatur.

Miraculū mortuus loquitur.

Fides reſurrectionis mortuorum.

ALiud quoq; eius genus miraculi ferebatur.

Cuiuſdam è vicino oppido Patrisfamilias, uirgo filia, per ſantaſias Magicas, uidebatur hominibus in Equinum animal uerſa, ut putaretur Equa eſſe, & non puella. Hanc adduxerunt ad eum. Tunc ille percunctatur quid ſibi uellent. Aiunt parentes eius: Equa hæc quam uident oculi tui, puella uirgo et filia noſtra fuit, ſed homines peßimi Magicis artibus in animal hoc quod uides eam uerterunt.

Præſtigium Satanæ, qui falſa ſpecie quaſi puella in Equam mutata ſit illuſit parentibus.

Rogamus ergo, ut ores Dominum, & commutes eam in id, quod fuit. At ille ait. Ego hanc quam oſtenditis mihi puellam uideo, nihil in ſe pecudis habentem. Hoc autem quod dicitis, non eſt in eius corpore, ſed in oculis intuentium. Fantaſiæ enim Dæmonum ſunt iſtæ, non ueritas rerum. Et cum introduxiſſet eam cum parentibus ſuis intra cellulam, fixis genubus, orare Chriſtum cœpit, ſimulq; & parentes hortabatur ſecum Domino ſupplicare, & poſt hæc perungentes eam oleo in nomine Domini omni fallacia uiſus expulſa, uirginem uideri omnibus ut etiam ſibi uidebatur, effecit.

Macharius non uerbis ſed uirtute miraculo.

Aiebant præterea, & aliquando ueniſſe ad eum hæreticum quendam Hieracytam, quod genus Hæreſeos inuenitur apud Aegyptū. Hic cum per multam loquendi artem, plurimos fratrum, qui habitabant in Hæremo, conturbaret.

ret, auſus eſt etiam coram ipſo fidei ſuæ aſſere re prauitatem. Cui cum reſiſteret ſenior & contradiceret, ille uerba ſimplicia argumentis callidis eludebat. Sed cum uideret ſanctus, fidem fratrum periclitari, quid opus eſt, inquit nos uerbis contendere ad ſubuerſionem audientium. Exeamus ad ſepulchra fratrum, qui nos præceſſerunt in Domino, & cui noſtrum conceſſerit Dominus ſuſcitare mortuum de ſepulchro, ſciant omnes, quia illius fides probatur à Deo. Sermo hic omnibus qui aderant fratribus placuit. Proceſſerunt ad ſepulchra, hortatur Macharius Hieracytam ut euocaret mortuum in nomine Domini: At ille, Tu, inquit, qui propoſuiſti prior euoca. Et Macharius proſternens ſe in oratione ante Dominum, ubi ſufficienter orauit eleuatis ſurſum oculis ſuis, ait ad Deum. Tu inquit Domine, quis ex duobus, nobis rectam fidem teneat, oſtende, eleuato mortuo hoc. Et cum hæc dixiſſet fratris cuiuſdam nomen, qui nuper fuerat ſepultus, euocauit, cui ille, cum de tumulo reſpondiſſet, accedentes fratres, continuo quæ ſuperpoſita erant, auferunt & eductum eum de ſepulchro, reſolutis faſciolis, quibus conſtrictus erat exhibuerunt uiuentem. Hieracyta uero ubi hæc uidit, obſtupefactus in fugam uertitur, Quem fratres quoq; omnes

rum ſuſcitans mortuum, pugnat contra hæreticum.

mnes inſequentes, extra terminos terræ illius exturbauerunt. Multa etiam alia ferebantur de eo, quæ nimis prolixa ſunt ad ſcribendum, ſed ex his paucis etiam cætera eius opera noſcuntur.

DE VIRTVTIBVS ALterius Macharij, videlicet Alexandrini.

FVIT QVOQVE ALIVS MAcharius, de quo hoc fertur, Quod quodam tempore noctis, Dæmon ad oſtium cellulæ eius pulſauit dicens. Surge Abbas Machari, & eamus ad collectam, vbi fratres ad vigilias congregantur. Sed ille, qui gratia Dei repletus, falli non poterat, intellexit Diaboli eſſe fallaciam, & ait, O mendax & veritatis inimice. Quid enim tibi conſortij, quid ſocietatis eſt, cum collecta & congregatione ſanctorum? At ille: Latet ergo te inquit, ô Machari, quod ſine nobis nulla collecta agitur, nullaq́; congregatio Monachorum: Veni deniq́;, et uidebis opera noſtra. Tum ille: Imperet, inquit, tibi Dominus, Dæmon immunde. Et conuerſus ad orationem, petijt à Domino, vt ſibi oſtenderet, ſi hoc verum eſſet, quod gloriatus eſt Dæmon. Abijt ergo ad collectam, vbi à fratribus vigiliæ celebrabantur, & iterum in oratione Dominum deprecatur, vt ſibi

Orationes piorũ à Satana impediri.

ſibi veritatem verbi huius oſtendat. Et ecce vi-dit per totam Eccleſiam, quaſi paruulos quoſ-dam pueros Aethiopes tetros diſcurrere, huc atq; illuc, & velut volitando deferri. Moris autem eis inibi ſedentibus cunctis, ab vno dici Pſalmum, cæteris vel audientibus vel reſponden-tibus. Diſcurrentes ergo illi Aethiopes pueri, ſingulis quibuſq; ſedentibus alludebant, & ſi cui duobus digitulis oculos compreßiſſent, ſtatim dormitabat.

Si cui vero in os immerſiſſent digitum oſci-tare eum faciebant, Vbi vero poſt Pſalmum ad orandum proceßiſſent fratres, præcurrebant nihilominus ſingulos, & ante alium iacentem in oratione quaſi mulierum ſpecie ferebantur, ante alium quaſi ædificantes aut portantes ali-quid, aut diuerſa quæq; agentes apparebant. Et quæcunq; Dæmones quaſi ludendo formaſſent, hæc orantes illi in cordis ſui cogitatione verſa-bant. A nonnullis tamen, vbi aliquid horum agere cœpiſſent, quaſi vi quadam repulſi præ-cipites deijciebantur, ita vt nec ſtare quidem prorſus, aut tranſire iuxta eos auderent, alijs vero etiam infirmis fratribus ſupra ceruices & dorſa ludebant, quia non erant in ſua oratione intenti. Hæc cum vidiſſet ſanctus Macharius in-gemit grauiter & lachrimas profundens ad

Dominum, reſpice, ait, Domine, & ne ſileas, neq́ mitigeris Deus. Exurge vt diſpergantur inimici tui, & fugiant à facie tua, quoniam anima noſtra repletur illuſionibus: Poſt orationem tamen, examinandæ ueritatis gratia ſeorſum euocatis ſingulis quibuſq; fratribus, ante quorum faciem uiderat Dæmones diuerſo habitu, & uarijs imaginibus ludentes, requirit ab eis ſi in oratione, uel ædificandi cogitationes habuerint uel iter agendi uel alia diuerſa, quæ unicuiq; imaginata per Dæmones uiderat, & ſinguli eorum ita confitebantur in corde ſuo fuiſſe, ut ille arguebat, & tunc intellectum eſt, quod omnes uanæ & ſuperfluæ cogitationes, quas uel pſalmorum, uel orationum temporum unuſquiſq; conceperit, ex illuſione Dæmonum fiant, ab his autem qui omni cuſtodia ſeruant cor ſuum, tetri repelluntur Aethiopes. Deo enim coniuncta mens, & in ipſum præcipue tempore orationis intenta, nihil alienum, nihil ſuperfluum recipit.

Aliud quoq́; multo terribilius addebat, quod uidiſſet eo tempore, quo fratres accedebant ad Sacramenta. Vbi porrexiſſent ad ſuſcipiendum palmas, in nonnullorum manibus præuenientes Aethiopes, carbones deponere, corpus autem, quod tradi manibus ſacerdotis

redire

redire uidebatur ad altare, alijs uero extendentibus manum ad altare longe recedere Dæmones, & cum ingenti metu effugere, Angelum enim Domini aſſiſtere uidebat altari, qui cum ſacerdotis manu, ſuam quoq; manum in Sacramentorum diſtributione exponeret. Sed & multa ut diximus alia ex operibus ſancti Macharij Alexandrini mirabilia feruntur, ex quibus nonnulla in 11. Libro Eccleſiaſticæ hiſtoriæ inſerta, qui requiret, inueniet.

Communicantibus ſacramento Altaris adſiſtere Angelos.

DE SANCTO AMMONE primo Nytriæ Monacho.

ADOLESCENS QVIDAM QVI morſu canis rabidi in rabiem uerſus eſt, multis uinctus cathenis ad Abbatem Ammonem deducitur, proſequentibus eum parentibus ſuis & rogantibus pro eo. At ille, Quid, inquit, mihi moleſti eſtis ô homines? Supra merita mea eſt, quod expetitis, ſed tamen hoc uobis indicare poſſum, quod in manibus ueſtris eſt eius ſanitas. Reddite uiduæ bouem ſuum, quem furati eſtis, & ſanus reddetur uobis filius ueſter. At illi extimuerunt quidem ualde, quod ea quæ in ſecreto geſta ſunt, non latuerunt hominem Dei, gauiſi ſunt tamen, quod hanc eis uiam ſalutis oſtendit, & ſine mora ut reddiderunt direpta, orante homine Dei etiam iuueni ſanitas rediịt.

Furtum parentum punitum

VITA PAVLI Eremitæ.

PROLOGVS.

INTER MVLTOS SAEpe dubitatum eſt, à quo potiſſimum Monachorum eremus habitari cœpta ſit. Quidam enim altius repetentes à beato Helia & Iohanne ſumpſêre principium. Quorum & Helias plus nobis videtur fuiſſe, quàm Monachus, & Iohannes ante prophetare cœpiſſe quàm natus eſt. Alij autem (in quam opinionem vulgus omne conſentit) aſſerunt Antonium huius propoſiti fuiſſe caput, quod ex parte verum eſt. Non enim tam ipſe ante omnes fuit, quàm ab eo omnium incitata ſunt ſtudia. Amathas vero & Macarius diſcipuli Antonij, quorum ſuperior magiſtri corpus ſepeliuit, etiam nunc affirmant Paulum quendam Thebæum principem iſtius rei fuiſſe, quod non tam nomine, quàm opinione nos quoq; comprobamus. Nonnulli & hæc, & alia, pro vt voluntas tulit iactitant, ſubterraneo ſpecu crinitum calcaneo tenus hominem fuiſſe, & multa alia quæ perſe-

Hosted by Google

qui ocioſum eſt, incredibilia fingentes. Quorum, quia impudens mendacium fuit, ne refellenda quidem ſententia videtur. Igitur quia de Antonio tam Græco quam Romano ſtilo diligenter traditum eſt, pauca de Pauli principio & fine ſcribere diſpoſui, magis quia res omiſſa fuit, quàm fretus ingenio. Quomodo autem in media ætate vixerit, & quas Satanæ pertulerit inſidias, nulli hominum compertum habetur.

SVB DECIO ET VALERIANO perſecutoribus, quo tempore Cornelius Romæ, Cyprianus Carthagine, fœlici cruore damnati ſunt, Multas apud Aegyptum & Thebaidam Eccleſias, tempeſtas ſæua populata eſt: Voti tunc Chriſtianis erat, pro Chriſti nomine gladio percuti. Verum hoſtis callidus tarda ad mortem ſupplicia conquirens, animas cupiebat iugulare, non corpora. Et vt ipſe, qui ab eo paſſus eſt, Cyprianus ait, volentibus mori, non permittebatur occidi. Cuius vt crudelitas notior fiat, duo memoriæ cauſa exempla ſubiecimus. Perſeuerantem igitur in fide Martyrem, & inter aculeos laminaſq; victorem, iuſſit melle perungi, & ſub ardentiſſimo ſole, ligatis manibus poſt tergum reſupinari, ſcilicet, vt muſcarum aculeis cederet, qui ignitas ſartagines ante ſuperaſſet. Alium iuuenili ætate florentem in amœniſſimos

Vita Monaſtica ex perſecutione cœpit Anno Domini. 260.

amœniſsimos hortulos præcepit abduci. Ibiq; inter lilia candentia & rubentes roſas, cum leni iuxta murmure aquarum ſerperet riuus, & molli ſibilo arborum ſolia uentus præſtringeret, ſuper extructum plumis lectum reſupinari, & ne ſe inde poſſet excutere, blandis ſerico nexibus irretitum relinqui. Quo cum recedentibus cunctis meretrix ſpecioſa ueniſſet, cœpit delicatis ſtringere colla complexibus. Et, quod dictu quoq; ſcelus eſt, manibus attrectare uirilia, ut corpore in libidinem concitato ſe uictrix impudica ſuperiaceret. Quid ageret miles Chriſti, & quo ſe uerteret neſciebat. Quem tormenta non uicerant, ſuperabat uoluptas. Tandem cœlitus inſpiratus, præciſam morſu linguam in oſculantis ſe faciem expuit, ac ſic libidinis ſenſum ſuccedens doloris magnitudo ſuperauit.

Natales et adoleſcentia Pauli.

Per idem ergo tempus quo talia gerebantur apud inferiorem Thebaidam, cum ſorore iam uiro tradita, poſt mortem amborum parentum in hæreditate locupleti, Paulus relictus eſt annorum circiter quindecim, literis tam Græcis quam Aegyptiacis apprime eruditus, manſueti animi, Deum ualde amans. Et cum perſecutionis procella detonaret, in uillam remotiorem & ſecretiorem ſeceſsit. Verum quid

non

non mortalia pectora cogis auri ſacra fames? Sororis maritus cœpit prodere uelle, quem celare debuerat. Non illum uxoris lachrymæ, non communio ſanguinis, non ſpectans cuncta ex alto Deus ab ſcelere reuocauit. Ad hæc inſtabat crudelitas, quæ pietatem uidebatur imitari. Quod ibi prudentiſſimus adoleſcens intellexit, ad montium deſerta confugiens, dum perſecutionis finem præſtolaretur, neceſſitatem in uoluntatem uertit, ac paulatim progrediens, rurſuſq; ſubſiſtens, atq; hoc idem ſæpius faciens, tandem reperit ſaxeum montem: Ad cuius radicem haud procul erat grandis ſpelunca, quæ lapide claudebatur. Quo remoto (ut eſt cupiditas hominum occulta cognoſcere) auidius explorans, animaduertit intus grande ueſtibulum, quod aperto deſuper cœlo, patulis diffuſa ramis uetus palma contexerat, fontem lucidiſſmum oſtendens, cuius riuum tantummodo foras erumpentem, ſtatim modico foramine, eadem quæ genuerat aquas terra ſorbebat. Erant præterea per exeſum montem haud pauca habitacula, in quibus ſcabræ iam incudes & mallei, quibus pecuniæ olim ſignatæ uiſebantur. Hunc locum Aegyptiorum literæ ferunt furtiuæ monetæ officinam fuiſſe, ea tempeſtate, qua Cleopatræ iunctus eſt Antonius.

Perſecutio cauſa fugiendi in Eræmum.

Deſcriptio loci in quo habitauit Paulus Eremita.

Igitur

Igitur adamato (quaſi quod à Deo ſibi offerretur) habitaculo, omnem ibidem in orationibus & ſolitudine duxit ætatem. Cibum & veſtimentum ei palma præbebat. Quod ne cui impoßibile videatur: Ieſum teſtor & ſanctos Angelos eius, in ea eremi parte quæ iuxta Syriam Saracenis iungitur, vidiſſe me Monachos, de quibus vnus per triginta annos clauſus, hordeacco pane & lutulenta aqua vixit. Alter in ciſterna veteri (quam gentili ſermone Syri cubam vocant) quinq; caricis per ſingulos dies ſuſtentabatur. Hæc igitur incredibilia eſſe videbuntur his qui non crediderint, quia omnia poßibilia ſunt credentibus. Sed vt ad id redeam vnde digreſſus ſum, Cum iam centum tredecim annos beatus Paulus vitam cœleſtem ageret in terris, & nonagenarius in alia ſolitudine Antooius moraretur (ut ipſe aſſerere ſolebat) hæc in mentem eius cogitatio incidit, nullum ultra ſe perfectum Monachum in eremo conſediſſe. At illi per noctem quieſcenti, reuelatum eſt eſſe alium ulterius multò ſe meliorem, ad quem uiſendum deberet proficiſci. Illico erumpente luce, venerabilis ſenex infirmos artus baculo regente ſuſtentans, cœpit ire uelle, quo neſciebat. Et iam media dies coquente deſuper ſole feruebat, nec tamen à cœpto itinere abducebatur,

Paulus 112. annorum. Antonius nonagenarius.

tur,

tur, dicens: Credo in Deum meum, quia quod mihi ſeruo ſuo promiſit, oſtendet. Nec plura his, conſpicit hominem equo mixtum, cui opinio Poëtarum Hippocentauro vocabulum indidit. Quo viſo, ſalutaris impreſſione ſigni armat frontem, Et heus tu, inquit, quanam in parte hic ſeruus Dei habitat? At ille barbarum neſcio quid infrendens, & frangens potius verba, quam proloquens, inter horrentia ora, ſenis blandum quæſiuit eloquium. Et dextræ protenſione manus, cupitum indicat iter, & ſic patentes campos volucri tranſmittens fuga ex oculis mirantis euanuit.

Hippocentaurus apparet Antonio.

Verum hæc vtrum Diabolus ad terrendum eum ſimulauerit, an (vt ſolet) eremus monſtroſorum animalium ferax, iſtam quoq; gignat beſtiam, incertum habemus. Stupens itaq; Antonius & de eo quod viderat ſecum voluens, vlterius progreditur. Nec mora, inter ſaxoſam conuallem haud grandem homunculum videt, aduncis naribus, fronte cornibus aſperata, cuius extrema pars corporis in caprarum pedes deſinebat. Infractusq; & hoc Antonius ſpectaculo, ſcutum fidei & loricam ſpei, vt bonus prælitator arripuit, Nihilominus memoratum animal, palmarum fructus eidem ad viaticum quaſi pacis obſides afferebat. Quo cogni-

Satyrus viſus Antonio confeſſus Chriſtum.

eo, gradum preſsit Antonius, & quiſnam eſſet interrogans, hoc ab eo reſponſum accepit. Mortalis ego ſum, & vnus ex accolis eremi, quos vario deluſa errore gentilitas, Faunos Satyroſq; & incubos vocans colit. Legatione fungor gregis mei. Precamur vt pro nobis communem Deum depreceris, quem pro ſalute mundi veniſſe cognouimus, & in vniuerſam terram exijt ſonus eius. Talia eo loquente, longæuus uiator ubertim faciem lachrymis rigabat, quas magnitudo læticiæ, indices cordis effuderat. Gaudebat quippe de Chriſti gloria, & de interitu Satanæ. Simulq; admirans quod eius poſſet intelligere ſermonem, & baculo humum percutiens aiebat, Væ tibi Alexandria, quæ pro Deo portenta venerarîs. Væ tibi ciuitas meretrix, in quam totius orbis Dæmonia confluxere. Quid nunc dictura es? Beſtiæ Chriſtum loquuntur, & tu pro Deo portenta veneraris? Nec dum uerba compleuerat, & quaſi pennigero volatu, petulcum animal aufugit. Hoc ne cuiquam ob incredulitatem ſcrupulum moueat, ſub rege Conſtantino vniuerſo mundo teſte defenditur. Nam Alexandrinam iſtiuſmodi homo uiuus perductus, magnum populo ſpectaculum præbuit, & poſtea cadauer exanime, ne calore æſtatis diſsiparetur ſale infuſum, Antiochiam ut ab Imperatore videretur, allatum eſt. Sed

Sed ut propoſitum perſequar, Antonius cœptam regionem pergebat, ferarum tantum ueſtigia intuens, & eremi latam uaſtitatem. Quid ageret, quo uerteret gradum neſciebat. Iam altera effluxerat dies. Reſtabat unum, ut deſeri ſe à Chriſto non poſſe confideret. Pernox ſecundas in oratione exegit tenebras, & dubia adhuc luce, procul intuetur lupam ſitis ardoribus anhelantem, ad radicem montis irrepere. Quam ſecutus oculis, & iuxta ſpeluncam cum fera abijſſet accedens intro cœpit aſpicere, nihil curioſitate proficiente, tenebris arcentibus viſum. Verum (ut ſcriptura ait) Perfecta dilectio foras mittit timorem: Suſpenſo gradu & anhelitu temperato callidus explorator ingreſſus, ac paulatim progrediens, ſæpiusq; ſubſiſtens, ſonum aure captabat. Tandem per cecæ noctis horrorem procul lumen intuitus, dum auidius properat, offenſo in lapidem pede ſtrepitum concitauit. Poſt cuius occludens ſonitum, beatus Paulus oſtiũ quod patebat ſera obfirmauit. Tunc uero Antonius præ foribus corruens, uſq; ad ſextam, & eo amplius horam, aditũ precabatur, dicens: Qui ſim, unde, cur uenerim noſti: Scio me non mereri conſpectum tuum, tamen niſi uidero, non recedam. Qui beſtias recipis,

pis, hominem cur repellis? Quæſiui, & inueni. Pulſo, vt aperiatur. Quod ſi non impetro, hic moriar ante poſtes tuos, certe ſepelies, vel meum cadauer. Talia præſtabat memorans fixuſq; manebat. Ad quam reſponſum paucis ita reddidit heros. Nemo ſic petit, vt minetur, nemo cum lachrymis iniuriam vel calumniam facit. Et miraris ſi non recipiam, cum moriturus adueneris? Sic arridens Paulus patefecit ingreſſum.

Congreſſus et colloquium Antonij cum Paulo.

Quo aperto, dum in mutuos miſcentur amplexus, proprijs ſe ſalutauere nominibus, gratiæ Domino in commune referuntur. Et poſt ſanctum oſculum reſidens Paulus, cum Antonio ita exorſus eſt: En quem tanto labore quæſiſti, putridis ſenectute membris, operit inculta canicies. En vides hominem, puluerem mox futurum. Verum quia charitas omnia ſuſtentat, narra mihi queſo, quomodo ſe habeat humanum genus. An in antiquis vrbibus noua tecta conſurgant, quo mundus regatur imperio, an ſuperſint aliqui, qui dæmonum errore rapiantur.

Exemplũ contra ſollicitudinem victus.

Inter has ſermocinationes, ſuſpiciunt alitem coruum in ramo arboris conſediſſe, qui inde leniter ſubuolabat, & integrum panem ante ora mirantium depoſuit. Poſt cuius abſceſſum, Eia, inquit, Paulus: Dominus nobis prandium miſit,

miſit, vere pius, vere miſericors. Sexaginta iam anni ſunt, quod accipio dimidij ſemper panis fragmentum, verum ad aduentum tuum, militibus ſuis duplicauit annonam. Igitur domino gratiarum actione celebrata, ſuper vitrei marginem fontis vterque conſedit. Hic vero, quis frangeret panem, oborta contentio, pene diem duxit in veſperum. Paulus more cogebat hoſpitij: Antonius iure refellebat ætatis. Tandem conſilium fuit, vt apprehenſo è regione pane, dum ad ſe quiſq; nititur, pars cuiq; ſua remaneret in manibus. De hinc paululum aquæ in fonte prono ore libauerunt, & immolantes Deo ſacrificium laudis, noctem tranſegêre vigilijs. Cumq; iam eſſet terræ redditus dies, beatus Paulus ad Antonium ſic locutus eſt. Olim te frater in iſtis regionibus habitare ſciebam, olim te conſeruum meum mihi promiſerat Deus. Sed quia iam dormitionis tempus aduenit, & quod ſemper cupiebam, diſſolui & eſſe cum Chriſto, peracto curſu ſupereſt mihi corona iuſtitiæ, tu miſſus es à Domino, qui huma corpuſculum meum tegas, imo terræ terram reddas. His Antonius auditis, flens & gemens ne ſe desereret, atq; vt comitem talis itineris acciperet, precabatur. Et ille: Non debes, inquit, quærere quæ tua ſunt, ſed quæ aliena. Expedit tibi ſarcina

carnis abiecta, agnum ſequi. Sed & cæteris expedit fratribus, vt tuo adhuc inſtituantur exemplo. Quamobrem quæſo perge, niſi moleſtum eſt, & pallium, quod tibi Athanaſius Epiſcopus dedit, ad inuoluendum corpuſculum meum defer. Hoc autem beatus Paulus rogauit, quod non magnopere curaret, utrum tectum putreſceret cadauer, an nudum (quippe qui tanto temporis ſpacio, contextis palmarum folijs ueſtiebatur): ſed ut á ſe recedenti, mœror ſuæ mortis leuaretur. Stupefactus ergo Antonius, quod de Athanaſio & pallio eius audierat, quaſi Chriſtum in Paulo uidens & in pectore eius Deum uenerans, ultra reſpondere nihil auſus eſt, ſed cum ſilentio lachrymans oſculatis eius oculis manibusq; ad Monaſterium, quod poſtea á Saracenis occupatum eſt, regrediebatur. Neq; uero greſſus ſequebantur animum. Sed quamuis corpus inane ieiunijs, ſeniles etiam anni fregerant, tamen animo uincebat ætatem. Tandem fatigatus & anhelus ad habitaculum ſuum confecto itinere peruenit. Cui cum duo diſcipuli qui ei longo iam tempore miniſtrare conſueuerant occurriſſent dicentes: Vbi tam diu moratus es pater? Reſpondit: Væ mihi peccatori qui falſi Monachi nomen fero. Vidi Heliam uidi Iohannem in deſerto, & uere uidi

Pallium Athanaſij

Paulum

Paulum in Paradiſo. Et ſic ore compreſſo, manu verberans pectus ex cellula pallium protulit. Rogantibuſq; diſcipulis, ut plenius quidnam rei eſſet exponeret, ait: Tempus tacendi, & tempus loquendi. Tunc egreſſus foras, & ne modicum quidem cibi ſumens, per uiam qua uenerat regreſſus eſt, illum ſitiens, illum uidere deſiderans, illum oculis ac mente contemplans. Timebat enim quod euenit, ne ſe abſente Chriſto debitum ſpiritum redderet. Cumq; iam dies illa illuxiſſet, & trium horarum ſpatio uiam remeauiſſet, uidit inter Angelorum choros, inter Prophetarum & Apoſtolorum populos, niueo candore Paulum fulgentem in ſublime conſcendere. Et ſtatim in faciem ſuam procidens, ſtabulum capiti ſuperinijciebat, ploranſq; & eiulans aiebat, Cur me Paule dimittis? Cur inſalutatus abis? Tam tarde notus, tam cito recedis? Referebat poſtea beatus Antonius tanta ſe uelocitate, quod reliquum erat uiæ cucurriſſe, ut inſtar auis peruolaſſet. Mors Pauli Eremitæ.

Nec immerito. Nam introgreſſus ſpeluncam, uidit genubus complicatis erecta ceruice, extenſiſq; in altum manibus, corpus exanime. Ac primum & ipſe uiuere credens, pariter orabat.

Poſtquam uero nulla (ut ſolebat) ſuſpiria

precantis audiuit, in flebile oſculum ruens: intellexit quod etiam cadauer ſancti, Deum (cui omnia viuunt) officioſo geſtu precabatur. Igitur abuoluto & prolato foras corpore, Hymnos quoq; & Pſalmos de Chriſtiana traditione decantans, contriſtabatur Antonius, quod ſarculum quo terram foderet non haberet, fluctuansq; vario mentis æſtu, & ſecum multa reputans, dicebat: Si ad Monaſterium reuertar, tridui iter eſt, Si hic maneam, nihil vltra proficiam. Moriar ergo, vt dignum eſt, iuxta bellatorem tuum Chriſte ruens extremum halitum fundam. Talia eo animo voluente, ecce duo Leones ex interioris eremi parte currentes volantibus per colla iubis ferebantur. Quibus aſpectis exhorruit. Rurſuſq; ad Deum referens mentem, quaſi columbas videret, manſit intrepidus. Et illi quidem directo curſu ad cadauer beati ſenis ſubſtiterunt, adulantibuſq; caudis circa eius pedes accubuere, fremitu ingenti rugientes, prorſus vt eos intelligeret plangere, quomodo poterant. Deinde haud procul cœperunt humum pedibus ſcalpere, arenamq; certatim egerentes, vnius hominis capacem locum foderunt. Ac ſtatim quaſi mercedem pro opere poſtulantes, cum motu aurium ceruice reiecta, ad Antonium perrexerunt, manus eius pedeſq; lingentes. At ille

Miraculũ de Leonibus effodientibus ſepulchrũ Paulo.

ille animaduertit benedictionem eos à ſe precari.

Nec mora in laudationem Chriſti effuſus, quod muta quoq; animalia Deum eſſe ſentirent, ait: Domine ſine cuius nutu, nec folium arboris defluit, nec vnus paſſerum ad terram cadit, da illis ſicut tu ſcis. Et manu annuens eis, vt abirent imperauit. Cumq; illi receßiſſent, ſancti corporis onere, ſeniles curuauit humeros. Et depoſito eo in foſſam deſuper humum congregans, tumulum ex more compoſuit. Poſtquam autem alia dies illuxit, ne quid pius hæres ex inteſtatis bonis non poßideret, tunicam eius ſibi vendicauit, quam in ſportarum modum de palmæ folijs ipſe ſibi contexuerat. Ac ſic ad Monaſterium reuerſus, diſcipulis cuncta ex ordine replicauit, diebuſq; ſolennibus Paſcæ & Pentecoſtes, ſemper Pauli tunica veſtitus eſt. Tunica Pauli.

Libet in fine opuſculi eos interrogare, qui ſua patrimonia ignorant, qui domos marmoribus veſtiunt, qui vno filio villarum inſumunt prædia, huic ſeni nudo quid vnquam deſuit? Vos ex gemma bibitis, ille naturæ concauis manibus ſatisfecit. Vos in tunicis aurum texitis, ille ne vilißimum quidem indumentum habuit mancipij veſtri. Sed econtrario illi quidem pauperculo paradyſus patet, vos aura- Contra luxum.

Hosted by Google

tos gehenna ſuſcipiet, Ille ueſtem Chriſti nudus licet, tamen ſeruauit, uos ueſtiti ſericis, indumentum Chriſti perdidiſtis. Paulus uiliſsimo puluere coopertus iacet reſurrecturus in gloriam, uos operoſa ſaxi ſepulchra premunt cum ueſtris opibus arſuros: Parcite quæſo uobis, parcite ſaltem diuitijs quas amatis. Cur & mortuos ueſtros auratis obuoluitis ueſtibus? Cur ambitio inter luctus lachrymaſq; non ceſsat? An cadauera diuitum, niſi in ſerico putreſcere neſciunt? Obſecro quicunq; hæc legis, ut Hieronymi peccatoris memineris, cui ſi dominus optionem daret, multo magis eligeret tunicam Pauli cum meritis eius quàm regum purpuram cum pœnis ſuis.

VITA HILARIONIS.

SCRIPTVRVS VITAM Beati Hilarionis, habitatorem eius inuoco ſpiritum ſanctum, ut qui illi uirtutes largitus eſt, mihi ad narrandas eas ſermonem tribuat, ut facta dictis exæquentur. Eorum enim qui fecere uirtutes (ut ait Criſpus) tanta habentur merita, quantum ea uerbis potuere at-

tollere præclara ingenia. Alexander magnus Macedo, quem uel arietem, uel Pardum, uel Hircum caprarum Daniel uocat, cum ad Achillis tumultum perueniſſet, Fœlicem te (ait iuuenis) qui magno fruaris præcone meritorum, Homerum uidelicet ſignificans. Porro mihi tanti ac talis uiri conuerſatio, uitaq; dicenda eſt, ut Homerus quoq; ſi adeſſet, uel inuideret materiæ uel ſuccumberet. Quanquam enim ſanctus Epiphanius Salaminæ Cypri Epiſcopus, qui cum Hilarione plurimum uerſatus eſt, laudem eius breui Epiſtola ſcripſerit, quæ uulgo legitur, tamen aliud eſt locis communibus laudare defunctum, aliud defuncti proprias narrare uirtutes. Vnde & nos fauore magis illius quam iniuria, cœptum ab eo opus aggredientes, maledicorum uoces contemnimus, qui olim detrahentes Paulo meo, nunc forte detrahent & Hilarioni, illum ſolitudinis calumniati, huic obijcientes frequentiam, ut qui ſemper latuit, non fuiſſe, quia multis uiſus eſt, uilis exiſtimetur. Fecerunt hoc & maiores eorum quondam Phariſæi, quibus nec Iohannis Eremus ac ieiunium, nec DOMINI ſaluatoris turbæ, cibi, potusq; placuere.

Verum deſtinato operi imponam manum, & Scylleos canes obturata aure tranſibo.

Hilarion

Natales.

Hilarion ortus vico Thabatha, qui circiter quinq; miliaria à Gaza vrbe Paleſtinæ ad auſtrum ſitus eſt, cum haberet parentes idolis deditos, roſa (vt dicitur) de ſpinis floruit. A quibus miſſus Alexandriam, Grammatico traditus eſt, ibiq; quantum illa patiebatur ætas, magna ingenij & morum documenta præbuit, in breui charus omnibus & loquendi arte gnarus: Quod his maius eſt omnibus, credens in Dominum

Studia.

Ieſum, non Circi furoribus, non arenæ ſanguine, non theatri luxuria delectabatur, ſed tota illi voluntas in Eccleſiæ erat congregatione. Audiens autem tunc celebre nomen Antonij,

Antonius

quod per omnes Aegypti populos ferebatur, incenſus viſendi eius ſtudio, perrexit ad eremum. Et ſtatim vt eum vidit, mutato priſtino habitu, duobus fere menſibus iuxta eum manſit contemplans ordinem vitæ eius morumq; grauitatem, Quàm creber in oratione, quam humilis in ſuſcipiendis fratribus, ſeuerus in corripiendis, alacer in exhortandis eſſet, & vt continentiam cibiq; eius aſperitatem, nulla vnquam infirmitas frangeret. Porro frequentiam eorum, qui ad eum ob varias paſſiones aut impetus Dæmonum concurrerant, vltra non ferens, nec congruum eſſe ducens, pati in eremo populos ciuitatum, ſicq; ſibi magis incipiendum eſſe, vt

cœpiſſet

Hosted by Google

cœpiſſet Antonius, illum quaſi virum fortem victoriæ præmia accipere, ſe nec dum militare cœpiſſe. Reuerſus eſt cum quibuſdam Monachis ad patriam & parentibus iam defunctis, partem ſubſtantiæ fratribus, partem pauperibus largitus eſt, nihil ſibi omnino reſeruans, & timens illud de actibus Apoſtolorum Ananiæ & Sapphiræ, vel exemplum, vel ſupplicium, maximeq; Dominici memor dicentis: Qui non renunciauerit omnibus quæ habet, non poteſt meus eſſe diſcipulus (erat autem tunc annorum quindecim) ſic nudus & armatus in Chriſto, ſolitudinem quæ in ſeptimo miliari à Maionia Gazæ emporio per littus euntibus Aegyptum ad leuam flectitur, ingreſſus eſt. Cunq; eſſent cruenta latrocinijs loca, & propinqui amiciq; eius imminens periculum denunciarent, contempſit mortem, vt mortem euaderet. Mirabantur omnes animum, mirabantur ætatem, niſi quod flamma quædam pectoris & ſcintillæ fidei in oculis relucebant. Lenes erant genæ, delicatum corpus & tenue, & ad omnem iniuriam impatiens, quod leui vel frigore, vel æſtu poſſet affligi. Igitur ſacco tantum membra coopertus, & pelliceum habens ependyten, quem illi beatus Antonius proficiſcenti dederat ſagumq; ruſticum, inter mare & paludem,

Eleemoſyna

Hilarion quindecim annorum ingreditur Eremum.

vaſta

Hosted by Google

vaſta & terribili ſolitudine fruebatur, quindecim tantum carycas poſt Solis occaſum comedens, Et quia regio latrocinijs infamis erat, nunquam in eodem loco manſitans. Quid faceret Diabolus? Quo ſe uerteret? Qui gloriabatur ante dicens: In cœlum aſcendam, ſuper ſydera cœli ponam thronum meum, & ero ſimilis altiſsimo, cernebat ſe uinci à puero, & prius ab eo calcatum fuiſſe, quam per ætatem calcare potuiſſet. Titillabat itaq; ſenſus eius, & pubeſcenti corpori, ſolita uoluptatum incendia ſuggerebat.

Certamen Hilarionis contra tentationes carnis.

Cogebatur tyrunculus Chriſti cogitare quod neſciebat, & eius rei animo pompam uoluere, cuius experimenta non nouerat. Iratus itaq; ſibi, & pectus pugnis uerberans, quaſi cogitationes cæde manus poſſet excludere: Ego, inquit, aſelle faciam ut non calcitres, nec te hordeo alam, ſed paleis.

Fame te conficiam & ſiti, graui onerabo pondere, per æſtus indagabo & frigora, ut cibum potius quam laſciuiam cogites, Herbarum ergo ſucco & paucis carycis, poſt triduum uel quatriduum deficientem animam ſuſtentabat, orans frequenter, & pſallens, & raſtro humum fodiens, ut ieiuniorum laborem, labor operis duplicaret: Simulq; fiſcellas iunco texens, æmulabatur

labatur Aegyptiorum Monachorum diſciplinã, & Apoſtoli ſententiam dicentis: Qui autem non operatur, non manducet: Sed attenuatus, & in tantum exeſo corpore, ut oßibus uix hæreret.

Quadam nocte cœpit infantum audire uagitus, balatus pecorum, mugitus Boum, planctũ quaſi mulierum, Leonum rugitus, murmur exercitus, & rurſus uariarum portenta uocum, ut ante ſonitu quam aſpectu territus cederet. Intellexit Dæmonum ludibria, & prouolutus genubus Chriſti, crucem ſignauit in fronte, taliq; armatus caßide, & lorica fidei circumdatus, iacens fortius præliabatur, amodo uidere deſyderans, quos horrebat audire, & ſollicitis oculis huc illucq; circumſpiciens. Cum interim ex improuiſo, ſplendente Luna, cernit rhedam feruentibus equis ſuper ſe irruere. Cunq; inclamaſſet Ieſum, ante oculos eius repentino terræ hiatu pompa omnis abſorpta eſt. Tunc ille ait: Equum & aſcenſorem proiecit in mare. Et: hi in curribus, & hi in equis, nos autem in nomine DEI noſtri magnificabimur. Multæ ſunt tentationes eius, & die noctuq; uariæ Dæmonum inſidiæ, quas ſi omnes narrare uelim, modum excedam uoluminis. Quoties illi nudæ mulieres cubanti, quoties eſurienti largißime

me apparuere dapes? Interdum orantem Lupus ululans, & Vulpecula pugna ganniens tranſiliuit, pſallentiq; gladiatorum ſpectaculum præbuit, & vnus quaſi interfectus, & ante pedes eius corruens, ſepulturam rogauit. Orauit ſemel fixo in terram capite, & vt natura fert hominum, abducta ab oratione mens, neſcio quid aliud cogitabat: Inſilijt dorſo eius feſtinus gladiator, & latera calcibus, ceruicem flagello verberans, Eia, inquit, cur dormitas? Cachinnanſq; deſuper, cum defeciſſet, an hordeum uellet accipere, ſciſcitabatur.

Domus Hilarionis.

Igitur à ſextodecimo uſq; ad uiceſimum ſuæ ætatis annum æſtus & pluuias breui tuguriunculo declinauit, quod iunco & carice texerat. Extructa deinceps breui cellula, quæ uſq; hodie permanet, latitudine pedum quatuor, altitudine pedum quinq; hoc eſt, ſtatura ſua humiliore. Porro longitudine paulo ampliore quam eius corpuſculum patiebatur, vt ſepulchrum potius quam domum crederes, Capillum ſemel in anno die Paſcæ totondit, Super nudam humum ſtratumq; iunceum, uſq; ad mortem cubitauit. Saccum quo ſemel fuerat indutus, nunquam lauans, & ſuperfluum eſſe dicens, mundicias in cilicio quærere. Nec mutauit alteram tunicam, niſi cum prior penitus ſciſſa eſſet.

Cultus.

Veſtitus.

Scripturas

Scripturas quoq; ſanctas memoriter tenens, Studia.
poſt orationes & pſalmos, quaſi Deo præſente
recitabat. Et quia longum eſt per diuerſa tem-
pora carptim aſcenſum eius edicere, compre-
hendam breuiter, ante lectoris oculos uitam eius
pariter exponens, & deinceps ad narrandi or-
dinem regrediar.

Viceſimo primo anno uſq; ad viceſimum ſepti- Victus.
mū, tribus annis dimidium lentis ſextarium ma-
defactum aqua frigida decoctū comedit, & alijs
tribus, panem aridum cum ſale & aqua. Porro
à vigeſimo ſeptimo uſq; ad triceſimum, herbis
agreſtibus, & virgultorum quorundam radici-
bus crudis ſuſtentatus eſt. A triceſimo autem
primo uſq; ad triceſimum quintum, ſex uncias
hordeacei panis, & coctum modice holus abſq;
oleo in cibo habuit. Sentiens autem caligare
oculos ſuos, & totum corpus impetigine, & pu-
micea quadam ſcabredine contrahi, ad ſuperio-
rem uictum adiecit oleum, & uſq; ad ſexageſi-
mum tertium uitæ ſuæ annum, hoc continentiæ
cucurrit gradu, nihil extrinſecus aut pomorum,
aut leguminum, ac cuiuslibet rei guſtans. Inde
cum ſe videret corpore defatigatum, & pro-
pinquam putaret imminere mortem, ſexageſimo
quarto anno, uſq; ad octogeſimum, pane abſti-
nuit, incredibili feruore mentis, ut eo tempore

quaſi nouus accederet ad ſeruitutem Domini, quo cæteri ſolent remiſsius viuere.

Fiebant autem ei de farina & comminuto holere ſorbiciunculæ, cibo & potu vix quinq; vncijs appendentibus: Sicq; complens ordinem vitæ, nunquam ante Solis occaſum nec in diebus feſtis, nec in grauiſsima ualetudine ſoluit ieiunium. Sed iam tempus eſt, vt ad ordinem reuertamur. Cum habitaret adhuc in tuguriunculo annos natus decem & octo, latrones ad eum nocte venerunt, vel æſtimantes habere aliquid quod tollerent vel in contemptum ſui reputantantes fieri, ſi puer ſolitarius eorum impetus non pertimeſceret. Itaq; inter mare & paludem, à veſpere vſq; ad Solis ortum diſcurrentes, nunquam locum eius cubiculi inuenire potuerunt. Porro clara luce reperto puero, quaſi per iocum. Quid inquiunt faceres, ſi Latrones ad te venirent? Quibus ille reſpondit: Nudus latrones non timet. Et illi, certe aiunt occidi potes, poſſum, inquit, poſſum. Et ideo Latrones non timeo, quia mori paratus ſum. Tunc admirati conſtantiam eius & fidem, confeſsi ſunt noctis errorem cœcatoſq; oculos, correctiorem deinceps vitam pollicentes.

Viginti & duos iam in ſolitudine habebat annos. Fama tantum notus omnibus, & per

totas

totas Palæſtinæ vulgatus urbes, cum interim mu- lier quædam Eleutheropolitana cernens de- ſpectui ſe haberi à viro ob ſterilitatem (iam enim per annos quindecim, nullos coniugij fru- ctus dederat) prima irrumpere auſa eſt ab bea- tum Hilarionem, & nihil tali ſuſpicanti, repen- te genubus eius aduoluta, ignoſce (inquit) au- daciæ, ignoſce neceſſitati meæ. Quid auertis oculos? Quid rogantem fugis? Noli mulierem aſpicere, ſed miſeram. Hic ſexus genuit Saluato- rem. Non habent ſani opus medico, ſed qui male habent. Tandem ſubſtitit, & poſt tantum tem- poris uiſa muliere, interrogauit cauſam aduen- tus eius ac fletum. Et poſtquam didicit: Leua- tis ad cœlum oculis, fidere iuſsit, euntemq; la- chrymis proſecutus, exacto anno uidit cum fi- lio. Hoc ſignorum eius principium, maius aliud ſignum nobilitauit. Miracula Hilarionis.

Ariſtæneta, Helpidij qui poſtea præfectus pretorio fuit vxor, ualde nobilis inter ſuos, & inter Chriſtianos nobilior, reuertens cum marito et tribus liberis à beato Antonio, Gazæ propter eorum infirmitatem remorata eſt. Ibi enim ob corruptum aërem, ſiue (ut poſtea claruit) propter gloriam Hilarionis ſerui Dei, hemitritæo pariter arrepti, omnes à Medicis deſperati ſunt. Iacebat ululans mater, &

quaſi inter tria filiorum diſcurrens cadauera, quem prius plangeret, neſciebat. Cognito quod eſſet quidam Monachus in vicina ſolitudine, oblita matronalis pompæ, tantum ſe matrem nouerat, uadit comitata ancillulis & eunuchis. Vixq; à viro perſuaſum eſt, vt aſello ſedens pergeret. Ad quem cum perueniſſet, per ego te (ait) Ieſum clementiſsimum Deum noſtrum, obteſtor, per Crucem & ſanguinem, vt reddas mihi tres filios, & glorificetur in vrbe gentilium nomen Domini ſaluatoris, & ingrediatur ſeruus eius Gazam & Marnas corruat. Renuente illo, et dicente nunquam ſe egreſſurum de cella, nec habere conſuetudinem, vt non modo ciuitatem, ſed ne villulam quidem ingrederetur, proſtrauit ſe humi crebro clamitans: Hilarion ſerue Chriſti, redde mihi liberos meos. Quos Antonius tenuit in Aegypto, à te ſeruentur in Syria. Flebant cuncti qui aderant, ſed & ipſe negans flebat. Quid multa? Non prius mulier receßit, quam ille pollicitus eſt ſe poſt Solis occaſum Gazam introiturum. Quo poſtquam venit, ſingulorum lectulos & arentia membra conſiderans, inuocauit Ieſum. Et ô mira uirtus, quaſi de tribus fontibus ſudor pariter erupit. Eadem hora acceperunt cibos, lugentemq; matrem cognoſcentes, & benedicentes Deum ſancti manus

cti manus deoſculati ſunt. Quod poſtquam auditum eſt, & longe lateq; percrebuit, certatim ad eum de Syria & Aegypto confluebant, ita vt multi crederent in Chriſtum, & ſe Monachos profiterentur. Nec dum enim tunc Monaſteria erant in Paleſtina, nec quiſquam Monachum ante ſanctum Hilarionem in Syria nouerat. Ille fundator & eruditor huius conuerſationis & ſtudij in hac prouincia fuit. Habebat DOMINVS IESVS in Aegypto ſenem Antonium, habebat in Paleſtina Hilarionem iuniorem. Hilarion contemporaneus Antonio.

Facidia vicus eſt Rinocoruræ vrbis Aegypti. De hoc (ſunt decem iam anni) cœca mulier adducta eſt ad beatum Hilarionem, oblataq; ei à fratribus (iam enim multi cum eo Monachi erant) omnem ſe ſubſtantiam expendiſſe ait in medicos. Cui reſpondit: Si quæ in Medicis perdidiſti, dediſſes pauperibus, curaſſet te verus Medicus Ieſus. Clamante autem illa, & miſericordiam deprecante, expuit in oculos eius ſtatimq; Saluatoris exemplum virtus eadem proſecuta eſt.

Auriga quoq; Gazenſis in curru percuſſus à Dæmone, totus obriguit, ita vt nec manum agitare, nec ceruicem poſsit reflectere. Delatus ergo in lecto, cum ſolam linguam moueret ad

preces, audit non prius poſſe ſanari quam cre- deret in Ieſum, & ſe ſponderet arti priſtinæ re- nunciaturum. Credidit, ſpoſpondit, ſanatus eſt: Magiſq; de animæ quam de corporis ſalute, ex- ultauit. Præterea fortiſſimus iuuenis nomine Merſitas de territorio Hieroſolymæ, tantum ſibi applaudebat in uiribus, ut quindecim fru- menti modios diu longeq; portaret, & hanc haberet palmam fortitudinis ſuæ, ut Aſinos uin- ceret. Hic afflictus peſſimo Dæmone, non cate- nas, non compedes, non clauſtra oſtiorum inte- gra patiebatur, multorum naſum & aures morſibus amputauerat. Horum pedes, illorum gulam fregerat. Tantumq; terrorem omnibus incuſſerat, ut oneratus catenis & funibus, in di- uerſa mittentium, quaſi ferociſſimus taurus ad Monaſterium pertraheretur, quem poſtquam fratres uidere perterriti (erat enim miræ ma- gnitudinis) nunciarunt patri. Ille ſicut ſedebat, iuſſit eum ad ſe pertrahi et dimitti. Solutoq;, in- clina (ait) caput & ueni, Tremere ille, & cer- uicem flectere, nec aſpicere contra auſus, om- niq; ferocitate depoſita pedes cœpit ſedentis lambere. Adiuratus itaq; Dæmon & tortus qui iuuenem poſſederat, ſeptima die egreſſus eſt. Sed nec illud tacendũ eſt, quod Orionis, uir pri- marius & ditiſſimus urbis Ailæ, quæ mari ru-

bro

bro imminet à legione poſſeſſus Dæmonum ad eum adductus eſt. Manus, ceruix, latera, pedes ferro onerati erant, furoriſq; ſæuitiam torui oculi minabantur. Cumq; deambularet ſanctus cum fratribus & de ſcripturis neſcio quid interpretaretur, erupit ille de manibus ſe tenentium & amplexus eum poſt tergum, in ſublime leuauit. Clamor ortus ab omnibus: Timebant enim ne confecta ieiunijs membra collideret. Et ſanctus arridens: Sinite, inquit, & mihi meum palæſtritam dimittite. Ac ſic reflexa ſuper humeros manu, caput eius tetigit, apprehenſoq; crine ante pedes adduxit, ſtringens è regione ambas manus eius, & plantas utroq; calcans pede, ſimulq; ingeminans, torquere Dæmonum turba. Cumq; ille eiularet, & reflexa ceruice terram vertice tangeret: DOMINE, inquit, IESV ſolue miſerum, ſolue captiuum. Vt vnum, ita & plures uincere tuum eſt. Rem loquor inauditam: Ex uno hominis ore, diuerſæ uoces, et quaſi confuſus populi clamor audiebatur. Curatus itaq; & hic non poſt multum temporis cum uxore & liberis uenit ad Monaſterium, plurima, quaſi gratiam redditurus, dona afferens. Cui ſanctus. Non legiſti (inquit) quid Giezi, quid Simon paßi ſint, quorum alter accepit precium, alter obtulit, ut ille uenderet

Dona Spiritus ſancti non æſtimanda auro.

gratiam Spiritus ſancti, hic mercaretur? Cumq; Orionus flens diceret, accipe & da pauperibus, Reſpondit, tu melius potes tua diſtribuere, qui per vrbes ambulas, & noſti pauperes. Ego qui mea reliqui, cur aliena appetam? Multis nomen pauperum occaſio auariciæ eſt. Miſericordia vero artem non habet. Nemo melius erogat, quam qui ſibi nihil reſeruat. Triſti autem & in terra iacenti, noli, inquit, contriſtari fili. Quod facio pro me, & pro te facio: Si enim hæc accepero, & ego offendam Deum, & ad te legio reuertetur.

Quis vero poßit ſilentio præterire, quod Gazanus Maramites, haud longe à Monaſterio eius lapides ad ædificandum de ora maris cudens, totus paralyſi diſſolutus, & ab operis ſocijs delatus ad ſanctum, ſtatim ad opus reuerſus eſt? Etenim littus quod Paleſtinæ Aegyptoq; prætenditur, per naturam molle, arenis in ſaxa dureſcentibus aſperatur. Paulatimq; cohæreſcens ſibi glarea, perdit tactum cum non perdat aſpectum. Sed & Italicus eiuſdem oppidi municeps Chriſtianus aduerſum Gazenſem duumvirum, Marnæ idolo deditum, Circenſes equos nutriebat (hoc ſiquidem in Romanis vrbibus iam inde ſeruatur à Romulo) vt propter fœlicem Sabinarum raptum, ab ipſo quaſi conſilio-

rum

rum Deo quadrigæ ſepteno currant circumitu, & equos partis aduerſæ fregiſſe, victoria ſit. Hic itaq; æmulo ſuo habente maleficum, qui Dæmoniacis quibusdam imprecationibus huius impediret equos, & illius incitaret ad curſum, venit ad beatum Hilarionem, et non tam aduerſarium lædi, quam ſe defendi obſecrauit. Ineptum viſum eſt venerando ſeni, in huiuſcemodi nugis orationem perdere. Cumq; ſubrideret & diceret: Cur enim non magis equorum precium pro ſalute animæ tuæ pauperibus erogas? Ille reſpondit, functionem eſſe publicam, & hoc non tam ſe velle, quam cogi, nec poſſe hominem Chriſtianum vti Magicis artibus, ſed à ſeruo Chriſti potius auxilium petere, maxime contra Gazenſes aduerſarios DEI, & non tam ſibi quam Eccleſiæ Chriſti inſultantes. Rogatus ergo à fratribus qui aderant, ſcyphum fictilem quo bibere conſueuerat, aqua iuſsit impleri, eiq; tradi. Quem cum accepiſſet Italicus, & ſtabulum & equos & aurigas ſuos, rhedam, carcerumq; repagula aſperſit. Mira uulgi expectatio. Nam & aduerſarius hoc ipſum irridens diffamauerat, & fautores Italici ſibi certam victoriam pollicentes exultabant. Igitur dato ſigno hi aduolant, iſti præpediuntur. Sub horum curru rotæ feruent, illi præteruolantium terga

vix cernunt. Clamor fit uulgi nimius, ita ut Ethnici quoq; ipſi concreparent, Marnas uictus à Chriſto eſt. Porro furentes aduerſarij, Hilarionem maleficum Chriſtianum ad ſupplicium poſcere. Indubitata ergo uictoria, & illis & multis retro Circenſibus plurimis fidei occaſio fuit. Eiuſdem Gazenſis emporij oppido, uirginem dei uicinus iuuenis deperibat. Qui cum frequenter tactu, iocis, nutibus, ſibilis & cæteris huiuſmodi, quæ ſolent morituræ uirginitatis eſſe principia, nihil profeciſſet, perrexit Memphim, ut confeſſo uulnere ſuo, Magicis artibus rediret armatus ad uirginem. Igitur poſt annum doctus ab Aeſculapij uatibus non remediantis animas, ſed perdentis, uenit præſumptum animo ſtuprum geſtiens, & ſubter limen domus puellæ, tormenta quædam uerborum, & portentoſas figuras ſculptas in æris Ciprij lamina defodit. Ilico inſanire uirgo et amictu capitis abiecto rotare crinem, ſtridere dentibus, inclamare nomen adoleſcentis. Magnitudo quippe amoris ſe in furorem uerterat. Perducta ergo à parentibus ad monaſterium, ſeni traditur, ululante ſtatim & confitente dæmone, uim ſuſtinui, inuitus abductus ſum. quam bene Memphis ſomnijs homines deludebam. O cruces, o tormenta quæ patior. Extrema cogis, & ligatus ſubter li-

Hosted by Google

men teneor. Non exeo, niſi me adoleſcens qui te=net, dimiſerit. Tunc ſenex, grandis aut fortitudo tua, qui licio et lamina ſtrictus teneris. Dic qua=re auſus es ingredi puellam Dei? Vt ſeruarem (inquit) eam uirginem. Tu ſeruares proditor caſtitatis? Cur non potius in eum, qui te mitte=bat es ingreſſurus? Vt quid reſpondit intrarem in eum, qui habebat collegam meum amoris Dæ=monem? Noluit autem ſanctus antequam purga=ret uirginem, uel adoleſcentem, ſigna iubere per=quiri, ne aut ſolutis incantationibus receßiſſe Dæmon uideretur, aut ipſe ſermoni eius accom=modaſſe fidem, aſſerens fallaces eſſe Dæmones, & ad ſimulandũ eſſe callidos, & magis reddita ſanitate increpuit uirginem, cur feciſſet talia, per quæ Dæmon intrare potuiſſet.

Non ſolum autem in Paleſtina, & in ui=cinis urbibus Aegypti uel Syriæ, ſed etiam in longinquis prouincijs fama eius percrebuerat. Nanq; candidatus Conſtantij Imperatoris ru=tilus coma, et candore corporis indicãs prouin=ciam (inter Saxones quippe & Alemanos gens eſt, non tam lata, quam ualida, apud hiſtoricos Germania, nunc uero Francia uocatur) anti=quo, hoc eſt, ab infantia poſſeſſus à Dæmone, qui noctibus cum ululare, ingemiſcere, fremere dentibus compellebat, ſecreto ab Imperatore Germania

euectionem petijt, cauſam ei ſimpliciter indi-cans. Et acceptis ad conſularem quoq; Palæſtinæ literis, cum ingenti honore & comitatu Gazam deductus eſt: Qui cum à decurionibus illius loci quæſiſſet, vbi habitaret Hilarion Monachus, territi Gazenſes, & putantes eum ab Imperatore miſſum, ad Monaſterium adduxerunt, vt & honorem commendato, exhiberent, & ſi quid ex præteritis iniurijs in Hilarionem eſſet offenſi, nouo officio deleretur. Deambulat tunc ſenex in arenis mollibus, & ſecum de Pſalmis neſcio quid, ſubmurmurabat. Videnſq; tantam turbam venientem ſubſtitit, Et reſalutatis omnibus, manuq; eius benedicens, poſt horam cæteros abire præcepit, illum vero cum ſeruis ſuis, & apparitoribus remanere. Ex oculis enim eius & vultu, cur veniſſet agnouit. Statim ergo ad interrogationem ſuſpenſus homo, vix terram pedibus tangens, & immane rugiens: Syro quo interrogatus fuerat ſermone, reſpondit: Videres de ore barbaro, & qui Francam tantum, & Latinam linguam nouerat, Syra ad purum verba reſonare, vt non ſtridor, non aſpiratio, non idioma aliquod Palæſtini deeſſet eloquij. Confeſſus eſt itaq; quo in eum intraſſet ordine. Et vt interpretes eius intelligerent, qui Græcam tantum & Latinam linguam

Germanus liberatus Dæmone ab Hilarione.

gram nouerant. Græce quoq; eum interrogauit. Quo ſimiliter & in verba eadem reſpondente, multasq; incantationum occaſiones, & neceßitates Magicarum artium obtendente. Non curo (ait) quomodo intraueris, ſed vt exeas in nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti impero. Cumq; curatus eſſet, ſimplicitate ruſtica decem auri libras offerens, bordeaceum ab eo panem accipit, audiens quod qui tali cibo alerentur, aurum pro luto ducerent.

Parum eſt de hominibus loqui. Bruta quoq; animalia quotidie ad eum furentia pertrahebantur, in quibus Bactrum camelum enormis magnitudinis qui iam multos obtriuerat, triginta & eo amplius viri diſtentum ſolidißimis funibus cum clamore adduxerunt. Sanguinei erant oculi, ſpumabat os, volubilis lingua turgebat, & ſuper omnem terrorem rugitus perſonabat immanis. Iußit igitur eum dimitti ſenex. Statim uero & qui adduxerant, & qui cum ſene erant, uſq; ad vnum omnes diffugere. Porro ille ſolus perrexit obuiam, & ſermone Syro, non me (inquit) terres Diabole tanta mole corporis. Et in Vulpecula, & in Camelo vnus atq; idem es. Et interim porrecta ſtabat manu. Ad quem dum furens, & quaſi deuoratura eum belua peruenißet, ſtatim corruit.

ruit, ſubmiſſumq; caput terræ coæquauit, mirantibus cunctis qui aderant, poſt tantam feróciam, tantam ſubito manſuetudinem. Docebat autem ſenex hominum cauſa, Diabolum etiam iumenta corripere, & tanto eorum ardere odio, ut non ſolum ipſos ſed & ea quæ ipſorum eſſent, cuperet interire. Huiusq; rei proponebat exemplum, quod antequam beatum Iob tentare permitteretur, omnem ſubſtantiam eius interfecit. Nec mouere quempiam debere, quod Domini iuſsione, duo millia porcorum á Dæmonibus interfecta ſunt. Siquidem eos qui uiderant, non potuiſſe aliter credere exiſſe de homine tantam Dæmonum multitudinem, niſi grandis porcorum numerus, & quaſi á multis actus pariter corruiſſet. Tempus me deficiet, ſi uoluero uniuerſa ſigna, quæ ab eo perpetrata ſunt dicere.

Odium Satanæ erga homines.

In tantam enim á Domino fuerat eleuatus gloriam, ut beatus quoq; Antonius audiens conuerſationem eius ſcriberet ei, libenterq; eius Epiſtolas ſumeret. Et quando de Syriæ partibus ad ſe languentes perrexiſſent, diceret eis: Quare uos tam longe uexare uoluiſtis, cum habeatis ibi filium meum Hilarionem? Exemplo itaq; eius per totam Palæſtinam innumerabilia Monaſteria eſſe cœperunt, & omnes ad

Epiſtolæ Antonij ad Hilarionem.

eum

eum Monachi certatim currere. Quod ille cer-
nens, laudabat Domini gratiam, & pro affectu
animi, ſingulos cohortabatur dicens:

Præterire figuram huius mundi: Et il-
lam eſſe ueram uitam, quæ uitæ præſentis eme-
retur incommodo.

Volens autem exemplum eis dare, & hu-
militatis & officij, ſtatutis diebus ante uinde-
miam luſtrabat cellulas Monachorum. Quod
poſtquam cognitum eſt à fratribus, omnes ad
eum confluebant & comitati tali duce, circumi-
bant Monaſteria, habentes uiaticum ſuum, quia
interdum uſq; ad duo millia hominum con-
gregabantur. Sed & procedente tempore,
unaquæq; uillula, uicinis Monachis ad ſuſcep-
tionem ſanctorum gaudens, cibos offerebat,
Quantum autem fuerit in eo ſtudij, ut nullum
fratrem quamuis humilem, quamuis pauperem
præteriret, vel illud indicio eſt, quod uadens in
deſertum Cades, ad unum de diſcipulis ſuis ui-
ſendum, cum infinito agmine Monachorum
peruenit Eluſam, eo forte die quo anniuerſa-
ria ſolennitas, omnem oppidi populum in
templum Veneris congregauerat. Colunt au-
tem illam ob luciferum, cuius cultui Saraceno-
rum natio dedita eſt. Sed & ipſum oppidum
ex magna parte ſemibarbarum eſt propter loci
ſitum.

ſitum. Igitur audito, quod ſanctus Hilarion prȩteriret (multos enim Saracenorum arreptos à Dæmone frequenter curauerat) gregatim ei cum vxoribus & liberis obuiam proceſſere, ſubmittentes colla, & voce Syra Berach, id eſt, benedic, inclamantes. Quos ille blande humiliterq; ſuſcipiens, obſecraabat, vt Deum magis quam lapides colerent. Simulq; vbertim flebat cœlum ſpectans, & pollicens ſi Chriſto crederent, ad eos ſe crebro eſſe venturum. Mira Domini gratia, non prius abire paßi ſunt, quam futurȩ Eccleſiȩ lineam mitteret, & ſacerdos eorum, vt erat coronatus, Chriſti ſigno denotaretur.

Alio quoq; anno cum exiturus eſſet ad viſenda monaſteria, & digereret in ſchedula, apud quos manere, quos in tranſitu viſitare deberet, ſcientes Monachi quendam de fratribus parciorem, ſimulq; cupientes vitio eius mederi, rogabant, vt apud eum maneret. Et ille, quid (inquit) vultis & nobis iniuriam, & fratri vexationem facere? Quod poſtquàm frater ille parcus audiuit, & annitentibus cunctis, vix ab inuito impetrauit, vt ſuum quoq; monaſterium in manſionum ordinem poneret. Poſt diem ergo decimum venerunt ad eum, cuſtodibus iam in vinea, qua venirent illi depoſitis, qui cum lapidibus

pidibus & glebarum iactu, ſundæq; uertigine accedentes deterrerent, ſine eſu vuæ mane omnes profecti ſunt, ridente ſene, & diſſimulante ſcire quod euenerat. Porro ſuſcepti ab alio Monacho, cui Sabbas vocabulum eſt (debemus quippe parci tacere uocabulum, largi dicere) quia Dominicus erat dies, inuitabantur ab eo vniuerſi in vineam, vt ante horam cibi, vuarum paſtu laborem uiæ ſubleuarent. Et ſanctus, Maledictus (ait) qui prius refectionem corporis, quam animæ quæſierit. Oremus, pſallamus, reddamus Domino officium, & ſic ad vineam properabitis. Completo itaq; miniſterio, in ſublimi ſtans benedixit vineæ, & ſuas ad paſcendum dimiſit oues. Erant autem qui ueſcebantur, non minus tribus millibus. Cumq; centum lagenis æſtimata fuiſſet integra adhuc vinea, poſt dies viginti trecentas fecit. Porro ille parcus frater multo minus ſolito colligens, etiam id quod habuerat verſum in acetum ſerio doluit: Hoc multis fratribus ſenex ante futurum dixerat.

Exemplũ liberalitatis, cui benedicit Dominus.

Deteſtabatur autem præcipue Monachos, qui infidelitate quadam in futurum reſeruarent ſua, & diligentiam haberent, vel ſumptuum, vel veſtitus, aut alicuius earum rerum quæ cum ſæculo tranſeunt. Deniq; vnum de fratribus in

quinto fere à ſe miliario manentem, quia comperiebat hortuli ſui nimis cautum timidumq; cuſtodem, & pauxillum habere nummorum, ab oculis abegerat. Qui volens ſibi reconciliari ſenem, frequenter veniebat ad fratres, & maxime ad Heſychium quo ille vehementiſſime delectabatur. Quadam igitur die ciceris faſcem virentis, ſicut in herbis erat detulit. Quem cum Heſychius poſuiſſet in menſa ad veſperum, exclamauit ſenex, ſe putorem eius ferre non poſſe, ſimulq; vnde eſſet rogauit. Reſpondente autem Heſychio, quod frater quidam primitias agelli ſui, fratribus detuliſſet: Non ſentis, inquit, putorem deterrimum, & in cicere fœtere auariciam? Mitte bobus, mitte brutis animalibus, & uide an comedant. Quod cum ille iuxta præceptum in præſepe poſuiſſet, exterriti boues, & plus ſolito mugientes, ruptis vinculis in diuerſa fugerunt. Habebat enim ſenex hanc gratiam, vt ex odore corporum veſtiumq; & earum rerum quas quis tetigerat, ſciret cui Dæmoni, vel cui uicio ſubiaceret.

Heſychius amicus Hilarionis.

Igitur ſexageſimo tertio uitæ ſuæ anno, cernens grande Monaſterium & multitudinem fratrum ſecum habitantium, turbaſq; eorum, qui diuerſis languoribus & immundis ſpiritibus occupatos

occupatos ad ſe deducebant, ita vt omni genere hominum ſolitudo per circuitum repleretur, flebat quotidie, & incredibili deſyderio, conuerſationis antiquæ recordabatur. Interrogatus à fratribus, quid haberet, cur ſe conficeret: rurſum ait ad ſeculum redij, & recepi mercedem meam in vita mea. En homines Palæſtinæ & vicinæ prouinciæ, exiſtimant me eſſe alicuius momenti, & ego ſub prætextu Monaſterij ad diſpenſationem fratrum, vilem ſupelectillem habeo. Seruabatur autem à fratribus, maxime ab Heſychio, qui miro amore uenerationi ſenis deditus erat. Cumq; ita uixiſſet lugens biennium, Ariſtæneta illa cuius ſupra fecimus mentionem, præfecti tunc vxor, ſed nihil de præfecti ambitu habens, uenit ad eum, uolens etiam ad Antonium pergere. Cui ille flens, uellem (ait) ipſe quoq; ire, ſi non carcere huius Monaſterij clauſus tenerer, & ſi eundi fructus eſſet: Biduum enim hodie eſt, quod totus mundus tali parente orbatus eſt. Credidit illa, & ſubſtitit. Et poſt paucos dies ueniente nuncio, Antonij dormitionem audiuit. Mirentur alij ſigna quæ fecit, mirentur incredibilem abſtinentiam, ſcientiam, humilitatē: Ego nihil ita ſtupeo, quā gloriam illū & honorē calcare potuiſſe. Concurrebant Epiſcopi, Preſbyteri, clericorū et Monachorū greges,

Hilarion longe ab Antonio abſens, prædicit eum mortuum.

ges, matronæ quoq; Chriſtianorum grandis tentatio, & hinc inde ex vrbibus & agris vulgus ignobile, ſed & potentes viri & iudices, vt benedictum ab eo panem vel oleum acciperent. At ille nihil aliud, niſi ſolitudinem meditabatur, in tantum ut quadam die proficiſci ſtatuerit, & adducto aſello (nimis quippe exeſus ieiunijs vix ingredi poterat) iter arripere conaretur. Quod cum percrebuiſſet, & quaſi vaſtitas & iuſticium palæſtinæ indiceretur, plus quam decem millia hominum diuerſæ ætatis & ſexus, ad retinendum eum congregata ſunt. Immobilis ille ad preces, & baculo arenas diſcutiens loquebatur, fallacem Dominum meum non faciam, non poſſum videre ſubuerſas Eccleſias, calcata Chriſti altaria, filiorum meorum ſanguinem. Vniuerſi autem qui aderant, intelligebant reuelatum ei quiddam eſſe ſecreti, quod nollet confiteri. Et nihilominus cuſtodiebant eum, ne proficiſceretur. Decreuit ergo, publica omnes voce conteſtans, non cibi ſe, non potus quicquam ſumere, niſi dimitteretur. Et poſt ſeptem dies inediæ, tandem relaxatus, ac valedicens plurimis, cum infinito agmine proſequentium, venit Betilium, vbi perſuaſis turbis vt reuerterentur, elegit quadraginta Monachos, qui haberent viaticum, & poſſent ieiunantes

Hilarion prædicit perſecutionem Iuliani.

ieiunantes ingredi, id eſt, poſt ſolis occaſum cibum ſumere.

Quinto igitur die venit Peluſium, viſitatisq; fratribus, qui in uicina eremo erant, & in loco qui dicitur Lychnos, morabantur, perrexit poſt triduum ad caſtrum Theubatum, vt videret Dracontium Epiſcopum & confeſſorem qui ibi exulabat. Quo incredibiliter conſolato tanti viri præſentia, poſt aliud triduum multo Babylonem labore peruenit, vt videret Philonem Epiſcopum & ipſum confeſſorem. Conſtantius enim Rex, Arrianorum fauens hæreſi, vtrumq; in ea loca deportauerat. Inde egrediens poſt triduum, venit ad oppidum Aphroditon, vbi conuento Diacono Baiſane, qui locatis Camelis & dromedis, ob aquæ in eremo penuriam, conſueuerat euntes ad Antonium ducere, confeſſus eſt fratribus inſtare diem dormitionis beati Antonij, & peruigilem noctem in ipſo quo defunctus fuerat loco à ſe ei debere celebrari. Tribus igitur diebus per vaſtam & horribilem ſolitudinem, tandem ad montem altiſsimum peruenerunt, repertis ibi duobus Monachis, Iſaac & Peluſiano, quorum Iſaac interpres Antonij fuerat. Et quia ſe præbet occaſio, & ad id loci venimus, dignum videtur breui ſermone habitaculum tanti viri deſcribere.

Hilarion viſitat ſanctos exules.

Conſtantius Arrianus.

Deſcriptio habitationis S. Antonij.

Saxeus & ſublimis mons per mille circiter paſſus, ad radices ſuas aquas exprimit, quarum alias arenæ ebibunt, aliæ ad inferiora delapſæ paulatim riuum efficiunt, ſuper quem ex utraq; ripa palmæ innumerabiles, multum loco & amœnitatis & commodi tribuunt. Videres ſenem huc atq; illuc cum diſcipulis beati Antonij diſcurrere. Hîc aiebant pſallere, hîc operari, hîc feſſus reſidere ſolitus erat. Has uites, has arbuſculas ipſe plantauit. Illam areolam manibus ſuis ipſe compoſuit. Hanc piſcinam ad irrigandum hortulum multo ſudore fabricatus eſt. Iſtum ſarculum ad fodiendum terram pluribus annis habuit. Iacebat in ſtrato eius, & quaſi calens adhuc cubile deoſculabatur. Erat antẽ cellula, non plus menſuræ per quadrum tenens, quàm homo dormiens extendi poterat. Præterea in ſublimi montis uertice, quaſi per cochleam aſcendentibus, arduo ualde niſu, duæ eiuſdem menſuræ cellulæ uiſebantur, in quibus uenientium frequentiam, & diſcipulorum ſuorum contubernium fugiens, moratus eſt. Verum hæ in uiuo exciſæ ſaxo, oſtia tantum addita habebant.

Poſtquam autem in hortulum uenerant: Videtis, inquit Iſaac, hoc pomarium arbuſculis conſitum, & holeribus uirens. Ante ferme

trien-

trienium, cum hoc onagrorum grex vaſtaret, unum è ductoribus eorum ſtare iuſſit, baculoq; tundens latera: Quare (inquit) comeditis quod non ſeminaſtis? Et exinde acceptis aquis, ad quas potandas uentitabant, nunquam eos nec arbuſculam, nec holera contigiſſe. Præterea rogabat ſenex, vt ſibi locum tumuli eius oſtenderent. Qui cum ſeorſum eum abduxiſſent, utrum monſtrauerint nec ne, ignoratur. Cauſam occultandi, iuxta præceptum Antonij fuiſſe referentes, ne Pergamus, qui in illis locis ditiſſimus erat, ſublato ad uillam ſuam ſancti corpore, martyrium fabricaretur. Igitur reuerſus ad Aphroditon, duobus ſecum tantum retentis fratribus in uicina eremo moratus eſt, tanta abſtinentia & ſilentio, ut tunc primum ſe cœpiſſe Chriſto ſeruire diceret.

Cur S. Antonius uoluerit latere ſuum ſepulchrum.

Porro iam triennium erat, quod clauſum cœlum illas terras areſecerat, ut uulgo dicerent, Antonij mortem etiam elementa lugere. Non latuit fama Hilarionis accolas quoq; illius loci: & certatim uirilis ac muliebris ſexus ora luridi, & attenuati fame, pluuias à ſeruo Chriſti, id eſt, à beati Antonij ſucceſſore deprecabantur. Quos ille cernens, mire doluit, Eleuatisq; in cœlum oculis, & utraſq; in ſublime erigens palmas ſtatim impetrauit quod rogauerãt.

Hilarion ſuis precibus im-

petrat pluuiam, cum triennio non pluiſſet.

Ecce autem ſitiens arenoſaq́; regio, poſtquam pluuijs irrorata eſt, tantam ſerpentum & uenenatorum animalium ex improuiſo ebulliuit multitudinem, vt percuſſi innumerabiles niſi ad Hilarionẽ concurriſſent, ſtatim interirent. Benedicto itaq́; oleo, uniuerſi agricolæ atq; paſtores tangentes vulnera, certam ſalutem reſumebant. Videns etiam ibi ſe miris honoribus affici, perrexit Alexandriam, inde ad interiorem Oſam eremum tranſiturus. Et quia nunquam ex quo cœperat eſſe Monachus in urbibus manſerat, diuertit ad quoſdam fratres notos ſibi in Brutio, haud procul ab Alexandria, qui cum miro gaudio ſuſcepiſſent ſenem, & iam vicina nox eſſet, repente audiunt diſcipulos eius Aſinum ſternere, illumq́; parare proficiſci. Itaq; aduoluti pedibus, rogabant ne hoc faceret, & ante limen proſtrati, citius ſe mori quam tanto carere hoſpite teſtabantur. Quibus ille reſpondit, idcirco abire feſtino, ne vobis moleſtiam generem. Certe ex poſterioribus cognoſcetis, non ſine cauſa me ſubito ambulaſſe.

Igitur altera die Gazenſes cum lictoribus profecti (nam pridie eum veniſſe cognouerant) intrantes Monaſterium, cũ illum minime inueniſſent, inuicem loquebantur, Nonne vera ſunt, quæ audiuimus? Magus eſt, & futura cognoſcit.

Hosted by Google

cognoſcit. Vrbs autem Gaza, poſtquam profecto de Palæſtina Hilarione, Iulianus in imperium ſucceſſerat, deſtructo Monaſterio eius, precibus ad Imperatorem datis, & Hilarionis & Heſychij mortem impetrauerat, amboq; vt quærerentur, toto orbe ſcriptum erat. Egreſſus ergo de Brutio, per inuiam ſolitudinem intrauit Oſam, ibiq; anno plus minus exacto, qui illuc quoq; ſua ſama peruenerat, quaſi iam in oriente latere non poſſet, vbi multi illum & opinione, & vultu nouerant, ad ſolas nauigare inſulas cogitabat, vt quem terra uulgauerat, ſaltem maria celarent.

Eodem ferme tempore Hadrianus diſcipulus eius de Palæſtina ſuperuenit, dicens Iulianum occiſum, Chriſtianum Imperatorem regnare cœpiſſe, reuerti eum debere ad Monaſterij ſui reliquias. Quod ille audiens, deteſtatus eſt, & conducto camelo per vaſtam ſolitudinem, peruenit ad maritimam vrbem Lybiæ Paretonium, vbi Hadrianus infœlix volens Palæſtinam reuerti, & priſtinam ſub nomine Magiſtri quærens gloriam, multas ei fecit iniurias. Ad extremum, conuaſatis quæ à fratribus ei miſſa detulerat, neſciente illo profectus eſt. Super hoc quia alter locus referendi non eſt, hoc tantum dixerim in terrorem eorum, qui Magiſtros deſpiciunt,

Exemplũ de honorandis præceptoribus.

ſpiciunt, quod poſt aliquantulum temporis computruerit morbo regio.

Habens igitur ſenex Gazanum ſecum, aſcendit claſſem, quæ Siciliam nauigabat. Cumq; uenundato Euangeliorum codice, quem manu ſua adoleſcens ſcripſerat, dare naulum diſponeret, in medio ferme Adriæ, naucleri filius arreptus à Dæmone, clamare cœpit & dicere: Hilarion ſerue Dei, cur nobis per te & in pelago tutos eſſe non licet? Da mihi ſpacium donec ad terram ueniam, ne hic eiectus, præcipiter in abyſſum. Tunc ille: Si Deus meus (ait) tibi concedit ut maneas, mane: Sin autem ille te eijcit, quid mihi inuidiam facis, homini peccatori atq; mendico? Hoc autem dicebat, ne nautæ & negociatores qui in naui erant, ſecum ad terram perueniſſent, proderent. Nec multo poſt purgatus eſt puer, patre fidem dante, & cæteris qui aderant, nulli ſe ſuper eius nomine locuturos. Ingreſſus autem Pachynum promontorium Siciliæ, obtulit nauclero Euangelium pro ſubuectione ſua & Gazani. Qui nolens accipere, maxime cum uideret illos, excepto illo codice & his quibus veſtiti erant, amplius nihil habere, ad extremum iurat ſe non accepturum. Sed & ſenex accenſus fiducia pauperis conſcientiæ, in eo magis lætabatur, & quod nihil haberet

Nautæ filius Dæmone liberatus.

haberet ſeculi, & ab accolis illius loci mendicus putaretur.

Porro recogitans ne negociatiores de oriente uenientes ſe notum facerent, ad mediterranea fugit loca, id eſt, uiceſimo à mari miliario, ibiq; in quodam deſerto agello, lignorum quotidie faſcem alligans, imponebat dorſo diſcipuli. Quo in proxima uilla uenundato, & ſibi alimoniam, & his qui forte ad eos ueniebant, pauxillulum panis emebant. Sed uere iuxta quod ſcriptum eſt: Non poteſt ciuitas latere ſupra montem poſita. Scutarius quidam cum in baſilica beati Petri Romæ torqueretur, clamauit in eo immundus ſpiritus, Ante paucos dies Siciliam ingreſſus eſt Hilarion ſeruus CHRISTI, & nemo eum nouit, & putat ſe eſſe ſecretum, ego uadam & prodam illum. Statimq; cum ſeruulis ſuis aſcenſa in portu naue, appulſus eſt Pachynum, & deducente ſe Dæmone, ubi ante tugurium ſenis ſe proſtrauit, illico curatus eſt. Hoc initium ſignorum eius in Sicilia, innumerabilem ad eum deinceps ægrotantium, ſed & religioſorum hominum adduxit multitudinem, intantum, ut de primoribus quidam tumens morbo intercutis, eodem die quo ad eum uenerat, curatus ſit. Qui poſtea offerens ei infi-

Hilarion uenit in Siciliam.

ei infinita munera, audiuit dictum Saluatoris ad diſcipulos: Gratis accepiſtis, gratis date,

Heſychius diſcipulus quærit præceptorem Hilarionem.

Dum hæc ita geruntur in Sicilia, Heſychius diſcipulus eius, toto ſenem orbe quærebat, luſtrans littora, deſerta penetrans, et hanc tantum habens fiduciam, quia vbicunq; eſſet, diu latere non poſſet. Tranſacto igitur iam triennio, audiuit Methonæ a quodam Iudæo, vilia populis ſcruta vendente, Prophetam Chriſtianorum apparuiſſe in Sicilia, tanta miracula & ſigna facientem, vt de veteribus ſanctis deputaretur. Interrogatus itaq; habitum eius, inceſſum & linguam, maximeq; ætatem, nihil dicere potuit. Ille enim qui referebat, famam ad ſe veniſſe tantum hominis teſtabatur. Ingreſſus igitur Adriam, proſpero curſu venit Pachynum, & in quadam curui littoris uillula, famam ſenis ſciſcitatus, conſona voce omnium cognouit vbi eſſet, quid ageret, nihil in eo ita cunctis admirantibus, quam quod poſt tanta ſigna atq; miracula, ne fragmen quidem panis à quoquam in illis locis accepiſſet. Et ne longum faciam, ſanctus vir Heſychius ad Magiſtri genua prouolutus, plantaſq; eius lachrymis rigans, tandem ab eo ſubleuatus, poſt bidui triduiq; ſermonem audit a Gazano, non poſſe ſenem iam illis habitare regionibus, ſed velle ad barbaras quaſdam

dam pergere nationes, vbi & nomen & ſermo ſuus incognitus foret. Duxit itaq; illum ad Epidaurum Dalmatiæ oppidum, ubi paucis diebus in uicino agello manſitans, non potuit abſcondi, Siquidem Draco miræ magnitudinis (quos gentili ſermone boas uocant, ab eo quod tam grandes ſint, ut boues glutire ſoleant) omnem late uaſtabat prouinciam, & non ſolum armenta & pecudes, ſed agricolas quoq; & paſtores tractos ad ſe ui ſpiritus abſorbebat. Cui cum pyram iuſsiſſet præparari, & oratione ad Chriſtum miſſa, euocato populo, præcepiſſet struem lignorum ſcandere, ignem ſuppoſuit. Tum itaq; cuncta ſpectante plebe, immanem beſtiam concremauit. Vnde æſtuans quid faceret, quo ſe uerteret, aliam parabat fugam, & ſolitarias terras mente perluſtrans, mœrebat quod tacente de ſe lingua, miracula loquerentur.

Hilarion uenit Epidaurum.

Draco ab Hilarione concrematus.

Ea tempeſtate, terræmotu totius orbis, qui poſt Iuliani mortem accidit, maria egreſſa ſunt terminos ſuos, & quaſi rurſum Deus diluuium minaretur, uel in antiquum chaos rediſrent omnia, naues ad prærupta de latere montium pependerunt. Quod cum uiderent Epidauritani, frementes fluctus & undarum moles, & montes gurgitum littoribus inferri, uerentes, quod iam eueniſſe cernebant, ne oppi-

Terræmotus poſt Iuliani mortem.

dum

dum funditus ſubuerteretur, ingreßi ſunt ad ſenem, & quaſi ad prælium proficiſcentes, poſuerunt eum in littore. Qui cum tria Crucis ſigna pinxiſſet in ſabulo, manuſq; contra tenderet, incredibile dictu eſt, in quantam altitudinem intumeſcens mare ante eum ſteterit, ac diu fremens, & quaſi ad obicem indignans, paulatim in ſemetipſum relapſum eſt. Hoc Epidaurus & omnis illa regio uſq; hodie prædicat. Matreſq; docent liberos ſuos ad memoriam in poſteros tranſmittendam. Vere illud quod ad Apoſtolos dictum eſt: Si credideritis, dicetis huic monti, tranſi in mare, et fiet, etiam iuxta literã impleri poteſt, ſi tamen quis habuerit Apoſtolorũ fidem & talem qualem illis habendam Dominus imperauit. Quid enim intereſt, utrum mons deſcendat in mare, an immenſi undarum montes repente obriguerint, & ante ſenis tantum pedes ſaxei ex alia parte molliter fluxerint. Mirabatur omnis ciuitas, & magnitudo ſigni Salonis quoq; percrebuerat. Quod intelligens ſenex, in breui lembo clam nocte fugit, & inuenta poſt biduum oneraria naui perrexit Cyprum.

Sedatur mare ab Hilarione.

Cumq; inter Maleam & Cytheram pyratæ derelicta claſſe in littore, quæ non antenna, ſed conto regitur, duobus haud paruis myoparonibus

ronibus occurriſſent, & denuo hinc inde fluctus occurrerent, remiges omnes qui in naui erant trepidare, flere, diſcurrere, præparare contos, & quaſi non ſufficeret unus nuncius, certatim ſeni pyratas adeſſe dicebant. Quos ille procul intuens ſubriſit. Et conuerſus ad diſcipulos, dixit: Modicæ, inquit, fidei quare trepidatis? Nunquid plures ſunt hi quam Pharaonis exercitus? Tamen omnes Deo uolente ſubmerſi ſunt. Loquebatur hic, & nihil minus ſpumantibus roſtris, hoſtiles turmæ imminebāt, iactu tantum lapidis medio. Stetit ergo in prora nauis, & porrecta contra uenientes manu, huc uſq; (ait) ueniſſe ſufficiat. O mira rerum fides, ſtatim reſiluere nauiculæ, & impellentibus contra remis, ad puppim impetus redit. Mirabantur pyratæ, poſt tergum ſe redire nolentes totoq; corporis nixu, ut ad nauigium peruenirent laborantes, uelocius multo quam uenerant, ad littus ferebantur.

Prætermitto cætera, ne uidear in narratione ſignorum, uolumen extendere. Hoc ſolum dicam, quod inter Cicladas nauigans, hinc inde clamantium de urbibus & uicis, & ad littora concurrentiū, immundorum ſpirituū uoces audiebantur. Ingreſſus ergo Paphum urbem Cypri nobilem carminibus Poetarum, quæ

Venit Cyprum Hilarion.

quæ frequenter terræ motu lapſa, nunc ruinarum tantum ueſtigijs quid olim fuerit oſtendit. In ſecundo ab urbe miliario habitabat ignobilis, gaudensq́; quod paucis diebus quiete uiueret. Verum non ad plenum uiginti tranſiere dies, cum per omnem illam inſulam quicumq́; immundos habebant ſpiritus, clamare cœperunt, ueniſſe Hilarionem ſeruum Chriſti, & ad eum ſe debere properare. Hoc Salamina, hoc Curium, hoc Lapetha, & urbes reliquæ conclamabant, pleriſq́; aſſerentibus ſcire ſe quidem Hilarionem, & uere illum eſſe famulum Dei, ſed ubi eſſet ignorare. Inter triginta igitur nec multo amplius dies, ducenti ferme tam uiri quam mulieres, ad eum congregati ſunt. Quos cum uidiſſet, dolens quod ſe non paterentur quieſcere, & quodammodo in ultionem ſui ſæuiens, tanta eos orationum inſtantia flagellauit, ut quidam ſtatim, alij poſt biduum triduumue, omnes uero intra unam hebdomadam curarentur.

Manens itaq́; ibi biennio, & ſemper de fuga cogitans, Heſychium ad ſe Veris tempore reuerſurum, Palæſtinam ad ſalutationem fratrum & Monaſterij ſui cineres uiſendos miſit. Qui cum reuertiſſet, cupienti rurſum ad Aegyptum nauigare, hoc eſt, ad ea loca, quæ uocantur

uocantur Bucolia, eo quod nullus ibi Chriſtianorum eſſet, ſed barbara tantum & ferox natio, ſuaſit ut in ipſa magis inſula ad ſecretiorem locum conſcenderet.

Quem cum diu luſtrans omnia reperiſſet, perduxit eum duodecim milibus à mari procul inter ſecretos aſperoſq; montes, & quò vix reptando manibus genubusq; poſſet aſcendi. Qui introgreſſus, contemplatus quidem eſt, terribilem ualde & remotum locum, arboribuſq; hinc inde circundatum, habentem etiam aquas de ſupercilio collis irriguas, & hortulum peramœnum, & pomaria plurima, quorum fructum nunquam in cibo ſumpſit, ſed & antiquiſsimi iuxta templi ruinam, ex quo (ut ipſe referebat & eius diſcipuli teſtantur) tam innumerabiliũ per noctes & dies Dæmonum uoces reſonabant, ut exercitum crederes. Quo ille valde delectatus, quod ſcilicet antagoniſtas haberet in proximo, habitauit ibi per annos quinq; & ſæpe inuiſente ſe Heſychio, in hoc extremo iam vitæ ſuæ tempore refocillatus eſt, quod propter aſperitatem difficultatemq; loci & vmbrarum (vt ferebatur vulgo) multitudinem, aut nullus, aut rarus ad ſe vel poſſet vel auderet aſcendere. Quodam autem die egreſſus hortulum, uidit hominem toto corpore Paralyticum

lyticum iacentem ante fores. Interrogauitq; Heſychium quiſnam eſſet vel quomodo fuiſſet adductus. Qui reſpondens ait, procuratorem ſe fuiſſe villulæ, ad cuius confinia hortulus quoq; in quo ipſi erant, pertineret. Et ille collachrymans tendenſq; ad iacentem manum, Tibi (inquit) dico in nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti, ſurge & ambula. Mira velocitas, Adhuc verba in ore loquentis uoluebantur, et iam membra ſolidata ad ſtandum hominem ſurrigebant. Quod poſtquam auditum eſt, etiam difficultatẽ loci, & iter inuium plurimorum uicit neceſſitas. Nihil per circumitum cunctis villis obſeruantibus, quam ne quo modo elaberetur. Diſſeminauerat enim hoc de eo rumor, diu eum in eodem loco manere non poſſe. Quod ille non leuitate quadam aut puerili ſenſu victus faciebat, ſed honorem fugiens & importunitatem. Semper enim ſilentium & vitam ignobilem deſiderabat.

Igitur octogeſimo ætatis ſuæ anno, cum abſens eſſet Heſychius, quaſi teſtamenti vice breuem manu propria ſcripſit Epiſtolam, omnes diuitias ſuas ei derelinquens, Euangelium ſcilicet, & tunicam ſacceam, cucullam & palliolum. Nam miniſter eius ante paucos dies obierat. Venerunt itaq; ad ægrotantem de Papho multi

religioſi viri, & maxime quod cum dixiſſe audierant, iam ſe ad Dominum migraturum, & de corporis vinculis liberandum, Sed & Conſtantia quædam ſancta fœmina, cuius generum & filiam de morte liberauerat unctione olei, Quos omnes adiurauit, vt ne puncto quidem horæ poſt mortem reſeruaretur, ſed ſtatim eum in eodem hortulo terra operirent, ſicut veſtitus erat in Cilicina tunica & cuculla, & ſago ruſtico. Iam modicus calor tepebat in corpore, nec præter ſenſum quicquam viui hominis ſupererat, & tamen apertis oculis loquebatur: Egredere quid times? Egredere anima mea quid dubitas? Septuaginta prope annis ſeruiſti Chriſto, & mortem times? In hæc uerba exhalauit ſpiritum. Statimq; humo obrutum, ante vbi ſepultum, quam mortuum nunciauerunt. Quod poſtquam Palæſtinæ ſanctus uir audiuit Heſychius, perrexit ad Cyprum, & ſimulans ſe uelle habitare in eodem hortulo, vt diligentis cuſtodiæ ſuſpitionem accolis tolleret, cum ingenti vitæ ſuæ periculo, poſt decē fere menſes corpus eius furatus eſt. Quod Maioniam deferens, totis Monachorum & oppidorum turbis proſequentibus, in antiquo Monaſterio condidit, illæſa tunica, cuculla & palliolo, & toto corpore quaſi adhuc viueret, integro, tantiſq; fragrante

Hilarion moritur octogeſimo ætatis ſuæ anno.

odoribus, vt delibutum vnguentis putaretur. Non mihi videtur in calce Libri tacenda Conſtantiæ illius ſanctiſſimæ mulieris deuotio, quæ perlato ad ſe nuncio, quod corpuſculum Hilarionis Palæſtinæ eſſet, ſtatim exanimata eſt, ueram in ſeruum Dei dilectionem etiam morte comprobans. Erat enim ſolita peruigiles in ſepulchro eius nocteis ducere, & quaſi cum præſente ad adiuuandas orationes ſuas ſermocinari. Cernas uſq; hodie miram inter Paleſtinos & Cyprios contentionem, his corpus Hilarionis, illis ſpiritum ſe habere certantibus. Et tamen in utriſq; locis magna quotidie ſigna fiunt, ſed magis in hortulo Cypri, forſitan quia plus illum locum dilexit.

VITA MALCI CAptiui Monachi, per S. Hieronymum.

QVI NAVALI PRAELIO dimicaturi ſunt, ante in portu & in tranquillo mari flectunt gubernacula, remos trahunt, ferreas manus & vncos præparant, diſpoſitumq; per tabulata militem, pendente gradu, & labente ueſtigio ſtare firmiter

conſueſ

conſueſcunt, vt quod in ſimulachro pugnæ didiceriint, in vero certamine non perhorreſcant. Ita & ego qui diu tacui (ſilere quippe me fecit, cui meus ſermo ſupplicium eſt) prius exerceri cupio in paruo opere, & ueluti quandam rubiginem linguæ abſtergere, vt venire poßim ad latiorem hiſtoriam. Scribere enim diſpoſui (ſi tamen uitam Dominus dederit, & ſi uituperatores mei ſaltem fugientem me, & incluſum perſequi deſierint) ab aduentu Saluatoris uſq; ad noſtram ætatem, id eſt, ab Apoſtolis uſq; ad noſtri temporis fecem, quomodo & per quos Chriſti Eccleſia nata ſit, & adulta perſecutionibus creuerit, martyrijs coronata ſit: et poſtquam ad Chriſtianos principes uenit, potentia quidem & diuitijs maior, ſed uirtutibus minor facta ſit. Verum hæc alias. Nunc quod imminet explicemus.

Maronias triginta ferme milibus ab Antiochia vrbe Syriæ, haud grandis ad orientem diſtat uiculus, Hic poſt multos, uel dominos, uel patronos, dum ego adoleſcentulus morarer in Syria, ad Papæ Euagrij neceſſarij mei poſſeſſionem deuolutus eſt, quem idcirco nunc nominaui, vt oſtenderem, unde noſſem quod ſcripturus ſum. Erat igitur illic quidam ſenex nomine Malchus (quem nos latine regem poſſumus di-

cere) Syrus natione & lingua, & reuera αὐτόχθων, Anus quoq; in eius contubernio ualde decrepita, & iam morti proxima videbatur, tam ſtudioſe ambo religioſi, & ſic Eccleſiæ limen terentes, ut Zachariam & Helizabeth de Euangelio crederes, niſi quod Iohannes in medio non erat. De his cum curioſe ab accolis quærerem, quæ nam eſſet eorum copula, matrimonij, ſanguinis, an ſpiritus, omnes uoce conſona, ſanctos & Deo placitos, et mira neſcio quæ reſpondebant. Qua cupiditate illectus, adortus ſum hominem, & curioſius ſciſcitans rerum fidem, hæc ab eo accepi. Ego, inquit, mi nate Maroniaci agelli colonus, ſed ſolus parentibus fui. Qui cum me quaſi ſtirpem generis ſui, & hæredem familiæ ſuæ ad nuptias cogerent, Monachum potius me uelle eſſe reſpondi. Quantis pater minis, quantis mater blanditijs perſecuti ſint, ut pudicitiam proderem, hæc res ſola indicio eſt, quod & domum & parentes fugi. Et quia ad orientem ire non poteram propter vicinam Perſidem, & Romanorum militum cuſtodiam, ad occidentem verti pedes, pauxillulum neſcio quid portans uiatici, quod me ab inopia tantum defenſaret. quid multa? perueni tandem ad eremum Chalciados, quæ inter Immam & Eſſam magis ad auſtrum ſita eſt. Ibi repertis

Monachis,

Monachis, eorum me magiſterio tradidi, manuum labore victum quæritans, laſciuiamq; carnis refrenans ieiunijs. Poſt multos annos incidit mihi deſyderium, vt ad patriam pergerem. Et dum adhuc uiueret mater (iam enim patrem mortuum audieram) ſolarer uiduitatem eius, & exinde venundata poſſeſſiuncula, partem erogarem pauperibus, partem Monaſterio conſtituerem (quid erubeſco confiteri infidelitatem meam?) partem in ſumptuum meorum ſolatia reſeruarem. Clamare cœpit Abbas meus, Diaboli eſſe tentationem, & ſub honeſtæ rei occaſione, latere antiqui hoſtis inſidias. Hoc eſſe reuerti canem ad uomitum ſuum. Sic multos Monachorum eſſe deceptos, Nuſquam Diabolum aperta fronte ſe prodere. Proponebat mihi exempla de ſcripturis plurima, inter quæ illud quod initio Adam quoq; & Euam ſpe diuinitatis ſupplantauerit. Et cum perſuadere non poſſet, prouolutus genubus obſecrabat, ne ſe desererem, ne me perderem, nec aratrum tenens, poſt tergum reſpicerem. Væ miſero mihi, vici monitorem peßima victoria, putans illum non meam ſalutem, ſed ſuum ſolatium quærere. Proſecutus ergo me de Monaſterio, quaſi funus efferret & ad extremum valedicens: Video (ait) te fili Satanæ cauterio notatum,

non quæro cauſas, excuſationes non recipio. Ouis quæ de ouilibus egreditur, lupi ſtatim morſibus patet. De Beria ad Eſſam pergentibus, vicina eſt publico itineri ſolitudo, per quam Saraceni incertis ſedibus huc atq; illuc ſemper vagantur. Quæ ſuſpicio frequentiam in illis locis viatorum congregat, vt imminens periculum auxilio mutuo declinetur. Erant in comitatu meo uiri, fœminæ, ſenes, iuuenes, paruuli, numero circiter ſeptuaginta. Et ecce ſubito equorum camelorumq; ſeſſores Iſmaelitæ irruunt, crinitis vittatisq; capitibus, ac ſeminudo corpore, pallia & latas caligas trahentes, pendebant ex humero pharetræ, laxos arcus uibrantes, haſtilia longa portabant. Non enim ad pugnandum, ſed ad prædam venerant, Rapimur, diſpergimur, in diuerſa trahimur.

Ego enim longo poſtliminio hæreditarius poſſeſſor, & ſero mei conſilij pœnitens, cum altera muliercula in vnius heri ſeruitutem ſortitus uenio. Ducimur, immo portamur ſublimes in camelis, & per vaſtam eremum ſemper ruinam timentes, pendemus potius quam ſedemus, Carnes ſemicrudæ cibus, & lac camelorum potus erat. Tandem grandi amne tranſmiſſo, peruenimus ad interiorem ſolitudinem, vbi dominam liberoſq; ex more gentis adorari

iuſſi,

iuſſi,ceruices flectimus. Hic quaſi clauſus carcere,mutato habitu, id eſt, nudus ambulare diſco. Nam aëris quoq; intemperies, nihil aliud præter pudenda velari patiebatur. Traduntur mihi paſcendæ oues, & in malorum comparatione hoc fruor ſolatio,quod dominos meos, & conſeruos rarius uideo. Videbar mihi aliquid habere ſancti Iacob : recordabar Moyſi,qui & ipſi in eremo quondam fuere paſtores. Veſcebar recenti caſeo & lacte. Orabam iugiter, canebam Pſalmos,quos in Monaſterio didiceram. Delectabat me captiuitas mea. Agebam Dei iudicio gratias, quod Monachum quem in patria fueram perditurus,in eremo inueneram. O nihil unquam tutum apud Diabolum. O multiplices & ineffabiles eius inſidiæ. Sic quoq; latentem me inuenit inuidia.

Dominus videns gregē ſuum creſcere,nihilq; in me depræhendens fraudulentiæ (ſciebam enim Apoſtolum præcepiſſe:Dominis ſic quaſi Deo fideliter ſeruiendum) & uolens me remunerare, quo fidum ſibi magis faceret, tradidit mihi illam conſeruam meam, aliquando captiuam. Et cum ego refutarem, diceremq; me Chriſtianum, nec licere mihi vxorem uiuentis mariti accipere(ſiquidem captus nobiſcum uir eius,ab alio domino fuerat abductus) rurſus ſe-

rus ille & implacabilis in furorem verſus, euaginato me cœpit petere gladio. Et niſi confeſtim brachia tendens mulierem præoccupaſſem, illico fudiſſet ſanguinem. Iam igitur venerat tenebroſior ſolito, & mihi nimium matura nox. Duco in ſpeluncam ſemirutam, nouam coniugem, & pronubante nobis mœſticia, uterq; deteſtamur alterum, nec fatemur. Tunc uere ſenſi captiuitatem meam, proſtratuſq; humi, Monachum cœpi plangere, quem perdebam dicens: Huccine miſer ſeruatus ſum? Ad hoc me mea ſcelera perduxerunt, vt in caneſcente iam capite, virgo maritus fierem? Quid prodeſt parentes, patriam, rem familiarem contempſiſſe pro domino, ſi hoc facio, quod ne facerem, illa contempſi, niſi quod forte propterea hæc ſuſtineo, quia patriam deſyderaui? Quid agimus anima? Perimus an uincimus? Expectamus manum Domini, an proprio mucrone confodimur? Verte in te gladium, tua magis mors timenda eſt, quam corporis. Habet & ſeruata pudicitia ſuum martyrium, iaceat inſepultus Chriſti teſtis in eremo, ipſe mihi ero perſecutor & martyr. Sic fatus eduxi in tenebris quoq; micantem gladium & acumine contra me uerſo, Vale inquam infœlix mulier, habeto me martyrem potius quam maritum. Tunc illa pedibus meis prouoluta:

uoluta: precor te(inquit)per Ieſum Chriſtum, & per huius horæ neceſsitatem adiuro, ne efſundas ſanguinem tuum in crimen meum. Vel ſi mori placet, in me primum uerte mucronem, Sic nobis potius coniungamur. Etiam ſi vir meus ad me redierit, ſeruarem caſtitatem, quam me captiuitas docuit, vel interirem potius quàm perderem. Cur moreris, ne mihi iungaris? Ego morerer, ſi mihi iungi velles. Habeto me coniugem pudicitiæ, et magis animæ copulam amato, quam corporis. Sperent domini maritum, Chriſtus nouerit fratrem. Facile ſuadebimus nuptias, cum nos viderint ſic amare. Fateor, inquit, obſtupui, & admiratus virtutem fœminæ, coniugem plus amaui. Nunquam tamen illius nudum corpus intuitus ſum, nunquam eius carnem attigi, timens in pace perdere, quod in prælio ſeruaueram. Tranſeunt in tali matrimonio dies plurimi, amabiliores nos dominis fecerant nuptiæ. Nulla fugæ ſuſpicio, interdum & menſe toto aberam fidus gregis paſtor per ſolitudinem. Poſt grande interuallum dum ſolus eremo ſedeo, & præter cœlum terramq; nihil uideo, cœpi mecum tacitus uoluere, & inter multa, contubernij quoq; monachorum recordari, maximeq; vultum patris mei, qui me erudierat, tenuerat, perdideratq;. Sicq; cogitans,

aſpicio

aſpicio formicarum gregem anguſto calle feruere, ferre onera maiora, quam corpora. Aliæ herbarum quædam ſemina forcipe oris trahebant, aliæ egerebant humum de foueis, & aquarum meatus aggeribus excludebant. Illæ venturæ Hyemis memores, ne madefacta humus in herbam horrea uerteret, illata ſemina præcidebant. Hæ luctu celebri, corpora defuncta deportabant. Quodq; magis mirum eſt in tanto agmine, egrediens non obſtabat intranti, quin potius ſi quam uidiſſent ſub faſce & onere concidiſſe, ſuppoſitis humeris adiuuabant. Quid multa? Pulchrum mihi ſpectaculum dies illa tribuit. Vnde recordatus Salomonis, ad formicarum ſolertiam nos mittentis, & pigras mentes tali exemplo ſuſcitantis, cœpi tædere captiuatis, & Monaſterij cellulas quærere, ac formicarum illarum ſimilitudinem deſyderare, vbi laboratur in medium, cumq; nihil cuiusquam proprium ſit, omnium omnia ſunt. Regreſſo ad cubile occurrit mulier, triſticiam animi diſſimulare non potui. Rogat cur ita exanimatus ſim. Audit cauſas, hortatur fugam. Peto ſilentij fidem, non aſpernatur, & iugi ſuſurro inter ſpem & metum medij fluctuamur. Erant mihi in grege duo Hirci miræ magnitudinis, quibus occiſis, vtres facio, eorumq; carnes uiatico

Deſcriptio naturæ formicarum.

tico

tico præparo. Et primo veſperi, putantibus nos dominis ſecreto cubitare, inuadimus iter, utres & partes carnium portantes.

Cumq; perueniſſemus ad fluuium (nam decem milibus aberat) inflatis conſcenſiſq; utribus, aquis nos credimus, paulatim pedibus ſubremigantes, vt deorſum nos flumine deferente, & multo longius quàm conſcenderamus in alteram nos exponente ripam, ueſtigium ſequentes perderent. Sed inter hæc madefactæ carnes & ex parte lapſæ, vix tridui cibum pollicebantur. Bibimus uſq; ad ſatietatem, futuræ nos ſiti præparantes. Currimus, poſt tergum ſemper aſpicimus, & magis noctibus prouehimus, quam diebus, uel propter inſidias late uagantium Saracenorum, uel propter ardorem Solis nimium. Paueſco miſer etiam referens, etſi tota mente ſecurus, toto tamen corpore perhorreſco. Poſt diem uero tertium, dubio proſpectu procul aſpicimus duos Camelis inſidentes venire concitos. Statimq; mens mali præſaga, putare cœpit Dominum meditari mortem, Solem cernens nigreſcentem. Dumq; timemus, & ueſtigijs nos proditos per arenas intelligimus, offertur ad dexteram ſpecus, longe ſub terram penetrans, Igitur timentes uenenata animalia (nam ſolent viperæ, reguli, & Scorpiones, cæteraq; buiuſce-

huiuſcemodi, feruorem Solis declinantia, vmbram petere) intrauimus quidem ſpeluncam, ſed ſtatim in ipſo introitu ſiniſtræ nos foueæ credimus, nequaquam ultra progredientes, ne dum mortem fugimus, incurramus in mortem. Illudq; nobiſcum reputantes, ſi iuuat Dominus miſeros, habemus ſalutem. Si deſpicit peccatores, habemus ſepulchrum. Quid putas fuiſſe nobis animi? Quid terroris, cum ante ſpecum haud procul ſtarent dominus & conſeruus, & veſtigio indice iam ad latebras perueniſſent? O multo grauior expectata, quam illata mors. Rurſus cum timore & labore lingua balbutit, & quaſi clamante domino, mutire non audeo.

Mittit ſeruum, vt nos de ſpecu trahat, ipſe camelos tenet, & euaginato gladio, noſtrum expectat aduentum. Interea tribus fere vel quatuor cubitis introgreſſo famulo, nobis ex occulto tergum eius videntibus (nam oculorum iſtiuſmodi natura eſt, vt poſt ſolem vmbram intrantibus, cæca ſint omnia) vox per antrum ſonat: Exite furciferi, exite morituri. Quid ſtatis? Quid moramini? Exite. DOMINVS vocat, patienter expectat. Adhuc loquebatur, & ecce per tenebras aſpicimus Leænam inuaſiſſe hominem, & gutture ſuffocatum, cruen-

Malchus per Leonem ſeruatus.

eruentum intra trahere. Ieſu bone, quid tunc terroris nobis, quid gaudij fuit? Spectabamus Domino neſciente, hoſtem noſtrum perire. Qui cum uideret illum moras facere, ſuſpicatus eſt duos uni reſiſtere. Sed iram differre non ualens, ſicut tenebat gladium ad ſpeluncam uenit, & furore rabido ſerui increpans uecordiam, prius à fera eſt tentus quam ad noſtras latebras perueniret. Qui ſunt qui hoc crederent, ut ante os noſtrum, beſtia pro nobis dimicaret? Sublato autem illo metu, ſimilis ante oculos noſtros uerſabatur interitus, niſi quod tutius erat rabiem Leonis, quam iram hominis ſuſtinere. Pauemus intrinſecus, & ne mouere quidem nos auſi, præſtolabamur euentum rei, inter tanta pericula, pudicitiæ tantum conſcientia pro muro ſepti. Leæna inſidias cauens, & uiſam eſſe ſe ſentiens, apprehenſos mordicus catulos effert, nobiſq; cedit hoſpitium. Neq; tamen ſatis creduli, ſtatim erumpimus, ſed expectantes diu, & egredi cogitantes, illius nobis figurabamus occurſum.

Sublato ergo horrore, & alia tranſacta die egredimur ad ueſperam, uidimuſq; camelos (quos ob nimiam uelocitatem dromedarios uocant) præteritos cibos in ore uoluere, & in

aluum

aluum miſſos iterum retrahere. Quibus aſcenſis, & noua ſitarcia, id eſt, annona refocillati, decima tandem die ad Romana per deſertum caſtra uenimus. Oblatiq; tribuno, rem ordine pandimus, inde tranſmiſſi ad Sabinum Meſopotamiæ ducem, Camelorum precium accepimus. Et quia iam Abbas ille meus dormierat in Domino, ad hæc delatus loca me Monachis reddo, hanc trado uirginibus, diligens eam ut ſororem, non tamen ei me credens ut ſorori. Hæc mihi ſenex Malchus adoleſcentulo retulit. Hæc ego uobis narraui ſenex, & caſtis hiſtoriam caſtitatis expono. Virgines caſtitatem cuſtodire exhortor. Vos narrate poſteris, vt ſciant inter gladios, & inter deſerta & beſtias, pudicitiam nunquam eſſe captiuam, & hominem Chriſto deditum poſſe mori non poſſe ſuperari.

VITA S. ANTONII

deſcripta per Athanaſium, ex Græco vero translata per Euagrium Presbyterum.

ANTONIVS NOBILIbus religioſiſq; parentibus natus ex, Aegypto oriundus ſuit, tanta ſuorum & ſua nutritus cura,

cura nihil aliud præter parentes domumq́; co≈gnoſceret. Et cum iam puer eſſet non ſe literis erudiri, non ineptis infantium iungi paſſus eſt fabulis, ſed Dei deſiderio flagrans ſecundum quod ſcriptum eſt, innocenter habitabat domi. Ad Eccleſiam quoq́; cum parentibus ſæpe con≈ueniens, nec infantum laſciuias, nec puerorum negligentiam ſectabatur, ſed tantum ea quæ le≈gebantur auſcultans, utilitatem præceptorum vitæ inſtitutione ſeruabat, non ſuis, vt ſolet illa ætas, incurioſus pro varijs & delicatis cibis un≈quam tædio fuit, non eſcæ mollioris blandimēta ſectatus eſt, his ſolum quæ dabantur, contentus, nihil amplius requiſiuit.

Poſt mortem autem parentum annorum circiter decem & octo ſeu viginti, cum ſorore admodum paruula derelictus eſt, & domus & ſororis honeſtam curam gerebat. Nec dum ve≈ro ſex fluxerant Menſes, quibus ad Eccleſiam, vt ſolebat accurrens, recordabatur quomodo & Apoſtoli omnibus ſpretis ſecuti fuiſſent Sal≈uatorem, & multi, vt legitur in Actis Apoſtolo≈rum, facultatibus ſuis venditis præcia ad pedes eorum detuliſſent egentibus partienda, queue aut quanta ſpes iiſdem repoſita eſſet in cœlis. Talia ſecum uoluens intrauit Eccleſiam, & ac≈cidit, vt tunc Euangelium legeretur, in quo Do≈ Adoleſ≈centia.

minus dicit ad diuitem: Si vis perfectus eſſe, uade, vende omnia tua quæcunq́; habes, & da pauperibus, & veni & ſequere me, & habebis theſaurum in cœlo. Quo audito, quaſi diuinitus huiuſmodi ante memoria concepiſſet, & veluti propter ſe hæc eſſet ſcriptura recitata, ad ſe Dominicum traxit imperium, ſtatimq; egreſſus poſſeſſionem quam habebat dimiſit. Rure autem erant trecenti iugeres & valde optimi, quos vicinis largitus eſt, ne in aliquo aut ſibi aut ſorori moleſtia gigneretur. Cætera vero quæ in mobilibus poſsidebat, uniuerſa vendidit, & aggregato non exiguo precio indigentibus dedit, paucis ob ſororem reſeruatis, quæ & ſexu & ætate videbatur infirmior.

Antonius dimittit partim bona, partim vendens dat pauperibus.

Rurſus autem Eccleſiam ingreſſus, cum audiſſet Dominum in Euangelio dicentem, Nolite cogitare de craſtino: relictam quoq; portionem pauperibus diſtribuit, neq́; ſe verſari paſſus eſt domi, ſed ſorore fidelibus ac notis virginibus commendata, vt ad earum nutriretur exemplum, ipſe iam omnibus ſæculi vinculis liber aſperum atq; arduum arripuit inſtitutum. Nec dum autem tam crebra erant in Aegypto Monaſteria, neq; omnino quiſquam auiam ſolitudinem nouerat, & quicunq; in Chriſti ſeruitute ſibimetipſi prodeſſe cupiebat, non longe à ſua uillula ſeparatus inſtituebatur. Erat

Vita Monaſtica qualis tempore Antonij.

Erat igitur in agello vicino, ſenex quidam, vitam ſolitariam à prima ſectatus ætate, hunc Antonius cum vidiſſet, æmulatus eſt ad bonum. Et primo quidem incipiens etiam ipſe, in locis paululum à villa remotioribus manebat, exinde autem ſi quem vigilantem in hoc ſtudio compererat, procedens quærebat vt apis prudentiſſima, nec ad habitaculum ſuum ante remeabat, niſi eius quem cupiebat, frueretur aſpectibus, & ſic tanquam munere mellis accepto, abibat ad ſua, tali ibidem inſtitutus exordio. Cumq; per dies ſingulos ita animum roboraret, vt nec opum paternarum, nec ſuorum meminiſſet affinium, omne etiam deſiderium & ſolicitudinem erga id quod cœperat exerceret, operabatur manibus ſuis, ſciens ſcriptũ eſſe, Qui non operatur, non manducet. Mercedem ſane operis ſui precio panis excepto, egentibus largiebatur, Orabat frequenter, quippe qui didicerat quod oporteret ſine intermiſſione Dominum rogare.

Antonius non mendicando, ſed labore manuum quærit uictum, Orationi vacat.

Auditioni etiam ſcripturarum ſtudium commendabat, vt nihil ex eius animo laberetur, ſed vniuerſa Domini præcepta cuſtodiens memoriam pro libris haberet. Sic ſuam vitam inſtituens, ab vniuerſis fratribus puro diligebatur affectu, & omnibus ad quos ſpiritali ſtudio diſcendi

Antonius intentus ſtudijs rerum ſacrarum.

ſcendi pergebat,obediens proprias ſingulorum gratias hauriebat,huius continentiam,iucunditatem illius ſectabatur,iſtius lenitatem,illius vigilias,alterius legendi æmulabatur induſtriam. Iſtum ieiunantem,illum humi quieſcentem mirabatur. Alterius patientiam,alterius manſuetudinem prædicabat.

Exercitia Antonij.

Omnium quoq; vicariam erga ſe retinens caritatem,atq; vniuerſis virtutum partibus irrigatus ad ſedem propriam regrediebatur. Ibi ſecum vniuerſa pertractans, omnium in ſe bona nitebatur exprimere. Neq; vero aduerſum eos aliquando mouebatur, ſed ea tantum flamma egregio viro creſcebat in pectore,ne ſecundus cuiquam in prædictis operibus inueniretur. Et hoc ita faciebat,vt cum omnes gloria anteiret, omnibus tamen carus eſſet, Nam & vicini Monachi ad quos ſæpe veniebat, Antonium videntes deicolam nuncupabant,indultiſq; naturæ vocabulis,quidam vt filium,alij vt fratrem diligebant.

Certamina Antonij aduerſus Satanam.

Dum hæc gereret Antonius,quibus omnium in ſe prouocaret aſpectum,inimicus nominis Chriſtiani Diabolus impatienter ferens tantas in adoleſcente virtutes, veteranis eum aggreſſus eſt fraudibus, & primo quidem tentans, ſi quomodo poſſet ab arrepto eum inſtituto detrahere. Immittebat ei memoriam poſſeſſio-

num,

num,ſororis defenſionem, generis nobilitatem, amorem rerum, fluxam ſeculi gloriam, eſcæ variam delectationem, & reliqua vitæ remiſsioris blandimenta, poſtremo virtutis arduum finem, & maximum perueniendi laborem, nec non corporis fragilitatem, ſuggerebat & ætatis ſpacia prolixa: prorſus maximam ei cogitationum caliginem ſuſcitabat, volens eum à recto propoſito reuocare.

Poſtquam autem Diabolus orationibus eius ad Deum per paſsionis fidem ſe intellexit eludi, conſueta aduerſum omnes adoleſcentes arma arripiens, nocturnis eum inquietabat illecebris, Per dies etiam tam apertis in eum telis irruebat, vt nullus ambigeret, quin Antonius contra Diabolum dimicaret. Nam & ille cogitationes ſordidas conabatur inſerere, & hic eas oratu ſubmouebat aſsiduo. Ille titillabat ſenſus naturali carnis ardore, hic vigilijs & ieiunijs corpus omne vallabat. Ille per noctem in pulchræ mulieris vertebatur ornatum, nulla omittens figmenta laſciuiæ, hic ultrices gehennæ flammas, & dolorem uermis recordans, ingeſtæ ſibi libidini opponebat. Ille lubricum adoleſcentiæ iter & ad ruinam facile proponebat, hic æterna futuri iudicij tormenta conſiderans,

ſiderans, illæſam animæ puritatem, per tentamenta ſeruabat.

Iſta autem omnia ad confuſionem Diaboli fiebant: Qui enim ſimilem ſe Deo fieri poſſe exiſtimabat, nunc ab adoleſcente vt miſerrimus vincebatur, & qui contra carnem & ſanguinem ſæuiebat, ab homine qui carnem portabat eliſus eſt. Adiuuabat enim ſeruum ſuum Dominus, qui noſtri gratia carnem ſuſcipiens, uictoriam corpori contra Diabolum largitus eſt, vt ſingulis ita certantibus Apoſtolicum liceret proferre ſermonem, Non ego autem ſed gratia Dei mecum.

Chriſtus adeſt certantibus.

Poſtremo cum nec hoc Argumento deſtruere poſſet Antonium Draco deterrimus, & uideret ſe ſemper ab eius cogitationibus ſuperari, ſecundum quod ſcriptum eſt, ſtridens dentibus & eiulans, qualis eſt merito, talis apparebat & vultu, puer horridus atq; niger, ad eius ſe genua prouoluens, humana voce deflebat dicens: Multos ſeduxi, plurimos decepi, nunc autem vt à cæteris ſanctis, ita & tuo ſum labore proſtratus. Quem cum interrogaſſet Antonius, quiſnam eſſet, qui talia loqueretur, ait: Ego ſum fornicationis amicus, ego multimodo turpitudinis aduerſum adoleſcentes arma ſuſcepi, hinc & ſpiritus fornicationis vocor. Quantos pudi-

Spiritus fornicationis.

ce

ce viuere diſponentes feſelli? Quot tenuiter incipientes ad ſordes priſtinas redire perſuaſi? Ego ſum propter quem Propheta lapſos increpat, dicens: Spiritu fornicationis ſeducti eſtis, & reuera per me illi fuerant ſupplantati. Ego ſum, qui te ipſum ſæpe tentaui, et ſemper repulſus ſum. Cum hoc Chriſti miles audiſſet, gratias agens DEO, & largiore aduerſus inimicum confortatus audacia, ait: Multum ergo deſpicabilis, multumq́; contemptus es, nam & obſcuritas tua & ætas infirmarum ſigna ſunt rerum. Nulla mihi iam de te cura eſt. Dominus mihi auxiliator eſt, & ego exultabo ſuper inimicos meos. Et ſtatim ad vocem canentis phantaſma quod videbatur, euanuit. Hæc autem Antonij contra Diabolum fuit prima victoria, immo uirtus in Antonio Saluatoris, qui peccatum in carne condemnauit, vt iuſtificatio legis in nobis compleretur, qui non ſecundum carnem ambulamus, ſed ſecundum ſpiritum. Sed neq; Antonio vincendi ſecuritatem dedit vnus triumphus, nec Diaboli ſemel fractæ defecere vires. Nam & iſte vt Leo rugiens quærebat aditum, per quem poſſet irrumpere, & ille ſcripturarum doctus eloquio, non ignorabat multas eſſe Dæmonum captiones. Propter quod ſolerti propoſitum labore ſeruabat, conſiderans, quia poſ-

Certamen perpetuũ Antonij contra Sathanã.

ſet Sathanas in carnis colluctatione ſuperatus, nouarum aduerſus ſe artium machinas commouere. Idcirco magis ac magis ſubiugabat corpus ſuum, ne vincens alia, in alijs uinceretur.

Exercitia Antonij in domando corpore.

Diſponens igitur duriori ſe vitæ lege conſtringere, cum omnes infatigabilem adoleſcentis mirarentur inſtantiam, ſanctum toleranter ferebat laborem, quia uoluntariæ ſeruitutis, longo in Dei opere ſtudio, conſuetudinem in naturam uertebat. Inediæ autem & uigiliarum in tantum patiens erat, ut plus faceret quam ab ullo per illum poſſe fieri crederetur. Pernoctabat in oratione ſepiſsime, edebat ſemel in die, poſt Solis occaſum. Nonnunquam biduo triduoq; ſic permanens, ut uix quarta demum die cibum uellet accipere. Sumebat uero panem & ſalem, potumq; aquæ paruulum, de carnibus uero & uino tacere melius puto, quam quicquam dicere, quum ne apud plurimos quidem Monachorum iſtiuſmodi eſcæ in uſu habeantur. Quieti aut ſic membra concedens, ut iunco contexto atq; cilicio uteretur. Nonnunquam etiam ſuper nudam humum iacens, ſine ſtramine permanebat, unguenta penitus repudians. Dicebat enim minime poſſe uiuentium, & præcipue iuuenum corpora roborari, ſi olei eſſent perunctione mollita, oportere uero aſperos carni

labores

labores imperare, ſecundum Apoſtoli præceptum dicentis, Quando infirmor, tunc fortior ſum. Aſſerebatq; ſenſum animi ſic poſſe reuiuiſcere, ſi corporis fuiſſent impetus fatigati. Vnde nec temporum longitudine laborum merita penſabat, ſed amore & famulatu ſpontaneo ſemper tanquam in principijs conſtitutus, ad profectum diuini metus deſiderium concitabat. Nouiſq; cupiens augere præterita, ſupra memorati Doctoris ſermonum recordabatur, qui ait, Præterita obliuiſcens & in futurum conualeſcens. Meminerat quoq; Heliæ Prophetæ dicētis, Viuit Dominus cui adeſte hodie ante ipſum, & diſſerebat cur hodie eſſet appoſitum, quia non computabat Helias præteritum tempus, ſed tanquam quotidie in certamine conſtitutus, talem ſe præbere cupiebat, qualem ſciebat dignum DEI eſſe conſpectibus, purum corde, & paratum obedire uoluntati eius.

Igitur ſanctus Antonius ſecum reputans, oportere DEI famulum ex inſtituto magni Heliæ exemplum capere, & ad illum ſpeculum uitam ſuam debere componere, ad ſepulchra longe à uilla conſtituta ſeceßit, uni de cognatis mandans, ut ſtatutis diebus ſibi alimenta deferret. Et cum in una memoria ſupra dictus frater eum clauſiſſet, ſolus ibidem morabatur.

Metuens ergo Diabolus ne acceſſu temporis heremum quoq; habitari faceret, ita eum aggregatis ſatellitibus ſuis, varia cæde lacerauit, vt doloris magnitudo, & motum aufferret & uocem. Nam & ipſe poſtea referebat uulnera fuiſſe tam grauia, ut uniuerſa hominum tormenta ſuperarent, ſed DEI prouidentia, quæ nunquam in ſe ſperantibus deeſt, conſeruauit eum. Alio die is, quem ſupra diximus, frater aduenit, cibos deferens quos ei deferre conſueuerat, atq; eum iacentem in terra ſemimortuum, fractis foribus inuenit. Quem impoſitum humeris, ad villulæ domicilium reportauit.

Quo audito, ingens vicinorum atq; affinium multitudo concurrens, triſti in medio poſito funeri debitum reddebat officium. Et iam media noctis parte transgreſſa, cum iam oportunus et gratus peruigiles omnium oculos uicerat ſopor, Antonius anima paululum redeunte, ſuſpirans eleuauit caput, cæteris uero alta quiete proſtratis, eum à quo delatus fuerat uigilare conſpexit, eumq; nutu aduocans, obſecrauit ut nullo penitus excitato ad priſtinum ſe referret habitaculum. Relatus ergo iuxta conſuetudinē, ſolus iterum permanebat, & ſtare quidem propter recentes plagas non poterat, orans uero proſtratus,

proſtratus, poſt orationem clara uoce dicebat: Ecce adſum ego Antonius, non fugio ueſtra certamina, etiamſi maiora faciatis, nullus me ſeparabit à caritate CHRISTI. Pſallebatq; dicens: Si conſiſtant aduerſum me caſtra, non timebit cor meum. Talia eo dicente, bonorum hoſtis Diabolus admiratus, quod poſt tot uerbera auſus fuiſſet reuerti, congregatis canibus ſuis, & proprio furore ſe lanians, uidetis ait, quia nec ſpiritu fornicationis, nec corporis doloribus ſuperatus, tam audacter laceſsit, Omnia arma corripite, acrius nobis impugnandus eſt, ſentiat, ſentiat, debet ſcire quos prouocet, Dixit, & adhortantis uocem audientium turba conſenſit, quia innumeras & diuerſas habet Diabolus artes nocendi. Sonitus igitur repentinus increpuit, ita ut loco funditus agitato & parietibus patefactis, multifaria Dæmonum exinde turba ſe funderet, nam & beſtiarum & ſerpentum formas induentes, omnem protinus locum repleuere fantaſijs Leonum, taurorum, Luporum, aſpidum, ſerpentium, Scorpionum, nec non & Pardorum atq; urſorum, hæc ſingula ſecundum ſuam fremebant naturam. Rugiebat Leo occidere uolens, taurus mugitu & cornibus minabatur, ſerpentes ſibilo perſonabant, luporum impetus inhiabat,

Phantaſmata Dæmonum.

bat, pardus diſcolor auctoris ſui calliditates ua-
rias indicabat. Truces omnium uultus, & uocis
horridæ dirus auditus. Antonius flagellatus
atq; confoſſus, ſentiebat quidem aſperiores cor-
poris dolores, ſed interius durabat mente per-
uigili. Et licet gemitum vulnera carnis expri-
merent, ſenſu tamen idem manens, quaſi de ini-
micis luderet loquebatur, Si virium aliquid
haberetis, ſufficeret vnus ad prælium. Sed quo-
niam Domino uos eneruante frangimini, multi-
tudine tentatis inferre terrores, cum hoc ipſum
infirmitatis indicium ſit, quod irrationabilium
formas induitis beſtiarum. Rurſumq; confidens,
aiebat ſi quid ualetis, Si uobis in me poteſtatem
Dominus dedit, ecce præſto ſum, deuorate, ſi ue-
» ro non poteſtis, cur fruſtra nitimini: Signum
» enim crucis & fides ad Dominum, inexpugna-
bilis nobis murus eſt. Multa contra ſanctum
Antonium minantes fremebant dentibus ſuis,
quod nullus eorum tentamenta ſequeretur effe-
ctus, ſed maxime è contrario gigneretur illuſio.
Non oblitus Ieſus colluctationis ſerui ſui, eidem
protector factus eſt: deniq; cum eleuaret oculos,
vidit deſuper culmen aperiri, & deductis tene-
bris radium ad ſe lucis influere, Poſt cuius
ſplendoris aduentum, nec Dæmonum aliquis ap-
paruit, & corporis dolor extempló deletus eſt,

Fides murus fidelium.

Protector in ſe ſperantium Deus.

Aedificium quoq; quod paulo ante diſſolutum fuerat, inſtauratum eſt. Illico præſentiam Domini intellexit Antonius, & ex imo pectore trahens longa ſuſpiria ad uiſionem quæ ei apparuerat, loquebatur dicens. Vbi eras bone IESV ubi eras? Quare non à principio affuiſti, vt ſanares vulnera mea: Et uox ad eum facta eſt. Antoni hic eram, ſed expectabam uidere certamen cuum. Nunc autem quia dimicando uiriliter non ceſſiſti, ſemper auxiliabor tibi, & faciam te in omni orbe nominari. His auditis, exurgens intantum roboratus orabat, ut intelligeret plus ſe recepiſſe tunc virium quam ante perdiderat.

Erat autem tunc Antonius annorum triginta quinq;. Et hinc cum voluntati promptæ merita religioſa ſuccreſcerent, vadens ad ſupradictum ſenem, precabatur vt in deſerto pariter habitarent. Cauſante illo ſenile æuum, & rei nouitatem, ſolus contendit ad montem, & heremi (adhuc Monachis ignota uita) rupto metu uiam conatus eſt pandere. Sed nec tunc ceſſauit malignus aduerſarius, nam impedire eius propoſitum uolens, argenteum diſcum in itinere proiecit, quo uiſo, Antonius callidi artificis cognouit aſtutiam, ſtansq; intrepidus, & diſcum toruis intuens oculis, doli auctorem in phantaſ-

Antonius 35. ætatis anno ſeceſsit in heremum.

Sathanæ illuſiones.

phantaſmate obiurgabat argenti, talia ſecum reputans. Vnde hic in deſerto diſcus, auium hoc iter eſt, nulla ſunt ueſtigia commeantium, lapſus de ſarcina præ magnitudine latere non potuit, ſed & qui perdiderat reuerſus ob ſolitudinem locorum, inueniſſet profecto quod ruerat, Hoc artificium Diabole tuum eſt, non impedies uoluntatem meam, argentum tuum tecum ſit in perditionem. Hoc illo dicente, diſcus ut fumus à facie ignis euanuit. Dehinc, ſed non ut ante in phantaſmate, ingentem auri maſſam in itinere conſpexit, Verum hanc utrum Diabolus attulerit, an ad Antonium comprobandum, quia nec ueris opibus ineſcaretur, uirtus cœleſtis oſtenderit, ignoratur, hoc tantum agnouimus, quia quod uiſum eſt aurum fuit. At ille magnitudinem admiratus radiantis metalli, rapido curſu quaſi quoddam uitaret incendium, ad montem uſq; perrexit, ibi flumine tranſuadato, inuenit caſtellum deſertum, plenum ob tempus & ſolitudinem uenenatorum animalium, in quo ſe conſtituens nouus hoſpes habitauit: Statimq; ad eius aduentum ingens turba ſerpentium, quaſi perſecutorem paſſa profugit, At ille obſtructo lapidibus introitu, panes menſium ſex, ut Thebeis mos eſt, ſecum recondens (nam crebro per annum incorrupti durare ſolent) nec

Hosted by Google

nec non & exiguum habens aquæ ſolitarius perdurabat, nuſquam inde procedens, nunquam aliquem ſuſcipiens, intantum ut cum bis in anno per tectum deſuper panes acciperet, nullum cum deferentibus haberet alloquium.

Multis igitur uidendi eum deſiderio & ſtudio requirendi ante oſtium eius pernoctantibus, audiebantur ut uulgi uoces aduerſum Antonium tumultusq; dicentium, Quid te noſtris ingeris habitaculis? Quid tibi & deſerto? Abcede à finibus alienis, non potes noſtras inſidias ſuſtinere. Et primo quidem qui foris erant exiſtimabant aliquos homines ſcalis poſitis introiſſe, ibiq; contendere. Poſtquam autem per cauernam introſpicientes nullum uiderent, Dæmones contra eum intellexerunt contendere, & nimio metu perterriti, Antonij auxilium flagitarunt: At ille oſtio propinquans ad conſolandos fratres ne timerent, atq; vt inde recederent, precabatur, trepidantibuſq; aſſerebat à Dæmonibus incuti metum, Signate uos inquiens, & abite ſecuri, iſtoſq; ſemetipſos ſinite deludere. Itaq; illis reuertentibus, hic remanebat illæſus, nec unquam in certamine laſſabatur. Accedentium cum augmenta profectuum uel debilitas repugnantium, maximum

contentioni

contentioni leuamen addiderant, tum & animo conſtantiam ſuggerebāt, Rurſuſq; ad Heremum uenientibus turbis, quidam mortuum eum ſe exiſtimauerant reperturos, ille autem pſallebat intrinſecus. Exurgat Deus & diſſipentur inimici eius, & fugiant qui oderunt eum à facie eius. Sicut deficit fumus deficiant, ut liqueſcit cera à facie ignis, ita pereant peccatores à facie Dei. Et iterum: Omnes gentes circumdederunt me, & in nomine Domini uindicaui in eis. Sic Antonius annis uiginti ſolitariè tranſactis, atq; ab hominum ſegregatus aſpectibus perdurauit. Cum ergo multorum & propoſitum imitari cupientium, & notorum multitudo ad eum concurreret, nec non & patientium infinita ſe caterua glomeraret, tandem pene iam per vim foribus euulſis, quaſi ex aliquo cœleſti aditu conſecratus apparuit, obſtupuerunt uniuerſi, & oris gratiam & corporis dignitatem, quod nec per quietem intumuerat, nec ieiunijs Dæmonumq; certamine faciem eius pallor obſederat, ſed econtrario quaſi nihil tēporis egiſſet, antiquus membrorum decor perſeuerauerat. Prô quæ tam mira in illo animi puritas fuit. Nunquam hilaritate nimia reſolutus in riſum eſt, nunquam recordatione peccati triſtitia ora contraxit, non magnis ſtupentium ſe elatus eſt lau-

Antonius 55. annorum prodit in publicum, cum in heremo uixiſſet 20. annis.

Modeſtia Antonij.

laudibus, Nihil in illo indecens ſolitudo, nihil aſperum quotidiana cum hoſtibus bella contulerant, ſed temperata mens æquali ad cuncta ferebatur examine.

Plurimos igitur ab immundis ſpiritibus & infirmitatibus uarijs DEI gratia per Antonium liberauit. Sermo eius ſale conditus, conſolabatur mœſtos, docebat inſcios, concordabat iratos, omnibus ſuadens nihil amori Chriſti anteponendum. Proponebatq; ante oculos bonorum magnitudinem futurorum, & Dei clementiam, & beneficia retexebat indulta, quod proprio filio ſuo non pepercerit, ſed pro noſtrûm omnium ſalute eum tradiderit, Nec mora plura audientium corda, ad humanarum rerum contemptum, hæc eius ſuaſit oratio, & habitantis heremo, iſtud eius exordium fuit. Quid ſane et in Arſenoytarum oppido geſtum ſit, non tranſibo ſilentio. Nam cum fratres vellet inuiſere & riuulum Nyli qui Crocodilis & multis ſæuis fluminis beſtijs plenus erat, tranſuadare eſſet neceſſe, tam cum comitibus ſuis tranſiuit illæſus, quam inde redibat incolumis, rurſusq; in priſtinis laboribus perſeuerans, multos magiſterio ſuo fratres confirmauit, ita ut breui tempore plurima fierent monaſteria, nouos antiquoſq; Monachos pro ætate & tempore, paterno mo-

Antonij conciones.

Scriptu- ram non ſua aut aliorum exempla proponit fratribus Antonius.

derabatur affectu. Quadam autem die cum ſanctus Antonius congregatis fratribus rogaretur, vt eis inſtitutoria largiretur præcepta, quibus cum prophetica fiducia exaltans vocem aiebat, Ad omnem quidem mandatorũ diſciplinam, ſcripturas poſſe ſufficere, ſed hoc optimum fore ſi mutuis ſe inuicem pijſq; ſermonibus conſolarentur. Et vos ergo, inquit, vt patri referte quæ noſtis, & ego quæ per longam ætatem conſecutus ſum quaſi filijs indicabo. Hoc ſit autem primum cunctis in commune mandatum, Nullũ in arrepti propoſiti vigore laceſſere, ſed quaſi incipientem, augere ſemper debere quod cœperit, præſertim cum humanæ vitæ ſpacia, æternitate comparata, breuiſſima ſint. Ita exorſus paulum ſiluit, & admiratus DEI nimiam largitatem, rurſus adiecit dicens: In præſenti hac vita æqualia ſunt pro rerũ commutatione commertia, nec maiora recipit ab emente qui vendit. Promiſſio autem vitæ ſempiternæ, vili precio comparatur. Scriptum eſt enim: Dies vitæ noſtræ ſeptuaginta anni, aut ut multum octoginta: quicquid reliquum eſt labor & dolor eſt. Quando ergo octoginta aut centum vt multum annis laborantes, in DEI opere vixerimus, non pari tempore regnaturi ſumus in futuro, ſed pro annis prædictis omnium nobis ſeculorum

Antonij prolixa concio.

00039242

lorum regna tribuentur. Non terram hæredita bimus ſed cœlum, corpus quoq; corruptum relinquentes idipſum cum incorruptione recipiemus. Ergo filioli non vos aut tædium deſatiget, aut vanæ gloriæ delectet ambitio, non ſunt enim condignæ paſsiones huius temporis ad ſuperuenturam gloriam, quæ reuelabitur in nobis. Nemo cum deſpexerit mundum, reliquiſſe ſe arbitretur ingentia, quia omnis terra ad infinitatem comparata cœlorum, breuis ac parua eſt. Si ergo nec vniuerſo orbi renunciantes dignum aliquid habitaculis poſſumus compenſare cœleſtibus, ſe vnuſquiſq; conſideret, & ſtatim intelliget paruis iugeribus agri & parua vel magna auri portione contempta, non gloriari ſe debere, quaſi magna dimiſerit, nec tædere quaſi parua ſit recepturus.

Vt enim contemnit aliquis vnam æream dragmam, ad dragmas centum aureas conquirendas, ita etiam qui totius orbis dominium dereliquit, centuplũ de melioribus præmijs in ſublimi ſede recipiet. Ad ſummum illud perſpicere debemus, quod etſi noſtras velimus retinere diuitias, lege mortis ab ipſis diuellimur inuiti, vt in libro Eccleſiaſtes ſcriptum eſt. Cur ergo non facimus de neceſsitate virtutem? Cur non ad lucranda regna cœleſtia vltro relinquimus,

Hosted by Google

mus, quod lucis iſtius fine perdendum eſt? Nihil eorum cura ſit Chriſtianis quæ ſecum aufferre non poſſunt: illud debemus potius expetere, quod nos ducat ad cœlum, ſapientiam ſcilicet & caſtitatem, iuſticiam & virtutem, ſenſum peruigilem, pauperum curam, fidem in Chriſto robuſtam, animum ire victorem, hoſpitalitatem. Hæc ſectantes manſionem nobis in terra quietorum ſecundum Euangelium præparabimus.

Conſideremus Domini eſſe nos famulos, & ſeruitutem debere ei à quo creati ſumus. Vt enim ſeruus præteriti gratia famulatus, præſens aut futurum non contemnit imperium, nec audet aſſerere quod ex labore transacto, inſtantis operis habere debeat libertatem, ſed iugi ſtudio (vt in Euangelio ſcriptum eſt) eandem ſemper exhibet ſeruitutem, vt & Domino placere poßit, & ne metum lucretur & verbera: ſic & nos diuinis congruit parêre præceptis, ſcientes quod æquus ille retributor, in quo quenquam inuenerit, in eo ſit iudicaturus, quod Prophetica per Ezechielem uoce teſtatur? Nam & infœlix Iudas propter unius noctis impietatem, omni præteriti temporis labore priuatus eſt. Idcirco tenendus eſt continuus inſtituti rigor, habentibus Deum auxiliatorem, ſicut ſcriptum eſt, Quia omni proponenti bonum Deus cooperatur.

ratur. Ad inertiam autem calcandam, Apoſtoli præcepta replicemus, quibus ſe mori quotidie teſtabatur, ſimiliter & nos humanæ conditionis vitam ancipitem retractantes, non peccabimus. Cum enim & excitati mane à ſomno ad veſperam nos peruenire dubitemus, & quieti corpora concedentes, de lucis non confidamus aduentu, & ubiq; naturæ ac uitæ incertæ memores, DEI nos intelligamus prouidentia gubernari: hoc modo non delinquemus aut aliqua fragili cupiditate raptabimur. Sed nec iraſcemur quidem aduerſus aliquem, nec terrenos congregare theſauros ambiemus, quin potius metu quotidiani receſſus, & ſeiungendi corporis iugi expectatione, omnia caduca calcabimus. Ceſſabit mulierum amor, libidinis extinguetur incendium, inuicem nobis debita noſtra donabimus, ante oculos ſemper habentes ultimæ retributionis aduentum, quia maior formido iudicij & pœnarum timor horridus, ſimul & lubricæ carnis incentiua diſſoluit, & ruentem animam quaſi ex aliqua rupe ſuſtentat. Ideoq; precor, vt ad finem propoſiti boni, omni labore tendamus. Nemo poſt tergum ſuſpiciens Loth imitetur vxorem, præſertim cum Dominus dixerit in Euangelio, Nullum ponentem manus ſuper aratrum, & reſpicientem retrorſum, dignum eſſe

Reſpicere retrorſum.

regno cœlorum, reſpicere autem retrorſum nihil aliud eſt quam in eo pœnitere quod cœperis, & mundanis rurſus deſyderijs obligari. Nolite quæſo virtutis tanquam impoßibile nomen pauere, nec peregrinum vobis aut procul poſitum videatur hoc ſtudium, quod ex noſtro DEI gratia præcedente pendet arbitrio, Huius operis homini inſerta natura eſt, & eiuſmodi res eſt, quæ noſtram tantum expectat voluntatem.

Contra peregrinationes.

Græci ſtudia tranſmarina ſectentur, & in alieno orbe conſtitutos, inanium literarum quærant Magiſtros, nobis vero nulla proficiſcendi, nulla transfretandi fluctus neceßitas imminet, in omni ſede terrarum, conſtituta ſunt regna cœlorum, Vnde & Dominus in Euangelio ait: Regnum Dei intra vos eſt, uirtuſq; in nobis eſt, mentem tantum requirit humanam. Cui enim dubium eſt, quin naturalis animæ puritas, ſi nulla fuerit extrinſecus ſorde polluta, fons ſit & origo virtutum? Bonam neceſſe eſt eam eſſe, quam creauerat bonus auctor. Quod ſi forte cunctabimur, audiamus Ieſum filiũ Naue populo dicentem: Rectum facite cor veſtrum ad Dominum Deum Iſrael. Nec Ioannes diſſonam tulit de uirtute ſententiam, prædicans, rectas facite uias veſtras, Siquidem hoc eſt rectam eſſe

eſſe animam, cũ eius principalis integritas nulla vitiorum labe maculatur, ſi naturam mutauerit, peruerſa tunc dicitur, ſi conditio ſeruetur, tum virtus eſt. Animam noſtram commendauit nobis Deus, ſeruemus depoſitum quale accepimus, nemo cauſari poteſt extrinſecus ſitum, quod in ſe naſcitur, facturam ſuam qui fecit agnoſcat, opus ſuum inueniat vt creauit. Sufficit nobis naturalis ornatus, ne deturpes homo, quod tibi largitio diuina conceßit. Opera DEI immutare velle, polluere eſt.

Illud etiam ſolicite prouidere debemus, vt tyrannicam iræ ſuperemus inſaniam, quia ſcriptum eſt, Iracundia viri iuſticiam Dei non operatur. Et iterum. Deſiderium concupiſcens parit peccatum, quo perfecto mors gignitur. Diuinæ vocis præceptum eſt, vt iugi cuſtodia tueamur animum, quia exercitatos ad ſupplantandum habemus inimicos, Dæmones ſcilicet, contra quos nobis ſecundum Apoſtolicam conteſtationem pugna ſine intermißione eſt. Ait enim, non eſt vobis colluctatio aduerſus carnem & ſanguinem, ſed aduerſus principatus & poteſtates huius mundi, aduerſus ſpiritualia nequitiæ in cœleſtibus. Ingens eorum turba per iſtum volitat aerem, non procul à nobis hoſtium caterua diſcurrit. Et diuerſitatem quidem

Contra Iram.

eorum, non eſt meæ paruitatis exponere, ſed hanc maioribus concedo rationem. Quod autem in promptu eſt, & ignorare non expedit, dolos ſcilicet eorum aduerſum nos compoſitos breuiter indicabo. Hoc primum mentibus debemus affigere, nihil Deum feciſſe quod malum eſt, nec ab eius inſtitutione Dæmonum cœpiſſe initium. Peruerſitas iſta non naturæ ſed voluntatis eſt vicium. Boni etenim vtpote à Deo conditi, ex proprio mentis arbitrio ad terras ruere de cœlis, ibiq; in cœni ſordibus volutati, gentilitatis impias inſtruxere culturas. Et nunc de nobis torquentur inuidia, atq; vniuerſa mala commouere non ceſſant, ne priſtinis eorum ſedibus ſuccedamus.

Deum nõ eſſe autorem mali.

Diuerſa autem eorum & partita nequitia eſt. Quidam enim ad ſummum nocendi verticem peruenere: Alij ex comparatione peiorum videntur eſſe leuiores, Atqui omnes pro poßibilitate uirium diuiſi contra ſingulas cauſas ſumpſere certamina. Idcirco nobis munus neceſſarium eſt ſpirituum diſcernendorum à Domino petere, vt poßimus, tam fraudes eorum quam ſtudia præuidentes, aduerſus diſparem pugnam vnicum Dominicæ crucis eleuare vexillum. Hoc munere Paulus accepto, docebat dicens: Non enim eius ignoramus aſtutias. Ad cuius

Varij inſultus Dæmonum.

exemplum

exemplum etiam nos oportet ex his quæ paſſi ſumus, mutuis nos inuicem inſtruere ſermonibus. Hoſtile illis contra omnes Chriſtianos, maxime vero contra Monachos & Virgines Chriſti odium eſt. Coram ſemitis laqueos prætendunt, eorum mentes impijs atq; obſcenis cogitationibus nituntur euertere, ſed nihil uobis in hoc terroris incutiant. Fidelibus enim, orationibus atq; ieiunijs ad Dominum confugientibus, ſtatim corruunt, nec tamen ſi paululum ceſſauerint, plenam putetis eſſe uictoriam. Solent etiam ſaucij grauius aſſurgere, & mutata arte pugnandi, cũ in cogitatione nihil egerint, pauoribus terrent, aſſumentes nunc mulierum nunc beſtiarum & ſerpentium formas, nec non ingentia quædam corpora, & uſq; ad tectum domus porrectum caput, infinitas ſpecies & militum cateruas. Quæ omnia ad primum quoq; Crucis ſignum euaneſcunt. His quoq; agnitis fallaciarum modis incipiunt præſagire, et futurorum dierum euentus uelle prædicere. Cumq; & in his contempti fuerint, ipſum iam ſuæ nequitiæ principem ac totius mali ſummitatem ad ſubſidium ſui certaminis uocant. Crebro deniq; Antonius talem à ſe uiſum Diabolum aſſerebat, qualem & Iob beatus, Domino reuelante cognouerat.

Dæmonũ improbitas in oppugnandis pijs.

Horrenda Sathanæ ſpecies nihil aliud quàm vmbra.

gnouerat. Oculi eius tanquam luciferi, & ex ore eius procedunt lampades incenſæ. Crines quoq; incendijs ſparguntur, & ex naribus eius fumus egreditur, quaſi fornacis æſtuantis ardore carbonum. Anima eius vt pruna, flamma uero ex ore eius glomeratur. Cum huiuſmodi terroribus uiſus eſt Dæmonum princeps, inquit Antonius, & ingentia ſæpe, vt dixi, promittens, impietatis ſuæ deſurit lingua magniloqua, de qua dominus triumphauit ad Iob dicens: Arbitratur enim ferrum vt paleas, eramentum ut lignum putridum, maria ut terram, tartari profundum tanquam captiuum æſtimabat, abyſſum ut deambulatorium. Per Prophetam quoq; increpat, dicens: Perſequens comprehendam & omnem orbem terrarum manu mea ut nidum obtinebo, & ut oua derelicta auferam. Sic iniquus funereas euomens uoces, bene uiuentium aliquos frequenter illaqueat, Sed nos nec eius pollicitationibus credere, nec minas formidare debemus, fallit enim frequenter, nihilq; verum promittit. Nam ſi non mendacia cuncta loqueretur, quomodo talia & tam infinita promittens, hamo Crucis ut Draco aduncatus à Domino eſt, & capiſtro ligatus ut iumentum, & quaſi mancipiũ fugitiuum uinctus circulo, & armilla labia perforatus nullum omnino

Chriſtus uictor Satanæ.

omnino fidelium deuorare permittitur. Nunc miſerabilis vt paſſer ad ludum irretitus à Chriſto eſt, nunc comites ſuos quaſi Scorpiones & Serpentes calcaneo Chriſtianorum ſubſtratos gemit. Ille qui uniuerſa maria à ſe delecta plaudebat, ille qui orbem terrarum manu ſua tenere pollicebatur, ecce à nobis vincitur, ecce me aduerſum ſe, prohibere non poteſt, diſputantem. Contemnenda eſt filioli penitus cum inanibus verbis ſuperba iactatio. Fulgur ille qui lucere ſe ſimulabat, non ueri ſplendor eſt luminis, ſed quibus arſurus eſt indicat flammas. Nam dicto citius recedens, ſuarum ſecum refert ſimulchra pœnarum. Solent etiam cum modulatione nonnunquam apparentes pſallere. Proh nefas adhuc impuro ore ſacra ſcripturarum eloquia meditantur, frequenter legentibus nobis quaſi echo ad extrema uerba reſpondent. Dormientes quoq; excitant ad orandum, ut totius noctis ſomnum eripiant, pleroſq; etiam in Monachorum nobilium habitu coercent, & priſtina quibus conſcij ſunt peccata imputant, ſed ſpernendæ ſunt eorum increpationes & admonitiones, ieiunandi, uigiliarum quoq; fraudulenta ſuggeſtio. Ob id enim familiares nobis ſpecies aſſumunt, ut affinitate uirtutum nocentes

Satan tractans ſacras literas.

Kgl. Hof- u. Staats-Bibliothek MÜNCHEN.

tes facilius virus interſerant, & innocentes quoſq; per ſpeciem honeſtatis elidant. Impoßibile poſtea durumq; hoc ſtudium prædicant, vt dum oneroſum eſſe videtur quod cœptum eſt, ex deſperatione tædiũ, & ex tædio ſuccedat ignauia. Idcirco Propheta miſſus à Domino, luctuoſa denuncians, ſublimi uoce dicebat: Væ illi qui potat proximum ſuum ſubuerſione turbida. Huiuſmodi enim exhortamenta deprauatoria ſunt itineris quod ducit ad cœlum. Idcirco cum veniſſet Dominus ad terras, et vera de eo Dæmones inuiti prædicarent (vere enim dicebant, Tu es Chriſtus filius Dei viui) vociferantium ora claudebat, qui vinctas hominum linguas ſoluebat, ne cum præconio ueri, peruerſitatis venena miſcerent, & ut nos eius exemplo, etiam per futura, adducti in nullo his commodaremus aſſenſum, quia profecto non congruit poſt libertatem à Domino conceſſam, & ſcripturarum præcepta vitalia, à Diabolo uiuendi capere conſilia, qui ſuum deſerens ordinem, ſacrum Chriſti temerauit imperium.

Propterea etiam Dominus eum de ſcripturis loquentem, iubebat tacere, quia peccatori dicit Deus: Quare tu enarras iuſticias meas, & aſſumis teſtamentum meum per os tuum? Omnia Dæmones ſimulant, colloquuntur ſæpe cum fratribus,

fratribus, ſæpe cum turba inconditos excitant ſonitus. Manus applaudunt, ſibilant, inſipienter cachinnant, ut uel in puncto peccati Chriſtianum pectus introeant. Cumq; ab vniuerſis fuerint repulſi, ad extremum debilitatem ſuam lamentatione teſtantur. Et Dominus quidem quaſi Deus & ſuæ conſcius maieſtatis obmuteſcere his imperabat, nos autem ueſtigijs ſanctorum inhærentes, eandem gradiamur uiam, qui memoratas ſubtilius fallacias peruidentes cauebant. Cum conſiſteret aduerſum me peccator, obmutui & humiliatus ſum, & ſilui à bonis. Et iterum: Ego uero tanquam ſurdus non audiebã, & tanquam mutus non aperiens os ſuum, factus ſum vt homo non audiens. Chriſtus ſilentium imperauit, vt nos Diabolo nihil credamus & uincamus. Si orare compellunt, ſi ieiunia ſuadent, non ex eorum nos monitis, ſed ex noſtra conſuetudine dirigamus. Deniq; etiam ſi irruentes mortem nobis intentare uideantur, irridendi potius ſunt quam timendi, quia cum ſint debiles, minantur cuncta, nec faciunt. Hæc quidem de iſtis iam tranſitoriè dixiſſe me memini, attamen eadem nunc explicanda ſunt latius, quia non mediocrem affert repetitio cautelam. Adueniente Domino deſtructus eſt inimicus, & omne penitus eius robur elanguit. Propter

quod

Hosted by Google

Chriſtus uictor Satanæ. quod priſtinæ uirtutis memor quaſi tyrannus iam ſeneſcens, cum ruiſſe ſe uideat, in perniciem graſſatur humanam, nec tamen poteſt firmum Deo pectus cogitationum & cæterarum fraudum arte peruertere. Nam luce clarius eſt, quin aduerſarij noſtri cum nec humana carne ſint ſepti, ut cauſari ualeant, idcirco nos à ſe non poſſe ſuperari, quia clauſo oſtio introire non ualeant. Et reuera ſi fuiſſent hoc fragili corpore colligati, obſeruato introitu hiſdẽ negaretur acceſſus. Cum autẽ ut diximus, hoc impedimento

Eccleſia ſtat contra furorem Satanæ. ſint liberi, & obſtructa penetrent, atq; in omni licenter uolitent aëre, manifeſtum eſt, ob eneruationem eorum permanere Eccleſiæ corpus illæſum. Deniq; ſatellites impij cum principe ſuo Diabolo, quem Saluator in Euangelio homicidam & patrem malitiæ ab initio fuiſſe affirmat, nobis aduerſum ſe dimicantibus fortiter nullo modo ceſſiſſent, ſi poteſtas eorum non fuiſſet ablata. Nam ſi mentior, cur nobis Satanas parcis, qui ubiq; diſcurris. Cur qui nullo clauderis loco, aduerſum te uiuentium & diſputantium non potes labefacere conſtantiam? Sed fortaſſe nos diligis, quos quotidie conaris obruere, aut credibile eſt, te eſſe bonitatis Magiſtrum, & fauere magis optimis quam nocere, Et quid tam carum tibi poteſt eſſe quam læde-

re,

re, maxime eos qui tuis ſceleribus uiriliter repugnāt, ſecundum quod ſcriptum eſt, Quia abominatio eſt pietas peccatori? Quis tam ſecundum ad malitiam poſſidet pectus? Quis tam meditatas implere conatur inſidias? Scimus te impuriſſimum cadauer. Scimus quia idcirco uiuimus Chriſtiani, & contra te nobis ſecura eſt congreſſio, quia infirmatus es à Domino, Ideo te tuis confodimus iaculis, quia minationem tuam non ſequitur effectus. Quod ſi fallimur, cur cum terrore ſimulato, cur cum magnitudine corporum, noſtram aggrederis fidem? Si uoluntatem ſequeretur poſſibilitas, tantum tibi uelle ſufficiat. Is enim potentiæ mos eſt, non extranea fallaciæ argumenta conquirere, ſed ſua uirtute complere quod cupiat: At nunc dum theatrali mutatione formarum, quaſi rudem infantiam ſcenica niteris ſimulatione deludere, exhauſtas uires manifeſtius probas. Nunquid nam uerus ille Angelus contra Aſſyrios miſſus à Domino, aut populorum eguit ſocietate, aut ſonitus quæſiuit aut plauſus, & non potius tacitam exercens poteſtatem, centum octoginta quinq; millia hoſtium ſermone uelocius, iuxta iubentis Domini proſtrauit imperium?

Indicia deuicti à CHRIſto Satanæ.

Vos ergo cum fragiles ſitis uiribus, perpetuus uos conſequitur interitus. An dicet

aliquis:

Vnde Satan habeat poteſtatem graſſandi in pios.

aliquis: Cur Diabolus egrediens beati Iob omnem in ruinam impulit domum? Cur eius opibus penitus diſsipatis, parietum quoq; fundamenta ſubuertens unum numeroſæ ſobolis coaceruauit ſepulchrum? Cur ipſum ad extremum diri vulneris nouitate percuſsit? Qui hoc opponit, audiat è diuerſo, non Diabolum potuiſſe hoc, ſed Dominum, à quo poteſtas aduerſum nos dupliciter datur, uel ad gloriam ſi probamur, uel ad pœnam ſi delinquimus. Quin potius ex hoc animaduerterat, nec contra vnum quidem hominem, Diabolum quicquam potuiſſe, ſi non poteſtatem accepiſſet à Domino. Nullus enim quod ſuæ ditionis eſt, ab alio deprecatur. Sed quid Iob memoro? quem non expetitum potuit uincere: Nec contra iumenta quidem eius, & contra oues, nec contra ſues, ſine conceſſu DEI proprium robur exercuit, ſicut in Euangelio ſcriptum eſt: Dæmones autem rogabant eum dicentes: Si eijcis nos, mitte nos in gregem porcorum. Quomodo igitur qui porcorum expetunt mortes, imaginem DEI, hominem, & tam carum conditori animal, ſuo ualebunt iure peruertere? Magna dilectiſsimi aduerſum Dæmones arma ſunt, ita ſincera & intemerata ad Deum fides. Credite mihi experto, pertimeſcit Satanas recte uiuentium uigilias, orationes, ieiunia,

Arma contra Dæmones

nia, manſuetudinem, voluntariam paupertatem, vanæ gloriæ contemptum, humilitatem, miſericordiam, iræ dominatum, & præcipue purum erga Chriſtum amorem. Nouit teterrimus coluber, ex præcepto Domini, ſub iuſtorũ ſe iacere veſtigijs, qui ait, Ecce dedi vobis poteſtatem calcare ſuper Serpentes & Scorpiones & ſuper omnem virtutem inimici. Si autem & diuinationem ſe habere ſimulantes, venturos fratres nunciauerint, & affuerint quos venire prædixerant, nec ſic fides eſt commodanda mẽdacibus. Ob id enim præceſſere venientes, vt credulitas ſibi paretur ex nuncio, & poſtea aditus ex credulitate fallaciæ.

Verum in hoc nullum Chriſtiano debet eſſe miraculum, cum non tantum qui leuitate naturæ per cuncta diſcurrunt, valeant præuenire gradientes, ſed homines quoq; equorum velocitate prouecti nunciant affuturos. Nondum enim ea quæ nondum fieri cœpta ſunt referunt, quia Dominus ſolus conſcius eſt futurorum, ſed quorum conſpiciunt in actu initium, eorum ſibi tanquam fures apud ignaros vendicant notionem. Nam quantos nunc putatis, qui poſſunt velocitate puerili iſtum cœptum, noſtroſq; contra ſe ſermones ante relatum alicuius hic poſiti, longe manentibus indicare. Quod vobis perſpicuum

Satan quomodo ſutura præ nunciet.

ſpicuũ fieri poteſt exemplis, Si quis à Thebaida aut alicuius regionis oppido cœperit proficiſci, & hunc Dæmones in itinere viderint ambulantem, pernicitate memorata poſſunt prædicere venientem. Ita & de Nili inundatione ſolenni, cum multas in Aethiopia viderint pluuias, à quibus fluuius intumeſcens vltra alueum affluere conſueuit, præcurrentes ad Aegyptum, nunciant amnis aduentum. Hoc autem & homines ſi illis celeritatis eſſet tanta natura, facile nunciarent: Vt enim ſpeculator beati Dauid ad verticem loci celſioris aſcendens, prior quam hi, qui in terra erant proſpiciens venientes, non quædam incerta de futuris, ſed de his qui venire cœperant, nunciabat, ſic & Dæmones cura peruigili omnia conſiderantes, rapido curſu ſibi inuicem nunciant. Sed ſi forte contigerit, vt DEI nutu ad finem cœpta non veniant, hoc eſt, ſi aut viator è media regrediatur via, aut ſuſpenſis nubibus, aquæ ad altum cœli cardinem deferantur, tunc decipientium vna cum credentibus error aperitur. Hæc gentilitatis fuere principia, his præſagatorum dolis apud delubra Dæmonum, quondam credebantur oracula, quæ aduentu Domini noſtri Ieſu Chriſti indicto ſilentio obmutuerunt, ſuoſq; perdidere captiuos. Quis rogo Medicum, ex obſeruatione

Vnde Idolatria orta.

uatione morborum, cùm animæ æſtuantis incendium, de venarum pulſu leui digitorum ſcrutatur attactu diuinam arbitratur habere noticiam? Quis gubernatorem nauigationis ſuæ uiam inter cœli ſydera requirentem, maieſtatis nomine ueneratur? Quis agricolam de aridis æſtatis feruoribus, aut de Hyemali aquarum largitate vel frigore diſputantem, non potius ex peritia laudat, quàm DEI conſecrat nomine? Verum vt concedamus paulíſper, ſi vera Dæmones nunciarent, reſpondete mihi, quis fructus eſt noſſe venientia? Nunquid aut ſciens hæc aliquando laudatus, aut punitus eſt neſciens? In hoc vnuſquiſq; ſibi præparat, ſeu tormenta, ſeu gloriam, ſi uel negligat ſcripturarum mandata vel faciat. Nullus ob id noſtrum hanc arripuit vitam, vt habeat præſcientiam futurorum, ſed ut præceptis Domini obediens, amicus incipiat eſſe de ſeruo. Curandum eſt non præſcire quæ veniunt, ſed implere quæ iuſſa ſunt, nec Inſtitutionibus bonis hanc flagitare mercedem, cum magis debeamus victoriam contra Diabolum ab auxiliatore Domino poſtulare. Sed ſi forte aliquis hoc libenter aſſumit, vt futura cognoſcat, habeat purum cor, quia credo animam DEO ſeruientem, ſi in ea perſeuerauerit integritate, qua renata eſt, plus ſcire poſſe

Contra prædictiones & Prophetias.

quam Dæmones. Talis erat anima Heliſei quæ alijs incognitas virtutes videbat. Nunc iam vobis cæteras Dæmonum explicabo fallacias. Solent nocte venientes Angelos DEI ſe fingere, laudare ſtudium, mirari perſeuerantiam, futura præmia polliceri. Quos cum videritis, tam vos quam domus veſtras Crucis armate ſignaculo & confeſtim diſſoluentur in nihilum, quia metuunt illud tropheum, in quo Saluator aëris expolians virtutes fecit oſtentui.

Solent etiam varijs ſaltationibus membra torquere, & noſtris procaciter offerre ſe uiſibus, vt mentem pauore, & corpus horrore concutiant. Sed & in hoc fides DEO tuta fugat eos quaſi infirma ludibria. Non eſt autem difficilis bonorum ſpirituum malorumq; diſcretio, quæ ſic Deo tribuente panditur. Sanctorum Angelorum amabilis & tranquillus aſpectus eſt, quia non contendunt, neq; clamant, neq; aliquis audit vocem eorum, verum tacite leniterq; properantes, gaudium, exultationem, fiduciam peccatoribus infundunt. Siquidem cum illis eſt Dominus, qui eſt fons & origo lætitiæ. Tunc mens noſtra non turbida, ſed lenis & placida Angelorum luce radiatur, tunc anima cœleſtium præmiorum auiditate flagrans è fracto ſi poſſet humani corporis domicilio, & membris exonerata

Quomodo mali à bonis ſpiritibus diſcernendi.

exonerata mortalibus,cum his quos videt abire ſeſtinat ad cœlum. Horum tanta benignitas eſt,vt ſi quis pro conditione fragilitatis humanæ miro fuerit eorum fulgore perterritus, omnem continuo ex corde auferant metum. Ita Gabriel cùm Zachariæ loqueretur in templo, & Angeli cùm diuinum uirginis partum paſtoribus nunciarent, & qui Dominici corporis agebant excubias, ſecuris videntium ſe mentibus oſtendentes,ne metuerent imperabant. Metus enim non tantum ex pauore animi, quantum ex magnarum rerum ſæpe concutitur aſpectu.

Apparitiones Satanæ quomodo cognoſcendæ.

Peßimorum vero uultus truces, ſonitus horrendi,ſordidi cogitatus,plauſus motuſq; indiſciplinatorum adoleſcentum vel Latronum,è quibus confeſtim,timor animæ, ſenſibus torpor incutitur,odium Chriſtianorum, Monachorum mœror,tædium ſuorum, recordatio & metus mortis,cupido nequitiæ,laßitudo virtutis, cordis hebetatio. Si igitur poſt timorem horrore concepto ſucceſſerit gaudium, & ad Deum fiducia, atq; ineffabilis caritas, veniſſe ſciamus auxilium,quia ſecuritas animæ,præſentis maieſtatis indicium eſt. Sic namq; & Patriarcha Abraham uidens Deum, gauiſus eſt, & Ioannes cum Mariam ſuperueniſſe ſentiret,quæ in ſacri

ventris hoſpitio vniuerſitatis geſtabat parentē, exultauit, nec dum natus in gaudium. Si autem incuſſa formido permanſerit, hoſtis eſt qui videtur, quoniam nec refouere nouit, ut Gabriel pauentem virginem ne timeat iubet, & ſicuti paſtores nuncio conſolati ſunt, quimimo pauorem duplicat, & uſq; ad profundam impietatis foueam, ut ſibi hómines proſternantur, impellit. Exinde miſera gentilitas dominicæ interdictionis ignara, falſo Dæmones deos opinata eſt. Chriſtianorum autem populos his fallacijs irretiri non paſſus eſt Dominus, qui Diabolum in Euangelio audacter ſibi principatum omnium præſumentem repulit dicens: Vade retro Sathanas, Scriptum eſt enim: Dominum Deum tuum adorabis, & illi ſoli ſeruies. Horum uerborum etiam nobis licentia eſt tributa, quia idcirco locutus eſt talia, vt ſimilitudo tentamentorum, auctoris noſtri frangeretur eloquijs.

Matth: 4

Contra miraculorum virtutem.

Illud quoq; mî cariſſimi admoneo, ut vitæ magis ſit vobis, quam ſignorum ſolicitudo. Nullus ex vobis hæc faciens, aut ipſe ſuperbia intumeſcat, aut deſpiciat eos qui facere non poſſunt. Conuerſationem magis ſcrutamini ſingulorum, in hac & imitari vos quæ perfecta ſunt, conuenit, & implere quæ deſunt. Nam ſigna facere

cere non eſt noſtræ paruitatis, ſed Domini poteſtatis, qui ad diſcipulos gloriantes in Euangelio ait: Ne gaudeatis, quia Dæmones vobis ſubiecti ſunt, ſed quod nomina veſtra ſcripta ſunt in cœlis. Nominum enim in Libro vitæ conſcriptio, teſtimonium eſt virtutis & meriti, expulſio autem Sathanæ largitio Saluatoris eſt. Vnde his qui non in vitæ laboribus ſed in prodigijs exultabant, dicentibus, Nonne in tuo nomine Dæmonia eiecimus, & in tuo nomine virtutes multas fecimus? reſpondebit Dominus: Amen dico vobis, non noui vos, Diſcedite à me operarij iniquitatis. Non enim nouit Dominus vias impiorum. Hoc ergo magnopere poſtulemus, vt donum ſpirituum diſcernendorum mereamur accipere, quo ſecundum ſententiam ſcripturarum omni ſpiritui non credamus.

Volueram quidem iam finire ſermonem, & ſilentio premere quæcunq; meæ acciderant paruitati, ſed ne putetis me fruſtra commemoraſſe, quæ euenire non poſſent, idcirco licet inſipiens fiam, tamen Dominus qui ſecretæ mentis eſt inſpector, nouit non me cauſa iactantiæ, ſed veſtri gratia profectus hoc facere, pauca replicabo de plurimis.

Quotiens me nimijs laudibus efferre co-

Satanæ machinationes aduerſus Antonium uariæ.

nati ſunt, cum à me nomine Domini maledicta reciperent? Quotiens augmenta Nili fluminis ad futura dixerunt, cum à me audirent, & hoc ad veſtram quid pertinet curam? Quotiens miniᵴtantes vt milites armati Scorpionibus, equis, beluis, & varijs ſerpentibus circundederunt me, & domum in qua eram repleuerunt? Cum ego econtra pſallerem, Hi in curribus, & hi in equis, nos autem in nomine Domini Dei noſtri magnificabimur, & ſtatim miſericordia Chriſti fugabantur. Quodam autem tempore cum ingenti luce venientes dixerunt, Venimus Antoni noſtrum tibi præbere fulgorem. Et ego clauſis oculis, quia lucem Diaboli dedignabar aſpicere, orabam, & dicto citius impiorum lumen extinguebatur. Poſt menſes autem paucos, cum me coram pſallerent, & de ſcripturis ſibimet ſermocinarentur tanquam ſurdus non audiebam. Commouerunt aliquando Monaſterium, et ego mente immobili Dominum deprecabar. Sæpe ſtrepitus, ſæpe ſaltationes, ſæpe ſibilos ingeſſerunt, & me pſallente, ſonus eorum in voces flebiles uertebantur.

Credite mi filioli quod dicturus ſum, Vidi aliquando Diabolum celſum corpore, qui ſe Dei uirtutem & prouidentiam auſus eſt dicere & ait ad me: Quid uis ut à me tibi donetur Antoni,

toni, At ego ſpectaculum maximum in os eius ingeminans, totum me in eum Chriſti nomine armatus ingeßi, & ſtatim ille procerus aſpectu, inter medias manus exoleuit. Ieiunanti etiam mihi uiſus eſt ut Monachus, & panes offerens, his ſermonibus ſuadebat ut ueſcerer, & huic aliquid indulgerem corpuſculo, Et tu inquit homo es, & humana fragilitate circundaris, labor paululum conquieſcat, ne ægritudo ſurrepat. Illico luridam faciem Serpentis agnoui, & cum ad conſueta Chriſti munimenta confugerem, tanquam per feneſtram fumus laberetur, euanuit. Auri quoq; decipulam mihi in deſerto frequenter tetendit, quod ideo offerebat, ut aut uiſu irretiret me, aut tactu uapularet me. Nam ſæpe me à Dæmonibus non denego uerberatum. Canebam autem ſic, Nullus me ſeparabit à caritate Chriſti. Ad cuius uocis auditum, in ſe inuicem deſurentes, non meo, ſed Domini fugabantur imperio, qui ait, Vidi Sathanã quaſi fulgur cadentem de cœlo. Hæc ergo filioli Apoſtolici memor eloquij in me transformaui, ut propoſitum ueſtrum nec Dæmonum terror, nec aliqua laßitudo diſſolueret. Sed quoniam ad ueſtram utilitatem multa memorando inſipiens factus ſum, huius rei uobis impertiri cu-

pio notionem, quam veram eſſe nullus ambigat audientium.

Pulſauit aliquando Dæmon Monaſterij oſtium, egrediens video hominem enormi ſublimitate porrectum, caput uſq; ad cœlum. Cum ab hoc, quis nam eſſet, inquirerem, ait: Ego ſum Sathanas. Et ego, quid inquam hic quæris? Reſpondit, Cur mihi fruſtra imputant Monachi? Cur mihi Chriſtianorum populi maledicunt? Et ego: Iuſte faciunt, Tuis enim frequenter moleſtantur inſidijs. At ille ait: Nihil ego facio, ſed ipſi ſe inuicem turbant. Nam ego miſerabilis factus ſum. Rogo. Nonne legiſti, quia defecerunt inimici framea in finem, & ciuitates eorum deſtruxiſti. Nullum iam habeo locum, nullam poſſideo ciuitatem, iam mihi nulla ſunt arma. Per omnes nationes, cunctaſq; prouincias, Chriſti perſonat nomen, ſolitudines ipſæ Monachorum ſtipantur choris. Ipſi ſe quæſo tueantur & me ſine cauſa non lacerent. Tunc ego Dei gratiam cum alacritate miratus, ſic ad eum locutus ſum: Non tuæ veritati, quæ nulla eſt, tam nouam & tam inauditam aſſcribo ſententiam. Nam cum fallaciæ caput ſis, hoc ſine mendacio coactus es confiteri, vere enim IESVS tuas funditus ſurripuit uires, & honore nudatus Angelico, volutaris in ſordibus. Vix dum uerba

Satan fatetur ſuas uires debilitatas per Chriſtum.

com-

compleuerã,et ille ſublimis Saluatoris nomina-
tione deiectus eſt. Quæ ergo iam ô filioli pote-
rit reſidere cunctatio? Quæ trepidatio manebit
vlterius? Quis uos eorũ turbo poterit conuelle-
re? Securæ ſint animæ ſingulorum, non ſibi fin-
gant uanas cogitationes, uana diſcrimina, non
aliquis timeat à Diabolo ſublatum ad præcipi-
tia, ſe poſſe deſerri. Pellatur omnis anxietas, Do
minus enim qui noſtros proſtrauit inimicos, &
manẽs ut promiſit in nobis, à uarijs nos Sathanæ
muniuit incurſibus. En ipſe Diabolus qui huiuſ-
modi cum ſuis ſatellitibus exercet aſtutias, nihil
ſe poſſe contra Chriſtianos fatetur. Iam cura
Chriſtianorum & Monachorum ſit, ne per eo-
rum inertiam uires Dæmonibus præbeantur.
Nam quales nos & noſtras repererint cogita-
tiones, tales ſe nobis præſtare conſueuerunt. Et
ſi quod in pectoribus malæ mentis & pauoris
ſemen inuenerint, quaſi latrones qui deſerta
obſident loca, cœptos cumulant timores, et cru-
deliter imminentes, infœlicem puniunt animam.
Si autẽ alacres fuerimus in Domino, & futuro-
rum bonorum cupido nos ſuccenderit, ſi ſemper
omnia manibus DEI committamus, nullus Dæ-
monum ad expugnandũ ualebit accedere, magis
autẽ cùm munita in Chriſto corda cõſpexerint,
cõfuſi reuertẽtur, Ita et Iob firmatũ in Domino
Diabolus

Diabolus refugit, & inſœliciſſimum Iudam expoliatum fide, uinculis captiuitatis innexuit.

Vna eſt enim ratio uincendi inimicum læticia ſpiritualis, & animæ Dominum ſemper cogitantis iugis recordatio, quæ Dæmonum ludos quaſi fumum expellens, perſequetur aduerſarios potius quam timebit. Non eſt enim neſcius Sathanas ignium futurarum, & æſtuantis gehennæ copioſa nouit incendia. Sed ut mea iam claudatur oratio, illud in finem commemoro. Cum aliqua ſe nobis obtulerit uiſio, audacter requirite quis ſit ille, et unde uenerit, ac ſine mora ſi ſanctorum fuerit reuelatio, Angelica conſolatione timor uertetur in gaudium: Si uero Diaboli fuerit oblata tentatio, fidelis animæ percunctationibus euaneſcet, quia maximum eſt ſecuritatis indicium, interrogare quis nam eſt & unde. Sic & Naue filius auxiliatorem ſuum interrogando cognouit: nec Danielem percunctantem latere potuit inimicus.

Profectus ex Antonij oratione.

Poſtquam Antonius dicendi finem fecit, lætantibus cunctis, in alijs uirtutis cupido exardeſcebat, in alijs infirma refouebatur fides, ex aliorum mentibus falſæ opiniones pellebantur, ex aliorum ſenſibus inanium terrorum pellebatur accenſio, ſimulq; cum iam Dæmonum inſidias

ſidias contemnerent, mirabantur in Antonio tantam gratiam ſpirituum diſcernendorum, quam Domino tribuente perceperat. Erant igitur in monte Monaſteria tanquam tabernacula plena diuinis choris pſallentium, legentium, orantium: tantumq; ieiunandi, & uigiliarum ardorem cunctorum mentibus ſermo eius afflauerat, ut futuræ ſpei auiditate, ad charitatem mutuam & miſericordias indigentibus exhibendas, iugi ſtudio laborarent, qui infinitam regionem quandam, & oppidum à mundana conuerſatione ſeiunctum, plenum pietatis atq; iuſticiæ uidebantur incolere. Quis tantum Monachorum agmen aſpiciens, uirilem illum concordiæ cœtum cernens, in quo nullus nocens, nulla detractio ſuſurronis, ſed multitudo abſtinentium & certamen officiorum erat, non in hanc ſtatim erumperet uocem: Quam bonæ domus tuæ IACOB, & tabernacula tua ISRAEL, tanquam nemora obumbrantia, tanquam paradiſus ſuper fluuios, tanquam tabernacula quæ fixa ſunt à Domino, tanquam Cedri circa aquas?

Dum hæc ita geruntur, quibus indies beatæ vitæ ſtudium creſceret: Antonius manſionem in cœlo poſitam recordans, & præſentis uitæ deſpiciens inanitatem, quaſi parua eſſent quæcunq; iam

q; iam geſſerat, ſeperatus à fratribus inſtituebatur. Cunq; eum ſiue cibum, ſiue ſomnum indulgere corpuſculo, aut alias naturæ neceßitates cogeret humana conditio, miro afficiebatur pudore, quod tantam animæ libertatem, modici carnis termini cohercerent. Nam frequenter cum fratribus ſedens, à cibo qui fuerat appoſitus, memoria eſcæ ſpiritualis abſtrahebatur. Edebat tamen ut pote homo ſæpe ſolus, ſæpe cum fratribus. Et cum hæc mira, ut prædixi ageret cum confuſione animæ, adhibendam magnopere corpori diligentiam perſuadebat dicens, nec corpus eſſe penitus enecandum, ne operatio contra uoluntatem creatoris diſſolueretur, & ob id omne ſtudium animæ conferendum, ne uitijs ſuperata corporis, ad æternas inferni tenebras truderetur, qui nimio indultum ſibi, propter alteros in carne imperium, uindicans domicilium ſuum, ut Apoſtolus Paulus ad tertium cœlum ſubleuaret. Aſſerebat hoc à Saluatore præceptum, in quo ait: Nolite ſoliciti eſſe corpori quid ueſtiamini, & ne quæſieritis, quid manducetis, aut quid bibatis, quia hæc gentes quærunt, ueſter autem pater nouit quod indigeatis his omnibus. Quærite ergo primum regnum DEI, & iuſticiam eius, & hæc omnia adijcientur uobis.

Habendum honorē corpori.

His

His rebus tranſactis, cum perſecutio impijßima Maximiani furore ueſano uaſtaret Eccleſiam, ſanctis martyribus Alexandriam perductis, relicto & ipſe Monaſterio ſecutus eſt futuras Chriſti uictimas, dicens, Pergamus ad glorioſos fratrum triumphos, ut aut ipſi congrediamur, aut ſpectemus alios prælianteſ. Et amore quidem iam martyr erat, ſed cum tradere ſe ultro non ualeret, & ſociari confeſſoribus in metallis uel in carceribus conſtitutis, magna cum cura & libertate ingredientes ad iudicem, exhortabatur, ne terrore impiorum ſubacti, Dominum negarent. Iamq; ſententia coronatos, exultans, quaſi ipſe uiciſſet, uſq; ad locum fœlicis ſanguinis proſequebatur.

Confeßio Antonij eiusq; conſtantia in perſecutione.

Quamobrem motus Iudex ob Antonij ſociorumq; eius conſtantiam, præcepit nullum penitus Monachorum, aut obſeruare iudicium, aut in ciuitate uerſari. Et cæteris quidem omnibus in illa die placuit abſcondi. Antonius autem impauidus neglecto perſecutoris imperio, lauit ἐπενδύτην, id eſt, ſcapulare ſuum. Et alia die ſtans in quodam eminenti loco candente præcinctus ueſte, procedentem iudicem ſuo prouocabat aſpectu, flagrans cupiditate martyrij, oſtēdebatq; nobis contemptorem pœnarum et mortis in Chriſtianis animum perſeuerare debere in

re, in tantum ut contriſtaretur, quia uolenti pati pro DEI nomine, martyrium non dabatur. Sed Dominus qui ſuo gregi parabat Magiſtrum, ſeruauit Antonium, ut inſtitutio, ſicuti factum eſt Monachorum, non ſolum oratione eius, ſed & conſpectibus firmaretur. Nunquam tamen à confeſſorum ueſtigijs ſeparatus eſt, quia maxima circa eos cura & charitatis uinculo colligatus, magis carcerem patiebatur excluſus. Poſtquam autem perſecutionis turbo deſluxerat, et beato Epiſcopo Petro iam ob martyrij gloriam coronato, ad priſtinum Monaſterium regreſſus eſt, quotidianum fidei & conſcientiæ martyrium merebatur, acrioribus ſe ieiunijs uigilijſq; conficiens ueſtimento cilicino intrinſecus, deſuper pellicio utebatur, nunquam corpus lauans, nunquam à pedibus ſordes abluens, niſi dum per aquas tranſire neceſſitas compuliſſet. Nullus deniq; Antonij corpus nudum, antequam moreretur unquam uidit.

Miracula Antonij.

Quodam autem tempore, cum ab omnium ſe amouiſſet oculis, & clauſo Monaſterio neminem omnino ſuſciperet, Martinianus militum præpoſitus, cuius filia immundi ſpiritus infeſtationibus quatiebatur, pulſans oſtium, obſecrabat ut ſuo pignori ſubueniret & exiens Deum pro filia deprecaretur. Tunc ille aperire quidem minime

minime voluit, proſpiciens vero deſuper ait, O homo quid meum poſcis auxilium, Mortalis & ego ſum, & tuæ ſocius fragilitatis. Si autem credis in Chriſtum cui deſeruio, ſecundum fidem tuam ora Deum, & ſanabitur filia tua. Confeſtim ille credens abijt, & inuocato IESV, filiam reduxit incolumem.

Multa & alia mirabilia per illum Dominus operatus eſt, & merito, Qui enim promiſit in Euangelio, Petite & dabitur uobis, inuento qui eius gratiam meretur, accipere ſuam potentiam non negauit. Nam plures vexatorum ante Monaſterium eius clauſo introitu dormientes, fidelibus per eum ad Chriſtum precibus curabantur. Hæc illi multitudo venientium, deſideratam ſolitudinem auferens tædio fuit. Metuens itaq; ne ſignorum copioſa conceſſio, aut ſuos animos extolleret, aut alios plus de ſe quam uidebant in ipſo cogeret æſtimare, ad ſuperiorem Thebaidem pergere cogitauit, vbi nullus eum agnoſceret. Et à fratribus acceptis panibus, ſedebat ſuper fluminis ripam, tranſitum nauis obſeruans. Illo talia cogitante vox ad eum deſuper facta eſt dicens: Antoni quo pergis & quare? At ille intrepide quaſi conſuetam uocem loquentis agnoſceret, reſpondit: Quoniam non ſinunt me quieſcere populi, idcirco ad ſuperio-

rē Thebaidem ire optimum duxi, præcipue quia ea exigor, quæ virtutē meæ puſillanimitatis excedunt. Et uox ad illum ait: Si ad Thebaidem vadas, & ad paſtoralia, vt cogitas, pergas, maiorem ac duplicem ſuſtinebis laborem Si autem vere quieſcere cupis uade nunc ad interius deſertum. Cunq; Antonius diceret, & quis mibi locum auium poterit oſtendere, ignarus enim ſum locorum :confeſtim ei vox quæ loquebatur, Sarracenos indicauit, qui mercandi gratia ad Aegyptum venire conſueuerant, his appropinquans Antonius, rogauit vt ſe pariter adducerent in deſertum. Nullus obniſus eſt, ſed tanquam à Deo miſſum comitem ſuſcipientes, amplexi ſunt eius ſocietatem.

Antonius tranſit in aliam Eremum.

Tribus autem diebus & noctibus itinere confecto, inuenit montem valde excelſum, ab cuius radicibus fons aquæ dulcis labebatur : Et campus baud magnus totum ambiens montem, qui palmis perpaucis, & his neglectis conſitus erat. Hunc Antonius locum quaſi à Deo ſibi offerretur amplexus eſt. Is enim erat quem ſibi ad fluminis ripam ſedenti qui loquebatur, oſtenderat. Et primo quidem accipiens à comitibus panes, ſolus remanſit in monte, nullo alio cum eodem conuerſante.

Quaſi propriam enim domum agnoſcens, babebat

habebat locum illum. Sarraceni quoq; videntes eius fiduciam, optato per eum tranſitu, panes eidem cum lætitia deferebant, nec non palmarum licet mediocri, attamen aliquanto ſolatio reſouebatur.

Exinde cum fratres agnito loco tanquam ad patrem filij, ſolicite alimenta tranſmitterent, videns Antonius quod ob ſuum refrigerium, multis oneroſus labor indiceretur, & parcens etiam in hoc Monachis, rogauit vnum de aduenientibus, vt ſarculum ſibi bis acutum cum frumento deferret. Quibus allatis, circumiens montem hunc grandem, culturæ aptum reperit locum, ad quem deriuata aqua deſuper poterat influere. Ibiq; ſeminauit, atq; exinde annuum ſibi panem laborans, gaudebat quod ſine cuiuſquam moleſtia ex proprijs manibus uiueret in deſerto. Sed cum rurſus etiam illuc quidam uenire cœpiſſent, miſertus eſt laſsitudini eorum & holus in paruo terræ ceſpite coluit, vt poſt aſperum iter aliquando venientes, ſolatio refouerentur, hoc fratrum fuit refrigerium, & paruulam meſſem, quam beſtiæ, quæ propter aquam illuc aduentebant depaſtæ ſunt, è quibus vnam apprehendens dixit omnibus, Cur me læditis, nihil à me læſæ? Abite, & in nomine Domini, ne huc approperetis vlterius. Quis non

Antonius ſuis laboribus vixit.

eredat poſt hanc denunciationem quaſi timentes, nunquam illuc beſtias propinquaſſe. Sic Antonium impenetrabilia montium & deſerti inteſtima captantem, orationibus etiam deditũ, introeuntes fratres magnis vix precibus extorſerunt, ut oliuas & legumen & oleum, quod poſt menſes aliquot miniſtrabant, dignaretur accipere, & ſenili modicum laxaret ætati. Proh nephas quantas ibi conuerſans expertus eſt luctas, vere ſecundum quod ſcriptum eſt: Non illi aduerſus carnem & ſanguinem fuiſſe colluctationem, ſed aduerſum principatus & poteſtates, ab his qui ad eum ingrediebantur, agnouimus. Illic enim tumultus & voces populi, armorumq́; ſonitus, prorſus plenum montem Dæmonum multitudine ſe vidiſſe referebant, ipſum etiam quaſi contra inimicos palam reſiſtentem, & fortiter colluctantem. Qui tamen & aduenientes ſuo refouebat hortatu, & flexis genibus armiſq; orationum, omnem Sathanæ proſternebat exercitum. Admiratione plane dignum eſt, in tam immani ſolitudine vnum hominem, nec Dæmonum quotidianas expauiſſe congreſsiones, nec tantarum beſtiarum quadrupedum ſiue reptilium, diuerſæ ceſsiſſe feritati. Iuſte Dauid cecinit: Qui confidunt in Domino ſicut mons Syon non commouebuntur in æternũ. Immobilem &

Antonij certamen contra Sathanæ copias in Eremo.

lē et tranquillam retinens animi firmitatem, & Dæmones fugabat, & feras, ſicut ſcriptum eſt, ſecum pacificabat. Sed & Diabolus, vt ſupradictus Propheta ait, obſeruans eum, frendebat dentibus ſuis, & ille Saluatoris auxilio, ab vniuerſis tutus perſeuerabat inſidijs. Quadam ergo nocte cum peruigili cura obſecraret Dominum, tantos in Monaſterium eius beſtiarum greges coaceruauit, vt omnes Heremi beluas circum ſe aſpiceret. Quæ cum rictu oris morſum corpori minitarentur, intellexit hoſtis aſtutias, dixitq;: Si à DOMINO in me uobis eſt attributa licentia, deuorate conceſſum, ſi autem Dæmonum huc veniſtis impulſu, ocyus abite, quia Chriſti famulus ſum, Ita factum eſt, & cum iubentis voce omnis beſtiarum multitudo quaſi maieſtatis uerbere cederetur, aufugit.

Antonius verbo fugat beſtias.

Non multi poſt hæc fluxerant dies, & alia oritur cum eodem hoſte certatio. Operante illo (nam ſemper vt venientibus pro his, quæ ſibi detulerant, aliquod munuſculum rependeret, laborabat) traxit quidam ſportellæ quam texebat triciam, ſiue funiculum, Ad cuius motum exurgens, vidit beſtiam pubetenus humanam faciem præferentem, quæ exinde in Aſinam finiebatur. Poſt cuius aſpectum vexillum Crucis in fronte ſua pingens hoc tantum ait, Chriſti ſer-

uus ſuum, ſi ad me miſſa es, non ſugio. Nullum in medio ſpacium, & ſtatim informe prodigium dicto ocius cum ſatellitum turba fugit, & in medio curſu ruens extinctum eſt. Iſta autem exploſi mors atq; enecatio prodigij. Dæmonum erat communis interitus, qui omni ſtudio laborantes, Antonium è deſerto deducere non ualuerunt. Mirandis plus miranda ſuccedunt.

Non grande poſt iſta tempus exceſſerat, & tantarum victoriarum homo fratrum precibus vincitur. A Monachis enim rogatus vt eos dignaretur inuiſere, vna cum his profectus eſt, impoſitis camelo aqua & panibus, quia nuſquam præter Monaſterij locum ex quo hauſerant, potalis aqua per arentem viam reperiebatur. Verum in medio itinere, bibendi ſubſidia defecerunt, Ardor nimius, æſtus intolerabilis, mortem cuncta minitantur. Circueunt, & quærunt ſaltē collectam pluuijs lacunam, nihil prorſus remedij, nihil occurrit penitus ad ſalutem. Camelus quaſi periturus & ipſe æſtuans dimittitur, æſtuans pectus exuritur, & ſitis deſperatione ferueſcit. Mouit ſenem fratrum commune diſcrimen, & vehementiſsime contriſtatus ingemuit.

Dehinc ad ſolita precum auxilia confugiens paululum ab eis ſeceſsit, ibiq; genibus

fixis, ſupplices manus tetendit ad Dominum. Nec mora & ad primas rogantis lachrymas, in orationis loco, fons ebulliens erupit, ibiq; extincta ſiti, & arentia membra refecta ſunt, & plenis uiribus inuentum potant camelum. Ita enim caſu euenerat, vt Camelus errans per Eremum, dum funiculum trahit in quodam lapide eiuſdem alligatione funiculi teneretur. Tandem confecto itinere ad Monachos qui inuitauerant, peruenit, Tunc vero quaſi patri omnes obuiam currunt, & honorifico ſalutatu in oſcula eius & amplexus certatim ruunt. Propoſito feruenti gaudet Antonius, & lætantibus de aduentu ſuo cunctis quaſi xenia de monte portans, ſpiritualia impartitor alimenta. Laudat ueterum ſtudia, hortator nouorum. Sororem quoq; iam vetulam virginem videns, & aliarum puellarum Magiſtram, mira exultatione ſuſtollitur.

Antonius per preces impetrat fontem.

Exinde quaſi diu abeſſet ab Eremo, rurſum feſtinauit ad montem. Plurimis iam ad illum uenientibus, cum etiam vexati à Dæmonibus malo neceſſitatis coacti, auderent deſerta penetrare, quos ille conſolans, & Monachis in commune præcipiens, aiebat, Credite in Ieſum fideliter, mentem à malis cogitationibus, carnem ab immundicijs ſeruate puram & iuxta eloquia diuina, ne ſeducamini in ſaturitate uentris.

Orditur à fide Antonius, ac poſtea fructus fidei enumerat.

Odite vanam gloriam, orate ſæpiſsime, pſallite veſpere & mane & meridie, & mandata ſcripturarum reuoluite. Recordamini geſtorum quæ ſancti quiq; fecerunt, vt exempli memoria animam incitet ad virtutem, refrenet à vitijs. Suadebat etiam, iugi meditatione retinendum Apoſtoli ſermonem, quo ait: Sol non occidat ſuper iracundiam ueſtrã Non tamen ſuper iracundiam ſolũ, occidere non debere Solẽ interpretabatur, ſed & ſuper omnia delicta hominum, ne peccatorum unquam noſtrorum, aut in nocte Luna, aut in die Sol teſtes abſcederẽt. Illius quoq; admonebat præcepti quod dicit: Dijudicate voſmetipſos, & probate, ut rationem diei noctiſq; facientes, ſi in ſe delictum deprehendiſſent, peccare deſiſterent, ſin autem nullus error decepiſſet, perſeuerantes inſtarent potius incepto, quam arrogantia tumidi aut alios contemnerent, aut ſibi iuſticiam uendicarent, iuxta ſupradicti Doctoris eloquium, dicentis, Nolite iudicare ante tempus: magis debere eos Chriſto, cui ſoli occulta patent, reſeruare iudiciũ: Multas eſſe, vt ſcriptum eſt vias, quæ videntur hominibus iuſtæ, ſed fines earum ad profundum reſpicere inferni. Sæpe noſtra non poſſe nos intelligere peccata, ſæpe falli in ratione geſtorum, aliud eſſe Dei cuncta cernentis iudicium, qui

Contra confidentiam operum.

qui non ex ſuperficie corporum, ſed ex mentiũm iudicat arcanis, æquum autem eſſe nos nobis compati, & inuicem onera noſtra portare, vt conceſſo examine Saluatori, proprias conſcientias noſmetipſos dijudicantes intueremur. Nec non præcipiebat magnam eſſe virtutis viam, ſi ſinguli vel obſeruarent quid gererent, vel uniuerſas mentium cogitationes fratribus referrent. Non enim poſſe aliquem peccare, cum relaturus eſſet ad alium, quæcunq; peccaſſet, & ſubire pudorem in publicum turpia proferendi. Deniq; nullum peccantem coram alio peccare etiamſi peccet, tamen teſtem vitare peccati, mentiri magis & negare, & vetus delictum nouo inficiendi augere delicto.

Igitur quaſi ſub oculis agentes noſtris, & cogitatu confundimur & actu ſi omnia referenda faciamus, multo autem magis ſi peccata noſtra fideliter deſcribentes, digeramus in ordinem. Tunc uero annotatio delictorum fratrum videbitur oculis, tunc timebimus peccati maculas, cum conſcientiæ ipſi nos arguent apices. Et quomodo meretricibus membra miſcentes confunduntur ad præſentiam cæterorum, ita & nos erubeſcemus ad literarum ſcripturas, Hæc agamus, hanc uirtutis gradiamur uiam, & corpora mentibus ſubiugantes, pernicioſas Diaboli

Antonius non ſuperbit ex dono curationum infirmitatum.

boli conteramus inſidias. Talibus ſermonibus hortamentiſq; & venientes ad ſe Monachos incitabat ad ſtudium, & patientibus condolebat, pluresq; eorum Dominus per Antonium liberauit.

Nunquam tamen aut de incolumitate curatorum eſt inflatus ad gloriam, aut contriſtatus de obſeſſis adhuc corporibus murmurauit. Magis autem eodem ſemper animo & uultu manens, gratias Deo referebat, ſuadens occupatis, ut correptionem qua vexabantur patientius ferrent. Non enim Antonij aut cuiuſpiam hominum omnino hanc eſſe medicinam, ſed Dei ſolius, qui & quibus uellet, & quo vellet tempore, daret ſanitatem. Ita conſolatione ſua, & uexatos æquanimiter ferre tentationem, & iam liberatos non ſibi, ſed Deo gratias referre docebat.

Frontho liberatus à Sathana precibus Antonij.

Frontho autem quidam uir ex Paleſtinis, qui infeſtiſſimo Dæmonio vexabatur (nam & linguam eius laniabat dentibus, & oculorum nitebatur lumen extinguere) perrexit ad montem, rogabatq; beatum ſenem, vt pro ſe Dominum rogaret, Orauit Antonius, dixitq; ad eum: Vade, & curaberis. Illo incredulo ſibi, & uiolenter ibidem contra præceptum remoranti,

eadem

eadem geminabat Antonius dicens: Hic curari non poteris, egredere & calcata Aegypto ſtatim te miſericordia Chriſti conſequetur. Tandem credidit, & profectus eſt, ac uiſa Aegypto ſecundum promiſſionem ſenis quam ei Dominus oranti reuelauerat, infeſtatio ceſſauit inimici.

Virgo vero quædam quæ à Tripolitanæ regionis ciuitate deuenerat, inauditis ac flebilibus morbis laborabat. Etenim narium purgamenta, oculorum lachrimæ, aurium putridus humor in terram cadens, confeſtim in vermes vertebatur. Augebat calamitatem corpus paralyſi diſſolutum, oculos quoq; peruerſos contra naturam habens, Hanc parentes eius deferentes, cum ad Antonium Monachos ire didiciſſent, credentes in Domino, qui pertinacem ſanguinis fluxum in Euangelio tactu fimbriæ ſtare præceperat, rogauerunt, vt miſerabilem filiæ comitatum ſuſciperent. Illis renitentibus eam uſq; ad Antonium perducere, remanſere parentes foris cum filia debili, apud beatum confeſſorem & Monachum Paphnucium, qui effoßis pro Chriſto oculis ſub Maximiano perſecutore, tali dehoneſtamento corporis plurimum gloriabatur. Peruenerunt igitur ad Antonium Monachi, cumq; de morbo puellæ referre

ſerre diſponerent, relationem eorum ſenis ſermo præuenit, & omnem debilitatis & itineris, uſq; ad ſanctum Paphnucium, cauſam, quaſi ipſe interfuiſſet expoſuit. Rogantibus autem eum Monachis ut parentibus cum filia permitteretur ingreſſus, non conceßit, ſed ait: Ite, & inuenietis puellam ſi non eſt mortua curatam. Et adiecit: Nullus debet ad meam humilitatem peruenire, quia largitio curationum non eſt humanæ miſeriæ, ſed Ieſu Chriſti miſericordiæ, quæ ubiq; in ſe credentibus præſtare conſueuit auxilium. Quamobrem & illa pro qua petitis, ſuis precibus liberata eſt, & cum ad Dominum orarem ego, mihi præſentia ſanitatis eius indulta eſt, dixit, & uerba eius, puellæ incolumitas ſecuta eſt. Nam exeuntes foras ad beatum Paphnucium filiam ſoſpitem, & parentes lætos repererunt.

Aliud miraculum. Non multum autem poſt iſtos dies, cum duobus fratribus introeuntibus ad Antonium aqua in itinere defeciſſet, & uno ſiti mortuo, alter iaceret in terra mortem expectans, Antonius ſedens in monte, celeriter ad ſe duos Monachos uocauit, qui forte ibidem ſunt reperti, & feſtinato præcepit ut lagenam aquæ aſſumentes inuaderent iter, quod ducit ad Aegyptum, dixitq;, Vnus é fratribus huc aduenientibus modo mi-

do migrauit ad Dominum, alter ſi non cucurreritis, addetur. Hoc enim mihi nunc oranti reuelatum eſt. Sic ait, & iuxta præceptum eius Monachi feſtinantes, extinctum corpus inueniunt, terraq; id operientes, alterum refocillatum ſuo iunxerunt comitatui.

Erat autem ſpacium itineris unius diei. Fortaſſe aliquis hoc quærat, cur non antequam moreretur Antonius dixerit, incongruo prorſus Chriſtianis argumento utitur, quia non Antonij, ſed DEI fuit indicium, quia & de recedente quam uoluit ſententiam tulit, & de ſitiente reuelare dignatus eſt, hoc tantum in Antonio mirabile eſt, quod in monte remotiſſimo ſedens, corde peruigili cuncta procul poſita Domino indicante, cognoſceret,

Aliquo rurſus in tempore cum ſederet in monte, & oculos ſubito tendiſſet in cœlum, uidit, neſcio quam animam lætantibus in eius occurſu Angelis, ad cœlum pergere. Cuius ſpectaculi nouitate ſtupefactus, beatum dixit ſanctorum chorum, orauitq;, vt ſibi rei præſentis agnitio panderetur. Et ſtatim uox ad eum facta eſt inquiens, iſtam eſſe Ammonis Monachi animam, qui Nytriæ morabatur, Erat autem Ammon uir grandæuus qui perſeueranter à pueritia, uſq; ad ſenectutem in ſanctitate uixerat, Itinere

Antonius cognoſcit Ammonē quanquā procul ex iſtentem nullo referente mortuum.

nere quoq; dierum 13. ſpacio à Nytria locus in quo ſedebat Antonius diuidebatur, Videntes autem eum Monachi admirantem qui venerant deprecati ſunt, vt cauſam hilaritatis ediceret: Quibus ait: Modo Ammon quieuiſſe, quem propter frequentem eius ad Antonium commeatum, & propter celeritatem indultorum ei à Domino ſignorum optime nouerant, de quibus etiam hoc vnum dicendum eſt. Neceſſe ei fuit aliquando flumen nomine Lycum ſubitis aquis inundatum tranſuadare, rogauitq; Theodorum qui cum ipſo erat, vt paululum à ſuo ſepararetur aſpectu, ne nuditatem corporis inuicem uterq; conſpicerent. Receßit Theodorus. Nihilominus ille ſe ipſum cum nudare uellet, erubuit. Cogitantem autem eum in alteram ripam uirtus diuina tranſpoſuit. Rurſusq; Theodorus, uir & ipſe Deo deuotus, tranſiens ad ſenem, mirari cœpit, quod tam velociter fluuium tranſuadaſſet. Cunq; nihil humoris in pedibus, nihil in ueſtibus eius aquæ conſpiceret, rogauit eum ut tam incredibilem translationem quaſi filio pater exponeret. Nolente illo dicere quæ acciderant, amplexus eſt pedes eius, iurauitq; non ſe dimiſſurum, priuſquam ſibi id quod celabat referret. Videns ergo ſenex contentioſe uincere uolentem fratrem, exegit uiciſsim ab eo, ut nulli

Miraculũ de Ammone per fluuium tranſpoſito.

Hosted by Google

nulli hoc ante ſuam mortem indicaret, atq; ita confeſſus eſt, ſe ſubito in alteram ripam eſſe tranſpoſitum, neq; omnino undis impreßiſſe ueſtigia, Dominici corporis hoc tantummodo priuilegium aſſerens, & eorum quibus ipſe ut Apoſtolo Petro donauerat, vt aquarum lenitati humanum corpus inſiſteret. Hæc autem Theodorus promiſſo tempore non dixit, poſt eius mortem retulit. Monachi ergo quibus dixerat Antonius de morte Ammon, notauerunt diem, & venientibus de Nytria fratribus, poſt dies triginta ſciſcitantes, repererunt illo die illaq; hora dormiſſe Ammon, qua animam eius ferri ſenex viderat, Vtriq; igitur puritatem mentis in Antonio mirati ſunt, quomodo rei tam longe geſtæ ſtatim ad eum fuiſſet perlata cognitio.

Archelaus quoq; comes, cum eum inueniſſet in exteriori monte, rogauit ut oraret pro Policratia Publij filia, quæ in Laodicea erat, admirabili & Chriſto dedita uirgine. Patiebatur enim peßimos ſtomachi & lateris dolores, quos ieiunijs nimijsq; vigilijs cōtraxerat, et erat penitus toto debilis corpore. Orauitq; Antonius, & diem quo oratio fuerat facta annotauit Archelaus. Redit in Laodiceam, & inuenit virginem incolumem. Percunctatus diem ſanitatis,

reperit

reperit tempus medelæ cum annotatione congruere. Et omnes admirati ſunt, agnoſcentes eo tempore illam à Domino fuiſſe à doloribus liberatam, quo orans Antonius pro ipſa, bonitatem Saluatoris inuocauerat.

Sæpe etiam ad ſe uenientium turbarum, ante, dies & menſes, & cauſas prædixit & tempora. Nam quoſdam uidendi eum tantùm deſiderium, alios imbecillitas, nonnullos obſeſſa à Dæmonibus corpora pertrahebant, nemo tamen unquam uexationem aut detrimentum laborioſi itineris conqueſtus eſt, regrediebantur omnes ſpiritali cibo pleni. At ille præcipiebat, non ſuæ laudi hanc admirationem ab eis applicari debere, ſed Domini qui ſui notionem hominibus pro capacitate mortalitatis indulſerit.

Quodam autem tempore cum exiſſet ad exteriora Monaſteria, & rogatus eſſet à fratibus, ut in naui quadam, cum Monachis proficiſcentibus oraret, aſcendit, & ſolus ex omnibus odorem ſenſit teterrimum, aſſerebant cuncti piſcium ſalſorum & caricarum in naui poſitarum hunc eſſe putorem. At ille alierius rei fœtorem ſe ſentire affirmauit. Adhuc loquente illo, adoleſcens quidam poſſeſſus à Dæmone, qui procedens iuxta carinam ſe nauis abſconderat, repente

pente exclamauit. Quo ſtatim per Antonium in nomine Domini IESV CHRISTI curato, intellexere vniuerſi, Diaboli illum fuiſſe putorem.

Alius quoq; ad eum vir inter ſuos nobilis dæmonioſus adducitur, tanta oppreſſus inſania, vt non ſciret ſe eſſe apud Antonium, nec non & corporis ſui ſuperflua cōmederet. Quamobrem, rogatus ſenex ab his qui eum adduxerant, vt pro illo Dominum oraret, intantum iuuenis miſeriæ condoluit, vt tota nocte peruigilans cum eo, aduerſus patientis inſaniam laboraret. Sed cum iam luceſceret, & obſeſſus impetu in Antonium facto vehementer eum impuliſſet, iraſci cœperunt, qui eum adduxerant, cur ſeni feciſſet iniuriam.

Quibus Antonius ait: Nolite alienam culpam iuueni miſero aſſcribere, furor iſte obſidentis eſt non poſſeſsi. Idcirco autem in hanc prorupit dolens hoſtis audaciam, quia Dominus ad aridam regionem ire eum iuſsit, & expulſi Sathanæ indicium iſte aduerſum me impetus fuit. Nulla poſt verba mora, & adoleſcens recepto ſenſu, & gratias agens Deo, & locum vbi eſſet agnouit, & toto Antonium complexans deoſculatus eſt affectu.

Innumera & alia iſtiuſmodi ſigna ſunt,

quæ Monachorum concordi ſæpe relatione cognouimus. Verum non tantum his adbibendus eſt ſtupor, quia multo plus quæ ſequuntur conditionem noſtræ fragilitatis excedunt. Hora ciroiter nona, cum ante cibum orare cœpiſſet, raptum ſe ſenſit in ſpiritu, & ab Angelis in ſublime ferri, probibentibus tranſitum aëris Dæmonibus, cœperunt Angeli contradicentes requirere, quæ eſſet cauſa retinendi, nullis exiſtentibus in Antonio criminibus. Illis vero ab exordio natiuitatis replicare peccata nitentibus, calumnioſa Angeli ora clauſerunt dicentes, non debere eos à natiuitate eius delicta narrare, quæ iam Chriſti eſſent bonitate ſopita: ſi qua autem ſcirent ex eo tempore quo factus eſt Monachus, & Deo ſe conſecraſſet, liceret proferri.

Accuſabant Dæmones multa procaciter mentientes, & cum deeſſent probamenta fallacibus, liber Antonio conſcenſus aperitur. Et ſtatim rediens in ſe, in eo loco in quo ſtare cœperat, hoc ſe rurſum vidit eſſe quo fuerat. Tunc vero oblitus eſcæ ex illa hora noctem gemitu ac lamentatione tranſegit, reputans ſecum humanorum hoſtium multitudinem & colluctationē tanti exercitus, & laborioſum per aërem iter ad cœlum, & hoc Apoſtoli dictum, quo ait: Non

eſt

eſt vobis colluctatio aduerſus carnem,ſed aduerſum principes poteſtatis huius aëris. Qui ſciens aëreas poteſtates ob id ſemper tentare, luctari, & contendere, ne nobis liber tranſitus eſſet ad cœlum, hortabatur monens, Aſſumite arma Dei vt poſſitis reſiſtere in die mala,vt nihil mali habẽs,quod de vobis dicere poſſit inimicus,& confundatur,Nos autem Apoſtolici ſermonis recordemur dicentis,Siue in corpore,ſiue extra corpus neſcio, Deus ſcit. Et Paulus quidem uſq; ad cœlum tertium raptus eſt,ibiq; auditis verbis ineffabilibus, deſcendit : Antonius autem uſq; ad aërem ſublatus, poſt colluctationem liber conſcenſus apparebat. Habebat etiam iſtiuſmodi donum, Si cuius rei ſedens in monte ignarus fuiſſet,& eius ſecum inquireret notionem, oranti ei à Domino reuelabatur, & erat ſecundum quod ſcriptum eſt à Deo doctus. Antonius θεοδίδακτος.

Deniq; cum à fratribus haberetur iſte tractatus,& ab eo ſedulo ſciſcitarentur, quemadmodum ſe poſt corporis ſarcinam, anima gereret,quiue ei locus poſt exitum concederetur, proxima nocte vox deſuper nomen eius inclamitans,ait : Antoni exurge, exi, & vide. Qui exurgens egreſſus eſt,ſciebat enim quibus reſpondere deberet, Et eleuatis ad cœlum oculis, vidit quendam longum atq; terribilem, ca-

put uſq; ad nubes attollentem, vidit etiam pennatos quoſdam euolare cupientes ad cœlum, atq; illum extenſis manibus prohibere tranſgreſſum, è quibus alios apprehenſos elidebat ad terram, alios fruſtra retinere contendens, dolebat ſuper ſe ad cœleſtia transuolare, & maximum gaudium mixtum mœrore, victi victoreſq; tribuebant. Statimq; ad eum vox facta eſt, dicens: Animaduerte quod vides. Et tunc cœpit illuminato corde intelligere, animarum eſſe conſcenſum, & Diabolum prohibentem, qui & ſibi retineret obnoxios, & in ſanctorum quos decipere non poterat, cruciaretur volatu.

His viſionum exemplis incitatus, quotidie ad meliora creſcebat.

Neq;, vero id quod ſibi reuelatum fuerat, cauſa iactantiæ fratribus indicabat, ſed cum orans iugiter DEI laudaret auxilium, interrogantibus compellabatur edicere, nec ſpirituales filios pura in CHRISTO anima occultare quicquam volebat, præſertim cum huiuſmodi ſignorum relatio, & amorem miniſtraret propoſito, & fructum laboris oſtenderet. Nunquam ille aut ira ſubita concitatus patientiam rupit, aut humilitatem erexit in gloriam.

Mores Antonij.

Nam omnes Clericos uſq; ad vltimum gradum ante ſe orare compellens, Epiſcopis quoq;

atq;

atq; Presbyteris, quaſi humilitatis diſcipulus, ad benedicendum ſe caput ſubmittebat. Diaconos vero qui ad eum vtilitatis cauſa veniebant, cum pro adiutorio eorum eis præſentibus diſputaret, ad orandum Dominum ſibi proponebat, non erubeſcens & ipſe diſcere, Nam & interrogabat frequenter eos cum quibus erat, & ſi aliquid ab eis neceſſarium audierat, ſe fatebatur adiutum.

Habebat autem & in vultu magnam gratiam, & admirabile à Saluatore etiam hoc munus acceperat. Si quis enim ignarus eius, inter multitudinem Monachorum eum videre deſiderasset, nullo indicante cæteris prætermiſſis ad Antonium currebat, & animæ puritatem agnoſcebat in vultu, & per ſpeculum corporis, gratiam ſanctæ mentis intuebatur. Nam ſemper hilarem faciem gerens, liquido oſtendebat ſe de cœleſtibus cogitare, ſicut ſcriptura ait: Corde lætante vultus floret, ſed in mœrore conſtituto triſtatur. Ita & Iacob agnouit Laban ſocerum ſuum inſidias ſibi machinantem, dicens ad filias eius: Non eſt facies patris veſtri, ſicut heri & nudiuſtertius. Sic Samuel agnouit Dauid, lætificatos enim habebat oculos, & dentes ſicut lac candidos. Similiter agnoſcebatur Antonius, quia ſemper eandem faciem, inter proſpera &

aduerſa retinens, nec ſecundis extollebatur, nec frangebatur aduerſis. Erat autem & in uultu amabilis, & in fidei puritate mirabilis. Nunquam enim Schiſmaticorum ſe miſcuit communioni, ante quam eorum ſciens prauitatem, atq; transgreßionem, Nunquam Manicheis aut alijs Hæreticis, ſaltem amicabilia verba largitus eſt, niſi tantum ea, quæ eos poſſent ab iniquitatis errore reuocare, denuncians talium amicitias atq; ſermones perditionem eſſe animæ. Sic etiam Arrianos deteſtabatur, vt omnibus diceret, nec iuxta eos quidem eſſe accedendum. Nam cum veniſſent quidam Arrianonitæ, reperta post eorum examinationem infidelißima ſecta, effugauit eos de monte dicens, multò ſerpentibus deteriores horum eſſe ſermones. Mentientibus autem Arrianis aliquando Antonium ita vt ſe credere, admiratus eorum audaciam, & iuſti doloris ira commotus, rogatuſq; ab Epiſcopis atq; vniuerſis fratribus, Alexandriam deſcendit, ibiq; Arrianonitas publico ſermone condemnauit, vltimam hanc eſſe Hæreſin & præcurſorem Antichriſti affirmans, prædicauitq; in populo filium DEI, non facturam, non ex ullis extantibus, ſed proprium & unius cum patre ſubſtantiæ, ne creatura potius aut adoptio aut appellatio uideretur, impium eſſe dicens

Antonius acerrimus hoſtis Hæreticorũ.

Confeßio Antonij & concio contra Arrianos

uel

uel mente concipere,erat quando non erat,cum verbum DEI Deus qui eſt,ſemper Patri ſit coæternus,quia ex eo natus eſt Patre, qui ſemper eſt. Vnde aiebat: Cum Arrianis uobis nulla ſit coniunctio. Quæ enim ſocietas luci ad tenebras? Vos fideliter credentes Chriſtiani eſtis, illi uerbum,id eſt,filium qui ex DEO patre eſt, creaturam docentes,nullo interuallo à gentibus ſeparantur,qui ſeruiunt creaturæ,potius quam creatori,qui eſt benedictus in ſecula. Ipſa mihi credite iraſcuntur elementa, & omnis contra Arrianum furorem ſecundum Apoſtoli dictum congemiſcit creatura, quod ſibi DOMINVM ſuum per quem omnia, & in quo omnia facta ſunt,uideat coæquari. Hæc tanti uiri prædicatio,exprimi non poteſt,quantum ad finem populos roborauerit.

Lætabantur quippe hoſtilem & CHRISTO inimicam Hæreſim anathematizari ab Eccleſiæ columna.Nulla tunc ætas, nullus ſexus domi remanſit. Taceo de Chriſtianis, Pagani quoque & ipſi Idolorum Sacerdotes ad dominicum imperium conuolabant dicentes: Deprecamur ut uideamus hominem DEI, quia hoc apud uniuerſos conſpicuum erat nomen Antonij. Ambiebant quoque ſaltem fimbriam ueſtimenti eius attingere, multum ſibi & tactum pro-

deſſe credentes. Quot tunc Diabolica obſidione & varijs infirmitatibus liberati? Quot ſimulachris erepta ſunt ſpolia? Quanti etiam ab errore gentilium retracti, noſtro iuncti ſunt gregi, tanti certe vt paucorum dierum ſpacio ex Idolorum ſuperſtitione conuerſio, omnem per annum credentium vinceret turbam. Praeterea cum irruentem multitudinem comites repellerent, æſtimantes tædio illi conuentum populi fore, ipſe tranquillo animo dicebat: Nunquid hic cœtus Dæmonum maior eſt turbis? Nunquid obſequentium multitudo colluctatorum in mente noſtrorum cateruis eſt numeroſior? Accidit etiam vt cum eum redeuntem circa portam proſequeremur, à tergo quædam mulier clamitaret dicens: Expecta homo DEI, filia mea atrociſſimo uexatur Dæmonio, expecta obſecro, expecta, ne & ego corruens interеam. Hoc audito admirabilis ſenex, à nobis admonitus, volens tamen & ipſe paululum ſubſtitit. Cunq; appropinquante muliere, puella iaceret exploſa, orauit tacitus IESVM, & ad commiNationem eius, ſtatim ſpiritus impurus egreſſus eſt. Puella incolumi populus in laudibus DEI, mater in gaudio fuit. Ipſe autem lætabatur, quia ad deſideratam ſolitudinem reptabat. Erat autem valde ſapiens, & hoc in ſe

Multi gẽtiles per Antonium conuerſi ad Chriſtum.

miſerabile

Hosted by Google

miſerabile habebat, quia literas non didiciſſet, ingenioſiſſimus tamen & prudentiſſimus, immobilis & manſuetus erat. Antonius rudis literarum.

Aliquando etenim Philoſophi duo gentiles venerunt ad eum, putantes Antonium ſe poſſe decipere. Erat enim in ſuperiori monte. Quos cum vidiſſet, paganos intellexit ex uultu, & procedens ad eos, per interpretem ita cœpit appellare. Quare tam longe ad ſtultum hominem, ſapientes ſe vexare voluerunt. Illis dicentibus non eſſe illum ſtultum, ſed et nimium ſapientem, vigilanter reſpondit: Si ad ſtultum veniſtis, ſuperfluus eſt labor veſter: Si autem putatis me ſapientem eſſe, & ſapientiam habere, bonum eſt, imitamini quæ probatis, quia bona conuenit imitari. Si ego ad vos veniſſem, vos imitarer, ſed quia vos ad me quaſi ad ſapientem veniſtis, eſtote ſicut ego ſum Chriſtiani. Abſceſſerunt Philoſophi vtrumq; mirantes, & acumen ingenij & Dæmonum expulſiones. Acumen ingenij in Antonio.

Alios quoq; ſimiliter mundi ſapientes, qui eum irridere cupiebant, quia literas ignoraret, tali diſputatione colligauit dicens: Reſpondete mihi, quid prius eſt, ſenſus an literæ? Et quid cuius exordium? Senſus ex literis, an literæ oriuntur ex ſenſu? Illis aſſerentibus, quia ſenſus eſſet auctor atq; inuentor literarum: ait, Igitur Vtrum ſenſus an literæ priores.

tur ſi cui ſenſus incolumis eſt, hic literas non requirit. Quis præſentium poſt hanc colluctationem non exclamauerit, cum obſtupuerint & ipſi qui uicti ſunt, tantam in imperito literarum ſagacitatem animi admirantes. Neq; enim ut in ſolitudine & montibus uerſatus, atq; omnem ibidem exigens uitam, agreſtis & rudis erat, ſed iucundus atq; affabilis, ſermonem ſecundum Apoſtoli præceptum diuino conditum ſale proferebat, ita ut inuidia careret, & amore omnium potiretur.

Aſſertio Chriſtianæ doctrinæ contra Philoſophos.

Inter hæc quaſi parum eſſet, bis gentilitatem fuiſſe ſuperatam, & tertio uenerunt uiri, omnis ſecularis prudentiæ nube cæcati, atq; uniuerſis Philoſophiæ ſtudijs, artium ſuarum æſtimatione doctiſsimi. Hi cum rationem ab eo exigerent fidei, quam in Chriſto habemus, & niterentur arguta ſophiſmatum interrogatione, de diuina Cruce eum illudere, intra ſilentium paululum uoce compreſſa, primum eorum miſeratus errorem eſt, Deinde per interpretem, qui eius uerba diligentiſsime in Græcum ſolebat exprimere ſermonem, ita exorſus eſt, dicens: Quid pulchrius eſt, quidue honeſtius, Crucem colere, an adulteria, parricidium uel inceſtum his aſſignare quos colitis, cum in altero contemptus mortis inſigne uirtutis ſit, in altero turpis religio

gio ſit obſcenitatis Magiſtra? Quid melius eſt dicere, quod DEI uerbum manens ut erat, ob ſalutem noſtram humanum corpus aſſumpſerit, ut ſocietate mortalitatis nos ueheret ad cœlum, participeſq; naturæ cœleſtis efficeret, an, ut ipſi aſſeritis, diuinæ mentis hauſtum, ad terrena ueneranda caput ſubmittere, & pecudum atq; Serpentũ formis cœleſte numen includere? Quo ore Chriſtianorum credulitatem audetis irridere, dicentium Chriſtum filium Dei ſine ſui detrimento, & cœpiſſe eſſe quod non erat, et manſiſſe quod fuerat, cum ipſi animam de cœleſtibus detrahentes, non tantum hominum, ſed & pecudum ſoleatis ſepire corporibus. Chriſtiana credulitas pro ſalute mundi Deum ſuum ueniſſe teſtatur, uos uero innatam animam prædicantes, ultra citroq; transfertis. Chriſtiana fides quæ omnipotentiam DEI clementiamq; ueneratur, conſequenter incarnationem dicit DEO fuiſſe poßibilẽ, ita tamen ut non euacuauerit humiliatio dignitatẽ, uos qui animã ſplendidißimo Dei fonte manantẽ turpiter decidiſſe iactatis, qui mutabilẽ et conuertibilem eam poſt ſui diminutionẽ audetis aſſerere, iam illã quoq; naturã dominam ſeculorum, per animæ contumelias impia lingua temeratis, Imago enim quæ ſecundũ nos

naturalem

naturalem ſimilitudinem ſui retinet auctoris, cui una ex quo defluit eademq; ſubſtantia, humilitates proprias & iniurias conſequenter ad ſuam originem remittit.

Igitur animaduertite contumelias animarum, ad patrem ut appellatis earum, per ueſtram blaſphemiam redundare. Crux Chriſti Domini Dei noſtri nobis ingeritur. Rogo, quæ hic eſt religionis obſcenitas? Nonne potius eſt crucem, aut alicuius generis mortem ab iniquis hominibus illatam patienter ſuſtinere, quàm Iſidis plangere poſt Oſirim uagos incertoſq; diſcurſus. Pudeat quæſo uos inſidiarum Typhonis, pudeat Saturni fugæ & deuorationis crudeliſsimæ liberorum. Erubeſcite parricidium Iouis & inceſtum, erubeſcite raptum eius & coitum mulierum atq; puerorum. Ille, ſicut ueſtri fingunt Poetæ, ad explendum immaniſsimæ libidinis furorem, molles dedit in amore uagitus, ille in Dianæ fluxit ſinus, ipſe amator & preciū, ille modulatus ales Lædeos petiuit amplexus, ille in proprium ſœuiens ſexum regium puerum miniſtris auibus polluit. Hæc uos creditis, hæc colitis, hæc ſunt ueſtrorum ornamenta templorum. Aequo, deprecor pro ueſtra ſalute, dicta penſate iudicio, Cuncta an nihil libris credenda ſunt Chriſtianis? Si nihil, nec Crucis quoq; cui detra-

detrahitis nomen agnoſcitis? Si uniuerſa cre‑denda ſunt, cur cum in iiſdem libris Cruci re‑ſurrectio copuletur, paßionem diuinam ſtolido laceratis eloquio, & non ſtatim iungitis cæco‑rum uiſum, ſurdorum auditum, claudorum greſ‑ſum, lepræ emundationem, ſeruiens ambulanti Deo ſuo mare, Dæmonum fugas, reſurrectionem mortuorum, & defunctorum ab inferis reditus? Hæc omnia ſcripturis quas interpolatis inſerta ſunt, & iiſdem uoluminibus continentur præ‑conia maieſtatis & mortis.

Quamobrem odio quo imbuti eſtis ab‑iecto, inuenietis ilico & Deum uerum eſſe IE‑SVM, & ſalutis humanæ gratia fragilem aſ‑ſumpſiſſe naturam. Veſtram tamen nobis (ſi non pudet) narrate religionem, ſed quas (ô er‑ror infœlix) poteritis referre culturas de tanta rerum fœditate atq; uecordia? Niſi forte, ut audio, fabulis aſſeritis Deorum ueſtrorum, & obſcenitates & crudelitates, & uanitates, & mortes, tegentes eas allegoricis uelaminibus, Liberum raptum terram Proſerpinæ, ſemiclau‑dum Vulcanum & debilem ignem, Iunonem aërem Apollinem Solem, Dianam Lunam, Nep‑tunum maria, & libidinum principem Iouem ætherem interpretantes. Nec poſt hanc excu‑ſationis procacitatem, DEVM, ſed creaturas con‑

Honor creatoris non dandus creaturis.

contempto creatore ſuſpicitis. Quia ſi pulchritudo vos elementorum ad ſuam traxit venerationem, modum fas erat cuſtodire & oportebat mirari tantum non colere, ne facturæ veneratio creatoris eſſet iniuria. Nam ſecundum iſtiuſmodi, quam vos ſequimini, ratio eſt præpoſtera atq; peruerſa, & architecti honor migrauit ad domum, & Medici ſcientia ad remedia conferetur, omnium quoq; artificum merita vel laudes ad opera transferentur. Quid ad hæc dicitis, vt agnoſcamus quæ ſit Crucis ridiculæ vobis ignominioſa confuſio? Hac diſputatione conuertentibus inter ſe Philoſophis oculis, ſimulq; muſsitantibus, ſubridens Antonius rurſum per interpretem ait. Perdurum nanq; cuncto videtur operi, quotiens iuſto vniuerſæ rei tenore calcato, labris merita, factis magis quam factoribus aſtruuntur. Elementa quidem vt memoraui ex ipſo conſpectu ſuam comprobant ſeruitutem. Sed quoniam vos obſeruatione dialectica, neceſſaria vt putatis quæq; colligitis, hoc quoq; artificio, etiam nos noſtram religionem compellitis affirmare. Reſpondete mihi, Cognitio DEI quemadmodum manifeſtius approbatur, per lectionem verborum, an per operationem fidei? Et quid antiquius eſt, operatio fidei, an diſputatio per argumēta procedens? Illis reſpondentibus firmiorem

vera ſermonibus operationem eſſe, et hanc liquidam de Deo cognitionem, bene eos & ipſe dixiſſe conſenſit, quia operationem quæ ex fide deſcendit animi generare affectus, dialecticã vero ex artificio componentium ſumpſiſſe oppoſitionis exordia. Cum ergo ait, operationem fidei animo ſitam quis habuerit, ſuperflua erit verborum compoſitio, per quam conceptam ſenſu noſtro credulitatem tentatis euellere & tamen ſæpe noſtras explicare intelligentias non valetis, Ita ſolidiora ſunt mentis opera, quam Sophiſmatum fraudulenta concluſio.

Nos Chriſtiani myſterium vitæ noſtræ, non in ſapientia mundi habemus repoſitum, ſed in virtute fidei, quæ nobis à DEO tributa per Chriſtum eſt. Hanc orationis meæ veritatem, rerũ quotidie quæ geruntur ordo commendat, vobis imperitis & literarum veſtrarum ignaris ad DEI cognitionem, eius ſolum verba ſufficiunt. Ecce nos tot gentilitatis gregibus abſtracti in vniuerſum orbem quotidie propagamur, vobis vero poſt aduentum Domini, nodoſæ ſophiſmatum defecerunt verſutiæ. Ecce nos ſimplicem Chriſti fidem docti Idolatriam debellauimus, & per prædicationem ignominioſæ Crucis, aurata templa ceciderunt. Vos ſi poteſtis, oſtendite qua contexione verborum gen-

Collatio Chriſtianæ doctrinæ & fidei cum gentilitate.

tilitatem Chriſto præponere ſuaſeritis. Per omnes iam terras Deus Dei filius Chriſtus eſt agnitus, nihil eloquentia ſophiſmatum, nihil diſputatio Philoſophiæ multitudini poteſt obeſſe credentium. Crucifixum nominamus & uniuerſi Dæmones quos uos ut deos colitis rugiunt, atq; ex obſeſſis corporibus ad primum Dominicæ crucis ſignum fugantur, Vbi ſunt illa fabuloſa oracula? ubi Aegyptiorum incantationes? Quo magorum profecêre carmina? Certe tunc uaſtata ſunt omnia, cum de ſua cruce mundo Chriſtus innotuit. Nihilominus uos prætermiſſis debilitatorum cateruis, glorioſam Ieſu mortem irridere conamini. Illud autem quale eſt, quod nunquam infeſtatione regali concuſſa gentilitas, imò ſeculo cara, & hominum præſidijs fulta iam corruit.

Chriſtiani quanto magis premuntur, eo magis florent.

Nos famuli Chriſti quo plus premimur, eo magis aſſurgimus & floremus. Veſtra ſimulachra ornatis quondam ſepta parietibus, iam uetuſtate collapſa ſunt. Chriſti uero doctrina quæ uobis ſtultitia uidetur et ludus, licet tyrannica perſequentium principum tentamenta pertulerit, licet uarijs ſit incurſata terroribus, nullo tamen terrarum orbe concluditur, nullo gentium barbararum fine prohibetur. Quando enim diuinæ ſcientiæ tantus ſplendor illuxit?

Quando

Quando tot ſimul conuenere virtutes? Continentia in matrimonio, virginitas in Eccleſia, floret in martyrium pro Domino ſuo glorioſa conſtantia, quorum omnium Crux CHRISTI principium eſt. Cum interim vos inter tantos virtutum choros, Syllogiſmorum retia tenditis, & veram rerum lucem tenebroſis conamini argumentationibus obuoluere.

Ecce nos (vt dixit Doctor noſter) non in gentili perſuaſione, ſed in fide apertiſsima ſuademus, quæ verborum affirmationem præuenire conſueuit. Aſſunt quippe patientes à Dæmonibus uexati, quos cum in medium produxiſſet, verba repetiuit dicens: Nunc vos collectionibus veſtris, & quo vultis malefico carmine Deos veſtros quos putatis expellite, ſin autem non poteſtis, victas ſubmittite manus, & ad Chriſti trophea confugite, & ſtatim Crucifixi credulitatem maieſtatis potentia proſequetur. Dixit, & inuocato nomine IESV, cum uitale ſignum in ſacro numero Trinitatis preſsiſſet in frontibus, uana præſentium Philoſophorum confutata ſapientia eſt. Expauerunt enim ſtupentes hominem, cui poſt tantum ingenium affflueret ſignorum diuina largitio. At ille vniuerſa Chriſto qui curauerat aſſcribens, vſus eſt affatu reciproco, & ait: Nolite me putare his ſanita-

Confirmat doctrinam Chriſti miraculis.

tem dediſſe, Chriſtus per ſeruos ſuos facit iſta miracula. Credite & vos, & videbitis, quia deuota Deo fides, non eloquentiæ vanus tumor talia ſigna meretur. Confugite ad Crucifixi legem, noſq; eius imitamini famulos, & hoc ſcientiæ fine contenti; nulla deinceps ſecularis imprudentiæ argumenta quæretis.

Hactenus Antonio dicente, miro Philoſophi ſtupore perculſi, & cum honorifico ſalutatu ab eo recedentes, multum eius ſibi fatebantur profuiſſe conſpectum. Hoc in eo viro mirabile eſt, vt hominem in extremo mundi limite conditum, & fauor principum, & omnis celebraret aula regalis. Nam & Conſtantinus Auguſtus, & eius liberi Conſtans atq; Conſtantius talia cognoſcentes, crebro ad eum quaſi ad patrem miſſis literis obſecrabant, vt reciprocis eos ſcriptis hilararet. At ille eiuſmodi manens, qualis & ante quam literæ ad eum venirent fuerat, nec ſalutatione principum mouebatur, & tanquam non acceptis literis conuocatis Monachis aiebat: Reges ſeculi ad nos miſerunt Epiſtolas, quæ hic Chriſtianis adhibenda miratio eſt? Licet enim diuerſa ſit dignitas, attamen eadem naſcendi moriendiq; conditio eſt. Illa ſunt veneratione omni percolenda, illa toto animi affectu retinenda ſunt quod hominibus Deus legem

Cæſaribus carus Antonius.

gem

gem ſcripſerit, quod per filium ſuum proprijs Eccleſias ditauerit eloquijs. Quæ Monachis eſt ratio cum Epiſtolis regum? Cur accipiam literas, quibus conſueta neſciam reddere ſalutationis obſequia?

Igitur rogatus ab vniuerſis fratribus, vt Chriſtianos Reges ſuis literis refrigeraret, ne ſcilicet per ſilentium eius exaſperarentur, ad ſuſceptas Epiſtolas conuenienter reſcripſit. Laudauit primum quod Chriſtum colerent, deinde ſalutaria perſuaſit, ne magnam putarent regiam poteſtatem, ne præſentis carnis imperio tumentes, ſe homines eſſe neſcirent, & iudicandos à Chriſto obliuiſcerentur. Ad poſtremum clementiæ circa ſubiectos & iuſtitiæ, curam quoq; inopum admonuit, atq; vnum ſempiternum eſſe regem omnium ſeculorum Ieſum Chriſtum Epiſtolis teſtatus eſt. His principes ſuſceptis vehementiſſime lætabantur.

Literæ Antonij ad Reges Chriſtianos.

Sancta quoq; apud cunctos Antonij flagrabat opinio, ita vt eius ſe filios cuperent nominari. Magna etenim cum aduenientibus affabilitas, omnium in ſe ſtudium conuerterat. Poſtquam ergo gentiles confutati, Reges admoniti, fratres ab eo ſunt conſolatione recreati, ad interiorem montem et ad rigorē ſolitum regreſſus eſt, ibiq; ſæpe cū introeuntibus deambulans, ac

reſidens ſtupebat, ſicuti in Daniele ſcriptum eſt, & interiectis horarum ſpacijs conſequentia reſpondebat, vt intelligeretur aliqua reuelationis vidiſſe ſecreta. Nam in monte poſitus, ea quæ in Aegypto longe gerebantur præuidens, Epiſcopo Serapioni ibi conſtituto narrauit.

LAMENTABILIS SEquitur viſio, & omni lacrymarum fonte plangenda.

Antonij viſio de Mulis euertentibus altare Domini.

CVm enim cum fratribus circa ſe ſedentibus operaretur, intente fixit oculos in cœlum, gemens atq; ſuſpirans.

Et poſt aliquantum ſpacium reuelationis incœptæ nimio dolore contremuit, & ſtatim fixis genibus ante DEI vultum prouolutus orauit, vt clementia ſua futurum auerteret ſcelus. Succedunt orationi lachrymæ, metus ingens inuadit præſentes, obſecrant vt tantæ calamitatis exponeret viſionem. Singultus occupant vocem, lingua fletibus præpeditur, & in medio conatu ſermo gemitu interrumpitur. Vix tamen cum vociferatione fluctuoſa ait: Melius erat ô filioli impendens piaculum cita morte lucrari. Sic incipiens rurſum lachrymis uincitur, & inter ægra ſuſpiria tandem pectori commodans uocem, Magnum, inquit, quoddam

&

& vniuerſis ſeculis inauditum imminet nephas. Magno fides catholica turbine ſubuertetur, & homines iumentis ſimiles CHRISTI ſancta diripient.

Vidi enim Altare Domini Mulorum, circundatum multitudine, qui crebris calcium ictibus omnia diſsipabant: Hæc eſt cauſa gemituum quos audiſtis. Et facta eſt vox Domini dicens: Abominabitur Altare meum, nec mora, viſionem ſequitur effectus. Nam poſt annos duos, ſæua Arrianorum irrupit inſania. Tunc Eccleſiarum rapinæ, tunc diuinorum temeratio vaſorum, tunc pollutis Ethnicorum manibus ſacra polluta ſunt miniſteria, tunc Paganorum opificum præſidia aduerſum Chriſtum comparata cum aſſumptione palmarum, quod Idolatriæ apud Alexandriam inſigne eſt, ad Eccleſiam pergere compellebantur Chriſtiani, vt Arrianorum populi crederentur. Proh ſcelus, horret animus replicare quæ geſta ſunt: Virginum matronarumq; ereptus pudor, ſanguis ouium Chriſti in Chriſti templo effuſus veneranda reſperſit Altaria, baptiſterium pro voluntate gentilium pollutum eſt. Nihil defuit, viſionis veritatem monſtrauit effectus, quod calcitrantium mulorũ indiſciplinatio, Arrianorum eſſet impietas. Sed iſtam triſtitiam conſequentis re- Arrianorũ furor.

uelationis proſperitate conſolatus eſt, & ait: Nolite filioli mœrori vos penitus cedere, vt enim iratus eſt Dominus, ſic rurſum miſerebitur, & ſuum cito Eccleſia recuperabit ornatum, eoſq; qui in perſecutionibus fidem Domini ſeruauerint, ſolito videbitis fulgore relucentes. Reuertentur ad foueas ſuas Serpentes, & religio longius propagabitur, tantum videte ne fidei veſtræ ſinceritas Arriana labe ſordeſcat. Non Apoſtolorum, ſed Dæmonum & patris eorum Diaboli iſta doctrina eſt, ob id per inſipientiam iumentorum, ſimilis pecudum, eorum expreſſus eſt animus. Huc uſq; Antonius. Sed nos minime conuenit diffidere, tam grande miraculum per hominem potuiſſe oſtendi. Saluatoris enim promiſſio eſt, ita dicentis: Si habueritis fidem ut granum Sinapis, dicetis huic monti, transfer te, & transferetur, & nihil impoſſibile erit uobis. Et iterum: Amen amen dico uobis, omne quod petieritis Patrem in nomine meo, dabit uobis, Petite & accipietis. Ipſe enim ſuis diſcipulis & vniuerſo credentium gregi, nunc ſubiectionem Dæmonum, nunc uariarum infirmitatum pollicens curationem, aiebat: Gratis accepiſtis, gratis date. Nunquid ſuæ uirtutis imperio curabat Antonius? Nunquid ſuæ poſſibilitatis

bilitatis arbitrabatur eſſe quod fecerat? Orationibus non præceptis Dæmones morbiq; ceſſerunt, & ad Chriſti Dei noſtri nominationem, ſemper vniuerſa perfecta ſunt. Nemo ſapientium, ſanitatum admirationem aſſcribat Antonio, ſed DOMINO IESV, qui ſolitam erga creaturas ſuas exhibens beneuolentiam, nunc quoque per electum famulum ſuum indulgenter exercuit. Antonius tantum orabat, & ob uitæ eius merita, cuncta DOMINVS largiebatur.

Sæpe autem & contra uoluntatem ad exteriorem montem à fratribus perducebatur. Et cum Iudices qui ad interius archiſterium propter aſperitatem itineris, & ob ſequentium multitudinem & horridam ſolitudinem ire non poterant, precario quærerent, ut eius fruerentur aſpectibus, nec impetrare poſſent, quia moleſtiſſime ferebat vexationem diſcurſuum. Ipſos catenatos quos vigor publicus conſtrinxerat, ad eum deſtinabant, ſcientes tales ab Antonio non poſſe contemni, quorum fletibus ſuperatus, pertrahebatur ad exteriorem montem, agnoſcens laborem ſuum utilem miſeris fore. Suadebatq; iudicibus, qui eum inuitauerant, vt in ſententia proferenda, & odio & gratiæ, Dei timorem anteponerent, nec ignorare

Qualia præcepta dederit Iudicibus Antonius.

rare eos debere quod ſcriptum eſt: Quocunq; iudicio iudicaueritis, in eo iudicabitur de vobis. Attamen inter medios ſermones caræ ſibi ſolitudinis recordabatur. Poſt coactam itaq; præſentiam, quam ducis preces, & quod verius eſt, miſerorum fletus extorſerat, poſt ſalutaria monita, poſt reorum cōdemnationē, quorundam vero & abſolutionem, poſtulanti duci vt paulo largius eidem ſuam præſentiam indulgeret, ait, non poſſe ſe diutius ibidem morari, grato uſus exemplo, quod ſicuti piſces ab aqua extracti, mox in arenti terra morerentur, ita & Monachos cum ſecularibus retardantes, humanis ſtatim reſolui confabulationibus. Ob id ergo inquit conuenit vt piſces ad mare, ita nos ad montem feſtinare, ne tardantibus nobis aliqua propoſiti ſuccedat obliuio. Prætenta hominis ſapientia dux miratus, iuſtam de eo tulit veramq́; ſententiam, dicens: Vere iſtum eſſe Dei famulum, nec in ruſtico homine potuiſſe tantam aliquando ineſſe ſapientiam, niſi diuino amore regeretur.

Miraculū de iudice perſequente Chriſtianos.

Præterea cum Balacius qui ſub Neſtorio præfecto Alexandriæ, iniquitatis ſtudioſiſſimus fautor, CHRISTI Eccleſiam perſequeretur, vt animo ueſano virgines Monachoſq; nudatos verberaret in publico, ad eum Antonius literas miſit.

miſit, quarum iſta ſententia eſt: Video iram DEI venientem ſuper te, deſine perſequi Chriſtianos, ne te ira occupet, quæ proximum iam tibi minatur interitum. Legit infœlix Epiſtolam & irriſit, atq; in eam expuens proiecit in terram, portitores quoq; multis afficiens iniurijs, Antonio talia renunciari præcepit. Quoniam cura tibi tantopere Monachorum eſt, etiam ad te mei vigoris tranſiliet diſciplina. Sed confeſtim minitatorem oppreßit ſupplicium, & poſt quinq; dies os effrenatum ultio diuina compeſcuit. Egreditur enim ad primam manſionem Alexandriæ quæ appellatur Chereum, cum ſupradicto Aegypti præfecto Neſtorio, uehuntur equis, quos inter omnes Balatius cuius erant, manſuetißimos nutrierat. Cum ergo pariter ſolito ſibimet equi alluderent, mitior quo Neſtorius uehebatur, morſu repentino Balatium decußit in terram, ac ſic in eum inhians femora eius lacerauit atq; corroſit, ut ſtatim relatus ad ciuitatem poſt tertium diem moreretur, uniuerſiq; agnoſcerent minarum ab Antonio prædictarum effectum quantotius conſecutum, digno perſecutoris fine completo.

Cæteros ad ſe uenientes mira cum modeſtia Antonius admonebat, ut oblita ſeculi dignitate, remotioris uitæ beatitudinem appeterent.

Si qui autem maiori poteſtate premebantur, nec poterant obtinere iuſticiam, ita eos obnixe deſendebat, vt ipſe pro illis pati videretur iniuriam. Multis utilis ſuit præclari ſenis oratio, multi magnis diuitijs & altiori gradu militiæ derelicto, eius adhæſere curriculis. Et ut infinita breui ſermone comprehendam, bonum Aegypto medicum Chriſtus indulſerat. Quis non triſticiam apud Antonium mutauit in gaudium? Quis non iram uertit in pacem? Quis orbitatis locum, non ad eius temperauit aſpectum? Quis non mœrore pauperatis quo premebatur abiecto, ſtatim & diuitum deſpexit opulentias & in ſua lætatus eſt paupertate? Quis poſt laßitudinem Monachus non eius uegetatu hortatus eſt? Quis adoleſcentiæ ætatis accenſus ardoribus, non ex eius admonitu pudicitiæ amator fuit? Quis uexatus à Diabolo ſine medela rediјt? Quis inimici cogitationibus diſtractus, non cœca tempeſtate ſopita ſereno regreſſus eſt animo? Sciebat enim quo quiſq; laboraret incommodo, & ex uitæ meritis diſcretionem ſpirituum agnoſcens, adhibebat uerborum, prout erant uulnera, ſanitatem. Vnde effectum eſt, ut poſt eius doctrinam omnes Diaboli panderentur inſidiæ. Multæ quoq; ad eius conſpectum deſponſatæ puellæ, ab ipſo pe-

ne thalamo recedentes in Eccleſiæ matris gremio conſederunt. Quid plura? Totius orbis homines ad eum confluebant, & uniuerſarum gentium uarietas bellicoſiſſimum contra Dæmones uirum conſpicere geſtiebant. Nullus ſe fruſtra illuc ueniſſe conqueſtus eſt, omnibus delectabile atq; iucundum laboris commercium fuit, Fatigatio enim itineris emolumentum uiatici reportabat, ſicut rei probauit effectus. Nam poſt reſolutionem eius, quaſi communi funere orbitatis excepto, proprium ſinguli parentem luxerunt. Quis autem finis uitæ eius fuerit, dignum eſt & me commemorare, & uos cum deſiderio audire, quia & hoc in eo imitabile cunctis fuit, Iuxta conſuetudinem ad uiſendos fratres, qui in exteriori monte erant, uenit, ibiq; à diuina prouidentia de ſua morte condiſcens, ita exorſus eſt dicens: Vltimam filioli patris audite ſententiam, non enim arbitror quod in hoc ſeculo iterum uos uiſuri ſimus. Cogit conditio naturæ, ut poſt centenarium numerum, quem annis quinq; ſupergredior, iam reſoluar. Ita locutus audientium pectora contriſtauit, gemitus lachrymæq; dicta mœrentia conſecutæ ſunt. Amplexabantur eum uniuerſi, quaſi iam de ſeculo receſſurum. At ille tanquam

Antonius 105. annorum.

aliena

aliena deſerens, ad propriam patriam profectu-rus magna cum lætitia præcipiebat, deſidiam inſtituto non debere ſurripere, ſed tanquam quotidie morituros, ut ante prædixerat, à ſordidis cogitationibus animam cuſtodire, & omnem æmulationem ad ſanctos quoſq; conuertere, ad Meletianos uero Schiſmaticoſq; ne prope quidem accedere. Scitis enim, aiebat, eorum antiquam peruerſitatem, neq; cum Arianis communionem iungamini, quia impietas eorum iam omnibus manifeſta eſt. His etiam illud addebat, nullum debere Christianum, cum ſeculi uiderit poteſtates pro Arianorum & Meletianorum pugnare nequitia, à CHRISTI territum diſcedere ueritate, mortalium illam eſſe defenſionem, nec diu fallacem permanere poſſe fantaſiam. Quapropter aiebat, cuſtodienda eſt pia fides in CHRISTO, & Patrum religioſa traditio, quam ex ſcripturarum lectione, & crebro meæ paruitatis didiciſtis admonitu.

Monet cauendos Hæreticos.

Hortatur ad fidei perſeuerantiam.

Finito ſermone, fratres eum uehementiſſime retardabant, glorioſo patris cupientes termino decorari. Sed multas ob cauſas quas & ſilentio demonſtrabat, præcipue tamen ob præſumptam Aegypti conſuetudinem contradixit. Mos etenim Aegyptijs eſt, nobilium & præcipue beatorum martyrum corpora, linteamine quidem

Mos Aegyptiorũ in conſeruandis defunctorũ corporibus.

quidem obuoluere, & ſtudium funeri ſolitum non negare, terra uero non abſcondere, ſed ſuper lectulos domi poſita reſeruare. Hunc honorem quieſcentibus reddi, inueterata conſuetudinis uanitas reddidit. De hoc Antonius ſæpe & Epiſcopos deprecatus eſt, ut populos Eccleſiaſtica conteſtatione corrigerent, & laicos uiros ac mulieres rigidus ipſe conuenit, dicens, nec legitimum hoc eſſe, nec Deo placitum, quippe cum Patriarcharum & Prophetarum ſepulchra, quæ ad nos uſq; perdurant, hæc facta conuincerent. Dominici quoq; corporis exemplum oportere intueri iubebat, quod in ſepulchro poſitum lapide uſq; ad reſurrectionis diem tertium clauſum fuerit, atq; his modis uicium circa defunctos Aegypti, etiamſi ſancta eſſent corpora coarguebat dicens: Quid maius aut ſanctius corpore poteſt eſſe Dominico? Quod iuxta conſuetudinem gentium cæterarum, humo conditum eſſe ſcimus. Hæc iuſta perſuaſio multorum inſitum euellit errorem, & repoſitis in terra cadaueribus, Domino gratias pro bono magiſterio retulerunt.

Contra reliquias ſanctorũ.

Metuens ergo conſuetudinem ſupradictam, ne eodem etiam circa ſe laberentur errore, celeriter ualedicens Monachis qui confluxerant, ad amicum uirtutis habitaculum repedauit.

uit. Poſt menſes autem paucos, cum non mediocre incommodum ſenilia membra turbaſſet, vocatis ad ſe duobus fratribus, quos ibidem ante quindecim annos, modico interuallo ſeiunctos inſtituerat, quiq; ei iam ſeni cœperant miniſtrare, ait.

Poſtrema con[illegible] Antonij.

Ego quidem filioli ſecundum eloquia ſcripturarum patrum gradior uiam, iam enim Dominus me inuitat, iam cupio uidere cœleſtia, ſed uos ô uiſcera mea admoneo, ne tanti temporis laborem repente perdatis. Hodie vos religioſum ſtudium arripuiſſe arbitramini, & cœptæ uoluntatis fortitudo ſuccreſcet. Varias Dæmonum noſtis inſidias, uidiſtis eorum & impetus feroces & uires effœminatas. Ieſum ſuſpirate, & credulitatem nominis eius ueſtris figite mentibus, & a certa fide uniuerſi Dæmones fugabuntur. Mementote etiam admonitionum mearum, & incertæ conditionis uitam quotidie ancipitem pertractate, & cœleſte uobis præmium ſine cunctamine tribuetur.

Præcipit Hæreticos fugiendos.

Schiſmaticorum quoq; & Hæreticorum venena uitate, meumq; circa eos odium ſectamini, quia Chriſti ſunt inimici. Scitis ipſi, quod nullus mihi nec pacificus quidem ſermo cum eis aliquando fuerit, propter prauam eorum uoluntatem, & pertinax contra Chriſtum bellum. In hoc autem

magis

magis eſtote ſoliciti, ut Domini præcepta ſeruetis, ut poſt mortem ueſtram ſancti quiq; quaſi amicos & notos in æterna vos recipiant tabernacula. Hæc cogitate, hæc ſapite, hæc retexite, & ſiqua mei uobis cura, ſiqua patris memoria eſt, ſi mihi uicarium rependitis affectum, nullus ad Aegyptum meas perferat reliquias, ne uano corpus honore ſeruetur, ne uituperati ritus à me ut noſtis etiam circa me ſeruentur obſequia. Huius enim rei gratia, maxime huc ſum regreſſus. Vos igitur humo tegite, uos patris operite corpuſculum, & illud quoq; ſenis ueſtri cuſtodite mandatum, ut nemo præter ueſtram dilectionem, locum tumuli mei nouerit. Confido in Domino, quia neceſſario reſurrectionis tempore hoc corpuſculum reſiliet incorruptum.

Veſtimentorum autem meorum ſit iſta diuiſio. Melotem & pallium tritum cui ſuper iaceo, Athanaſio Epiſcopo date, quod mihi nouum ipſe detulerat. Serapion Epiſcopus alium accipiat Melotem, uos cilicinum habetote ueſtimentum & ualete uiſcera mea, Antonius enim migrat, & iam non erit in præſenti ſeculo uobiſcum. Verba finierat, & oſculantibus ſe diſcipulis, extendens paululum pedes, mortem lætus aſpexit, ita ut ex hilaritate uultus eius, *Legata morientis Antonij.*

Angelorum

Angelorum ſanctorum qui ad perferendam animam eius deſcenderant, præſentia noſceretur. Hos intuens tanquam amicos uideret, animam exhalauit, & additus eſt Patribus ſecundum ordinem ſcripturarum. Seruauerunt mandata diſcipuli, inuolutum ut præceperat corpus humo operientes, & nemo interim uſq; ad hanc diem, præter eos, ubi ſit conditum nouit.

Legatarius autem Antonij benedictione, qui tritum pallium cum Melote imperio eius meruerat accipere, Antonium in Antonij muneribus amplectitur, & tanquam magna hæreditate ditatus lætatur, per ueſtimentum recordatur imaginem ſanctitatis.

Hic Antonio uitæ terminus fuit, iſta principia meritorum. Quæ licet parciori, ut prædixi, ſermone narrauerim, tamen ex his poteſtis aduertere, qualiter homo DEI à pueritia ad ſenectam uſq; peruenerit, & quod omni ſemper dubitatione calcata, nec languori nec longeuæ quicquam ætati aliquando conceſſerit. Magis autem æqualitatem propoſiti tenens, nec ueſtimentum mutauit, nec pedes lauit, nec eſcam ſectatus eſt molliorem, oculorum quoq; aciem & numerum dentium, licet paululum ob ætatem uiderentur attriti, nec non & pedum inceſſum, totius etiam corporis firmitatem, ita contra

iura

Hosted by Google

iura naturæ meritorum gratia cuſtodiuit, vt lautorum corporum quæ balneis atq; delitijs confouentur, hilarior eius caro videretur.

Hoc etiam fratres, quod per omnes prouincias amor eius famaq; volitauit, quem nec librorum diſſeminatorum oratio luculenta, nec mundanæ ſapientiæ diſputatio, nec nobilitas generis, nec opum infinita congeſtio commendauit, cui omnium ore eſt aſſcribendum niſi Chriſto, cuius hoc donum eſt? Qui deuotos eius animos, erga ſuam peruidens maieſtatem, hominem alio pene orbe cœlatum, & inter tantas poſitum ſolitudines Africæ, Hiſpaniæ, Galliæ, Italiæ, Illirico, ipſi etiam quæ vrbium caput eſt Romæ, vt in exordio promiſerat, demonſtrauit. Creatoris eſt iſta benignitas, qui famulos ſuos, licet nolentes, nobilitare conſueuit, vt vltra humanam eſſe naturam, ſanctorum doceatur exemplis, & ad beatæ vitæ imitationem ex fructu laboris optimus quiſq; impellatur.

Hunc itaq; fratres librum magnopere perlegere curate, vt agnita fideli vita ſublimium Monachorum, ſciatis quod Saluator noſter Ieſus Chriſtus glorificantes ſe glorificat, & ſeruientibus ſibimet non tantum regna cœlorum, ſed etiam hic in ipſis montium ſecretis latere cupientibus, famæ tribuit nobilitatem, ſcilicet

vt & ipſi fruantur laude meritorum, & cæteri eorum prouocentur exemplis. Si autem neceſſarium fuerit & gentibus legite, vt vel ſic agnoſcant, quia Dominus noſter Ieſus Chriſtus non ſolum eſt Deus Dei filius, ſed etiam his qui eum ſolicite colunt, & in eum fideliter credunt, hanc dedit poteſtatem, vt Dæmones, quos illi deos eſſe arbitrantur, conculcent atq; eijciant, deceptores ſcilicet hominum, & totius corruptionis artifices.

INCIPIT VITA S. Pauli Simplicis.

FVIT QVIDAM INTER diſcipulos ſancti Antonij Paulus nomine, cognomento ſimplex. Hic initium conuerſionis ſuæ huiuſmodi habuit. Cum vxorem ſuam cum altero concubitantem vidiſſet, nulli quicquam dicens, egreſſus eſt domum, & mœſtitia animi tactus, in Eremum ſemetipſum dedit. Vbi cum anxius oberraret, ad Monaſterium uenit Antonij, ibiq; ex loci amœnitate & oportunitate conſilium capit. Cumq; audiſſet Antonium, ut iter ſalutis ab eo inquireret, ille intuens hominem, ſimplicis naturæ, reſpondit ei,

ita demum eum poſſe ſaluari, ſi his quæ à ſe dicerentur, obediret. Tunc ille omnia quæcunque præciperet, facturum ſe eſſe reſpondit. Vt ergo promiſſionem eius probaret Antonius, ante fores cellulæ ſtanti, hic inquit expecta me orans donec egrediar. Et ingreſſus manſit intrinſecus per totam diem & noctē, per feneſtrā tamē ex occulto frequentius reſpiciens, uidebat eum indeſinenter orantem, & nuſquam prorſus ſe mouentem, ſed ſtare in æſtu diei & rore noctis, & ita eſſe mandati memorem, ut ne parum quidem à loco ſe moueret. Egreſſus autem die poſtero Antonius, inſtruere eum & docere de ſingulis cœpit, quomodo opere manuum ſolitudinem ſolaretur, & digitis quidem corporis opus carnale, cogitatione uero mentis & animi intentione operaretur quæ DEI ſunt. Cibum quoque in ueſpera ſumere, & præcipue in potu confirmans, non minus per aquæ abundantiam fantaſias animæ fieri, quam per uinum calorem corporis increſcere. Et ubi plene eum qualiter in ſingulis agere deberet, inſtruxit, in uicino, hoc eſt, in tribus à ſe milibus cellulam conſtituit, ibiq; eum exercere quæ didicerat iubet.

Ipſe tamen frequentius viſitans eum, gratulabatur, deprehendens illum in his quæ ſibi tradita fuerant tota intentione & omni ſolicitudine permanentem. Quadam autem die cum veniſſent ad ſanctum Antonium fratres magni quidem & perfecti viri, accidit etiam Paulum adeſſe pariter cum eis. Et cum ſermo de profundis rebus & myſticis haberetur, cumq; de Prophetis & de Saluatore plurima tractarentur, Paulus ex ſimplicitate animi interrogat, ſi Chriſtus prius fuerit, an Prophetæ? Beatus vero Antonius cum pro eo quod tam abſurde interrogaret, quaſi erubuiſſet, blando motu, vt erga ſimpliciores ſolebat, ſilere atq; abire eum iubet.

Exemplū obedientiæ & taciturnitatis.

Ille autem qui omne quodcunq; ab eo dictum fuiſſet, tanquam præceptum Dei ſeruare inſtituerat, abſcedens ad cellulam ſuam, tanquam mandato accepto, ſilentium gerere inſtituit, nec omnino aliquid loqui. Quod cum comperiſſet Antonius, mirari admodum cœpit, vnde hæc illi obſeruantia placuiſſet, quam á ſe ſciebat non eſſe ei iniunctam. Cumq; iuſſiſſet eum loqui, & cur ſiluerit interrogaret, dicit ei Paulus: Tu pater dixiſti mihi, vt irem & ſilerem. Et obſtupefactus Antonius ita ab eo ſermonem, quem ille negligenter protulerat obſeruatum,

Hosted by Google

tum, omnes, inquit, nos ille condemnat. Cum enim nos de cœlo Dominum nobis non audiamus loquentem, ab iſto qualiſcunq; ſit ſermo, qui ex ore noſtro ceciderit, obſeruatur. Multa tamen & ſanctus Antonius docere eum volens de obedientia, præcipere ei ſolitus erat etiam, quæ ratio & cauſa non poſceret, in quibus eius animus erga obedientiam probaretur.

Haurire nanq; aliquando eum aquam iuſſit ex puteo & terram tota die perfundere, & contextas ſportas reſoluere, ac denuo texere, & veſtimentum diſſuere, & iterum reſuere, & rurſus reſoluere, & in plurimis huiuſmodi exercitijs ab eo memoratur imbutus, ut in nullo prorſus, etiam quæ contra rationem imperari videbantur, diſceret contradicere, & ita per hæc omnia informatus, tempore breui ad perfectionem venit. Ex cuius exemplo docebat beatus Antonius, quod ſi quis vellet velociter ad perfectionem venire, non ſibi ipſe magiſter fieret, ne proprijs voluntatibus obediret, etiam ſi rectum videretur eſſe quod vellet, ſed ſecundum mandatum Saluatoris obſeruandum eſſe, vt ante omnia vnuſquiſq; abneget ſemetipſum, & renunciet proprijs voluntatibus, quia & ipſe Saluator dixit, Ego veni non vt faciam uoluntatem meam, ſed eius qui miſit me. Et vtiq; voluntas Exemplū obedientiæ.

Chriſti non erat contraria uoluntati Patris, ſed ne qui uenerat obedientiam docere, inueniretur non obediens, ſi propriam faceret uoluntatem, quanto magis ergo nos non iudicabimur obedientes, ſi proprias faciamus uoluntates.

Deniq; ſupradictus Paulus exemplo nobis eſt, qui obedientiæ & ſimplicitatis merito, in tantum ſpiritalium gratiarum culmen aſcendit, ut multo plures & potentiores uirtutes per ipſum, quam ſanctum Antonium Dominus fecerit. Ecce quoniam pro effluentia gratiarum ad eum multi ex omnibus terræ partibus confluebant ut curarentur ab eo, uerens beatus Antonius ne moleſtia multitudinis fugaretur, in interiori Eremo, quo accedi facile ab aliquo non poßit, commanere eum fecit, ut uenientes magis ipſe ſuſciperet Antonius. Si quos uero ipſe non potuiſſet curare, hos ad Paulum tanquam prolixiorem ſanitatum gratiam habentem mittebat, & ab illo curabantur.

Tantam autem ſimplicitatis fuiſſe apud eum fiduciam tradunt, ut quodam tempore cum quidam rabiem patiens in modum canis, laniaret omnem qui auſus fuiſſet ad ſe accedere, & perductus ad eum fuiſſet, inſtabat orationi, ut Dæmonem qui eum urgebat, fugaret. Et cum mora fieret nec celer ſequeretur effectus, quaſi

inſan-

infantum more indignatus dixiſſe fertur ad Dominum: Vere non manducabo hodie, ſi eum non curaueris. Et continuo quaſi delitioſo Domino ſatisfactum eſt à Deo, & ſtatim curatus eſt rabidus.

Exemplū quod Dominus faciat voluntatem timentiū ſe.

Finit vita beati Pauli ſimplicis.

VITA S. PELAGIAE.

Egregium exemplum pœnitentiæ.

QVOD factum eſt ſignum imò miraculum in diebus noſtris, placuit mihi peccatori Iacobo Diacono, vt ſcriberem vobis ſpiritalibus fratribus, vt audientes & iuuamen maximum conſequentes animæ veſtræ, miſericordem Dominum glorificetis, qui nullum hominem vult ullo modo perdere, ſed omnes peccatores ſaluos facere. Nunc ergo ſilentium date mihi, & intuemini cum omni affectu & ſenſu vigilantiſſimo hæc quæ à me explanantur, tota etenim iuuaminis & compunctionis plena eſt expoſitio.

SACRATISSIMVS EPISCOPVS Antiochiæ ciuitatis, conuocauit ad ſe omnes prope ſe conſiſtentes Epiſcopos pro certa quadam cauſa, unde conuenerunt Epiſcopi nume-

Nonnus epiſcopus.

ro octo, Inter quos fuit & ſanctiſsimus vir DEI, Nonnus Epiſcopus meus, vir mirificus & efficaciſsimus Monachus, de Monaſterio quod dicitur Tabennenſiotarum, propter incomparabilem enim eius vitam, & decoratiſsimam conuerſationem, raptus eſt de Monaſterio & Epiſcopus ordinatus. Congregatos ergo in prædicta ciuitate, iuſsit nos Epiſcopus ipſius ciuitatis manere in Baſilica beatiſsimi martyris Iuliani. Ingreßisq; ſucceſsimus, vbi & cæteri qui conuenerunt Epiſcopi de cellulis ſuis, ante ianuam ipſius Baſilicæ reſederunt in cellulis ſuis. Quibus ſedentibus aliqui Epiſcopi dominum meum Nonnum rogabant, vt aliquid ab ipſo docerentur. Statimq; ex ore ſuo ſanctus Epiſcopus cœpit loqui, ad ædificationem & ſalutem omnium qui audiebant. Cunctis vero nobis admirantibus ſanctam doctrinam eius, Ecce ſubito tranſijt per nos prima mimarum Antiochiæ, ipſaq; eſt prima Theorentriarum Panthomimarum, ſedens ſuper Aſellum, & proceſsit cum ſumma fantaſia adornata, ita vt nihil videretur ſuper ea niſi aurum & margaritæ & lapides precioſi, nuditas vero pedum eius ex auro & margaritis erat cooperta. Cum qua maxima erat pompa puerorum & puellarum, in veſtibus precioſis amicta, & torques aurea ſuper

collum

collum eius. Quidam præcedebant, alij vero ſequebantur eam, pulchritudinis autem decoris eius non erat ſocietas omnibus ſecularibus hominibus. Quæ tamen tranſiens per nos totum impleuit aërem ex odore muſco vel cæterorum ſuauiſſimorum odoramentorum fragrantia. Quam vt viderunt Epiſcopi, ita nudo capite & omni membrorum compage ſic inuerecunde tranſire cum tantis obſequijs, vt nec velamen ſuper caput poſitum, nec ſuper ſcapulas, tacentes ingemuerunt, & quaſi à peccato grauiſſimo, auerterunt facies ſuas. Beatiſſimus autem Nonnus intentiſſime eam & diu reſpiciebat, ita vt poſteaquam tranſiſſet intueretur & reſpiceret eam. Et poſtea auertit faciem ſuam, dicens ad circumſedentes Epiſcopos, vos non delectati eſtis tanta pulchritudine eius? Illis vero nihil reſpondentibus poſuit faciem ſuper genua, & manuale ſanctum quod tenebat ſanctis manibus ſuis, & ſic omnem ſinum ſuum repleuit lachrymis, & ſuſpirans grauiter, dixit iterum ad Epiſcopos: Non delectati eſtis tanta pulchritudine eius? Illis vero nihil reſpondentibus, uere ait, ego ualde delectatus ſum, & placuit mihi pulchritudo eius, quoniam iſtam habet Deus proponere & ſtatuere in conſpectu tremendæ &

admirabilis ſedis ſuæ, iudicaturus nos & Epiſcopatus noſtros. Et iterum dixit ad Epiſcopos, Quid putatis dilectiſsimi quantas horas fecit in cubiculo ſuo hæc mulier lauans & componens ſe cum omni ſolicitudine animi & intentione, ad ſpectaculum ornans ſe, ut corporali pulchritudini & ornatui nihil deeſſet, quatenus omnibus placeat, ne turpis videatur eſſe ſuis amatoribus, qui hodie ſunt & craſtino non ſunt? Ergo & nos habentes patrem in cœlis omnipotentem ſponſum immortalem, donantem bene cuſtodientibus promiſsiones quæ habent diuitias cœleſtes, & æterna præmia, quæ æſtimari non poſſunt, quæ oculus non vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis deſcenderunt, quæ parauit Deus diligentibus ſe. Quid enim plura loquor? Habentes repromiſsionem, faciem illam magnam & ſplendidam, & inæſtimabilem ſponſi vultum videre, cui Cherubim reſpicere non audent, non ornamus neq; detergimus ſordes de miſeris animabus noſtris, ſed dimittimus eas negligenter iacere.

His omnibus dictis, apprehendit me peccatorem Diaconum, peruenimuſq; in hoſpitio vbi nobis fuerat cellula data. Et ingreſſus cubiculum ſuum iactauit ſe in pauimentum, & faciem ſuam ad terram, percutienſq; pectus ſuum

lacbry-

lachrymabatur dicens: Domine Ieſu Chriſte ignoſce mihi peccatori & indigno, quia vnius diei ornatus meretricis ſuperauit ornatum animæ meæ. Quali vultu reſpiciam ad te, aut quibus ſermonibus iuſtificer in conſpectu tuo? Non enim occultabo cor meum ante te, quoniam proſpicis ſecreta mea. Et væ mihi peccatori & indigno, quoniam ante Altare tuum aſſiſto, & non offero pulchram animam, qualem expetis à me. Illa enim promiſit placere hominibus & fecit, & ego promiſi tibi placere & mentitus ſum propter pigritiam meam. Nudus ſum, tam in cœlo, quam in terra, non adimpiens præcepta mandatorum tuorum. Ergo non eſt mihi ſpes ex operibus bonis, ſed ſpes mea in miſericordia tua, qua confido ſaluari. Non confidit operibus ſuis ſed miſericordia DEI.

Hæc vero illo dicente, & horum plurimum vlulante, eodem die vehementer feſta celebrauimus. Superueniente autem die quæ eſt Dominica, poſtquam compleuimus nocturnas orationes, dicit ad me ſanctus Nonnus Epiſcopus: Tibi dico frater Diacone, vidi ſomnium & fortiter conturbor, eo quod non poſſum diſcernere illud. Qui mox dicit ad me, uidiſſe ſe in ſomnis, quomodo ad cornu Altaris ſtaret nigra colũba, multis ſordibus inuoluta, quæ circumuolabat me, & fœtorẽ ac ſqualorem ſordidum eius ferre Somnium Nonni de Pelagia conuertenda.

non

non ualebam. Illa uero circunſtetit me, donec demiſſa eſt oratio Catechumenorum. Poſtquam uero proclamauit Diaconus catechumenus, procedite, ſtatim nuſquam comparuit. Et poſt Miſſam fidelem & completionem oblationis, cum dimiſſa eſſet Eccleſia, egrediente me limitem domus Dei, uenit denuo ipſa columba multis ſordibus inuoluta, & iterum circumuolabat me. Ego uero extendens manum apprehendi eam & iactaui in concham, quæ erat in atrio ſanctæ Eccleſiæ, & dimiſit in aqua omnes ſordes ſuas quibus obuoluta erat, & aſcendit de aqua, candida ſicut nix, quæ & volans in excelſum ferebatur, & omnino ab oculis meis ſublata eſt.

Cum ergo narraſſet ſomnium ſanctus DEI Nonnus Epiſcopus, apprehendit me, & peruenimus ad maiorem Eccleſiam cum cæteris Epiſcopis, & ſalutauimus Epiſcopum ciuitatis. Et ingrediens, omnem populum Eccleſiæ hortatus eſt, qui ingreßi ſederunt ſuper thronos ſuos, & poſt omnem canonicam celebrationem uel lectionem ſancti Euangelij, idem Epiſcopus ciuitatis porrigens ſanctum Euangelium beatißimo Nonno, hortabatur eum vt uerbum faceret ad populum. Qui aperiens os ſuum, loquebatur ſapientiam Dei quæ habitabat in eo, quoniam nihil compoſitionis aut Philoſophiæ, aut indiſcre-

tum

tum alloquebatur. nihil in ſe habens humanæ naturæ ſuperfluum,ſed repletus Spiritu ſancto, arguebat & commonebat plebem, ſinceriſsime loquens de futuro iudicio, & de perpetuis bonis, quæ repoſita ſunt. Cuncta ergo plebs compuncta eſt ex verbis, quibus locutus eſt per eum Spiritus ſanctus,ita ut pauimentum ſanctæ Eccleſiæ inundaret populi lachrymis.

Gubernatione uero miſericordiæ diuinæ contigit, ut conueniret ad eandem Eccleſiam & meretrix hæc de qua factus eſt nobis ſermo, & quod mirum eſt catechumena, cui nunquam acceſſit ſolicitudo peccatorum, nec aliquando ad Dei conueniſſet Eccleſiam,ſubito compuncta eſt timore Domini. Cum argueret ſanctus Nonnus populum,ita vt deſperaret de ſeipſa mulier, plangens flumina lachrymarum fundebat, nec ullo modo à fletu continere ſe poterat. Et ſtatim præcepit duobus pueris ſuis dicens: Suſtinete in hoc loco,& dum egreſſus fuerit ſanctus Nonnus Epiſcopus, ſequimini eum & inquirite ubi maneat,& uenite,& renunciate mihi. Pueri vero fecerunt ſicut præcepit eis domina ſua, & ſequentes nos, uenerunt in Baſilicam beatiſsimi martyris Iuliani,vbi nobis hoſpitium ſeu cellula erat. Et regreſsi uenerunt dominæ ſuæ dicentes,quoniam in Baſilica beatiſsimi mar-

mi martyris Iuliani manet. Quo illa audito, ſtatim tranſmiſit Dypticum tabularum per eoſdem pueros ita continentem, Sancto diſcipulo Chriſti peccatrix & diſcipula Diaboli. Audiui de Deo tuo quod cœlos inclinauit & deſcendit ſuper terram, non propter iuſtos ſed ut peccatores ſaluaret, in tantum humiliatus vt publicanis appropinquauerit, & in quem Cherubin reſpicere non audent, cum peccatoribus conuerſatus ſit. Et tu Domine mi, qui multam ſanctitatem habes, etſi carnalibus oculis ipſum Dominum IEſum CHRiſtum, qui ſe illi mulieri meretrici Samaritanæ manifeſtauit apud puteum, non aſpexiſti, tamen uerus cultor illius es, ſicut à Chriſtianis audiui referentibus. Si uero illius Chriſti uerus es diſcipulus, non me reſpuas, per te deſiderantem uidere Saluatorem, ut per te merear uidere uultum ſanctum ſuum.

Tunc reſcripſit ei ſanctus Nonnus Epiſcopus. Quæq; es, manifeſta es Deo, & tu, & tractatus tuus & uoluntas tua, Attamen dico tibi, ne uelis tentare humilitatē meam, ego enim ſum homo peccator, ſeruus Dei. Si pro certo habes deſiderium diuinitatis uirtutem adipiſcendi & fidem, & me uis uidere, ſunt mecum Epiſcopi alij, ueni & ante eos me uidebis, nam ſola me uidere non poteris. Cum hæc relegiſſet meretrix,

retrix, gaudio repleta curſu uenit ad Baſilicam beati martyris Iuliani, & nunciauit nobis de præſentia ſua. Quo audito, ſanctus Nonnus Epiſcopus uocauit ad ſe omnes qui illic aderant Epiſcopos, & iuſsit eam accedere ad ſe. Quæ accedens, ubi congregati erant Epiſcopi, iactauit ſe in pauimentum, & apprehendit pedes beati Nonni Epiſcopi dicens, Rogo te Domine mi, imitare magiſtrum tuum Dominum IESVM CHRISTVM, & effunde ſuper me tuam bonitatem, & fac me Chriſtianum. Ego enim ſum Domine mi pelagus peccatorum & abyſſus iniquitatis, Peto me baptiſari. Cum uix eam perſuaſiſſet ſanctus Nonnus Epiſcopus ſurgere à pedibus ſuis, cum ſurrexiſſet dicit ad eam: Canones ſacerdotales continent, non baptiſari meretricem, niſi fideiuſſores præſtiterit, ut non ſe iterum in ipſis malis reuoluat. Quæ audiens talem Epiſcopi ſententiam, iactauit ſe iterum in pauimentum, & apprehendit pedes ſancti Nonni, & ipſos lachrymis ſuis lauit, & capillis ſuis extergebat dicens: Rationem reddas Deo pro anima mea, & tibi aſcribantur iniquitates factorum meorum, ſi diſtuleris me iniquam & turpiſsimam baptizare. Non inuenias portionem apud Deum cum ſanctis, niſi nunc me feceris alienam malorum operum meorum.

Canon de meretricibus baptiſandis.

Neges

Neges Deum, & Idola adores, niſi me hodie in ſponſam Chriſti renaſci feceris & obtuleris DEO.

Tunc omnes Epiſcopi & Clerici qui conuenerunt videntes talem peccatricem pro deitatis deſiderio talia loquentem, admirantes dicebant, nunquam ſe talem vidiſſe fidem & deſiderium ſalutis ſicut huius meretricis. Et ſtatim tranſmiſerunt me peccatorem Diaconum ad Epiſcopum ciuitatis, vt hæc omnia ei inſinuarem, & vnam de Diaconiſſis iuberet eius beatitudo tranſmittere mecum. Qui audiens lætatus eſt gaudio magno dicens: Bene pater honorabilis te expectabant opera iſta, ſcio quod os meum eris. Et ſtatim traſmiſit mecum Donnam Romanam primam Diaconiſſarum. Quæ veniens inuenit eam adhuc ad pedes ſancti Nonni Epiſcopi, cui uix perſuaſit ſurgere á pedibus ſuis dicens: Surge filia ut exorcizeris. Et iterum dixit ei: Confitere omnia peccata tua. Quæ reſpondit: Si perſcrutata fuero ſcientiam cordis mei, non inuenio in me aliqua opera bonorum actuum. Peccata enim mea ſcio quod harena maris grauiora ſint, aqua enim perparua eſt præ mole peccatorum. Confido uero de Deo tuo, quod dimittat pondus iniquitatum mearum, & reſpiciat ſuper me.

Tunc

Baptiſmus

Tunc dixit ad eam ſanctus Nonnus Epiſcopus. Dic quod ſit nomen tuum? Quæ reſpondit, Naturali nomine Pelagia uocata ſum à parentibus meis, ciues vero Antiochiæ margaritam me uocant propter pondus ornamentorum, quibus me adornauerunt peccata mea, Ego enim eram ornamentum & comptum ergaſterium Diaboli. Iterum dicit ad eam ſanctus Nonnus Epiſcopus: Naturali nomine Pelagia vocaris? Quæ reſpondit: Ita domine. Quo audito, ſanctus Nonnus Epiſcopus exorcizauit eam & baptizauit, & impoſuit ei ſignum domini, tradiditq; illi corpus CHriſti. Fuitq; illi mater ſpiritalis ſancta Romana prima Diaconiſſarum, quæ accipiens eam, aſcendit in Catechumenum, eo quod & nos ibi maneremus. Tunc dicit ad me ſanctus Nonnus Epiſcopus: Tibi dico frater Diacone, lætemur hodie cum Angelis Dei, & oleum extra conſuetudinem ſumamus in cibo, & vinum cum læticia ſpiritali accipiamus propter ſalutem huius puellæ.

Sumentibus vero nobis cibum, audiuntur voces ſubito, velut hominis, qui violentiam patitur, Diabolus enim clamauit dicens: Væ Væ quid patior à decrepito ſene iſto. Non tibi ſufficiunt triginta milia Sarracenorum, quos mihi arripuſti et baptizaſti, & obtuliſti Deo tuo?

Non tibi ſufficiebat Heliopolis, quoniam cum & ipſa mea eſſet, & omnes qui in ea habitant me adorarent, tu mihi abripuiſti & obtuliſti Deo tuo? Sed & nunc maximam ſpem meam abſtuliſti à me, iam nunc non fero machinationes tuas. O iam quid patior à damnabili iſto. Maledicta dies illa, in qua natus es tu, flumina lachrymarum infirmo hoſpitio inundant, iam ſpes mea abſtracta eſt. Iſta omnia clamabat Diabolus, & lamentabatur ante ianuas, & audiebatur ipſe ab omnibus hominibus. Et iterum repetens, ad neophytam puellam dixit: Hæc mihi facis domina mea Pelagia? Et tu mecum Iudam imitaris? Ille enim gloria & honore coronatus & Apoſtolus conſtitutus tradidit Dominum ſuum, ita & tu mihi feciſti. Tunc dicit ad eam ſanctus Nonnus Epiſcopus. Signa te Cruce Chriſti, & abrenuncia ei. Quæ ſignauit ſe in nomine Chriſti, & inſufflauit in Dæmonem, & ſtatim nuſquam comparuit. Poſt biduum autem dormiente ea cum ſancta Romana commatre ſua in cubiculo ſuo, apparuit Diabolus nocte, & ſuſcitauit ancillam Dei Pelagiam & dicebat, Rogo te domina mea Margarita, Nunquid non ex auro & argento ditata es? Nunquid non ex auro & gemmis precioſis adornata es? Rogo te, quid te contriſtaui? Reſponde mihi

mihi vt ſatiſfaciam tibi, tantum ne facias opprobrium Chriſtianorum. Tunc ancilla Dei Pelagia ſignauit ſe, & exſufflauit in Dæmonem dicens: Deus meus qui eripuit me de medio dentium tuorum, & induxit me in cœleſtem thalamum ſuum, ipſe tibi reſiſtet pro me. Et ſtatim nuſquam comparuit Diabolus. Tertia vero die poſteaquam baptiſata eſt ſancta Pelagia, rogauit puerum ſuum qui præerat rebus eius omnibus, & dicit ad eum: Vade in veſtiarium meum, & ſcribe omnia quæ ſunt tam in auro quam in argento, vel in ornamentis aut veſtibus precioſis, & affer mihi. Puer fecit ſicut præcepit domina ſua, & omnem ſubſtantiam ſuam detulit. Quæ ſtatim vocauit ſanctum Nonnum Epiſcopum, per ſanctam Romanam commatrem ſuam, & omnem ſubſtantiam ſuam poſuit in manibus eius dicens: Hæ ſunt domine diuitiæ quibus ditauit me Satanas, has trado in arbitrio ſanctitatis tuæ, & quod noſti expedire facias ex eis, mihi enim optandæ ſunt diuitiæ Domini mei Ieſu Chriſti. Qui ſtatim uocauit cuſtodem Eccleſiæ ſeniorem, & ipſa præſente, omnem ſubſtantiam eius in manibus illius tradidit dicens: Adiuro te per inſeparabilem Trinitatem, ne quid hinc in Epiſcopatum

aut in Eccleſiam ingrediatur, ſed magis viduis & orphanis & pauperibus erogetur, vt quod male attractum eſt, bene diſtribuatur, & diuitiæ peccatricis fiant theſauri iuſticiæ. Si vero ſpreto Sacramento, ſiue per te ſiue per quemlibet alium ſubtraxeris de his quicquam, Anathema ingrediatur domum eius, & cum illis habeat partem, qui dixerunt crucifigatur, crucifigatur. Illa vero conuocauit omnes pueros & puellas ſuas, & liberauit omnes, donauitq; tortos aureos eis de manu ſua dicens, Feſtinate & liberate vos de hoc ſeculo nequam, pleno peccatis, vt ſicut fuimus in hoc ſeculo ſimul, ita ſimul permaneamus ſine dolore in illa vita, quæ eſt beatiſsima.

Baptiſati vtebantur alba ueſte per octo dies.

Octaua vero die, quando depoſitionem albarum faciebant, ſurgens nocte nobis ignorantibus depoſuit veſtem baptiſmatis ſui, & induit ſe tunicam tricinam, id eſt, cilicinam, & birram, ſancti Nonni Epiſcopi, & ex illa die nuſquam comparuit in ciuitate Antiochia. Quam ſancta Romana flebat amariſsime, & ſanctus Nonnus conſolabatur eam dicens: Noli flere filia, ſed lætare gaudio magno, quoniam Pelagia optimam portionem elegit, ſicut Maria, quam Dominus præfert Marthæ in Euangelio. Illa autem abijt Ieroſolimam, & conſtruxit ſibi

cellulam

Hosted by Google

cellulam in monte oliueti, vbi Dominus orauit. Poſt aliquantum vero temporis, conuocauit Epiſcopus ciuitatis omnes Epiſcopos, vt vnuſquiſq; reuerteretur ad propria. Poſt triennum aut quadriennium temporis, deſideraui ego Iacobus Diaconus proficiſci Ieroſolimam, vt ibi adorarem reſurrectionem Domini noſtri Ieſu Chriſti, & petij Epiſcopum meum, vt me permitteret ire. Dum me permiſiſſet ire, dicit ad me: Tibi dico frater Diacone, dum perueneris Ieroſolimam, require ibi quendam fratrem Pelagium Monachum & Eunuchum, qui multos annos habitat ſolitudine clauſus, quaſi eum viſitaturus, vere enim poteris ab eo iuuari. Hæc autem omnia dicebat mihi de ancilla Dei Pelagia non manifeſte. Perueni ergo Ieroſolimam, & adoraui ſanctam reſurectionem Domini noſtri Ieſu Chriſti, & alia die requiſiui ſeruum Dei. Et acceßi & inueni eum in monte oliueti, vbi Dominus orauit, in modica cellula vndiq; circunclauſa, & paruam feneſtellulam habuerat in pariete. Et percußi oſtiolum feneſtellulæ, & ſtatim aperuit mihi, & cognouit me, ego vero non cognoui eam. Quomodo enim poteram cognoſcere illam, quam ante videram inæſtimabili pulchritudine, iam facie marcidam factam, præ nimia abſtinentia. Oculi vero eius, ſicut foſſæ vi-

Pelagius

debantur. Quæ dicit ad me, Vnde venis frater? Ego reſpondi & dixi: Miſſus ſum ad te, iubente Nonno Epiſcopo. Quæ ait ad me: Oret pro me, quoniam vere ſanctus Dei eſt. Et ſtatim clauſit oſtiolum feneſtellulæ, & cœpit pſallere horam tertiam. Ego vero oraui iuxta parietem cellulæ eius, & receßi multum iuuatus de Angelica uiſione eius. Reuerſus autem Ieroſolimam, cœpi per Monaſteria ambulando viſitare fratres. Magna vero ferebatur fama per Monaſteria de domino Pelagio, propterea deliberaui etiam iterato ad eum redire, & ſalutaribus doctrinis eius refici. Cunq; ad cellulam ſuam perueniſſem, & pulſare imò nominatim eum interpellare præſumerem, nihil reſpondit. Expectaui ſecunda die & tertia perſeuerans, & proprio nomine Pelagium interpellans, neminem audiui. Quare intra me dixi. Aut nemo eſt hic, aut receßit qui erat hic Monachus. Nutu vero DEI monitus iterum dixi: Conſiderem ne oſtiolum feneſtellulæ? Et proſpexi & vidi eum mortuum & clauſi feneſtiolum, & de luto replens diligenter, curſu veni Ieroſolimam & nunciaui commanentibus, quod ſanctus Pelagius Monachus, mirabilia faciens, requieuiſſet. Tunc ſancti patres venerunt cum diuerſis monaſterijs Monachorum, & ſic ſolutum eſt

oſtiolum

oſtiolum cellulæ, & delatum eſt foras ſanctum corpuſculum eius, quod auro & lapidibus precioſis condigne poſuerunt. Et dum ſancti patres vngerent corpus myrra, tunc cognouerunt quod fuiſſet mulier. Qui volentes miraculum abſcondere, ſed populum ipſum latere non poterat, exclamauerunt uoce magna dicentes: Gloria tibi Domine Ieſu Chriſte, qui multas diuitias abſconſas habes ſuper terram, non ſolum viriles, ſed etiam muliebres. Diuulgatum eſt autem omni populo, & uenerunt omnia Monaſteria virginum tam de Hierico quam ex Iordane, vbi Dominus baptizatus eſt, cum cereis lampadibus & Hymnis, & ſic depoſitæ ſunt ſanctæ reliquiæ eius, & portatæ á ſanctis patribus. Hæc vita meretricis, hæc conuerſio deſperatæ, cum qua & Dominus nos faciat inuenire miſericordiam in die iudicij, quoniam ipſi eſt honor & gloria, poteſtas & imperium, in ſecula ſeculorum Amen.

FINIT VITA SANCTAE PELAGIAE.

VITA SANCTAE EVGENIAE.

IN SEPTIMO CONSVlatu ſuo Comodus Imperator direxit illuſtriſsimum virum Philippum ad Aegyptum, vt præfecturam ageret Alexandriæ, & omnes poteſtates, quæ per totam Aegyptum adminiſtrantur eius arbitrio deſeruirent, Hic itaq; cum vxore Claudia, cum duobus filijs Auito & Sergio, & cum filia Eugenia, ab vrbe Romana ad vrbem Alexandriam dum veniſſent, & Romana grauitate ageret præfecturam atq; omnem prouinciam Aegypti Romanis legibus ordinaret, cunctis quidem Magicam curioſitatem ſectantibus finem impoſuit, Iudæos vero nec nuncupationem nominis habere permiſit, Chriſtianos autem procul ab Alexandria tantum debere eſſe conſtituit. Ipſe vero plus licet Philoſophorum amicus quam fautor Idolorum, Romanis tamen ſuperſtitionibus, ac ſi religioſus cultor inſtabat, non rationi, ſed traditioni concordans. Eugeniam igitur filiam ſuam dum literis liberalibus perfectiſsime docuiſſet, & tam Latino eam quam Græco eloquio inſtruxiſſet, etiam Philoſophiam docere permiſit. Erat enim acris ingenij, & tam memoriæ capax, vt quicquid audiendo ſemel vel legendo potuiſſet arripere, perpetuo retineret.

Quo tempore uixerit Eugenia.

Erat

Erat ergo Eugenia pulchra facie & eleganti corpore, ſed pulchrior mente & formoſior caſtitate. Igitur cum quinto decimo ætatis anno ab Aquilio, Aquilini conſulis filio peteretur ſponſa, interrogatur à patre, vtrum petenti iuueni illuſtriſsimis orto natalibus conſentiret. Illa reſpondit: Maritus moribus non natalibus eligendus eſt, ipſo enim, non parentibus eius utendum eſt. Igitur cum alijs atq; alijs poſcentibus, animo caſtitatis obſiſteret, peruenit ad manus eius beatiſsimi Pauli Apoſtoli doctrina. Et licet ſub paganiſsimis parentibus ageret, eſſe tamen cœpit animo Chriſtiana. Et quoniam iuſſi fuerant Chriſtiani ab Alexandria vrbe diſcedere, rogat parentes, vt ſpectandi gratia permitteretur prædia ſua in ſuburbio Alexandriæ poſita circuire. Cunq; ſtatim vt popoſcerat impetraſſet, & ab vrbe properaret ad uillam, audit Chriſtianos pſallentes atq; dicentes: Omnes dij gentium Dæmonia, Deus autem noſter cœlos fecit. Hæc ita audiens, ſuſpirauit & fleuit, & dicit ad Eunuchos pueros, nomine Prothum & Iacinctum: Scio vos mecum literis eruditos, & digna ſimul & indigna hominum legimus geſta, Philoſophorum quoq; Syllogiſmos vano labore conſtructos ſtudio ſerupuloſiſsimo tranſegimus, Ariſtotelica argumen-

Non natales ſpectandi ſed mores in coniuge.

ta & Platonis ideas, & Epicuri ſectas & Socratis monita, & Stoicorum, & ut breuiter cuncta complectar, quicquid cantat Poëta, quicquid Orator inuenit, quicquid Philoſophus cogitat, una hac ſententia excluduntur, qua tripudiantes Chriſtianos audiuimus, Omnes dij gentium Dæmonia, Deus autem noſter cœlos fecit. Confeßio & pulchritudo in conſpectu eius, ſanctitas & magnificentia in maieſtate eius. Igitur iubet conferre ſermonem, & Apoſtolus legitur & Propheta laudatur, fit concordia fidei, & qua arte penetralia ſapientiæ diuinæ abſq; ſui ſeparatione perueniant, conſilio ardenti diffinitur. Dominam me inquit uobis uſurpata poteſtas attribuit, ſed ſororem ſapientia fecit. Scimus ergo fratres ſicut diuina ſapientia ordinauit, non ſicut ſe iactat humana temeritas. Pergamus pariter ad Chriſtianos, & ſicut ordinauero properemus. Elenum audio dici Epiſcopum, cuius eſt habitatio illa, in qua die noctuq; audiuntur DEO ſuo cantare, quos etiam nos quotiens tranſimus pſallentes audimus. Sed hic Epiſcopus varijs dicitur Eccleſiæ ſuæ occupationibus detineri. His autem qui in diuinis laudibus uacant, Theodorum quendam presbyterum conſtituit, cuius tanta miracula narrantur, ut etiam cæcos ſuis orationibus illuminet, & Dæmones

Elenus Epiſcopus Heliopolitanus.

Theodorus Preſbyter.

mones effugiat, & infirmantibus afferat ſanitatem, ſane ad diuerſorium huius congregationis in quo Deo canitur, nullam patitur uenire fœminarum. Hoc ergo conſiderans tondere me arbitror, vt craſtina nocturna profectio ordinata, per ipſos nobis tranſitum præbeat. Vobis itaq; duobus iuxta baſternam ambulantibus, & cæteris præſidentibus ad locum deponar à vobis, & uacua pertranſiens baſternanos tres herili habitu ſimul ad Dei homines properemus.

Placuit utriuſq; conſilium, & ſequenti nocti ſicut ordinauerat adimpletur. Tantam autem credentibus ſibi Chriſtus gratiam exhibere dignatus eſt, ut eadem hora, qua ad Monaſterium peruenerunt, ſanctus Helenus ſuperueniret Epiſcopus. Et quia mos eſt apud Aegyptum, quando circueunt Monaſteria Epiſcopi, pſallentium eos ſequatur exercitus, ſuperuenit idem Helenus Heliopolis Epiſcopus, & cum eo amplius quam decem milia uirorum pſallentium, & dicentium: Via iuſtorum recta facta eſt, & iter ſanctorum præparatum eſt. Audiens hæc Eugenia, dixit ad ſocios: Conſiderate uim carminum, & uidetis ad nos reſpicere, quicquid modulatis uocibus pſallunt. Deniq; cum de Deo uero noſter

ſter tractatus in diſpoſitione mutui ſermonis haberetur, audiuimus hoc cantare. Quoniam omnes dij gentium Dæmonia, Deus autem noſter cœlos fecit. Et ecce nunc arripientibus nobis iter, quo recedere cupimus à culturis Idolorum, & ad Chriſtianam culturam perueniendi gratiam promereri, ecce milia hominum nobis occurrunt, vna voce clamantium & dicentium: Vita iuſtorum recta facta eſt, & iter ſanctorum præparatum. Intelligamus ergo quo pergat hic populus, & ſi ad hoc habitaculum vadunt, quo nos ire diſpoſuimus, iungamur canentibus turbis & aduenientibus computati, ingrediamur vt ſocij, quouſq; noticias colligamus.

Igitur cum ſe iunxiſſent pſallentibus, inquirunt quis eſſet ſenior, qui ſolus vehiculo aſelli vteretur in medio populi ſequentis & præcedentis, audiunt quod hic eſſet Helenus Epiſcopus, ab infantia Chriſtianus, qui dum infantulus in Monaſterio creſceret, tantæ ſanctitatis virtutibus augebatur, vt ſi quando miſſus fuiſſet ignem è vicino petere, ardentes prunas veſtimento deferret illæſo. Deniq; ante, inquit, paucos dies, venit quidam Magus qui verborum argumentis populum DEI conabatur euertere dicens, falſum iſtum eſſe Epiſcopum, ſe miſſum eſſe à Chriſto ad docendum. Hic autem erat

verſu-

Hosted by Google

verſutiſsimus, & de ſcripturis diuinis populum ſeducebat. Deniq; omnis turba Chriſtianorum acceſsit ad hunc quem uidetis patrem noſtrum, & dicit ei, Audiuimus Zaream quod ipſe ſit miſſus á Chriſto, conſtitue diem, in quo eum ut recipias tibi ſocium, aut ſi potes conuincas falſa dicentem.

Igitur conſtituitur dies & locus in media Eliopolis ciuitate, uenit Zareas Magus cum artibus ſuis, uenit & Helenus Epiſcopus cum orationibus ſuis, Cunq; populum ſalutaſſet, ait, Nunc probabitis ſpiritus qui ſunt á Deo. Et conuerſus ad Zaream cœpit uerborum ingens habere luctamen, ſed quia uerſutus erat nimis & concludere eum ſermonum ratione non potuit, reſpicimus populum fortiter lædi, quod Zareas ſuperior abſcederet in verbis: modicum ſilentium poſtulauit, & ait ad populum, Pauli Apoſtoli in hac parte monita omnino tenenda ſunt, dicit enim Timotheo diſcipulo ſuo: Noli uerbis contendere, ad nihilum enim utile eſt, niſi ad ſubuerſionem audientium. Sed ne hoc teſtimonium non quaſi cauti, ſed quaſi timidi proferamus, accendatur ignis in medi a ciuitate, & ingrediamur pariter flammas, & qui uſtus non fuerit, credamus quod hunc miſit Chriſtus. Tunc omnibus ſententia placuit, ſtatim deniq; ignis

copioſus

Helenus pugnat contra Zaream Magum pro fide CHRIſti ſtans in igne illæſus, Habes ſimile ſupra in Copretis uita.

copioſus accenſus eſt. Tunc beatus Elenus iubet Zaream introire flammas. Cui Zareas inquit, Ingredere tu primus, qui hoc propoſuiſti. Conſignans ſe igitur beatiſsimus pater Elenus, expanſis manibus ingentes flammas intrat, & ſtans illic dimidia fere hora, neq; capillis neq; ueſtimentis ex aliqua parte uiolatis, ut Zareas quoq; introiret ſimiliter imperabat. Sed Zareas reluctare cœpit & fugere. At ubi inuitum illum populus in ignibus tradidit, ſtatim eum circundans flamma cœpit exurere. Et immittens ſe beatus Elenus, licet ſemiuſtum, uiuum tamen eripuit, quem cum dedecore eliminauit populus de finibus regionis huius. Hunc autem ſicut uidetis quotidie, quocunq; perrexerit, DEI laudibus comitatur.

Audiens hæc beata Eugenia ingemuit, & procidit ad pedes eius qui ſibi retulerat iſta & ait. Obſecro te, ut me illi una cum iſtis duobus fratribus meis inſinues, ex Idolis enim conuerti uolumus ad Chriſtum. Et quia ſimul hoc diffiniuimus, & fratres ſumus, etiam hoc ab eodem impetrare uolumus, ut nunquam nos patiatur ab inuicem ſeparari. Et ille, nunc inquit ſilete, quouſq; ingreſſus Monaſterium ad quod pergit paulum requieſcat, & cum oportunum

fuerit,

ſuerit, intimabo illi omnia ſecundum uerbum tuum. Interea dum appropinquaſſet monaſterio, ad quod pergebat, ecce & illi egrediuntur obuiam patri, hymnum Domino dicentes: Suſcepimus Deus miſericordiam tuam, in medio templi tui. Egredientibus Epiſcopo & populo, etiam intrat Eugenia cum Iacincto & Protho comitibus ſuis, tamen ei nota, cum quo ſermonem habuerat. Perfectis igitur matutinis laudibus, paululum requieuit Epiſcopus, & iuſsit ſibi ad ſextam præparari, ut diuina myſteria celebraret, & dum ſextam cœpiſſet, nonã ad refectionẽ ieiunantiũ oportune præueniret.

Requieſcens autem Epiſcopus ſomnium uidit, in quo ad ſimulachrũ fœminæ ducebatur, ut illi ſacrificaret. Tunc dixi inquit, in ſomnio, his qui me tenebant, permittite me, ut loquar cum dea ueſtra. Et cum me permiſsiſſent loqui, dixi ei: Cognoſce te creaturam Dei eſſe & deſcende, & noli te permittere adorari. At illa his auditis deſcendit & ſecuta eſt me dicens: Non te deſeram, quouſq; me creatori meo reſtituas, & conditori. Helenĩ ſomnium.

Igitur cum iſta in animo Epiſcopi uoluerentur, acceſsit ad eum Eutropius, cum quo fuerat locuta Eugenia, & dixit ei: Tres pueri fratres unanimiter culturam ſimulachrorũ relinquentes,

quentes, Chriſto ſeruientium numero in iſto Monaſterio ſe ſociari deſiderantes, & hodie ueſtigia tua proſequentes, huc ingreſſi ſunt, poſcenteſq; me cum lachrymis poſtulauerunt, ut mereantur noticiæ tuæ beatitudinis reuelari. Tunc beatus Elenus dixit: Gratias tibi Ieſu bone refero, qui ad me peruenire feciſti huius rei noticiam. Tunc conuocari ad ſe præcepit pueros, & apprehendens manum Eugeniæ fudit orationem, Quam cum compleſſet, tulit ſequeſtratim eos & gratiſſimo uultu quid nam dicerent, interrogat, uel cuius nationis eſſent credidit inquirendum. Ad hæc Eugenia reſpondit, Ciues inquit Romani ſumus, unus ex his duobus fratribus meis Prothus dicitur, alius Iacinctus. Ego uero Eugenius nuncupor. Cui beatus Elenus dixit: Recte te Eugenium uocas, uiriliter enim agis & confortetur cor tuum, pro fide Chriſti. Ergo recte uocaris Eugenius, Nam & hoc ſcias, quia ſpiritu ſancto nos, & te Eugeniam corpore ante præuidimus, & qualiter huc ueneris, & quod iſti tui ſint, non me paſſus eſt præterire, Sed hoc mihi Dominus reuelare dignatus eſt, quod gratiſſimum ei habitaculum in corpore tuo præparaſti, cuſtodiendo uirginitatis præmium, & præſentis temporis blandimenta fallacia reſpuendo. Scito autem te pro caſtitate

caſtitate multa paſſuram, ſed non te deſerit ille, cui te ex integro tradidiſti. Ad Prothum autẽ & Iacinctum conuerſus eſt. In corporeſeruitutis poſiti, ingenuam dingnitatẽ animi tenuiſtis fortiter & tenetis. Vnde vobis me tacente Chriſtus Dominus loquitur dicens: Amen amen dico vobis, iam non dicam uos ſeruos, ſed amicos. Vnde & vos beatos annuncio, quia concordaſtis Spiritui ſancto, quia vnanimiter conſenſiſtis monitis ſalutaribus, ſimul ad gloriam perueni- entes percepturi. Hæc beatus Elenus nullo alio teſte, præter Deum, loquutus eſt in medio, & iuſsit eam ſic in virili habitu permanere, & non eum deſeruerunt quouſq; Baptiſmatis ſanctificatione inſtructi, monaſterio ad quod feſtinauerant, ſociarentur.

Redeamus autem ad illud tempus, quo Prothus & Iacinctus auferentes Eugeniam abierunt. Baſterna igitur, iumentis ambulantibus & pueris qui præibant, vacua peruenit ad matrem. Videntes autem eminus properantes pueros & Baſternam venientem, occurrunt cum gaudio vniuerſi. & inuenientes vectorium vacuum, omnes ſimul mugitum reddiderunt, fit quoq; repente totius ciuitatis ſtrepitus. Quis enim audire poterat, præfectum filiam cariſsimam perdidiſſe? Erat itaq; planctus inæſtimabilis,

bilis. fletus immenſus, lugebant vniuerſi confuſi, parentes filiam, ſororem fratres, ſerui dominam, & tenebat vniuerſos mœror & infinita animi tribulatio. Fitq; per totam prouinciam inquiſitio, interrogantur aruſpices, inquiruntur Phytones, ſacrificijs quoq; & ſceleratis ſuperſtitionibus Dæmonia interrogantur, vt quo veniſſet Eugenia indicarent. Hoc ſolum omnes dicebant, quod eam dij cœlo rapuiſſent. Credidit factum pater, & fletum ad conſolationem reuocans, dat feſta reſponſis, & deorum illam numero conſecrans, ex auro puro, eius fecit fieri ſimulachrum. Quod ita cœpit excoli, vt non minorem honorem quam dijs ſuis exhiberent.

Aruſpicũ reſponſa de Eugenia.

Mater tamen eius Claudia, & fratres Auitus & Sergius, nulla poterant vocatione conſolationem accipere, ſed erant intolerabiliter lugentes eam. Beata autem Eugenia virili habitu & animo, in prædicto virorum Monaſterio permanebat, atq; ita in diuinis eruditionibus profecit, vt intra ſecundum annum omnes ſcripturas dominicas memoria retineret. Tanta in ea erat animi tranquillitas, vt vnam illam omnes dicerent ex numero eſſe Angelorum. Quis enim deprehenderet quod eſſet fœmina, quam virtus Chriſti & virginitas immaculata protegebat,

Eugeniæ mores in Monaſterio.

vt

vt mirabilis eſſet & uiris? Sermo enim eius erat humilis in caritate, clarus in mediocritate, uitijs carens & facundiam fugiens, omnes in humilitate ſuperabat. Nullus illa ad orationem inueniebatur anterior, efficiebatur autem omnibus omnia, triſtem conſolabatur, læto congaudebat, iraſcentem vno ſermone ſuo mitigabat, ſuperbientem ita ſuo ædificabat exemplo, vt ouem ſubito è Lupo factam ſe credere delectaretur. Tantam à Deo eſt gratiam conſecuta, vt quemcunq; in dolore poſitum viſitaſſet, ſtatim omnis dolor recederet, & omnis ſalubritas adueniret. Comites autem eius Iacinctus & Prothus comitabantur eam, & erant in omnibus obtemperantes ei.

Tertio igitur anno conuerſionis eius, Abbas qui præerat fratribus Monaſterio, migrauit ad Dominum. Poſt cuius abſceſſum omnibus uiſum eſt, vt ſibi beatam Eugeniam eligerent Abbatem. Tunc beata Eugenia metuens ſe fœminam contra regulam uiris preponi. Item timens ne omnes vnanimiter deprecantes ſperneret, ait ad eos. Obſecro uos, ut Euangelium in præſenti adhibeatis. Quod cum fuiſſet allatum dixit. Quotienscunq; Chriſtianis aliquid eligendum eſt, Chriſtus eſt ante omnia auſcultandus. Videamus ergo in hac electione veſtra quid

Chriſtus in omnibus auſcultandus.

quid ipſe præcipiat, vt & veſtris iuſsis & ipſius monitis intendamus. Et reuoluens codicem, venit ad locum & cœpit legere dicens. Dixit autem Ieſus diſcipulis ſuis. Scitis quia principes gentium, maiores ſunt his quibus dominantur, & principatum eorum gerunt. Apud vos autem non eſt ſic, ſed ſi quis in vobis vult primus eſſe, ſit veſter vltimus, & ſi quis inter vos voluerit eſſe dominus, ſit veſter ſeruus. Et his dictis adiecit: Ecce, inquit, & veſtris iuſsis obtemperans, decreui primatum ſuſcipere, & Domini iuſsionibus obedire, vltimum me veſtræ caritati conſtituo. Exhilaratur omnium cauſa conſenſu eius, ipſa tamen ante omnes opus Monaſterij, quod infirma ſolebat exercere perſona ſuſcepit, in omnibus aquam portare, ligna concidere, mundicias adhibere. In eo deniq; loco habitaculum ſibi elegit, vbi hoſtiarius Monaſterij manebat, ne vel ipſo ſe ſuperiorem oſtenderet. Sane refectionem fratrum ſolicite curabat, & pſallendo DEO ordinem fortiter cuſtodiebat, & tertiam, ſextam, nonam, veſpertinis vel nocturnis, atq; matutinis horis, tam cautiſſime inſiſtebat, vt videretur iam periſſe DEO, ſi horarum vel quippiam ſpacij, abſq; diuinis laudibus aliqua præteriſſent: Ita deniq; in hoc opere eſſe Deo carior cœpit, vt Dæmones ex obſeſsis corporibus

poribus pelleret, & cæcorum oculos aperiret. Sed quia multa ſingulatim narrare intendo, per ordinem, quantum permittit breuitas accedamus.

Matrona quædam Alexandrina cæteris matronis præſtantior, nomine Melancia, audiens opinionem eius, venit ad eam, quia quartano typo grauiſsime & iam per annum, & eo amplius vexabatur, quam cum beata Eugenia oleo perunxiſſet, & omnem continuo violentiam fellis euomuit, & ſaniſsima reddita pedibus ad ſuum diuerſorium properauit, quod in vicino Monaſterij poſsidebat. Ordinat interea munera cyphos argenteos tres, implet ſolidis, & hos ſaluationis ſuæ gratia, mittit ad beatam Eugeniam, Cui gratanter remittens quæ miſerat, ait, abundamus & ſuperabundamus omnibus bonis. Vnde te parens cariſsima Melancia, vt iſta egentibus magis ac neceſsitatem patientibus diuidas, hortor & moneo. Audiens Melancia contriſtata eſt, & veniens cœpit rogare & ampliora promittere. Fit aſsidua circa beatam Eugeniam, & in nullo deprehendens quod eſſet fœmina, elegantia decipitur iuuentutis. Videns eam, iuuenem per ueritatem putabat eſſe terrenum, ſe autem non ſanctitate eius, ſed aliqua arte exiſtimans fuiſſe ſaluatam. In concupiſcentia Miracula Eugeniæ.

Hosted by Google

eius elabitur, & putans amplioris pecuniæ cupidiorem, cœpit infinita offerre & ampliora promittere. Cumq; ſæpius eadem precaretur, & grato animo oblata ſibi ab Eugenia cerneret reddi, declinat ad maiorem interitum, ægritudinem ſimulans. Quam cum beata Eugenia rogata uiſitaret, ſedenti ante lectum ſanctæ Eugeniæ talia cœpit producere. Intolerabilis circa te amor pectus meum exagitat, nec vllum remedium fatigationi meæ reperire nunc potui, niſi ut te omnium rerum mearum Dominum inſtituam. Quid te ipſum uanis & inanibus abſtinentijs crucias? Ecce poſſeßionum locupletatio infinita, & ecce auri pondus immenſum, & argenti miniſterium copioſum, & familiæ infinitus eſt numerus, dignitas generoſitatis eſt mihi, hoc anno abſq; filijs uiduata ſum, ſuccede pro eodem in facultatibus meis, & non ſolum rerum mearum, ſed meus eſto iam Dominus. Cumq; hæc & his ſimilia loqueretur, dixit ad eam Eugenia. Recte nomen tuum nigredinis teſtatur perfidiam, magnum enim te Diabolo habitaculum præparaſti, diſcede à ſeruis DEI deceptrix, & illecebroſa Melancia, nos enim aliter militamus: Habeant opes tuæ, tui ſimiles dominos, nos delectat mendicare cum Chriſto. Affatim diues eſt, qui cum Chriſto pauper eſt.

Fugiant

Fugiant à te imagines concupiſcentiæ, non eſt enim ſalutis tuæ, iſta quæ te inuaſit inſania, Draconis habitaculum facta, uenenum effundis, ſed nos Chriſti inuocato nomine uenenorum tuorũ uirus euadimus, & miſericordiam Domini inuenimus.

Tunc illa deceptionis ſuæ pudorem non ferens, ſperans ſe detegi, niſi prior ipſa detegeret, reuerſa Alexandriam, adire Præfectum ſtatuit, hoc ordine dicens: Sceleſtum iuuenem ſimulantem Chriſtianam religionem incurri, & ad me arte dum medendi gratia, quæ dicitur poſſe infirmantibus prodeſſe, uenire permitterem, unam me ex illis æſtimans, de quarum pudore bachatur, auſus eſt impudenter alloqui, & uerbis procacibus ad crimen hortari, & niſi dediſſem uocem in præſenti ancillæ meæ, fuiſſem liberata ſolatio, more barbarico ſuæ me libidini captiuaſſet. Audiens hæc Præfectus nimio furore inflammabatur, & iubet ad loca Monaſterij deſtinari, qui eum uinctum ferro cum omnibus commorantibus deponerent.

Deponuntur itaq; omnes in uinculis, & quia unius carceris eos nõ ferebat locus, per diuerſas cuſtodias diuiduntur. Poſt hæc ſtatuitur dies funeris, in quo alij ad beſtias, alij uero ad ignes, alij ad diuerſa ſupplicia damnarentur.

Fit rumor immenſus, impudens quoq; fama cunctam Aegypti peragrat prouinciam. Omnes credunt, omnes condemnant, & omnibus veriſimile videtur, Melanciam illuſtrem fœminam mentiri non poſſe. Quid multa? Venit dies funerum conſtituta, & in qua vniuerſæ ciuitates, in vicino poſitæ conueniunt, vt viderent ferarum tradi morſibus, corruptores introducuntur in cathenis & collaribus ferreis cum beata Eugenia, & nullo agnoſcente quod eſſet fœmina, clamor populi diuerſis ſententijs ingruebat. Cum iuberetur adduci propinquius, vt non per internuncios eam Præfectus audiret, ſed ex ore eius addiſceret veritatem. Aptantur aculei, & verbera, flammæ, tortores, & cætera quæ ſolent abſcondita cordis exſculpere præparantur.

Tunc Præfectus Philippus dixit: Dic ſceleratiſſime Chriſtianorum, hoc vobis Chriſtus veſter tradidit in mandatis, vt operam corruptionibus detis, & pudorem atq; verecundiam matronalem fraudulenta aſtutia capiatis? Dic nunc furcifer, quæ te temeritas coëgit, ut illuſtrem fœminam Melanciam appellares, & ingreſſus ſub ſpecie Medici, caſtitatem generoſiſſimam ad lupanariam ignominiam prouocares? Audiens hæc beata Eugenia, capite demiſſo ne

poſſet

poſſet agnoſci, taliter dedit Præfecto reſponſum. Dominus meus IESVS Chriſtus, cui ego ſeruio, caſtitatem docuit, & integritatem cuſtodientibus vitam promittit æternam. Hanc autem Melanciam falſam teſtem nunc poſſumus declarare, ſed melius eſt, ut nos patiamur mala, quàm illa dum conuicta fuerit aliquid patiatur, ne & fructus patientiæ noſtræ depereat, ſed tamen, ſi per victoriam principum teſtetur ueſtra ſublimitas, quod non in eam ipſam retorqueatis ſententiam, & hæc fallax teſtis nihil patiatur mali, nunc probabimus crimen, quod nobis obijcit, redundare in eam. At ubi teſtatus eſt per principum ſalutem Præfectus, promittens ad omnia poſtulabat effectum, dixit Eugenia: O Melancia nigredinis nomen, & tenebroſa Melancia: applicari feciſti aculeos, ſuſpendi præcipis Chriſtianos. Damna, percuti, incende, bene nos accipis, non tamen tales habet famulos Chriſtus, quales tu teſtaris. Tamen adduci præcipe ancillam, quam teſtem noſtri criminis eſſe dixiſti, vt ex ore poßit denudari mendacium. Cumq; applicata fuiſſet in conſpectu Iudicis, cœpit dicere: Iſtum iuuenem impudicißimum, frequenter quidem circa uiles perſonas deiectum in adulterijs, ipſa impunitas ad hoc eum perduxit, vt etiam dominæ meæ, circa

primam horam diei, cubiculum impudenter ingreſſus, primo quidem ſermone, quaſi pro ſalute eius ueniret, indicaret. Secundo pro ſua concupiſcentia, & tertio etiam ad uiolentiam, ſi curſim ego egreſſa, familiam non uocaſſem, quæ hodie huius criminis teſtis eſt. Tunc Præfectus ex familia adeſſe iubet aliquos, qui ita geſtum eſſe ſuo teſtimonio confirmarent. Cumq; applicarentur ſinguli, ita eſſe ut illa dixerat teſtabantur. Tunc iudex uehementer commotus ait: Quid ad hæc infauſte dicturus es, tot te uincunt teſtes, tantaq; indicia manifeſtant.

Ad hæc beata Eugenia ait: Tempus loquendi eſt, quia tempus tacendi tranſijt. Optaueram quidem crimen obiectum in futuro iudicio de-
„ nudari, & caſtitatem meam illi ſoli oſtendere,
„ cuius amore ſeruanda eſt. Tamen ne glorietur in ſeruos Chriſti fallax audacia, & paucis pandam uerbis ueritatem, non ad iactantiam humanæ declamationis, ſed ad gloriam nominis Chriſti. Tanta enim eſt uirtus nominis eius, ut etiam fœminæ in timore eius poſitæ, uirilem obtineant dignitatem, & neq; ei ſexus diuerſitas fide poteſt inueniri ſuperior, cum beatus Paulus Apoſtolus, magiſter omnium Chriſtianorum dicat, quod apud Dominum non ſit diſcre-

tio

tio maſculi & fœminæ, omnes enim in Chriſto unum ſumus. Huius ergo normam animo feruente ſuſcepi, & ex confidentia, quam in Chriſto habui, nolui eſſe fœmina, ſed uirginitatem immaculatam tota animi intentione conſeruans, uirum geſſi conſtanter in Chriſto. Non enim inuitam honeſtatis ſimulationem aſſumpſi, ut uir fœminam ſimularem, ſed fœmina uiriliter agendo, uirum geſſi, uirginitatem quæ in Chriſto eſt, fortiter amplectendo. Et dicens ſcidit à capite tunicam, qua erat induta, & apparuit fœmina. Et ſtatim ad præfectum ait: Tu mihi quidem ſecundum carnem pater, Claudia mater eſt, & fratres hi duo qui tecum ſedent Auitus & Sergius. Ego autem Eugenia filia tua, quæ pro amore Chriſti mundum omnem cum delitijs reſpui, tanquam ſtereus. Ecce Prothus & Iacinctus Eunuchi mei, cum quibus Scholam Chriſti ingreſſa ſum, Chriſtus autem tam idoneus ibi extitit, ut uictricem libidinum omnis pollutionis me faceret, per miſericordiam ſuam, cui credo uſq; in finem, iugiter permanſuram.

Eugenia agnoſcitur à parentibus.

Agnoſcentes itaq; pater filiam, & ſororem fratres, ſerui dominam, currunt ſtatim ad eam, & effundentes lachrymas in conſpectu populi, amplexibus eius incumbunt. Nunciatur

ſactum

ſactum Claudiæ matri, & ſtatim curſu concito ad ſpectaculum venit. Deferuntur veſtimenta auro texta, & licet inuita induitur, atq; in excelſo tribunali poſita, in ſublime attollitur, & ab omni populo clamatur, Vnus Chriſtus, vnus & verus Deus Chriſtanorum: Sane Sacerdotes & Epiſcopi qui cum multo populo Chriſtiano in amphiteatro erant, ut dum fuiſſent interfecti hi qui accuſabantur, ab eiſdem ſepelirentur, ingrediuntur, Deo hymnum dicentes, atq; omnes vna voce clamantes. Dextra Domini glorificata eſt in virtute, dextera manus tua Domine confregit inimicos. Tollitur ergo in triumpho Eugenia, ne tanto gladio populi, eius defuiſſet probatio caſtitatis. Viſus eſt ignis de cœlo deſcendens, qui ita circundedit domum Melanciæ, vt nec veſtigium alicuius rei, quæ ad eam pertinebat remanſerit. Fit gaudium populi, cum timore DEI, Eccleſia quæ iam quaſi uiduata octauo anno clauſa fuerat reſeratur.

Tota Alexandria conuertitur ad Chriſtum.

Reuocatur Chriſtianorum populus, baptizatur Præfectus in faſcibus conſtitutus, baptizantur filij eius, baptizatur mater eius Claudia. Reſtituit priuilegia vera Chriſtianis & mittit relationem ad Seuerum Imperatorem de Chriſtianis, & memorat ſatis Reipub. Chriſtianos prodeſſe, Ideo debere eos abſq; perſecutione aliqua

aliqua in urbibus habitare, Conſentit relationibus Imperator, & fit tota Alexandria ciuitas, quaſi vna Eccleſia. Eratq; omnibus ciuitatibus gaudium, & dignitas Chriſtani nominis floreſcebat.

Sed quia ſemper ſanctitatem æmulatio ſequitur inimici, & contra bonitatem pugnat malicia conſilio diaboli, aliqui ex honoratis Alexandriæ cultores Idolorum accipientes ægre, quod Chriſtianis priuilegia tribuiſſet, uenientes ad Regem, dixerunt ſtatum Reipublicæ conturbatum à Philippo, qui cum nono anno in faſcibus irreprehenſibiliter adminiſtrauerit, nunc decimo anno perdidit omnia. Deniq; deorum immortalium deſeruit ceremonias, & omnem ciuitatem ad culturam cuiuſdam hominis, quem Iudæi occiderunt, conuertit. Non eſt legibus ueſtris ulla reuerentia. Paßim quiſq; ut uoluerit templa reuerenda ingreditur, non ut colendi beneuolentiam prætendat, & non ut deos eſſe quos colimus, ſed ut dicat, infinitas blaſphemias ſaxa aut metalla potius quam diuini nominis ſigna. Hæc & ſimilia multa dicta ſunt Seuero & Antonio Auguſtis. Qui commoti dixerunt ad eum huiuſcemodi decreta. Diuus parens noſter Commodus quondam Auguſtus, non ut præfectum, ſed ut regem te Alexandriæ

Philippus accuſatur coram Imperatoribus, propter Chriſti doctrinam.

Seueri & Antonij Imperatorum decretum

driæ ordinauit, atq; conſtituit, ut dum in uita maneres, ſucceſſorem nullum ſuſciperes. Vnde his beneficijs eius ſuper addere cupientes, ſtatuimus ut dijs omnipotentibus, ſolitam culturam exhibeas, & depoſita dignitate etiam proprijs facultatibus cedas.

aduerſus Philippũ Præfectũ Alexandriæ.

Accepta igitur hac Auguſti auctoritate, ſimulat ægritudinem, quouſq; uniuerſa diſtraheret & donaret per omnem prouinciam Eccleſijs & pauperibus. Ipſe autem Præfectus in timore DEI & in cultura Chriſti, etiam alios confortabat in Chriſto. Interea omnis Alexandria conſpirat in Epiſcopatum eius, & cœpit eum Reſpublica habere Præfectum, quia ſucceſſor ei nondum uenerat, & Eccleſia habere Epiſcopum, quia merito fidei ſibi eum elegerat ſacerdotem. Durauit autem in Epiſcopatu, unum annum & menſibus tribus. Poſt hæc autem ſpacia temporum, ueniens Perennius Præfectus, dum Alexandriæ quæreret percutere eum, & non poſſet, quia omnis ciuitas in amore eius durabat, immiſit ei qui ſe fingerent Chriſtianos, & ingredientes percuſſerunt eum in oratione Dominica conſtitutum. Poſt traduntur percuſſores Præfecto Perennio. Ille autem conſcius iuſsionis ſuæ, & quaſi audiendos cuſtodiæ mancipauit, poſt paucos autem dies Principum indulgentia

Philippus ex Præfecto fit Epiſcopus Alexandriæ.

Philippus occiditur dolo Perennij præfecti Alexanoriæ.

dulgentia relaxatos dimiſit. Beatiſſimus autem Philippus, poſt percuſſuram tribus diebus, in corpore eſſe permiſſus eſt, non ad aliud, niſi ad corda dubia confirmanda, nam ut migraret ad Dominum, martyrij ſe noluit corona fraudari, & ipſe hanc ut reciperet, orauit. Nam qui in corpore poſitus Dæmonia fugabat, & illuminabat oratione cæcos, quantomagis ſe noluiſſet palma priuari? Poterat utiq; quod volebat impetrare ſine dubio, & ita recepit ut particeps nominis Philippi, eſſet particeps & coronæ, & ſuſciperent martyres collegam, quem merito Eccleſia ſuſceperat ſacerdotem. Iuxta atria itaq; ibi, ſancta Eugenia filia eius Monaſterium Chriſti uirginibus collocauerat, illic ſuum iuſſit collocari corpuſculum. quo loco beatiſſima Claudia xenodochium fabricabat, & conſtituit prædia, quæ ſuſceptionibus peregrinantium deſeruirent, ipſa autem cum Auito & Sergio filijs & cum beata Eugenia regreſſa eſt Romam.

Igitur filios Philippi cum omni gaudio ſenatus recepit Romanorum, & unum proconſulem Carthaginem, alium uicarium Africæ dirigunt. Ad beatam autem Eugeniam cum multæ matronæ conuenirent, & pene omnes uirgi-

nes

nes quaſcunq; potuiſſet, notas aut amicas, facē-
ret etiam Chriſto credere, & in uirginitate do-
minica permanere, quædam ex regio genere
uirgo Baſilla, cupiebat eam attingere. Sed quia
Baſilla. cauſa nominis Chriſtiani ad eam ire non pote-
rat, rogabat per internuncium fidelem, ut eam
de religione Chriſtiana inſtrueret. Tunc beata
Eugenia conuocat ad ſe beatiſſimos comites
ſuos Prothum & Iacinctum & dicit eis: Ac-
cingimini militiæ ad quam uos conuocat Chri-
ſtus, quo uos Baſillæ offeram ſub ſpecie muneris,
ut vos eam Chriſto faciatis ancillam.

Fit itaq; huius muneris gratia, & ſuſcipit
Baſilla quaſi famulos, quæ nos quaſi Apoſtolos
honorabat. vacabat autem cum eis omni hora,
Cornelius Epiſcopus Romanus. & quaſi Eunuchos ſeruitio habens, non diebus,
non noctibus à colloquijs DEI & orationibus
ceſſabat. Igitur Cornelius, cum eſſet in urbe
Roma, ſacræ legis antiſtes, peruenit ad eam la-
tenter, & baptizauit eam. Confirmata autem
beata Baſilla in timore Dei, procurante miſe-
ricordia Chriſti pene omnibus noctibus mutuis
ſe fruebantur aſpectibus, ipſa & beata Eugenia.
Omnibus itaq; uiduis Chriſtianis conuentus
erat ad beatam Claudiam, & omnibus uirgini-
bus conuentus erat ad beatam Eugeniam. San-
ctus autem Cornelius Papa urbis Romæ, omni
veſpera

veſpera Sabbati, quæ luceſcit in Dominico die, dabat eis noctem Hymnis peruigilem & pullorum canoribus noctis quiete agebat eius ſacroſancta myſteria, & ita confirmabat eas Sabbato. Eugenia autem & Baſilla vt memoraui, omnibus ſe pene noctibus fruebantur in Chriſto & alterno ſe eloquio renouabant. O quantas per Eugeniam uirgines Saluator inuenit, quantas etiam per Baſillam Chriſtus ſponſas obtinuit, quantæ per Claudiam, viduitatem prompta voluntate ſeruarunt, quanti iuuenes per Prothum & Iacinctum Chriſto Domino crediderunt.

Valeriano itaq; & Galieno imperantibus orta ſeditio de Chriſtianis eſt, eo quod Cyprianus Carthaginem euerteret, & Cornelius Romam. Data eſt ergo autoritas ad Paternum proconſulem vt Cyprianum occideret. Cornelius autem quia à multis Romanis etiam illuſtribus fouebatur, erat in abditis. Tunc beata Eugenia videns Baſillam, ait. Reuelatum eſt mihi à Domino, quod pro virginitate paſſura ſis. Et Baſilla ad Eugeniam reſpondit. Et mihi inquit dignatus eſt Dominus demonſtrare quod martyrij cororam duplicem cupias, vnam quam apud Alexandriam pro iuſtis laboribus acquiſiſti, & aliam quam in effuſione tui ſanguinis conſecutura es.

Cyprianus accuſaturquod Carthaginem, Cornelius quod Romam euerteret.

Tunc beata Eugenia expandens manus ſuas dixit: Domine Ieſu altiſsimi fili, qui ad ſalutem noſtram veniſti, per virginitatem matris tuæ, per virginitatis præmium, omnes quas mihi credidiſti, perduc ad regnum gloriæ tuæ. Reſidentibus autem ſanctis virginibus Chriſti, quæ erant cum Eugenia & Baſilla, dixit omnibus beata Eugenia. Ecce vindemiæ tempus eſt, quo ſucciduntur botri & pedibus conculcantur, ſed poſt hæc regalibus conuiuijs opponuntur. Abſq; eorum ſanguine, nulla poteſtas imperij, nulla illuſtris dignitas decoratur, & vos palmites mei, & meorum viſcerum botri, eſtote paratæ in Domino, virginitas enim eſt primæ uirtutis indicium, Deo proximum, ſimilis Angelis, parens vitæ, amica ſanctitatis, via ſecuritatis, domina gaudij, dux virtutis, ſomentum & corona fidei, adminiculum & ſubſidium caritatis. Nihil ita nobis laborandum, nihil ita eſt enitendum, niſi ut cum virginitate viuamus, aut quod eſt glorioſius pro virginitate etiam moriamur. Quæ ſunt huius ſeculi blandimenta fallaciſsima, & cum gaudio temporali ueniunt, & cum perpetuo dolore diſcedunt, faciunt momentaneum riſum vt æternum fletum infligant, tribuunt fugitiuos flores, vt marcidiores perſeuerantes aduectent, mentiuntur ſecuritatem tranſeuntis

uatis temporis, vt perpetui ſeculi cruciatibus tradant.

Ideoq; cariſſimæ virgines, quæ mecum in agone virginitatis nunc uſq; accurriſtis, permanete in amore Domini melius quàm cœpiſtis. Tempus flendi temporaliter ſine faſtidio & honore ſufferte, vt tempora gaudij æterni cum omni poſſitis dilectione ſuſcipere. Ego enim commendaui vos Spiritui ſancto, & credo quod uos mihi integras omnes illibataſq; conſtituet. Nolite itaq; faciem meam ex hoc corporaliter quærere, ſed geſta & actus per ſpiritum contemplatiuum. Et his dictis oſculata eſt vniuerſas, & flentes fortiſſimo animo conſolabatur, Dicentibus autem ſibi vale inuicem, Baſilla & Eugenia oratione facta diſcedunt.

Ecce eodem die perrexit vna ex ancillis ad Pompeium ſponſum Baſillæ, quæ et dixit. Quod te dominam noſtram Baſillam nouimus ab Imperatore meruiſſe, ſextus & eo amplius eſt annus, quam tu in tenero ætatis anno, ut poſtea acciperes, diſtuliſti, ſed patruelem eius Helenum ſcias eſſe Chriſtianum, & hanc ita factam Chriſtianam, ut tibi omnino non nubat. Nam & duos Eunuchos Prothum & Iacinctum ſimulauit ſe illi donum offerre Eugenia, quos illa quaſi dominos excolit, & quoti-

Pompeius póſtulat ſponſam Baſillam.

die pedes eorum ac ſi deorum immortalium oſculatur, quia ipſi auctores ſunt artis Magicæ quam Chriſtiani committunt. His auditis Pompeius ſtatim cucurrit ad Helenum patruelem eius, qui & nutritor eius erat & tutor, & dicit ei: Intra hoc biduum nuptias meas celebrare diſpoſui, pro qua re fac me videre ſponſam meam, quam mihi Domini rerum, inuictiſſimi principes fieri coniugem præceperunt. Ille his auditis agnouit proditum negotium, ait ad eum, quouſq; anni tranſirent infantiæ eius, meam circa eam tutelam pro germanitate patris eius, & pro ipſo nutrimento exercui, nunc vero quia cœpit ſui eſſe arbitrij, in ſua vult eſſe poteſtate. Vnde ſi illam videre deſideras, eius erit arbitrij non mei imperij. Audiens hæc Pompeius, vehementius cœpit ardere & pergens ad Baſillæ domum, vt nunciaretur ianitoribus imperabat. Cui iſta ſunt à Baſilla mandata, cauſam te videndi penitus nullam me habere cognoſcas, neq; videndi neq; ſalutandi.

His auditis, turbatus eſt vehementius, & omni penè ſenatorum fauore uſus, proſtrauit ſe coram Imperatore dicens. Subueniant Romanis veſtris ſacratiſſimi principes, et deos nouos, quos Eugenia ſecum adduxit, ab Aegypto veniens, ab hac vrbe ſeparate, Diu eſt enim quod

hi qui

hi qui Chriſtiani dicuntur, Reipublicæ nocent, qui irrident legum noſtrarum ſacroſancta ceremonialia, & omnipotentes deos noſtros, ac ſi uana ſimulachra deſpiciunt. Iura quoq; ipſius naturæ peruertunt, ſeparant coniugium, gratiam ſponſarum ſibi aſſociant & dicunt iniquum eſſe, ſi ſponſum ſuum ſponſa accipiat. Quid faciemus piiſsimi Imperatores? Inuenti ſunt dij, qui homines prohibeant, & quibus iſta uidebunt, ſi nati non fuerint, quibus valeat imperari. Vbi reparatio Romanarum virium? Vbi Romani exercitus rediuiua certamina? Proh quibus victrices dextræ veſtræ hoſtium ceruices inclinabunt, ſi iam vxores habendæ non erunt? Si ſponſas amittimus & tacemus? Hæc & his ſimilia dum proſequeretur, & omnis ſenatus etiam flebili querela depromeret: decreuit Galienus Auguſtus, ut aut ſponſum ſuum Baſilla acciperet, aut gladio interiret, Eugeniam vero aut ſacrificare dijs, aut crudeliter interire, & dedit licentiam, ut quicunq; Chriſtianum penes ſe abſconderet, puniretur. Conuenitur Baſilla vt ſponſum recipiat, dicit illa ſe Regem regum habere ſponſum, qui eſt CHriſtus filius DEI. Et cum hæc dixiſſet, gladio transfoſſa eſt.

Pompeius accuſat Chriſtianos corā Imperatore Galieno.

Decretū Imperatoris Galieni in Baſillam, Eugeniam & omnes Chriſtianos.

Baſilla confoditur.

Tenti ſtatim Prothus & Iacinctus tra-

buntur ad templum, ſed orationem illis facientibus, ſimulachrũ Iouis ad quod ducebantur ſacrificare, cecedit ad pedes eorum, & ita comminutum eſt, ut vbi ſuerit non appareret. Non uirtuti diuinæ, ſed Magicæ arti hæc imputans, iubet eos decollari Nicetius urbis Præfectus. Qui etiam acquiſitam ad ſe Eugeniam, cœpit de Magicis artibus ab ea flagitare ſermonem. At illa conſtanter os ſuum aperiens dixit, Polliceor tibi, quod ars noſtra uehementior Magis eſt, nam magiſter noſter habet patrem ſine ulla matre, & matrem abſq; patre. Deniq; ſic eum genuit pater, ut omnino fœminam nunquam ſciret, ſic eum genuit mater, ut maſculum omnino non noſſet, hic ipſe habet uxorem uirginem, quæ illi quotidie filios creat, etiam innumerabiles ei filios parit, quotidie carnem eius carnibus coniungit. Oſcula eius circa eam ſine intermiſsione ſociantur, in amore ſuo inuicem omnino perdurant, & tanta integritate ſubſiſtunt, ut omnis uirginitas, & omnis caritas, & omnis integritas, ex eorum coniugio dirimatur.

Eugeniæ confeßio.

Audiens hæc Nicetius obſtupuit, & ne ad Imperatorem perueniret, quod eam libenter audiret, iuſsit eam ad templum duci Dianæ, & ita ſpiculator imminens dixit ei: Redime uitam

tuam,

tuam, patrimonium tuum Eugenia, & ſacrifica Deæ Dianæ. Tunc beata Eugenia expandens manus ſuas cœpit orare ac dicere: Deus qui cordis mei arcana cognoſcis, qui uirginitatem meam ſinceram in tuo amore ſeruaſti, qui me filio tuo Domino meo Ieſu Chriſto ſociare dignatus es, qui ſpiritum ſanctum tuum in me regnare feciſti, adeſto mihi nunc in confeßione nominis tui, ut confundantur omnes qui adorant hoc Idolum, & qui gloriantur in ſimulachris ſuis. Et dum oraret, fit terræ motus in eodem loco, & ita templi ipſius fundamenta uerſa ſunt, cum ipſo Idolo, ut nihil aliud remanſerit, niſi ſola ara quæ fuit ante ianuam templi, ad quam ſtabat ſancta Eugenia. Hæc in inſula Licaoniæ geſta ſunt coram omnibus qui ſequebantur agonẽ Eugeniæ, fit concurſus et populi Romani, & uaria acclamatio. Alij dicunt innocentẽ, alij magam, nunciantur iſta Præfecto, Præfectus Imperatori. Imperator eã iubet ligari ſaxo, et præcipitari in Tyberim, ſed ſtatim ſaxum diſruptum eſt. Beata uero Eugenia ita ſedens ſuper fluuiali aqua efferebatur, ut omnibus Chriſtianis apparere, illũ fuiſſe cum Eugenia in flumine ne abſorberetur, qui fuerat cum Petro in mari ne mergeretur. Itẽ inde ſublata in thermarũ Seuerianarũ fornaces mittitur, quæ ſic ſtatim

Oratio Eugeniæ, qua euertitur templum Dianæ.

Eugenia liberatur ex aquis & igne.

extinctæ ſunt, vt thermarum calor refrigeſceret, & omnia incendia lignorum ad nihilum deuenirent. Sic deniq; chaos fecerunt, ut ulterius exhiberi non poſſent. Mittitur poſt hæc in cuſtodiam tenebrarum, & per decem dies iubetur nullum cibum accipere, & lumen penitus non uidere. Ibi autem tantus quotidie abundabat ſplendor, ut cum egrederetur beata Eugenia, quaſi lumen aliquot radiaret. Apparuit autem illi Saluator, ferens in manu panem niuei candoris, & immenſæ ſuauitatis et gratiæ, & dixit ei: Eugenia accipe cibum de manu mea, ego ſum Saluator tuus quem tota mentis animi intentione dilexiſti & diligis. Eodem die te in cœlos recipiam, à quo ego deſcendi ad terram. Et hæc dicens abſceſſit. Ipſo autem die Natalis Domini, miſſus eſt gladiator qui eam in cuſtodia poſitam percuſſit, & ſublatum eſt corpus ab affinibus Chriſtianis, & non eſt poſitum longe ab vrbe, uia latina in prædio eius proprio, vbi multorum ſanctorum ipſa ſepelierat membra. Claudia autem mater eius, cum ad eius ſepulchrum fleret, apparuit ei vigilanti in medio noctis ſilentio, auro texta cyclade induta, cum multo populo virginum, & dixit ei: Gaude & lætare, quia & me introduxit Chriſtus in exultatione ſanctorum, & patrem meum in Patri-

archarum

archarum numerum. Ecce die Dominico, & te ſuſcipiet in gaudium ſempiternum. Commenda filijs tuis fratribus meis cuſtodire ſignaculum Crucis, & efficientur noſtri participes. Ecce loquente ea, facta eſt claritas, quam oculus ſufferre non poterat, & Angeli tranſeuntes Hymnum dicebant Deo, inenarrabilibus uocibus, hoc ſolum intelligebatur, quod nomen Ieſu Chriſti & Spiritus ſancti in ipſius laudibus reſonabat. Gloria & honor Patri & Filio & Spiritui ſancto, & nunc & ſemper, & in ſecula ſeculorum, Amen.

FINIT VITA BEATAE EVGENIAE.

VITA BASILII.

BASILIVS ſeptennis factus, datur à genitoribus literis, vacans autem doctrinis quinquennio, fructum acquiſiuit multam Philoſophalem diſciplinam dulcedinis naturæ, deinde relinquens patriam (Cappadox enim erat natione) apprehendit matrem verborum Athenas. Caſtitate & multa abſtinentia decoratus adijt præceptorem Græcorum ſapientiæ, nomine Eubulum, & ſic

Baſilius Cappadox operam dat literis.

Baſilius & Gregorius Nazianzenſis condiſcipuli.

ſeipſum dedit doctrinis admirandis, etiam & Magiſtris, factiq; ſunt ipſius conſcolaſtici, Gregorius magnus Nazanzi poſtea factus Epiſcopus qui & Apoſtolicæ ſedis gubernacula in duo & decem annorum pergubernauit tempora, Iulianus etiam à paruo Chriſtianus atq; Libanius, Is autem ab omnibus vir admirandus, poſuit in corde ſuo nihil ſumere panis & uini, donec ſuperna prouidentia intellexerit diuinæ ſapientiæ arcana. Morans quoq; in doctrinis quinq; & decem annis, omnemq; Græcalem Philoſophiam percurrens, in fine Aſtronomiã, ac optima quæq; colligens, & nullatenus inuenire ualens per ipſa omnia creatorem, in una noctium uigilante eo, diuinus quidam ſplendor fidei accendit cum perluſtrare totius religionis ſcripturam. Surgens ergo abijt in Aegyptum. Et accedens uni Archimandritarum Porphirio nomine, ſupplicauit ſibi dari libros ſacros, ad comprehenſionem diuinorum dogmatum: Quod conſecutus manſit ibi, ſeſe delectans meditatione diuinorum ſermonum, & aqua ac herbis ſe enutriens.

Baſilius quindecim annos uerſatur in Philoſophiæ ſtudijs.

In Aegypto diſcit ſacras literas.

Annuo uero tempore ibidem commorans, & uerbũ ueritatis fide conſiderans permanſit, ſcrutans ueritatis ſermonem: Sicq; poſtulauit dimitti ſe Ieroſolimam orationis gratia, & quæ ibi

ibi ſunt uidendi miracula. Iam autem ſuperorans illum, dimiſit eum. Veniens nanq; ubi Græcorum Philoſophiam didicit, cœpit perſuadere multis Philoſophis & multitudini gentilium, atq; afferre Chriſto, oſtendens eis uiam ſalutis, quærebat nihilominus & ſuum præceptorem Eubolum qui erat obſtinatiſſimus uerbi, ad retributionem in ipſum laboris afferre immaculata fidei, ſicut ſe bene currentem ad eam, omnes etiam eum ſicut magiſtrũ ſequebantur, qui Philoſophiam ſectabantur. Quærens autem illum in ſuburbano, conquirentem in ſermone cum cæteris Philoſophis. Hoc enim erat apud illos, ſtſtimabatur aut dici quid, aut audiri, plus noui. Baſilius gratus erga Præceptorē.

Diſputante ergo eo reprehendit eum ſuperueniens Baſilius. Et hi qui cũ illo erant, quis (inquiunt) reprehendit te ô Philoſophe? Ipſe autem ait. Aut Deus aut Baſilius. Recognoſcens igitur Baſilium, coeſſentes ſibi dimiſit Eubolus, cohærens Baſilio, tribuſq; diebus incibati permanentes, conquirebantur ad inuicem. Interrogauit ergo Eubolus Baſilium dicens: Quæ eſt diffinitio Philoſophiæ? Qui ait. Prima diffinitio Philoſophiæ eſt, meditatio mortis. Ille admirans dixit. Quid eſt mundus? Qui ait. Quid eſt ſuper mundum? Et dulces quidem ſunt mundi ſermones, amarus autem ualde illi mundus, qui

cum

eum continet vitioſe. Et altera eſt voluptas corporis, & altera incorporeæ naturæ, & ſimul hæc coeſſe cuidam, non de licitis eſt. Nemo enim poteſt duobus dominis ſeruire. Veruntamen vt virtus eſt, frangimus eſurientibus panem ſcientiæ, & per malitiam intectos, pro virtute ducimus ſub tectum. Si autem & nudum videamus, circumamicimur, & vt proprij germen ſeminis non deſpicimus. Hæc dicens, & exacuens eum parabolice, Saluatoris quæ erga nos eſt clementia, per pœnitentiam tres cathinos menti propoſuit in veſtibulum cogitationis. Super liminare quidem portarum, virtutem adducentem prudentiam, virilitatem, iuſticiam, caſtitatem, quæ autem ſiniſtra parte, ſuaſionem, in utraq; vero parte eius intemperantiam, libidinem, ebrietatem, impudicitiam, ſegniciem, criminationem, linguoſitatem, incantationem, & quoddam talium examen, pœnitentiam autem decenter ſtantem, intrementem, ſubridentem, lenem, aduerſarios quidem increpantem, propriorum autem indigentem populorum, iuxta eam vero abſtinentiam, intellectum, lenitatem, timorem, clementiam, & multorum bonorum plebem. ipſius hiſtoriæ mens diuina cautela, audientibus autem zelorum meliorum occaſio. Hæc ego ipſe videns benigne factus ſum, & iſto

ductus

ductus ſum o Eubole: Sunt enim in nobis non imagines, neq; ænigmata, ſed ipſa plane veritas ducens ad ſalutem.

Reſurgemus enim omnes hi in uitam æternam, & illi in opprobrium & confuſionem æternam, & aſtabimus tribunali Chriſti, ſicut docent nos magnis vocibus Prophetæ, Eſaias, Hieremias, Ezechiel, Daniel, & Dauid Rex, atq; diuinus Paulus poſt illos. Ipſe enim pœnitentiæ dator, & ipſius retributionis Dominus, qui ouem quæſiuit perditam & apoſtatam puerum ex patris ſinu cum multis diuitijs, & ſeipſum prodige conſumentem & poſtea reuertentem, fame afflictum ſincere amplexatus eſt & veſte ſplendida ornauit, ac annulo induit preciosо, ſuadetq; peccanti puero ſæuienti, ſicut fratri indulgentiam dare. Iſte in inuido Dominus præualens benignitate, qui æqualem mercedem circa vndecimam horam venientibus tribuit, & nobis pœnitẽtibus ac ſuſcipientibus ex aqua & Spiritu ſancto regenerationem, dabit etiam quæ oculus non vidit, & auris non audiuit, & in cor hominis non aſcenderunt, quæ præparauit Deus diligentibus eum. His ex ſenſu factus Eubolus dixit: O Baſili cœleſtis demonſtrator trinitatis, per te credo in vnum Deum, Patrem omnipotentem, & deinceps uſq; expecto reſurrectionem

Baſilius conuertit præceptorem Eubolum ad Chriſtum.

nem mortuorum, & uitam ſeculi futuri, Amen. Ego autem hanc quæ in me eſt oſtendam tibi fidem, quia omnia quæ mihi ſunt in manus tuas dans, reliquum tempus uitæ meæ tecum ero, ſi placitum in conſpectu Domini fuerit ſuſcipiens ex ſancta aqua & ſpiritu regenerationem. Baſilius dixit. Benedictus Dominus DEVS noſter, amodo & uſq; in ſeculum ô Eubole, qui ſplenduit lucem ueram in mente tua, & tranſtulit te de multimodo errore, in agnitionem ipſius miſericordiæ. Quia uero, ut dixiſti, mihi coeſſe uis, oſtendam tibi quomodo ſaluti noſtræ prouideamus, uinculis iſtius uitæ nos liberantes uenundemus omnia quæ nobis ſunt, & demus indigentibus, & ſic in ſanctam ciuitatem abeamus, ipſi uiſuri quæ ſunt ibi miraculorum, & apud Deum acquiramus fiduciam, Et ſic uterq; quæ eorum erant diſpenſantes, ad ſanctum Baptiſma indumenta tantum ex ipſis ementes, Ieroſolimam ibant, conuertentes ad Deum gentilium multitudinem magnam.

QVOMODO EVBOLus baptiſatus eſt in Iordane.

APprehendentes autem Ieroſolimam, & omnem locum ſacrum fide & amore requis

quirentes, & ipſis locis, qui eſt ſuper omnia Deum adorantes, manifeſti fiunt Epiſcopo ciuitatis nomine Maximio. Et ſe ei proſternentes, poſtulabant conſequi regenerationem in Iordanis fluuio diuinam. Quos uidens idem uir ſanctus, plenus cum eſſet benignitate, adimpleuit poſtulationem eorum, & ſimul cum fidelibus uiris uenit ad Iordanem. Baſilius autem iuxta ripam factus, proiecit ſe in humum, & cum lachrymis & clamore forti poſtulabat ſignum reuelari eius fidei.

Reſurgenſq; cum tremore, deſpoliauit ſe ueſtimentis ſuis & cum ipſis uere uetuſto homine, & deſcendens in aquam orabat. Deſcendens autem Sacerdos baptizauit eum. Et ecce fulgur ignis uenit ſuper eos, & columba ex eodem fulgore uenit in Iordanem & turbans aquam reuolauit in cœlum. Aſtantes autem in tremore facti glorificauerunt Deum, baptizatus uero Baſilius exiuit de aqua. Baſilius conuertit Præceptorem Eubolum ad Chriſtum.

Admirans quoq; Maximius Epiſcopus Baſilij in Deum dilectionem, orans ueſtiuit eum reſurrectionis Chriſti indumentis, baptizauit autem et Eubolum atq; ungens eos ſancto chriſmate, tradidit illis uiuificam communionem. Poſtulauitq; Baſilium DEI Sacerdos per orationem ſumere cibum, quod & fecit dicens: Ieſu Chriſte

Deus

Deus noſter, credo Euangelicæ voci, & ſpero in tua benignitate, comedens & bibens contra egredientem nobis Diabolum, cooperationem nobis Sancti ſpiritus fieri. Stupens vero ſacerdos Dei in fide eius, reuerſus eſt cum ipſis in ſanctam ciuitatem. Annuali autem tempore ibi commorantes, communi ſententia venerunt Antiochiam, & ibi gradum Diaconi ſuſcepit.

DE QVODAM NEGANTE Chriſtum ſcripto ſuo proprio Chirographo & iterum conuerſo.

CLAVDIVS AVTEM IPSIVS ſanctiſſimæ memoriæ viſor & miniſter, factus ab eo perfectorum miraculorum & ſedis poſt obitum iam dictæ memoriæ Apoſtolicæ Baſilij ſucceſſor, uir mirabilis & omni uirtute decoratus, enarrauit mihi, quia ſenator quidam fidelis nomine Protherius, abijt ad ſancta uenerabilia loca, & ibi filiam ſuam conſecrare, ac in vno de bene actionalibus domibus Monaſteriorum mittere atq; ſacrificium DEO offerre volens. Sed ab initio homicida Diabolus inuidens diuinæ voluntati, mouit vnum de ſeruis ſuis, & incendit ad puellæ amorem. Is autem cum fuiſſet huiuſmodi inchoationis indignus, & non

& non audens appropinquare ad propoſitum, alloquitur vnum abominandorum incantatorũ, promittens ſe, ſi meruerit dominari ipſius puellæ, multam auri tribuere ei quantitatem. Maleficus vero dixit ad eum: Homo, ego in iſtud non præualeo: ſed ſi vis mitto te ad meum procuratorem diabolum, & ipſe perſiciet voluntatem tuam. Qui ait ad eum. Quæcunq; dixeris mihi, faciam. Et ait ad eum. Abrenuncia Chriſto in ſcripto. Dixit ei. Etiam. Iniquitatis autem operator dicit ei. Si in iſto paratus extiteris cooperator tibi fiam. Qui ait ad eum, paratus ſum, tantum vt conſequar meum deſiderium. Et faciens malignitatis magiſter epiſtolam ad Diabolum, miſit eam ad illum habentem ſenſum iſtum. Quoniamquidem mi domine & procurator oportet me à Chriſtianorum religione abſtrahere, & tuæ adducere uoluntati ut multiplicetur pars tua, miſi tibi hunc qui præſentes meas defert literas, cupiditate in puellam exarſum, & poſtulo eum actionem iſtam conſequi, ut in iſto glorier & cum multa alacritate congregem placidiores tuos. Et dans epiſtolam dixit, vade ſecundum talem horam noctis, & ſta ſuper monumentum gentilis, & exalta cartham in aëre, & aſtabunt tibi qui debent te ducere Diabolo. Qui alacriter hoc faciens iactauit mi-

ſeram vocem inuocans Diaboli auxilium. Et continuo aſtiterunt ei principes poteſtatis tenebrarum, ſpiritalia nequitiæ, & apprehendentes errantem, cum gaudio magno duxerunt eum vbi erat Diabolus, Et oſtenderunt ei ipſum ſedentem in ſede alta, & in circuitu eius malignitatis ſpiritus ſtantes. Et ſuſcipiens miſſas à malefico literas, dixit ad miſerum. Credis in me? Qui ait. Credo. Et abnegas CHRiſtum tuum? Qui reſpondit, abnego. Dicit ei Diabolus: Perfidi eſtis vos Chriſtiani, Et quandoquidem me opus habetis, tunc venitis ad me, quando autem conſequimini deſiderium veſtrum, negatis me, & acceditis ad DEVM veſtrum, qui eſt benignus ac clementiſsimus, & ſuſcipit vos, ſed fac mihi manu ſcriptam CHRISTI tui & baptiſmatis abrenunciationem voluntariam ut quæ à me ſunt ſequaris voluntaria profeßione, te quia mecum ſis in die iudicij condelectans mihi in præparatis æternis tormentis, & ego ſtatim deſiderium tuum adimplebo. Qui diſpoſuit propria manu ſcriptum, ſicut quæſitus fuerat. Statim autem animarum corruptor Draco tortuoſus, miſit illos qui ſunt ſuper fornicationem Dæmones, & inflammauerunt puellam in amore iuuenis. Quæ proijciens ſe in terram, cœpit clamare ad patrem: Miſerere mei, miſerere mei mi pater, quia

dire

dire torqueor propter talem puerum noſtrum. Miſerere uiſceribus tuis, oſtende in vnigenita tua paternum amorem, & coniunge me puero noſtro quem amo. Si autem non vis hoc facere, videbis me poſt modicum amara morte morientem, & ſermonem dabis pro me Deo in die iudicij. Pater autem eius cum lachrymis dicebat: Heu mihi peccatori, quid euenit miſeræ filiæ meæ? Quis meum theſaurum furatus eſt? Quis meam inquinauit filiam? Quis dulce lumen oculorum meorum extinxit? Ego cœleſti te volebam nubere ſponſo Chriſto, & Angelorum cohabitatricem conſtituere, & in pſalmis & Hymnis & canticis ſpiritualibus Deo canere feſtinabam, tu autem in amorem laſciuitatis inſaniſti. Sine me ſicut volo deſponſare te Deo, ne ducas ſenectutem meam cum tribulatione ad inferos, neq; nobilitatem parentum tuorum confuſione operias. Illa autem pro nihilo reputans, quæ à patre dicebantur, inſtabat clamans: Pater mi, pater mi, aut fac deſiderium meum, aut poſt morientem me uidebis. Pater ergo in magna defectione factus, ac immenſurabilitate triſtitiæ abſorptus ac amicorum conſilijs credulus, hortantium ei, deferre voluntatem eius, aut ſeipſam exponere, concredens pater,

præcepit fieri deſiderium puellæ, ne exitiali ſe traderet morti. Et adduxit quæſitum puerum, ac propriam filiam, danſq; ei omnem ſubſtantiam ſuam, dixit filiæ ſuæ. Vade filia uere miſera. Multum enim planges, pœnitens in nouiſsimo, quando nihil habes proficere. Iniquo ergo coniugio facto, & Diabolica facinoroſitate completa, ac modico tranſeunte tempore, deſignatus eſt à quibuſdam puer non introire Eccleſiam neq; appropinquare immortalibus & uiuificis myſterijs, & dicunt miſeræ coniugi eius. Scis quia vir tuus quem elegiſti, non eſt Chriſtianus, ſed peregrinus fidei & alienus. Tenebrarum & doloroſæ plagæ repleta, proſternit ſe in humum, & cœpit diſcerpere ſe ipſam vngulis ſuis & percutere pectus ac clamare. Nemo, non obediens parentibus, ſaluus fuit unquam. Quis annunciabit patri meo meam confuſionem? Heu mihi miſeræ, in quantam profunditatem perditionis deſcendi? Cur nata ſum, & nata continuo rapta non fui? Iſta ergo lamentari eam diſcens erratiſsimus vir eius, accurrit ad eam, contendens non haberi ita ueritatem. Illa autem in conſolationem veniente ſuadibilibus eius ſermonibus, ait ad eum. Si vis mihi ſatisfacere & miſeræ animæ meæ, craſtino ego & tu vnanimiter eamus ad Eccleſiam, & coram me partici-

cipa-

cipa incontaminatorum myſteriorum Chriſti, & ſic ſatisfacta ero. Tunc coactus dixit ei ſententiam capituli. Continuo deponens illa muliebrem infirmitatem & conſilium bonum conſilians illi, cucurrit ad paſtorem & ad diſcipulum Chriſti ſanctum Baſilium, aduerſus impietatem clamans. Miſerere mihi, miſerere mei ſancte Dei, miſerere mihi diſcipule Domini, qui cum Dæmonibus cauſam egi. Miſerere mihi, miſerere proprio patri non obedienti, Et docet eum rerum geſtarum ordinem. Sanctus autem Dei vocans puerum, ſciſcitatus eſt ab eo, ſi iſta in hunc modum ſe haberent. Qui ad ſanctum DEI cum lachrymis ait, etiam ſancte Dei, ſi ego ſiluero, opera mea clamabunt. Et enarrauit ei etiam ipſe à principio uſq; in finem conſequentem Diaboli malam operationem. Tunc dicit ei ſanctus Baſilius. Vis reuerti ad Dominum Deum noſtrum? Ad quem puer. Vtiq; nolo, ſed non ualeo. Dicit ei ſanctus, quare? Reſpondit puer: Scripto abnegaui Chriſtum & profeſſus ſum Diabolo. Dicit ei ſanctus. Non ſit tibi curæ. Benignus eſt enim Deus noſter, & recipiet te pœnitentem, compatitur etiam malitijs noſtris. Et iactans ſe puella ad pedes ſancti, euangelice deprecata eſt eum dicens: Diſcipule Chriſti DEI noſtri, quantum potes, adiuua

Exemplũ pœnitentiæ.

Deus erga omnes pœnitentes benignus.

nos, Dicit ad puerum ſanctus: Credis ſaluari?
Qui ait. Credo Domine, adiuua incredulitatem
meam. Et continuo apprehendens manum eius,
faciensq; ſignum Chriſti in ipſo & orans re-
cluſit eum in vno loco interioris ſacri periboli.
Et dans ei regulam, collaborabat ei per tres di-
es, poſt quos uiſitauit eum, et dicit ei. Quomodo
habes fili? Dicit ad eum. In magna Domine ſum
defectione. Sancte Dei, non fero clamores eo-
rum, & terrores ac iaculationes ſeu lapidatio-
nes eorum, tenentes manu ſcriptam meam, cau-
ſantur me dicentes. Tu veniſti ad nos, non nos
ad te, et dicit ei ſanctus. Noli timere fili, tantum
crede. Et dans ei modicam eſcam, faciensq; ſu-
per eum Chriſti ſignaculum, ac orans recluſit
eum, & poſt paucos dies viſitauit eum, & dicit
ei, quomodo habes fili? Dicit ei, pater ſancte
á longe clamores eorum audio & minas ſed
non video eos. Et iterum dans ei eſcam, &
orans, claudensq; oſtium, abijt. Et quadrage-
ſimo die redijt, & dicit ei. Quomodo habes
frater mi? Reſpondens dicit ad eum. Bene ha-
beo ſancte DEI, vidi enim te hodie in uiſu pu-
gnantem pro me, & vincentem Diabolum. Mox
ergo ſanctus ſecundum conſuetudinem faciens
orationem, eduxit & deduxit eum in dormito-
rium ſuum. Mane autem facto uocauit clerum
ſacrum.

Hosted by Google

ſacrum, & Monaſteria, & omnem Chriſti amabilem populum, & dixit eis. Filioli mei dilectiſſimi, omnes gratias agamus Domino, ecce enim ouem perditam debet paſtor bonus in humeris ſuis reportare & offerre Eccleſiæ, qua propter debitum eſt & nos vigiliam facere nocte ac poſtulare eius benignitatem, vt non corruptor animarum vincat etiam in hoc facto. Et alacriter populo aggregato, per totam noctem poſtulauerunt DEVM, cum bono paſtore cum lachrymis clamantes pro eo Kyrie eleiſon. Et mature cum omni multitudine populi accepit ſanctus puerum, et tenens dexteram manum eius ducebat illum in ſanctam DEI Eccleſiam, cum Pſalmis & Hymnis, Et ecce Diabolus omnium feſtinans in triſtem vitam cum omni pernitioſa virtute aduenit, & inuiſibiliter apprehendens puerum, conabatur rapere eum de manu ſancti. Et cœpit clamare puer. Sācte Dei adiuua me, Et tanta inſtantia improbus aggreſſus eſt, vt etiam memorabilem virum compelleret trahens puerum. Conuerſus ergo ſanctus ad Diabolum dixit. Improbiſſime & animarum corruptor, pater tenebrarum & perditionis, non ſufficit tibi tua perditio qua te et eos qui ſub te ſunt affeciſti, niſi etiam & Dei mei tentes plaſma? Dia-

 bolus

bolus autem dixit ad eum. Præiudicas me ô Baſili, ita ut plurimi ex nobis voces audirent Dæmonum hæc dicentium, clamante populo, Kyrie eleiſon. Sanctus autem Dei ait ad illum. Increpet te Dominus Diabole, Qui reſpondens ait ad eum, Baſili præiudicas me. Non ego abij ad eum, ſed ipſe venit ad me. Abnegauit Chriſtum ſuum, & mihi profeſſus eſt. Et ecce manu ſcriptam habeo, & in die iudicij ad communem Iudicem eum duco. Sanctus Dei dixit, Benedictus Dominus Deus meus, non deflectet populus iſte manus de altitudine cœli, donec reddas manu ſcriptam. Et conuertens ſe dixit populo. Erigite manus veſtras in cœlum, clamantes cum lachrymis Kyrie eleiſon, Chriſte eleiſon, Kyrie eleiſon. Et ſtante populo in horam multam extenſas habente manus in cœlum, ecce manu ſcripta pueri per aërem delata, & ab omnibus uiſa uenit, & impoſita eſt manibus memorabilis patris noſtri Baſilij. Suſcipiens autem eam & gratias agens Deo, gauiſus factus eſt ualde, & coram omni populo dixit ad puerum. Cognoſcis literulas has frater? Qui ait ad eum. Etiam ſancte Dei manu ſcripta mea eſt. Et dirumpens manu ſcriptam ſanctus Baſilius, perduxit eum ad Eccleſiam, & dignum fecit ſancto miniſterio & communioni myſteriorum Chriſti. Et faciens

Vis orationis.

ens ſuſceptionem magnam, refrigerauit omnem populum. Et ducens puerum ac inſtruens, ſeu dans ei gloriam decentem, reddidit eum mulieri eius intacibili ore glorificantem & laudantem Deum, Amen.

DE MVLIERE CVIVS
peccata per orationem deleuit.

MVLIER quædam diuitijs & nobilitate ornata & cæteris vitæ iſtius vanis miniſtrationibus ſupereleuata, quaſi uiduitatem complectens, indecoroſe uſa eſt poteſtate, gaſtrimargiæ & prodigalitati ſemper inſeruiens, nihil placidi Deo poßidens, ſed porcorum more ſe cœno uoluptatis inuoluens, ſero quandoq; ſecundum diſpenſationem Dei ad mentem rediens, immenſurabilitatem ſuorum delictorum illuminata ſilenter ſola cogitabat, & multitudinem peccatorum ſuorum flebiliter ſuſpirans dicebat. Heu mihi peccatrici & prodigæ, quomodo excuſabo de actis delictis meis? Templum Spiritus ſancti corrupi, & animam in corpore habitantem pollui, Heu mihi abiectißimæ. Putas dicam me ſicut meretricem anteriorem, an Publicanum, ſed nemo ſicut ego peccaui, maxime poſt ſanctum Baptiſma. Quomodo ergo certa ero, quia pœnitentem ſuſcipiet me Deus? Et hæc co- Exemplũ pœnitentiæ.

gitante ea, qui omnes vult ſaluare & ad agnitionem venire veritatis, in mentem ei miſit de iuuentute vſq; in ſenectutem peccata ſua ſcribere in charta. Qua perſcripta, nouiſſime omnium ſcripſit, quod erat ei maximum peccatum, & plumbo ſignauit eam. Conſiderans autem tempus oportunum, quando ſanctus Baſilius ad conſuetas orationes ibat ad ſanctam Eccleſiam, cucurrit clam, & proiecit chartam ſecus pedes eius, & ſuper faciem iactans ſe ipſam, clamabat dicens, miſerere mei ſancte DEI ſuper omnes peccatrici. Stans autem beatus Chriſti famulus, ſciſcitabatur ab ea cauſam doloris. Quæ ait. Ecce domine omnia peccata mea ſcripſi in iſta charta & iniquitates meas, & ſigillaui eas. Tu autem ſancte Dei ſigillum ne amoueas, ſed tantum per orationem tuam ea dele. Qui enim dedit mihi talem cogitationem, omnino exaudiet te pro me poſtulantem. Magnus autem Baſilius, tollens chartam & reſpiciens in cœlum ait. Domine tibi ſoli eſt opus iſtud. Qui enim mundi peccatum tollis, & vnius animæ iſtius faciliꝰ delere potes peccatum, omnia enim noſtra delicta numerata ſunt apud te, miſericordia autem tua innumerabilis & inueſtigabilis eſt.

Oratione deleta peccata mulieris.

Et hæc dicens intrat Eccleſiam, tenens chartam & proſternens ſeipſum & ponens

chartam

chartam ſecus Altari, manſit per omnem uigiliam orans, & craſtino per omne ſanctum myſterium deprecans Deum, Et poſt completionem ſanctorum myſteriorum, vocauit mulierem ſecrete aſtantibus paucis Clericis, & oſtendens eis chartam dixit ad eam. Audiſti mulier, quia nemo poteſt dimittere peccata niſi ſolus DEVS? Quæ dixit. Audiui ſenior, & per hoc admoui te ad intercesſionem miſericordisſimi Dei. Et hæc dicens ſoluit chartam, & inuenta eſt tota inſcripta, manſit autem magni peccati ſceleſtum opus non deletum. Videns autem mulier, puſillanimis effecta eſt, & percutiens pectus ſuũ manibus, cecidit ad pedes Epiſcopi clamans, miſerere mei ſerue DEI altisſimi, & quemadmodum pro omnibus iniquitatibus meis certaſti, ſic & pro iſto poſtula & omnino delebitur. Archiepiſcopus autem lachrymatus eſt propter indulgentiam dicens, Surge mulier, quia & ego peccator ſum, indigens indulgentia. Qui deleuit tua peccata quanta voluit, potens eſt tollere & iſtud à te, qui tollit peccata mundi. Si cuſtodieris amodo non peccare, & vias Domini ambulaueris non tantum indulgebit tibi, ſed & gloria digna eris. Vade ergo ad Eremum, & inuenies virum ſanctum & nominatum in omnibus nomine Effrem. Iſti da chartam, & poſtulans

Solus Deus tollit peccata.

ſtulans placabit Deum pro te. Mulier autem concite á ſancto ad Eremum cucurrit, & tranſiliens longitudinem viæ ad prædictum ſibi locum magni heremitæ peruenit. Et pulſans oſtium clamabat dicens, miſerere mei ſancte Dei. Qui præſciens propter quam cauſam aſtiterit, dixit ei, vade à me mulier, quia homo peccator ſum, indigens & ipſe auxilij. Illa autem proiecit chartam dicens. Archiepiſcopus Baſilius miſit me ad te vt orans ad Deum deleat iniquitatem meam, quæ in ipſa charta conſcripta iacet. Cæteras omnes ipſe ſanctus orans deleuit, tu autem pro vna noli pigritari deprecari Deum. Ad te enim miſſa ſum. Non filia, non. Qui enim pro multis præualuit placare Deum, & pro vno poterit plus me, Vade ergo & noli ſtare, vt comprehendas eum ante eius tranſitum. Mulier aatem concite á ſancto Effrem reuerſa eſt Cæſaream, & intrante ea in ciuitatem, obuiauit corpus portantibus ſancti Baſilij. Et uidens cœpit clamare voluens ſe in humo, & cauſabatur cum ſancto dicens. Heu mihi miſeræ, heu mihi ſancte Dei, propter hoc miſiſti me ad Eremum ut immoleſtatus á me tranſires, & ecce inacta reuerſa ſum, in vanum pertranſiens pelagus viæ, videat Deus, & iudicet inter me et te, quia placare potens Deum ad alternum me
miſiſti.

ſiſti. Et hæc clamans proiecit chartam ſuper feretrum, ſubtiliter enarrans de cauſa omni populo. Vnus autem de clero volens videre quale peccatum eſſet, tulit chartam. Et abſoluens inuenit eam ſuper totum inſcriptam, & clamauit voce magna dicens ad mulierem. Inſcripta eſt charta ô mulier, quid laboras, neſciens in te factam clementiam?

Exemplũ etiam grauiſſima peccata condonari.

Multitudo ergo uidens ammirabile miraculum glorificauit Deum qui dedit poteſtatem hominibus ſuper terram dimittere peccata, dans etiam gratiam ſeruis ſuis, & poſt mortem ſanare omnem infirmitatem, & omnem languorem, ſed & peccata fide accedentium dimittere.

DE IOSEPH HEBRAEO INSERITVR HISTORIAE.

Hic Ioſeph egregius in arte medicinalis diſciplinæ, valde probatus, ſimul & illuſtris cum fuiſſet, in ipſa peritia ſummæ ſcientiam habebat, tactu eius venæ præſcire, caute ante tres uel quinq; dies, ſi quis deberet de his tranſire tumultibus ad meliorem ſtabilitatem. Inuidioſum autem multitudini Medicorum, Deifer pater noſter Baſilius ex diuino ſpendore præſciens, quod deberet dare ei diuini Baptiſmi donum, valde amabat eum & aſſidue ad colloquium voca-

Ioſeph Hebræus Medicus conuerſus ad Chriſtum per Baſilium.

um vocabat illum, docens eum regiam viam ſa⸗lutis & ueritatis ambulare, poſtulabatq; illum diſcedere de polluta religione, & per Baptiſ⸗mum induere Chriſtum. Qui non acquieſcebat dicens, quia in fide qua natus ſum, in ipſa & fi⸗niam. Sanctus autem Dei dixit ei: Crede Io⸗ſeph, nec tu, nec ego de iſtis tranſibimus tumul⸗tibus, donec renouet te Dominus meus Ieſus Chriſtus per aquam & Spiritum, ſine iſtis enim impoßibile eſt introire in regnum cœlorum. Nunquid & patres tui non baptizati fuerunt in nube & mari, et biberunt ex ſpiritali ſequen⸗te eos petra. Petra autem erat Chriſtus. Qui in nouißimis diebus ex virgine incarnatus, & propter noſtram ſalutem humanatus, & mira⸗bilia agens, paſſus, ac pro patribus tuis cruci⸗fixus et ſepultus, & tertia die reſurgens, in cœ⸗lum aſcendit, & ſedet ad dexteram Patris, & veniet in multa gloria cum Angelis ſuis iudicare uiuos & mortuos, & reddere unicuiq; ſecun⸗dum opera eius.

Impoßibile eſt ergo ſicut dictum eſt, om⸗nem hominem in regnum Dei introire, niſi per aquam & ſpiritum & participationem uiuifi⸗corum & incontaminatorum myſteriorum cor⸗poris & ſanguinis Ieſu Chriſti. Et talibus orationibus probatus operarius Dei cultor

collo⸗

colloquebatur cum eo, ipſe autem non audiebat eum. Quando vero proſperauit Deus qui ſegregauit eum ex vtero matris ſuæ, ſuſcipere eum ſancti ſpiritus gratiam, debens ſanctus de his transferri tumultibus duxit eum occaſione ad ſe medicinalis diſciplinæ, & dicit ei: Quomodo vides quæ erga me ſunt? Ille à tactu uenæ ſentiens virtute eius mortem imminere, dixit ad domeſticos ipſius, quæ ad ſepulturam ſunt indumenta præparate, iſte enim pene moritur. Dicit ei magnus Baſilius. Neſcis quid dicis. Dicit ad eum Ioſeph Hebræus. Crede domine, Sol cum ſole occidet hodie. Et dicit ei ſanctus. Et ſi non morior uſq; ad matutinum, quid? Dixit Hebræus. Non eſt poßibile domine hoc fieri, vix enim vna hora erit anima tua in te. Sed diſpone iam Eccleſiam tuam & res tuas, non enim obſcurabit dies hodie in te. Dicit ei ſanctus. Et ſi vixero in craſtinum uſq; ad horam ſextam, quid facies? Qui ait. Ego moriar. Dicit ei ſanctus. Etiam ut moriaris peccato, uiuis autem in Chriſto tuo. Dicit ei Hebræus. Scio quid dicis, & facio iußionẽ tuam, ſi ſicut dicis, fit. Cum iuramentis horribilibus promittens, quia ſi vixerit Dei diſcipulus omnino accipere ſancti ſpiritus gratiam, DEI cultor pater noſter poſtulauit Deum, additionẽ vitæ dari ſibi, ut illum Hebræum ſaluaret, miſit ergo

ergo ſanctus mane, & vocat Hebræum. Qui diffidens aduenit, putans omnino eum mortuum, & videns illum viuentem, in ſtupore factus eſt, & proijciens ſe ad pedes eius dixit, in uero corde dico, non eſt Deus magnus ſicut Chriſtianorum, & non eſt Deus amplius eo. Nego ergo Chriſte odibilem religionem Iudæorum, & accedo fideliter veritati Chriſtianorum. Iube ergo ſine dilatione dari mihi in Chriſto ſignaculum, & ſanctum Baptiſma, & toti domui meæ. Dicit ei ſanctus Dei. Ego manibus meis baptizo te, & omnem domum tuam. Procedens ergo iterum Medicus, & tangens dexteram manum eius, dixit ei, laſſæ factæ ſunt virtutes tuæ domine, & natura valde deſecit. Dicit ei ſanctus. Habemus naturæ creatorem confortantem nos. Et ſurgens venit in ſanctam Dei Eccleſiam, & coram omni populo baptizauit eum cum tota domo eius, vocans nomen illius Iohannes. Communicans autẽ eum viuificis myſterijs, aſſumpſit eum & duxit in dormitorium ſuum, dans ei eſcam, & docebat eum quæ ſunt æternæ vitæ, adijciens eum ouili ſuo cum mulieribus & filijs nouiter electum militem. Medicus autem frequentibus diebus pertranſibat benedictionales domos, & dabat donatam ſibi de Medicina pecuniam, & quod ei erat reſiduum. Et circa horam

Hosted by Google

ram nonam ſtetit magnus pater noſter Baſilius ad miniſterium Miſſæ in ſancta Eccleſia ſimul cum electis Cleri, & ciuitatis Capitaneis, & iterum cum ipſis ſumens panem, dimiſit eos, inſtruens & oſculans eos in oſculo ſancto, & nouum Chriſti militem commendans etiam & omnes Domino, atq; diſpoſitam ſibi conſepelire ſumpſit tertiam partem, quæ à Domino data fuit ei communionis, & recumbens in lecto, gratias egit extenſe Domino & Deo noſtro, in peregrinatione à corpore, & fide Medici, & adhuc gratiæ cum eſſent in ore eius reddidit Domino ſpiritum, & additus eſt principibus Sacerdotum, prædicatoribus quoq; magnis, magni verbi tonitruum. Videns autem ex Hebræis fidelis Medicus, qui ſicut dixit homo Dei & magnus princeps Sacerdotum Baſilius, ſic et requieuit, cadens ſuper pectus eius cum lachrymis dicebat, vere ſerue Dei Baſili, ſi non voluiſſes, nec modo mortuus fuiſſes. Craſtino autem congregata eſt multitudo, & duxit honorificum corpus eius qui vicit materialem inſtationem in ſanctam Eccleſiam, cum omni oblatione aromatum & thymiamatum ſepelientium. Audiens autem Gregorius Nazanti Epiſcopus currens & ipſe aduenit, & videns honorificum corpus, procidit ſuper illud. Et lamentans multum ad

orationem hortabatur populum, in Hymnis & canticis ſpiritualibus, cum decenti honore, glorioſam memoriam magni ſacerdotis facere, ſimulq́; concurrentibus duodecim Epiſcopis, & multitudine ciuitatis, depoſuerunt eum in Archariſmum marmoreum, in templo ſancti & glorioſi martyris Iſichij, vbi & Leontius ante eum Epiſcopus cum cæteris dormit. Requieuit autem Angelicam uitam in terra agens magnus Baſilius, menſe Ianuario die prima, quinto anno imperij Valentis & Valentiniani, memoriam ſuæ vitæ derelinquens Eccleſiæ, quæ eſt ſecundum operationem Sancti ſpiritus conſcripta cum eo in cœleſti Libro, in gloriam & laudem Domini noſtri IESV CHRISTI, cui cum patre eſt gloria ſimul & ſancto ac viuifico ſpiritu, nunc & ſemper & in ſecula ſeculorum, Amen. Explicit vita beatiſsimi Baſilij Archiepiſcopi Cæſareæ Cappadociæ.

INCIPIT VITA S. patris Effrem.

FRATRES enarrationem volo facere de Baſilio memorabili & Effrem Syro, qui ſunt apud Deum, & patre noſtro viſore, quæ etiam de ſancto & non mentiente ore eius audiuit, Eſt autem

autem ſic. Effrem memorabilis cum eſſet in Eremo quadam, ſplendore Spiritus ſancti illuſtrante, videns quendam de amatoribus eius, & interrogatione diſcens mirabilia opera patris noſtri Baſilij, ſine intermiſſione poſtulabat reuelari ſibi qualis eſſet magnus Baſilius. In extaſi ergo factus, vidit columnam ignis cuius caput pertingebat cœlum, vocem deſuper dicentem audiuit. Effrem, Effrem, quemadmodum vidiſti columnam iſtam ignis, talis & magnus eſt Baſilius. Et continuo accipiens interpretem, eo quod neſciebat loqui Græcam linguam, venit ad magnam Eccleſiam magni nominis Cæſareæ Cappadociæ, perueniens in ipſa ſancta feſtiuitate ſanctæ Theophaniæ, & intrans clam uidit procedentem in Eccleſia magnum Baſilium & dicit ſequenti ſe. In uanum laborauimus, vt ſuſpicor, frater. Iſte enim in tali ordine cum ſit, non eſt quemadmodum vidi, vidit enim eum indutum ſtola candida, & qui circa eum erat ſacrum Clerum candidiferum. Et procedente eo ſtans in loco occulto Eccleſiæ, deſperabat pro huiuſmodi materia dicens ſecum. Nos qui portauimus pondus diei & æſtus, nihil conſecuti ſumus, & hic in tali cum ſit ſtipatione & bono re humano, columna ignis eſt, Miror valde. Iſta igitur eo ſic loquente, mittit ſanctus

Reuelatio Effrem ſacta de S. Baſilio.

Non Eremus facit ſanctum, ſed fides vera, verus amor & timor DEI.

Baſilius Archidiaconum ſuum dicens. Vade circa portam occidentalem, & in angulo Eccleſiæ inuenies Abbatem Effrem, habentem cucullam, cum altero quodam cum parua barba puſillum & cætera de vultu eius, & dices ei. Iubeo, intra presbyterium, vocat te pater tuus Archiepiſcopus. Et Dominus Effrem per interpretem ad ea quæ dicebantur reſpondit dicens. Erraſti frater, nos peregrini ſumus. Et abiens Archidiaconus, retulit beato Baſilio iſta.

Magno autem Baſilio ſacros libros legente, videns ſanctus Effrem linguam igneam loquentem per os eius. Et dicit ſanctus Archidiacono, vade & dic ei. Domine Effrem, iubeo, intra ſanctum presbyterium: Obſtupuit ergo in iſtis ſanctus Effrem glorificans Deum, & genu flectens reſpondit dicens, Vere magnus Baſilius, vere columna ignis, vere ſpiritus ſanctus loquitur per os eius. Poſtulauit autem Archidiaconum excuſare ſe, & vt magis poſt miniſterium in ſecretario ſalutaret eum. Intrans itaq; poſt completionem miniſterij Baſilius magnus in ſecretarium vocauit ſanctum Effrem, & in Domino ſalutationem reddidit ei dicens: Beneueniſti ô pater filiorum Eremi, beneueniſti qui multiplicaſti diſcipulos Chriſti in ipſa eremo, & Dæmones eminaſti in Chriſto. In quibus laboribus

boribus tuis pater veniſti videre peccatorem hominem, det tibi Deus mercedem ſecundum laborem tuum. Et reſpondens ei honorificentiſſimus Effrem & prædicens omnia quæ in corde eius erant colenda, ſimul cum coeſſente ſuo Abbatem communicauit, de ſanctis manibus eius, & faciente eo caritatem, dixit ſanctus Effrem. Pater honorificentiſſime, vnam poſtulo gratiam à te, annue eam dare mihi. Qui ait ad eum. Iube & dic quæ videntur tibi. Multa enim debeo maxime pro labore tuo ad meam præſentiam. Dicit ei honorificentiſſimus Effrem. Scio pater ſancte, quia quantacunq; poſtulaueris à Deo, tribuet tibi, & volo vt depreceris Dominum quatenus loquar Græce. Qui ait, ſuper virtutem meam poſtulaſti, Sed quia fideliter petiſti, veni pater honorificentiſſime, & Eremi Magiſter, poſtulemus Dominum, poteſt enim facere voluntatem tuam. Scriptum eſt enim: Voluntatem timentium ſe faciet, & deprecationem eorum exaudiet, & ſaluos faciet eos. Et facientes orationem in multam horam, reſurgentibus eis, dixit magnus Baſilius, Cur domine Effrem, non accipis ordinationem Presbyterij, quia decet te? Dicit ei per interpretem ſanctus Effrem. Quia peccator ſum? Reſpondit ei ſanctus. Vtinam peccata tua ego habuiſſem, & dicit ei. Fle-

Vis orationis.

ctamus genua. Et iacentibus eis in humo, poſuit manum ſuam in ſanctum Effrem magnus Sacerdos, & dixit ei quæ ſunt Diaconi.

Effrem per orationem conſequitur facultatẽ loquendi Græce.

Et dixit, iube, ſurgere nos fac. Aperta ergo lingua eius, dicit ſanctus Effrem Græca lingua: Suſcipe, ſalua, miſerere, & cuſtodi nos Deus gratia tua. Tunc impletum eſt quod ſcriptum eſt in Propheta. Tunc ſaliet claudus ſicut ceruus, & aperta erit lingua mutorum. Et loquente eo Græce in ipſa hora, glorificauerunt Deum omnipotentem & exaudientem poſtulationem deprecantium, & timentium ſe. Et ſpiritualiter lætantes per tres dies, atq; ordinans ſanctus ſacerdos interpretem in Diaconum, ipſum vero beatũ Effrem in Presbyterum, dimiſit eos in pace, glorificantes Deum in omnibus quæ audierunt et viderunt ſicut locutus eſt ad eos.

FINIT VITA BEATI patris Effrem, & liber primus Vitaſpatrum.

SECVNDA PARS CONTINENS patrum ſelecta facta ac dicta memorabilia.

ABSTI-

Hosted by Google

ABSTINENTIAE
Exemplum.

ABbas Macharius quotieſcunq; cum fratribus facta caritate reficiebatur, hoc in proprio corde ſtatuerat, vt quantos vini calices oblatos hauſiſſet, tantis diebus nec ipſam aquam guſtaret omnino. Cum ergo ei fratres vinum porrigerent, cum gaudio ſumebat, vt poſtea ſe ſiti maceraret, quod cum diſcipulus eius vidiſſet, patefacto ſenis conſilio, ne ei vinum porrigerent coniurabat, tormenta illi potius eſſe quam pocula manifeſtans.

ALIVD.

Facta congregatione in Eccleſia cum eſſet feſtiuitas, & cæteri Monachi comederent, vnus miniſtrantibus dicit, quia nihil coctum comedo, ſal mihi deferri præcipio. Quo verbo miniſter audito, cum clamore audientibus cæteris alij imperauit dicens. Quoniam coctum ille frater non comedit, parum illi ſalis afferto. Tunc beatus Theodorus dixit ei. Oportuit te magis frater carnes in cella tua comedere, quam hunc præſentibus fratribus audire ſermonem.

ALIVD.

Quidam peregrinus frater venit ad Abbatem Siluanum in monte Syna, & vidit quod fratres operantur. Et dicit eis, quare operamini eſcam quæ perit? Maria autem bonam partem elegit. Tunc ſenex dicit diſcipulo ſuo Zachariæ, da illi codicem, ut legat, & mitte illum in cellulam in qua nihil habet, hora autem nona circumſpiciebat frater ille viam ſi forte vocaret eum ſenex ad comedendum, Poſtquam vero tranſijt hora nona, venit ad ſenem, dicens ei. Nunquid hodie non comederunt fratres, Abba? Cumq; ſenex fateretur, ait ille, Quare me non vocaſti? Tunc dixit ei Abbas Siluanus, Tu homo ſpiritualis es, & non habes neceſſe hanc eſcam, nos autem tanquam carnales opus habemus comedere, ideo operamur, tu autem bonam partem elegiſti. Legis enim omni die, & non vis carnalem eſcam accipere. Quod cum audiſſet, cœpit pœnitere ac dicere. Indulge mihi Abba. Tunc reſpondit illi Siluanus. Ergo neceſſaria eſt Martha Mariæ, propter Martham enim & Maria laudatur.

ALIVD.

Dicebat de Abbate Iohanne breuis ſtaturæ, quia dixerit aliquando fratri ſuo maiori. Volebam eſſe ſecurus ſicut Angeli ſunt ſecuri. nihil operantes, ſed ſine intermiſſione ſeruientes,

tes Deo. Et expolians ſe quo veſtitus erat, abijt in Eremum, & fecit ibi hebdomadam vnam, & reuerſus eſt ad fratrem ſuum. Et dum pulſaret oſtium, reſpondit ei, antequam aperiret, dicens. Quis es tu? Et ille dixit. Ego ſum Iohannes. Et reſpondens frater, dixit ei. Iohannes Angelus factus eſt, vltra inter homines non eſt. Ille vero pulſabat dicens. Ego ſum, & non aperuit ei, ſed dimiſit eum affligi uſq; mane. Poſtea vero aperiens ei dixit. Si homo es, opus habeas iterum operari, ut paſcaris. Et ille pœnitentiam agens dixit, Ignoſce mihi frater quia peccaui.

ALTIORA TENE quæſieris.

DIxerunt quidam ſenes, ſi videris iuuenem voluntate ſua aſcendentem in cœlum, tene pedem eius & proijce eum in terram, quia non ita expedit ei.

ALIVD.

Abbas Antonius deficiens in conſideratione profunditatis iudiciorum DEI, poſtulauit dicens, Domine, quomodo aliqui paruo tempore vitæ ſuæ moriuntur, & alij vltra decrepitam ueniunt ſenectutem, & quare quidam egeni ſunt & alij facultatibus ditantur? Et quomodo in-

iuſti opulenti ſunt, iuſti vero paupertate premuntur? Et venit ei vox, dicens. Antoni ad te ipſum intende, hæc enim iudicia Dei ſunt, te ſcire ea non conuenit.

AMBITIO FVGIENDA.

Conſilium inter ſe habuerunt ſeniores Patres, & omnes Monachi habitantes in Eremo Scythiæ, & conſenſerunt, vt pater Iſaac Preſbyter eis ordinaretur, in Eccleſia quæ in Eremo ſita eſt, vbi conuenit die & hora ſtatuta multitudo Monachorum, qui in illa Eremo conuerſantur. Audiens autem ſupradictus Abbas huiuſmodi conſilium, fugit in Aegyptum, & abſcondit ſe in quodam agro inter fruteta, arbitrans indignũ ſe eſſe honore Preſbyterij. Quã plurimi autem fratrum ſequebantur, vt comprehenderent eum. Cum autem applicuiſſent ad veſperam in eodem agro, vt reficerent fatigati de itinere, erat enim nox, dimiſerunt Aſellum qui eis ſumptus portabat in itinere vt paſceretur. Cum autem paſceretur Aſellus, peruenit in locum vbi ſupradictus Abbas Iſaac latitabat. Cumq; illuxiſſet dies, requirentes Monachi aſellum peruenerunt ad eundum locum vbi ſe ſenior occultauerat, & admirantem valde diſpenſationem diuinam comprehendentes, ligare &

conſtringere eum voluerunt, & ita producere. Venerabilis autem ſenior non permiſit dicens. Iam non poſſum contradicere vobis, quia forſitan voluntas DEI eſt, ut licet indignus ſuſcipiam ordinem Presbyterij.

APPARITIONIBVS non credendum.

FRater quidam ſedebat in cella ſua quieſcens, & volebant Dæmones ſeducere eum ſub ſpecie Angelorum. Excitabant enim eum vt iret ad collectam, & lumen oſtendebant ei. Ille autem venit ad quendam ſenem, & dixit ei. Abba veniunt Angeli cum lumine & excitant me ad collectam, & lumen oſtendunt mihi. Et dixit ei ſenex. Non audias eos fili quoniam Dæmones ſunt, ſed quando veniunt excitare te, tu dic, Ego quando volo, ſurgo, uos autem non audio. Accipiens autem frater præceptum ſenis, reuerſus eſt ad cellam ſuam, & ſequenti nocte iterum Dæmones ſecundum conſuetudinem uenientes, excitabant eum. Ille vero ſicut præceptum ſibi fuerat, reſpondebat eis dicens. Ego quando uolo ſurgo, vos autem non audio, Et illi dixerunt ei. Malus ſenex ille falſator ſeduxit te, ad quem frater uenit, uolens muthare pecuniam, & cum haberet,

mentitus eſt dicens, ſe non habere, & non dedit ei. Ex hoc ergo cognoſce, quia falſator eſt. Frater ergo ſurgens diluculo venit ad ſenem, & nunciauit ei hæc ipſa. Senex vero dixit. Verum eſt quia habebam, & quia frater venit quærens mutuare & non dedi ei, ſed ſciebam quia ſi darem ei, damnum animæ ſuæ faceret. Cogitaui ergo potius vnum mandatum præterire, quam decem præuaricari, ex quibus in tribulationem venire potuiſſemus pro illo, ſi à me pecuniam accepiſſet. Tu autem Dæmones qui te ſeducere uolunt, non audias. Et multum confortatus de uerbis ſenis, abijt in cellam ſuam.

ALIVD.

Cuidam fratri apparuit Diabolus transformatus in Angelum lucis, & dixit ad eum. Ego ſum Angelus Gabriel, quare clauſiſti oculos tuos. Ego ſum miſſus ad te. Ille autem dixit ei. Vide ne forte ad alium miſſus ſis, ego enim non ſum dignus ut Angelus mittatur ad me. Diabolus autem ſtatim non comparuit.

ALIVD.

Dicebant ſenes. Quia ſi uel pro ueritate Angelus tibi appareat, non ſuſpicias facile, ſed humilia temetipſum dicens. Non ſum dignus uidere Angelum, uiuens in peccatis.

ALIVD.

Narrauerunt de alio ſene, quia ſedens in cella ſua & ſuſtinens tentationes uiderit Dæmones manifeſte, & contemſerit eos. Cum autem diabolus ſe uideret uinci à ſene, uenit & oſtendit ſe ei dicens. Ego ſum Chriſtus, quare clauſiſti oculos tuos. Et reſpondens ſenex dixit ei, Ego hîc Chriſtum nolo uidere, ſed in alia uita. Audiens autem hæc Diabolus non comparuit.

ALIVD.

Alterum ſenem uolentes ſeducere Dæmones dixerunt ei. Vis uidere Chriſtum? Et ille dixit. Anathema uobis, & de quo dicitis. Ego autem meo Chriſto dicenti credo. Si quis uobis dixerit, ecce hic Chriſtus, ecce illic, nolite credere. Quo dicto ſtatim non comparuerunt.

ALIVD.

Narrauerunt de alio ſene, quia perſeuerauit ieiunans ſeptuaginta hebdomadas, ſemel in hebdomada reficiens. Hic poſtulabat à DEO de quodam ſermone ſcripturarum ſanctarum, & non reuelabat ei Deus. Dixit ergo in ſemetipſo, ecce tantum laborem aſſumpſi & nihil profeci, uado ergo ad fratrem meum & requiram ab eo. Qui cum egreſſus clauſiſſet oſtium ut abiret, miſſus eſt ad eum Angelus Domini dicens. Septuaginta hebdomadæ quas ieiunaſti non te fecerunt proximum Deo, nunc uero

quando

quando ita humiliatus es, ut ad fratrem tuum pergeres, miſſus ſum tibi indicare ſermonem. Et aperiens ei de re quam quærebat diſceßit Angelus ab eo.

ALIVD.

Dicebant de quodam fratre, quia ſedebat in Eremo & ſeducebatur à Dæmonibus per multos annos, ipſe vero exiſtimabat, quia Angeli eſſent. Egrediebatur autem pater eius ſecundum carnem per tempus & uiſitabat eum. Vna autem dierum pater tulit bipennem ſecum dicens, quia reuertens afferam mihi pauca ligna. Et perueniens unus Dæmon, dixit ad filium eius. Ecce Diabolus veniet ad te ſimilitudine patris tui, habens bipennem ut impugnet te. Tu ergo præueniens tolle illam bipennem ab eo & occide eum. Igitur pater ſecundum conſuetudinem uenit, & accipiens filius eius bipennem ab ipſo percußit eum & occidit, & continuo adhæſit ei ſpiritus malignus & ſuffocabat eum.

ALIVD.

Hero Monachus tanto rigore animi ſui immutabilem ieiunij continentiam ſemper exercuit, & ſolitudinis ac cellulæ ſecreta iugiter ſectatus eſt, ut nec die ſancti Paſchæ rigorem abſtinentiæ ſolueret. Cumq; omnes Eremitæ

pro

Hosted by Google

pro tanta ſolennitate ad Eccleſiam pariter conueniſſent, ſolus ille non affuit, ne quantulumcunq; perceptione leguminis parui, à ſuo propoſito uideretur relaxaſſe, qua præſumptione deceptus, angelum Sathanæ uelut angelum lucis ſuſcipiens cum ſumma ueneratione, eiusq; præceptis obediens, ſemetipſum in puteum profundiſſimum præcipitem iactauit, magnum ſcilicet uirtutis ſuæ meritum probaturus, cum inde exiſſet illæſus, de quo puteo cum grandi fratrum labore ſemiuiuus extractus, uitam tertia die finiuit, & quod his deterius eſt, ita in deceptionis ſuæ obſtinatione permanſit, ut ei nullatenus potuiſſet perſuaderi, quod Dæmonum calliditate fuiſſet deluſus.

ALIVD.

Quid etiam de illo Monacho commemorem, cuius nomen, quia adhuc ſupereſt, ſileo. Qui dum longo tempore Dæmonem in Angeli cœpit claritate, reuelationibus eius ſæpe deceptus, credidit eum internuncium eſſe iuſticiæ. Nam per omnes noctes in cellula eius lumen abſq; ullius lucernæ officio præbebat Diabolus, ad extremum uero iuſsit eum, ut filium ſuum qui cum eo pariter in eodem Monaſterio commanebat, deuotus Deo offerret uictimam, ut ſcilicet hoc ſacrificio Abrahæ Patriarchæ meritis coæquaretur, cuius uerbis ille in tantum eſt

ſeductus

ſeductus,ut hoc confeſtim opere perfeciſſet, niſi puer de cella manibus eius elapſus concitus aufugiſſet.

ALIVD.

Fuit & alius Monachus qui nimiam ſemper tenuit abſtinentiam, Quiq; per annos multos. ſingulariter in cella recluſus, perpaucis imitabilem exhibuit abſtinentiam. Hic ad extremum ita eſt Diabolicis reuelationibus deluſus, ut poſt annuos labores atq; uirtutes, quibus alios Monachos exceſſerat, ad Iudaiſmum & circumciſionem carnis miſerabiliter ſit lapſus, Poſt multa namq; tempora, Diabolus uelut nuncius ueritatis, oſtendebat illi per uana ſomnia & per quaſdam inanes reuelationes, Chriſtianorum atq; Monachorum exercitum, tenebroſum ac tetrum omniq; macie tepidum atq; deformem, & econtra oſtendebat illi Iudæorum plebem ſumma læticia tripudiantem, ingentiq; lumine coruſcantem. Ac proinde commonebat eum, ut ſi mallet beatitudinis illorum particeps effici, circumciſionem quoq; ſuſcipere feſtinaret.

CONTRA SPIRITVM blaſphemiæ.

QVidam frater impugnabatur à ſpiritu blaſphemiæ, & erubeſcebat dicere, & quoſ-

quoſcunq; audiſſet magnos ſenes, pergebat ad eos, vt illis declararet, & mox vt perueniebat, uerecundabatur dicere. Cũ autem frequenter ad Abbatem Pimenium veniret, vidit eum ſenex habentem cogitationes, & dicit ei. Ecce frequenter venis ad me habens cogitationes, & ſic iterum remeas, triſtis tecum illas portans, dic ergo mihi fili, quid eſt quod habes? At ille dixit. In blaſphemia impugnat me Diabolus, & erubeſco dicere, Et mox ut aperuit cauſam, leuior impugnatio eius apparuit. Et dixit ei ſenex, ne contriſteris fili. Quando enim hæc cogitatio aduenit, dic. Ego hac cauſa opus non habeo, blaſphemia tua ſuper te ſit Sathana. Hanc enim cauſam anima non vult. Quamcumq; enim cauſam anima noluerit non diu permanebit, Et ita frater ille diſceßit.

CARITATIS EXEMplum, ut alter alterius onus portet.

DVO fratres Monachi abierunt in proximam ciuitatem, vt diſtraherent quæ manibus ſuis per totum annum operati eſſent. Vnus autem ex eis egreſſus eſt, vt quædam ſibi neceſſaria emeret, alius autem ſolus in hoſpitio remanſit & inſtigante Diabolo, cecidit in fornicationem.

cationem. Cum autem reuerſus venit frater dixit ei. Ecce diſtraximus quæ neceſſaria erant, reuertamur nunc ad cellulam noſtram. Reſpondens autem frater, dixit ei. Non poſſum reuerti. Cumq; deprecaretur eum frater ſuus dicens, quapropter non reuerteris ad cellulam. Ille confeſſus eſt ei dicens. Quia ego cum diſceßiſti à me, cecidi in fornicationem, ideo nolo reuerti. Volens autem lucrari & ſaluare animam eius frater ſuus, cum ſacramento dixit ei, Quia & ego cum ſeparatus fuiſſem à te, lapſus ſum ſimiliter in fornicationem, veruntamen reuertamur ad cellulam, & ponamus nos in pœnitentibus. Omnia enim poßibilia ſunt DEO, ut pœnitentiæ nobis indulgentiam donare dignetur, ut in æterno igne tormentis & pœnis inferni tartaro non cruciemur, vbi pœnitentia non eſt, ſed ignis ſemper ſine ceſſatione & dira tormenta. Ita ergo reuerſi ſunt ad cellulam ſuam. Abierunt autem ad ſanctos patres, & proſtrauerunt ſe ad veſtigia eorum cum multo vlulatu et lachrymis gementes, & confeßi ſunt illis, quæ eueniſſet eis ruinæ tentatio. Quicquid autem præceperunt ſancti ſeniores & docuerunt eos in cauſa pœnitentiæ ita omnia fecerunt. Ille ergo alius frater, qui non peccauerat, pro fratre qui peccauerat pœnitentiam agebat quaſi et ipſe peccaſſet

caſſet

caſſet, eo quod multam caritatem circa eum haberet. Videns autem dominus laborem caritatis eius, infra pauca tempora reuelauit ſanctis patribus, qualis eſſet cauſa, & quia propter caritatem illius qui non peccauerat, & ſe afflixerat pro ſalute fratris, idcirco indulgentiam donauit ei dominus, qui peccaſſet. Ecce hoc ita eſt ſicut ſcriptum eſt, quia poſuit animam ſuam pro ſalute fratris ſui.

IN COENA DOMINI,

Panem verum corpus, Vinum verum ſanguinem Chriſti eſſe.

NArrauit iterum Abbas Daniel dicens, dixit pater noſter Arſenius de quodam ſene in Scithi qui erat magnus in hac vita, ſimplex autem in fide, & errauit pro eo quod erat idiota, & dicebat non eſſe naturaliter corpus Chriſti panem conſecratum quem ſumimus, ſed figuram eius eſſe: Hoc audientes duo ſenes, quod diceret hunc ſermonem, & ſcientes quia magna eſſet vita eius & conuerſatio, cogitauerũt, quia innocenter & ſimpliciter diceret hoc, venerunt ad eum & dicunt ei. Abba audiuimus ſermonem cuiuſdam infidelis, qui dicit, quia

panis quem ſumimus, non naturaliter corpus Chriſti eſt, ſed figura eius. Senex autem ait eis, ego ſum, qui hoc dixi, Illi autem rogabant eum dicentes. Non ſic teneas Abba, ſed ſicut Eccleſia Catholica tradidit, nos autem credimus quia panis ipſe, corpus Chriſti eſt, calix ipſe ſanguis Chriſti ſecundum veritatem, & non ſecundum figuram, ſed ſicut in principio puluerem de terra accipiens, plaſmauit hominem ad imaginem ſuam, & nemo poteſt dicere, quia non erat imago Dei, quamuis de terra & puluere ſit, ita & panis quem dixit, quia corpus meum eſt, credimus quia ſecundum veritatem corpus Chriſti eſt. Senex autem ait eis. Niſi re ipſa cognouero, non mihi ſatisfaciat ratio veſtra. Illi autem dixerunt ei, deprecemur Deum hebdomada hac de myſterio hoc & credimus, quia Deus reuelabit nobis. Senex autem cum gaudio ſuſcepit ſermonem iſtum, & deprecabatur Deum dicens, Domine, tu cognoſcis, quoniam non per malitiam incredulus ſum rei huius, ſed per ignorantiam errem, reuela ergo mihi Domine IESV Chriſte, quod verum eſt, Sed & illi ſenes abeuntes in cellas ſuas, rogabant & ipſi Deum dicentes: Domine Ieſu Chriſte, reuela ſeni iſti myſterium hoc, vt credat et non perdat laborem ſuum. Exaudiuit autem Dominus utroſq;, & hebdomada

mada completa, venerunt Dominica die in Eccleſiam, & ſederunt ipſi tres ſoli ſupra ſedile de ſcirpo, quod in modum faſcis erat ligatum, medius autem ſedebat ſenex ille. Aperti ſunt autem intellectuales oculi eorum, & quando ſunt poſiti panes in Altare, videbatur illis tantummodo tribus tanquam puerulus iacens ſuper Altare, & cum extendiſſet Presbyter manus vt frangeret panem, deſcendit Angelus de cœlo habens cultrum in manu & ſacrificauit puerulum iſtum, ſanguinem vero eius excipiebat in calicem. Cum autem frangeret Presbyter in paruis partibus panem, etiam Angelus incidebat membra pueri in modicas partes. Cum autem acceſſiſſet ſenex ut acciperet ſanctam communionem, data eſt ipſi ſoli caro ſanguine cruenta. Quod cum vidiſſet, pertimuit & clamauit dicens. Credo Domine, quia panis qui in Altari ponitur, corpus tuum eſt, & calix ſanguis tuus eſt. Et ſtatim facta eſt illa caro in manu eius panis ſecundum myſterium, & ſumpſit illud in ore agens gratias Domino Deo.

CIBI CVM ORATIONE
& gratiarum actione percipiendi.

ERat quidam magnus ſenex præuidus, & contigit eum manducare cum pluribus fratribus,

tribus, & comedentibus illis videbat in ſpiritu idem ſenex ſedens ad menſam quoſdam edentes mel, alios autem panes, alios vero ſtercus, Et mirabatur intra ſemetipſum, & deprecabatur Deum dicens. Domine reuela mihi myſterium hoc, quod idem cibus omnibus appoſitus eſt ſuper menſam, & in manducando ita immutatus videtur, vt quidam edant mel, quidam autem panem, alij vero ſtercus. Et venit ei vox deſuper dicens. Illi qui manducant mel, hi ſunt, qui cum timore & tremore & gratiarum actione edunt ad menſam & inceſſanter orant, & oratio eorum ſicut incenſum aſcendit ad Deum, ideoq; mel comedunt, Qui autem panem manducant, hi ſunt qui gratias agentes percipiunt ea quæ à Deo donata ſunt illis. Alij vero qui ſtercus manducant, hi ſunt qui murmurant, & dicunt, hoc bonum eſt, id malum eſt, hæc autem talia non oportet cogitare, ſed magis glorificare Deum atq; laudes ei offerre, vt in nobis impleatur illud quod dictum eſt. Siue manducatis, ſiue bibitis, ſiue aliud quid facitis, omnia in gloriam DEI facite.

1 Tim. 4. 4.

ELEEMOSINAM PRAEbentes benedicuntur.

SEnex quidam cum alio vno fratre, habebat commu-

communem vitam. Erat autem ille ſenex miſericors. Contigit autem ut fieret fames, & cœperunt quidam ad ire hoſpitiū eius, vt acciperent Agapem. Senex vero omnibus venientibus miniſtrabat panem. Videns autem frater quod fiebat, dicit ſeni. Da mihi partem meam de panibus, & quod vis de parte tua fac. Senex autem diuiſit panes, & faciebat more ſolito Eleemoſinam de parte ſua. Multi autem concurrebant ad ſenem, audientes quod omnibus daret. Videns autem DEVS propoſitum uoluntatis eius benedixit panes, frater autem ille qui acceperat partem ſuam, & nulli dabat, conſumpſit panes ſuos, & dixit ſeni. Quoniam modicum eſt quod adhuc habeo de panibus meis Abba, ſuſcipe me ad communem uitam. Et dixit ei ſenex. Quomodo vis, facio. Et cœperunt iterum ſimul eſſe & communiter viuere. Facta autem iterum abundantia victualium, ueniebant iterum indigentes vt acciperent Agapem. Contigit autem vna die, vt intraret frater ille, & videret quomodo deficerent panes. Venit autem & pauper poſtulans Agapem. Senex autem dixit fratri illi, Da ei panem. Et dixit. Iam non habeo pater. Et dixit ſenex. Intra & quære. Ingreſſus autem frater, attendit & vidit repoſitiones in quibus panes haberi

ſolent repletas panibus. Quod cum vidiſſet, timuit, & tollens dedit pauperi, atq; ita agnoſcens fidem et virtutem ſenis glorificauit Deum.

FIDES RESVRRECTIonis mortuorum.

ABbas Syſoius cum habitaret in monte, in quo erat beatus Antonius recluſus, quidam ſecularis ad eum cum filio proprio, percipiendæ benedictionis gratia properabat. Contigit autem vt infans moreretur in via. Quem pater ſine ulla perturbatione mentis ſublatum cum fide portauit ad ſenem, ingreſſuſq; cellulam, tam ſe, quam infantem, proiecit in terram, vt eſt moris poſtulantium benedictionem. Oratione autem expleta, exurgens pater, egreſſus eſt, filij corpuſculo derelicto ante pedes Abbatis. Quem cum adhuc ſenex orandi cauſa iacere ſperaret, ſurge inquit fili & egredere, defunctum enim eſſe neſciebat. Confeſtimq; puer exurgens egreſſus eſt. Cumq; vidiſſet pater eius, obſtupuit, regreſſusq; in cellulam adorato ſene, tam cauſam filij, quam luctum cum fide narrauit. Sed ſenex ualde mœſtus effectus eſt, non enim à ſe quicquam tale volebat audire factum. Sed per diſcipulum ſuum homini illi, ne cuiquam ad tranſitum ſuum hoc diceret imperauit.

Aliud

ALIVD.

Dicebat Abbas Syſois, Quando eram in Scithi cum Abba Machario, aſcendimus metere cum eo ſeptem nomina, & ecce vna vidua colligebat ſpicas poſt nos, & non ceſſabat plorans. Vocauit ergo ſenex Dominum agri illius, & dixit ei. Quid eſt aniculæ huic, quod ſic plorat? Qui dixit ei, quia vir eius habuit depoſitum cuiuſdam, & mortuus eſt, non loquens, non dixit vbi poſuit illud, & vult Dominus depoſiti illius accipere eam, & filios eius in ſeruitutem. Et ait ei ſenex. Dic illi vt veniat ad nos, vbi requieſcimus in caumate. Et cum ueniſſet dicit ei ſenex. Vt quid ſic ploras? Quæ ait. Vir meus defunctus eſt accipiens commendatum alicuius & non dixit moriens ubi poſuerit illud. Et dicit ei ſenex. Veni oſtende mihi ſepulchrum viri tui. Et aſſumptis ſecum fratribus abijt cum ea, & cum veniſſent ad locum vbi poſitus erat vir eius, dixit ad illam ſenex. Recede hinc in domum tuam, & orantibus illis vocauit ſenex eum qui mortuus fuerat, dicens, Vbi poſuiſti alienum depoſitum? Qui reſpondens dixit ei. In domo mea abſconditum eſt ſub pede lectuli mei. Et ait illi ſenex: Dormi iterum uſq; in diem reſurrectionis. Videntes autem fratres, præ timore ceciderunt ad pedes eius. Quibus dixit ſenex. Non

propter me factum eſt hoc, nihil enim ſum, ſed propter illam viduam & orphanos ipſius fecit Deus rem hanc. Hoc autem ſcitote, quia ſine peccato vult Deus eſſe animam, & ſi quid petierit, accipit. Veniens autem nunciauit uiduæ illi ubi poſitum erat illud commendatum. At illa ſumens illud, reddit domino ſuo, & liberauit filios ſuos, & qui audierunt hoc glorificauerunt Deum.

ALIVD.

Tranſiens aliquando Abbas Aemilius quendam locum, vidit quendam Monachum, detentum à quibuſdam tanquam homicidam. Accedens autem ſenex interrogauit cauſam, & comperto quam ob cauſam calumniarentur ei, dicit ad eos qui eum tenebant, vbi eſt ille qui occiſus eſt? Et oſtenderunt illi. Tunc approximans ipſi defuncto dicit omnibus. Orate. Ipſo vero expandente manus ad Deum, ſurrexit Is qui defunctus erat, & dixit ei coram omnibus. Dic nobis quis eſt qui interfecit te? Qui reſpondens ait. Ingreſſus Eccleſiam commendaui pecuniam Presbitero, ipſe uero ſurgens occidit me, & portans proiecit me in monaſterium Abbatis huius. Sed rogo vos ut tollantur ipſæ pecuniæ ab eo, & dentur filijs meis. Tunc ait ad eum ſenex: Vade dormi donec ueniat

Dominus

Hosted by Google

Dominus & reſuſcitet te, & confeſtim obdormiuit.

ALIVD.

Venerunt aliquando plures ſeniores ad Abbatem paſtorem, & ecce quidam de cognatis ipſius Abbatis, habebat filium, & erat facies eius per operationem Diaboli conuerſa retrorſum. Videns autem pater eius multitudinem Patrum, accipiens puerum ſedebat foris plorans. Contigit autem vt vnus ſeniorum egrederetur foras. Qui cum vidiſſet patrem pueri, ait illi. Quid ploras homo? Qui ait. Cognatus ſum Abbatis paſtoris, & ecce contigit huic puero tentatio iſta, & volens eum iſti ſeni offerre vt curaret eum, timui. Non enim vult nos uidere, & nunc ſi cognouerit quia hic ſum, perſequens mittit & minat me hinc. Ego vero uidens præſentiam ueſtram, præſumpſi uenire huc. Ergo quomodo uis miſerere mei, & introduc intus puerum iſtum & ora pro ipſo, & accipiens eum ſenex intrauit & vſus eſt prudenter, & non ſtatim eum obtulit Abbati paſtori, ſed incipiens à minimis fratribus dicebat. Conſignate puerum iſtum. Cum autem feciſſet omnes per ordinem conſignare eum, ad ultimũ obtulit eum Abbati paſtori, qui nolebat tangere eum. At illi rogabant eum dicentes, ut

omnes,

omnes,ita & tu pater ſac. Et ingemiſcens ſurrexit & orauit dicens. Deus ſalua plaſma tuum,ut non dominetur ei inimicus. Et conſignans curauit eum,ac reddidit patri ſuo ſanum.

FIDEI MIRACVLOſum Exemplum.

SEnex quidam erat ſolitarius iuxta Iordanem fluuium,& ingreſſus propter Cauma in ſpeluncam & inuenit ibi Leonem,& cœpit fremere Leo dentibus ſuis ac rugire. Dixit autem ei ſenex,quid anguſtiaris? Eſt locus qui capiat me & te. Si vero non vis, ſurgens egredere hinc.Leo autem non fremens egreſſus eſt inde foras.

ALIVD.

Aſcendit quidam ſenex aliquando de Scithi in Terimytum,& ibi diuertit,& videntes homines laborem abſtinentiæ eius obtulerunt eum ad hominem quendam Dæmonium habentem. Cœpit autem Dæmon ille maledicere ſenem illum dicens. Ad iſtum potatorem uini me adduxiſtis? Et ſenex quidem propter humilitatem nolebat eum eijcere,propter improperium uero eius dixit:Credo in Chriſto,priuſquam finem faciam bibendi calicem iſtum,egredieris ab eo.Et cum

cum cepiſſet ſenex bibere, clamauit Dæmon dicens. Incendis me. Et antequam conſumeret bibens exiuit Dæmon per gratiam Dei.

CONTRA FIDVCIAM operum.

AStiterunt aliquando Abbati Arſenio Dæmones in cella ſedenti, & tribulabant eum. Superuenerunt autem ei fratres, qui ei miniſtrare ſolebant, ſtanteſq; extra cellam audiebant eum clamantem ad Dominum & dicentem, Domine non me derelinquas, quia nihil boni feci coram te, ſed præſta mihi ſecundum benignitatem tuam ſaltem modo aſſumere initia bene viuendi.

ALIVD.

Dicebant de Abbate Bambo, quia in ipſa hora qua diſcedebat ex hac uita, dixit aſtantibus ſibi ſanctis uiris, Quia ex quo ueni in hunc locum ſolitudinis, & fabricaui mihi hanc cellam & habitaui hic, extra laborem manuum mearum non recolo me comediſſe panem nec pœnituiſſe de ſermone quem locutus ſum uſq; ad hanc horam, & ſic uado ad Dominum, quaſi qui nec initium fecerim ſeruiendi Domino.

HAERE-

HAERETICI CRIMEN
conſutandum, ad alia non uere obiecta crimina taceri poſſe.

FVit etiam de magnis patribus quidam ſenior nomine Agathon, nominatiſſimus in uirtute humilitatis & patientiæ. Quodam autem tempore perrexerunt ad uiſitandum eum fratres. Audientes enim de eo quod magnam humilitatem habuerit, uolenteſq; probare, ſi uere humilitatis patientiam poſſideret, dixerunt ei, Multi ſcandalizantur in te pater, quia nimis uicio ſuperbiæ tenearis, & ideo alios deſpicias, & pro nihilo eos habeas, ſed & detractiones aduerſus fratres non ceſſes loqui. Affirmant etiam quam plurimi, quod hæc ideo agas, quia fornicationis uicio tenearis, & ne ſolus uidearis errare, idcirco alijs non ceſſes detrahere. Ad hæc reſpondens ſenior, ait. Hæc omnia quæ dixiſtis uicia in me eſſe cognoſco, nec poſſum negare tantas iniquitates meas, Procidenſq; pronus in terram adorabat eoſdem fratres dicens. Deprecor uos fratres, ut intentius pro me miſero, & multis peccatis obnoxio Chriſtum Dominum exorare non ceſſetis, ut indulgentiam tribuat iniquitatibus meis multis ac malis. Ad hæc ſupra dicti fratres addentes dixerunt

runt

runt ei, Non te lateat etiā hoc, quia Hæreticum te eſſe quam plurimi affirmant. Hoc autem cum audiſſet ſenior, dixit eis. Licet in alijs multis peccatis obnoxius ſim, abſit hoc ab anima mea. Tunc omnes qui ad eum uenerant proſtrauerunt ſe in terram ad pedes eius, obſecrantes eum ac dicentes. Precamur te Abba, ut dicas nobis, cur tanta uicia & peccata dicentibus nobis de te in nullo commotus es, de uerbo autem Heretici ualde te commouiſti, & abominatus es, nec ſufferre potuiſti auditum. Dicit eis ſenior. Illas priores culpas ac peccata propter humilitatem ſuſtinui, ut peccatorem me eſſe crederetis. Nouimus enim ſi cuſtodiatur humilitatis uirtus, magnus fructus eſt animæ. Nam Dominus & Saluator noſter Ieſus Chriſtus, cum ei Iudæi multas contumelias & conuicia irrogaſſent, patienter cuncta tolerauit, ut nobis humilitatis præberet exempla. Immiſſi enim falſi teſtes multa aduerſus eum falſa dixerunt, & uſq; ad mortem cuncta ſuſtinuit. Ita enim & Apoſtolus Petrus prædicabat dicens, Chriſtus paſſus eſt pro nobis, relinquens nobis exemplum, ut ſequamini ueſtigia eius. Oportet igitur ut patienter cum humilitate cuncta aduerſa ſuſtineamus. Sermonem autem quem obiecistis de Hæreſi non potui ſuſtinere, quia Hæreſis ſeparatio eſt à Deo. Hæreticus enim

Hæreſis quanta ſit peſtis.

enim ſeparatur à Deo uiuo & uero, & coniun-
gitur Diabolo & Angelis eius. Alienatus enim
" à Chriſto, non habet Deum quem exoret pro
" peccatis ſuis, quia ex omni parte perijt. Si autem
" conuerſus fuerit ad ueram & Catholicam ſan-
" ctæ Eccleſiæ fidem, ſuſcipitur à bono & pio Sal
" uatore noſtro Chriſto, & reconiungitur Deo
uero creatori & Saluatori noſtro Chriſto.

HAERESIS FVGIENDA

cuius acerrimus hoſtis fuit Antonius, de quo uide eius uitam.

DIxit Abbas Theodorus de Firme. Si habes amicitias cum aliquo, & contigit eum tentationem fornicationis incurrere, ſi potes da ei manum & trahe illum ſurſum, ſi autem errorem aliquem fidei incurrit, & non tibi acquieſcit reuerti, cito incide amicitias eius abs te, ne forte remorans traharis cum eo in profundum.

CONTRA HYPOCRIſin & uitam Monaſticam.

QVidam de fratribus in Panepho ad Abbatem Ioſeph perrexerunt, ut requirerent de ſuſceptione fratrum, ſi liceret cum his illo tempore uel fiduciam habere uel læticiam.

At

Hosted by Google

At ille antequã requirerent eum, dicit diſcipulo ſuo. Quod facturus ſum hodie fili ne mireris. Et poſuit duo ſedilia illis qui venerant, & dicit eis, ſedete. Et poſuit vnum à dextris ſuis, & alterum à ſiniſtris, & ingreſſus cellulam ſuam, miſit ſibi veſtimenta corrupta, et egreſſus tranſijt in medio eorum. Et iterum ingreſſus miſit alia meliora, quibus ſolebat die feſto vti, & egreſſus eſt poſtea ad eos. Iterum autem ingreſſus quotidiano veſtimento ſuo veſtitus venit, & ſedit inter eos. Illi autem mirati ſunt, & obſtupuerunt propter hoc factum. Dicit eis ſenex: Vidiſtis quid feci? Cum autem illi annuiſſent, dicit eis. Et quid feci? Et dicunt ei. Primum veſtimento corrupto vſus es, & poſtea alio meliori. Et dicit eis. Nunquid mutatus ſum, ex illo inhoneſto, aut ex illo meliore? Dicunt ei, non. Quibus ſenex ait. Si ergo idem ego ſum in utriſq; & non ſum mutatus, & ſicut illud primum non mihi nocuit, ita nec ſecundum mutauit. Sic ergo debemus facere in occurſione fratrum, vt quando præſentes ſunt, cum fiducia & læticia ſuſcipiamus eos. Quando autem ſoli ſumus, opus eſt vt luctus & abſtinentia permaneant in nobis. Illi vero audientes, quæ in cordibus ſuis habebant, antequam requirerent eum, glorificauerunt Deum & læti diſceſſerunt.

ALIVD.

Abbas Siluanus ſedens aliquando cum fratribus in Speleo, factus eſt in exceſſu mentis, & cecidit in faciem ſuam, & poſt multum ſurgens plorabat. Et interrogauerunt fratres eum dicentes. Quid habes pater? Ille vero tacebat & flebat. Compellantibus autem illis dixit. Ego ad iuditium raptus ſum, & uidi multos de habitu noſtro euntes in tormenta, & multos ſeculares ad regnum. Et lugebat ſenex, & nolebat deinceps exire de cella ſua. Sed ſi exire cogebatur, operiebat capucio faciem ſuam dicens, Quid neceſſe eſt uidere lumen iſtud temporale in quo nihil eſt vtile.

ALIVD.

Miſit aliquando ſanctus Epiphanius Epiſcopus Cyprius, ad Abbatem Hilarionem, rogans eum & dicens. Veni vt nos videamus, antequam de corpore exeamus. Qui cum veniſſent ad inuicem, manducantibus eis allatum eſt de auibus quiddam. Quod tenens Epiſcopus, dedit Abbati Hilarioni. Et dixit ei ſenex. Ignoſce mihi pater quia ex quo accepi habitum iſtum, non manducaui quicquam occiſum. Et dixit ei ſanctus Epiphanius. Ego autem ex quo accepi habitum iſtum non dimiſi aliquem dormire qui habebat aliquid aduerſum me, neq; ego dor-

dormiui abens aliquid haduerſus aliquem. Et dixit ei ſenex. Ignoſce mihi pater, quia tua conuerſatio maior eſt mea.

ALIUD.

Venit aliquando quidam Monachus ab vrbe Roma, qui in plateis magnum nomen habuit, & habitabat in Scithi, in ciuitate Eccleſiæ. Habebat autem ſecum vnum ſeruum, qui miniſtrabat ei. Videns autem Presbyter Eccleſiæ infirmitatem eius, & cognoſcens, quia de delicijs eſſet vir ille, ex eo quod ei Deus donauit, vel quod Eccleſiam intrabat, tranſmittebat ei. Qui cum feciſſet uiginti & quinq; annos in Scithi, factus eſt vir contemplator, præuidens & nominatus. Audiens autem quidam de magnis Monachis Aegyptijs opinionem eius, venit videre eum, ſperans corporalem conuerſationem apud eum, plus arduam inueniri. Qui cum intraſſet, ſalutauit eum, & facientes orationem ſederunt. Videns autem eum Aegyptius veſtitum mollibus rebus, & mattam de papiro, & pellem ſtratam ſub ipſo & modicum capitale de carica ſub capite eius, ſed & pedes mundos habentem cum caligulis, ſcandalizatus eſt intra ſe de eo, quia in illo loco non erat conſuetudo taliter conuerſandi, ſed magis duram abſtinentiam habere conſue-

Hosted by Google

uerant. Senex autem ille Romanus, habens contemplationem ſiue prouidentiæ gratiam, intellexit quia ſcandalizatus fuiſſet Aegyptius Monachus in eo, & dixit miniſtro ſuo. Fac nobis hodie propter Abbatem qui venit, bonam diem. Et coxit parua olera quæ habebat, & ſurgentes hora competenti manducabant, habuit etiam & modicum vini, propter infirmitatem ſuam, & illud biberunt. Et cum factum eſſet veſpere, dixerunt duodecim pſalmos & dormierunt, ſimiliter autem & nocte. Surgens autem mane Aegyptius, dixit ei. Ora pro me pater. Et egreſſus eſt non ædificatus in eo. Et cum paululum diſceßiſſet, volens eum ſenex ille Romanus ſanare, miſit poſt eum, & reuocauit ipſum. Qui cum veniſſet, cum gaudio iterum ſuſcepit eum, & interrogauit eum dicens.

Ex qua prouincia es? Et ille dixit. Aegyptius ſum. Cuius ciuitatis? Et reſpondit. Ego omnino non fui de ciuitate, nec habitaui aliquando in ciuitate. Et dixit ei. Antequam Monachus eſſes quid operabaris in poſſeßione qua manebas? Et ille reſpondit. Cuſtos eram agrorum. Et dixit ei, Vbi dormiebas? Reſpondit, in agro. Et dixit, habebas aliquod ſtratum? Reſpondit, Ego in agro vbi haberem ſtramenta in quibus dormirem? Et dixit. Quomodo dormiebas?

ebas? Reſpondit. In terra nuda. Et dixit. Quid manducabas in agro, aut quale vinum bibebas? Iterum reſpondit. Quæ ſunt eſcæ, aut qualis potus in agro? Et dixit, Quomodo ergo viuebas? Reſpondit. Manducabam panem ſiccum, & ſi inueniebam quodcunq; de ſalſamentis, & bibebam aquam. Et dixit ſenex. Grandis labor. Et dixit. Erat ibi uel balneum in poſſeſſione vbi lauareris? Et ille dixit. Non. Sed in flumine lauabar, quando volebam. Cum ergo hæc omnia ab eo ſenex ex reſponſione ipſius exegiſſet, & cognouiſſet modum prioris vitæ eius atq; laboris, volens eum proficere, narrauit ei uitam ſuam præteritam, quam habebat, cum eſſet ſecularis dicens. Me miſerum quem vides de magna illa ciuitate Romana ſum, in palatio habens maximum locum apud Imperatorem, & cum audiſſet Aegyptius initia verborum eius compunctus eſt, & ſolicite quæ dicebãtur, audiebat. Et ille adiecit. Reliqui ergo Romam, & veni in ſolitudinem iſtam. Et iterum dixit. Me quem vides habui domos magnas, & pecunias multas, & contemnens eas, ueni in iſtam paruam cellam. Iterum dixit, Me quem vides, lectos ex auro veſtitus habui, habentes precioſiſſima ſtramenta, & pro his dedit mihi Deus ſtramentum hoc de papiro, & hanc pellem. Sed & ueſtes

meæ inæſtimabili precio dignæ erant, pro illis vtor his vilibus reſcellis. Iterum dixit, in prandio meo multum auri expendebatur, & pro illo dedit mihi Deus modica olera hæc, & paruulum calicem vini. Erant autem & qui ſeruiebant mihi plurimi ſerui, & ecce pro illis huic vni Deus inſpirauit, vt miniſtraret mihi, Pro balneo autem profundo modica aqua pedes meos lauo, & caligulis vtor propter infirmitatem meam. Et rurſum pro calamis & Cythara, vel alio Muſicæ opere, quo delectabar in conuiuijs meis, dico mihi duodecim Pſalmos in die, & duodecim ſimiliter in nocte, ſed & pro peccatis meis, quæ ante faciebam, modicam requiem exhibeo, paruum & inutile miniſterium Deo. Vnde rogo te Abba vt non ſcandalizeris propter infirmitatem meam. Et hæc audiens Aegyptius, atq; in ſemetipſum reuerſus dixit. Væ mihi miſero, quia de tribulatione & plurimo labore ſeculi, magis ad repauſandum in conuerſationem Monachi veni, & quod non habebam tunc, modo habeo, tu autem ex multa delectatione ſeculi voluntate propria in tribulationem uenisti, & ex magna gloria atq; delitijs uenisti in humilitatem & hanc paupertatem. Ex quo Aegyptius multum proficiens, diſceſſit & factus eſt ei amicus, & ſæpe veniebat ad eum ſuæ vtilitatis

tatis

tatis cauſa. Erat enim vir diſcernens & repletus bono odore Spiritus ſancti.

HONOREM HABENdum corpori.

DIcebant de quodam patre, quia ſecularis ſuiſſet & poſtea conuerſus, & de concupiſcentia vxoris ſuæ frequenter ſtimularetur, & narrabat hoc patribus. Qui cum vidiſſent, quod operarius eſſet, & maiora faceret quam ei dicebant, imponebant ei tam multa, vt debilitaretur corpus eius, ita vt nec ſurgere poſſet. DEO autem diſpenſante, venit quidam pater vt applicaret in Scithi. Et cum veniſſet ad cellam eius, vidit eam apertam, & pertranſiuit admirans, quomodo nemo egreſſus eſſet in occurſum eius. Et reuerſus ſtabat dicens. Ne forte frater qui in ea habitat infirmetur. Et cum pulſaſſet, intrauit, & inuenit eum nimium infirmum. Et dixit ei. Quid habes pater? Et narrauit ei dicens, Ego de ſeculari vita ſum, & ſolicitat me modo inimicus in vxore mea, & narraui patribus, & impoſuerunt mihi conuerſationis onera diuerſa, & cum obedienter implere vellem, & ecce defeci, & tamen ſtimulus creſcit. Audiens hoc ſenex, contriſtatus eſt, & dixit ei. Equidem patres vt potentes

viri, bene tibi impoſuerunt onera quibus graueris, ſed ſi me paruulum audis, iacta hæc à te & ſume parum cibi in tempore ſuo, & recolligens vires tuas, fac aliquantulum operis DEI, & iacta in DOMINO cogitatum tuum, quoniam tuo labore hanc rem non poteris ſuperare. Corpus enim noſtrum velut veſtimentum eſt, ſi illud diligenter tractaueris, ſtat, ſi autem neglexeris illud putreſcit. Qui cum audiſſet eum, fecit ita, & intra paucos dies receſſit ſtimulus ab eo.

SACERDOS IDOLOrum conuerſus ad Dominum ex Dæmonum colloquio.

ERant duo fratres ſecundum carnem quidem germani, veruntamen vterq; in ſpiritali propoſito Monachi exiſtentes, inſidiabaturq; eis malignus Diabolus, ut quomodocunq; eos ſepararet ab inuicem. Quadam igitur die ad veſperam ſecundum conſuetudinem ille iunior frater accendens lucernam, poſuit ſuper candelabrum, faciente autem malicia Dæmonum ruit candelabrum & extincta eſt lucerna. Per hanc occaſionem inſidiabatur eis malignus Diabolus, ut in litem eos incenderet. Surgenſq; ſenior, cœpit percutere cum furore fratrem ſuum. Ille uero proſtratus in terram, de

precabatur

precabatur germanum ſuum dicens. Magnanimus eſto domine, & ego rurſus accendo lucernam. Ergo quia non reſpondit ei turbulentum ſermonem, ſtatimq; malignus ſpiritus confuſus receßit ab eis. Et pergens eadem nocte nunciauit principi Dæmonum dicens, Quoniam propter humilitatem illius Monachi qui proſtratus in terra veniam poſtulabat de fratre ſuo, non præualui in eis, videnſq; Deus humilitatem eius, effudit ſuper eum gratiam ſuam, & ego ſentio me ualde torqueri atq; cruciari, quoniam non præualui ſeparare eos ab inuicem. Hæc autem omnia uerba audiens Sacerdos Idolorum, qui ibi commanebat, compunctus eſt in timore Domini & amore IESV Chriſti. Conſiderans enim quam magna ſeductio & perditio animarum eſt cultus Idolorum, relinquens omnia feſtinanter, perrexit ad ſanctos patres ad Monaſterium, & retulit eis omnia quæ per maliciam Dæmones inter ſe loquebantur. Cunq; monitis ſalutaribus inſtruxiſſent eum ſancti patres de doctrina ſalutari, baptizatus eſt, & ſancti propoſiti Monachorum uitam arripuit, & adiuuante & cooperante gratia Dei, factus eſt probatißimus Monachus, tantumq; ueneratus eſt, & tenuit uirtutem humilitatis, ut omnes nimiam humilitatem eius admirarentur. Dicebat

enim, quoniam omnem virtutem aduerſariorum noſtrorum Dæmonum, ſoluit humilitatis intentio. Deniq; & Dominus noſter Ieſus Chriſtus per humilitatem triumphauit Diabolum, & omnem eius virtutem contriuit. Addebat etiam dicens, quoniam frequenter audiſſet Dæmones inter ſe loquentes, quia quando ad iracundiam ſuccendimus corda hominum, ſi quis ſuſtinuerit patienter conuicia iniuriarum, conuerſus magis rogauerit ea quæ ad pacem ſunt dicens, quia ego peccaui, ſtatim ſentimus omnem noſtram virtutem marceſcere, quia approximant eis gratiæ diuinæ potentiæ.

IEIVNIVM.

REquiſitus Abbas Poemen quemadmodum oporteat ieiunare, reſpondit. Ego uolo Monachum ita quotidie parum comedere, vt non ſatietur. Nam biduana & triduana ieiunia vanæ gloriæ uacant. Hæc enim omnia examinauerunt ſancti patres, & inuenerunt quia bonum eſt quotidie ieiunare & parum comedere, vt ſitiant quotidie & eſuriant. Hanc enim viam regiam leuem nobis eſſe demonſtrauerunt.

ALIVD.

Abbas Siluanus dum cum diſcipulo ſuo

Zacharia

Zacharia ad quoddam Monaſterium perueniſſet, antequam egrederentur, fecerunt eos Monachi parum comedere. Poſtquam ergo egreßi ſunt inuenit diſcipulus eius aquam, & uolebat bibere, Cui Abbas Siluanus, Zacharia, Hodie ieiuniū eſt. At ille dixit. Nunquid hodie comedimus pater? Et dixit ei ſenex. Illa eſca caritatis erat fili, nos autem noſtrum ieiunium teneamus.

ALIVD.

Quomodo opus eſt ieiunare? Et dixit Abbas paſtor. Ego volo ut quotidie manducans, ſubinde paululum ſubtrahat ſibi ne ſatietur. Dixit ei Abbas Ioſeph. Ergo quando eras iuuenis, non ieiunabas biduanas leuando. Et dixit ſenex Crede mihi, quia & triduanas & hebdomada, ſed hæc omnia probauerunt ſenes magni & inuenerunt, quia bonum eſt quotidie manducare, per ſingulos dies parum minus, & oſtenderunt nobis regularem hanc viam, quia leuior eſt & facilis.

ALIVD.

Dicebat aliquis ſenex. Quia eſt homo comedens multum, & adhuc eſuriens, & eſt alter homo, qui parum comedit & ſatiatur, maiorem tamen mercedem habet ille, qui plus comedit, & eſuriens permanet, illo qui parum comedit & ſatiatur.

LAPSI

LAPSI QVOMODO tractandi.

ERat quidam frater omnino in conuerſatione ſolicitus. Et cum ualde à fornicationis Dæmone turbaretur, uenit ad quendam ſenem, & retulit ei cogitationes ſuas. Ille autem audiens, quia expers erat, indignatus eſt, & miſerabilem dicebat eſſe fratrem illum, & indignum Monachi habitu, quia eiuſmodi cogitationes reciperet. Et hæc audiens frater, deſperans ſeipſum, reliquit propriam cellam, & ad ſeculum redibat. Secundum autem diſpenſationem DEI occurrit ei Abbas Apollo, & uidens eum perturbatum. & nimium triſtem, interrogauit eum dicens. Fili, quæ eſt cauſa tantæ triſtitiæ tuæ? Ille autem prius ex multa confuſione animi ſui, non reſpondit quicquam. Poſtea autem cum multum rogaretur à ſene, quæ circa ſe agerentur, confeſſus eſt dicens, Quia cogitationes fornicationum inquietant me, quod confeſſus ſum ſeni illi, & ſecundum uerba eius iam mihi ſpes ſalutis non eſt, deſperans ergo me ipſum ad ſeculum redeo. Hæc autem pater Apollo audiens uelut ſapiens medicus, multum eum rogabat, & monebat dicens. Noli mirari fili, neq; deſperes de teipſo, ego enim in hac ætate atq;

con-

cōuerſatione ualde ab huiuſmodi cogitationibus inquietor. Ne ergo deficias in huiuſmodi tentatione, quæ non tantū humana ſollicitudine quantū Dei miſeratione curatur, tantum hodie dona mihi quod peto, & reuertere in cellam tuam. Fecit autem frater ille ſic. Abbas autem Apollo diſcedens ab eo, perrexit ad cellam illius ſenis, qui ei deſperationem fecerat, & ſtans foris deprecatus eſt dominum cum lachrymis dicens. Deus qui tentationes utiliter infers, conuerte bellum quod patitur frater ille in hunc ſenem, ut per experimentum in ſenectute ſua diſcat, quod tempore longo non didicit, quatenus compatiatur his qui huiuſmodi tentationibus perturbantur, Qui cum orationem compleſſet, uidit Aethiopem ſtantem iuxta cellam, & ſagittas dirigentem contra illum ſenem, quibus quaſi perforatus, ſtatim tanquam ebrius á uino huc atq; illuc ferebatur. Et cum non poſſet tolerare, egreſſus eſt de cella eadem uia, qua et ille iuuenis ad ſeculum redibat. Abbas autem Apollo intelligens quod factum erat, occurrit ei, & accedens ad eum dixit. Vbi uadis & quæ cauſa perturbationis tuæ quæ obtinuit te? Ille autem ſentiens quod intellexiſſet ſanctus uir, quæ ei euenerant, præ uerecundia nihil dicebat. Dixit autem ei Abbas Apollo. Reuertere in cellam tuam &

am & de cætero agnoſce infirmitatem tuam, & cogita apud temetipſum, quia ignotus ſis, à Diabolo uſq; modo autem contemptus, propter quod nec meruiſti ſecundum vires uirtutum, habere contra Diabolum luctamenta. Quid autem dico luctamenta, quia nec una die aggreſſionem ipſius portare potuiſti? Hoc autem tibi contigit, quia iuuenem illum à communi aduerſario impugnatum ſuſcipiens, cum debuiſſes eum contra Diabolicum certamen conſolatorijs uerbis monere, etiam in deſperationem miſiſti, non cogitans illud ſapientiſſimum præceptum, quo iubemur eripere eos, qui ducuntur ad mortem, & iterum non negligas redimere occidendos, ſed neq; parabolam Saluatoris noſtri dicentis, harundinem quaſſatam non debere confringi, & linum fumigans non extingui. Nemo enim ferre poſſet inſidias aduerſarij, neq; ebullientis naturæ ignem extinguere, vel retinere, niſi Dei gratia conſeruaret infirmitatem humanam, quæ in nobis ſalutari diſpenſatione cuncta diſponit. Omnes ergo Dominum deprecemur, ut & aduerſum te dimiſſum flagellum auertat, quoniam ipſe & dolere facit & iterum ſaluti reſtituit, percutit, & manus ipſius ſanat, humiliat & exaltat, mortificat & uiuificat, deducit ad inferos & reducit. Hæc dicens orationem impleuit,

uit, & ſtatim ab illato ſibi bello ſenex liberatus eſt. Quem commouit Abbas Apollo, ut peteret ſibi dari linguam eruditam, ut ſciret tempus quo oporteret loqui ſermonem.

ALIVD.

Ad quendam ſolitarium uenit Presbyter cuiuſdam Baſilicæ, ut conſecraret ei oblationem ad communicandum. Veniens autem quidam ad illum ſolitarium, accuſauit apud ipſum eundem Presbyterum. Qui cum ex conſuetudine iterum ueniſſet ad eum, ut conſecraret oblationem, ſcandalizatus ille ſolitarius non aperuit ei. Presbyter hoc uiſo diſceſſit. Et ecce uox facta eſt ad ſolitarium dicens, Tulerunt ſibi homines iudicium meum. Et factus eſt uelut in exceſſu mentis, & uidebat quaſi puteum aureum, & aquam bonam ualde. Videbat autem & quendam leproſum haurientem & refundentem in uias, & cupiebat bibere, & non bibebat, propterea quod leproſus eſſet ille qui hauriebat. Et ecce iterum uox facta eſt ad eum dicens. Cur non bibis ex aqua hac? Quam cauſam habet qui implet? Haurit enim ſolummodo & refundit in uias, & non inquinatur ab eo aqua. In ſe autem reuerſus ſolitarius, & conſiderans uirtutem uiſionis, uocauit Presbyterum & fecit

Sacramenta & uerbum DEI etiam à malis tractari poſſe.

fecit eum ſicut & prius ſanctificare ſibi oblationem.

ALIVD.

Dixit ſenex *Quia aliquando quidam lapſus in graui peccato, & compunctus ad pœnitentiam, abijt indicare ſeni cuidam, & non dixerat ei quod fecerat, ſed quaſi interrogauit, dicens:* Si alicui aſcendit cogitatio talis, habet ne ſalutem? Ille uero quia neſciebat diſcretionem, reſpondit ei, perdidiſti animam tuam, hoc audiens frater, dixit. Ego ſi perij, uado ad ſeculum. Pergens autem frater ille, deliberauit ire, & indicare cogitationes ſuas Abbati Siluano. Erat enim hic Syluanus magnus diſcretor, Veniens ergo ad eum frater, non dixit ei quod fecerat, ſed iterum eo modo quo & prius ſeni illi dixerat hoc, & ſi aſcenderint alicui tales cogitationes, habet ne ſalutem? Aperiens autē Abbas Siluanus os ſuum, cœpit de ſcripturis dicere ei. Non omniū iudicium eſt tantum cogitationibus de peccato. Audiens autem frater & ſuſcipiens uirtutē dictorum, in animo ſumpta ſpe, indicauit ei etiam actum ſuum. Audiens autē Abbas Siluanus quod egerat, tanquam bonus Medicus poſuit cataplaſma animæ eius, de diuinis ſcripturis aſſumptum, dicendo eſſe pœnitentiam his, qui pro caritate uera conuertuntur ad Deum. Poſt

aliquot

aliquot autem annos, contigit Abbatem memoratum ad illum ſenem applicare, qui ei deſperationem fecerat, & narrauit ei iſta, & dixit. Ecce frater ille, qui de reſponſo tuo deſperauerat & ad ſeculum redibat, velut ſtella ſplendida eſt in medio fratrum. Hæc autem ideo retuli, ut ſciamus quale periculum ſit, quando aliquis, ſiue in cogitatione, ſiue in actu, aliquod indicat peccatum his qui diſcernere neſciunt.

ALIVD.

Dixit quidam ſenex, non quia intrant cogitationes malæ condemnamur ex eis, ſed ſi malè utimur cogitationibus. Fit enim vt per cogitationes naufragium patiamur, & iterum de cogitationibus coronemur.

ALIVD.

Quidam nomine Timotheus Anachorita negligentem quendam fratrem audiens, interroganti Abbati, quid illi fratri faceret, dedit conſilium vt eum expelleret. Cum ergo ille expulſus eſſet, tentatio venit ſuper Timotheum, Et cum ploraret in conſpectu DEI, & diceret, peccaui, miſerere mei, venit ad eum vox dicens. Timothee, ideo tibi hoc euenit, quia fratrem tuum in tempore tentationis ſuæ deſpexiſti.

LIBERTATIS CHRIſtianæ Exempla.

Dd Per-

PErrexerunt aliquando quidam patrum ad Abbatem Ioſeph in Paneſo, vt interrogarent eum, de ſuſceptione fratrum, qui superueniunt ad eos, ſi deberent ſibi relaxare abſtinentiam cum ipſis & congaudere cum eis, & priuſquam interrogarent eum, dixit ſenex diſcipulo ſuo. Conſidera quod facio hodie et expecta, & poſuit duo ſedilia è ſcirpo in faſciculis ligata, vnum ad dexteram ſuam, & vnum ad ſiniſtram, & dixit. Sedete. Et intrauit in cellam ſuam, & veſtiuit ſe res vetuſtas, & exiens proceſsit in medium illorum. Et iterum intrauit & veſtiuit ſe reſcellis ſuis, quibus prius indutus fuerat, & egreſſus iterum ſedit in medio eorum. Illi autem ſtupentes de eo quod fecerat ſenex interrogauerunt eum quid hoc eſſet, & dixit eis. Vidiſtis quid feci, qui dixerunt, etiam, & ille dixit. Ne mutatus ſum ego propter contumelioſam ueſtem, & dixerunt, non, dixit iterum ſenex, ne læſus ſum de meliori ueſte, Et reſponderunt, non, & ille dixit. Sicut ego ipſe ſum in utriſq;, & ſicut priori veſte mutatus non ſum, nec ſequenti læſus, ita debemus in fratrum ſuſceptione facere, ſicut in Euangelio ſancto Dominus loquitur, date inquit quæ ſunt Cæſaris Ceſari, & quæ ſunt Dei Deo. Quando ergo eſt præſentia fratrum, cum gaudio debemus ſuſcipere

eos,

eos,quando vero ſoli ſumus, opus habemus lugere. Illi autem audientes, admirati ſunt quod ea quæ in corde eorum erant vt interrogarent, prius agnouit,& glorificauerunt Deum.

ALIVD.

Dixit Abbas Caßianus. Quia venimus à Paleſtina in Aegyptum ad quendam patrum & cum hoſpitalitatem nobis impendiſſet, interrogauimus eum, quare tempore ſuſceptionis fratrum, regulam non cuſtodiret ieiunij, ſicut in Paleſtina fit. Et reſpondit. Ieiunium ſemper mecum eſt, Vos autem non ſemper mecum tenere poſſum. Et ieiunium quidem,quamuis vtile & neceſſaria res ſit,in noſtra voluntate eſt, caritatis autem plenitudinem lex DEI exigit à nobis. Vnde ſuſcipiens vos in Chriſto,debeo exhibere quæ caritatis ſunt cum omni ſolicitudine Cum autem dimiſero vos, regulam ieiunij poſſum recuperare, quoniam non poſſunt filij ſponſi ieiunare quam diu cum illis eſt ſponſus, cum autem ablatus fuerit ſponſus, tunc ex ſua poteſtate ieiunabunt.

ALIVD.

Dixit iterum qui ſupra. Quia venimus ad alium ſenem,& fecit nos guſtare, & hortabatur nos iam ſatiatos adhuc ſumere cibum. Et

cum dixiſſem, quia iam non poſſum, ille reſpondit, Ego hodie ſuperuenientibus fratribus ſexies menſam poſui, & dum ſingulos hortor, etiam ego ſexies manducaui, & adhuc eſurio, tu vero ſemel manducans, ita ſatiatus es, vt iam manducare non poßis?

ALIVD.

Datum eſt aliquando mandatum in Scithi, vt ieiunarent illa hebdomada, & facerent Paſcha. Contigit autem, vt in ipſa hebdomada venirent ad Abbatem Moyſen fratres quidam ab Aegypto, & fecit eis pulmentum. Et cum uidiſſent vicini fumum, dixerunt Clericis Eccleſiæ quæ illic erat. Ecce Moyſes perſoluit mandatum, & coxit apud ſe pulmentum. Illi autem dixerunt. Quando venerit loquemur ei & nos. Facto autem Sabbato, videntes Clerici magnam conuerſationem Abbatis Moyſi, dicunt ei coram omni plebe. O Abba Moyſes, mandatum quidem hominum ſoluiſti, ſed Dei mandata fortiter alligaſti.

ALIVD.

Dicebant de quodam ſene in Syria, quia iuxta uiam Eremi habitabat, & hoc erat opus eius, vt quacunq; hora veniret Monachus de Eremo, cum fiducia faciebat eum reficere. Venit ergo aliquando vnus ſolitarius, & ille petebat

ab

ab eo,ut guſtaret. Qui cum nollet guſtare dicens,ego ieiunium non uiolabo, contriſtatus ſenex,dixit ei. Ne prætereas puerum tuum obſecro, neq; deſpicias, ſed veni oremus, ecce enim arbor eſt hic,quæ cui noſtrum orante & genu curuante inclinata fuerit,ipſam ſequamur.Curuauit ille ſolitarius genu in oratione, & nihil factum eſt. Flexit autem ſenex ille qui eum ſuſceperat genu,& ſtatim curuata eſt etiam arbor illa cum ipſo.Quod cum vidiſſent, gauiſi ſunt, & gratias egerunt DEO ſemper mirabilia facienti.

Venerunt aliquando duo fratres ad quendam ſenem. Conſuetudo autem erat ſeni, non manducare quotidie. Qui cum vidiſſet fratres, gaudens ſuſcepit eos, & dixit, Ieiunium ſuam mercedem habet. Et iterum, Qui manducat propter caritatem duo mandata implet, quoniam uoluntatem propriam dereliquit. & mandatum implebit reficiens fratres.

ALIVD.

Erat quidam ſenum in Aegypto habitans in deſerto loco. Erat etiam alter longe ab eo Manicheus, & hic erat Presbyter, ex his quos ipſi uocant Presbyteros,qui cum vellet pergere ad eiuſdem erroris hominem, comprehendit eum nox in illo loco quo erat vir ille ſanctus,&

orthodoxus, & anxiebatur volens pulſare vt maneret apud eum. Sciebat enim quia cognoſceret quod eſſet Manicheus, & reuocabatur à cogitatione ſua, ne forte non acquieſceret ſuſcipere eum. Compulſus autem neceſsitate pulſauit, & aperiens ei ſenex, & cognoſcens eum ſuſcepit cum hilaritate & coegit eum orare, & reficiens eum collocauit vbi dormiret. Manicheus autem cogitans in ſe nocte, mirabatur dicens, quomodo nullam ſuſpicionem habuit de me? Vere iſte ſeruus Dei eſt. Et ſurgens mane, cecidit ad pedes eius dicens. Ab hodie orthodoxus ſum, & non recedam à te. Et deinceps permanſit cum eo.

MELCHISEDECH ESSE hominem, non filium Dei.

ABbas Daniel narrauit de quodam magno ſene qui habitauit in inferioribus partibus Aegypti, quia diceret per ſimplicitatem, quod Melchiſedech ipſe ſit filius Dei. Hoc autem indicatum eſt ſanctæ memoriæ Cyrillo Archiepiſcopo Alexandrino de eo, & miſit ad eum. Sciens autem quia ſignifer eſſet ipſe ſenex, quicquid peteret à Deo reuelaretur ei, & quia ſimpliciter diceret hoc uerbum, uſus eſt huiuſmodi ratione dicens. Abba rogo te quia in cogitatione

tatione

tatione mea eſt quod Melchiſedech ipſe ſit filius Dei, & rurſus alia cogitatio mea dicit, quia Melchiſedech non ſit Deus, ſed homo ſit, et ſummus Sacerdos Dei fuerit. Quoniam ergo hæſito de hoc, idcirco miſi ad te, vt depreceris Deum, quatenus tibi reuelare dignetur de hoc quid veritas habeat. Senex autem de conuerſatione ſua præſumens cum fiducia dixit. Da mihi tres dies inducias, & ego deprecor Deum de hac re, & renuncio tibi quod mihi fuerit reuelatum de hoc. Intrans ergo in cellam ſuam, deprecabatur Deum de verbo hoc, & veniens per tres dies dixit ſanctæ memoriæ Cyrillo Epiſcopo. Homo eſt Melchiſedech. Archiepiſcopus reſpondit ei. Quomodo conſtat apud te Abba? Et ille dixit ei. Deus oſtendit mihi omnes Patriarchas, ita vt ſinguli eorum coram me tranſirent ab Adam uſq; ad Melchiſedech.

Et Angelus mihi aßiſtens dixit. Ecce iſte eſt Melchiſedech. Et ideo Archiepiſcope certus eſto quia ſic eſt. Abiens autem ſenex, per ſemetipſum prædicabat, quia homo eſſet Melchiſedech, & gauiſus eſt magnifice ſanctæ memoriæ Cyrillus Epiſcopus.

MONASTICA VITA illaudata.

REſerebat beatus ſenior Poemen fratribus

bus dicens. Quoniam fuit quidam nuper Monachus in Conſtantinopoli temporibus Theodoſij Imperatoris, habitabat autem in parua cella foris ciuitatem, prope Praſcium, qui vocabatur in ſeptimo, vbi ſolent Imperatores egreſſi de ciuitate libenter degere. Audiens autem Imperator quod ibi eſſet quidam Monachus ſolitarius, qui nunquam egrediebatur de cella, cœpit deambulando pergere ad eum locum vbi erat ſupradictus Monachus, præcepitq; ſequentibus ſe Eunuchis, vt nullus approximaret ad cellulam Monachi illius. Ipſe autem ſolus perrexit pulſauitq; oſtium. Surrexit autem Monachus & aperuit ei, & non cognouit eum quod eſſet Imperator. Tulerat enim ſibi coronam de capite ſuo, vt non cognoſceretur. Poſt orationem autem reſederunt pariter. Et interrogauit eum Imperator dicens. Quomodo ſancti patres degunt in Aegypto? Reſpondenſq; Monachus ait. Omnes exorant Deum pro ſalute ſua. Aſpiciebat autem Imperator intente cellulam ipſam, & nihil in ea vidit niſi paucos panes ſiccos in ſporta pendentes, & dixit ei. Da mihi benedictionem Abba, vt reficiamur. Statimq; feſtinauit Monachus, & miſit aquam & ſal, & miſit bucellas, & comederunt pariter, Porrexitq; ei calicem aquæ & bibit. Tunc Theodoſius Imperator

rator

rator dixit. Scis quis ſum ego? Reſpondens Monachus dixit, Neſcio quis ſis domine. Dixit ei. Ego ſum Theodoſius Imperator, & ob deuotionem veni huc. Hoc cum audiſſet Monachus, proſtrauit ſe ante illum. At ille dixit ei. Beati ,, eſtis vos Monachi qui ſecuri ac liberi de nego- ,, cijs ſeculi, tranquilla & quieta perfruimini ,, vita, & ſolummodo de ſalute animarum ueſtra- ,, rum habetis ſollicitudinem, quomodo ad vitam ,, æternam, & ad cœleſtia, nobis uobiſq; promiſſa præmia, peruenire poßitis. In ueritate enim dico tibi, quia certe in palatio natus ſum, & nunc in regno dego, & nuſquam ſine ſolicitudine cibum capio. Poſt hæc autem valde honorifice ſalutauit eum Imperator, & ita egreſſus eſt ab eo.

ALIVD.

Quodam tempore orante beato Machario Abbate vox ad eum perſonuit dicens. Machari nec dum ad menſuram duarum mulierum perueniſti, quæ in proxima habitant ciuitate. Quo audito, ſenex exurgens, arrepto baculo, in deſignatam peruenit ciuitatem, cunq; oſtium quæſitæ domus atq; inuentæ pulſaret, egreſſa vna ex illis cum magna exultatione eum ſuſcepit. Quas utraſq; ſenex conuocatas ita eſt alloquutus, propter vos tantum laborem ueniens

 ex ſoli-

ex ſolitudine longinqua ſuſtineo, vt opera veſtra cognoſcerem, quæ mihi vos condecet enarrare. Cui illæ ſic dixerunt. Crede nobis ſanctiſſime pater, quia nec præſenti nocte à maritorum lectulis ſuimus ſeparatæ. Qualia ergo opera à nobis exquiris? Sed ſenex in precibus perſiſtebat, vt ei vitæ ſuæ ordinem declararent. Cui tunc illæ compulſæ dixerunt. Nos nulla inter nos ſumus conſanguinitatis affinitate coniunctæ. Contigit autem vt duobus fratribus iungeremur, & cum his quindecim annis in domo vna pariter permanentes, neq; turpe verbum altera dixit ad alteram, neq; litem aliquando commiſimus, ſed in pace hactenus viximus, & conſenſu tractauimus, quatenus pariter relictis maritis, in congregatione religioſarum virginum proficiſceremur, & multis precibus hoc à coniugibus non valuimus obtinere. Quo non adepto, inter nos & Deum poſuimus teſtamentum, ut uſq; ad mortem noſtram ſeculare verbū non loqueremur omnino. Quæ cum audiſſet beatus Macharius dixit. In ueritate non eſt virgo, neq; maritata, neq; Monachus, neq; ſecularis, ſed Deus tantum propoſitum quærit, & ſpiritum vitæ omnibus miniſtrat.

ALIVD.

Frater quidam erat in congregatione inquietus,

quietus, & frequenter mouebatur ad iram. Dicit in ſeipſo. Vado & ſolus habito in aliquo loco, & cum non habeo cum quo dicam vel audiam, ero quietus, & quieſcit à me paßio iræ. Egrediens ergo manebat in ſpelunca ſolus. Vna autem die implens ſibi ſuriſculam aquæ, poſuit ſibi in terram. Contigit autem ut ſubito verſaretur. Ille vero implebat ſecundo, Et iterum uerſa eſt. Deinde tertio implens poſuit, Et iterum uerſa eſt. Qui commotus furore, tenuit naſculum & fregit. In ſe autem reuerſus, cognouit quia ab eodem Dæmone iracundiæ ſit illuſus, & dixit. Ecce & ſolus ſum & vincit me. Reuertar ergo in congregationem, quia utiq; labore & patientia opus eſt, maxime Dei adiutorium, Et exurgens reuerſus eſt in locum ſuũ.

MORTIS CONtemptus.

DIcebant de quodam ſene, qui moriebatur in Scithi & circumdederunt fratres lectuium eius, & veſtierunt eum, & cœperunt flere. Ille autem aperuit oculos ſuos, et riſit, & adiecit iterum ridere, hoc autem factum eſt tertio, quod cum viderent fratres, interrogauerunt eum dicentes, dic nobis Abba, quare nobis flentibus, tu rides? Et dixit eis, primo riſi, quia uos

timetis

timetis mortem. Secundo riſi, quia non eſtis paratis. Tertio autem riſi, quia ex labore ad requiem uado, & uos ploratis. Hoc autem cum dixiſſet, ſtatim, utpote mortuus, recluſit oculos ſenex.

ALIVD.

Venit aliquando frater manens in cella ad vnum de patribus, & dixit ei, Quia à cognitione ſua affligeretur, Et reſpondit ei ſenex. Tu proieciſti in terra ferramentum magnum, quod eſt timor Dei, & accepiſti in manu tenere arundineam uirgam, quod ſunt cogitationes malæ. Accipe ergo tibi magis ignem, quod eſt timor DEI, & quando appropinquat tibi cogitatio mala, uelut calamus igne timoris Dei comburetur, neq; enim præualet malicia aduerſus eos qui habent timorem DEI.

Timor DEI remedium malarum cogitationum.

ALIVD.

Dixit quidam patrum, Niſi prius odio habueris, non potes diligere. Niſi ergo oderis peccatum, non facies iuſticiam, ſicut ſcriptum eſt. Declina à malo & fac bonum. Veruntamen in omnibus his propoſitum animi ubiq; requiritur. Adam enim in Paradiſo conſiſtens præuaricatus eſt mandatum Dei. Iob autem in ſtercore ſedens cuſtodiuit. Vnde conſtat, quia propoſitum bonum quærit Deus ab homine, ut ſemper timeat eum.

MVLIE-

MVLIEBREM SEXVM non contemnendum.

ABbas Paulus in tantam cordis puritatem quiete ſolitudinis ſilentioq; profecerat, ut non dicam uultum fœmineum, ſed ne veſtimenta quidem ſexus illius in conſpectu ſuo pateretur offerri. Nam cum quadam die pergeret ad cuiuſdam ſenioris cellam, mulier ei obuiauit. Quam cum uidiſſet, tanta fuga ad ſuum rurſum monaſterium, prætermiſſo quod arripuerat itinere cucurrit, quanta nullus à facie Leonis uel immaniſſimi Draconis auſugeret. Quod licet zelo caſtitatis & puritatis ardore ſit factum, tamen quia non ſecundum ſcientiam præſumptum eſt, ſed obſeruantia diſciplinæ exceſſus eſt modus, ne elatio eum inuaderet, tali confeſtim correptione percuſſus eſt, ut totum corpus eius Paralyſeos ualetudine ſolueretur, nullumq; in eo membrum penitus ſuum officium præualeret explere. Siquidem non ſolum pedes ac manus, ſed etiam linguæ motum, ipſæq; aures ita auditus proprij amiſerunt ſenſum, ut in eo nihil amplius ex homine quam immobilis ſtatuæ figura remaneret. Et ad hoc redactus eſt, ut infirmitati eius nullo modo uirorum diligentia deſeruire ſufficeret, niſi ſola ei muliebris ſedulitas miniſtra-

miniſtraret. Nam portato eo, ad Monaſterium ſacrarum uirginum, cibus ac potus fœmineo ei ingerebatur obſequio, explendiſq; omnibus naturæ neceſsitatibus, eadem illi diligentia per annos ferme quatuor, id eſt, uſq; ad vitæ ſuæ terminum ſeruiebat.

NATVRA RERVM libri loco eſt.

PHiloſophus quidam interrogauit ſanctum Antonium, Quomodo inquit, ſuſtines pater qui codicum conſolatione fraudaris. Ille reſpondit. Meus codex ô Philoſophe, natura rerum eſt creatarum, quæ mihi quotiens uerba DEI legere cupio adeſſe conſueuit.

NEGANTIVM DEVM cognitum, pœna maior, quam ignorantium Deum.

ABbas Macharius dum ambularet in deſerto, caput cuiuſdam hominis aridum inuenit in terra. Quod poſtquam baculo ſuo conuertit, vocem uiſum eſt emittere. Quod ſenex quidnam eſſet interrogat. At ille reſpondit. Ego quidem princeps eram Sacerdotum Idolorum, qui in hoc loco habitabant, Tu autem es Abbas Macharius ſpiritu diuino repletus. Quaſcunq;

cunq; enim hora miſertus eorum fueris qui in pœna ſunt, & pro eis oraueris conſolationem aliquā ſentiunt. Cui ſenex, Et quæ eſt conſolatio ueſtra vel pœna reſponde. At ille altius ingemiſcens, Quantum inquit cœlum diſtat à terra, tantum ignis eſt altus, in quo medio ſumus à pedibus uſq; ad caput undiq; perfuſi, nec cuiquam licet faciem alterius intueri, ſed facies noſtræ dorſo coniunctæ ſunt. Cum ergo oras pro nobis, ex parte videmus alterutrum & hoc nobis pro conſolatione conſtant. His auditis lachrymas fudit dicens. Væ diei illi in quo homo mandata Dei transgreſſus eſt. Et iterum ab eo, ſi eſſet altera pœna maior inquirit. Cui ille reſpondit. Sunt nobis alij multo inferius. Cunq; qui eſſent illi interrogaret, dixit. Nos quidem qui Deum non cognouimus miſericordiam quantamcunq; patimur, illi vero qui cognitum negauerunt, grauioribus & ineffabilibus pœnis ſubtus nos cruciantur. Quibus auditis beatus Macharius capite altius terræ defoſſo diſceſſit.

OBEDIENTIAE Exemplum.

Dicebant ſancti ſeniores de diſcipulo Abbatis Pauli nomine Ioannes, quoniam magnam haberet humilitatem, & uirtutem

obedien-

obedientiæ, ut etiam difficiles cauſas, imperante ei Abbate in nullo contradiceret, ſed nec leuiter in aliquo murmuraret. Cum enim neceſſarium eſſet in Monaſterij utenſibilibus fimus boum, miſit eum Abbas in proximo ut requireret ibi fimum boum, & cum celeritate afferret ad Monaſterium. Erat autem in loco illo mala beſtia Leena. Statim ergo egreſſus diſcipulus eius Ioannes ibat ſecundum præceptum Abbatis. Cumq; pergeret, dixit Abbati ſuo, Domine pater, audiui quam plurimos dicentes, quia in illo loco mala beſtia Leena ſit. Tunc ſenior quaſi iocularitet dixit ei. Si uenerit ſuper te, tene & alliga eam, & adduces eam tecum. Cum autem ueniſſet ad locum iam ueſpere, ſtatim egreſſa Leena irruit ſuper eum. Et ille comprendens tenere eam uoluit, illa vero excutiens ſe de manibus eius aufugit, Sequebatur autem ille dicens quia Abbas meus præcepit, ut alligatam perducam te ad eum. Continuo autem ſtetit beſtia, & temens eam, reuertebatur ad Monaſterium. Dum autem retardaret in itinere, Abbas nimis ſolicitus pro eo, triſtabatur grauiter. Et ecce ſubito ſuperuenit diſcipulus eius, tenens ligatam Leenam. Quod cum uidiſſet ſenior, admiratus ualde, gratias agebat Saluatori noſtro Domino. Dixit autem diſcipulus eius. Ecce domine,

mine,ſicut præcepiſti,adduxi Leenam ligatam. Volens autem humiliare ſenſum eius ſenior, ne extolleret ſe in cogitationibus ſuis diſcipulus ſuus,ait ei. Sicut tu inſenſibilis es,ita etiam & iſtam inſenſibilem beſtiam adduxiſti, ſolue ergo & dimitte eam ut pergat ad locum ſuum.

ALIVD.

Abbas Siluanus habebat diſcipulum nomine Marcum,cuius obedientia erat magna, & propterea ſenior diligebat eum.Habebat autem & alios vndecim diſcipulos, qui contriſtabantur,eo quod illum plus diligeret. Quod poſtquam alij ſenes audierunt, mœſti venerunt ad eum, vt ei renunciarent, quia fratres illi qui cum eo erant contriſtabantur. Sed antequam illi aliquid faterentur,ipſe cum illis ad ſingulorum cellas profectus eſt. Et vnumquemq; nomine proprio vocauit dicens. Egredere foras frater, quia opus te habeo. Et nullus ex illis uoluit egredi. Venerunt autem poſt omnes ad cellam Marci, & cum pulſaſſet oſtium vocauit nomen eius. Ille autem mox ut audiuit vocem ſenis,foras egreſſus eſt. Et ingreſſus Abbas in cellam Marci, quoniam ſcriptor erat, reperit quaternionem quem ſcribebat, & inuenit quod in qua hora vocatus eſt, literam quam faciebat mediam dereliquit,tantum modo vt obedienti-

am adimpleret. Noluit autem poſt auditam vocem ſenis literam o, quam cœperat, percomplere. Vnde illi alij ſenes dixerunt ei, in veritate quem tu diligis, & nos iam diligimus, quia & Deus eum propter ſuam obedientiam diligit.

OBTRECTATIONEM fugiendam.

QVidam frater requiſiuit Abbatem Poemenem dicens. Quomodo poteſt homo vitare ne loquatur malum de proximo ſuo? Reſpondit ſenex. Ego & proximus meus duæ imagines ſumus. Cum ergo meam imaginem reprehendero, inuenitur imago fratris mei apud me venerabilis. Quando autem meam laudauero, tunc fraris mei imaginem paruam reſpicio. Tunc ergo de alio non detrecto, ſi ſemper me ipſum reprehendo, quia magnum virum deſpicit, qui ſeipſum non conſiderat.

ALIVD.

Bonum eſt manducare carnem, & bibere vinum, quam manducare carnes fratrum.

ALIVD.

Dixit iterum qui ſupra. Suſurrans ſerpens Hæuam eiecit de Paradiſo. Huic ergo ſimilis eſt qui proximo ſuo obloquitur, quia audientis ſe animam perdit, & ſuam non ſaluat.

Aliud.

ALIVD.

Solebat dicere Abbas Ioannes, paruam ſarcinam dimiſimus, id eſt, noſipſos reprehendere, & grauem portare elegimus, id eſt, vt nos iuſtificemus & alios condemnemus.

ALIVD.

Aliquando factus eſt conuentus in Scithi, & loquebantur patres de quodam fratre culpabili, Abbas autem prior tacebat, poſtea autem ſurgens egreſſus eſt, tollens ſaccum impleuit arena, & portauit in humeris ſuis, & mittens in ſportella modicum de hac harena, portabat etiam ipſam ante ſe. Interrogatus à patribus quid hoc eſſet. Ille reſpondit. Saccus iſte qui multum harenæ habet, mea peccata ſunt quoniam multa ſunt, & poſui ea retro me, ne doleam pro ipſis, & plorem, iſta autem modica harena, peccata ſunt fratris iſtius, & ſunt ante faciem meam, & ipſis excrucior, iudicans fratrem. Quod non oportet ita fieri, ſed peccata mea ante me magis eſſe, & de ipſis cogitare & rogare Deum vt ignoſcat mihi. Audientes autem patres, dixerunt. Vere hæc eſt via ſalutis.

ALIVD.

Venit Abbas Iſaac Thebaide in congregationem fratrum, & vidit quendam de fratribus

Non facile iudicandos alios.

culpabilem & adiudicauit eum. Cum autem regrederetur ad Eremum, venit Angelus Domini, & ſtetit ante oſtium cellæ eius dicens. Non te dimitto intrare. Ille autem rogabat vt eius culpa manifeſtaretur. Et reſpondens Angelus dixit. Deus miſit me, vt dicerem tibi. Vbi iubes vt mittam illum fratrem quem adiudicaſti? Et ſtatim Abbas Iſaac pœnitentiam egit dicens. Peccaui, ignoſce mihi. Et ait Angelus. Surge, ignouit tibi Deus, ſed cuſtodi de cætero ne adiudices quenquam priusquam iudicet eum Deus.

ALIVD.

Frater interrogauit Abbatem paſtorem dicens. Perturbatio mihi fit, & uolo derelinquere locum iſtum. Et dixit ei ſenex. Pro qua cauſa? Et ille dixit. Quia audio uerba de quodam fratre, quæ me non ædificant, Et dixit ei ſenex. Non ſunt vera quæ audiſti. Et ille dixit ei, Etiam pater, quia verum eſt. Nam frater qui dixit mihi, fidelis eſt. Reſpondit ei ſenex. Non eſt fidelis, qui dixit tibi, nam ſi eſſet fidelis nequaquam diceret tibi talia. Deus enim audiens vocem Sodomorum, non credidit, niſi deſcenderet & videret oculis ſuis, Et ille dixit. Ego uidi oculis meis. Hæc audiens ſenex, reſpexit in terram & tenuit paruam feſtucam, & dixit ei. Quid eſt hoc? Et ille reſpondit, feſtuca eſt, ite-

rum

rum intendit ſenex ad tectum cellæ, & dixit. Quid eſt hoc? Et ille reſpondit. Trabes eſt quæ portat tectum. Et dixit ei ſenex. Pone in corde tuo, quia peccata tua ſic ſunt, ſicut trabes hæc, illius autem fratris, de quo loqueris, velut hæc parua feſtuca. Audiens autem Abbas Syſois hunc ſermonem, admiratus eſt.

OCIVM VITANDVM.

QVodam tempore Abbas Antonius, dum reſideret in Eremo ſpiritu tentatus acedidiæ dicebat ad Deum. Domine ſaluari deſidero, ſed cogitationes variæ, non me permittunt. Quid faciam in tribulatione mea, vel quomodo ſaluari valeam, dignanter oſtende? Et poſt paululum ſurgens quendam ſibi ſimilem conſpicatur ſedentem, torquentem funiculum, & ſurgentem ex opere & orantem. Erat autem ad emendationem Angelus Antonij deſtinatus. A quo etiam hunc ſermonem audiuit, Et tu ita faciens Antoni, ſaluaberis, At ille ſummo gaudio cumulatus, accepta confidentia ſaluabatur.

OPERA OMNIA Omnium non imitanda omnibus.

FRater interrogauit ſenem dicens. Quæ res ſic bona eſt, quam faciam ut viuam in ea?

Et dixit ſenex. Deus ſolus ſcit,quod bonum eſt, ſed tamen audiui, quia interrogauit vnus patrum Abbatem Neſteronem magnum, qui erat amicus Abbatis Antonij. Et dixit ei. Quid eſt opus vt faciam? Et reſpondit ei.Non ſunt omnia opera æqualia. Scriptura dicit. Quia Abraam hoſpitalis fuit,& Deus erat cum eo, Et Helias dirigebat quietem,& erat cum eo Deus. Et Dauid humilis erat, & Deus erat cum ipſo. Quod ergo vides animã tuam ſecundum Deum velle hoc fac, & cuſtodi cor tuum.

OPERA QVAE PRAEſtantur proximo, præſtare electicijs operibus.

FRater quidam interrogauit quendam ſenem dicens. Duo ſunt fratres, ex quibus vnus quieſcit in cella ſua, protrahens ieiunium ſex dierum, & multum ſibi laborem imponens, alter vero ægrotantibus deſeruit. Cuius opus magis acceptum eſt Deo? Reſpondit ei ſenex. Si frater ille qui ſex diebus ieiunium leuat, appendat ſe per nares,non poteſt eſſe æqualis illi qui infirmantibus deſeruit.

ORATIONIS VIS.

DIcebant de Abbate Arſenio quia à veſpere

ſpere Sabbati, luceſcente Dominica relinquebat poſt ſe ſolem, & extendebat manus ſuas ad cœlum orans, donec mane dominico Sol illuſtraret aſcendens faciem eius, & ſic reſidebat.

ALIVD.

Interrogauerunt fratres Abbatem Agathonem dicentes. Pater quæ virtutum in conuerſatione plus habet laboris? Et dicit eis. Ignoſcite mihi, quia puto non eſſe alium laborem talem, quam orare Deum. Dum enim voluerit homo orare Deum ſuum, ſemper inimici Dæmones feſtinant interrumpere orationem eius, ſcientes quia ex nulla re impediuntur, niſi per orationem fuſam ad Deum, ſiquidem omnem alium laborem quem homo in conuerſatione religioſa poſitus aſſumpſerit, quamuis inſtanter & tolleranter agat, habet tamen & poßidet aliquam requiem, oratione autem uſq; ad vltimam exalationem opus eſt, vt habeat magnum certamen. Oratio maximum & difficilimum opus.

ALIVD.

Venit quidam ſenex aliquando in montem Sina & cum exiret inde, occurrit ei frater in via, & ingemiſcens, dicebat ſeni illi. Affligimur Abba, propter ſiccitatem, quia nobis non pluit. Et dicit ei ſenex. Quare non oratis & rogatis

gatis ad Deum? At ille dixit. Et orationem facimus, & deprecamur aſsidue Deum, & non pluit. Et ait ſenex. Credo quia non oratis attentius, vis autem ſcire quia ita eſt? Veni ſtemus pariter ad orationem. Et extendens in cœlum manus orauit, & ſtatim pluuia deſcendit. Quod cum vidiſſet frater ille, timuit, & procidens adorauit eum. Statim autem ſenex fugit illinc.

ALIVD.

Multo tempore beatus Abbas Pachomius contra immundiſsimas Dæmonum impugnationes certamen bonum certauit, ſicut Athleta veritatis, tanquam & beatus Antonius. Deniq; intentiſsimis precibus exorauit Dominum, vt ſomnum non carperet per aliquod tempus, quatenus diebus ac noctibus peruigil maneret contra aduerſarios Dæmones dimicando, donec proſterneret & ſuperaret eos, ſicut dicitur in Pſalmo. Et non conuertar, donec deficiant. Præſtitit ergo & conceſsit ei Dominus petitionem eius. Impoſsibiles enim & imbecilles ſunt Dæmones, cum quis noſtrum ex tota fide & ex tota intentione cordis, feruente ſancto deſiderio, & adiuuante nos virtute Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti, contendit contra eos. Referebant nobis fratres de eodem beatiſsimo patre Pachomio, qui fuit, vt diximus, Monaſteriorum multorum

in regione

in regione Tabennenſiotarum Præpoſitus. Referebant ergo de eo, quoniam frequenter dicebat fratribus, quia ſicut mihi teſtis eſt Deus, ſæpe audiui immundos ſpiritus Dæmonum loquentes inter ſe diuerſas ac varias artes ſuas, quas contra ſeruientes Deo maximeq; contra Monachos habent. Quidam enim dicebant. Quia ego certamen contra duriſsimum hominem habeo, & quotiens ei immitto peruerſas cogitationes, ille ſtatim ſurgit et proſternit ſe in oratione cum gemitu, orans adeſſe ſibi diuinum auxilium. Ego autem illo exurgente cum grandi confuſione egredior. Item alius Dæmon dicebat, ego ad illum quem obſeruo, cum ei cogitationes immiſero, conſentit & ſuſcipit & facit eas. Sæpe enim exardeſcere eum in iracundia facio, & in contentiones rixæ, & pigritiam orationis, & dormitionem in Pſalmodia, & non contradicit mihi. Ideoq; fratres mei dilectiſsimi ſemper oportet vt cuſtodiatis ſenſum & animum ueſtrum, inuocantes nomen Domini noſtri Ieſu Chriſti, & ſecundum præcepta DEI conuerſamini, in orationibus & Pſalmodia, ſicut dicit Apoſtolus, inſtantes orationi, & vigilantes in ea. Ideoq; cum compunctione & timore cordis vigilantibus non præualebit inimicus. Ipſe autem beatus pater Pachomius docebat fratres,

vt ſemper memores eſſent verbi DEI in ſalutem animarum ſuarum. Poſtmodum vero diſcedebant vnuſquiſq; fratrum in cellulas ſuas operantes manibus ſuis, & meditantes quæ de ſanctis ſcripturis didicerant. Impoßibile eſt enim aliquem apud eos verbum ocioſum loqui, ſed ea tantum quæ de ſanctis ſcripturis didicerant, erant inter ſe loquentes, exponentes de capitulis ſcripturarum, quæ ad timorem Domini confirmarent, & illuminarent animas eorum.

ALIVD.

Temporibus Iuliani apoſtatæ, cum aſcenderet in Perſiden, miſſus eſt Dæmon ab eodem Iuliano vt velocius vadens ad occidentem adduceret ei reſponſum aliquod inde. Cum autem perueniſſet Dæmon in quendam locum, vbi quidam Monachus habitabat, ſtetit ibidem per decem dies immobilis, & non poterat vltra progredi, quia Monachus ille non ceſſabat orando, neq; nocte, neq; die, & regreſſus eſt Dæmon ſine effectu ad eum qui miſerat illum. Dixit ei Iulianus. Quare tardaſti? Reſpondit ei Dæmon dicens. Et moram feci, & ſine actione reuerſus ſum, ſuſtinui enim decem dies Monachum, nomine Publium, ſi forte ceſſaret ab oratione vt tranſirem, & non ceſſauit, & prohibitus

ſum

ſum tranſire, & redij nihil agens. Tunc impiiſſimus Iulianus dixit. Cum regreſſus fuero, faciam in eo vindictam. Et inter paucos dies interemptus eſt per prouidentiam Dei, & continuo vnus ex præfectis qui cum eo erant, vadens vendidit omnia quæ habebat & dedit pauperibus & veniens ad ſenem illum factus eſt Monachus magnus, & ſic quieuit in Domino.

ALIVD.

Tentatus eſt aliquando Abraam diſcipulus Abbatis Syſois à Dæmone, & videns eum ſenex quia cecidit, ſurrexit & expandit manus ſuas in cœlum dicens. Deus velis nolis non te dimittam, ſi eum non curaueris. Et illico curatus eſt frater ille.

ALIVD.

Habitabant plæriq; in Eremo ſine vllis tabernaculis, quos Anachoretas uocant. Viuunt herbarum radicibus, nullo vnquam certo loco conſiſtunt, ne ab hominibus viſitentur. Ad quendam igitur hoc ritu atq; hac lege viuentem, duo ex Nitria Monachi, licet longe diuerſa regione, tamen quia olim ipſis in Monaſterij conuerſatione carus & familiaris fuiſſet, auditis eius virtutibus tetenderunt. Quem diu multumq; quæſitum tandem menſe Iunio repererunt

runt in extremo illo deſerto, quod eſt Memphis contiguum demorantem, quas ille ſolitudines iam per annos duodecim dicebatur habitare. Qui licet omnium hominum vitaret occurſum, tamen agnitis fratribus non refugit, ſeq; cariſſimis per triduum non negauit. Quarto die aliquantulum progreſſus, cum proſequeretur abeuntes, Leænam miræ magnitudinis ad ſe venire conſpiciunt. Beſtia, licet tribus repertis non incerta quem peteret, Anachoretæ pedibus aduoluitur, ac deinde præcedentem ſequuntur. Nam illa præiens & ſubinde reſtans in eos intendebat, vt facile poſſet intelligi id eam uelle, vt qua illa ducebat, Anachoreta ſequeretur. Quid multis? Ad ſpeluncam beſtia peruenit, vbi illa adulta hos iam quinq; catulos male fœta nutriebat. Qui ut clauſis luminibus ex aluo matris exierant, cæcitate perpetua tenebantur. Quos ſingulos de rupe prolatos, ante Anachoretæ pedes mater expoſuit. Tunc demum ſanctus aduertit, quid beſtia poſtularet. Inuocatoq; Chriſti nomine contrectauit manu clauſa lumina catulorum, ac ſtatim cæcitate depulſa apertis oculis beſtiarum diu negata lux patuit. Ita fratres, illo Anachoreta, quoniam deſiderauerant, viſitato, fructuoſa laboris ſui mercede ad Monaſterium redierunt, & fidem ſancti, gloriamq;

riamq; Chriſti quam ipſi viderant narraue-runt.

ORANDVM QVOmodo.

CVm quidam fratres quemadmodum orarent, beatum Macharium requiſiſſent, reſpondit illis dicens, Non ſunt neceſſaria nobis ſuperflua verba, ſed extendere manus ac dicere: Deus quomodo vis & ſicut tibi placet ita fiat. Si autem tentatio irruerit, aut impugnatio, dicendum eſt, Domine Deus clementiſſime auxiliari dignare nobis, tu enim ſcis quid nobis expediat, fac nobiſcum miſericordiam tuam.

OSTENTATIO doctrinæ.

QVidam Anachoreta, cum veniſſet ad Abbatem Poemenem, ſuſcepit eum ſenex cum læticia. Et cum ſe alterutrum amplexi fuiſſent, cœpit Anachoreta de ſcripturis ſanctis & de rebus cœleſtibus conferre. Tunc ſenex vertit faciem ſuam ad alium fratrem & non dedit Anachoretæ reſponſum. Ille uero videns quod non loqueretur cum eo, egreſſus eſt triſtis, & dicit diſcipulo illius. Sine cauſa tanti itineris laborem aſſumpſi, vt uenirem ad eum qui

qui mihi loqui dedignatur. Ingreſſus autem diſcipulus ad Abbatem Poemenen dixit. Propter te huc uenit Abba iſte homo magnus tantam gloriam in locis ſuis habens, & tu non uis loqui cum ipſo? Reſpondens ſenex dixit, Iſte homo de ſuperioribus eſt, & cœleſtia loquitur, ego autem de inferioribus ſum & terrena uix loqui poſſum. Si mihi loquutus fuiſſet aliquid de paſſionibus Monachi, forſitan & ego reſpondiſſem illi. Si autem de cœleſtibus loquitur, ego me neſcire confiteor. Egreſſus ergo diſcipulus, dicit ad Anachoretam, Senex iſte non uult de altioribus quæſtionibus loqui, ſed ſi quis ei de paſſionibus loquutus fuerit, reſpondet ille. At illi compunctus in hoc ſermone, ingreſſus ad ſenem dixit. Quid faciam Abba, quia dominantur mihi paſſiones cordis mei? Tunc ſenex reſpexit eum gaudens, & dixit ei. Modo bene pater uenisti. Aperio ergo os meum & implebo illud bonis tuis. Et hoc ſermone adiutus eſt Anachoreta & dixit. In ueritate bona eſt hæc uia, quam tenes & uera. Et agens ſeni gratias, reuerſus eſt in propriam regionem.

ALIVD.

Venerunt aliquando ad Abbatem Zenonem quidam fratres & interrogauerunt eum dicentes,

dicentes, Quid eſt quod ſcriptum eſt in libro Iob, nec cœlum quidem eſſe in conſpectus Dei, Reſpondit autem ſenex dicens, Reliquerunt fratres peccata ſua, & cœleſtia ſcrutantur. Hæc eſt autem interpretatio ſermonis quem requiſiſtis, ut quoniam ſolus Deus eſt mundus, dictum ſit neq; cœlum mundum eſſe in conſpectu eius.

OSTENTATIO ſanctitatis.

VEnit quidam frater ad Abbatem Siluanum in montem Sina, & uidit fratres laborantes, & dixit ſeni. Nolite operari cibum qui perit, Maria enim optimam partem elegit. Et ſenex diſcipulo ſuo, uoca Zachariam, & mittite fratrem iſtum in cellam ubi nihil ſit, Et cum facta fuiſſet hora nona, intendebat ad oſtium, ſi mitterent et uocarent eum ad manducandum. Et cum nemo loqueretur ei, ſurgens uenit ad ſenem, & dixit ei, Abba, hodie fratres non comederunt? Et dixit ei ſenex, Etiam comederunt. Et dixit ei frater, & quare me non uocaſtis? Et reſpondit ſenex. Tu homo ſpiritualis es, tu non indiges hoc cibo, nos autem carnales ſumus, et uolentes mãducare, propterea operamur manibus noſtris. Tu uero bonam partem elegiſti, legens

legens tota die, & nolens ſumere carnalem cibum. Qui cum hæc audiſſet, proſtrauit ſe ad pœnitentiam dicens. Ignoſce mihi Abba. Et dixit ei ſenex. Puto opus habet omnino Maria Marthæ, per Martham enim Maria laudatur.

OSTENTATIO VIRtutum & miraculorum.

CAſu per illos dies quibus illuc aduenerant cuidam ſolitario, qui nuper ad Eremum ſeceſſerat, neq; amplius ab hoc Monaſterio quam ſex milibus tabernaculum ſibi conſtituerat, panem Abbas per duos pueros miſerat. Quorum maior habebat ætatis annos quindecim, minor duodecennis erat. His ergo inde redeuntibus, aſpis miræ magnitudinis uenit obuiam, cuius occurſu nihil perterriti ubi pedes eorum præuenit, quaſi incantata carminibus cerula colla depoſuit, minor ex pueris manu eam apprehenſam ac pallio inuolutam ferre cœpit, deinde Monaſterium quaſi uictor ingreſſus, in occurſum fratrum captiuam beſtiam reſoluto pallio non ſine iactantiæ tumore depoſuit. Sed cum infantium fidem atq; uirtutem cæteri prædicarent, Abbas ille altiori conſilio ne infirmior ætas inſoleſceret, utrumq; uirgis compeſcuit multum obiurgatos, cur ipſi quod per eos operatus fuerat

rat

rat Dominus prodidiſſent, opus illud non ſuæ fidei, ſed diuinæ fuiſſe virtutis, diſcerent potius Deo in humilitate ſeruire, non in ſignis & virtutibus gloriari, quia melior eſſet infirmitatis conſcientia virtutum vanitate. Hoc vbi ille frater audiuit ſolitarius, & periclitatos infantulos ſerpentis occurſu, & ipſos inſuper multa verbera victo ſerpente meruiſſe. Abbatem obſecrat ne ſibi poſt hæc vllus panis aut cibus aliquis mitteretur. Iamq; octauus dies fuerat emenſus quo ſe homo Chriſti, intra periculum famis concluſerat ipſe. Arebant membra ieiunio, ſed deficere mens cœlo intenta non poterat, corpus inedia fatiſcebat, fides firma durabat, cum interim admonitus Abbas ille per ſpiritum, ut diſcipulum viſitaret pia ſolicitudine cognoſcere cupiens, qua vitæ ſubſtantia uir fidelis aleretur, qui miniſtrari ſibi panem ab homine noluiſſet, ad requirendum eum ipſe Abbas proficiſcitur. At ille vbi eminus ſenem venire conſpexit, occurrit ei obuiam, agit gratias, ducit ad cellulam, cum ingreßi pariter ambo conſpiciunt palmiciam ſportam, calido pane congeſtam foribus affixam de poſte pendere, ac primum panis calidus ſentitur odore, tactu vero ac ſi ante paulum foco eſſet ereptus oſtenditur, Aegyptij tamen forma non cernitur panis, obſtupefacti, ambo

munus cœleſte cognoſcunt, cum ille hoc Abbatis aduentu præſtitum fateretur, Abbas vero illius fidei ac virtuti id potius aſcriberet, ita ambo cœleſtem panem cum magna exultatione fregerunt.

PATIENTIAE Exempla.

QVidam ex fratribus paſſus ab alio iniuriam, venit ad Abbatem Syſoium, & contumeliæ genus exponens addebat, cupio me vindicare pater. Senex autem rogare eum cœpit, vt relinqueret Deo vindictam. At ille inquit, non deſiſtam, niſi fortiter vindicauero. Cui ſenex ait. Quatenus ſemel hoc in animo ſtatuiſti, vel nunc oremus. Exurgens autem ſenex, his verbis cœpit orare. Deus iam nobis non eſt neceſſarius, vt pro nobis ſit ſolicitus, quia nosipſi, ſicut frater iſte dicit, & volumus & poſſumus nos vindicare. Quod cum ille frater audiſſet, ante pedes ſenis effuſus, veniam poſtulabat, promittens ſe cum illo cui iraſcebatur, nunquam deinceps certaturum.

ALIVD.

Quidam frater dum ab altero iniuriaretur, venit & nunciauit ſeni. Cui ille reſpondit, ſatisfac cogitationi tuæ, quoniam non vult fra-

ter

ter iniuriari te, ſed peccata tua, nam in omni tentatione, quæ tibi contigit per hominem, non arguas eum, ſed tantum modo dic, quia propter peccata mea contingunt mihi hæc.

ALIVD.

Dicebat frequenter Abbas Poemen, maliscia nunquam te exuperet. Si quis tibi malum fecerit, tu illi bonum redde, vt per bonum vincas malum.

ALIVD.

Quidam frater quanto plus eum aliquis iniuriabatur aut deridebat, tanto plus ille gaudebat dicens. Iſti ſunt qui nobis occaſionem præbent ad profectum noſtrum, qui autem beatificant nos, conturbant animas noſtras. Scriptum eſt enim, quoniam hi qui beatificant vos, decipiunt vos.

ALIVD.

Alter ſenex Si quis detraxiſſet ei, ille feſtinabat, (ſi vicinus ei erat) per ſeipſum bene illum remunerare, Quod ſi longius manebat, tranſmittebat ei munera.

ALIVD.

Quidam magnus ſenex infirmanti diſcipulo ſuo dixit. Ne contriſteris fili ex infirmitate uel plaga corporis tui. Summa enim religio eſt, vt in infirmitate quis agat Deo gratias. Si ſer

Hosted by Google

rum es, per ignem æruginem amittis. Si vero aurum es, per ignem probatus á magnis ad maiora venies. Ne anxieris ergo frater. Si enim Deus te vult in corpore torqueri, tu quis es ut eius poteſtati reſiſtas, aut moleſte feras? Suſtine ergo & roga Deum vt quæ ipſe vult illa concedat.

ALIVD.

Senex quidam cum frequenter infirmaretur corpore & langueret, contigit ut vno anno nulla eum ægritudo contingeret. Et propterea flebat & grauiter ferebat dicens, Reliquiſti me Domine, & noluiſti me præſenti hoc anno viſitare.

ALIVD.

s(?) p: 201.

Dicebant de quodam ſene, quia cum moreretur in Scithi, circunſteterunt fratres lectum eius, & veſtierunt eum, & cœperunt flere. Ille autem aperuit oculos ſuos & riſit, & adiecit iterum ridere. Hoc autem factum eſt tertio. Quod cum uidiſſent fratres, rogauerunt eum dicentes. Dic nobis Abba, quare nobis flentibus tu ridebas? Et dicit eis. Primo riſi, quia uos timetis mortem, Secundo riſi, quia non eſtis parati. Tertio riſi quia á labore ad requiem uado. Hæc cum dixiſſet, ſtatim clauſit oculos in mortem.

ALIVD.

Ioannes

Ioannes minor Thebeus, diſcipulus Abbatis Ammoys duodecim annis ipſi ſeni infirmanti fecit obſequium, ſenex tamen cum vidiſſet eum laborantem, nunquam illi ſermonem blandum ac placitum loquutus eſt. Cum autem de hoc mundo tranſiret, ſedentibus alijs ſenibus tenuit manus eius, & dixit ei tertio, ſalueris, ſalueris, & tradidit illum ſenibus dicens. Ille non homo, ſed Angelus eſt, qui tot annis mihi infirmanti ſeruiens, non bonum ſermonem audiens, fecit tamen obſequium cum magna patientia.

ALIVD.

Plures diuerſis laborantes neceßitatibus conuenerunt fratres ad ſanctum Antonium, inter quos & Eulogius quidam Monachus Alexandrinus, cum alio qui Elephantiaco morbo cruciabatur, quos illuc propter huiuſmodi cauſam veniſſe memorabant. Hic Eulogius ſcolaſticus erat, ſecularibus literis eruditus. Qui immortalitatis deſiderio captus, huic mundo renunciauerat, diuiſisq; rebus ſuis omnibus atq; diſperſis, parum aliquid pecuniarum reliquerat ſibi, quibus, quia per ſe operari non poterat uteretur.

Cum igitur eum quædam animi defectio fatigaret, & neq; cum multis in Monaſterio degere, neq; ſolitariam vitam poſſet ferre patien-

ter, reperit quendam publice in platea iacentem, ita inualitudine illa, quam ſuperius dixi, impletum, vt ſine pedibus & manibus videretur, cui lingua tantummodo immunis in tantis cruciatibus erat, qua magis poſſet ab intuentibus malorum ſuorum remedium promereri, cunq; eum aßiſtens vidiſſet Eulogius, oratione facta ad Deum, & facta quadam cum Domino pactione, his alloquutus eſt verbis. Domine, inquit, Deus in tuo nomine ſuſcipio iſtum tam immani valitudine præpeditum, vt propter iſtum poßim & ipſe ſaluari. Aßis ergo mihi Ieſu Chriſte, atq; patientiam in tali miniſterio largiaris, moxq; ad iacentem illum ait. Vis frater ſuſcipio te in domo mea, & quacunq; potuero ratione ſuſtento? Cunq; hæc ille libenter amplecti ſe diceret. Vadam ergo inquit & aſinum, quo veharis adducam, cui vehementer exultans conſenſit ægrotus, quodq; mox fecit Eulogius, memoratum ad hoſpitium ſuum ſine dilatione tranſuexit. Per quindecim igitur annos iugi curatione & perpetua ei ſolicitudine ſeruiebat, per quod omne tempus & ille cui tantum deferebatur obſequium cum gratiarum actione cuncta tolerabat & Eulogij manibus & medicamentis, cibisq; & balneis prout competebat ualetudini curabatur. Poſt XV. vero annos inſtinctu

ſtinctu Dæmonis, ſupradictus ægrotus immemor tot laborum Eulogij tantorumq; meritorum, cœpit ab eo velle diſcedere, multisq; iniurijs atq; opprobrijs increpare eum dicens. Fugitiue, qui propriam domum dauoraſti, ſuratuſq; es alienam ſubſtantiam, in me occaſionem ſalutis tuæ reperiſſe te credis? Eulogius autem rogabat eum, & ſatisfaciens animo eius dicebat. Noli mi domine talia loqui, ſed dic potius, quid te contriſtauerim, & emendo. Elephantioſus autem cum furore dicebat. Vade nolo iſtas adulationes tuas. Proijce me in publicum, refrigeratione tua non egeo. Eulogius autem obſecro te inquit placare, aut quid te inquit contriſtauerim uenerande ſenex edicito. Elephantioſus autẽ aſperior in furore dicebat ad eum. Iam fraudulentas irriſiones tuas non fero, adulationes & ſubſannationes tuas non tolero. Nec mihi hæc arida parcaq; vita iocunda eſt, volo carnibus ſaturari. Cunq; ei exhibitæ à viro patientiſſimo Eulogio carnes fuiſſent, cœpit iterum proclamare. Non potes inquit meæ ſatisfacere voluntati, neq; tecũ ſolitarius habitare præualeo, populum videre, ad publicum ire deſidero. Dicit ei Eulogius, Ego adduco tibi multitudinem fratrũ, rurſus ferocior ac pene blaſphemus ægro

tus, ne inquit mihi tuam faciem videre nolo, & adducis mihi ſimiles tui ſolius panis deuoratores, concutienſq; ſemetipſum, inquieta voce clamat dicens. Hic eſſe nolo, ad publicum ire deſidero. O uiolentia. In eum locum me proijce, unde me ſuſtuliſti. Tanta ergo erat eius inſania, adeoq; ſenſus ipſius infirmos quodammodo peruerterat Dæmon, ut à laqueo ſe forte ſuſpendiſſet, ſi manus per quas hoc facere poſſet, habuiſſet. Ad Monachos itaq; uicinos pergit Eulogius, ita dicens eis, quid faciam quod Elephantioſus iſte penitus deſperare me fecit? Dicunt ei. Quam ob cauſam. Reſpondit eis, quia dura ſunt quæ mihi conatur imponere, & quid agam ignoro, proijciam ne eum? Sed aliter Deo dexteras dedi, de hoc ſatis vereor. Non proijciam eum. Sed tot ac tanta iterum dierum ac noctium mala ferre non poſſum, quid de ipſo igitur à me fiat ignoro. Ad quem illi his verbis loquuntur dum adhuc uiuit & supereſt magnus ille, ſic enim uocabatur Antonius, aſcende ad eum ægrumq; naui impoſitum in Monaſterium eius defer, expectans ibi donec ſpeluncam ſuam egreſſus adueniat. Quem cũ uideris, referes iſta quæ pateris, atq; ab eo conſilium poſtulabis, quicquid tibi ſuper hoc dixerit facies, & eius monitionibus acquieſces, ſciens à Deo iuberi tibi quod

quod ille præcepit. Mox igitur ſermonibus fratrum libenter inſtructus, ſupradictum ægrum blandis precibus ſuperans, littorali nauiculæ impoſuit, ſuſtulitq; de ciuitate per noctem, & ad diſcipulorum ſancti Antonij habitaculum duxit. Euenit autem ut altero ueſpertinis horis ſuperueniret illic beatus Antonius, referente mihi Cronio, quod chlamide ex pellibus facta indutus aduenerit. Solebat autem ueniens ad Monaſterium fratrum uocare ex ipſis Macharium eumq; his uerbis interrogare. Venerunt adhuc aliqui fratres? Et ille ueniſſe dicebat. De Aegypto inquit ſunt an de Ieroſolyma? Hoc autem ſignum ab his iuſſerat dari, vt quotiens aliqui non ſatis digni colloquio ipſius uenirent, aduениſſe Aegyptij dicerentur, quotiens autem ſancti quidam & ſpirituales uiderentur uiri, ueniſſe de Ieroſolyma nunciarentur. Tunc ergo veniens iuxta conſuetudinem ſuam, cum interrogaret, utrum Ieroſolymitæ illic fratres eſſent, an Aegyptij? Reſpondit Macharius dicens, ex utroq; genere vidiſſe ſe, cum autem dixiſſet illi ſanctus Antonius, fac illis læticiam, & ſumant cibum, vna cum eis oratione completa iubebantur diſcedere, ac vero cum Ieroſolimis veniſſe didiciſſet, per totam noctem cum ipſis ſedens ea illis quæ ſaluti eorum proficerent, loquebatur.

Memorata igitur nocte conſediſſe referebant, & unumquemq; ad ſe de his qui conuenerant, euocaſſe. Cunq; à nullo quis illic Eulogius uocaretur audiſſet, ipſe in tenebris propria voce ſua illum ter nomine vocauit, cui cum ſupradictus Scholaſticus non reſponderet, putans quod alter aliquis Eulogius vocaretur, dicit ei rurſus: Te voco Eulogi, qui ab Alexandria ciuitate veniſti, Dicit ei Eulogius. Quid quæſo iubes? Et Antonius, Quid inquit huc veniſti? Reſpondit Eulogius dicens, Qui tibi nomen meum reuelare dignatus eſt, ipſe etiam & aduentus mei cauſam procul dubio reuelauit. Tunc ille, quare, inquit ueneris ſcio, ſed ante omnes hos fratres ut omnes audiant refer. Iuſſus igitur à magno Antonio, ſeruus Chriſti Eulogius retulit ante omnes, Iſtum Elephantioſum in platea publica reperi proiectum, cuius curam nullus hominum gerebat, & promiſi Deo, vt deſeruirem ægritudini eius quomodo poſſem, & ego per illum, & ille per me ſaluaretur. Ex quo autem pariter ſumus, quintus decimus annus eſt, ſicut & ueſtræ ſanctitati credo omnia reuelata. Quia igitur poſt plurimos annos, cum à me nihil mali pertulerit, uarijs me procellis ac tempeſtatibus uexerit, ob quod & ego ipſum à me proijcere cogitaui, propterea ad ſanctitatem tuam veni, ut quid

ex hac

ex hoc faciam, digneris meuis edocere conſilijs, & orationibus adiuuare. Peſsimis enim moribus totus fatigor & crucior, cui hæc tunc Antonius ſeuera atq; iracunda uoce reſpondit. Tu illum à te proijcis Eulogi? Sed ille eum non proijcit qui eum à ſe factum eſſe cognoſcit. Proijcis eum? Meliorem te inueniet & eliget Deus qui colligat deſtitutum. Cumq; perterritus ad hæc Eulogius uerba tacuiſſet, relicto rurſus ſanctus Antonius Eulogio, cœpit ægrotum proprijs ſermonibus uerberare, & hæc ad eum cum clamore maximo loqui. Elephantioſe cœno ac luto horride, nec terra digne nec cœlo non deſinis iniuriam Dei uociferari?

Neſcis, qui miniſtrat tibi, Chriſtus eſt. Quemadmodum auſus es contra Chriſtum talia loqui? Nam propter Chriſtũ ſe iſte ſeruitio tali et obſequijs ſubiugauit. Quẽ & ipſum mordaci ſermone laceratũ reliquit, conuerſiſq; uerbis ad alios fratres, ad unumquemq; ita ut ratio ſingulorum exigebat loquutus, rurſus ad Eulogiũ & ad ægrotum redit, dicitq; eis, Ne quis ueſtrum ô filij quoquã ſe uertat, neuter ab altero ſeparetur, ſed ad cellam ueſtrã in qua per tantũ tempus uixiſtis redite, in pace omnẽ triſtitiã deponentes. Iã nũc enim ad uos Dominus Deus mittet. Nã tentatio iſta idcirco accidit uobis, quia ad finẽ uitæ ambo

ueniſtis, etiam uterq; veſtrum merebitur coronari. Nihil ergo aliter feceritis, ne forte vos Angelus ueniens, in eo in quo dixi loco inuenire non poßit, uterq; coronis fraudemini. Qui cum ad cellam ſuam uelociter redeundo reintegrata pace ueniſſent, intra XL dies Eulogius prior obijt, & poſt aliquot triduum ſupradictus defecit ægrotus, animo vehementer incolumis.

PECCATVM ESSE IN ſanctis, ſed ſeruiens non regnans.

QVidam ſenex cum ueniſſet ad alium ſenem dicit ei. Ego iam mortuus ſum ſeculo huic, At ille alter reſpondit. Ne confidas in teipſum, donec egrediaris de corpore hoc. Nam & ſi tu dicas, quoniam mortuus ſum, Diabolus tamen nec dum eſt mortuus, cuius innumerabilia ſunt artis mala.

ALIVD.

Dicebant de quodam ſene, quia fuerit quinquaginta annos, nec panem comedens, nec facile aquam bibens. Et dicebat, quia extinxi fornicationem, & auaritiam, uanam gloriam. Et ueniens ad eum Abbas Abraham, audiens quod hoc dixiſſet, dicit ei. Tu dixiſti hunc ſermonem? Et ille reſpondit. Etiam, Et dixit ei Abbas Abraham.

ham. Ecce intrans in cellulam tuam & inueni-ens ſuper mattam tuam mulierem, potes non cogitare quia mulier eſt? Et ait, Non, ſed repugno cogitationi meæ, ut non tangam illam. Dicit ei Abbas Abraham, Ecce non interfeciſti fornicationem, quia uiuit paßio ipſa, ſed alligata eſt. Iterum ſi ambulas in uia, & uides lapides & teſtas uaſorum, & inter ipſas iacens aurum, potes mente tua aurum quod uides, uelut lapides reputare? Et reſpondit, Non, ſed reſiſto cogitationi meæ, ne colligant illud. Et dicit ei Abraham. Ecce ergo uiuit paßio, ſed alligata eſt. Et dixit iterum Abbas Abraham, Si audieris de duobus fratribus, quia vnus diligit te, & bona loquitur de te, alius autem odit & detrahit tibi, & venerint ad te uterq;, æqualiter ſuſcipis? Et dixit, Non, ſed extorqueo animo meo, ut ſimiliter benefaciam ei qui me odit, ſicut & illi qui diligit me. Et dixit ei Abraham. Viuunt ergo paßiones, & tantummodo à ſanctis uiris quodammodo ligantur.

ALIVD.

Dixit Iſidorus, quadraginta annos eſſe, ex quo ſentiret quidem motum peccati in mente ſua, nunquam tamen conſentiret, neq; concupiſcentiæ neq; iracundiæ.

Non

Hosted by Google

NON PECCANDVM etiam in occulto.

TRanſeunte aliquando Abbate Effrem, vna proſtituta ex immiſsione cuiuſdam, cœpit ei blandiri, cupiens eum ſi poſſet ad turpem commixtionem illicere, uel ſi hoc non poſſet, ſaltem ad iracundiam prouocare, quoniam nunquam uidit eum quiſquam iraſcentem uel litigantem. Ipſe autem dixit ad eam. Sequere me. Cum veniſſet autem in locum populorum, dicit ei. Veni huc, & ſicut uoluiſti, commiſceor tecum, Illa autem videns multitudinem, dixit ei, Quomodo poſſumus hoc hic facere tanta multitudine aſtante, confundimur enim? Ille autem dixit ei. Si homines erubeſcis, quanto magis erubeſcere debes Deum, qui reuelat occulta tenebrarum? Illa autem confuſa & confutata, receßit abſq; opere uoluntatis ſuæ.

PECCANTIBVS SEMper ſurgendum & agendam pœnitentiam.

CVm quidam Abbatem Syſoium frequenter talem ſermonem requireret, quid faciam pater quoniam cecidi, reſpondit, ſurge. At ille reſpondit. Exurrexi. Et iterum ſe cecidiſſe confeſſus eſt. Ait ſenex, Et iterum ſurge. Cum autem

frater

frater frequenter ſe ſurrexiſſe, & frequenter ſe cecidiſſe narraret, eodem ſermone ſenex utebatur, exclamans. Non ceſſes exurgere fili. Cui frater: Vſq; quo poſſum ſurgere pater explana. Tunc ſenex ait, Quouſq; aut in bono opere aut in malo deprehenſus occumbas. In quo enim opere homo deprehenſus fuerit in eo iudicabitur.

PECCANTES IN SPIritu lenitatis arguendi.

Contigit fratri cuidam culpa in Cenobio, et dum à cæteris increparetur ad Abbatē profectus eſt Antonium. Et aſſecuti ſunt eum fratres, uolentes eum reducere, cœperuntq; ei culpas exprobrare. Ille uero feciſſe culpam denegabat. Inuentus eſt ibi Abbas Paphnutius, cu cognomen erat Cephalus, qui talem retulit in congregatione fratrum auditam parabolam. Vidi inquit in ripa fluminis hominem uſq; ad genua in limo demerſum, uenientes autem ut eum porrecta manu extraherent uſq; ad collum demerſerunt. Tunc beatus Antonius de beato Paphnutio ait, Ecce homo qui ex ueritate poteſt animas ſaluare. Quo fratres illius ſermone compuncti, agentes pœnitentiam, eum qui diſceſſerat, ad Cenobium reuocauerunt.

ALIVD.

ALIVD.

Dixit quidam de ſenioribus. Si uideris aliquem peccantem, ne mittas culpam in eum, ſed in illum qui impugnat eum, apud temetipſum dicens, Veh mihi, quia ſicut iſte nolens uictus eſt, ſic & ego hodie uel cras, & plange & inquire Dei ſolatium. Nemo enim uult peccare, ſed omnes decipiuntur.

ALIVD.

Quidam Timotheus Anachoreta, negligentem fratrem aliquem audiens, interrogante ipſius Abbate, quid illi fratri faceret, dedit conſilium, ut eum expelleret, Cum ergo ille fuiſſet expulſus, tentatio venit ad Timotheum. Et cum ploraret in conſpectu Dei, & diceret, miſerere mei, uenit ad eum uox dicens. Timothee ideo tibi hoc uenit, quia fratrem tuum in tempore ſuæ tentationis deſpexiſti.

ALIVD.

Quidam frater requiſiuit ſenem dicens, putas Abba cognoſcunt ſancti uiri, quando uenit in eos gratia? Reſpondit ſenex dicens, non ſemper cognoſcunt. Nam cuiuſdam magni ſenis diſcipulus cum peccaſſet in aliqua re, iratus ſenex dixit ei cum clamore. Vade & morere, & ſtatim ille cecidit & defunctus eſt. Cunq; ſenex uidiſſet eum mortuum, timor ingens irruit ſuper

per eum & cum magna humilitate orauit, rogans Deum & dicens. Domine Ieſu Chriſte reſuſcita illum, & iam ulterius ſine conſideratione talem non loquar ſermonem, & cum hæc dixiſſet, ſtatim ſurrexit diſcipulus eius.

POENITENTIAE Exempla.

FVit quidam uir in palatio ſublimis ſub Theodoſio Imperatore, nomine Arſenius, cuius filios, id eſt, Archadium & Honorium Auguſtos de Baptiſmate ſuſcepit. Hic itaq; Arſenius deſiderio diuini timoris accenſus, relinquens omnem ſeculi gloriam temporalem, perrexit ad Eremum Scithiæ, ut inter ſanctos patres ſecretam & quietam ab omni ſtrepitu huius mundi ageret uitam, ſeparatus ab illecebris & delectationibus corporis, ut cum tota mentis intentione adhæreret Domino Saluatori, ſicut ſcriptum eſt. Adhæſit anima mea poſt te, me ſuſcepit dextera tua. Dicebant ergo de eo ſancti ſeniores, quia ſicut cum in ſeculi conuerſatione eſſet, nimis precioſis veſtimentis præ omnibus utebatur, ita poſtmodum in Eremo Scithiæ degens, ſtudebat vt ab omnibus Monachis viliora & deſpectiora veſtimenta haberet. Dicebat etiam Abbas Daniel, quoniam ſanctus Arſenius referebat

Viſio Arſenij, Tria hominum genera quæ non ſaluantur.

rebat fratribus dicens, quaſi de alio audiſſet, ſed quantum datur intelligi ipſe talem vidit viſionem. Sedebat inquit quidam de ſenioribus Monachis in cellula ſua, & ſubito venit ad eum vox dicens. Egredere foras & oſtendam tibi opera hominum, Et ſurrexit inquit, & egreſſus eſt foras, Duxit autem eum & oſtendit ei Aethiopem

1 Non pœnitentes.

nigrum cum ſecure cedentem ligna, & facientem grandem ſarcinam, & tenebat ſubleuare ſarcinam illam, & præ magnitudine non poterat portare eam, ſed redibat & cedebat iterum

2 Non vere pœnitentes.

alia ligna, & addebat ſuper ſarcinam illam. Iterum autem oſtendit ei alium hominem ſtantem ſuper lacum, & haurientem aquam, & mittentem eam in collectaneum, & de alia parte per foramina defluebat aqua ſubter in eodem loco. Itcrum dixit ei, Veni ſequere me, & oſtendam

3 Hypocritæ.

tibi aliud, Et vidit quaſi quoddam ædificium Templi, & duos ſedentes in equis portantes ſuper ſcapulas ſuas utriq; lignum vnum, id eſt, perticam longam, uolentes pariter ingredi portam Templi illius, & non permittebat eos lignum quod ex aduerſo portabant ingredi per portam illam. Non enim humiliabat ſe alter alteri, ſed contendebant uterq; pariter ingredi volentes, & non præualebant. Nec enim humiliabat ſe vnus eorum, ut alteri locum daret.

Expoſuit

Expoſuit ergo ei has viſiones dicens. Hi qui li-gnum portant, hi ſunt qui habent iugum ſan-ctum Monachorum, ſed iuſtificantes ſe ipſos in cordibus ſuis cum exultatione ſuperbiæ non humiliantur inuicem. Noluerunt enim ambula-re in humilitate uiam Saluatoris Domini noſtri Ieſu Chriſti, qui dixit, Diſcite à me, quia mitis ſum & humilis corde, & inuenietis requiem pro animabus ueſtris, ideoq́; propter ſuperbiam cordis ſui remanſerunt foris, de regno regis cœ-lorum Chriſti excluſi. Qui autem cedebat ligna & ſuper ſarcinam addebat adhuc, homo eſt qui oneratus eſt multis peccatis, & ſuper ſarcinam peccatorum ſuorum addit ſemper alia peccata, quem oportebat ut magis pœnitentiam ageret de prioribus peccatis, ſed negligens vicia emen-dare peccatorum priorum, magis alia addit ſu-pra priora peccata. Ille autem qui aquam de la-cu hauriebat, homo eſt, qui aliqua bona opera-tur, ſed quia malus etiam amplius peccatum ope-ratur, ideo pereunt & delentur etiam bona opera quæ fecit. Oportet ergo hominem, ſicut ait Apoſtolus, cum timore & tremore ſalutem ſuam operari. Dicebat autem Abbas Daniel de Abbate Arſenio, quia cum operaretur ſportas, & palmarum folijs mittebat aquam in peluim vt infunderentur palmæ, & cũ fœteret bramoſa

Expoſitio viſionis.

aqua odore, non permittebat vt aliam aquam mutarent, ſed ſuper illam fœtidam addebat aquam, vt ſemper fœteret. Interrogabant autem fratres eum dicentes. Cur non permittis pater vt aqua mutetur, ſed peßimo fœtore tota cellula tua repletur? Reſpondens autem beatus ſenior ait. Quoniam pro thimiate & muſcata & illis diuerſis quibus in ſeculari conuerſatione ſine intermißione fruebar, oportet nunc me dum in hoc tempore ſum ſuſtinere iſtiuſmodi fœtorem pro ſuauißimo illo odore, vt in die iudicij de illo gehennæ inenarrabili fœtore liberet me Dominus, & non cum illo diuite, qui epulabatur in iſto mundo delitioſe & ſplendide condemnetur anima mea.

ALIVD.

Beatus Athanaſius Epiſcopus, rogauit aliquando Abbatem Pamon, vt iret in Alexandriam. Qui deſcendens cum fratribus, cum vidiſſet quoſdam ſeculares dicit eis. Surgite & ſalutate Monachos, vt benedicamini ab eis. Frequenter enim iſti loquuntur cum Deo, & os eorum ſanctum eſt. Et cum vidiſſet ibi mulierem theatricam lachrymatus eſt, Et requiſierunt aſtantes cur plangeret. At ſenex reſpondens dixit, Duæ me res ad has lachrymas compulerunt. Vna quidem perditio illius mulieris. Secunda vero, quia

ego

Hosted by Google

ego tantam curam non habeo placendi Deo, quantam habet hæc mulier vt omnibus turpibus placeat.

ALIVD.

De quodam ſene dicebatur, quia quotiens illi ſua cogitatio dicebat, dimitte hodie & cras pœnitebis, ipſe iterum reſpondebat. Non ita, ſed hodie debemus pœnitere, & cras voluntas Dei fiet in nobis.

ALIV D.

Quidam ex patribus de aliquo referebat Epiſcopo, eo quod audiſſet duos de plebe ſua viros, nimiæ impuritatis adulteros. Rogauit ergo Deum, vt ſi ita eſſet ſibi oſtenderet. Dum ergo poſt oblationem conſecratam unuſquiſq; ad communionem accederet, ſingulorum facies intelligebat & animos. Peccatorum enim facies nigras inſpiciebat vt carbonem, & oculos eorum ſanguine repletos, alios vero uidit clara facie & veſtibus albis indutos. Cum autem corpus Domini ſuſcepiſſent, in quorundam uultibus lumen, in quorundam flamma videbatur. Vt autē agnoſceret de illis quorum crimina audiebantur, communionem illis porrexit & uidit vnum ex eis clara facie, & bonorabili, albiſq; veſtibus circumdatum. Alterum vero nigrum & horribili uultu. Et poſtquam diuini gratiam myſterij perce-

perceperunt, illum vis quædam illuſtrabat, iſtum vero alium, quaſi flamma ſuccendebat. Orauit autem Epiſcopus de ſingulis, quæ ei oſtenſa fuerant ſe doceri. Aſtitit autem Angelus Domini, dicens ei. Omnia quæ de ipſis audiſti vera ſunt, ſed ille vnus in ſordibus ſuis permanet, & in voluntate peccandi, ideo illum nigra facie et flamma ſuccendi vidiſti. Ille vero alter, ſimilis eius quidam erat ſicut audieras, ſed ideo illum clara facie illuſtrari uidiſti, quia recordatus de his quæ primum fecit, abrenuncians illis malis operibus cum lachrymis & gemitibus Dei miſericordiam poſtulabat, promittens quod ſi præterita ei fuiſſent remiſſa peccata, ulterius ad eadem non redire, & ideo prioribus deletis criminibus ad hanc gratiam quam uidiſti, peruenit. Cum autem Epiſcopus gratiam Dei miraretur, eo quod non ſolum de tormentis tam turpis uitæ hominem eruerit, ſed etiam tanto honore decorauerit, Reſpondens Angelus dixit. Bene miraris, homo enim es, Nam Dominus noſter ac ueſter, naturaliter bonus & humanus eſt ceſſantibus à peccatis. Pœnitentibus enim per confeßionem non ſolum peccata dimittit, ſed etiam honore efficit dignos. Sic enim dilexit DEVS hominem, vt vnigenitum ſuum filium pro peccatoribus deſtinaret, & pro ipſis daret

ret ad mortem. Qui ergo dum inimici eius eſſent, mori pro ipſis elegit, quanto magis quando illi proprij fiant. Hoc ergo ſcias, quia nullum peccatum humanum bonitatem Dei vincit, ſi tatummodo per pœnitentiam unuſquiſq; ea quæ prius fecerat aboleuerit mala, miſericors enim Deus, & infirmitatem generis veſtri ſcit, & paßionum fortitudinem, & Diaboli virtutem vel malitiam, & cadentibus quidem hominibus in peccatum tanquam filijs indulgens, expectat emendationem, pœnitentibus vero tanquam languidis compatitur, & mox ſoluens peccata eorum, iuſtorum illis etiam præmia tribuit. Audiens vero hæc Epiſcopus miratus eſt nimis & glorificabat Deum.

ALIVD.

Abbas Paulus ſimplex habebat hanc gratiam, vt ingredientes in Eccleſiam aſpiceret, & ex ipſa facie eorum vniuſcuiuſq; cogitationes ſeu malæ eſſent ſeu bonæ ſentiret. Cum ergo veniſſent ad Eccleſiam, & ingrederentur, ſenex uidit eos clara facie, & læto animo ingredi, & Angelos eorum pariter cum gaudio cum ipſis. Vnum autem nigrum vidit & nebuloſum habentem corpus, & Dæmones hinc atq; inde

Angeli cuſtodes noſtri.

 trahentes

trahentes eum ad ſe miſſo freno in naribus, & Angelum ſanctum eius à longe ſequentem triſtem. Beatus ergo Paulus cœpit flere & pectus ſuum tundere, ſedens ante Eccleſiam propter eum quem talem videret. Omnes autem alij ſenes videntes eum ſic flentem, cœperunt rogare vt ſi quid in ipſis uidiſſet, manifeſtaret, aut cum eis ingrederetur in congregationem. Ille autem nolebat ingredi, ſed ſemper flebat propter eum quem ſic viderat. Poſt paululum autem cum abſoluta congregatione diſcederent, iterum omnium uultus circunſpiciebat, ſi tales egrederentur quales ingreßi ſunt, & vidit illum quem ante vidit nigrum & nebuloſum, egreſſum de Eccleſia clara facie & candido corpore, & Dæmones à longe ſequentes eum, ſanctum autem Angelum eius prope eum hilarem, & gaudentem ſuper eum nimis. Tunc Paulus exurgens cum gaudio uociferabatur benedicens Deum ac dicens. Quanta miſericordia & benignitas Dei eſt? quanta miſeratio eius eſt? Et aſcendens in altiorem locum, magna voce dicebat. Venite & videte opera DEI, venite & videte quemadmodum uult omnes homines ſaluos fieri, & ad agnitionem ueritatis uenire. Venite adoremus eum dicentes, quia tu ſolus potes peccata tollere. Cum autem omnes conueniſſent, expoſuit eis

Paulus

Hosted by Google

Paulus quid vidiſſet antequam ingrederentur in Eccleſiam & quæ poſtea, & petebat illum fratrem quem ſic viderat, ut ei miniſtraret cogitationes ſuas & actus, uel quemadmodum tantam commutationem illi Deus donaſſet. Ille autem ante omnes cœpit referre dicens, Ego ſum homo peccator, & multis temporibus ſum deditus peccato, Ingreſſus autem nunc in Eccleſiam Dei audiui uerba Eſaiæ Prophetæ, magis autem Dei per ipſum loquentis. Lauamini, mundi eſtote, & tollite malitias de animabus ueſtris ante conſpectum meum, Diſcite bene facere, quærite iudicium, Et ſi fuerint peccata ueſtra tanquam coccinum, velut nix dealbabuntur, & ſi uolueritis & audieritis me bona terræ comedetis. Ego autem miſer & fornicator compunctus in hoc ſermone Prophetæ, & ingreſſus intra pectus meum dixi ad Deum, Domine tu es qui ueniſti ſaluare peccatores. Hæc ergo quæ nunc per Prophetam promiſiſti, opere comple in me indigno peccatore. Ecce enim amodo profiteor tibi, ex toto corde profiteor, quia hoc vlterius non faciam malum, ſed renuncio omni iniuſticiæ, & amodo ſeruio tibi, & in conſcientia munda. Ab hodie ergo Domine, & ab hac hora ſuſcipe me pœnitentem & adorantem te, & renunciantem omnibus peccatis. Iuraui & ſtatui apud me ſeruare

Vocalis verbi Dei uis & efficacia.

Verbum meum nō reuertetur ad me uacuum. Eſa. 55.

uare omnes tuas iuſtificationes. Sub hac ergo ſponſione egreſſus ſum de Eccleſia, ſtatuens apud me nihil de prioribus peccatis ulterius facere. Tunc omnes ſenes exclamauerunt dicentes ad Dominum voce magna. Quam magnificata ſunt opera tua Domine, omnia in ſapientia feciſti.

ALIVD.

Frater quidam impugnabatur à fornicatione. Contigit autem venire in quendam uicum Aegypti, & uidens filiam ſacerdotis Paganorum, adamauit eam, dixitq́; patri eius. Da mihi eam vxorem. Ille autem reſpondens, dixit ei. Non poſſum eam tibi dare, niſi interrogauero Deum meum, Et abiens ad Dæmonem quem colebat, dixit ei. Ecce Monachus quidam uenit, volens accipere filiam meam. Do eam illi? Et reſpondens Dæmon dixit. Si negat Deum ſuum & Baptiſmum & propoſitum Monachi, da eam ei, Et veniens ſacerdos, dixit. Nega Deum tuum & Baptiſmum & propoſitum Monachi, & do tibi filiam meam vxorem. Ille vero conſenſit, & ſtatim vidit uelut columbam exire de ore ſuo, & uolare in cœlum, Pergens autem Sacerdos ad Dæmonem, dixit: Ecce promiſit tria iſta ſe facturum. Tunc reſpondens Diabolus, dixit ei. Non des ei filiam tuam in uxo-

rem,

rem, quia Deus eius non integre receßit ab eo, ſed adhuc adiuuat eum. Et ueniens Sacerdos, dixit. Non poſſum eam tibi dare uxorem, quia adhuc Deus tuus adiuuat te, & non receßit à te. Hæc audiens frater, dixit in ſemetipſo. Si tantam bonitatem oſtendit in me Deus, cum ego infelix negauerim ipſum, & Baptiſmum & propoſitum Monachi, bonus autem Deus etiam ſi cum tam grande ſcelus commiſi, nunc uſq; adiuuat me, cur ego recedam ab eo? Et in ſemetipſum reuerſus, recepit ſobrietatem mentis, & venit in Eremum ad magnum quendam ſenem, & narrauit ei rem quæ fuerat facta. Et reſpondens ſenex, dixit ei. Sede mecum in ſpelunca & ieiuna tres hebdomadas continuas, & ego DEVM deprecor pro te. Et laborauit ſenex pro fratre illo, & deprecatus eſt Deum dicens. Obſecro Domine, dona mihi animam hanc & ſuſcipe pœnitentiam eius. Et exaudiuit orationem eius Deus. Et cum completa fuiſſet prima hebdomada, venit ſenex ad illum fratrem, & interrogauit eum dicens. Aliquid ne vidiſti? Et reſpondens frater dixit. Etiam, Vidi columbam ſurſum in altitudine cœli, contra caput meum ſtantem. Et dixit ei ſenex, Attende tibimetipſi, & deprecare Deum attente. Secunda uero hebdomada

uenit

Columba

uenit ſenex iterum ad fratrem, & interrogauit eum dicens. Vidiſti ne aliquid? Et reſpondit. Vidi columbam uenientem iuxta caput meum. Et præcipit ei ſenex dicens, Sobrius eſto mente & ora. Et completa tertia hebdomada, uenit iterum ſenex, & interrogauit eum dicens. Ne aliquid plus uidiſti? At ille reſpondit dicens. Vidi columbam quæ uenit & ſtetit ſuper caput meum, & intendi manum meam ut tenerem illam, illa autem ſurgens intrauit in os meum, Et gratias agens Deo ſenex dixit fratri. Ecce ſuſcepit Deus pœnitentiam tuam. De cætero attende temetipſum, & eſto ſolicitus. Et reſpondens frater dixit. Ecce amodo tecum ero, donec moriar.

ALIVD.

Fuit quædam meretrix nomine Thaïs, tantæ pulchritudinis, ut multi propter eam uenditis ſubſtantijs ſuis pene ad ultimam peruenirent paupertatem, & amatores ſui præ zelo litibus inter ſe concertabant, & frequenter puellæ limina ſanguine iuuenum replebantur. Quod cum audiſſet Abbas Paphnutius, ſumpto habitu ſeculari & uno ſolido, profectus eſt ad eam ad quandam ciuitatem Aegypti, deditq; ei ſolidum quaſi pro mercede peccandi. Illa accepto precio, ait illi, Ingrediamur domum. Cum autem ibi eſſent

eſſent & lectum precioſis veſtibus ſtratum aſcendere inuitaretur, dicit ad eam. Si eſt interius cubiculum, in ipſum eamus. Illaq; dixit. Eſt quidem cubiculum ubi nullus ingreditur, ſed Deo non eſt locus, qui diuinitatis eius oculis abſcondatur. Quod cum ſenex audiſſet, dixit ei. Et ſcis eſſe Deum? Cum autem reſpondiſſet ſe ſcire Deum & regnum futuri ſeculi, nec non & tormenta peccatorum, dixit ei ſenex, Si ergo hæc noſti, cur tantas animas perdidiſti, vt non ſolum pro tua, ſed & illorum animabus reddita ratione damneris? Illa uero hæc audiens prouoluta ad pedes Abbatis Paphnutij, exorabat dicens. Scio eſſe pœnitentiam pater, & confido remiſſionem peccatorum ſortiri, te exorante. Tantum peto tribus horis inducias, ut poſt hoc ubi iuſſeris, ad te ueniam, & quodcunq; præceperis faciam. Cunq; locum illum Abbas conſtituiſſet quo uenire deberet, illa collectis omnibus quæcunq; ex peccato ſuſceperat, perlatiſq; in mediam ciuitatem combuſſit, clamans. Venite omnes qui peccaſtis mecum, & uidete quomodo ea quæ mihi contuliſtis, exuram. Erat autem precium eorum bonorum, quadringentarum librarum auri. Cunq; omnia conſumpſiſſet, in locum quem ei Abbas conſtituerat, perrexit. Quam ille, reperto uirginum Monaſterio, in cella parua

claudens,

claudens, oſtium cellæ plumbo ſignauit, paruamq; feneſtram reliquit, per quam ei uictus modicus inſerretur, iuſsitq; omnibus diebus parum panis & paululum aquæ à miniſtris miniſtrari. Cum autem ſenex oſtio plumbato diſcederet, ait Thais. Quo iubes pater, ut ex naturali meatu, aquam meam fundam? At ille reſpondit. In cella. Sic enim digna es. Cum iterum quemadmodum Deum deberet orare inquireret, dixit ei ſenex. Non es digna nominare Deum, neq; in labijs tuis nomen diuinitatis imprimere, ſed nec ad cœlum manus expandere, quoniam labia tua iniquitate ſunt plena & manus tuæ ſordibus inquinatæ, ſed tantummodo incumbens contra orientem aſpice, hunc ſermonem ſemper iterans, Qui me plaſmaſti miſerere mei. Cũ ergo tribus annis ita fuiſſet incluſa, condoluit ei Abbas Paphnutius, & mox profectus eſt ad Abbatem Antonium, ut ab eo requireret, ſi remiſiſſet illi Deus peccata an non. Cum ergo cauſam rei narraſſet, conuocatis diſcipulis ſuis Abbas Antonius præcepit, ut illa nocte omnes uigilarent, & in oratione perſiſterent ſingulatim, quatenus uni alicui ex his declararet Deus cauſam pro qua Abbas Paphnutius uenerat. Cum ergo ſinguli ſeceſsiſſent & inceſſanter oraſſent, Abbas Paulus maior diſcipulus beati Antonij

tonij Abbatis, uidit ſubito in cœlo lectum preciosis veſtibus adornatum, quem quatuor uirgines clara facie cuſtodiebant. Cunq; Paulus intra ſe diceret. Non eſt hæc gratia alterius, niſi patris mei Antonij, Vox ad eum diuina facta eſt, non patris tui Antoni, ſed Thaidis meretricis eſt, Quod cum mane facto Abbas Paulus retuliſſet, cognita Dei uoluntate Abbas Paphnutius cum gaudio diſceßit & profectus ad Monaſterium, in quo erat incluſa, oſtium quod obſtruxerat, dißipauit. Illa uero petebat ut adhuc permaneret diutius incluſa. Cum uero aperuiſſet oſtium dixit. Egredere, quoniam Deus dimiſit tibi peccata tua. Illa reſpondit, teſtor Deum quoniam ex quo huc ingreſſa ſum, ex omnibus peccatis meis feci uelut ſarcinam, & ſtatui ante oculos meos, Et ſicut non diſcedit anhelitus de naribus meis una hora, ſic nec diſceſſerunt peccata mea ab oculis meis, ſed flebam illa ſemper conſiderans. Cui Abbas reſpondit, Non propter pœnitentiam tuam dimiſit tibi Deus peccata tua, ſed quia ſemper hunc timorem habuiſti in animo, Et cum eam inde eduxiſſet, quindecim dies ſuperuixit tantum & quieuit in pace.

ALIVD.

Quidam frater ſedebat in cella in Aegypto,

pto, magna humilitate præcipuus. Habebat autem ſororem in ciuitate meretricem, quæ multis animabus perditio fuerat. Frequenter ergo monebant ſenes fratrem illum, & uix potuerunt ei perſuadere, ut ueniret ad eam, quatenus per admonitionem eius poſſet peccatum quod per eam fiebat terminari. Dum ergo ueniret ad locum, quidam ex notis uidens eum, præceßit & nunciauit mulieri dicens. Ecce frater tuus uenit ad te de Eremo. Illa autem præ gaudio relictis amatoribus ſuis quibus miniſtrabat, capite diſcooperto ad occurrendum fratri egreſſa eſt. Et cum uidiſſet eum, dum tentaret illum amplecti dixit ille. Soror mea carißima, parce iam animæ tuæ, quoniam propter te multi perierunt. Conſidera quanta habeas tormenta præparata, niſi cito pœnitere feſtinaueris, Illa autem contremiſcens dicit ad eum: Et ſcis frater, quia eſt mihi ſalus uel amodo? Cui ille dixit. Si uolueris, adhuc ſalus tibi eſt. Illa autem iactans ſe ad pedes fratris ſui, petebat ut eam ſecum duceret in deſertum. Cui frater ſuus dixit. Vade & cooperi caput tuum, & ſequere me, Cui illa reſpondit. Eamus ait uelociter, Oportet enim me deformare, & inter homines potius nudo capite deambulare, quam in officinam peccati mei iterum ingredi. Dum autem pariter ambularent,

monebat

monebat eam frater ad pœnitentiam, Videns autem ille, quia quidam fratres obuiarent ei, dicit ad eam. Quoniam nec dum omnes ſciunt, quod ſoror mea ſis, parum de via ſecede, donec iſti tranſeant. Quod cum feciſſet, poſtquam tranſierunt illi, vocauit eam frater ſuus dicens. Veni ſoror mea, eamus uiam noſtram, Illa autem non reſpondit ei. Perquirens ergo ille, inuenit eam mortuam, & veſtigia pedum eius plena ſanguine. Erat enim diſcalciata. Tunc ille flens & eiulans nunciauit ſenioribus patribus omnia quæ facta fuerant. At illi contendebant inter ſe de ſaluatione eius. Manifeſtauit autem Dominus vni ſeni de ipſa, eo quod nulla cura illi fuit de re corporali, ſed ut proprium uulnus ſanaret, neglexit omnia ſua, & ſuſpirauit grauiter, & fleuit pro peccato ſuo, propterea ſuſcepit Deus pœnitentiam eius.

ALIVD.

Narrauit iterum idem ſenex de quodam Epiſcopo, vt maxime ex eo fiduciam capiamus, quam facilis ſit Deus ad veniam, ſi tantum nos pœniteat peccatorum. Nunciabatur igitur à quibuſdam eidem Epiſcopo, inter fidelium turmas duas conſiſtere mulieres, quæ abrupta ſeculi gradiendo impudicæ inuenirentur & uiuerent. Epiſcopus autem ex his quæ ei nunciata

ſunt, commotus, ſuſpicatus eſt, ne forte & aliæ huiuſmodi eſſent, & ad deprecandam Deum ſe conuertit, certus inde rogans effici, quod & meruit. Poſt diuinam enim illam atq; terribilem conſecrationem, dum accederent ſinguli ad participandum ſancti myſterij Sacramenta per uultus eorum cernebat animas, quibus vnaquæq; ſubiaceret peccatis. Et peccatorum quidem hominum uidebat facies nigras, quoſdam vero ipſorum tanquam ab æſtu exuſtas facies habentes, oculos autem rubeos ac ſanguineos. Iuſtos autem videbat claros aſpectu, & candidos amictu. Et alij quidem, dum acciperent corpus Domini exurebantur & incendebantur, alij autem ſicut lumen efficiebantur in ſe, & per os ingreſſum omne corũ corpus illuſtrabat. Erant autem inter ipſos etiam qui ſolitariã uitam elegerant, & hi qui in coniugijs erant, qui & ipſi ita eſſe uidebantur. Deinde conuertit ſe & cœpit etiam mulieribus ipſa diſtribuere myſteria, vt cognoſceret quales & ipſarum eſſent animæ, & vidit ſimili modo fieri nigras atq; rubeas facies earum, ſanguineas quoq; & albas. Inter ipſas autem aduenerunt & illæ duæ mulieres quæ accuſatæ erant apud eum, propter quas maxime ad hanc precem & præuidentiam venerat. Cernit autem ipſas dum accedunt ad ſanctum myſterium

myſterium clarum habentes uultum & honorificum, candida quoq; ſtola circumamictas. Deinde cum & ipſæ participatæ fuiſſent myſteria Chriſti, factæ ſunt velut à lumine illuſtratæ. Rurſum Epiſcopus ad ſolitam ſe precem conuertebat, ſupplicans Deo, diſcere cupiens modum reuelationum quæ ei demonſtratæ fuerant. Aſtitit autem Angelus Domini, & de ſingulis interrogare præcipiebat. Sanctus vero Epiſcopus continuo de illis duabus ſciſcitabatur mulieribus, ſi uera eſſet illa prima accuſatio an falſa. At uero Angelus affirmabat omnia uera eſſe quæ dicta de eis erant. Epiſcopus quoq; ait ad Angelũ, Et quomodo in perceptione corporis Chriſti ſplendidæ erant facies earum, albam etiam ſtolam habebant lumineq; fulgebant non paruo? Ait autem ei Angelus. Eo quod pœnituerint de actibus ſuis & diſcedentes ab his, lachrymis & gemitibus, atq; eleemoſinis pauperum, per confeſſionem diuinum meruerunt numerum, de cætero nequaquam in hiſdem malis ſe caſuras promittentes, ſi tantum de prioribus delictis veniam mereantur, & meruerunt per hoc diuinam immutationẽ & à criminibus abſolutæ ſunt, & uiuent deinde ſobrie & iuſte ac pie. Epiſcopus autem mirari ſe dicebat, non tantũ de immutatione earum, hoc enim multis contigit fieri,

Confeſſionem ne hic intelligas enumerationem peccatorum, ſed agnitionem peccatorum et fidem remiſſionis peccatorum propter filium Dei.

ſed de DEI dono, qui non ſolum eas tormentis minime ſubiecit, ſed etiam tantam eis donare dignatus eſt gratiam. Ait autem ad eum Angelus, Admiraris hoc iuſte quaſi homo, Dominus autem omnipotens ac Deus noſter ac veſter cum naturaliter ſit bonus ac miſericors, hos qui diſcedunt à proprijs delictis, & per confeßionem accedunt ad eum, non tantum perire non patitur, ſed etiam furorem ſuum aufert ab eis, & honore dignos fecit. Etenim ſic Deus dilexit mundum, ut filium ſuum vnigenitum daret pro eo. Quia igitur cum inimici eſſent homines mori pro eis elegit, multo magis domeſticos effectos eos & pœnitentiam agentes ſuper his qui geſſerant, abſoluit à pœnis, & eis, quæ ab ipſo præparata ſunt bona præſtabit perfruenda. Hoc ergo ſcito, quia nulla delicta hominum vincunt clementiam Dei tantam, vt per pœnitentiam ea quæ pridem quis geſſerat mala abluat actibus bonis. Cum enim ſit miſericors Deus ſcit infirmitatem generis humani & paßionum fortitudinem & Diaboli potentiam atq; aſtutiam & lapſis hominibus in peccatis quaſi filijs ignoſcit, & expectat correctionem eorum, patientiam habens in ipſis, conuertentibus uero atq; eius exorantibus bonitatem tanquam infirmis compatitur, & abſoluit confeſtim vincula

eorum,

eorum, & donat eis bona quæ præparata ſunt iuſtis. Ait autem Epiſcopus ad Angelum.

Obſecro te, dic mihi etiam vultuum differentias, & quibus peccatis vnuſquiſq; eorum ſubiaceat, vt etiam de his cognoſcens ab omni liberer ignorantia. Angelus autem dixit ad eum, Hi quidem qui ſplendido atq; hilari uultu ſunt, in ſobrietate & caſtitate & iuſticia viuunt, modeſti quoq; & condolentes ac miſericordes ſunt. Hi vero qui nigras habent facies, fornicationis & libidinis operarij ſunt, cæteriſq; ſceleribus & delictis implicati. Hi vero qui apparuerunt ſanguinei atq; rubei, in malignitate & iniuſtitia uiuunt, & amantes detractiones, blaſphemi, doloſi, & homicidæ ſunt. Rurſum dicit ei Angelus. Adiuua eos, ſiquidem ſalutem eorum deſideras. Propterea etiam meruiſti orationum tuarum effectum, vt uidendo diſcas diſcipulorum tuorum peccata, & per admonitiones atq; obſecrationes meliores eos per pœnitentiam facias, ei quoq; qui pro ipſis mortuus eſt & reſurrexit à mortuis Ieſu Chriſto Domino noſtro gratum facias. Quantacunq; igitur tibi uirtus eſt & ſtudium & dilectio circa Dominum tuum Chriſtum Ieſum, omnem eorum gere prouidentiam, vt conuertantur à proprijs peccatis ad communem Dominum & manifeſta, Officium Epiſcopi

quibus delictis ſubiaceant, ne propriam deſpe-rent ſalutem. Ex hoc pœnitentibus quidem illis & conuertentibus ad Deum animabus eorum ſalus erit & epulatio futurorum bonorum, tibi uero erit plurima merces imitanti Deum tuum, qui cœlos quidem reliquit & in terris demoratus eſt pro ſalute hominum,

ALIVD.

Interrogatus eſt ſenior à quodam militante, ſi Deus reciperet pœnitentem. Qui cum eum pluribus ædificaſſet ſermonibus, poſtremo ait ad eum, Dic mihi dilectiſſime, ſi chlamis tua conſciſſa fuerit, proijcis ne eam, qui reſpondens ait, Non, Sed reſarciens utor ea, Dicit ad eum ſenior. Si ergo tu parcis proprio veſtimento, Deus ſuæ imagini non indulgeret?

ALIVD.

Alium æque ſingularem virum vidimus paruo tugurio in quo non niſi vnus recipi poſſet habitantem, huic Lupa ſolita erat aſtare cœnanti, nec facile unquam beſtia fallebatur, quin illi ad legitimam horam refectionis occurreret, & tam diu pro foribus expectaret, donec ille panem, qui in cœna ſupererat, offerret. Illa manum eius lambere ſolita, atq; ita quaſi impleto officio & præſtita conſolatione diſcedebat, ſed forte accidit, ut ſanctus ille dum fratrem qui ad

eum

eum uenerat deducit abeuntem, diutus abeſſet, & non niſi ſub nocte remearet, interim beſtia ad conſuetum illud tempus cœnæ occurreret, vacuam cellam cùm familiarem patronum abeſſe ſentiret, ingreſſa eſt, curioſius explorans, ubinam eſſet habitator, caſu contigua cum panibus quinq; palmicia fiſcella pendebat, ex his vnum ſumit & deuorat, deinde perpetrato ſcelere diſceſſit. Regreſſus Eremita, uidit ſportellam diſſolutam, non conſtantem panum numero, damnum rei familiaris intelligit, ac prope limen panis aſſumpti fragmenta cognoſcit, ſed non erat incerta ſuſpicio, quæ furtum perſona feciſſet. Ergo cum ſequentibus diebus ſecundùm conſuetudinem beſtia non veniret, nimirum audacis facti conſcientia ad eum venire diſsimulans, cui feciſſet iniuriam, ægre patiebatur Eremita ſe alumnæ ſolatio deſtitutum, poſtremo illius oratione reuocata, ſeptimum poſt diem affuit, vt ſolebat ante fores cœnanti. Sed ut facile cerneres uerecundiam pœnitentis, non auſa propius accedere, deiectis profundo pudore in terram luminibus, quod palam licebat intelligi quandam ueniam precabatur. Quam illius confuſionem miſeratus Eremita, iubet eam propius accedere, ac manu blanda caput triſte permulcet, deinde pane duplicato

eam refecit,ita indulgentiam ſecuta, officij conſuetudinem depoſito mœrore reparauit. Intuemini quæſo Chriſti etiam in hac virtutem, cui ſapit omne quod brutum eſt, cui mite eſt omne quod ſæuit, Lupa officium præſtat, beſtia furti crimen agnoſcit, conſcio pudore confunditur, vocata adeſt, caput præbet, & habet ſenſum indultæ ſibi ueniæ, ſicut pudorem geſsit irati. Tua hæc uirtus Chriſte, tua hæc Chriſte miracula, Etenim quæ in tuo nomine operantur ſerui tui, tua ſunt mirabilia, & in hoc ingemiſcimus quod maieſtatem tuam feræ ſentiunt homines non uerentur.

PIOS HIC AFFLIGI, VT poſtea floreant, & econtra impios hic florere, vt in altera vita affligantur.

NArrauit alter patrum quidam, Quia erat aliquis ſolitarius in Eremo Nylopoleos, et miniſtrabat ei quidam ſecularis, ſed fidelis, Erat autem in eadem ciuitate homo qui erat diues & impius. Contigit ergo ut moreretur ille diues & deducebat eum tota ciuitas ſimul, & Epiſcopus cum lampadibus, Egreſſus autem & ille qui miniſtrabat illi ſolitario ſecundum conſuetudinem portans ei panes, & inuenit quia comede-

rat

rat eum belua, Et cecidit in faciem ſuam in conſpectu Domini dicens. Non ſurgam hinc donec demonſtretur mihi à Deo quæ ſint hæc. Quia ille quidem impius talem apparatum habuit in deducendo, hic vero qui ſeruiuit Deo die noctuq; iſta pertulit. Et ecce Angelus Domini ueniens dixit ei, Ille impius habuit paruum bonum in hoc ſeculo, & recepit illud hic ut illic nullam requiem inueniat, iſte autem ſolitarius, qui homo erat ornatus ad omnem uirtutem, habebat uero & ipſe ut homo modicum aliquid culpæ, & recepit hic illud, ut ibi inueniatur purus coram Deo. Et ita conſolatus in his verbis abijt, glorificans Deum ſuper iudicia eius, quia uera ſunt.

ALIVD.

Narrauit quidam ſenex dicens, quia erat quædam virgo prouecta ætate, valdeq; profecerat in timore Dei, & interrogata eſt pro me, quæ res ad eam adduxerat conuerſationem. At illa ingemiſcens, ita cœpit dicere. Mihi quidem uenerande pater cum adhuc eſſem paruula, erat pater modeſtus ac manſuetus moribus, debilis vero & infirmus corpore, qui ita uixit, curam ſuam agens, ut uix aliquando in publico uideretur ab his, qui in eodem habitabant vico. Terram ſuam autem aßidue operabatur, & ibidem

ſemper occupabat uitam ſuam. Si quando fortaſſis ſanus fuiſſet, fructus culturæ ſuæ domum portabat. Plurimum autem temporis in lecto & languoribus detinebatur, tantaq; erat taciturnitas, vt ignorantibus eum ſine uoce crederent eſſe. Mater vero mihi erat econtrario curioſa abſq; modo, atq; vltra omnes mulieres quæ erant in regione hac turpior. Sermones uero eius ita ad uniuerſos mouebantur, ut putaretur omne corpus ipſius lingua eſſe, lites frequentius committebantur ad omnes ab ipſa, in ebrietate autem vini cum uiris luxurioſis demorabatur. Diſpenſabat autem & ea quæ intus domi erant tanquam meretrix peſſima, vt etiam ſubſtantia multa ualde non potuerit nobis ſufficere. Nam huic à patre meo delegata erat diſpenſatio domus. Corpus autem ſuum ita turpitudine abutebatur, ut pauci de uico ipſo potuiſſent effugere libidinem eius. Nunquam corpori eius morbus occurrit, nec dolorem aliquem ſenſit uel aliquantulum, ſed à natiuitate uſq; ad ultimum diem ſuum, integrum ſanumq; corpus ſuum poſſedit. Inter hæc contigit ut pater meus longa ægritudine ſatigatus, moreretur, & continuo aër commotus eſt, & pluuia & coruſcationes atq; tonitrua aërem conturbabant & neq; nocte neq; die imber ceſſando triduo ſuper lectū

ſine

ſine ſepultura fecit eum manere, ita ut homines vici illius mouentes capita admirarentur, quod tantum malum vniuerſos lateret dicentes. Sicine DEI inimicus erat iſte, ut nec terra eum recipiat ad ſepulturam. Sed tamen ne intra domum membra eius diſſoluta ingreſſum habitantibus prohiberent, imminente adhuc aëris tempeſtate & pluuia deſcendente, vix aliquo modo ſepulturæ eum tradidimus. At vero mater mea poſt hæc licentia plurima accepta cum improbitate maxima corporis ſui libidine utebatur, et proſtibulum deinceps faciens domum noſtrā, in tāta luxuria vixit atq; delitijs, ut dum adhuc paruula eſſem, deficeret nobis ſubſtantia noſtra. Vix enim aliquando cum timore ſicut mihi videtur morte illius adueniente, tantam meruit funeris proſperitatem, vt etiam putaretur aër ſimul in exequijs deducere funus illius. Ego autem poſt obitum eius puellari egreſſa ætate, & deſideria titillationis corporis mei ieiunijs refrenans, quadam die ad ueſperam ut fieri ſolet cogitare cœpi atque conſiderare, cuius vitam magis eligerem imitandam, vtrum matris aut patris qui modeſte et manſuete ac ſobrie vixit. Sed rurſus cogitabam illud, quia nihil in uita ſua conſecutus ſit boni pater meus, ſed per omne tempus infirmitate & tribulatione conſumptus eſt, &

ita finem ſuum accepit, vt nec ſepulturam eius terra reciperet, Si igitur bona eſſet huiuſmodi conuerſatio apud Deum, quare ergo tanta mala aſſecutus eſt qui ſic viuere delegit? Sed bonum eſt inquit cogitatus meus, ſicut mater mea uixit, me quoq; uiuere, tradere uoluptati & luxuriæ ac libidini corpus meum. Etenim *nullum opus illa turpe prætermiſit, in ebrietate omne tempus incolumis atq; proſpere degens, itaq; vitam ſuam expleuit.* Quid *ergo? Sic oportet me viuere ſicut mater,* Melius *eſt enim proprijs oculis credere, quæue manifeſte ſunt cognita, & nihil prætermittere.* Et *cum hoc placuiſſet mihi miſeræ eiuſdem me conſtituere uitæ, superuenit nox & continuo mihi ſopor acceſſit.* Poſt *hos ſermones aſtitit mihi quidam, grandis quidem corpore, aſpectu autem terribilis, deinde intuendo me perterrens, iracunda viſione & aſpera uoce interrogabat me dicens.* Dic *mihi, inquit, qui ſunt cogitatus cordis tui?* Ego *autem aſpectu eius & habitu tremefacta, neq; aſpicere in eum audebam.* Maiori *uero uoce uſus, iterum iuſsit ut ea quæ mihi placerent ſibi pronunciarem.* Ego *autem præ timore diſſoluta & omnem oblita cogitatum, nihil eſſe dicebam.* Ille *vero neganti mihi reuocabat ad memoriam vniuerſa quæ in corde meo meditata fueram.*

ſueram. Ego autem conuicta ad precem conuerſa, ſupplicabam ueniam conſequi, & cauſam ei narrabam huiuſmodi cogitatus, Qui ait mihi. Veni ergo & vide vtroſq;, patrem ſcilicet & matrem, & cuius deinde uolueris tibi elige uitam. Et apprehendens mihi manum trahebat me. Ducens autem me in quendam campum magnum, habentem paradiſos multos & diuerſos fructus, uariaſq; arbores & pulchritudinem inenarrabilem, & introduxit me illuc. Occurrens autem mihi pater meus amplexatus eſt in me, & oſculabatur, filiā me vocans. Ego uero circumplexa eum rogabam ut manerem cum ipſo, At ille. Nunc inquit non potes hic eſſe, ſi uero uolueris mea ueſtigia ſequi, venies huc non poſt multum tempus. Cum autem adhuc ego deprecarer, ut manerem cum ipſo, trahens me rurſus manu qui ibi me duxerat, ueni ait, oſtendam tibi & matrem tuam quæ in igne exuritur, ut ſcias ad cuius eorum imitationem declinare velis uitam tuam. Stante autem me in domo tenebroſa, atq; obſcura, omni ſtridore & perturbatione repleta, oſtendit mihi fornacem ignis ardentem, & picem feruentem, & quoſdam illic terribiles aſpectu ſtantes ſuper fornacem, Ego autem inſpiciens deorſum video matrem meam in fornace uſq; ad collum demerſam,

ſtriden-

ſtridentem dentibus & igne ardentem. & uermium multorum fœtorem fieri. Videns autem me mater, cum ululatu clamat, filiam me uocans, heu me filia de proprijs operibus & peccatis meis hæc patior, quia quaſi deliramenta mihi videbantur uniuerſa, quæ de ſobrietate erant. Opera enim fornicationis & adulterij non uidebantur mihi habere tormenta, ebrietatem quoq; & luxuriam non arbitrabar lucrari pœnas, & ecce propter exiguas delicias, quanta exoluo tormenta, ecce pro contemptu Dei quales recipio mercedes? Apprehenderunt me uniuerſa immobilia mala, Nunc tempus auxilij ò filia, nunc recordare nutrimentorum, quæ à me conſecuta es, nunc retribue beneficium ſi quid boni aliquando à me accepiſti. Miſerere mei filia, quia in igne ardeo, & ab ipſo igne non conſumor, miſerere mei, quæ in huiuſmodi cruciatibus examinor. Miſerere mei filia, & porrigens manum tuam, educ me de loco hoc, Me autem recuſante hoc facere propter eos qui ibi aſtabant, rurſum tum mater clamabat. Filia mea adiuua me, & noli deſpicere fletum propriæ matris tuæ. Memento doloris mei in die parturientis te, & ne me deſpicias quæ gehennæ ignibus depereo. Ego autem à uoce eius lachrymis commota, humanum aliquid patiebar.

ſtiebar, & cœpi cum clamore condolens ei ingemiſcere. Exurgentes uero hi qui in domo mea erant, & accendentes ignem cauſam mugitus mei interrogabant. Ego autem narraui eis quæ uideram, & ſic iam unum hoc deliberaui, ut patris mei ſequerer uitam, certa facta per ineffabilem miſericordiam Dei, quia pœnæ repoſitæ ſunt his qui male uiuere non metuunt. Alia ſiquidem multa beata uirgo ex ipſa uiſione cognoſcens per reuelationem Dei, multam eſſe à Deo, & bonorum operum retributionem, & malorum actuum & turpis uitæ maximas eſſe pœnas annunciabat. Ideoq; dilectiſſimi, efficiamur melioris conſilij nobiſmetipſis, vt beati fieri ſine fine poſſimus.

CONTRA PRAESVMptionem ſanctitatis.

Dixit Abbas Mutues, Quantum homo Deo approximauerit, tantum ſe peccatorem uidebit. Eſaias enim Propheta videns Dominum, miſerum ſe & immundum vocauit. Nos ergo non ſimus hic ſine ſolicitudine. Dicit enim ſcriptura, Qui ſtat, uideat ne cadat. In incerto enim nauigamus in hoc mundo, Sed nos quidem quaſi in tranquillo mari nauigare videmur, ſeculares uero quaſi in periculoſis locis. Nos quaſi in die ſole iuſticiæ illuſtrati, illi

uero

uero in ignorantia quaſi per noctem, Sed frequenter contigit, ut ſecularis in tenebroſa nocte nauigans, propriam nauim ſaluet, nos autem dum in tranquillo nauigamus, ſæpius ex ipſa ſecuritate negligimus, & primum humilitatis gubernaculum relinquentes, ſæpe periculoſa naufragia patimur. Sicut enim impoßibile eſt nauim firmam fieri ſine clauis, ita impoßibile eſt, hominem ſine humilitate ſaluari. Idem dixit. Humilitas nec ipſa iraſcitur, nec alios permittit iraſci. Idem dixit, Humilitas eſt ſi quando peccauerit in te frater tuus, antequam pœniteat ille, indulſeris ei.

ALIVD.

Item beatus Antonius cum in cella propria oraret, uenit ad eum uox dicens, Antoni nondum perueniſti ad menſuram coriarij, qui eſt in Alexandria. Quo audito, ſenex ſurgens mane, arrepto baculo in ciuitatem Alexandriam feſtinus uenit. Cunq; ad deſignatum hominem fuiſſet ingreſſus, ille uiſo tanto uiro obſtupuit. Cui ſenex dixit. Refer mihi opera tua, quia propter te relicta Eremo huc ueni, Qui reſpondens ait, Neſcio me aliquando aliquid boni perpetraſſe, Vnde ex cubili proprio mane cõſurgens, antequam in opere meo reſideam, dico quod omnis hæc ciuitas à minore uſq; ad maiorem

ingre-

ingrediuntur regnum Dei, quod me ſint iuſtiores, Ego autem ſolus propter peccata mea pœna ſempiterna dignus forem, niſi me propter miſericordiam Dei ſaluari crederem, Quod verbum antequam quieſcam ſero, ex cordis mei recenſeo ueritate. Quod audiens beatus Antonius, reſpondit, In ueritate fili ſicut bonus artifex ſedens in domo tua cum requie regnum Dei adeptus es, ego autem uelut ſine diſcrimine omne tempus meum in ſolitudine conuerſatus, nec dum verbi tui aſſumpſi menſuram.

ALIVD.

Abbas Pamon in ipſa hora quando tranſibat iam de corpore, dixit alijs viris ſanctis aſtantibus ſibi, Quia ex eo quo veni in hunc locum ſolitudinis & fabricaui mihi cellam, & habitaui in ea, extra manuum mearum laborem non recolo me comediſſe panem, neq; me loquutum fuiſſe ſermonem quem me protuliſſe pœniteret uſq; in hanc horam, & ſic uado ad Dominum, quomodo qui nec initium ſeruiendi Deo adhuc fecerim.

ALIVD.

Abbas Agathon dum moreretur, per tres dies oculos apertos tenuit, non eos mouens, Fratres autem tangentes eum dixerunt, Vbi nunc es Abba? At ille dixit, In conſpectu iudicij Dei

ſto, Et dicunt ei fratres, Nunquid & tu times? Quibus ille reſpondit, Interea quantum fuit ad virtutem meam, ſemper conſideraui, ut mandata DEI mei facerem, Sed homo ſum, & vnde ſcio ſi opera mea Deo placent? Cui fratres dixerunt, Non confidas in opera tua, quia ſecundum Deum ſunt? At ille reſpondit, non confido in conſpectu DEI, quia aliud eſt iudicium Dei, & aliud hominum.

ALIVD.

Abbati Syſoio cum tempus dormitationis eius aduenisset, & multi alij ſenes conueniſſent, viderunt faciem eius fulgore quodam radiantem, Et dicit eis ipſe, Ecce Abbas Antonius venit ad nos. Et poſt parum ait, Ecce & chorus Prophetarum. Et iterum facies eius clariore luce aſperſa eſt, Et dixit eis. Beati quoq; Apoſtoli aſſunt, viſuſq; eſt cum quibuſdam loqui. Cum ergo poſtularent ab eo patres, vt cum quibus loqueretur, ediceret, ait ille, Angeli inquit, uenerunt auferre animam meam & ſupplico illis, ut paululũ me pro pœnitentia agenda ſuſtineant. Dicunt autem ei patres, Tu iam non indiges pœnitentiam agere Abba, At ille reſpondit. In veritate dico vobis, quia nec initium pœnitentiæ me reminiſcor arripuiſſe. Ex quo dicto ſenſerunt quod in timore Domini eſſet perfectus.

Tunc

00039242

Tunc in ſplendore ſolis effigie eius relucente, dicit ad eos ipſe. Videte, videte, quia Dominus venit, In hoc ſermone reddito ſpiritu, omnis locus ille grato odore repletus eſt.

ALIVD.

Quid dicam de illis duobus fratribus, qui habitantes vltra illam Eremum vbi quondam fuerat beatus Antonius commoratus, minus cauta diſcretione permoti, euntes per extentam ſolitudinis uaſtitatem, nullam eſcam penitus ſumere decreuerunt niſi quam per ſemetipſum illis Dominus præſtitiſſet: Cumq; errantes eos per deſerta, & deficientes iam fame, conſpexiſſent à longe Mazites, quæ gens cunctis nationibus immanior atq; crudelior eſt, non eos ad effuſionem ſanguinis deſiderium prædæ, ſed ſola ferocitas mentis inſtigat. Viſis ergo eis, contra naturam ferocitatis ſuæ cum panibus illis occurrerunt, Tunc vnus ex illis fratribus ſubueniente diſcretione uelut à Deo porrectos ſibi panes cum gratiarum actione ſuſcepit, reputans eſcam ſibi diuinitus miniſtrari, nec ſine Dei iuſſu factum eſſe dicens, vt illi qui ſemper hominum ſanguine gauderent, nunc deficientibus eis, uitæ ſubſtantiam largirentur. Alius uero recuſans cibum, uelut ab homine ſibi oblatū, inediæ labore conſumptus, mortuus eſt, quorum

rum ſcilicet, quamuis initia ex reprehenſibili perſuaſione deſcenderint, vnus tamen ſubueniente diſcretione, id quod incaute conceperat emendaſſe cognoſcitur, alius autem ſtulta præſumptione perdurans, mortem quam Dominus ab eo auertere voluit, ipſe ſibi sciuit.

SATISFACTIO PRO peccato improbata.

FRater quidam interrogauit Abbatem paſtorem dicens, Feci peccatum grande, & uolo triennium pœnitere, Dixit autem Abbas paſtor, Multum eſt, Et dixit frater, Iubes ne vnum annum. Et dixit iterum ſenex, Multum eſt. Qui autem præſentes erant, dicebant, Vſq; ad quadraginta dies? Senex iterum dixit, multum eſt, Et adiecit dicens, Ego puto quia ſi ex toto corde homo pœnituerit & non appoſuerit facere iterum, unde pœnitentiam agat, etiam triduanam pœnitentiam ſuſcipiat Deus.

ALIVD.

Remediũ malarum cogitationum.

Interrogauit aliquando eum Abbas Ammon de immundis cogitationibus, quæ in corde hominis generantur, & de vanis deſiderijs, Et dixit ei Abbas paſtor, Nunquid gloriabitur ſecuris ſine eo qui incidit in ipſa? Et tu ergo non eis porrigas manus, & ocioſe erunt. Interro-

gauit

gauit eundem ſermonem Abbas Eſaias, & dixit ei Abbas paſtor, Sicut capſa plena ueſtibus, ſi dimiſſa fuerit tempore longo, putrefiunt ueſtes in ea, ita & cogitationes in corde noſtro, ſi non fecerimus eas corporaliter, tempore longo exterminabuntur ac putrefient. Interrogauit Abbas Ioſeph, Abbatem paſtorem, de eadem re, Et dixit Abbas paſtor, Sicut clauſus ſerpens uel ſcorpio in uaſe, & obturatus, procedente tempore omnino moritur, ita malignæ cogitationes quæ ſtudio Dæmonum pullulant, patientia eius cui immittuntur paulatim deficiunt.

SPIRITVALIA PRAEferenda carnalibus.

QVodam tempore cum beatus Antonius à ſancto Athanaſio Alexandriæ Epiſcopo propter confutationem Hæreticorum in urbem eſſet adductus, perrexit ad eum Didimus, vir eruditiſsimus, captus oculis, Cunq; multa de ſcripturis ſanctis loquerentur, inter cæteras ſermocinationes, quas de ſanctis uoluminibus habebant, cum Antonius miraretur ingenium eius & acumen animi eius collaudaret, ſciſcitans ait ad eum. Num triſtis es quod oculis carneis careas, Et cum ille pudore reticeret, ſecundo, tertioq; cum interrogans Antonius, tandem

elicuit ut mœrorem animi ſimpliciter fateretur. Cui Antonius ait. Miror prudentem uirum eius rei dolere damnum, quam formicæ & muſcæ & culices habent, & non potius lætari illius poſſeßione, quam Sancti & Apoſtoli meruerunt. Melius enim multo eſt ſpiritu videre, quam illos qui ſolo uiſu per concupiſcentiam poſſunt hominem in interitum gehennæ mittere.

SVPERBIA ET INANIS gloria vitanda.

QVidam frater requiſiuit Abbatem Pimenium, Melius eſſet remotius, an cum alijs manere? Reſpondit ſenex, homo ſi ſemetipſum reprehenderit, ubiq; poteſt perſiſtere, ſi autem ſe magnificet, nuſquam ſtat, ſicut ſcriptum eſt, qui ſe exiſtimat aliquid eſſe cum nihil ſit, ipſe ſe ſeducit, Quicquid enim boni fecerit homo, ne exultet in eo, quia mox perdit illud.

ALIVD.

Abbas Macharius, ſi quis illum cum timore velut ſanctum virum uoluiſſet audire, ſuſceptus nullum penitus à ſene percipiebat reſponſum. Si quis uero uelut contemnens eum, talibus verbis compellaret, Abba Machari, quando eras Camelarius, & nitrum furabaris, nunquid non uapulabas à magiſtris, deprehenſus in furto,

furto, libenter ei quicquid requiſiſſet cum gaudio reſpondebat.

ALIVD.

Abbas Neſteron dum cum alijs ambularet fratribus in deſerto, viderunt Draconem & fugerunt. Dicit ei vnus ex eis. Et tu times Abba? Cui ſenex. Non timeo fili, ſed oportuit me fugere, quia niſi fugiſſem, cogitationem uanæ gloriæ non uitaſſem.

ALIVD.

Venit aliquando ad Abbatem Zenonem in Syria aliquis frater Aegyptius, & cœpit cogitationes proprias accuſare, præſente ſene. Ille autem audiens hoc, admiratus dixit, Aegyptij quas habent uirtutes celant, & uitia quæ non habent, manifeſtant. Syri autem & Græci virtutes quas non habent prædicant, & vitia quæ habent abſcondunt.

ALIVD.

Quidam ſenex cum veniſſet ad alium ſenem, dixit, Ego mortuus ſum huic ſeculo. Cui ille alter, ne confidas in te, donec egrediaris de corpore hoc. Nam etſi dicis tu, quia mortuus ſum, Diabolus tamen eſt, nec dum mortuus eſt, cuius innumerabiles ſunt malæ artes.

ALIVD.

Abbas Syſois, cum ſedens præſente fratre altero factus eſſet in extaſi, & altero audiente, neſciens ſuſpiraſſet, cœpit pœnitere ac dicere, indulge mihi frater expoſco, nec dum enim me cognoſco eſſe Monachum, quia audiente altero ſuſpiraui, quotiens autem in oratione ſenex idem ſtans manus ſuas erexit ad cœlum, cito deponebat manus, propterea ſi alter præſens eſſet, ne hoc ipſum illi laude conſtaret.

ALIVD.

Quidam ſenex habitabat in inferioribus partibus Aegypti, & ſedebat quieſcens, Vnus autem ſecularis religioſus miniſtrabat ei, Contigit autem vt filius ſecularis infirmaretur, Multis ergo precibus poſtulabat ſenem vt veniret ad domum ſuam, & faceret orationem pro infante, Exurgens vero ſenex, ambulabat cum eo, Ille autem præceßit & ingreſſus in domum ſuã dixit, Venite in occurſum Anachoretæ, Quos cum ſenex vidiſſet à longe egreſſos cum lampadibus, ſenſit quod ad ſe venirent, & ſtatim deſpolians ſe veſtimenta ſua, miſit in fluuium & cœpit lauare ſtans nudus, Ille autem qui miniſtrabat ei, videns hæc, erubuit, Et rogabat homines dicens, Reuertimini, Senex enim noſter ſenſum perdidit, Et veniens ad eum, ait illi, Abba quid eſt hoc quod feciſti? Omnes enim qui te uide-

te viderunt, dixerunt, quia Dæmonium habet ſenex, Cui ille, Et ego uolebam hoc audire.

ALIVD.

Item alia vice volebat eum aliquis videre ex iudicibus, & præceſſerunt Clerici dicentes ei, Abba præpara te, quoniam Iudex audiens opera tua, veniet ad te, benedici cupiens à te. Ille autem dixit, Ita faciam, ego præparabo me, Veſtitus ergo Lebetone ſuo, & tollens panem & caſeum in manibus, aſcendit in portam & diuaricatis pedibus ſedens cœpit manducare, Veniens autem cum officio ſuo Iudex, & uidens eum dixit, Iſte eſt Anachoreta, de quo talia audiebamus? Et contemnens eum ita diſceßit.

ALIVD.

Idem dixit, Quando cogitatio ſuperbiæ vel certe vanæ gloriæ te impugnat, perſcrutare teipſum, ſi omnia mandata Dei ſeruaſti, ſi inimicos diligis, ſi gaudes de gloria inimici tui, & contriſtaris in deiectione eius, ſi apud te habes, quoniam ſeruus inutilis es, & quod plus omnibus hominibus ſis peccator, & neq; tunc tam grande aliquid ſapias, tanquam aliquid boni feceris, ſciens quod elata cogitatio illa bona omnia diſſoluit.

ALIVD.

Dixit ſenex cuidam. Non apponas cor

tuum aduerſus fratrem tuum dicens, Quomodo tu amplius ſobrius es quam ille, & continentior? Sed ſubditus eſto gratiæ Dei in ſpiritu paupertatis, & per caritatem non fictam, ne ſpiritu exaltationis perdas laborem tuum. Item dixit ſenex Quantumq; enim ſe depoſuerit homo in humilitate, tantum proficit in altum. Sicut enim ſuperbia, ſi aſcenderit in cœlum, vſq; ad infernum deducitur, ita & humilitas, ſi deſcenderit ad infernum, tunc exaltabitur ad cœlum.

TENTATIONES prodeſſe ſanctis.

DIſcipulus cuiuſdam ſancti ſenioris impugnabatur à ſpiritu fornicationis, ſed auxiliante gratia Domini reſiſtebat viriliter peſſimis & immundis cogitationibus cordis ſui, ieiunijs & orationibus, & in opere manuum affligebat ſe vehementer. Beatus autem ſenior uidens eum ita laborantem, dixit ei, Si vis ô fili deprecor Dominum ut auferat à te iſtam impugnationem, Ille vero reſpondens dixit. Video pater, quia etſi laborem ſuſtineo, ſentio tamen fructum in me proficere bonum, quia per occaſionem impugnationis huius & amplius ieiuno, & amplius in vigilijs & orationibus tolero. Verum-

Veruntamen deprecor te ut ores pro me miſericordiam Domini, ut det mihi uirtutem, quatenus poßim ſuſtinere, & certare legitime. Tunc ſenior ſanctus dixit ei, Ecce nunc cognoui fili, quia fideliter intelligis, quod hoc ſpiritale certamen per patientiam ad ſalutem æternam animæ tuæ proficiat. Ita enim ſanctus Apoſtolus dicit. Bonum certamen certaui, curſum conſummaui, fidem ſeruaui, de cætero repoſita eſt mihi corona iuſtitiæ, non ſolum autem mihi, ſed & omnibus qui diligunt aduentum eius.

ALIVD.

Dicebat Abbas paſtor de Abbate Ioanne breui ſtatura, quia rogauerat Deum, ut tolleret ab eo omnes paßiones, & fieret ſecurus, & ueniens dixerat cuidam, uideo me quietum, & nullam habentem pugnam, & dixit ei ſenex, uade & roga Deum, ut iubeat in te moueri pugnam, quoniam pugnando proficit anima. Et cum rediſſet pugna, ulterius non orauit ut auferretur ab eo, ſed dicebat, Domine da mihi tolerantiam ſuſtinendi pugnas.

TENTATOS OPORtet perſeuerare in certamine.

ET alius etiam frater impugnabatur ab immundo ſpiritu fornicationis, Exurgens

gens autem nocte, abijt ad quendam ſanctum & probatū in virtutibus ſeniorem, & confeſſus eſt ei, quia patiebatur impugnationem ab ſpiritu fornicationis. Hæc cum audiſſet ſenior, conſolabatur eum, docens ſpiritualibus uerbis de virtute patientiæ dicens, ſicut ſcriptum eſt viriliter age & confortetur cor tuum, & ſuſtine Dominum. Reuerſus eſt frater ad cellulam ſuam, & ecce iterum impugnatio inſiſtebat ei. Ipſe autem feſtinauit denuo pergere ad ſupradictum ſeniorem. Videns autem eum ſenior, iterum docebat eum ut patienter & indefeſſe ſuſtineret, dicebatq; ei, crede fili, quoniam mittet tibi Dominus Ieſus Chriſtus auxilium de cœlo ſancto ſuo, vt poſſis ſuperare paſſionem hanc. Confortatus autem frater monente ſancto ſeniore, remeauit ad cellulam ſuam, & iterum impugnatio valde conturbabat cor eius. Et ſtatim eadem hora noctis reuerſus eſt ad ſeniorem, & deprecabatur eum vt intentius pro eo Dominum exoraret, Dixitq; ei ſenior. Ne pertimeſcas fili neq; reſoluaris, neq; abſcondas cogitationes tuas, ita enim confuſus ſpiritus immundus diſcedit à te, Nihil enim ita allidit virtutem Dæmonum, quomodo ſi quis ſecreta immundarum cogitationum reuelauerit ſanctis ac beatiſſimis patribus. Viriliter age fili, & confortetur cor tuum, &

ſuſtine

ſuſtine Dominum. Vbi enim durior eſt pugna, ibi glorioſior erit & corona. Deniq; ſanctus Propheta Ieſaias dicit: Nunquid inualida eſt manus Domini ad ſaluandum, aut aggrauata eſt auris eius ut non exaudiat? Conſidera ergo filiole, quia certamen tuum expectat Dominus, tibiq; contra Diabolum dimicanti parat æternitatis coronam. Ideo monet nos ſancta ſcriptura dicens, quia per multas tribulationes oportet nos introire in regnum cœlorum. Hæc autem audiens frater, confirmatum eſt cor eius in Domino, & permanſit apud ſeniorem, noluitq; ultra reuerti ad cellam ſuam.

TENTATIS ADESSE diuinam opem.

BEato Abbati Moyſi, qui habitabat in loco qui appellabatur Petra, quodam tempore in tantum impoſuit duriſſimam impugnationem Dæmon fornicationis, vt non præualeret ſedere in cellula ſua, ſed abijt ad ſanctum Abbatem Iſidorum, & retulit ei uiolentiam impugnationis ſuæ, Cumq; de ſcripturis ſanctis, Abbas Iſidorus proferens teſtimonia, conſolaretur eum, & ut ad cellulam ſuam reuerteretur, rogaret eum, noluit Abbas Moyſes pergere ad cellulam ſuam, Tunc Abbas Iſidorus pariter cum Abbate

Moyſe

Moyſe aſcenderunt in ſuperiora cellulæ ſuæ, Et dixit ei Iſidorus. Reſpice ad occidentem & uide, Cumq; reſpiceret, vidit multitudinem Dæmonum uehementer cum furore perturbari, & quaſi ad prælium præparatos, feſtinanteſq; pugnare. Dixit autem ei Abbas Iſidorus. Reſpice iterum ad orientem, & vide, Cumq; reſpiceret, uidit innumerabilem multitudinem ſanctorum Angelorum, glorioſum & ſplendentem ſuper lumen Solis cœleſtium uirtutum exercitum. Ait autem ei Abbas Iſidorus, Ecce quos in occidente uidiſti, ipſi ſunt, qui etiam impugnant ſanctos Dei. Nam quos ad orientem conſpexiſti, ipſi ſunt quos ad adiutorium ſanctis ſuis mittit, Cognoſce ergo, quia plures ſunt nobiſcum, ſicut dicit Heliſeus Propheta. Verum etiam ſanctus Ioannes dicit, Quia maior eſt qui in nobis eſt quam qui in hoc mundo, & his auditis confortatur in Domino ſanctus Abbas Moyſes, & reuerſus eſt in cellulam ſuam, gratias agens & glorificans Domini noſtri Ieſu Chriſti bonitatis patientiam.

TENTATOS OPORtet quoq; ipſos orare, & non laxare frena tentationibus.

ALius etiam frater moleſtiam ſuſtinebat a ſpiritu fornicationis, Abijt autem ad quendam

dam probatiſsimum ſeniorem, & precabatur eum dicens. Pone tibi ſollicitudinem beatiſsime pater, & ora pro me, quia grauiter me impugnat paſsio fornicationis. Hæc cum audiſſet ſenior, orabat intente, diebus ac noctibus pro eo deprecans Domini miſericordiam. Iterum autem veniebat idem frater & rogabat ſeniorem ut magis intentius pro eo oraret. Similiter autē cum omni ſol citudine beatus ſenior orabat intentius pro eo. Frequenter autem venientem ad ſe Monachum uidens ſenior, & deprecantem ſe ut oraret, ualde contriſtatus, mirabatur, quia non exaudiret Dominus orationem eius. Eadem autem nocte reuelauit ei Dominus, quæ circa illum Monachum erat negligentiæ & ignauiæ reſolutio, & delectationes corporeæ cordis eius, Ita autem oſtenſum eſt ſancto ſeniori, Vidit ſedentem illum Monachum, & ſpiritum fornicationis in diuerſis mulierum formis ante illum ludentem, & ipſum cum eis delectari. Videbat autem & Angelum Domini aſtantem, & indignantem grauiter contra eundem fratrem, quia non ſurgebat neq; proſternebat ſe in orationibus ad Deum, ſed magis delectabatur cogitationibus ſuis. Hæc autē oſtenſa ſunt per reuelationem ſancto ſeniori, cognouit autem quia culpa & negligentia illius Monachi

erat.

erat, ut non exaudirentur orationes eius. Et tunc dixit ei ſenior, Quia tua culpa eſt frater qui condelectaris cogitationibus malis, impoſſibile eſt enim diſcedere à te ſpiritum fornicationis immundum alijs orantibus & Deum pro te deprecantibus, niſi & tu ipſe laborem aſſumas, in ieiunijs & orationibus, & vigilijs multis, cum gemitu deprecans, ut miſericordiam ſuam & auditorium ſuæ gratiæ præbeat tibi Dominus IESVS CHRiſtus, ut poſſis reſiſtere cogitationibus malis. Nam & Medici qui corporibus hominum medicamenta conficiunt & adhibent, quamuis omnia cum ſumma diligentia faciant, ueruntamen ſi ille qui infirmatur à noxijs cibis uel de alijs quæ ſolent lædere infirmitates abſtinere noluerit, nihil ei proficit cura & diligentia & ſolicitudo Medicorum. Similiter etiam & in animæ languoribus euenict. Licet enim omni intentione & ex toto corde ſancti patres qui ſunt Medici ſpirituales exorent miſericordiam Domini Saluatoris noſtri pro eis, qui orationibus eorum ſe poſtulant adiuuari, niſi & ipſi cum omni intentione mentis, tam in orationibus quam in omni opere ſpirituali quæ Deo placita ſunt, fecerint, non eis proficient negligentibus & reſolutis, & de ſalute animæ minime cogitantibus orationes ſanctorum.

rum. Et hæc audiens frater compunctus eſt corde, & cum omni ſolicitudine ſecundum doctrinam ſenioris, tam in ieiunijs quam in orationibus & vigilijs ſemetipſum afflixit, & meruit miſericordiam Domini, Et receßit ab eo ſpiritus immundæ paßionis.

TENTATIONI BLASphemiæ quomodo reſiſtendum.

QVidam frater impugnabatur à ſpiritu blaſphemiæ, & erubeſcebat dicere, Et quoſcunq; audiſſet magnos ſenes, pergebat ad eos ut illis declararet, ſed mox cum perueniſſet iterum uerecundabatur illis dicere. Cum ergo frequenter ad Abbatem Poemen veniret, uidit eum ſenex habentem cogitationes, & dicit ei, Ecce frequenter venis ad me habens cogitationes, & ſic iterum remeas, tecum illas reportans. Dic ergo mihi fili quid habes? At ille dixit, in blaſphemia impugnat me Diabolus, & erubeſcebam dicere, Et mox ut aperuit, leuior fuit eius impugnatio, Et dicit ei ſenex, Non contriſteris fili, Quando hæc cogitatio ad te uenit, Dic, Ego hac cauſa non indigeo, blaſphemia tua ſuper te ſit Satbanas. Hanc enim cauſam anima mea non uult. Quamcunq; autem cauſam noluerit, non diu permanebit, Et ita ſanus factus frater ille diſceßit.

CONFESSIO TENTAtionum ſalutaris.

ABbas Macharius dum in illa ſolitudine in qua ſolus erat, maneret, inferior autem plena eſſet fratribus, ſero per viam circumſpiciebat, & uidit Dæmonem uenientem in figura hominis, veſtitum tunica linea perforata, & per ſingula foramina vaſcula parua dependebant. Et dicit illi ſenex, quo uadis maligne? Et reſpondit ei, Vado commouere fratres hos qui ſunt inferius. Cui ſenex dixit, & propter quid tot vaſcula fers tecum, At ille dixit, Guſtum fero fratribus, & ideo tanta fero, vt ſi vnum diſpliceurit, oſtendam aliud, & ſi illud non placet porrigam aliud, & fieri non poteſt niſi vnum ex ipſis aliquod placeat eis, Et hæc dicens, diſceßit, Permanſit autem ſenex iterum uiam circumſpiciens uſq; quo rediret, & cum rediret dicit ei. Salueris, Dicit & ille. Quomodo iſtud mihi uerbum dicis, quia omnes mihi contrarij facti ſunt, & nullus meis conſilijs acquieſcit, Et dicit ei ſenex, Ergo nullum habes amicum? At ille reſpondit, Vnum habeo amicum, vel ipſe conſentit mihi & quotiens me uiderit conuertitur huc atq; illuc. Cunq; nomen eius ab eo requiſiſſet, ait. Quia Theopentus dicitur. Diſcedente

dente illo, mox ſurrexit Abbas Macharius, & deſcendit ad inferiorem Eremum, Quod cum audiſſent fratres, egreßi ſunt illi obuiam, & unuſquiſq; ſperans, quod apud ſe maneret, præparauit ſe, At ille requirens cellam Theopenti, ad eum profectus eſt. Cunq; cum gaudio ſuſcepiſſet, & eſſent uterq; ſimul ſoli, dicit ei ſenex. Quemadmodum eſt tecum fili? At ille reſpondit, Orationibus tuis bene ſum, Et ſenex ait, Non uos impugnant cogitationes, At ille reſpondit, Interim bene ſum, Erubeſcebat enim dicere, Et dicit ei ſenex, Ecce quot annos ſum in ſolitudine, & ab omnibus honoror, & in hac ætate cum ſim ſenex, moleſtant me cogitationes meæ, Reſpondit Theopentus, Crede mihi Abba, quia ſimiliter & mihi faciunt, Tunc ſenex ſingulas cogitationes quaſi ſe impugnantes fingebat uſq; quo totum illi Theopentus confiteretur, Poſt hæc dicit ei. Quemadmodum ieiunas? At ille dixit ei, Vſq; ad nonam, Cui ſenex ait, Vſq; ad veſperam ieiuna, & de Euangelio vel de alijs ſcripturis ſine ceſſatione ſemper aliquid meditare, & quotiens tibi aliqua immunda cogitatio ſuperuenerit, nunquam deorſum aſpicias, ſed ſurſum, & mox Dominus tibi adiutor eſt, Et mox ita diſceßit Abbas Macharius in propriam ſolitudinem. Iterumq; uiam circumſpiciens, vidit

vidit Dæmonem redeuntem, & requirit eum, Quo vadis? At ille reſpondit, Simili modo commouere fratres, Cum autem reuerteretur, requiſiuit eum quemadmodum agerent fratres. At ille dixit, Male, quoniam omnes agreſtes effecti ſunt, & eum quem habui amicum obedientem mihi, & ipſe neſcio quomodo conuerſus eſt, & iuraui non ibi accedere niſi poſt multum tempus, Et hæc dicens diſceßit.

TENTATIONES NON poſſe nos arcere, ſed eis reſiſtere.

FRater quidam venit ab Abbatem paſtorem et dixit ei, Multæ cogitationes veniunt in animum meum & periclitor in eis, Et eicit eum ſenex ſub aëre nudo, & dixit ei, Expande ſinum tuum, & apprehende uentos, Et ille reſpondit, Non poſſum facere, & dixit ei ſenex, ſi hoc non potes facere, nec cogitationes prohibere poteris ne introeant, ſed tuum eſt reſiſtere eis.

TENTATIONES REuelandas pijs.

ABbas Serapion ſolebat frequenter iunioribus fratribus inſtructionis gratia, de ſeipſo narrare dicens, Cum adhuc eſſem puerulus, & cum Abbate Theone commanerem, hæc

mihi

mihi conſuetudo erat inimico imminente, vt poſtquam refeciſſem cum ſene hora nona, unum paximatium quotidie in ſinu meo latenter abſconderem, quem ſero ignorante ſene occulte comedebam, Quod furtum licet quotidie perſicerem, expleta tamen concupiſcentia fraudulenta, ad memetipſum reuertens ſuper eſum illius fueram iocundatus, Cunq; iſtud moleſtiſſimum opus ſingulis diebus explere, non ſine cordis mei dolore compellerer, & clandeſtinum furtum pateſacere ſeni confunderer, contigit per Dei prouidentiam, quoſdam fratres ædiſicationis obtentu cellulam ſenis auidiſſimos expetiſſe, Cunq; refectione tranſacta, confabulatio ſpiritualis intereſſe cœpiſſet, reſpondenſq; ſenex propoſitis interrogationibus eorum de gaſtrimargiæ uitio, & occultarum cogitationum exponeret, ad ultimum intulit dicens, Nihil ſic noxium eſt Monachis & lætificat Dæmones, quam ſi celent cogitationes ſuas ſpiritales patres, Tunc ego compunctus corde, exiſtimaui ſeni ſecreta pectoris mei pateſacta, & occulto primum gemitus excitatos, deinde cordis mei compunctione creſcente in apertos ſingultus, lachrymaſq; prorumpens, cœpi amariſſime flere, & continuo ieci de ſinu meo paximatium, quod vitioſa conſuetudine clanculo parauerám

comedendum, cumq; in medium proferens, quomodo quotidie inuoluens eum occulte ederem, proſtratus in pauimento, cum ueniæ poſtulatione confeſſus ſum, & vbertim profuſis lacbrymis, orationibus eorum veniam apud Deum poſtulabam, Tunc ſenex dixit, confide fili, quia liberauit te à captiuitate iſta confeßio tua, uictorem namq; aduerſarium tuum hodie triumphaſti, Validius eum tua confeßione elidens quam ipſe fueras ab eo tua taciturnitate deiectus, Et idcirco poſt hanc publicationem tuam, iſte malignus ſpiritus non dominabitur tibi, nec in te latibulum ſibi tererrimus Serpens hactenus uſurpabit, quia de tenebris cordis tui per hanc confeßionem proiectus eſt, Nec dum ſenex hæc verba compleuerat, & ecce ſtatim velut lampas magis accenſa, de meo ſinu procedens tanto fœtore cellam repleuit, vt vix in ea reſidere poſſemus. Reſumenſq; ſenex dixit, Ecce probauit tibi Dominus veritatem ſermonum meorum, ut paßionis illius intentorem de corde tuo confeßione ſalubri fugatum, oculorum fide perciperes, patefactum hoſtem nequaquam locum in te vlterius habiturum, aperta eius expulſione cognoſceres, Itaq; ſecundum ſententiam ſenis, ita in me eſt uirtute confeßionis dominatio Diabolica extincta, vt nunquam mihi ulterius nec memoriam

moriam concupiſcentiæ huius tentauerit inimicus ingerere.

VERBVM DEI TRActātibus adſunt Angeli, impura colloquia habentibus adſiſtunt Dæmones.

FVit quidam vir magnus de ſanctis ſenioribus, cui talem gratiam donauerat Chriſtus, ſcilicet reuelante ei Spiritu ſancto, ut uideret quod alij non uidebant. Referebant ergo ſancti ſeniores, quia aliquando quamplurimi ſedebant fratres, & ſimul loquebantur inter ſe, & loquebantur de ſanctis ſcripturis, quæ ad ſalutem pertinent animarum. Stabant autem circa eos ſancti Angeli lætantes in hilari uultu conſiderantes, delectabantur enim de eloquijs Domini. Cum autem aliud quodcunq; loquerentur, ſtatim ſancti Angeli recedebant longius, indignantes contra eos. Veniebant autem porci ſordidiſſimi & uolutabant ſe inter eos, Dæmones enim in ſpecie porcorum delectabantur ſuperflua & vaniloquia eorum. Beatus autem ſenior hæc videns, abijt in cellulam ſuam, & per totam noctem cum grandi fletu & vlulatu gemebat miſerias noſtras. Exhortabatur ergo ſanctos patres per Monaſteria, & commonebat fratres dicens. Cohibete à multiloquio, & ab ocioſis ſermonibus linguam, per quam

malus interitus animæ generatur, & non intelligimus quoniam per hæc & Deo & ſanctis Angelis odibiles ſumus. Dicit enim ſcriptura diuina, per multiloquium non effugies peccatum. Hæc enim infirmam & vanam efficiunt mentem atq; animam noſtram.

VERBI DEI MEDItatio ac vis.

QVidam de fratribus dixit beato Arſenio, Ecce beatiſsime pater meditari feſtino de ſcripturis ſanctis quæ didici, & non ſentio compunctionem in corde, quoniam non intelligo virtutem diuinæ ſcripturæ, unde & ualde contriſtatur anima mea. Reſpondens autem beatus Arſenius ait. Oportet te fili inceſſanter meditari eloquia Domini, Audiui enim quia dixit beatus Abbas Poemen, & alij multi ſanctorum patrum, quoniam incantatores illi, qui ſerpentes ſolent incantare, non intelligunt ipſi uerba quæ loquuntur, ſed ſerpentes audientes intelligunt uirtutem uerborum illorum, & conquieſcunt & ſubduntur eis, Sic etiam & nos faciamus, quamuis enim non ualeamus intelligere diuinarum ſcripturarum uirtutem, tamen Dæmones audientes diuini uerbi uirtutem, terrentur, & effugati diſcedunt à nobis, non ſuſtinentes

nentes eloquia Spiritus ſancti, quæ per ſeruos ſuos Prophetas & Apoſtolos eſt locutus.

VERBI DEI VIS & efficacia.

INterroganti cuidam Abbatem Pimenionem de duritia cordis, Reſpondit ſenex dicens, natura aquæ mollis eſt, & lapidis dura. Si autem frequenter aqua ſtillat ſuper lapidem, ſtillando perforat illum, Sic & verbum Dei dulce et molle eſt, noſtrum autem cor durum, homo ergo audiens frequenter aut meditans uerbum DEI, dat locum timori DEI ingredi in eum.

VERBVM DEI ASSIDVE tractandum & audiendum.

QVidam frater dixit ad ſenem, Ecce Abba frequenter interrogo ſeniores patres, vt dicant mihi commonitionem pro ſalute animæ meæ, & quicquid dixerunt mihi, nihil retineo. Erant autem ſeni duo uaſa uacua, & dicit ei ſenex. Vade & affer vnum ex illis uaſis & mitte aquam, & laua illud & effunde, & pone nitidum in locum ſuum. Fecit ergo ita frater ſemel & bis, Et dicit ei ſenex, utraq; vaſa ſimul affer, & cum attuliſſet dicit ei, Quale eſt ex vtriſq; mundius, Reſpondit frater, Vbi aquam miſi &

laui. Tunc ſenex dicit ei. Sic eſt & anima fili quæ frequenter audit uerba DEI, quamuis nihil retineat ex his quæ interrogat, tamen plus mun datur quam illa quæ non requirit.

HIC FINIVNT VITAE ET DICTA PATRVM.

GEORGIVS MAIOR LECTORI SALVTEM.

QVANTVM ODIVM ſit Sathanæ erga Eccleſiam & puram doctrinam DEI, nulla mens ſatis intelligere poteſt. Neq; enim ideo tantum ſeditiones, bella, cædes, blaſphemias, contemptum DEI & veræ religionis ac Hæreſes excitat, & orbem terrarum infinitis peccatis, calamitatibus & terroribus inuoluit, vt noſtrarum miſeriarum tanquam iucundiſsimo ſpectaculo hoſtis humani generis ſeſe oblectet & recreet, Sed vt curſum doctrinæ æternæ ſalutis impediat. Nouit enim callidus Serpens &

immaniſſimus hoſtis Chriſti & Eccleſiæ, veram vocem Chriſti liberatoris noſtri, cum ait, Hæc eſt vita æterna, ut cognoſcant te ſolum Deum uerum, & quem miſiſti Ieſum Chriſtum. Et alibi, Si manſeritis in me, & uerba mea in uobis manſerint, quodcunq; uolueritis petetis & fiet uobis.

Hanc doctrinam ſalutis in Paradiſo aduerſus Serpentis venenum ac morſum tanquam antidotum à Deo ipſo miſero humano generi traditam, mox ſubinde nouis & commenticijs cultibus & erroribus, cum totam delere & euertere non poſſet (neceſſe eſt enim eam uſq; ad finem rerum in populo Dei lucere) miris & infinitis modis ſemper conatus eſt Sathan obſcurare. Satis autem apparet nullis ſeculis aduerſus Eccleſiam Dei tanto furore graſſatum, quam cum per filium Dei & Apoſtolos doctrina æternæ ſalutis, gentibus antea incognita, in orbem terrarum ſpargi cœpit. Et quanquam horribili cæde, tot ſubinde perſecutionibus excitatis, Eccleſiam Dei vaſtarit, nulla tamen peſtis Eccleſiæ nocentior fuit, quam Zizania & Hæreſes inter triticum ſalutaris verbi DEI ſparſa, Ad quæ cum hypocriſis, noui cultus, opera & vita Monachorum in ſpe-
ciem

ciem ſtupenda & admiranda, aſtutia ſerpentis accederent, magna caligine purior doctrina eſt oppreſſa. Neglecta enim uera doctrina, homines á ſerpente faſcinati, tantum Monachorum & Eremitarum uitam monſtroſam mirari cœperunt, ſicq; paulatim apud multas gentes lux uerbi extincta eſt.

Porro cum his dementatos teneret Sathan, vt miſeris ac planæ cæcis amiſſa lucerna verbi, egregie illuderet, non veritus eſt per ocioſos & impios homines tam portentoſa mendacia confingere, & ea pro verbo Dei proponere Eccleſijs, quæ ut ille ait, Non ſani eſſe hominis non ſanus iuret Oreſtes. Talibus impudentiſsimis nugis & fabulis hic liber fuit refertiſsimus, quas tamen pro veris oraculis, nondum reuelata luce uerbi, coluimus & adorauimus. Reliquis igitur magna ex parte ſublatis (quis enim tot & tantas Sathanæ ſordes, tot ſeculis congeſtas omnes, præſertim in hoc Libro repurgaret?) curauimus hic in fine Libri uitam Simeonis Eremitæ excudi, vt videat Lector quantis tenebris & nugis olim oppreſſa fuerit uera doctrina, & quæ Sathanæ illuſiones fuerint, & ut harum rerum cogitatio nos admoneat, cum ut pro reſtituta luce grati ſimus, tum ut eam omnibus uiribus retinere ſtudeamus. Neq; enim ſic repurga-

purga-

purgatam doctrinam diu feret Sathan, ſed mo‑dis omnibus iterum eam ſuis ſordibus conſpurcare haud dubie conabitur.

Hic ipſe dies S. Barbaræ dicatus, quo hæc ſcribo, admonet me de illis ipſis nugis, quibus olim omnia Templa, exploſa per impios & profanos Doctores uera doctrina Chriſti perſonabant. Sic enim refert autor hiſtoriæ de S. Barbara, Patrem eius cum comperiſſet filiam ſacris Chriſtianis iniciatam, furore percitum, correpta ſpata inſecutum filiam, Quæ cum diuinam opem imploraret, ſubito mons diruptus & tanquam profugium miſeræ præbens, ipſam abſorbuit, & receptam in altera parte incolumem rurſus eiecit. Forte autem in illis locis duo paſtores, quiſq; ſuos paſcebant greges, quos miraculo rei attonitos cum rogaret puellæ pater, nunquid vidiſſent oberrantem virginem, negat alter ſe vidiſſe, alter autem digito eam patri commonſtrat, Quem cum diris execraretur virgo Barbara, iuxta illud Chriſti: Diligite inimicos veſtros, benefacite ijs qui vos oderunt, Benedicite maledicentibus uobis &c. mox conuerſus eſt in ſtatuam marmoream, oues uero in locuſtas.

Hæc atq; horum ſimilia cum hoc tempore uel audiunt uel legunt homines, tanquam nugas,

gas,vt uere ſunt,rident, quæ olim pro oraculis culta & habita ſunt,Et tamen aduerſarij noſtri ſua impia dogmata adhuc defendere audent, ac pios qui hæc Sathanica deliria amplecti nolunt,crudeliter trucidant. Tantus eſt furor, tantum odium ſeminis Serpentis, contra ſemen mulieris. Precamur igitur toto pectore patrem Domini noſtri Ieſu Chriſti,ut hanc lucem uerbi ſui contra Sathanæ tenebras Eccleſiæ ſuæ conſeruet, AMEN, AMEN.

VITA S. SIMEONIS Eremitæ, qui annos quadraginta octo in quinq; Columnis ſtetit.

SANCTVS SIMEON EX utero matris ſuæ electus eſt à Domino, & meditabatur parere & placere illi, erat autem iſti filius Suſotion nomine, & nutriebatur à parentibus ſuis. Qui cum factus fuiſſet annorum tredecim, paſcebat oues patris ſui, & videns Eccleſiam, relictis pecoribus ingreſſus eſt,audiuitq; Apoſtolum ibi legi, interrogansq; vnum ſeniorem ait. Domine quid eſt iſtud quod legitur, ſenex reſpondit ei, pro ſubſtantia animæ,ut diſcat homo timere Deum ex toto

Hosted by Google

toto corde, & ex tota mente ſua. Dixit beatus Simeon, Quid eſt timere Deum? Dicit ei ſenior. Quare me flagitas fili? Et ille quaſi Deum inquit interrogo te. Iſta enim quæ à te audio diſcere uolo, quia ignarus ſum & ſtultus. Reſpondit ei ſenior. Fili, ſi quis ieiunauerit iugiter, & obſeruationes fecerit per momenta, & humilauerit ſeipſum omni homini, & non dilexerit aurum neq; parentes, neq; ueſtimenta, neq; poſſeßiones, & honorat patrem & matrem, & ſacerdotes Dei proſequitur, hic hæreditabit regnum æternum, & qui econtrario iſta non cuſtodit, hic hæreditabit tenebras exteriores, quas parauit Deus Diabolo & Angelis eius. Iſta omnia fili in Monaſterio exaggerantur.

Nulla hic fidei in Chriſtum mentio fit

Audiens hæc beatus Simeon, cecidit ad pedes eius dicens. Tu es pater meus & mater mea, & doctor operum bonorum, & dux et regina cœlorum. Tu enim acquiſiſti animam meam, quæ iam mergebatur in perditionem. Dominus reddat tibi uiciſſitudinem pro anima mea. iſta ſunt enim quæ ædificant, Ego autẽ iam nunc uadam ſicut docuiſti in Monaſterium vbi Deus uoluerit, & fiat uoluntas eius in me. Dixit illi ſenior, Fili priuſquam ingrediaris Monaſteriũ, audi quæ dico. Tribulationem habiturus es, neceſſe eſt enim te ſeruire & uigilare in nuditate,

taτe, & indeſinenter ſuſtinere mala, & iterum confortandus es uas precioſum Deo, & ſtatim exiens beatus Simeon de Eccleſia, ibat in Monaſterium S. Timothei magnifici uiri, & procidens ante fores Monaſterij iacebat per dies quinq;, non manducans neq; bibens, & die quinta egrediens Abbas Timotheus, interrogauit eum dicens. Vnde es fili? aut quos parentes habes? qui ſic afflictus es? aut quod eſt nomen tuum? ne forte aliquid mali geſſeris, aut forſitan ſeruus ſis, & dominum tuum fugeris? Tunc beatus Simeon cum lachrymis dixit. Nequaquam Domine, ſed opto ut ſim ſeruus Dei, ſi ipſe voluerit, quia volo ſeruare animam meam perditam. Iube ergo me introire in Monaſterium & omnibus deſeruire, noli me foris diutius dimittere. Tunc apprehenſa manu eius introduxit eum Abbas in Monaſterium, dicens fratribus filioli mei, ecce trado uobis iſtum fratrem, docete eum Canones Monaſterij. Sedit autem in Monaſterio quaſi menſes quatuor, ſeruiens omnibus ſine querela, in quibus Pſalterium ex integro memoriæ commendauit, quotidie percipiens cibum diuinum. Cibum uero quem ſimul cum fratribus accipiebat, tacite pauperibus erogabat, non ſolicitus de craſtino, fratres ergo ad ueſperam, ille uero ſeptimo die cibum ſumebat.

Simeon ediſcit pſalterium intra quatuor Menſes & non niſi ſemel in ſeptimana comedit.

Vna autem dierum egreſſus ad puteum Obſerua aquam haurire, ſumpſit funem de ſitula vnde ordine fratres aquam hauriebant, & inuoluit eum to; portentoſi corpori ſuo nudo à renibus uſq; ad collum, & ſa menda ingreſſus dicit fratribus. Exiui haurire aquam, cia. & non inueni funem in ſitula. Et illi dixerunt. Tace frater, ne forte agnoſcat Abbas quouſq; tempus prætereat, Putrefactum eſt autem corpus eius de obligatione & aſperitate funis, quia ſecabat eum uſq; ad oſſa, ingreſſus eſt enim in carnem ita vt vix appareret.

Quadam autem die exeuntes aliqui de fratribus, inuenerunt eum cibum ſuum dantem pauperibus, & regreſſi dixerunt Abbati, unde nobis adduxiſti hominem iſtum? Non poſſumus abſtinere ſicut ille, de Dominica enim in Dominicam ieiunat, cibos quos accipit pauperibus erogat, ſed & fœtor grauiſſimus egreditur de corpore eius, ita vt nullus iuxta eum ſtare poſſit, & cum ambulat vermes de corpore eius cadent, lectuſq; eius plenus eſt vermibus. Tunc exiens Abbas inuenit ſicut illi dixerunt, cui ait, fili quid eſt quod dicunt fratres de te? Non tibi ſufficit ieiunare ſicut nos, Aut non audiſti Euangelium de doctoribus dicens, quia non eſt diſcipulus ſuper Magiſtrum, erit autem omnis perfectus, vt ſit ſicut Doctor eius, dic mihi fili,

ſœtor iſte vnde procedit. Stans beatus Simeon, nihil reſpondit. Et iratus Abbas, iuſsit eum ſpoliari, & inuenerunt ſunem circa corpus eius. ita ut nihil appareret de eo niſi ſummitas tantum, exclamans autem Abbas uoce magna dixit: Vnde nobis aduenit iſte homo, deſtruere uolens regulam Monaſterij. Rogo ergo te diſcede hinc, & perge quo vis. Cum multo tamen dolore & labore tulerunt de corpore eius ſunem, de quo erat inuolutus, una cum carne eius putrida, facientes autem illi ſtudium per multos dies, ſanauerunt eum.

Sanatus autem poſt hæc exiuit de Monaſterio nullo ſciente, & ingreſſus eſt puteum deſertum, ubi non erat aqua, non longe á Monaſterio, ubi immundi ſpiritus inhabitabant. Et ipſa nocte reuelatum eſt Abbati, quod multitudo populorum circundarent Monaſterium ſuum, cum ſuſtibus & gladijs dicentes, Da nobis ſeruum Dei Simeonem Timothee, ſin autem non, incendemus te cum Monaſterio tuo, quoniam exaſperaſti hominem iuſtum. Qui euigilans ait fratribus, filioli mei, uiſionem uidi, & multum turbatus ſum in ea. Et in alia nocte uidit multitudinem uirorum fortium aſtantium, & dicentium ei. Da nobis ſeruum Dei Simeonem, dilectus eſt enim Deo & Angelis, quare illum uexaſti?

Maior

Maior te eſt apud Deum, omnes enim Angeli contriſtantur propter illum, ipſum autem præponere habet Deus in mundo, ita vt per illum multa ſigna fiant, qualia nemo fecit. Tunc exurgens Abbas, cum magno timore dixit fratribus. Requirite mihi hominem illum, & adducite in hunc locum, ne forte omnes moriamur propter illum. Vere enim ſanctus Dei eſt, mirabilia enim magna vidi & audiui de illo.

Tunc omnes Monachi exierunt eum quærere, & omnia perluſtrantes & non inuenientes, renunciauerunt Abbati dicentes. Nullum locum reliquimus, ubi eum non quæſiſſemus, niſi tantum in deſerto puteo, Reſpondit Abbas, Rogo uos fratres, ite ad perquirendum eum, ſed & ego uadam uobiſcum, vere ſanctus & ſeruus Dei eſt. Et ſumens ſecum quinq; ex illis, venit ad puteum. Et faciens orationem deſcendit cum fratribus in puteum. Videnſq; illum beatus Simeon, cœpit rogare dicens, Rogo uos ſerui Dei, dimittite me vna hora, ut reddam ſpiritum meum, adhuc enim modicum deficiens eſt, ualde autem fatigatur anima mea, quoniam exaſperaui dominum. Dixitq; ad illum Abbas. Veni ſerue Dei, ut deducamus te in Monaſterium, cognoui enim de te, quia ſeruus

Dei es, Illo vero nolente adducunt eum vi ad Monaſterium, & omnes proſternunt ſe ad pedes eius flentes & dicentes. Peccauimus in te famule Dei, indulge nobis. Beatus autem Simeon gemebat dicens. Quare grauatis infœlicem & peccatorem? Vos autem eſtis ſerui Dei & Patres. Stetit autem ibi quaſi annum vnum.

Poſt hæc egreſſus occulte pergit non longe à Monaſterio, ibiq́; multo tempore fuit, ædificauitq́; ſibi clauſulam ex lapide ſicco, ibiq́; fuit annos tres, & veniebant ad eum multi ad orationem. Deinde fecit columnellam cubitorum quatuor, ſtetitq́; in ea annos quatuor, creſcebat autem de eo fama ſancta per orbem terræ, & faciunt ei columnam habentem cubitos duodecim, & ſtetit in ea annos duodecim. Rurſumq́; fecerunt columnam cubitorum viginti, ſtetitq́; in ea annos duodecim. Tunc congregati ſunt omnes habitatores loci illius & ædificauerunt iuxta ipſam columnam Baſilicas duas. & columnam cubitorum triginta, & ſuper ipſam ſtetit annos quatuor, & cœpit virtutes facere.

Simeon ſtat in quatuor Columnis, annos 32.

Multi languidi veniebant ad eum & Dæmonia habentes, & curabat eos, cœci viſum recipiebant, debilium manus reſtituebatur, ſurdi auditum recipiebant, leproſi mundabantur. Mul-

Miracula Simeonis.

00039242

Multas hic gentes inclinauit ad fidem Chriſtianam, idem Saracenos, Perſas, Armacenos, & Laotos, ſimiliter & Allophilos: audienteſq; de eo, & de virtutibus eius, conueniebant & adorabant eum.

Tunc inuidus Diabolus transformauit ſe in ſpeciem Angeli, fulgens in ſplendore cum equis igneis, apparuit iuxta columnam, ubi ſtabat beatus Simeon, illuxitq; cum fulgore & ſplendore quaſi ſpecie Angeli fulgens. Et dixit Diabolus blandis ſermonibus, Simeon, audi uerba mea, quæ tibi Dominus mandauit. Miſit me Angelum ſuum cum curru igneo, & equis igneis, vt rapiam te, quomodo rapui Heliam. Tempus tuum iam eſt, Et tu ſimiliter aſcende iam mecum in currum, quia Dominus cœli & terræ tranſmiſit hunc, aſcendamus pariter in cœlos, vt videant te Angeli & Archangeli cum Maria matre Domini, cum Apoſtolis & Martyribus, confeſſoribus & Prophetis, quia gaudent videre te, ut ores Dominum qui te fecit ad imaginem ſuam. Et iam loquutus ſum tibi, ne tardes aſcendere. Sic Simeon completa oratione dixit, Domine vis rapere me peccatorem in cœlum? Et eleuauit dexterum pedē ut aſcenderet in currū, leuauit dexteram manum & fecit ſignaculum Chriſti. Cum ſignum crucis feciſſet, continuo

Sathan apparet Simeoni in ſpecie Angeli.

Diabolus nuſquam comparuit, & cum argumẽto ſuo euanuit, ſicut puluis ante faciem venti. Tunc intellexit Simeon, artem eſſe Diaboli. Reuerſus ergo in ſe, dixit pedi ſuo, non reuerteris retrorſum hinc, ſed ſtabis hic uſq; ad obitum meum, donec accerſat Dominus me peccatorem. Interea Diabolus in frigore appoſuit uulnus ſuper femur eius, & putrefactum eſt ita vt multitudo uermium ſcateſcens de eo deſcenderent de corpore eius, decurrebantq; de pedibus eius in columnam, & de columna in terram. Anno autem integro ſtetit in columna ſuper vnum pedem. Quidam autem iuuenis aſtitit ei Antonius nomine, qui uidit & ſcripſit hæc. Iuxta præceptum illius colligebat uermes, qui cadebant ad terrã, & porrigebat illi ſurſum. At ille ponebat eos ſibi in ipſo vulnere ad ſimilitudinem iuſti Iob dicens, Manducate quod uobis Dominus dedit.

Simeon ſtans pede in uno annum integrum.

Audiens autem Baſilicus Rex Sarracenorum famam eius, venit ad eum. Videns autem illum ſtantem ſurſum & orantem, ſubito cecidit uermis de corpore eius. At ille currens appræhendit eum in fide & poſuit ſuper oculos ſuos. Et videns Simeon ait, Quare hoc feciſti uir illuſtris, & me grauaſti? Vermis eſt enim de corpore meo putrido. Et cũ hæc audiſſet Rex Baſilicus, aperiens manum ſuam, inuenit margaritam

Vermis de corpore Simeonis conuertitur in margaritam.

preciosiſsi-

precioſiſſimam. Et dixit ad beatum Simeonem. Non eſt uermis putridus, ſed margarita precioſiſſima, cui ille reſpondit, Homo ſecundum fidem tuam data eſt tibi, & benedicetur in manibus tuis omnibus diebus uitæ tuæ. Et ita regreſſus eſt homo ille plenus fide. Poſt multum uero temporis, audiens mater eius famam de eo, uenit uidere eum, ſed probibita eſt videre eum, quia locum illum mulier non ingrediebatur. Cum autem audiſſet beatus Simeon uocem matris ſuæ, dixit ei, Suſtine mater modicum tempus et ſimul nos uidebimus, ſi Deus uoluerit. At illa hæc audiens flere cœpit, & rogare vt eum uideret, & ſolutis crinibus increpabat eum dicens. Fili, quare hoc feciſti? Pro utero quo te portaui, ſatiaſti me luctu, pro lactatione qua te lactaui, dediſti mihi lachrymas, pro oſculo quo te oſculata ſum, dediſti mihi amaras lachrymas, pro dolore & labore quē paſſa ſum, impoſuiſti mihi ſœuiſſimas plagas. Et tantū locuta eſt, ut nos omnes faceret flere.

Audiens beatus Simeon vocem genitricis ſuæ poſuit faciem ſuam in manus ſuas, & plorauit amare, mandauitq; illi dicens. Domina mater quieſce modicum tempus, & uidebimus nos in æterna requie. At illa cœpit dicere, per Chriſtū qui te plaſmauit, ſi eſt poſſibile uidendi te, in tanto tempore alienum a me, permitte me

me videre te, aut ſi non, vel vocem tuam audiam, & ſtatim moriar, quia pater tuus in triſtitia propter te mortuus eſt. Et nunc ne me in ipſa amaritudine perdas fili. Hæc dicens præ triſtitia & planctu in ſomnum conuerſa eſt, habebat autem tres dies & tres noctes non ceſſans deprecari eum. Tunc beatus Simeon orauit ad Dominum pro illa, & ſtatim reddidit ſpiritum. Colligentes vero corpuſculum eius adduxerunt in conſpectu eius, Et ille flens ait. Dominus ſuſcipiat te in gaudio, quia tribulata es propter me, & portaſti me in vtero menſibus nouem, atq; lactaſti ſimul etiam & nutriſti cum labore. Hæc eo dicente matris vultus ſudabat & corpus eius commotum eſt, nobis omnibus inſpicientibus. Ille autem eleuans oculos ad cœlum, dixit, Domine Deus uirtutum, qui ſedes ſuper Cherubim & ſcrutaris fundamenta abyſſi, qui cognouiſti Adam antequam eſſet, qui promiſiſti regni cœlorum diuitias diligentibus te, qui loquutus es Moyſi in rubo ignis, qui benedixiſti Abraham patrem noſtrum, qui introducis in Paradiſum animas iuſtorum, & animas impiorum mergis in perditionem, qui duos Leones humiliaſti, & fortia Chaldeorum incendia mitigaſti ſeruis tuis, qui Heliam coruis deferentibus eſcam pauiſti, ſuſcipe animam eius in pace,

Simeon interfecit matrem ſuis precibus, ut impleat quartum præceptum Honora patrem et matrem &c.

in pace, & colloca eam in locum patrum ſanctorum, quia tibi eſt poteſtas in ſecul ſeculorum.

Poſt hos vero dies rurſum fecerunt ei columnam habentem cubitos quadraginta, & ſtetit ſuper ipſam annos ſedecim uſq; ad obitum ſuum. In quo tempore Draco grandis nimis habitabat iuxta eum in partibus Aquilonis, vnde nec herba ibidem naſcebatur, cui etiam intrauit lignum in oculo dextero. Et ecce quadam die veniebat cœcus ille Draco & trahens ſe applicuit ad habitaculum in quo vir Dei morabatur, totus in girum ſe complicans quaſi veniam poſcens, humiliatoq; capite iacebat. Quem beato Simeone intuente, ſtatim exiuit de oculo eius lignum habens cubitum vnum. Videntes autem omnes glorificauerunt Deum, tamen ab eo fugierunt propter metum. Sed beſtia ipſa inuoluit ſe, & manſit in uno loco immobilis, quam diu omnis populus pertranſiret. Deinde ſurgens adorauit oſtium Monaſterij fere per duas horas, & ſic reuerſa eſt in cubile ſuum, & neminem læſit.

Quintæ columnæ. Totum autem tempus quo in columnis quinq; ſtetit, ſunt anni 48.

Mulier quædam ſitiens nocte venit ad Idriam aquam bibere, in qua erat paruulus ſerpens, & bibens deglutiuit illum, & creuit in utero eius. Sed multi Medici & incantatores et

Magi adhibentes ſtudium nihil profecerunt, poſt aliquod vero tempus adducitur ad S. Simeonem, At ille iuſsit eam poni in terram, & de aqua Monaſterij in os eius mitti, tunc exclamauit fortiter, & ſtatim exiuit de ore eius ſerpens, cuius longitudo erat cubitorum trium. Eadem hora, crepuit Serpens, qui etiam ad multorum teſtimonium ſuſpenſus eſt ibi ſeptem diebus. Et ſana facta eſt mulier ex illa hora.

Virtutes eius quamuis alicuius facundia enumerare uix ualeat, tamen prout ſunt uires, omnino ſilentio eas tegi minime patior. Factum eſt autem ut aqua in loco illo non inueniretur, & totus populus periclitabatur, & omnia animalia præ aquæ penuria. Videns uero ſanctus Simeon contritionem eorum, ſtetit ad orationem. Circa decimam autem diei horam ſubito dirupta eſt terra, & factum eſt chaos magnum ab orientali parte ipſius Monaſterij, & inuenta eſt quaſi ſpelunca inæſtimabilem multam habens aquam. Tunc iuſsit fodi ſeptem cubitis, & ex eo tempore ſuperabundauit aqua in illo loco uſq; in præſentem diem.

Quo in tempore expetentes quidam de longe orationem ipſius & opera, meridiana hora diuerterunt paululum ad umbraculum arboris propter æſtum ad repauſandum, cumq; ſederent,

derent. ecce ſubito prægnans Cerua præteribat ſecus illos & dixerunt ad illam. Per orationem S. Simeonis te coniuramus, modicum ſta ut te comprehendamus, quæ ſtetit eadem hora, apprehendenteſq; eam occiderunt & comederunt partem aliquam ex ea, ſtatimq; obmutuerunt & ſic ueniebant ſicut & Cerua illa. Currentes autem uenerunt ad S. Simeonem, portantes corium eius, & ſecerunt ibi duos annos, & vix aliquando ſanitatem recipere potuerunt. Iniquum eſt enim peccatum eorum recitare, Corium autem Ceruæ ſuſpenderunt ibi ad teſtimonium multorum.

Sed & Pardus immanis erat in locis illis qui & homines & animalia interficiebat, & in giro omnia uaſtabat. Venientes autem homines loci illius ad S. Simeonem, nunciauerunt ei, quod tanta ac talia mala Pardus operaretur. Tunc S. Simeon iuſsit de terra uel de aqua Monaſterij aſpergi in illa loca. Et factum eſt. Exquirentes vero poſtmodum inuenerunt ipſum Pardum iacentem mortuum, & omnes glorificauerunt Deum Simeonis. Quemcunq; tamē ſanabat, præcipiebat illi dicens, Vade in domum tuam, et honorifica Deum qui te ſanauit, et ne audeas dicere, quod te Simeon curauerit, ne tibi ſubito deterius contingat, et ne præſumas iurare per nomē

Domini,

Domini, quia graue peccatum eſt, ſed in me humili & peccatore iura, ſiue iuſte ſiue iniuſte, Quam ob cauſam omnes orientales & barbaræ gentes quæ ſunt in illis regionibus per eum iurant.

Latro quidam de Antiochia qui nominabatur Ionathas, multa mala faciens, cum à multis perſequeretur, nec poſſet ſe iam ab illis abſcondere, quaſi Leo à facie multorum perſequentium fugiens, ſubito ingreſſus eſt Monaſterium, & amplexus columnam ſancti Simeonis, cœpit amariſſime flere. At ille dixit ei. Quis es, aut vnde ueniſti homo, aut cur huc introiſti? At ille. Ego ſum Ionathas latro, qui omnia mala feci, ueni huc pœnitere. Ait itaq; ſanctus Simeon. Talium eſt regnum cœlorum, ſed ne uelis me tentare, ne iterum inueniaris in ſceleribus ipſis quæ reliquiſti. Hæc illo loquente, ecce Officiales ueniebant ab Antiochia dicentes. Trade nobis inimicum & maleficum Ionatham, ne ſubito commoueatur ciuitas in ſeditionem. Beſtiæ enim paratæ ſunt ad deuorandum eum. Reſpondit eis ſanctus Simeon. Filioli mei, ego non adduxi eum huc, quomodo qui adduxit eum maior nobis eſt, & iſtis talibus ſubuenit, etenim talium eſt regnum cœlorum. Et ſi poteſtis intrare, rapite eum hinc, ego autem non

poſſum,

poſſum, quia timeo eum qui illum miſit ad me. Audientes autem hæc uiri illi, regreſsi ſunt cum timore magno & renunciauerunt omnia Antiochiæ, ſed Ionathas latro per ſeptem dies amplexans, & tenens columnam, dicit ad beatum Simeonem, Domine ſi iubes ambulare uolo. Reſpondit illi iuſtus, Iterum in ipſa mala feſtinas, dixit illi Ionathas, Non domine, ſed tempus meum impletum eſt. Et ſic loquens cum eo reddidit ſpiritum.

Et uolentes eum ſepelire iuxta Monaſterium, ecce alij officiales ueniebant ab Antiochia propter illum, & cœperunt clamare & dicere. Da nobis inimicum noſtrum, omnis enim ciuitas turbata eſt propter illum. Reſpondit eis beatus Simeon, Qui illum adduxit, uenit cum multitudine cœleſtis militiæ, qui potens eſt in tartarum mittere ciuitatem ueſtram cum habitantibus in ea, qui etiam hunc reconciliauit ſibi, & ego timui ne ſubito occiderent me, ne ergo amplius fatigetis me humilem & pauperem, & ita cum timore regreſsi ſunt, nunciantes omnia quæ uiderant & audierant.

Poſt paucos uero annos, factum eſt una die, hoc eſt ſexta Sabbati, & inclinauit ſe ad orationem, ſuſtinens tres dies, id eſt, ſexto ſabbato & Dominico. Tunc ego pauefactus, Mors Simeonis.

aſcendi

aſcendi ad ipſum, & ſteti in conſpectu eius, dixiq; ad eum, ſurge Domine, benedic nos, quomodo populus tres dies & tres noctes habet expectans benedictionem à te, & non reſpondit mihi, & rurſus aio ad eum. Quare me contriſtas Domine, aut quid offendi? Supplico mitte mihi manum, aut forſitan iam à nobis migraſti? Et ſentiens quod non loquebatur mihi, cogitaui ut nulli dicerem, quia timebam illum tangere, & ſtans quaſi hora media, inclinaui me & poſui aurem meam ad auſcultandum, & non erat flatus, niſi tantum quaſi odor multorum aromatum aſcendebat de corpore eius, & ſic intellexi quia requieuit in Domino, & hebefactus, planxi amariſſime, & inclinans me oſculatus ſum oculos eius & increpans dixi. Cur me Domine derelinquis, vel ubi requiram tuam Angelicam doctrinam? Quale reſponſum reddam pro te, aut cuius anima reſpiciat columnam ſine te & lugeat? Quale reſponſum reddam infirmis, quando ueniunt & requirunt te hic & non inueniunt? Quid dicam aut quid loquar ego humilis? Hodie uideo te, craſtino uero conſidero ad dexteram ſiue ad ſiniſtram, & non inuenio te, Aut quo amictu operiam columnam tuam? Heu me quando ueniunt aliqui de longe quærentes

rentes te, & non inueniunt. Et præ multa triſtitia obdormiui,

Statimq; apparuit mihi dicens. Non derelinquam Columnam hanc, nec locũ & montem hunc benedictum, in quo illuminatus ſum, ſed deſcendens ſatisfac populo, & annuncia de me Antiochiæ ſecretò, ne tumultus fiat in populo. Ego enim requieui ſicut Dominus uoluit, tu autem ne ceſſes miniſtrare in hoc loco, & reddet tibi Dominus mercedem in cœlis. Sed nec moleſtus tibi ſim. Exurgens autem à ſomno, pauca factus, dixi. Domine memento mei in requie ſancta tua. Et ſubleuans ueſtimenta eius, procidi ad pedes eius, & oſculatus ſum ueſtigia illius, & tenens manus eius poſui ſuper oculos meos dicens. Benedic obſecro mi Domine. Et iterum fleui & dixi, Quales reliquias tollam à te, in memoriam. Et hæc dicens, motum eſt corpus illius, ego autem timui tangere eum, Et ut nemo ſciret, deſcendi celeriter, & fidelem fratrem miſi Antiochiam ad Epiſcopum. Et ſtatim ueniens cum tribus Epiſcopis, & cum illis Ardaborius Magiſter militum cum ſuis, tendentes cortinas circa columnam eius defixerunt ueſtimenta ſua. Erant autem confecta ab auro. Et deponentes eum iuxta Altare ante columnam, colligenteſq; ſe aues uola-

bant

bant ſuper columnam, clamantes & quaſi lugentes, ita ut omnes uiderent.

Congeries impudentiſſ. mendationum.

Planctus etiam populi & iumentorum reſonabat per miliaria ſeptem, ſed & montes & campi, & arbores contriſtati ſunt circa loca illa, ubiq; enim nebula tenebroſa facta eſt per circuitum. Ego autem conſiderabam Angelum uenientem ad uiſitandum eum. Circa horam ſeptimam ſeniores ſeptem loquebantur cum Angelo, cuius uultus erat ſicut fulgur, & ueſtimenta ſicut nix. Et uocem eius in timore & tremore tam diu conſideraui, quam diu audire potui, quid tamen fuiſſet ignoro. Cum autem iaceret ſanctus Simeon in feretro, uolens Papa Antiochiæ de barba illius pro benedictione aliquid contingere, extendit manum ſtatimq; areſacta eſt, multæq; obſecrationes & orationes fiebant ad Deum pro eo, & ſic reſtituta eſt manus eius. Supponentes autem corpus feretro, cum Pſalmis & Hymnis duxerunt Antiochiam. Omnis autem populus qui erat per circuitum regionis illius plangebat, quod patrociniū tantarum reliquiarum tolleretur ab eis, & quod Epiſcopus Antiochiæ iuraſſet, vt nemo tangeret corpus illius. Venientes uero in quintum miliare ab Antiochia, in vicum qui uocatur Meroë, nullus potuit mouere eum, tunc quidam homo annis

quadra-

Hosted by Google

quadraginta ſurdus & mutus, ſubito cecidit ante feretrum, & cœpit clamare & dicere, Beneueniſti ſerue Dei, tuus enim aduentus me ſaluauit, & ſi meruero viuere, ego tibi ſeruiam omnibus diebus vitæ meæ. Et eleuans ſe apprehendit vnum de Burdonibus qui portabant feretrum, ſtatimq́; mouit ſe de loco iſto. Et ita ſanus factus eſt homo ex illa hora. Peccatum autem hominis illius, tale erat. Hic amabat uxorem alienam, & volens eam adulterare non potuit, & mortua eſt, & poſita in monumento. At ille iuit & violauit ſepulchrum eius, ſtatimq́; obmutuit & ſurdus factus eſt, & obligatus eſt in illo loco annis quadraginta.

Tunc exeuntes omnes de ciuitate Antiochiæ, ſuſcipiunt ſuper argentum & aurum corpus ſancti Simeonis, cum Pſalmis et Hymnis, & cum multis lampadibus portauerunt in Eccleſiam maiorem, & inde in aliam Eccleſiam quæ vocatur Pœnitentia. Multæ enim virtutes fiunt ad ſepulchrum eius, magis quam in vita ſua, & homo qui ſanus factus eſt, ibi ſeruiuit uſq; in diem mortis ſuæ. Multi autem obtulerunt theſauros Epiſcopo Antiochiæ pro fide, poſcentes reliquias de corpore eius, ſed propter iuſiurandum minime præſtitit. Ego humilis & peccator Antonius, in quantum potui, le-

O miſeros beatos qui hæc crediderint.

ctionem hanc breuiter expoſui. Beatus autem qui habet illam ſcriptam in libro, et legit in Eccleſia & in domo Dei, & cum memoriam eius ſecerit, mercedem ab altißimo recipiat, cui eſt honor, poteſtas & virtus in ſecula ſeculorum, Amen.

EXPLICIT VITA S. SIMEONIS EREMITAE.

FARRAGO

PRAECIPVORVM EXEMPLORVM DE APOSTOLIS,

Martyribus, Epiſcopis, & ſanctis Patribus ueteris Eccleſiæ, qui docentes uerbum Dei, & ueritatem illius aſſerentes Chriſtianæ religioni fideliter patrocinati ſunt. Quorum cognitio inprimis vtilis & neceſſaria prædicatoribus verbi Dei,

COLLECTA PER HERMANnum Bonnum virum pium & doctum.

DE

DE S. IOANNE APOſtolo & Euangeliſta.

NOTVS LOCVS EST DE vocatione Ioannis Euangeliſtæ ex quarto capite Matthei, vnde conſtat vocatum eum ſine ſuo merito, & præter omnem expectationem ad cognitionem Euangelij, & ad munus Apoſtolicum per Chriſtum. Poſt reſurrectionem Chriſti vixit Ioannes multa pluribus annis, quam reliqui Apoſtoli, & quanquam occiſus non eſt per tyrannos impios & perſecutores Euangelij, tamen non minora incommoda, grauiores etiam cruces, & calamitates ſuſtinuit, quam vel Stephanus vel omnes alij Apoſtoli & Martyres, Illis enim contigit cito mori & eximi his miſerijs, cæterum Ioannes per totam vitam ſuam, & per tot annos, velut in perpetuo quodam & aßiduo agone luctatus eſt. Nam vidit in Eccleſia ſubinde exoriri perniciosas ſectas & perſequutiones aduerſus veram Eccleſiam, & interim hæreticos impios foueri publice, & eſſe in admiratione apud Cæſares & maximos quoſq; homines. Interim Ioannes & reliqui pij, qui Euangelium docebant contempti & proſcripti ſunt.

Porro Epheſi in Aſia docuit Euangelium & Aſiæ Eccleſijs præfuit veluti communis & generalis quidam Epiſcopus & ſuperintendens. Sub Veſpaſiano Cæſare vidit vaſtari regnum Iudaicum, deſtrui templum, & Iudæam patriam ſuam euerti miſerrime. Id uero quanto cum luctu & dolore animi cognouerit, vel inde poteſt æſtimari facile, quod non ignorabat id fieri horrendo quodam iudicio Dei propter contemptum Chriſtum, ut interim non dicam de prima & grauiſsima perſecutione contra Chriſtianos, ſub Nerone Imperatore, ſub quo optimi quiq; Apoſtolorum & magni nominis Chriſtiani mortem oppetierũt, ut Petrus & alij. Porro ubi Domitianus Imperator factus eſt filius Veſpaſiani, & frater Titi, is ſecundo perſecutus eſt Chriſtianos poſt Neronem, & cum publico edicto edito iuſsiſſet omnes Chriſtianos, & maxime prædicatores Euangelij pelli in exilium, profugere Ioannes coactus eſt in Pathmon inſulam (vbi dicitur Apocalypſin ſcripſiſſe, ſi modo illius autor eſt hic Ioannes) ibi vero in quanto mœrore & luctu fuerit, inde facile cogitari poteſt, quod non ignorabat à ſæuiſsimis lupis, hoc eſt, prauis doctoribus & impijs hæreticis interea Eccleſias diſsipari, & corrumpi ſanam doctrinam Euangelij. Tandem

trucidato

00039242

trucidato Domitiano permiſſa eſt Chriſtianis libertas redeundi, itaq; reuerſus eſt Ioannes ad Eccleſiam ſuam Epheſinam & tranquillitatem nactus ſcripſit contra Ebionitas, Martionem & Cherinthum hæreticos Euangelium ſuum, in quo potiſſimum tractat diuinitatem Chriſti & doctrinam de iuſtificatione fidei. Negabant enim hæretici illi diuinitatem Chriſti, & docebant carnale regnum poſt hanc vitam futurum.

Cæterum illud haudquaquam hic prætereundum eſt, quám horrendo iudicio Dei fœdiſsime perierint blaſphemi illi hæretici, & graues dederint ſuæ impietatis pœnas. Accidit enim quod lauandi gratia ingreſſus eſt balneas Ioannes, & quando uidit Cherinthum hæreticum inter ſuæ ſectæ ſocios, impudenter & palam blaſphemantem Chriſtum in balneis, exilijt Ioannes & illotus diſceſsit, inquiens ad ſuos: Fugiamus hinc, ne & balneæ ipſæ corruant, in quibus Cherinthus lauatur ueritatis inimicus. Simulatq; autem egreſſus erat Ioannes, collapſum balneum eſt, & oppreſsi ſunt Cherintus & hæretici alij. Dedit itaq; Cherintus cum ſuis pœnas grauiſsimas ſuæ impietatis, vt ſciamus homines obſtinate impios & blaſphemos in Chriſtum non manere inultos, & exitum illorum

rum ſemper confuſionem & ignominiam eſſe, vtcunq; aliquandiu florere & regnare videantur. Contra vero pij quanquam oppreßi, & multis calamitatibus obnoxij, tamen glorificantur tandem, & decedunt cum inſigni teſtimonio pietatis ex hac vita. Proinde hæc exempla hæreticorum conſolari debent piorum animos, ut ſciant finem impiorum interitum eſſe & exitium illorum non tardare, tantum vt nos orantes per patientiam expectemus tempus quando vlciſcetur eos dominus. Cæterum Ioannes functus Epiſcopi ac prædicatoris Euangelici miniſterio apud Epheſios & doctrina & conſilio præfuit Eccleſijs Aſiæ, uſq; ad tempora Traiani Imperatoris qui Neruæ ſucceßit, ac tum demum obijt Epheſi ibidemq; eſt ſepultus anno octauo & ſexageſimo poſt paſſum Chriſtum. Et teſtatur annorum ordo fuiſſe Ioannem in officio prædicationis vltra annos ſexaginta. Porro quod inane ſepulchrum ſit repertum ſicut fertur, nuſquam apud probatæ fidei hiſtoricos reperitur, ſaltem huic commento occaſionem præbuit id quod dixit Chriſtus. Volo eum ſic manere. Ex hoc figmento fabula alia orta eſt, de reditu Enoch, Eliæ & Ioannis in mundum ante extremum diem.

00039242

DE SANCTO MARtino Epiſcopo.

IN hiſtoria Martini præclara teſtimonia extant veri Epiſcopi ſeu prædicatoris Euangelici, ideo digna eſt, quæ diligenter cognoſcatur, & quanquam ſuperſtitioſis quibuſdam figmentis ſordidata eſt in multis locis, tamen ideo quæ in ea ſunt optima & utilia contemni non debent. Primum quod ad temporis rationem attinet fuit Martinus in illorum Epiſcoporum numero, qui ſub Iuliano & Valentiniano Imperatoribus, doctrinam Euangelij & ſinceram religionem aduerſus Arrianorum hæreſin conſtanter tutati ſunt, atq; ex hac ipſa circumſtantia temporum æſtimare licet, fuiſſe Martinum vere pium præſulem, & vigilantem in tuenda doctrina Euangelij aſſertorem.

Parentes nobiles habuit, ſed impios ac hoſtes Chriſtianæ religionis. Pater tribunus militum fuit ſub Iuliano Cæſare, atq; hoc ipſum magnæ tum dignitatis officium erat, quod non niſi ſummis uiris contingebat. Porro educabatur Martinus ad militiã quoq; patris ſui exemplo. Cæterum cũ Euangelium tum paßim prædicaretur, puer adhuc Martinus ad audiendas ſacras

Hosted by Google

conciones ſubinde in templum ibat, ac catechiſmum Christianæ doctrinæ perdidicit, & poſtea quanquam renitentibus parentibus baptizatus eſt. Hic uero quantam cenſes eum crucem, quanta odia & perſecutiones & parentum, & aliorum ſuſtinuiſſe? Cæterum matrem tandem ad Chriſtianiſmum conuertit, pater ipſius manſit impius, haud dubie in gratiam Iuliani Cæſaris qui ſummus contemptor fuit religionis Chriſtianæ. Porro cum audiſſet Martinus Hilarium Epiſcopum Pictauienſem rediſſe ad ſuam Eccleſiam ex exilio, in quod pulſus erat per Arrianos, qui tum in admiratione apud principes erant, & manifeſta ui graſſabantur in vere pios, nam & ab iiſdem Martinus quoq; profligatus & eiectus erat ex urbe, ube in ſchola Euangelium docebat diſcipulos, quos habuit. Venit itaq; ad Hilarium Epiſcopum eiuſq; doctrina & conuerſatione tantum promouit in cognitione ſcripturarum, quod & ipſe Monaſterium inſtituit, hoc eſt, ſcholam, in qua ſacras literas docebat. Accidit autem vt Turonenſes Epiſcopũ ac Superintendentem in ſua Eccleſia non haberent, itaq; ab illis Martinus vocatus eſt in Epiſcopum, vt reſpiceret Eccleſiam ſua uigilantia, ne qua hæreſis & falſa doctrina irreperet. Erant enim tum magna & aperta

pericula

pericula ab hæreticis. Proinde factus Martinus Turonenſium Epiſcopus Chriſtum ſyncere prædicabat, non ſectas, non fiduciam operum docuit, ſed tanquam fidelis diſpenſator Euangelium Chriſti prædicauit. Præterea quoq; extra populi frequentiam Monaſterium, hoc eſt, publicam ſcholam conſtituit, in qua latine literas ſacras tractabat in uſum ſtudioſorum, de quibus ſpes erat, ut in docendo Euangelio aliquando Eccleſiæ poſſent prodeſſe. Et fuiſſe ſcholam hoc Monaſterium ſatis ex hiſtoria æſtimare licet, quæ teſtatur habuiſſe Martinum ſupra octoginta diſcipulos & auditores in hac ſua ſchola, illoſq; intentos ſtudijs ſcripturæ ſacræ vixiſſe ſobrie & continentiſſime extra omnem luxum.

Nihil enim perinde obeſt ingenijs, quam luxus & ebrietas. Atq; ex hoc ipſo Collegio diſcipulorum Martini multos factos eſſe Epiſcopos Eccleſiarum teſtatur hiſtoria. Atq; hoc ipſum arguit ſatis qua de cauſa & Monaſteria & collegia Canonicorum primum ſunt inſtituta, & in ipſis ædificijs collegiorum multa ſunt veſtigia, quæ ſcholas olim fuiſſe comprobant, & ſcholarum ſpeciem adhuc hodie præ ſe ferunt. Proinde in officio ſui Epiſcopatus hoc vnum conatus eſt Martinus, ut Chriſtum fideliter

liter doceret, & pro facultatibus ſuis pauperes ſemper adiuuaret. Fuit itaq; omnibus virtutibus viri Epiſcopi inſtructus iuxta præſcriptum Pauli 1. Timoth. 3. cap. In doctrina potens erat ad docendum ſuos, & ad conuincendum aduerſarios. In vitæ conuerſatione & moribus lenis & ſobrius. Ad hoc patientiſsimus quoq; in aduerſis, Nam ab ipſis presbyteris, & collegis ſuis ſæpe grauiſsimas iniurias paſſus eſt. In orando & precationibus aſsiduus fuit, adeo etiam, quod, vt Seuerus diſcipulus eius ſcribit, nullum unquam horarum momentum prætcrijt, in quo non aut orationi aut lectioni incumberet. Hæc demum ſunt teſtimonia veri Epiſcopi. Nam quod docere & prædicare Euangelium debeant Epiſcopi, etiam veteres Canones teſtantur. Nulla in hac hiſtoria Martini mentio fit de confirmatione Romani Pontificis, de pallio magna vi aureorum redimendo, ſicut hodie fieri ſolet. Magnis tentationibus exagitatus eſt Martinus à Sathana, ut ſpecie ſanctimoniæ & pietatis deceptus deficeret à vera cognitione uerbi ad impietatem aliquam. Accidit enim quodam tempore, ut Diabolus regia purpura & diademate ornatus appareret ei ſub perſona Chriſti, cumq; taceret Martinus uiſo hoc ſpectaculo, ait ad eum Diabolus. Agnoſce

Martine

Martine quem colis, Chriſtus ego ſum deſcenſurus ad terras, prius me tibi uolui manifeſtare. Et cum adhuc Martinus nihil reſponderet, rurſus ait, Martine cur dubitas credere, cum me uideas? Chriſtus ego ſum. Tunc ille uerbo Dei inſtructus per ſpiritum ſanctum, ait. Meus Chriſtus crucifixus fuit, & vulneratus, ideoq; te tali in habitu non recipio, neq; in te credo. Ad hanc uocem ille euanuit. Monemur hoc exemplo ne apparitionibus ſpirituum credamus. Sathan enim hoc agit, ut transformet ſe in Angelum lucis, ut Euangelij ueram doctrinam obſcuret. Porro cum ageret iam Martinus annum octogeſimum ſuæ ætatis, debilitari cœpit, & in febres incidit, atq; cũ grauiter ægrotaret, ut ſpes uitæ reliqua amplius non eſſet, hortatus eſt diſcipulos ad religionis ſtudium, & ut hæreſes pugnantes cum doctrina fidei uitarent. Illi uero flentes dixerunt. Cur nos pater deſeris, aut cui nos deſolatos relinquis? Inuadent enim gregem tuum lupi rapaces, Ille uero & luctu & precibus eorum motus dixit, Domine ſi adhuc populo tuo ſum utilis non recuſo laborem, fiat uoluntas tua. Sed ipſe oculis in cœlum, fixis orans non multo poſt expirauit aſtantibus presbyteris. In eius exequijs multi præclari uiri fuerunt, qui poſtea Epiſcopi facti ſunt. Conſtat

quoq;

quoq́; ex hiſtoria Martini Diaconos & Archidiaconos diſpenſatores eleemoſynarum tunc fuiſſe in Eccleſia non appellationes dignitatum, legitur enim quod præceperit Archidiacono Martinus, ut pauperi cuidam veſtem daret. Ille uero cum id facere neglexiſſet, & poſtea cum per occaſionem videret Martinus adhuc nudum hominem nulla ueſte utentem, ipſe ſuum pallium illi donauit. Ambroſius Epiſcopus alicubi meminit Martini in ſuis ſcriptis.

DE MARIA MAGdalena.

EXemplum M. Magdalenæ dignum eſt quod diligenter tractetur. Eſt enim mire conſolatorium ad erigendas conſcientias infirmorum hominum, qui ſentiunt ſe eſſe peccatores, & non poſſe ſe ſuis operibus & iuſtitia conſcientiæ tranquillitatem coram Deo inuenire. Et hac cauſa inſtitutum quoq́; eſt olim à maioribus, ut quotannis Magdalenæ exemplum tractaretur. Sed contigit in hoc exemplo, quod in multis alijs, quod res utilis & valde ſalutaris Eccleſiæ in turpem abuſum abijt, & degenerauit in fabuloſam quandam ſuperſtitionem, quæ non ſolum diuerſa eſſet à ſcripturis, ſed contraria

Hosted by Google

ria etiam palam apertis uerbis Euangeliſtarum. Nos itaq; ſimpliciter vſum exempli Magdalenæ tractabimus, ſicut in Euangelicis hiſtorijs de ea ſcriptum eſt, ut certi aliquid diſcamus, quod ad noſtram conſolationem & inſtitutionem poteſt facere. Abuſum quoq; eiuſdem exempli breuiter indicabimus propter aduerſarios noſtræ doctrinæ, vt intelligant homines pij quantis mendacijs pro uera ſcriptura uſi ſint Monachi olim ad decipiendas animas hominum propter ſuum quæſtum. Eſt autem certiſsima hæc ratio tractandi exempla Sanctorum, vt conſideremus primum illorum doctrinam & fidem qua ſeruati ſunt. Vitam & opera conſiderare non debemus, ne dum admirari, niſi quatenus ſunt fructus fidei, non ipſorum merita. Ad hunc modum propoſitum nobis eſt in Euangelicis literis exemplum Mariæ Magdelenæ Luce 8. cap.

Ait enim Euangeliſta fuiſſe mulierem non uulgari infirmitati obnoxiam, ſed obſeſſam ſeptem Dæmonijs & liberatam à Chriſto. Primum itaq; nihil tribuit eius meritis, ſed corporaliter etiam obſeſſam ait ſeptem Dæmonijs, ut notet extremam eius miſeriam, & calamitatem. Sic nos omnes ait Apoſtolus natura filios iræ & damnationis eſſe, quanquam corporaliter

non

non uidemur obſeßi à Diabolo. Iam vero ſicut Magdalena ſine ſuo merito liberatur per Chriſtum, ita & nos quoq; eripimur ex regno & poteſtate Diaboli, in qua ſumus, quando per Chriſtum baptizamur, & cognitione Euangelij illuminamur, ut credamus propter ipſum remitti nobis peccata, & liberari nos à morte. Magdalena itaq; credit ex miſericordia Dei ſe ſeruari per Chriſtum, & id ſignificat Lucas cum ait eam ſequi Chriſtum & audire eius uerbum. Nam hoc unum eſt, quod à nobis qui Chriſtiani ſumus requiritur, vt maneamus in fide Chriſti, & exerceamus nos in ſtudio & cognitione Euangelij, quam diu viuimus. Porro opera & fructus fidei non deſunt in Magdalena. Non enim ſecura nunc deſidet domi, & ſuas tantum uoluptates curat, ſed ſeruit Chriſto, & illi ſubſidium præbet de ſuis facultatibus cum mulierculis alijs, quæ item ſenſerunt beneficium Chriſti. Eſtq; inſignis hæc commendatio bonorum operum, vt ſciamus hanc magnam eſſe gratitudinem & beneficium, quod in iuſtificatis placet Deo, ut noſtris operibus, quantum in nobis eſt, Euangelium conſeruare apud poſteros ſtudeamus.

Porro cum proficiſceretur Chriſtus Ieroſolymam ſub tempus Paſchatis, quo paſſus eſt, ſuis

ſuit vnà in eius comitatu Magdalena, & cum crucifigitur aſtat vnà cum Maria matre, & dolet & ſepultum ungere uult emptis aromatis, ut erga mortuum Chriſtum quoq; teſtetur animi grati ſignificationem. Sed interim, ſicut alij diſcipuli, ipſa quoq; in fide uacillat, & infirma eſt, non poteſt enim ſperare, vt reſurgat Chriſtus. Atq; hæc eſt communis infirmitas omnium piorum in tentatione. Sed quid fit? teſtantur Euangeliſtæ Chriſtum deuicta morte iam reſuſcitatum primum omnium ſe exhibuiſſe viuentem Mariæ Magdalenæ, de qua ſeptem Dæmonia exierant, vt ex hoc exemplo conſtet, Chriſti reſurrectionem ad eos maxime pertinere, qui ſe grauiſsime ſentiunt peccatis laborare. Proinde confirmata hac certitudine reſurrectionis Chriſti, credidit Chriſtum eſſe Dominum mortis & peccati, per quem ſolum contingat iuſtitia, remiſsio peccatorum, & vita æterna. Et non dubium eſt, quin hanc fidem diligenti ſtudio audiendi & diſcendi Euangelij aluerit uſq; in finem vitæ, & interea de ſuis facultatibus ſeruiſſe proximo, & in primis diſcipulis, ſicut antea Chriſto ipſi.

Hæc itaq; tractatio exempli Magdalenæ conſolatoria eſt, & ex Euangelicis literis ſumpta, conſentit cum doctrina fidei, quam etiam con-

am confirmat in animis noſtris, vt ſciamus exemplo Magdalenæ, nos omnes peccatores & damnatos eſſe. Deinde liberari nos per Chriſtum. Tertio fidem hanc in Chriſtum alendam & augendam eſſe ſtudio audiendi verbum per totam vitam, & declarandam per opera charitatis, quæ ſunt fructus veræ fidei. Quarto eſſe quidem nondum ab omni parte perfectos credentes, maxime vt perſiſtamus in tentatione contra ſcandala, ſed ibi conſolatur Chriſtus ſuos reſurrectione ſua, qua aſcendit ad patrem, factus Dominus omnium in cœlo & in terra. Debemus itaq; merito gratias Deo agere, quod habemus in Magdalenæ exemplo certitudinem noſtræ fidei, & confirmationem noſtræ ſalutis. Deinde orare quoq; Deum debemus, vt donet nobis fidem, illuminet & conſeruet nos in cognitione verbi ſui exemplo Magdalenæ huius, ne relicto Chriſto ad fiduciam operum noſtrorum prolabamur.

Quod ad perſonam & genus Mariæ Magdalenæ attinet, non opus eſt ſcrupuloſius ſingula inquirere, neq; enim hoc magnopere facit ad rem. Olim certa hac de re magnopere facit ad rem. Olim certè hac de re magna fuit diſſenſio. Sed quantum ex Euangeliſtis apparet, Maria Magdalena ex Galilæa fuit, vbi liberata

00039242

berata quoq; eſt per Chriſtum à ſeptem Dæmonijs, id quod Matthæi 27. vides, atq; hinc conſtat ſatis eam non fuiſſe ſororem Lazari Bethanienſis, de quo eſt Ioannis 11. & 12. cap. Bethania enim non abeſt longius à Ieruſalem, quam ſtadijs quindecim, ſita ad latus montis Oliueti. Neq; vero fuiſſe Magdalenam hanc mulierem, quæ Chriſto pedes lauit, & profudit vnguentum in caput eius Lucæ 7. cap. ſatis aperte conſtat ex ipſis verbis Euangeliſtæ, qui clare teſtatur fuiſſe mulierem peccatricem in eo ipſo loco ſeu ciuitate. Et aliam vnguenti profuſionem & lotionem pedum factam eſſe à Maria ſorore Lazari & Marthæ, apparet ex 12. cap. Ioannis. Id quod commenti quidam ſunt de arce Magdalon, quæ in diuidenda hæreditate cum Lazaro & Martha venit in ſortem Mariæ fabuloſum eſt. Præterea & ea omnia quæ habet Lombardica hiſtoria ſeu aurea legenda ſanctorum de Maria Magdalena fictitia ſunt, Dixerunt enim poſt aſcenſionem Chriſti à Paulo Apoſtolo commiſſam eſſe Magdalenam Maximino cuidam ex ſeptuaginta duobus diſcipulis, & cum illo nauigio perueniſſe propter perſecutiones in Chriſtianos in Maßiliam vrbem, ibiq; publicè docuiſſe & miracula feciſſe. Præterea Lazarum fratrem eius in eadem urbe

Epiſcopum factum. Poſtea illam triginta annis in eremo pœnitentiam egiſſe, & nullo pane aut cibo ſed tantum ſylueſtribus herbis vſam eſſe, & indies ſepties ſub tempus ſeptem horarum Canonicarum ab Angelis in aëra ſublatum cum magno gaudio, & id tandem reſciuiſſe pium quendam ſacerdotem etiam in eremo viuentem, & expletis triginta annis ſub finem vitæ ſuæ eſſe Mariam Magdalenam ab Angelis deportatam in templum illud, & palam eleuatam ab Angelis à terra ſtetiſſe in ipſo choro & ſubſellijs ſacerdotum, vbi tunc fuit Maximus, & ibi tum procumbentem ante Altare ſumpſiſſe corpus dominicum, & ſtatim eodem illo temporis momento eſſe mortuam. Hæc omnia ſtulta partim, & abſurda, partim etiam & vehementer impia ſunt. Ridiculum enim eſt et ſtultum de ſancto Petro & Maximino, & omnia illa de nauigatione. Et docere mulierẽ non permittit in Eccleſia Paulus. Porro quod per triginta annos in locis deſertis pœnitentiam egerit pro peccatis, maniſeſte impium eſt, & pugnat cum omnibus illis quæ de Magdalena ſcripta ſunt in Euangelijs: præterea cibos vitare, quos creauit Deus ſumendos cum gratiarum actione, doctrina Dæmoniorum eſt. 1. Timoth. 4. Et ad Coloſ. ſecundo capite damnat Paulus iſtam religionem.

gionem, qua corpus læditur, & ſuo debito honore priuatur. Sed quid opus eſt ſingulatim hæc omnia refellere? Duo videtur quæſiuiſſe vel calliditas Sathanæ, vel impudentia quorundam qui harum fabularum autores ſunt, vt hoc pacto hominum animis fucum aliquem facerent, & commendarent horas Canonicas, & miſſæ ſacrificium. Cæterum iam per gratiam Dei Euangelio reuelato cernitur palam, quam impudens hoc fuerit mendacium, quo tum interea temporis, quando poteſtas fuit principis tenebrarum, toti orbi eſt impoſitum. Proinde ingentes gratiæ agendæ ſunt Deo, quod reiectis fabularum mendacijs verum uſum exempli Magdalenæ ex Euangelicis hiſtorijs denuo cognoſcimus.

DE IACOBO Apoſtolo.

PRimo dicendum eſt de vocatione Iacobi qua ad cognitionem Euangelij & ad officium Apoſtolorum peruenit. Ea enim prorſus inopinata fuit et præter omnem ipſius expectationem tum, cum piſcaretur, et nihil minus futurum eſſe in animum induxiſſet. Proinde per Chriſtum ſine merito ſuo peruenit ad cognitionem Euangelij, & vocatus eſt ad Apoſtolatum,

vt ex hoc exemplo conſolationis argumentum omnes nos quoq; ſumamus, qui ſentimus peccatum noſtrum & infirmitates carnis, ne dubitemus omnes ſanctos ad eundem modum per gratiam Dei in Chriſto ſeruari, ſine ſuis meritis & operib. Et admonet nos quoq; hic locus de vocatione Apoſtolorum, qui partim piſcatores fuerunt, partim alij homines contempti coram mundo, vt cogitemus ideo non repudiari nos à Deo, ſi homines miſeri, viles & contempti ſimus ad illorum hominum æſtimationem, qui in mundo potentes & magni ſunt, ac magnam commendationem ſanctitatis & ſapientiæ habent. Vocatus Iacobus à Chriſto, vltro eum ſecutus eſt, & credidit verbo eius, nihil ſecum deliberans prius, an Phariſæi & magni homines in mundo eſſent hoc doctrinæ genus quod adſerebat Chriſtus, probaturi. Poſt aſcenſionem Chriſti & miſsionem ſpiritus ſancti, conſtanter & intrepide vnà cum alijs Apoſtolis teſtatus eſt de reſurrectione Chriſti, & cum alij in alias orbis partes diſcederent prædicaturi Euangelium, ipſe Ieroſolymæ in Iudæa manſit, ibiq; Epiſcopus ac ſuperintendens Eccleſiæ piorum fuit. Nam magna conſtantia & libertate docuit, iuſtificari homines per fidem in nomine Chriſti, ideoq; vanam eſſe omnem fiduciam operum legis

Moſaicæ.

Hosted by Google

00039242

Moſaicæ. Iudæi vero cum indigne ferrent hanc nouam prædicationem de Chriſto quotidie latius propagari, accidit, quod Herodes Agrippa rex gratificaturus Iudæis palam inſtituit perſequi Apoſtolos & prædicatores Euangelij. Nam quicquid paßim erat turbarum, & publicarum calamitatum ac malorum in regno Iudaico, id õne nouæ prædicationi de Chriſto imputabatur, exiſtimauitq; Herodes rex & Iudæi, tum demum omnia fore tranquilla publice & priuatim, ſi Apoſtoli & prædicatores Euangelij perderentur, & ab illis veluti à publicis & fatalibus quibuſdã monſtris terra repurgaretur. Proinde Iacobum Ioannis Apoſtoli fratrem & Epiſcopum Ieroſolymitanum apprehendi & capite truncari iubet Herodes, vt hoc modo autores & prima capita Chriſtianæ ſectæ ſenſim extirparet. Callidum quidem & prudens hoc eſt conſilium, ſed quia contra Dominum eſt & in cauſa religionis, ideo non ſuccedit.

Nam occiſo IACOBO, & PETRVM Apoſtolum ſimiliter apprehendi & in carcerem conijci iußit, ſed ille ſeruatus eſt præſidio DEI, & per Angelum eductus ex carcere. Herodes, qui conculcatum voluit Euangelij dogma, fœdißimo mortis genere non multo poſt perijt. Sed ad Iacobum redeamus, qui nulla alia

Hosted by Google

de cauſa truncatus eſt, quam propter prædica-tionem de gratuita remiſſione peccatorum per Chriſtum contra iuſticiam operum Legis. Cæterum illa quæ de translato corpore Iacobi à ſuis diſcipulis per mare in Galiciam, deinde Compoſtellam in Hiſpanijs dicuntur, uaria & fabuloſa commenta ſunt Papiſtarum, tantum quæſtus & commodi cauſa excogitata, contra Euangelium & doctrinam Iacobi de gratuita remiſſione peccatorum in nomine Chriſti, quam, dum viueret, magna conſtantia docuit contra hypocritas operum.

DE S. ANDREA Apoſtolo.

ANdreas frater Simonis Petri fuit, ambo piſcatores, & vocati à Chriſto ad munus Apoſtolicum, per occaſionem, cum vterq; nihil minus expectaret. Atq; hæc ipſa illorum vocatio fortuita commendationem continet miſericordiæ & beneuolentiæ diuinæ, qua per Chriſtum omnes vocamur ad cognitionem Dei, ſine noſtro merito, tum, cum ſumus peccatores & impij. Andreas itaq; per gratiam Dei factus Apoſtolus, diligenter audiuit cum reliquis Apoſtolis docentem Chriſtum, credidit Euangelio, & iuxta præceptum Chriſti vna quoq; prædi-

cauit,

eduit, quandiu adſuit Chriſto. Hæ ſunt ſummæ laudes Apoſtolorum & omnium ſanctorum. Interim quod ad ipſos & ipſorum vitam attinet, non carent uitijs & magnis infirmitatibus, ſed vltro diſsimulat eas Deus propter Chriſtum, id quod videmus in Andrea & fratre eius Petro, & reliquis Apoſtolis, ſicut in hiſtorijs Euangelicis clare expreſſum eſt. Porro poſt reſurrectionem Chriſti miſſo iam ſpiritu ſancto, in alium locum alij Apoſtoli ſe contulerunt ad prædicandum Euangelium iuxta præceptum Chriſti. Teſtantur itaq; hiſtoriæ docuiſſe Andream in Scythia, & inde eum in Achaiam Græciæ partem deueniſſe, vbi magna diligentia ſummoq; ſtudio docuit Chriſtum, & reiecto omni veteri cultu idolorũ plurimas parochias inſtituit, quibus veros prædicatores Euangelij præfecit. Cæterum fœlicem hanc Euangelicæ doctrinæ propagationem in Achaia indigne tulit Sathanas. Accidit enim vt Aegeas proconſul, qui Romanorũ nomine adminiſtrauit Achaiã non ſolũ improbaret & contemneret doctrinã Euangelij, ſed manifeſte etiam ſe pro ſua autoritate opponeret, et tollere etiam prorſus conaretur, idq; ex publico mandato Senatus Romani et Neronis Cæſaris, atq; vt id commodius facere poßet, præcepit vt omnes pro ueteri cõſuetudine

idolis immolarent, neq; diſcederent à recepto iam olim Deorum cultu. Atq; hic velut aheneum murum ſe oppoſuit Andreas & palam reſtitit Aegeæ impio magiſtratui inquiens. Tu qui magiſtratus es deberes merito illum Deum adorare, qui dedit tibi hanc poteſtatem, & non cogere populum ad impium cultum idolorum. Hanc obiurgationem indigne ferens Aegeas dixit. Tune es ille impoſtor & ſeditioſus, qui eam doctrinam inuehis in has terras, quam publico mandato ſuo reprobauit Senatus Romanus? Atq; hic ſimul magno quodam faſtu incepit contemnere & deridere doctrinam de crucifixo Chriſto, exiſtimans nihil vel abſurdius vel ſtultius dici poſſe, quam ſeruari homines debere per talem hominem, qui crucifixus eſſet. Sed Apoſtolus Andreas minime mutus ad hæc fuit, refellit enim omnes calumnias humanæ rationis contra hanc ſtultam doctrinam de Chriſto crucifixo, comprobauitq; ita fieri oportere, ut pateretur Chriſtus ut hoc modo ſeruarentur credentes in ipſius nomine. Sed his omnibus argumentis, & hac conſtanti confeſſione Andreæ nihil commouetur Aegeas præfectus, ſed dixit ad Andream. Quia tam magnifacis crucifixum tuum Deum, ego te quoq; in crucem ſuffigam, vt experiaris quid ſit contra veterem cultum DEI nouas

opiniones

Hosted by Google

opiniones de crucifixo tuo Chriſto in vulgus ſpargere. Atqui vero tantum abeſt hic expauiſſe Andream, quod etiam DEO gratias egerit, quod poſt tantas moleſtias & tot labores in officio prædicandi Euangelij, per crucem poßit vitam ſuam finire, Chriſti Domini & præceptoris ſui exemplo, & ſimul oraſſe dicitur Deum, ut nunc poßit hac occaſione deſerere præſentem vitam pro ipſius voluntate. Proinde populo gratus Andreas ob ſynceram doctrinam, & innocentiam vitæ ſingularem, rapitur à Tyranno ad paratum ſupplicium. Sed hic alij lugent indignum caſum boni viri, alij per tumultum publicum eripere volunt Apoſtolum & paſtorem ſuum ex Tyranni manibus, atque hic ingens propemodum tumultus, & publica quædam clades fuiſſet exorta, niſi Andreas ipſe placide admonuiſſet populum, & concione ſua ſedaſſet populares turbas. Rogauit etiam populum, ne ſe priuaret hoc fructu ſuorum laborum. Nam hanc eſſe uoluntatem DEI, ut tandem prædicationem de CHRISTO crucifixo cruce & morte confirmaret. Eſt itaque pro conſuetudine Romanorum primum cæſus, deinde in crucem ſuffixus, atq; ita placide in manus Dei patris ſpiritum ſuum tradidit. Corpus honorifice ſepultum eſt, curantibus id uxore præ-

re præfecti Aegeæ, quæ conuerſa erat ad fidem Euangelij, & alijs pijs hominibus in Chriſtum credentibus.

DE SIMONE ET IVda Apoſtolis.

SIMON & Iudas Apoſtoli eodem in loco & tempore apud Perſidas paßi ſunt propter doctrinam Euangelij, ideoq; vtriuſq; commemorationem coniunctam uoluerunt olim maiores in Ecleſia. Exemplum ſane memorabile eſt in utroq; pro confirmatione doctrinæ Euangelicæ, ſed abuſu & inſcitia hominum imperitorum deprauatum eſt, ſicut multa alia. Primum omnium quod ad utriuſq; uocationem attinet, ſatis conſtat eos ad Apoſtolatum per Chriſtum euocatos eſſe, & in numero Apoſtolorum duodecim numeratos. Contigit autem illis hoc beneficium ſine ipſorum meritis ex mera & ſingulari gratia Dei per Chriſtum, à quo ex impietate & tenebris ad lucem Euangelij, & cognitionem Dei uocati ſunt. Porro poſt aſcenſionem Chriſti, cum iuxta præceptum Chriſti paßim in toto orbe prædicarent Apoſtoli Euangelium, contigit Iudæ Apoſtolo primum in Meſopotamia & Ponto regionibus, Simoni vero in Aegypto Euangelium prædicare. Deinde

inde per occaſionem ambo ſimul in Perſiam peruenerunt, ubi cum ſincere & ſumma cum fide docerent Chriſtum contra impietatem & idolatriam gentium, & ſuperſtitionem operum humanorum, concitauerunt in ſe Magos, ſic enim vocabant ſuos ſacerdotes Perſæ, Etenim hi indigniſsime ferebant per nouam prædicationem Apoſtolorum de crucifixo Chriſto ſuam autoritatem in populo eleuari, & plane reijci impium illum ueterem cultum deorum, quem ipſi pro ſumma religione tradebant vulgo non ſine ingenti ſuo commodo & quæſtu. Et quia proſpiciebant impij illi ſacerdotes futurum eſſe per prædicationem Apoſtolorum, ut ipſi deſtituti ſuis commodis & honoribus, quos ex cultu Idolorum percipiebant, eſurirent tandem, inſtigarunt paſsim uerbis & per Epiſtolas præfectos templorum aduerſus Chriſti Apoſtolos, & effecerunt tandem, immodico ſtudio, & improbis ſollicitationibus ſuis, quod per publicum tumultum & ſeditionem oppreſsi ſunt Apoſtoli, & interempti. Sunt qui Simonem crucifixum ſcribunt, ſed qualitercunq; ſit, parum refert. Certũ hoc eſt, quod uterq; pro confeſsione Chriſti & propter Euangelij prædicationem mortẽ ſuſtinuerint. Eſt itaq; in hoc exẽplo confirmatio doctrinæ Euangelicæ & bonorũ operũ. Docue-

runt

runt enim Chriſtum, & in hoc ſancto miniſterio ſeruierunt proximo ſuo pro ſuæ vocationis ratione. Neq; enim vel Monachatus uel aliorum portentoſorum operum ulla mentio eſt in his exemplis & ueris narrationibus de ſanctis, qui in Chriſtum crediderunt, eumq; docuerunt, non humana opera, & hoc nomine etiam paſsi ſunt.

DE S. MATTHIA Apoſtolo.

EX primo actorum Apoſtolicorum capite conſtat Matthiam fuiſſe vnum ex diſcipulorum numero, vocatum à Chriſto ad cognitionem Euangelij, cuius & Apoſtolus factus eſt, idq; ſine ſuo merito, & cum nihil minus futurum eſſe ſperaret, Eſtq; hic locus ualde conſolatorius afflictis conſcientijs, quæ facilius in tentationibus acquieſcunt uerbo Dei, cum audiunt omnes Sanctos peccatores fuiſſe & ex gratia Dei conuerſos ad Chriſtum, per quem & ſeruati ſunt. Porro quanquam ad Apoſtolatum per Chriſtum ipſum non eſt vocatus Matthias, tamen quia non humano iudicio, ſed ſorte iuxta uoluntatem Dei delectus eſt in locum Iudæ proditoris, & cooptatus in numerum Apoſtolorum, præter ſuam & aliorum expectationem,

ideoq;

ideoq; hoc ipſum non minorem commendationem diuinæ gratiæ ac uoluntatis meretur, quam ſi à Chriſto ipſo ad Apoſtolatum uocatus fuiſſet. Apoſtoli enim nihil in hac cauſa priuata autoritate agentes, rem omnem per orationem Deo commiſerunt. Atq; ita contigit, ut ſorte eligeretur Matthias in numerum Apoſtolorum. Cæterum per Pentecoſten digreßis Apoſtolis in alias atq; alias orbis partes, Matthias dicitur in Iudæa docuiſſe Euangelium. Sunt qui exiſtimant ipſum in Aegyptum perueniſſe, atq; ibi Chriſtum prædicaſſe, & tandem morte affectum. Sed hæc ut uariant apud ſcriptores, ita incerta quoq; ſunt. Illud autem certißimum eſt, quod non docuit aliud, quam Euangelium Chriſti, iuxta mandatum Chriſti, Ite in orbem uniuerſum & prædicate Euangelium. Item: Docentes eos ſeruare omnia quæ ego præcepi uobis, atq; hoc etiam nomine Matthiam paſſum eſſe, & morte adfectum dubium non eſt, iuxta illud, quod Chriſtus ipſe futurum eſſe Apoſtolis atq; adeo omnibus ueris prædicatoribus prædixit Matth. 10. cap. propter confeßionem nominis ſui. Eſt igitur in tota hiſtoria Matthiæ confirmatio quædam doctrinæ & fidei noſtræ in Chriſtum, quem ipſe prædicauit alijs & per quem ipſe ſeruatus eſt ſine ſuorum operum fiducia.

DE

DE S. BARTHOLE-
meo Apoſtolo.

IDem ſentiendum eſt de uocatione Bartholemei ad Apoſtolatum, quod de alijs Apoſtolis. Quanquam enim nihil certi in Euangelicis literis ſcriptum extat de occaſione, per quam uocatus eſt à Chriſto, tamen ex mera gratia & iuxta beneplacitum Chriſti ſine ſuo merito uocatum eſſe certiſsimum eſt, aliorum Apoſtolorum exemplo. Proinde mire conſolatorius eſt hic locus de uocatione Bartholomei, atq; adeo omnium aliorum Apoſtolorum, ut non dubitent afflictæ conſcientiæ per ſolam gratiam Dei ſeruatos eſſe omnes ſanctos, & neminem ſuo merito, & propter ſuam dignitatem conuerſum eſſe ad cognitionem Chriſti, ſed ex gratia miſerentis Dei tantum, ideoq; conſolari nos debent hæc exempla Sanctorum, ne propter peccatũ et infirmitates noſtras deſperemus. Nam illas ultro diſsimulat & ignoſcit nobis Deus, modo credamus in Chriſtum, & ab eius uerbo non diſcedamus, & ad fiduciam operum noſtrorum prolabamur. Tolerauit enim multa Chriſtus in diſcipulis & Apoſtolis ſæpe, qui non uulgariter infirmi fuerunt, ſed grauiſsime etiam errarunt nonnunquam. Sed hæc de uocatione Bar-

tholomei

tholomei Apoſtoli. Cæterum poſt miſsionem ſpiritus ſancti, cum alij Apoſtoli in alias orbis partes conceſsiſſent ad prædicandum Euangelium iuxta mandatum Chriſti, Bartholomeus in Indiæ citerioris partes perueniſſe dicitur, ibiq; magna fiducia & libertate Euangelium docuit, & prædicatione ſua tantum promouit per gratiam Dei, ut intra breue tempus omnis celebritas & cultus idolorum collaberetur, & ueniret in contemptum. Erat enim tum temporis ſumma ſuperſtitio & incredibilis quædam impoſtura Sathanæ in eo populo. Nam in templis quibuſdam idola erant ex quibus palam reſponſa & oracula dabat Diabolus ſub prætextu ueri Dei, ideoq; in illis locis frequentiſsimus hominum cõuentus & concurſus erat. Nam & male habentes curati ſunt in iiſdem locis arte Satanæ, tanquam beneficio ueri Dei. Cæterum ubi cognitio Chriſti ex aſsidua prædicatione Bartholemei innoteſcere populo cœpiſſet, non ſolum admiratio idolatriæ cadere cœpit in hominum animos, ſed etiam obmuteſcens Diabolus ilico neq; loqui, neq; reſponſa dare & curare infirmos pro ueteri ſuo more amplius potuit. Accidit itaq; cũ ingrederetur templum quoddam Bartholemeus, in quo idolum Aſtaroth cognominatum colebatur, quod propter

pter oracula,& curationem infirmorum celeberrimum erat,interrogatum ab hominibus,qui ex longinquo aduenerant auxilij & conſilij capiendi cauſa, nullum omnino reſponſum dare potuit. Porro cauſam ſilentij quærentibus alio in loco ab alio idolo quodam,ex quo item Diabolus loquebatur,reſponſum eſt, propter præſentiam & nouam doctrinam hominis peregrini cuiuſdam ipſum obmutuiſſe,& ſibi quoq; ac alijs dijs regni idem periculum immmere, niſi in tempore hominem è ſuis finibus propellantro. Proinde cōtrarijs & diſſentientibus iudicijs ac ſententijs animorum, alij probare Bartholemeum & eius doctrinam, alij rurſus contemnere & palam damnare cœperunt. Adſuit autem Dominus prædicationi Bartholemei, eamq; ſignis & præſentibus miraculis confirmauit. Id vero indigne ferentes templorum præfecti, & ſacerdotes idolorum, odioſiſſime traducunt & accuſant Bartholemeum ac eius doctrinam apud regem Indiæ. Quod homo peregrinus & impoſtor arte magica inſtructus omnem ueterem cultum deorum ſubuertat, & publicam tranquillitatem regni perturbet, & futurum eſſe ut non ſolum Deorum cultus & uetus religio, ſed ipſius regis quoq; autoritas labefiat & prorſus intercidat, niſi homo ille

peregri-

peregrinus & impoſtor é medio quam primum tollatur. Hac perſuaſione grauiter accenſus & commotus Rex miſit aparitores ſuos ad comprehendendum Apoſtolum Bartholomeum, & cum adduxiſſent eum, ait magna cum indignatione Rex: Tu es ille impoſtor, qui cultum & religionem Deorum in hoc regno meo labefactare ſtudes, & præterea fratrem meum euertiſti doctrina tua? Erat enim frater regis conuerſus ad Chriſtum per prædicationem Bartholomei, & filiam eius Lunaticam ſanauerat Apoſtolus. Ad quod reſpondit Bartholomeus: Ego non euerti fratrem tuum o Rex, ſed conuerti potius. Ad quod rex. Ego, inquit, ita te tractabo, vt ſicut feciſti fratrem meum relinquere Deum ſuum, & tuo credere, ita tu quoq; deſeras tuum Deum, & meo Deo ſacrificia offeras. Cui Apoſtolus, Ego, inquit, Deum quem colebat frater tuus, obmuteſcere feci, & oſtendi inane ſimulachrum eſſe. Quod ſi ad eundem modum refellere poteris doctrinam meam de Chriſto, facilè equidem in tuam ſententiam cedam. Interea dum hæc ita minatur Rex Bartholomeo Apoſtolo, nunciatur denuo per alios quoſdam regi in multis alijs regni locis Deorum cultum & ſimulachra itidem cecidiſſe. Quod ubi audiuit Rex præ nimia animi indignatione purpuram

qua erat indutus, diſcerpſit. & Apoſtolum fuſtibus cædi iuſsit, & cæſum viuum excoriari præcepit, tutatuſq; eſt Bartholemeus confeſsionem Euangelij magna conſtantia ad finem vitæ uſq;.

DE S. NICOLAO
Epiſcopo.

TEſtimonia veri Epiſcopi extant in historia de ſancto Nicolao, ideoq; digna eſt, quæ propter exemplum tractetur etiam in Eccleſia, vt intelligant homines pij, quod officium olim habuerint veri Epiſcopi in Eccleſia, & quod hac noſtra ætate tantum fere hæreat Epiſcoporum titulus in illis hominibus, qui nomen Epiſcopale tantum ſibi uſurpant, & nulla cura aut cognitione veri Epiſcopalis officij tanguntur. Nicolaus qualis fuerit Epiſcopus ex ipſo annorum ordine facile intelligi poteſt. Vixit enim in Epiſcopatu temporibus Conſtantini Cæſaris, et in Mirea celebri ciuitate Lyciæ Epiſcopus fuit. Cæterum ut præclaras virtutes ſancti viri clarius cognoſcamus, ordine ſingula recenſebimus. Natus eſt Nicolaus in florentiſsima olim Lyciæ regionis Partara vrbe, ex honeſtis & opulentis parentibus. Puer adultus iam deſtinatus eſt à primis annis ad diſcendas literas,

ras, fuit ab ineunte ætate in primis ſtudioſus pie-
tatis. Nam ſententias ſcripturæ ſacræ, quas vel
in ſchola vel in publicis concionibus audierat
ediſcere ſolebat, atq; in huius rei ſtudio tanto-
pere feruebat puer, quod quando reliqui eiuſdem
ætatis adoleſcentes dimiſsi à præceptoribus lu-
ſibus operam dabant, ipſe ſe plerunq; ab illis ſe-
ducebat, & conferebat ſe in Eccleſiam, vt ſacras
lectiones audiret. Nam illæ tunc temporis pu-
blice in Eccleſia tractabantur, quibus poſtea
propter imperitiam hominum cantus horarum
Canonicarum ſucceſſerunt. Fuit itaq; hæc indo-
les ingenij, & hoc ſtudium pietatis in Nicolao,
quod ſingulari quodam beneficio Dei contigiſſe
illi non eſt dubium. Et quia natura ducebatur af-
fectu quodam erga religionem, certum eſt non
deſeruiſſe eum hoc ſuum inſtitutum in perdiſcen-
da ſcriptura ſacra, in qua haud dubie cõſtituit
ætatem ſuam conſumere. Proinde mortuis pa-
rentibus nihil per ambitionem aut inſolentiam
tentare cœpit. Nam contentus relictis à pa-
rentibus opibus, delegit priuatim honeſte uiue-
re, ducta haud dubie in matrimonium vxore
honeſta pro ratione illorum temporum & pro
ſtudio ſuo erga pietatem. Neq; vero vana
quadam perſuaſione addictus fuit pietati, ſed
ſtuduit eam re ipſa etiam & bonis operibus

in iuuando proximo ſuo exornare. Vlt r enim de ſuis facultatibus inopia laborantibus ſubueniebat, & inter hæc officia charitatis illud præcipuum exemplum commemoratur, quod conciui cuidam inopi tres filias iam nubiles habenti, tantum pecuniæ tribuit, quantum ſatis eſſe poſſet ad honeſtè collocandū puellas in matrimonium. Et hæc ſunt uera bona opera quæ ſcriptura ex fide tanquam ex arbore fructus dicit prouenire. Iam vero cum iuxta præſcriptam regulam Pauli de eligendo Epiſcopo haberet Nicolaus eruditionis & pietatis probatum teſtimonium, accidit quod mortuo Mireæ urbis Epiſcopo, ipſe per occaſionem in Epiſcopum ſit deſignatus, idq; contra ipſius voluntatem. Nam cum iſto tempore nemo facilè reperiretur aptus ad hoc officium, & qui ſuſcipere vellet ob grauitatem tanti muneris, præſertim iſto tempore, quo non ſolum perſecutionibus, ſed varijs quoq; hæreſibus & ſectis Eccleſia oppugnabatur, conſtitutum itaq; erat in Epiſcopos & Presbyteros alios, vt quicunq; ſequenti die primus in Templum ueniret is Epiſcopus ordinaretur, & cum iam ſeduli in oratione fuiſſent Epiſcopi cum reliquis hominibus pijs tota ea nocte, vt dominus virum pium in meſſem

ſuam

ſuam extruderet, accidit ut Nicolaus ignarus huius conuentionis ſummo mane veniret ad templum oraturus cum alijs pro ſucceſſu Eccleſiæ in eligendo Epiſcopo, itaq; ipſe hac occaſione Epiſcopus ſtatim deſignatus eſt. Et quanquam ſedulo reluctaretur, agnoſceretq; ſe indignum hoc tanto munere, tamen præter ſuam uoluntatem Epiſcopatum ſuſcipere coactus eſt, & qui ciuis iam erat antea, gubernationem Eccleſiæ ſuſcepit, & hinc eſt quoq; quod S. Nicolaus olim uulgo dictus ſit ein leyen Biſchoff / non quod fuerit laicus in doctus & homo ſtupidus, ſed qui ex priuato ciue publicus Eccleſiæ ſuperintendẽs ac paſtor factus ſit. Nulla hic fit mentio de cœlibatu ſacerdotum ac redimendo pallio, & emenda confirmatione à pontifice Romano. Neq; enim fuit iſto tempore tanta autoritas Papæ, quanta nunc eſt ſine iure & autoritate verbi Dei. Porro poſtquam publicæ gratiæ actæ ſunt Deo pro inuento Epiſcopo, & cura Eccleſiæ gubernandæ commiſſa eſt, Nicolao ab Epiſcopis & Presbyteris, ſumma cura aduigilauit ut iuxta præſcriptum Pauli officijs ueri præſulis fungeretur. Nam quod ad potiſſima officia Epiſcopi attinet, ſedulus fuit in orando, diligenter meditabatur in ſacris literis, efficax erat in docendo, alacer in exhortando, & arguebat

cum omni præcipiendi ſtudio, vt ſana doctrina fidei & bonorum operum conſeruaretur. Hic uero ſi temporum & annorum ſtatum conſideres, non dubium eſt pium virum grauiſsima certamina ſuſtinuiſſe contra inualeſcentes hæreſes Arrij & aliorum, nonnunquam etiam ſe magnis periculis obieciſſe propter ſalutem Eccleſiæ ſuæ. Quod attinet ad vitæ mores, exemplar gregis commiſsi fuit, vixit enim ſobrie & frugaliter, Omnibus ſe æquabilem præbuit, & quantũ in ipſo erat inopia laborantes adiuuit. Memorabile in primis hoc eſt exemplum quod narratur de diuo Nicolao, qui cum eſſet publica fames in Lycia regione, audiuit forte appuliſſe in portum naues frumento onuſtas, adijt ipſe nautas, rogans ut aliquantum frumenti quiſq; ex ſua naui uenderet in ſubſidium populi, quod illi ſe non poſſe facere adfirmabant, nam menſuram frumenti acceptam reddendam eſſe Cæſaris præfecto in alia quadam vrbe. Ille nihilominus inſtabat orans, ut facerent quod ab ipſis peteretur. Ecce, inquit, promitto vobis curaturum Deum, quod nullam frumentorum diminutionem ſentiet Imperatoris exactor. Dominus enim qui dixit: Date & dabitur vobis, efficere poteſt, ut propter hoc beneficium nihil decedat frumento, id quod factum quoq; eſt. Nam ac-

quieſcens

quieſcentes nautæ uerbis & perſuaſionibus Episcopi Nicolai ſubuenerunt hominibus ſame periclitantibus, & poſtea compererunt eandem menſuram frumentorum beneficio Dei ſingulari conſeruatam eſſe, & integram adhuc in reddendo miniſtris Imperatoris. Obſeruatu digniſſimum hoc eſt exemplũ, & minime contemnendum, quippe quod teſtatur Chriſti promiſsionem veram eſſe. Date & dabitur uobis. Vſu enim comperimus beneficia collata in uſum indigentis proximi à Deo cumulatiori menſura reddi. Cæterum grandæuus iam Nicolaus Epiſcopus & ætate & laboribus feſsus, ægrotare cœpit, & cum ſenſit ob corporis nimiam debilitatem iam finem uitæ ſuæ adeſſe conuocatos fratres & presbyteros docet ac hortatur, ut à ſana doctrina fidei non diſcedant, ac ipſe non multo poſt tradidit ſpiritum ſuum in manus patris. Sunt qui affirmant interſuiſſe ipſum Niceno Concilio, ſed incertum eſt. Apparet enim grandiori ætate fuiſſe Nicolaum, & iam ſub ipſum tempus Nicenæ Synodi mortuum.

DE S. BLASIO Epiſcopo.

IN hiſtoria de ſancto Blaſio Epiſcopo mul-

ta ſunt portentoſiſſima mendacia, ideoq; cum iudicio ea tantum excerpenda nobis ſunt, quæ cum ſacris literis, & doctrina Euangelij conſentiunt. Primum itaq; cum haberet Blaſius inter Chriſtianos magnam pietatis & modeſtiæ commendationem, electus eſt uno conſenſu Chriſtianorum in Epiſcopum in Sebaſtia Capadociæ ciuitate. Porro ſuſcepto Epiſcopatu, Euangelium de Chriſto prædicauit, ac omnem ueterem cultum & religionem deorum reiecit. Proinde propter tyrannidem & perſecutionẽ Diocletiani in Chriſtianos, deſerere ſuum miniſterium, & in locum ſolitarium profugere coactus eſt. Cæterum repertus tandem à Cæſarianis, adduci non potuit, vt idolis ſacrificaret, ſed intrepidè Chriſtum confeſſus eſt, damnans omnem ſuperſtitionem & idolatriam gentium. Qua de cauſa primum coniectus eſt in carcerem, & cum confeſſionem Chriſtiani nominis conſtanter tueretur, ad ſupplicia raptus eſt, & tandem capite truncatus. Quæ aſſcripta ſunt de miraculis, & de petione eius pro laborantibus dolore gutturis, omnino ſunt fabuloſa & impia, contra primum & ſecundum præceptum Decalogi, & totam doctrinam de Chriſto vnico ſeruatore noſtro, quam dum uiueret, prædicauit Blaſius.

Exempla

00039242

EXEMPLA SELECTIORA ſanctorum patrum & Epiſcoporum veteris Eccleſiæ, ex hiſtoria Eccleſiaſtica & Tripartita.

DE SANCTO POLYCAPO diſcipulo Apoſtolorum.

Polycarpus Smyrnenſis Eccleſiæ Epiſcopus fuit, & omnes Epiſcopos ſui temporis in Aſia ſingulari doctrina & authoritate ſua antecelluit. Natura, ingenio ſedato & moribus placidiſsimis fuit. In docendo Euangelio ratione & methodo ſimpliciſsima uſus eſt. Nam hoc ſolum conari ſolebat, ut ab Apoſtolorum doctrina, & forma ſanorum uerborum ſcripturæ, ne tantillum quidem diſcederet. Proinde hoc ſuo exemplo & hac ratione in docendo plurimum profuit Polycarpus, non ſolum Smyrnenſium Eccleſiæ, ſed totius Aſiæ Eccleſijs, nam hæ ſecutæ ſunt hunc morem Polycarpi in tractandis rebus ſacris. Et quia ſyncer & fideliter docuit Euangelium, ideoq; acerrimos hoſtes habuit Valentinum & Martium hæreticos, cum quibus grauiſsima ei ſæpè conflictatio fuit pro defenſione Euangelij, Et cum videret eos pertinaciter impios eſſe, et blaſphemos in Chriſtum,

ſtum, neq; ſpem aliquam eſſe poſt tot admonitiones, ut redirent in viam, ſummopere uitare ſtuduit conſuetudinem Valentini & aliorum hæreticorum, idque exemplo Ioannis Apoſtoli, qui cum apud Epheſum balnea lauandi gratia fuiſſet ingreſſus, uidiſſetque ibi Cherintum, diſceßit continuo non lotus, dicens: Fugiamus hinc, ne & balnea ipſa corruant, in quibus lauat Cherintus, veritatis inimicus. Idem prorſus Polycarpum feciſſe ferunt, nam cum Marcioni aliquando ueniſſet obuiam dicenti ſibi, Agnoſce nos Polycarpe, reſpondit, Agnoſco, ſed primogenitum Sathanæ. Etenim tunc Apoſtoli, atq; eorum diſcipuli, tanta ſollicitudine & ſtudio in religione vtebantur, ut ne uerbi quidem communionem cum aliquo eorum qui à veritate deuiauerant, habere uellent, idq; haud dubie ex præcepto Chriſti & conſilio Pauli, qui rectißime docuit, poſt unam atq; alteram admonitionem hæreticum hominem uitandum eſſe. Porro non concionando ſolum, ſed ſcribendo etiam ſtuduit Polycarpus prodeſſe Eccleſijs, exiſtimans haud dubie utrunq; hoc ad ueri Epiſcopi munus pertinere, Extat enim epiſtola Polycarpi ad Philippenſes ſcripta, in qua doctißime & grauiter formam quandam Chriſtianæ doctrinæ & vitæ expreßit. Sed

hæc

hæc de officio Polycarpi in Epiſcopatu dixiſſe ſatis ſit. Quando uero ſub Antonio Cæſare de multis Chriſtianis ob profeßionem Euangelij ſupplicium ſumptum eſt, in Aſia, & plurimorum exempla iam teſtarentur, Chriſtianorum gentem magna conſtantia ſubire mortem, conclamatum eſt per publicum tumultum de requirendo Polycarpo, utpote magiſtro huius nouæ ſectæ, & qui ſuis perſuaſionibus animaret alios ad conſtantiam in ferenda morte. Polycarpus itaq; primo quidem cum audiret uulgus in ſe acclamationibus excitatum, in nullo penitus commotus eſt, ſed manſit impauidus: Et cum in eadē illa ciuitate interritus permanere uellet, acquieſcens tamen deprecantibus ſe familiaribus ſuis, in agrum quendam ciuitati proximum ſecedit, atq; ibi cum paucis die noctuq; nihil aliud agit, quam quod in orationibus permanet, pro pace Eccleſiarū, quæ ubiq; ſunt ſupplicans Deo. Nam hic mos erat ei ut orationi quam plurimū uacaret. Accidit enim aliquando quod cum publica quædam ſeditio, & tumultus eſſe exortus, ipſe pro ſuo more accinxit ſe orationi, pro pace Reipublicæ, & deinde progreſſus in conſpectum multitudinis facundia ſua, quæ in eo ſingularis erat, tumultū compreßit. Cæterū iam in oratione poſitus Polycarpus, ante triduum quàm compreheñs

prehenderetur, uiſionem uidet per noctem, ceruical capitis ſui flammis eſſe conſumptum, cumq; euigilaſſet poſt uiſum, interpretatus eſt aſtantibus fratribus ſuis ſomnium ſuum, dixitq; pro certo ſe propter Chriſtum per ignem vitæ exitum ſortiturum. Imminente igitur quæſtione rurſus charitate fratrum compulſus commigrauit in alium locum, quo non multo poſt inquiſitores eius perueniunt, cum iam declinaret dies. Et ingreßi ipſum quidem offendunt in ſuperioribus quieſcentem, quod ubi animaduertit aufugere noluit, dicens uoluntas domini fiat. Quin imo cum comperiſſet adeſſe comprehenſores ſuos, in occurſum eis progreſſus, læto admodum uultu ac placido ſermone compellare viros cœpit, ita ut non parum illi mirarentur & ſtuperent, quid tantum ſtudij fuerit, vt vir illius grauitatis & honeſtatis in tam longæua ætate & tanta uitæ autoritate poſitus perquiri & comprehendi iuſſus ſit. Sed ille nihil moratus continuo apponi menſam hoſtibus tanquam hoſpitibus iubet, atq; eis epulas largius miniſtrari, idq; duplici de cauſa, ut exhiberet beneficium etiam hoſtibus ſuis, iuxta Chriſti præceptum, deinde vt vnius horæ ſpacium orationis gratia ab eis impetraret. Orabat enim tanta Dei gratia repletus, vt admirarentur

omnes

Hosted by Google

omnes qui aderant, & ipſi qui adcomprehen-dendum eum uenerant pœnitentia ducerentur, quod tam honeſtum uirum ac Deo dignum, & ipſa ætate uenerabilem, rapere iuberentur ad pœnam. Poſtea uero cum finiuit orationem, & inſtante iam hora progreditur, & aſino iam inſidens ad ciuitatem ducebatur, cum eſſet dies magni Sabbathi. Aduenienti ei occurrit præfe-ctus Herodes nomine, & pater eius Niceas, qui leuantes eum ſecum in vehiculum, perſuadere ſedulo conabantur dicentes. Quid enim mali aut periculi eſt, dicere Deum Cæſarem, & im-molare, & de cætero ſecurum uiuere? Polycar-pus uero hæc primo tacitus audiuit, ſed ubi per-ſiſtebant, ait ad eos: Quid opus eſt multis? non ſum facturus quod exigitis. At illi poſtquam nihil ſe proficere ſenſerunt, indignatione com-moti cum contumelia eum vehiculo deturbant, ita ut pedem læderet præceps actus. Sed diſſi-mulata iniuria illa, alacriter pergebat ad ſta-dium, quo duci fuerat imperatus. Et cum iam perueniſſet ad proconſulem, qui ei rei præfe-ctus erat à Cæſare, interrogatur ab eo, an ipſe eſſet Polycarpus? Se eſſe confitetur. Ergo, in-quit, habeto ætatis tuæ reuerentiam, & parcens vltimæ ſenectuti tuæ, iura fortunam Cæſaris, & dic in Chriſtum conuitia, & dimitto te. Re-

ſpondit

ſpondit ad hæc Polycarpus. Sex & octoginta anni ſunt, quibus ſeruio Chriſto meo, qui nunquam ulla in re de me mala meritus eſt, & quomodo obſecro nunc illi maledicere & blaſphemare regem meum queam qui ſalutem mihi dedit? Cumq; rurſum vehementius vrgeretur, ut fortunam Cæſaris iuraret: Si hanc, inquit, iactantiam quæris vt ego fortunam Cæſaris iurem, & quis ſim ignorare te ſimulas, cum omni libertate audi a me, quia Chriſtianus ſum. Si uero rationem uis Chriſtianæ religionis accipere, ſtatue diem & audi. Proconſul dixit. Vides ingenti tumultu concitatum in te populum eſſe, ideoq; tu ſuade huic populo, ut conſentiant. Reſpondit Polycarpus, tibi quidem reſpondi. Docemur quidem Principibus & poteſtatibus ijs, quæ à Deo ſunt, honorem deferre, eum ſcilicet, qui religioni non ſit contrarius, populo autem furenti ſatisfacere non eſt meum. Proconſul dixit. Beſtias paratas habeo quibus obijcieris niſi cito pœnitueris. At ille reſpondit, adhibeantur, nobis enim immobilis ſtat ſententia. Nec poſſumus de bono ad malum per pœnitudinem commutari. Melius autem erat ſi hi mutarentur ad bona qui perſeuerant in malis. Tunc proconſul, Igni te, inquit, faciam conſumi ſi tibi beſtiæ contemnendæ videntur, nec propoſiti

poſiti recipis pœnitudinem. Ad hæc reſpondens Polycarpus inquit; Ignem minaris hunc, qui ad momentum incenditur, & paulo poſt extinguitur, qui ignoras futuri iudicij æternum ignem, qui ad perpetuas pœnas impiorum præparatus eſt. Sed quid moraris? Adhibe vtrum uoles, Mihi quidẽ nec grauiora etiam pro gloria Christi ferre difficile erit. Hæc & multa alia his ſimilia dicens Polycarpus, confidentia ſimul & læticia replebatur, ita ut claritatem vultus eius reſponſionumq; conſtantiam proconſul maximo ſtupore admiraretur. Miſſo igitur Curione ad populũ, iubet voce maxima proteſtari, Polycarpum conſtanter confeſſum Chriſtianum ſe eſſe. Tum vero vniuerſa multitudo tam gentium quam Iudæorum Smyrnenſium ciuitatis cum ingenti furore clamauit, tollendum plane è medio, & igni ſubijciendum eſſe. Nam hic eſt, inquiunt, totius Aſiæ doctor & pater Chriſtianorum, & huius culpa fieri, quod vetus religio & iam olim receptus cultus Deorum collabatur. Extructus eſt itaq; rogus lignis celeriter, vel de balneis uel de alijs publicis quibusq; locis allatis, præcipue per Iudæos qui ardentius ad hæc, pro more ſuo feruebant. Tum vero depoſitis ſenior indumentis ac zona reſoluta, calciamenta quoq; pedibus

tentabat

tentabat educere. Vt ergo expedita ſunt quæ ad ignem pertinebant, cum eum vellent rogo impoſitum etiam clauis affigere, ait, ſinite me. Qui enim dedit mihi ignis ſupplicium ferre, dabit ut & ſine clauorum affixione flammas immobiliter perferam. Tum illi omiſſis clauis, vinculis uſi ſunt ſolis, quibus poſt tergum manibus reuinctus uelut electus aries & ex magno grege aſſumptus, acceptabile holocauſtum omnipotenti Deo oblatus eſt. Aiunt autem hanc fuiſſe ultimam orationem, quam ad Deum habuit, priuſquam ex hac vita exceſſit: Deus dilecti & benedicti filij tui Ieſu Chriſti pater, per quem tui agnitionem ſuſcepimus, Deus Angelorum & uirtutum & uniuerſæ creaturæ & totius iuſtorum generis, qui omnes coram te uiuunt, benedico te, qui me in hanc diem atq; in hanc horam perducere dignatus es, ut particeps exiſterem martyrum & calicis Chriſti tui in reſurrectionem vitæ æternæ, animæ ac ſpiritus mei, per incorruptionem ſpiritus ſancti, in quo ſuſcipiar hodie in conſpectu tuo tanquam pingue ſacrificiũ & acceptabile, quod à multis iam ſeculis præparaſti tibi. Verus es tu & ſine mendacio Deus, propterea & in omnibus laudo te, & benedico te, & glorifico te per æternum Deum & Pontificem Ieſum Chriſtum di-

lectum

lectum filium tuum,per quem & cum quo tibi cum ſpiritu ſancto gloria nunc &,in infinita ſecula ſeculorum, Amen.

DE COINTHO QVI parum conſtans Martyr fuit.

ACcidit eodem tempore, quo paſſus eſt ob Euangelij de Chriſto confeßionem Polycarpus Epiſcopus, quod Cointhus quidam natione Phryx, qui cum multo ante de ſuis regionibus aduenerat in Aſiam, ſua ſponte obiecit ſe paratis ſupplicijs in Chriſtianos,Siue enim pietatis quodam zelo, ſiue humana quadam præſumptione adductus,conſtituit fortißimo animo pro Chriſti nomine quoduis tormenti genus ſubire & perpeti. Primum itaq; cœpit beſtias, ceteraq; tormenta ſponte laceſſere, deinde uelut fractis animis cedere, tandem etiam ſalutem ſegnitia perdere. Nam abſterritus horrendo ſpectaculo ſuppliciorum turpiter abnegauit confeßionem Chriſti, & cultum idolorum imminētis pœnæ formidine approbauit.Teſtabatur igitur hic euentus eum ad martyrium procacia potius ac temeritate quam conſtantia & certitudine fidei proſiluiſſe, Ipſe namq; ſeſe iudicijs ingeſſerat ſine neceßitate, & non requiſitus à iudicibus. Proinde uictus omnibus exem-

plum euidens dedit, cautius in rebus talibus & circumſpectius agendum eſſe, quia non temeritas & præſumptio, ſed fides & modeſtia in cruce perſiſtit, & tandem coronatur. Etenim Pauli Apoſtoli & aliorum ſanctorum exempla in ſcripturis teſtantur, quod per occaſionem ſæpe ceſſerint furori impiorum, & non temere coniecerint ſe in pericula præter neceßitatem.

DE POTAMIENA virgine.

ORigenes apud Alexandriam diligenter & pie admodum in Catechiſmo docendo frequentem & famoſam ſcholam habuit. Erat enim illis temporibus hic mos in Eccleſia, vt in bonis literis diſcendis, & in cognitione pietatis recte inſtitueretur iuuentus. Proinde habuit Origenes inter reliquos ſuæ ſcholæ auditores & diſcipulos nobilem quandam puellam, cui Potamiena nomen erat, ingenio & pietatis ſtudio inſignem. Etenim ut de caſtitate morum & pudicitia nihil dicam, quæ in ea ſingularis erat, nemini diſcipulorum ſiue ingenium ſiue doctrinam ſpectes, ceßit. Sed quia illis temporibus magna atq; crudelis perſecutio erat in Chriſtianos, Aquila tyrannus tum Alexandriæ &

ſummus

ſummus hoſtis fidei Chriſtianæ, iuſsit Potamienam diſcipulam Origenis in ius vocari. Indigne enim ferebat nobiliſsimam puellam ad Chriſtianæ religionis profeſsionem deſciuiſſe & Deorum cultum receptum iam longa conſuetudine improbare. Itaq; morti eam adiudicauit, iuſsitq; omni genere contumeliæ atq; crudelitatis affici. Neq; enim ſatis erat illi vnum aliquod ſupplicium, nam curarat impurus & ſceleratiſsimus princeps, vt eſſent etiam qui moderatiſsimæ & caſtiſsimæ puellæ pudicitiam attentare conarentur. Sed id tum ne fieret prohibuit ex carnificibus quidam, cui Baſilides nomen erat, nam hic omni ui, ne tanta in ipſum turpitudo committeretur, reſtitit. Tandem uero cum iam probris, conuitijs & maledictis plurimorum probe exagitata eſſet, carnifices ad voluntatem & in gratiam Aquilæ tyranni picem calidam per artus ac membra omnia ipſius diſfuderunt, atq; ita in conſtanti confeſsione fidei, alacri uultu & imperterrita expirauit.

DE APOLONIA virgine.

Dionyſius Alexandrinus Epiſcopus, ad Fabianum Antiochenum Epiſcopum ſcribit, multos ob Chriſtiani nominis profeſsionē

paſſos eſſe apud Alexandriam temporibus Decij Imperatoris. Etenim, præter Imperatoris mandatum de perdendis Chriſtianis, magus quidam & ſacerdos idolorum perſuaſionibus ſuis ita commouit ſuperſtitioſum uulgus Alexandrinum contra Chriſtianos, ut nihil aliud ſitiret, quam piorum ſanguinem, atq; hunc furorem impiæ multitudinis auxit mandatum Imperatoris Decij. Itaq; palam graſſati ſunt Alexandrini in Chriſtianos, adeo etiam, quod nemini qui profitebatur nomen Chriſtianum tutum erat eo tempore perſecutionis exire in publicum. Porro inter multos alios, qui crudeliſſimis ſupplicijs adfecti ſunt propter Chriſtum, corripuerunt homines impij & inſani Apolloniam uirginem longæuæ ætatis, & pietatis admirandæ, huic primo omnes dentes effoderunt, deinde congeſtis lignis extruxerunt rogum, comminantes ſe eam incenſuros niſi cum ipſis pariter impia verba proferret, & idolorum receptum cultum approbaret. At illa nihil minus ſe facturam dixit, & ſimul intrepide ad ignem, quem minabantur acceſſit, ultro expetens pro gloria Chriſti mortem ſubire, ita ut perterrerentur etiam ipſi crudelitatis authores, quod promptior inuenta eſt ad mortem fœmina quam perſecutor ad pœnam.

DE

DE MARINO martyre.

GRauis perſecutio extitit in Chriſtianos, temporibus Valeriani Cæſaris, Is enim primum amplexus doctrinam Euangelij, amare & fouere ſolebat Chriſtianos, ſed poſtea per doctorem quendam impium & magiſtrum ac principem Aegyptiorum magorum ſeductus, iuſsit Chriſtianæ religionis ſectatores perdi & interimi. Proinde in his perſecutionibus Valeriani apud Cæſaream Paleſtinæ, multa à diuerſis martyria conſumata ſunt, inter quos vir militaris, & ciuis Ieroſolymitanus fuit, cui Marinus nomen erat, huic in urbe Cæſarea inter collegas ſuos per ordinem gradus ſui cum dignitas quædam militaris deferretur propter virtutem, inuidia ſtatim ſubit in ipſius collegam proximum, quod indigne ferebat Marinum ſibi anteferri. Exclamauit igitur non poſſe Marinum adipiſci ſuperiorem gradum, eo quod Chriſtianus eſſet. Interrogatur à iudice Marinus, ſi ita res ſe haberet. Ille ita eſſe, & uere ſe eſſe Chriſtianum clariſsima voce teſtatur. Decernit iudex vt intra trium horarum ſpacium deliberet ſecum, an uelit immolare Dijs & Imperatori, an Chriſtianus interimi. Cumq; à

 tribunali

tribunalibus fuiſſet egreſſus, Theotecnus Epiſcopus loci apprehenſa manu eius perducit eum ad Eccleſiam, ibiq; multis verbis eum confirmans in fide ad ipſum Altare tandem perducit, gladiumq́; ſuum, quo erat præcinctus oſtendens ei, & rurſus offerens Euangelium, interrogat vtrum è duobus mallet, an momentaneam illam dignitatem militarem eligere, an pro gloria Chriſti mortem oppetere. Atqui vero Marinus promptiſsima fide cum manum ad Euangelium tetendiſſet, obtine, inquit Theotecnus, quod elegiſti ô fili, & contemnens præſentem uitam æternam ſperato. Confidens perge, & ſuſcipe coronam, quam tibi Dominus præparauit. Reuerſus continuo ad tribunal, euocatur per præconem. Aderat enim iam deſtinatum trium horarum tempus. Ille vero nec moras patitur, nec expectat interrogantem, ſed continuo ſibi & deliberatum aſſerit, & ex paternis legibus confirmatum, quod Deo obtemperare magis oporteat, quam hominibus. Proinde illico pronunciat iudex illum capite puniendum pro tali reſponſione.

DE PETRO martyre.

QVanquam Diocletianus Imperator crudeliſsime inſectatus eſt Chriſtianos, tamen inter ipſos aulicos miniſtros fuerunt non ſolum qui amabant doctrinam Euangelij, ſed qui in eius cognitione optime & pie inſtituti erant, atq; ex illorum numero Dorotheus erat, qui præerat cubiculo Imperatoris. Sodales hic habuit Petrum & Gorgonium in officio. Porro cum iam ageret Diocletianus apud Nicomediam, ibiq; ſæuiſsimo edicto publicato contra Chriſtianos crudeliſsima quæque ſupplicia intentaret omnibus Chriſtianam fidem profitentibus, cœpit Petrus palam improbare impietatem & tyrannidem Cæſaris, cuius iuſſu ſtatim eductus eſt in medium, eiq; mandatum eſt autoritate & nomine Imperatoriæ maieſtatis, vt Dijs immolaret & doctrinam de Chriſto contemneret. Quod cum facere recuſat Petrus miniſter Cæſaris, ilico imperatur appendi & flagris toto corpore laniari, videlicet vt doloris vehementia adactus faceret, ad quod uerbis & mandato Cæſaris adduci ſe vltro non ſuſtinebat. At ille cum maneret in ſententia animi ſui immobilis, viſceribus iam pelle nudatis iubetur aceto ac ſale perfundi. Cumq; etiam hoc tormenti genus conſtanter & fortiter toleraſſet, craticula prunis ſubterſtrata poni iube-

Hosted by Google

tur in medio, ibiq; quod reliquum fuerat in uerberibus abſumpti corporis ſuperponi, & non ad ſubitum, ſed ſenſim paulatimq; ſuccendi, quo ſcilicet pœna diutius differretur, cumq; miniſtri ſcelerum hinc modo corpus, modo inde verſantes per membra ſingula pœnas inciperent, & ſupplicia renouarent, ſperantes ab eo elicere ſe poſſe conſenſum, ille firmius in fide & plane ouans in ſpe, conſumptis iam & igne reſolutis carnibus ſuis, vltimum ſpiritum in fide lætus exhalat. Tali Petrus aulicus & miniſter familiaris Diocletiani Cæſaris martyrio decoratus vere Petri Apoſtoli extitit & fidei hæres, & nominis. Porro Dorotheus & Gorgonius cum Petrum in communi fide, & officio ſimul ſocium ſuum tam crudelibus atq; immanibus & barbaris ſupplicijs cruciari viderent, conſtanter & libere adeunt Cæſarem: Cur punis, inquiunt, Imperator in Petro fidem & mentis ſententiam, quæ in nobis omnibus eadem eſt? Vt quid in illo crimen ducitur quod nos omnes ex æquo profitemur? Hæc enim fides nobis, hic cultus, & eadem ſententia eſt. Imperator nihil hac libertate ſuorum familiarium in confitendo Chriſto commotus, iuſſit illos quoq; in medium venire, ac ſimilibus pene ſupplicijs adfectos, tandem laqueo appenſos necari demandauit.

DE

DE PHILEA EPISCOPO in Aegypto.

EOdem hoc tempore Diocletiani Cæſaris quanta crudelitate ſæuitum ſit in Chriſtianos apud Thebaida & in Aegypti partibus, id omnem narrationem & fidem ſuperat. Teſtatur enim Euſebius ſe in Aegypto ſuis oculis inſpexiſſe, quod ſedenti pro tribunalibus ſæuiſsimo præſidi offerrentur innumeri fidelium populi, quos ille ſingulos per ordinem confeſſos ſe Chriſtianos eſſe, capite plecti iubebat. Videbam inquit Euſebius, feſſos reſidere carnifices, vires reſumere, animos reparare, mutare gladios, diem quoq; ipſum non ſufficere ad pœnam. Nullus tamen ex omnibus ne paruulus quidem infans deterreri potuit à morte. Sed hoc ſinguli paueſcebant, ne forte, dum properum Sol uertens diem clauderet, ſeparatus à conſortio martyrum remaneret. Sic confidentia fidei conſtanter & cum læticia mortem præſentem velut æternæ vitæ principia rapiebant. Deniq; dum priores quiq; iugularentur, reliqui non deſidiæ aut corpori animos indulgebant, ſed pſallentes & hymnos Deo canentes locum quiſq; ſui martyrij expectabat, vt hæc agentes in DEI laudibus extremos etiam ſpiritus exhalarent.

Neq; uero mirum fuit hanc tantam turbam Chriſtianorum tali conſtantia mortem oppetiſſe pro gloria Chriſti. Nam Epiſcopum, & doctorem talem habebant in Euangelio, qui doctrina & vitæ exemplis ipſos in omnibus præibat. Erat autem illi nomen Phileas, & fuit Epiſcopus vrbis illius, quæ appellatur Thimuis. Quod ad pietatem attinet ſummus erat in cognitione Chriſti. Quod ad perſonæ & generis commendationem, nobilis ciuis Romanus erat, & qui primis in Romana Republica honoribus fuerat functus. Eruditione quoq; liberalium literarum, & omnibus quæ ad animi uirtutem pertinent exercitijs, apprimè inſtructus. Theologiæ ſtudio quod præcipuum eſt, & anteponendum omnibus, ita ſe addixerat, vt omnes qui præceſſerant, longe anteiret. Cumq; plurimos propinquos et conſanguineos nobiles uiros in eadem vrbe haberet, frequenter ad præſidem ducebatur, vt eius monitis acquieſceret, & tot tantiſq; propinquis exorantibus reſpectum haberet vxoris & liberorum ſuorum, neq; ita pertinaciter in cœpta præſūptione perſiſteret. Ille uero inſtar rupis immobilis, quæ vndiq; fluctibus alliditur, conſtans garrientium dicta reſpuere, animum ad cœlum tendere, Deum in oculis habere, parentes & propinquos ſanctos

Marty-

Martyres & Apoſtolos ducere. Aderat tum forte uir quidam, qui præerat turmæ Romanorum, Philomorus nomine. Qui cum uideret Phileam Epiſcopum lachrymis propinquorum & præſidis calliditate fatigari, nec tamen flecti aut infringi poſſe, exclamabat. Quid inaniter & ſuperflue conſtantiam viri tentatis? Quid eum qui fidem Deo ſeruat, infidelem uultis efficere? Quid eum cogitis negare Deum, vt hominibus acquieſcat? Non videtis quod aures eius verba ueſtra non audiunt, quod oculi eius lachrymas ueſtras non vident? Quomodo poteſt terenis lachrymis flecti, cuius oculi cœleſtem gloriam aſpiciunt & contuentur? Poſt hæc dicta cunctorum ira in Philomorum uerſa, unam eandemq́; eum cum Philea ſubire ſententiam poſcunt. Quibus libenter annuens Iudex, vtrumq́; plecti capite iubet.

DE DOROTHEA VIRgine Alexandrina.

QVando Maxentius Romæ tyrannidem exercuit, eodem tempore in orientis atq; Aegypti partibus Maximinus Cæſar ſimili per omnia crudelitate & veſania tyrannidem gerebat, ita ut alter alterum, utpote in tyrannide ſocij, etiam in ſceleribus videretur imitari.

Maximus etiam in hoc præire & vincere videbatur Maxentium ſocium ſceleris, quod publicos & maximos honores magiſtris impijs, peruerſis doctoribus & malarum artium peritis decernebat, ideoq; grauior perſecutor fuit Chriſtianorum, quam Imperatores ſuperiores. Neq; enim vel pietatis vel ciuilis modeſtiæ ullam rationem habuit. Vitiabat enim honeſtas matronas & puellas ſine ullo delectu paßim in omnibus urbibus & oppidis. Atqui vero cùm duobus his grauißimis dominis, libidine & crudelitate, præceps ageretur, accidit forte quod eſſet apud Alexandriam Dorothea virgo ſatis nobili familia orta, ingentibus diuitijs & nobilitate propinquorum clara. Formæ vero & decoris gloria tanta in ea fuit, vt mirum & ſpeciale quoddam Dei figmentum in ea crederetur. Sed illa quæ animi pietate & uitæ modeſtia pulchrior, quam uultu corporis eſſe ſtuderet, æquißimo mentis iudicio quod pulchrum & decorum inter homines videbatur, id potius Deo conſecrare, quam uſui humano ſtatuit indulgere, vt virgo Deo conſecrata perſiſteret, & per totam uitam ſuam ſtudio pietatis vacaret. Neq; uero tum temporis ſtultißima illa ratio Monaſticorum uotorum fuit recepta, ſed qui hoc DEI donum habebant, ſua ſponte cœlibes

bes manebant ſine ullius uoti acceſsione, vt eo commodius incumbere poſſent ſtudijs ſacrarum literarum, & ſeruire Eccleſiæ in ſuo officio.

Cæterum Maximinus Tyrannus, qui omnia diuina atq; humana, libidine ſimul & crudelitate fœdabat, cognito ſolius formæ, non etiam ingenij ac propoſiti bono, ad contemerandam virginem ac polluendam eius caſtitatem animum intendit. Sed vbi comperit quod Chriſtiana eſſet, quæ ſecundum ſua edicta pœnæ magis quam libidini ſubijcienda videretur, in ambiguo poſitus æſtuare cœpit & in quam ſe partem verteret ignorabat. Sed ubi dubios animos libido, quæ ei latius dominabatur, obtinuit, & expectantem virginem pro Chriſti confeſsione ad ſupplicia rapi, per occultos nuncios de ſtupro interpellauit: illa æque nephas ſibi eſſe reſpondit, templum corporis ſui idolorum cultu & libidinis contagione polluere. Proinde ſe quidem ad mortem paratam eſſe, à crudeli vero tyranno non decere blandum aliquid aut molle proferri, nec eſſe dignum reſolui erga ſe truces animos quos quotidie undatim Chriſtianorum profuſus cruor duraret. Ad quæ reſponſa cum ille libidine accenſus acrius incaleſceret, & niſi uerbis acquieuiſſet, ui agere conſtituit.

conſtituit. Proinde Dorothea uirgo omnibus facultatibus ſuis, domo & familia derelictis noctu clam cum paucis fidiſsimis famulis, & cum amiciſsima ſibi comite caſtitate diſcedit, atq; illuſum tyrannum uanum amentemq; dereliquit. Memorabile profecto hoc eſt exemplum Dorotheæ uirginis, quod nos non ſolum cognoſcere & amare conuenit, ſed imitari etiam, ſi exigat occaſio. Teſtatur enim habuiſſe olim Chriſtianos magnam rationem honeſtæ uitæ, ne doctrinam Euangelij & ſpiritualem libertatem conſcientiarum carnali aliqua licentia, & fœdis cupiditatibus contaminarent.

DE LVCIANO ANTIOcheno presbytero.

LVcianus Antiochenus presbyter, ex Maximini Cæſaris præcepto adductus eſt ad tribunal iudicis. Vir erat pietate inſignis, eruditione & continentia ac honeſtate morum præcipuus, & qui propter præclaras virtutes ſuas omnibus admirationi erat. Cum itaq; adductus eſſet ad iudicem, Cur inquit ad eum præſes, uir prudens & diſerte ſequeris illam ſectam, cuius non potes rationem reddere? Aut ſi aliqua ratio ueſtræ doctrinæ eſt, eam audientibus nobis in medium profer. Tum ille data ſibi facultate dicendi

dicendi huiuſcemodi orationem de fide noſtra habuiſſe dicitur. In occulto non eſt, quod nos Chriſtiani quem colimus, Deus vnus eſt per Chriſtum nobis annunciatus, & per ſpiritum ſanctum cordibus noſtris inſpiratus. Non enim ſicut uos putatis, humanæ alicuius perſuaſionis errore conſtringimur, nec in diſcurſu (ut alij) parentum traditione decipimur. Autor nobis de Deo Deus eſt, Neq; enim poſſet ſublimis illa maieſtas ſenſibus humanæ mentis illabi, niſi uel ſpiritus ſui uirtute delata, vel uerbi ac ſapientiæ ſuæ interpretationibus indicata. Fateor, errauimus etiam nos aliquando, et ſimulachra, quæ ipſi finximus Deos, cœli ac terræ putabamus autores, ſed arguebat eos fragilis ſubſtantiæ ſuæ à nobis præſtita conſecratio. In quibus tantum uenerationis inerat, quantum decoris manus contuliſſet artificum. Verũ omnipotens Deus quem non noſtris manibus fictũ, ſed cuius nos decebat eſſe figmentum, errores miſeratus humanos ſapientiam ſuam miſit in hunc mundũ carne ueſtitam, quæ nos doceret Deum qui cœlũ feciſſet et terrã, nõ in manufactis, ſed in æternis atq; inuiſibilibus requirendũ. Vitæ etiam leges & diſciplinæ præcepta conſtituit, ſeruare parſimoniam, paupertate gaudere, manſuetudinem colere, ſtudere pati, puritatem cordis amplecti,

patientiam cuſtodire. Quin etiam omnia hæc quæ nunc aduerſum nos geritis uentura nobis eſſe prædixit, educendos nos ad reges, & ante tribunalia iudicum ſtatuendos, ac uelut uictimam iugulandos. Inde eſt deniq; quod & ipſe qui immortalis erat, utpote uerbum & ſapientia Dei, morti ſe præbuit, quo nobis in corpore poſitus, patientiæ præberet exemplum. Sed nec nos ſua morte decepit, quibus poſt tertium diem reſurrexit. Etenim innocens, immaculatus & purus ad hoc ſolum mortem ſuſcepit, ut eam vinceret reſurgendo. Quæ autem dico non ſunt in obſcuro geſta loco, neq; teſtibus indigent. Pars pene mundi iam maior huic veritati adſtipulatur, vrbes integræ, aut ſi in his aliquid ſuſpectum uidetur, conteſtatur etiam de his agreſtis manus ignara figmenti. Si minus adhuc creditur, adhibebo uobis etiam loci ipſius in quo res geſta eſt teſtimonium. Aſtipulatur his ipſe in Hieroſolymis locus, & Golgathana rupes ſub patibuli onere diſrupta. Antrum quoq; illud, quod auulſis inferni ianuis corpus denuo reddidit animatum, quo purius inde ferretur ad cœlum.

Aut ſi adhuc minus digna uobis hæc videntur, quæ in terris ſubſtantiam gerunt, accipite etiam è cœlo adſtipulatorem fidelem.

Solem,

Solem etiam ipſum horum produco teſtem, qui cum hæc fieri per impios videret in terris, lumen ſuum meridie abſcondit in cœlo. Requirite in annalibus veſtris, inuenietis temporibus Pilati, Chriſto patiente, fugato ſole interruptum tenebris diem. Quod ſi terræ, ſi cœlo, ſi ſanguini eorum, à quibus veritatem per tormenta perquiritis, fidem non accommodatis, quomodo meis verbis allegationibusq; credetis? Et cum pene iam auditoribus his verbis ſuadere cœpiſſet, arripi iubetur in carcerem, ibiq; quaſi abſq; tumultu populi necari.

DE PAPHNVTIO Epiſcopo.

PAphnutius Epiſcopus ex Aegypti partibus fuit, adeoq; ex illis vnus, quos Maximianus Cæſar dexteris oculis effoßis & ſiniſtro poplite ſucciſo per metalla damnauerat propter fidei confeßionem. Erat autem vir non ſolum pietate, ſed etiam multis alijs præclaris dotibus exornatus. Et præter reliquas virtutes tantam in eo vim pietatis fuiſſe teſtantur hiſtoriæ, ut per orationem non modo curaret ægrotantes, ſed etiam Dæmones fugaret & abigeret ab ijs, qui erant obſeßi. Porro Conſtantinus Imperator tanta veneratione & amoris adfectu

ipſum proſequebatur, ut ſæpius ipſum intra palatium ſuum euocatum complecteretur, & illum oculum, qui ob fidei confeſſionem ei euulſus ſuerat, auidioribus oſculis demulceret. In Nicena Synodo cum de hæreſi Arriana ageretur, trecenti & octodecim Epiſcopi ſuerunt congregati à Conſtantino Imperatore, inter quos & Paphnutius fuit. Cæterum cum Synodus iam corrigere vellet abuſus quoſdam in Eccleſia, & certas leges quaſdam ſtatuere, quas Canones appellamus. In quorum tractatione cum quibuſdam neceſſarium eſſe videretur conſtituere hanc legem, vt Epiſcopi & presbyteri, diaconi & ſubdiaconi cum coniugibus, quas ante conſecrationem duxerant, non dormirent, & ne poſtea permitteretur clericis vxores ducere propter commoda quædam publica Eccleſiæ. Et cum multorum grauiſsimorum Epiſcoporum autoritate & conſenſu hæc ſententia confirmata propemodum eſſet, ſolus Paphnutius reſtitit, & ſurgens in medio palam contradixit, honorabiles, inquit, nuptias eſſe, & caſtitatem dicendam concubitum cum propria coniuge, ſuaſitq; Concilio ne talem ponerent legem de abdicandis vxoribus contra verbum Dei, Quos Deus coniunxit, homo non ſeparet. Etenim grauiſsimam cauſam eſſe aſſerebat,

bat, quæ aut clericis, aut ipſorum coniugibus, occaſio fornicationis exiſteret. Et hæc quidem Paphnutius, licet nuptiarum eſſet inexpertus, expoſuit, Synoduſq; laudauit ſententiam eius, et nihil ex hac parte ſanciuit, ſed hoc in volũtate vniuscuiuſq; non in neceſsitate dimiſit. Solus itaq; Paphnutius obtinuit vt coniugati clerici vxores ſuas retinerent, & in hac re quam Chriſtus liberam eſſe reliquit, nulla neceſsitatis lex ſtatueretur.

DE ATHANASIO Epiſcopo.

Athanaſij exemplum dignum eſt, quod ab omnibus pijs cognoſcatur, præſertim hoc tempore, quo tyranni & homines impij quoſuis potius ferunt & magnis ſumptibus fouent quam veræ pietatis doctores, qui recte tradunt verbum Dei, & in omnibus rebus publicæ tranquillitati conſulunt. Talis autem extitit Epiſcopus Athanaſius illis temporibus, quando per Arianos Eccleſia miſere diſsipabatur, ſub impijs principibus, poſt mortem Conſtantini Imperatoris. Athanaſius iam inde à puero in omni genere bonarum artium et pietatis ſtudio inſtitutus erat. Ingenio ad diſcendum alacri, & ad iudicandum de grauibus quibuſq; rebus acu-

tiſsimo fuit, ideoq; aſſumptus eſt in Eccleſiam ab Alexandro Alexandrino Epiſcopo, qui propter præclaram indolem & inſignes virtutes quas in eo animaduertebat, ſingulari amore & beneuolentia eum complectebatur. Et cum Nicena Synodus indicta eſſet à Conſtantino Cæſare, cum Alexandro Epiſcopo ſene & ſanctiſſimo viro unà Nicæam profectus eſt, nam eius Diaconus tum erat. Quando uero fuit vir acris ingenij, & in Eccleſiaſticis negocijs apprime uigilans, acute admodum & diſerte Arianorum dolos ac fallacias detegebat, magnaq; conſtantia tutatus eſt articulum fidei noſtræ de æternitate & diuinitate Chriſti. Proinde apud Alexandriam defuncto Epiſcopo Alexandro, ſuſcepit curam regendæ Eccleſiæ Alexandrinæ. Sed quia ſatis innotuerat Arianis in concilio Nicæno, quid poſsit ingenio & eruditione ſua Athanaſius contra hæreſes, ideoq; ſtatim ut eum Epiſcopum factum cognouerant, exiſtimantes, id quod res indicabat, ſua negocia per illius ſollicitudinem non facile proceſſura, omnibus modis quærere aduerſus eum machinas deceptionum parabant. Porro mortuo Conſtantino Cæſare, Conſtantius orientale regnum adminiſtrabat, Conſtantino iuniore fratre non longe ab Aquileia apud Alſam fluuium interfecto,

00039242

ſtecto, Conſtans utriuſq; frater occidentem obtinebat. Accidit itaq; quod Conſtantium Cæſarem in ſuam ſententiam pertrahunt Ariani, per prauos ſacerdotes, ſed uerentur interim, ne forte adeundi regis copia quandoq; fieret Athanaſio, & per eum de veritate fidei, quam ipſi peruertebant, ſecundum ſcripturas edoceretur, omnibus modis incumbunt, ut ipſum apud principem traducant & infament ueluti omnium ſcelerum ac flagiciorum autorem, uſq; adeo etiam, quod tandem humani corporis brachium loculo delatum Imperatori oſtendunt, quod ab Athanaſio exciſum magicæ artis gratia de Arſenij cuiuſdam corpore confirmabant. Neq; hoc ſolum flagicium, ſed alia innumera ſcelera confingebant, ut pium & ſanctiſsimum uirum Imperatori inuiſum redderent. Quibus ex cauſis commotus Conſtantius Imperator, iubet Synodum cogi apud Tyrum, in eaq; per Epiſcopos Athanaſium publice condemnari. Sed quid fit? deducitur eò Athanaſius, loculus cum humano brachio circumfertur. Inuidia ſimul & horror omnium animos inuadit, nemo enim non deteſtatur hoc tantum facinus in Athanaſio. Porro Arſenius ille, cuius brachium dicebatur exciſum lector aliquando Athanaſij fuerat, & ob culpam correptionem ueritus frequentiæ ſeſe ſubtraxerat.

Hosted by Google

traxerat. Eius uero latebras oportunas ſibi ad huiuſmodi commentum flagitioſi homines rati, in initio compoſiti criminis occultatum eum apud quendam, quem fidiſſimum ſuis ſceleribus crediderant, retinebant. Cæterum peruenit interim ad Arſenium in latebris poſitum, quid ſuo nomine criminis intentaretur Athanaſio. Et ſiue cum ipſa humanitatis contemplatio, ſiue diuina perpulit prouidentia, clam noctu euadens clauſtris, enauigauit Tyrum. Et pridie quam cauſæ dicendæ ultimus dies eſſet, Athanaſio ſeſe Arſenius obtulit, utq; ſe rerum ſeries haberet, edocuit, ille domi manere hominem, nec internoſcere cuiquã de eius præſentia iubet. Interea concilium cogitur, in quod aliqui concinnatæ calumniæ conſcij, omnes penè infenſo animo aduerſus Athanaſiũ præiudicatoq; conueniunt, per idem tempus Paphnutius Epiſcopus aderat Athanaſij innocentiæ conſcius. Is cum vidiſſet Maximum Hieroſolymorum Epiſcopum, qui vnà ſecum effoſſo oculo & poplite ſucciſo, confeſſor extiterat, verum pro ſua nimia ſimplicitate & candore nihil de ſcelere ſacerdotum ſuſpicantem, conſediſſe cum cæteris, quos factionis macula ſociauerat, medium conſeſſum adire non eſt ueritus, Te inquit, Maxime cum quo mihi idem & unum confeſſionis inſigne eſt, cum

quo

quo mihi pariter mortale lumen effoſſum claris orem diuini luminis conciliauit aſpectum, te in quam, non patiar in concilio malignantium & cum iniqua gerentibus introire, iniectaq; manu eleuans eum de medio eorũ ac de ſingulis inſtru ens, perpetua dehinc Athanaſio communione et amicitia ſociauit. Sed ne hoc quidem teſtimoniũ ſanctiſsimi confeſſoris Paphnutij ſectarios Arianos commouit. Nam cauſa interim nihilo minus dicitur, tanta eſt impudentia hominum impiorũ. Primum adfertur accuſatio mulieris cuiuſdam, quam ſubornárant ſubdoli & impij homines, ut diceret ſe aliquando hoſpicio Athanaſium ſuſcepiſſe, & ab eo noctu nihil ſuſpicantem vim corruptionis eſſe perpeſſam. Introduci ad hæc iubetur Athanaſius, ingreditur cum Timotheo presbytero ſuo, eumq; monet, ut poſteaquam mulier dicendi finem feciſſet, ſe tacente ad ea quæ dixerat, reſponderet. Sciebat enim Athanaſius ſe ne uiſum quidem eſſe mulieri, nedum hoſpitio ſuſceptum. Proinde cum mulier ea quæ edocta fuerat, peroraſſet, Timotheus conuerſus ad eam, Vere, inquit, mulier ego manſi apud te aliquando, aut vim tibi, ut aſſeris, feci? Tunc illa (ut eſt mulierum talium procacitas) obiurgans Timotheum, Tu ipſe es, inquit, qui mihi vim feciſti, tu in illo loco commaculaſti caſti-

ſtatem meam. Simul & conuerſa ad iudices obſtari fidem Dei cœpit, uera ſe dicere. Tum omnes pudore ſuffuſi ſunt, quod tam facile tacente Athanaſio factio compoſiti criminis patuiſſet. Hinc tranſitur ad aliud crimen, profertur facinus ſeculis inauditum, Hoc eſt, inquiunt, ubi nemo poßit uerborum præſtigijs decipi, res oculis agitur, uerbis ceſſantibus, Brachium hoc te, aiunt, Athanaſi accuſat exciſum. Hæc eſt Arſenij dextera, quam tu quomodo, uel ad quos uſus excideris, indicato. Tum ille. Quis enim, inquit, ueſtrum Arſenium nouerat, vt hanc ipſius dexteram cognoſcatis? Exurrexerunt aliqui, qui dicerent optime ſe nouiſſe Arſenium, inter quos nonnulli erant ignari huius compoſitæ fallaciæ. Orat dehinc à iudicibus Athanaſius, vt hominem ſuum, quem in negocium depoſceret, iubeant intromitti. Cumq; introductus eſſet Arſenius, eleuato eius uultu Athanaſius Concilio & iudicibus ait. Hic eſt Arſenius. Et eleuans ſimul eius dexteram. Hæc eſt, inquit, etiam dextera eius, hæc eſt & ſiniſtra. Hæc autem, quam ipſi offerunt, manus vnde ſit, uos requirite. Tunc uelut nox quædam & tenebræ accuſatorum oculis infuſæ, quid agerent, quo ſe uerterent, neſciebant. Verum quia non iudicandi ſed opprimendi hominis cauſa concilium gerebatur,

batur, fragor omnium repente attollitur, magum eſſe Athanaſium & decipere intuentium oculos conclamatur, nec debere ullo modo ultra hominem tam neſarium uiuere, factoq; impetu ſuis manibus præ furore diſcerpſiſſent, niſi Archelaus, qui cum cæteris ex mandato Imperatoris concilio præſidebat, liberaſſet eum, & eduxiſſet per occultos exitus, ac fugere iußiſſet. Congregati Epiſcopi ad Concilium rurſus conueniunt ſequenti die, & tanquam nihil deprehenſum fuiſſet, ut confeſſum de intentatis criminibus Athanaſium condemnant. Et geſta in hunc modum ficta per orbem terræ mittentes ad ſceleris ſui conſenſum Imperatore cogente, cæteros Epiſcopos perpulerunt.

Hinc iam toto orbe profugus agitur Athanaſius, nec ullus ei tutus ad latendũ ſupererat locus. Tribuni, præpoſiti, Comites, exercitus quoque ad inueſtigandum eum mouentur edictis imperialibus, præmia delatoribus proponuntur, ſi quis uiuum maximè, ſi id minus, caput certe Athanaſij detuliſſet. Sed totis regni uiribus fruſtra aduerſus eum, cui Deus aderat certabatur. Nam ſex continuis annis ita latuiſſe fertur in ciſterna ſeu cella ſubterranea, ut nunquam in publicum prodiret. Et cum per ancillam, quæ ſola conſcia officiorum domini ſui

erat, qui Athanaſio latebras præbuerat, indicatus fuiſſet, tanquam Dei ſpiritu admonitus ipſa eadem nocte qua ad eum comprehendendum cum iudicibus ueniebatur, poſt annos migrauit ad alium locum, atq; ita illi qui uenerant fruſtrati, dominiſq; in fugam uerſis, de ancilla ut falſa indice pœnas ſumunt. Verum ne graues alicui latebræ ſuæ fierent & occaſio calumniæ in innocentes quæreretur, nihil ſibi iam ultra tutum in Conſtantij regno præſumens ad Conſtantis partes profugus diſceſſit. A quo ſic ſatis honorifice, pieq; ſuſceptus eſt, quiq; cauſa eius quam fama compererat, diligentius cognita, ſcribit ad fratrem ſuum Conſtantium pro certo ſe comperiſſe quod ſacerdos Dei ſummi Athanaſius iniuſte & præter omnem culpam fugas & exilia pateretur, itaque ſe monere, ut uirum pium priſtino ſuo loco reſtituat. Quod ſi nollet, curæ ſibi futurum, ut ipſe id adimpleret & ſimul intima regni eius penetraret, digniſſimas pœnas de aduerſarijs & falſis accuſatoribus Athanaſij ſumpturus. Venit igitur Athanaſius Antiochiam, nam ibi tum erat Conſtatinus Cæſar, qui perterritus fratris Conſtantis literis, ſimulata benignitate venire ad ſe iubet Athanaſium, & ad Eccleſiam ſuam ſecurum redire permittit, ſed hac lege, ut vnam Ec-

cleſiam

cleſiam permittat Arianis, qui cum ipſo nollent communicare. Id quidem, reſpondit Athanaſius, facile tibi concedo Imperator, ſed hac item lege, vt nobis & noſtris concedatur hic et in alijs locis quoq; habere vnam Eccleſiam, qui cum ueſtris nolunt communicare. Id uero cum audierunt Ariani Epiſcopi, quorum conſilio utebatur Cæſar, neq; ſe uelle accipere Eccleſiam Alexandriæ neq; Antiochiæ dare velle reſpondent. Itaq; admiratus Imperator prudentiam Athanaſij, properare eum ocyus ad ſuſcipiendã ſuam Eccleſiam iubet. Sed cum Maxentij ſcelere Imperator Conſtans, cuius iuſſu & autoritate reſtitutus erat Athanaſius, regno ſimul & uita fuiſſet exemptus, rurſum in Athanaſium ueteres illi hoſtes exaſperare Conſtantij Cæſaris animum & accendere eius iram contra eum cœperunt, fugatoq; de Eccleſia Athanaſio in locum eius Georgium quendam perfidiæ & immanitatis ſuæ ſocium ſufficiunt. Rurſum igitur fuga, rurſum latebræ, & dicta Cæſaris aduerſus Athanaſium in omnibus locis ponuntur, in quibus & præmia delatoribus promittebantur. Ad hoc etiam cum ob uindictam necis fraternæ, regnumq; recuperandum ad occidentis partes ueniſſet Conſtantius Cæſar, & extincto tyranno iam ſolus regno potiretur, cogere

ſtatuit

ſtatuit omnes occidentales Epiſcopos ad comprobationem ſectæ Arianæ, & Athanaſium palam condemnauit. Sciebat enim eum velut abeneum murum & ualidiſsimum obicem eſſe ad reſiſtendum doctrinæ Arianorum, ideoq; & omnes Epiſcopi, qui in Italia improbabant Athanaſij proſcriptionem in exilium relegati ſunt, fuitq; eo tempore & in oriente & occidente admodum miſerabilis Eccleſiæ facies.

Porro Conſtantino Imperatore non multo poſt defuncto uita, Iulianus Cæſar ſucceßit. Is primo ueluti arguens perperam geſta Conſtantij Imperatoris, Epiſcopos iubet de exilijs relaxari & ad ſuas Eccleſias redire, atq; hac occaſione Athanaſius Alexandriam ad ſuam Eccleſiam reuerſus eſt, eamq; denuo repurgauit ab impijs opinionibus Arianorum. Cæterum Iulianus poſtquam ad orientem Perſas bello pulſaturus aduenit, palam cœpit prodere impietatem animi ſui, quam callide antea dißimulauerat. Publice enim teſtabatur ſe idolorum cultu, & gentilibus ſuperſtitionibus addictum, & aſtu magis quam aperta ui Chriſtianos auellere conabatur à Chriſto ad gentium impietates. Et hunc illius animum accendebant etiam doctores & magiſtri impij, qui aſſerebant nihil ſuis artibus ſucceſſurum, niſi prius Athanaſium ue-

lut

00039242

lut omnium horum, quæ moliebantur in reparando impio cultu deorum & alijs ſuperſtitionibus renouandis, ſuſtuliſſet. Iterum igitur mittitur exercitus ad perdendum Athanaſium, iterum palam oppugnatur Eccleſia. Cumq; populum Chriſtianorum circa ſe lachrimantem & triſtem ſtare uideret, cum ex præcepto Iuliani Cæſaris pararet ſe ad ſugam, ſic conſolatus eſt eum inquiens. Nolite ô filij conturbari ſed habetote fiduciam, quia nubecula tantum eſt, quæ cito pertranſit. Iam uero cum in diſceſſu naui per Nilum fluuium iter ageret, comes qui ad hoc ipſum miſſus fuerat, cognito eius itinere, inſtanter eum inſequi cœpit. Et cum forte applicuiſſet Athanaſij nauicula ad quendam locum, comperit à prætereuntibus poſt tergum eſſe percuſſorem ſuum, & iam iam niſi proſpiceret ſibi imminere. Conterriti qui ſimul aderant ſocij, eremum ſuadebant ad fugæ præſidium petendam. Tum ille, nolite, inquit, ô filioli deterreri, eamus magis in occurſum percuſſori noſtro, ut ſciat, quia longe maior eſt, qui nos defendit, quam qui perſequitur. Et conuerſa nauicula iter obuiam ei, qui ſe inſectabatur, aggreſſus eſt, Ille uero qui nullo modo ſuſpicari potuiſſet in occurſum ſibi ultro uenire, quem quæreret, tanquam prætereuntes aliquos interroga-

Hosted by Google

interrogare iubet, ubi audiſſent eſſe Athanaſium. Cumq; reſpondiſſent uidiſſe ſe eum non longe euntem, tota celeritate pertranſiens properat in uanum, feſtinans capere quem ante oculos poſitum uidere non potuit. Ille uero Dei uirtute monitus Alexandriam redit, ibiq; tuto latebras uſquequo perſecutio ceſſaret, exegit. Etenim poſt Iuliani necem & imperio & Eccleſiæ per Iouinianum, qui ei ſucceßit in regno, pax & tranquillitas reſtituta eſt. Erat enim princeps pietatis commendatione inſignis, Epiſcopos à Conſtantino & Iuliano proſcriptos reuocauit, iußit etiam Eccleſijs decimas perſolui in uſum prædicatorū, Athanaſium autem præcipue complectebatur, nam officioſißimis & honorificis literis eum requirebat, & ab ipſo certam quandam formam fidei & Eccleſiarum diſponendarum rationem ſuſcepit. Sed hæc tam pia & læta principia mors immatura corrupit. Præfuit enim imperio Iouinianus, non amplius menſibus ſeptem, & febri correptus obijt apud Ciliciam.

Poſt Iouiniani mortem Valentinianus imperium ſuſcepit. Is in conſortum regni aſſumpſit fratrem Valentem, & ſibi quidem occiduas partes delegit, fratri uero orientales reliquit, qui quia Arianæ hæreſeos ſectator fuit, perſecutus eſt

tus eſt ſynceros prædicatores Euangelij, multaq́ꝫ nefanda & crudelia in Eccleſiam Dei molitus eſt, ſed hæc omnia tum maxime incepit, poſtquam Athanaſius mortuus eſt, nam illo ſuperſtite uelut diuina quadam uirtute prohibitus cum debacharetur in cæteros, in illum nihil auſus eſt triſte committere. Igitur ea tempeſtate cum iam quadraginta & ſex annos in Epiſcopatu adminiſtraſſet Eccleſiam Athanaſius ægrotare cœpit, & poſt tam multos agones, tot cruces & diſcrimina, ex hac uita ſublatus eſt, & ſciſcitatus de ſucceſſore, cui tuto & rectiſſime committi poſſit cura Eccleſiæ Alexandrinæ, Petrum calamitatum & periculorum ſuorum ſocium & uirum apprime eruditum in uerbo DEI delegit.

DE AMBROSIO Epiſcopo.

IN Italia quoq́ꝫ multas Eccleſias contaminauerat Ariana hæreſis, ita ut grauiſſima paſſim diſſidia exorirentur ex diuerſitate opinionum in cauſa religionis, cum in alijs multis urbibus, tum uero apud Mediolanum. Accidit enim temporibus Valentiniani Cæſaris, ut defuncto Auxentio hæreticorū Epiſcopo utriuſq́ꝫ partis populi in urbe Mediolano diuerſis ſtu-

dijs ferrentur, adeo quod diſſenſio grauis & periculoſa ſeditio certum exitium vrbi parare uidebatur, præſertim ſi utraq; pars cum diuerſum optaret, ſui voti compos nõ efficeretur. Sed quid fit? Ambroſius tunc conſularis eiuſdem prouinciæ faſces gerebat. Is cum perniciem ciuitati videret impendere, pro loco atq; officio ſuo confeſtim Eccleſiam ſeditionem populi mitigaturus ingreditur, Cumq; ibi multa ſecundum leges & publicam diſciplinam pro quiete & tranquillitate peroraſſet, pugnantis inter ſe & diſsidentis populi ſubito clamor & uox una conſurgit, Ambroſium Epiſcotum poſtulantes. Neq; enim aliter vnum populum fore, atq; vnam fidem, niſi Ambroſius ſibi Epiſcopus daretur. Obluctante illo & plurimum reſiſtente, ad Imperatorem relatum populi deſiderium, omni maturitate iubetur impleri. Itaq; inuitus & præter ſuam voluntatem Epiſcopus factus Eccleſiæ gubernationem apud Mediolanum ſuſcepit, & magna conſtantia oppoſuit ſe Arianis pro tuenda gloria veri Euangelij Chriſti. Porro mortuo Valentiniano Cæſare, regina vxor eius Iuſtina Mediolanum profecta eſt, ibiq; in tranquillitate ætatem ſuam conſumere inſtituerat: Erat hæc addicta hæreſi Arianæ, quam quia dum viueret maritus, callide ſuppreſſerat, nunc

nunc libere impietatis ſuæ venena aperire & effundere palam cœpit. Conturbauit itaq; Eccleſiarum tranquillum ſtatum apud Mediolanum, comminabaturq; ſacerdotibus proſcriptiones & exilia, niſi Ariminenſis concilij decreta, quibus patrum fides confirmata fuerat, reuocarent, atq; in hoc nouo bello, Eccleſiæ murum & turrim validiſſimam pulſabat Ambroſium, cumq; minis & terroribus atq; omni genere oppugnationis fatigabat, exiſtimans, id quod res erat, profligato Ambroſio Epiſcopo, ſe facile perducturum ſua authoritate Eccleſias in ſententiam Arianorum. Atqui vero aduerſus hunc furorem reginæ Ambroſius non defenſabat ſe manu, aut telo, ſed ieiunijs, continuatiſq; vigilijs ſub altari poſitus per obſecrationes defenſorem ſibi atq; Eccleſiæ Deum parabat. Et non multo poſt accidit, quod maximi cuiuſdam principis tyrannide aduerſus ipſam & Cæſarem inualeſcente, in exilium cum filio Valentiniano profugere coacta ſit. Itaq; completum eſt in impia regina, quod in Pſalmis comminatur Propheta omnibus impijs, quod in foueam, quam alijs parant, ipſi corruent.

Illud quoq; in primis memorabile factum eſt Ambroſij Epiſcopi, quod Theodoſium Imperatorem propter iniuſtam cædem perpetratam

excommunicauit, & ab ingreſſu templi prohibuit. Etenim cum apud Theſſalonicam ſeditione exorta, quidam ex militaribus vir impetu furentis populi fuiſſet extinctus, repentini nuntij atrocitate ſuccenſus Theodoſius Cæſar ad ludos Circenſes inuitari populum, eiq; ex improuiſo circumfundi milites, atq; obtruncari paſſim, ut quiſq; occurriſſet, gladio iubet, & vindictam dari non criminii, ſed furori. Ferunt enim ſeptem hominum millia in ea clade periiſſe nullo iudicio præcedente. Audiens Ambroſius tam miſerabilem cladem ab Imperatore perpetratam, cum iam ueniſſet Mediolanum Theodoſius, & ſolenniter in templum intrare voluiſſet, occurrit foris ad ianuas & ingredientem his ſermonibus obiurgauit & ab ingreſſu Eccleſiæ probibuit, neſcis inquit, Imperator perpetratæ à te cædis quanta ſit magnitudo? neq; poſt ſedatum impetum tanti tui furoris mens tua præſumptionis molem agnoſcit, ſed forte recognitionem peccati, & pœnitentiam prohibet imperij maieſtas? Coæqualium hominum princeps es ô Imperator, & conſeruorum, vnus enim eſt omnium dominus, Rex omnium & creator. Quibus ergo oculis aſpicies communis Domini templum? Quomodo manus extendes ad orandum, quæ impuræ ſunt, & de quibus adhuc

deſtillat

deſtillat ſanguis iniuſtus? Quomodo huiuſmodi manibus ſuſcipies ſanctum Domini corpus? qua temeritate ore tuo poculum ſanguinis precioſi percipies? Recede igitur, recede, nec altero peccato priora crimina augere contendas, ſuſcipe vinculum, quo te omnium Dominus nunc ligat, eſt enim medicina maxima ſanitatis. Ad hunc modum obiurgatus ab Ambroſio Theodoſius Imperator, agnouit delictum ſuum, culpamq; cum lachrymis profeſſus, publicam pœnitentiam in conſpectu totius Eccleſiæ exegit, & in hoc ſibi tempus aſſcriptum abſq; regali faſtigio patienter impleuit. Quibus omnibus iſtud quoq; mirabiliter adiecit, & lege ſanxit in poſterum, ut ſententiæ principum ſuper animaduerſione prolatæ, in diem triceſimum ab executoribus differrentur, quo locus miſericordiæ, vel ſi res tuliſſet, pœnitentiæ non periret.

DE SPIRIDIONE
Epiſcopo Cyprio.

SEcundum Paphnutium & paucos alios Epiſcopos, Spiridion maxima in æſtimatione eſt habitus illis temporibus. Erat enim Thremituntis Cypriorum Epiſcopus qui ob inſignem pietatẽ, quæ in eo erat, vitæ ſanctimoniã, gratus

erat omnibus. Ipſe interim vt magnis & præclaris virtutibus excellebat, ita minime de ſeſe arroganter ſenſit. Quod ad vitæ genus attinet, priuſquam Epiſcopus factus eſt, agriculturam exercuit, & paſtorem ouium egit, uxorem & liberos habens, ſed non propterea in ſtudio & cognitione pietatis Chriſtianæ minor, & propter hanc opinionem eruditionis, & teſtimonium probatæ vitæ deſignatus eſt Epiſcopus in Cypro. Neq; enim fruſtra præcepit Paulus, Epiſcopum non eſſe eligendum aliquem, niſi qui antea rectè didicerit ſuæ domui et familiæ præeſſe. Porro præterquam quod ſyncere prædicauit Euangelium Spiridon, omnibus etiam alijs officijs boni Epiſcopi excelluit. Nam hoſpitalitatem coluit, & beneficus admodum fuit in iuuandis pauperibus. Mos enim erat Spiridoni ex fructibus, quos ex agris ſuis percipiebat, quotannis partem quidem pauperibus largiri, partem autem gratis mutuari uolentibus. Erat autem tam promptus in erogando, quod neq; per ſe dabat, neq; per ſe recipiebat, ſed ſolum cubiculum ac locum demonſtrabat, inuitans petentes ut quantum opus haberent, tollerent, & denuo reſtituerent, quantum ſe ſcirent abſtuliſſe. Accidit itaq; quod quidam dum mutuum percepiſſet, reuerſus eſt non multo poſt, quod

tulerat

Hosted by Google

tulerat redditurus. Quem dum ſecundum conſue tudinem iuſsiſſet reponere in cubiculo, quod fuerat inde mutuatus, ad iniuſtitiam ille conuerſus, & credens latere Spiridionem, non reddidit, quod debebat, ſed auferens ſecum debitum quaſi reddidiſſet, abſceſsit. Sed quid fit, reuerſus idem ille poſt certum tempus, petijt à Spiridione frumenti aliquid mutuo. At ille miſit eum ad horreum, data poteſtate, vt ipſe ſibi metiretur, quantum opus haberet. Ille granarium uacuum reperit, & ilico reuerſus ad Spiridionem dixit, ſe deludi, nam nihil ſe frumenti inuenire in horreo. Cui Spiridion. Mirum eſt, inquit, ô homo quod loqueris. Quomodo tibi ſolum uiſum eſt horreum frumento vacuum eſſe, cum nos omnes ſciamus & videamus abundare neceſſarijs? Sentiens itaq; Spiridion hominem dolo malo & furto uſum eſſe, dixit. Conſidera potius apud temetipſum, ne forte quod mutuatus iam antea eras, bona fide non reddideris. Si enim huius doli tibi conſcius non es, haud dubie non priuaberis, quibus eges, ſed rurſum accedens inuenies. Sic igitur ille palam conuictus, quod deliquerat, indicauit Spiridioni, & veniam petijt. Memorabile in primis hoc eſt exemplum, quod teſtatur DEO curæ eſſe res piorum hominum, & rurſus non fortunari ac benedici

iniuſte partas opes impiorum. Illud quoq; pertinet ad commendationem ſanctiſsimi Epiſcopi Spiridionis, quod in Euangelij doctrina non ſolum ſingula ſimpliciſsime & accuratiſsime explicabat, ſed uſq; adeo ſtudioſus fuit, vt religio illi eſſet magna, uel tantillum ab uſitatis et communibus ſcripturæ uocibus diſcedere, ſequutus haud dubie Pauli præceptum, qui docet formam ſanorum uerborum tenendam eſſe. Maximas enim & graues diſſenſiones ſæpe peperit in Eccleſia ſtudium nouarum vocum. Dicitur itaq; quodam tempore pro publica vtilitate Eccleſiarum conueniſſe in vnum Cyprios Epiſcopos, & inter eos fuiſſe hunc Spiridionem & Triphyllum Ledrenſem Epiſcopum virum eloquentia & ſapientia clarum. Cum itaq; conueniret populus ad audiendam concionem ſacram, iniunctum eſt Triphyllo, vt exponeret locum aliquem ſcripturæ ad ædificationem Eccleſiæ, cumq; ille locus veniſſet in medium: Tolle lectum tum, & ambula, cubile dixit pro lecto, mutans nomen. Id uero indigne ferens Spiridion, & exiliens de Cathedra ſacerdotali, Tu ne melior es, inquit, eo qui lectum dixit, quia eius verbis uti te pudet? Fecit hoc Spiridion conſpiciente populo, ut hominē eloquentiæ perſuaſione tumentem humiliaret, et ſimul admoneret,

minime

minime tutum eſſe à ſanis & receptis ſcripturæ uocabulis diſcedere. Fecit autem hoc palam Spiridion pro ſua autoritate, vt incuteret homini ambitioſo pudorem. Nam ob vitæ ſingularem ſanctimoniam uenerabilis erat, & ſenex ſimul ætatis annis & ſacerdotis officio.

Cæterum qualis circa peregrinorum ſuſceptiones fuerit hinc apparet. Inſtante iam quadrageſima, quidam ex itinere uenit ad eum, quibus diebus conſueuerat cum ſuis continuare ieiunia & die certo comedere. Videns itaq; peregrinum ualde laſſum & defatigatum, perge, inquit ad ſuam filiam, laua peregrini pedes, & cibos appone. Cumq; puella dixiſſet nihil cibi reconditum eſſe, propter ieiunium, iuſſit vt porcinas carnes, quas domi ſalitas habebat, coqueret. Quibus coctis, ſedens cum peregrino poſitis carnibus veſcebatur, & rogabat peregrinum, ut una ſecum ederet, quo refutante, Chriſtianumq; ſe profitente, propterea magis, inquit refutare non debes, Ego quoq; Chriſtianus ſum. Omnia enim ſunt munda mundis, ſicut ſermo diuinus edocuit. Teſtatur hoc exemplum, fuiſſe Spiridionem uirum minime ſuperſtitioſum, ſed pium & prudentem, qui uerum uſum Chriſtianæ libertatis non ignorauit.

DE SENE QVODAM
confeſſore, qui ſimplici confeßione fidei vicit Philoſophũ argute diſputantem.

In tripartita Hist lib. 2 cap: 3 Sozo. menus: Alexander.

QVantam uim habeat fidei ſimplicitas, vel ex hoc exemplo deprehendi poteſt. Etenim cum ex iuſſu religioſi Imperatoris Conſtantini ex omnibus populis & vrbibus Epiſcopi & ſacerdotes Dei coiſſent Nicæam ad refellendam Arianam hæreſim, fama hac commoti Philoſophi quoq; & Dialectici ualde nobiles & diſerti conuenerunt, Inter quos quidam inſignis in arte Dialectica per dies ſingulos, conflictus ſummi certaminis cum Epiſcopis noſtris, viris adæque in Dialectica non improbabiliter eruditis, mouebat, & fiebat ingens ſpectaculum, conuenientibus ad audiendum prudentibus & literatis uiris. Nec tamen vllo genere Philoſophus concludi à quoquam poterat aut conſtringi. Tanta enim dicendi arte obiectis quæſtionibus occurrebat, ut ubi maxime putaretur adſtrictus velut anguis lubricus elaberetur. Sed ut oſtenderet Deus, quia non in ſermone regnum Dei, ſed in virtute conſiſtit, quidam ex confeſſoribus, qui aderant in Nicæno Concilio ſimplicißimi ingenij uir & nihil aliud ſciens niſi Ieſum Chriſtum, & hunc crucifixum, cum

vidiſſet

Hosted by Google

00039242

vidiſſet Philoſophum inſultantem noſtris ſacerdotibus, & callida ſe diſputationis arte iactantem, poſcit ab omnibus poteſtatem ſibi dari paucis cum Philoſopho colloquendi. Tum vero noſtri quibus imperitia uiri boni perſpecta erat, expaueſcebant, & veluti pudore quodam ſuffundebantur. Metuebant enim ne forte apud homines callidos & diſertos riſui exponeretur ſancta ſimplicitas. Perſtitit tamen ſenior, & hinc ſumſit ſermonis exordium. In nomine, inquit, Ieſu Chriſti philoſophe audi quæ vera ſunt. Deus vnus eſt qui fecit cœlum & terram, quiq; homini, quem de limo terræ formauerat, ſpiritum dedit. Vniuerſa quæ videntur, & quæ non uidentur virtute verbi creauit, & ſpiritus ſui ſanctificatione firmauit. Hoc verbum ac ſapientia, quem nos filium dicimus, humanos miſeratus errores ex virgine naſcitur, & per paßionem mortis à perpetua nos morte liberauit, ac reſurrectione ſua æternam nobis contulit vitam, quem & expectamus iudicem omnium, quæ gerimus, eſſe uenturum. Hæc ita ſe habere ſine perſcrutatione humanæ rationis credimus. Proinde noli tu inaniter laborare, quærens deſtruere ea, quæ fide percipimus. Noli inueſtigare modum, quo fieri hæc, aut non fieri potuerint. Si enim credis conſulenti

λόγος

Hosted by Google

mihi, ad iſta reſponde, ſurge & ſequere me ad Dominicum & huius fidei ſignaculum ſuſcipe. Philoſophus uero conuerſus ad diſcipulos ſuos & ad alios qui aderant, Audite, inquit, ô eruditi uiri. Donec uerbis mecum res geſta eſt, uerba uerbis oppoſui, & quæ dicebantur, dicendi arte ſubuerti. Vbi uero pro uerbis uirtus proceſſit ex ore dicentis, non potuerunt reſiſtere uerba uirtuti, nec homo aduerſari potuit Deo. Eſt itaq; hoc modo philoſophus Chriſtianus effectus, & magno gaudio gratulatus eſt ſe tandem ſimplici confeſſione Chriſtianæ fidei à ſene conuictum eſſe.

DE PAEDAGOGO quodam, Iuliano, & Libanio Sophiſta.

ANtiochiæ uir quidam optimus & Chriſtianæ religionis inprimis ſtudioſus, pædadogus adoleſcentium habitabat, eratq; in eadem urbe nobilis ille Sophiſta Libanius, homo quidem ſecundum mundum eruditus & prudens, ſed impius & ſupra modum in Chriſtum redemptorem noſtrum blaſphemus, idq; in gratiam Iuliani Cæſaris, qui acerrimus hoſtis & perſecutor fuit Chriſtianorum, Is iam aduerſus Perſas in bellum profectus erat, eiuſq; ſecundum reditum, & fœlicem uictoriam expectauit Libanius,

banius, habens præ oculis minas eius aduerſus Chriſtianos. Interrogauit igitur pædagogum contumelioſe irridens eum propter ſuſceptam religionem Chriſtianam. Quid putas, inquit, nunc fabri filius Chriſtus Deus veſter agit? At ille, quod paulo poſt contigit repletus gratia diuina prædixit, Reſpondit enim, O Sophiſta quieſcas paululum. Creator omnium quem tu fabri filium nominaſti iam Iuliano loculum concinnat, in quo mortuus portabitur. Neq; uero hoc ſuo præſagio de morte Iuliani falſus eſt pædagogus. Accidit enim ut paucos poſt dies ſagitta vulneratus Iulianus periret. Aiunt autem quod cum fuiſſet vulneratus, mox manum ſanguine ſuo compleuerit, & in aërem proiecerit dicens, Galilee uiciſti, ſic enim per contumeliam uocabat Chriſtum. Memorabile in primis hoc eſt exemplum, quod impudentes blaſphemias in Chriſtum & contemptum ſui manifeſtum tandem ſuo tempore grauiter ulciſcatur Deus. Nam ferunt & Sophiſtam Libanium non multo poſt fœdiſsime quoque periiſſe.

DE CONSTANTIA MVlieris cuiuſdam in Edeſſa ciuitate Meſopotamiæ.

VAlens Imperator Arianæ hæreſeos acerrimus

rimus adſertor fuit, ideoq; & religionis Chriſtianæ infenſiſſimus erat hoſtis, & multa ac nephanda mala paſſim intulit orthodoxis. Venit in Edeſſam Meſopotamiæ vrbem, & cum cognoſceret, Chriſtianos Baſilicam ibi habere, ad quam quotidie magno numero confluerent audiendi verbum Dei & orandi cauſa. Et quia uidebat Arianos minus in precio eſſe in ea ciuitate, & foueri Chriſtianos contra mandatum ſuum fertur præ nimia animi commotione manu percuſſiſſe præfectum urbis quod inde orthodoxos omnes non expuliſſet. Cumq; præfectus iniuriam paſſus inuitus indignationi principis miniſtrare contenderet (non enim volebat tot hominibus cædem inferre) latenter mandauit, ut dum præſens in urbe eſſet princeps, nullus in illa Baſilica remaneret. Sed nemo reſpexit conſilium præfecti, neq; metuit terrorem præſentis principis. Nam omnes altero die ad locum orationis pariter confluebant. Porro cum præfectus urbis cum multa mulitim manu ad Baſilicam feſtinaret, vt Imperatoris perficeret iuſſionem, quædam mulierculа in paupertate degens ſuum filium manu trahens, curſuq; ad Baſilicam properans, præfecti officium interrupit. Indignatus vero præfectus, mulierem ſibi iuſſit adduci, dixitq; ad eam. O infœlix

mulier,

mulier, quo ſic indecenter curris? At illa, Quo alij, inquit ire feſtinant. Tunc ille, Non audiſti quod præfectus illic occiſurus eſt vniuerſos, quoſcunq; inuenerit? Et mulier, audiui, inquit, ideoq; feſtino, ut & ego illic inueniar inter eos. Et quo hunc paruulum trahis infantem? Tunc mulier ait, Vt & iſte martyrium ſuſcipere mereatur. Hoc ubi audiſſet præfectus, conſiderauit concurrentium animum. Et mox recurrens ad principem, ſuggeßit ei, quod omnes eſſent mortem pro ſua fide ſubire parati, ſed iniquum ſibi videri, breui tempore tantam multitudinem occidere. Quo dicto ab ira auocauit Imperatorem, atq; hac occaſione Edeßeni furorem Imperatoris effugiunt.

FINIS.

INDEX HVIVS OPERIS.

A.

Abbas Paulus 223.
Abſtinentiæ Exempla. 175
Aegyptiorum idolatria. 25
Aegyptiorum mos in conſeruandis corporibus. (129
Altiora te ne quæſieris. 176. 211
Ambitio fugienda. 176
Ammonis Abbatis uita. 32
Ammonis Nytriæ Monachi vita. 49
Angeli cuſtodes noſtri. 223
Angelus liberat captiuos. 23
Antonius acerrimus hoſtis hæreticorū. 118. 129
Antonius 105. annorum moritur. 129
Antonij viſio de mulis euertentibus Altare Domini. 125
Antonij vita. 83
Apollonij Martyris uita. 44
Apollonij uita. 21
Apparitiones Sathanæ quomodo cognoſcendæ. (102
Apparitionibus non facile credendum. 20. 177
Arianorum furor. 126
Arſenij uiſio. 220
Auaritiæ maledicentia. 68

Baptizati

B.

Baptizati utebantur alba ueſte per octo dies, quæ dicebatur ueſtis reſurrectionis Chriſti. (142
Baſilla Martyr. 153

C.

Caritatis exemplum vt alter alterius onera portet. 180
Canon de meretricibus baptizandis, 139
Chriſtus adeſt certantibus. 86
Chriſtus uictor Sathanæ. 96
Cibi cum oratione & gratiarum actione percipiendi. 182
Cœleſtia non ſcrutanda. 211
Cœna Domini frequenter utendum. 31
Cœna Domini communicantibus aßiſtere Angelos. 49
In Cœna Domini panem verum corpus, uinum verum ſanguinem eſſe. 181
Cogitationes malas ſine aſſenſu non damnare. (195
Cogitationum malarum remedium. 237
Conſtantiæ exemplũ in cruce et confeßio. 44
Contra confidentiam operum ac propriæ ſanctitatis. 11. 14. 41. 111.
Contra monaſticam uitam. 43.
Contra ſpiritum blaſphemiæ, 179
Copres per ignem probat fidem Chriſti. 40

Copretis presbyteri & Eremitæ uita. 54
Cornelius Epiſcopus Romanus. 155
Corpori habendum honorem. 106
Credentibus omnia poßibilia. 33

D.

Dæmonum improbitas in oppugnandis pijs. 96
Dæmonum uarij inſultus. 95
Deſperationis exemplum. 12
Deum non eſſe autorem mali. 95
Deum non habere corpoream imaginem. 10
Dona ſpiritus ſancti non æſtimanda auro. 63
Dracones parent Ammoni. 33

E.

Eccleſiæ veteris mos in conuerſis baptizandis. 140
Eccleſiam conſiſtere contra Sathanæ furorem (98.
Effrem patris uita. 172
Effrem per orationem conſequitur facultatem loquendi Græca lingua. 174
Eleemoſinam præbentibus benedicitur. 182
Eugeniæ uita. 143

F.

Fidei miraculorum exempla. 185
Fides murus fidelium. 89

Fides

00039242

Fides reſurrectionis mortuorum. 37.46.185
Fiducia operum taxata. 186
Formicarum natura. 81
Furtum parentum punitur in filio. 49

G.

Germanus liberatus Dæmone ab Hilarione. 65

H.

Hæreſis damnata. 186.187
Helenus Epiſcopus Heliopolitanus. 144
Helenus pugnat contra Zaream Magum ſtans in igne illæſus. 146
Heſychius amicus Hilarionis. 68
Hilarionis Eremitæ vita & eius miracula. 56
Hippocentaurus apparet Antonio. 52
Honorem habendum corpori. 191
Hor Abbatis vita. 18
Contra Hypocriſin. 187

I.

Iactantia fugienda. 7.22
Idolatria Aegyptiorum. 25
Ieiunia qualia. 31.192
Iohannes Monachus apparet mulieri in ſomnis. 4
Iohannes Monachus non ſuam aut aliorum Eremitarum vitam, ſed Sacram ſcripturam proponit ſequendam. 7
Iohannes Monachus prædicit futura. 3

Hosted by Google

L.

Lapſi quomodo tractandi. 193
Latro conuerſus ad Chriſtum. 27.34
Liberalibus benedicit Dominus. 68
Libertatis Chriſtianæ *exempla.* 196
Luxus reprehenſus. 56
Libanius Sophista 304

M.

Macharij Aegyptij uita. 45
Macharij Alexandri vita. 47
Macharius non uerbis, ſed virtute miraculorum pugnat contra Hæreticum. 46
Malchi Monachi captiui uita. 77
Melchiſedech eſſe hominem non filium Dei. 198
Miracula faciens non ſuperbiat. 102
Monachorum veterum mores. 30
Monaſtica vita cœpit ex perſecutione, 50
Monaſtica uita illaudata. 187. 99
Monaſtica uita qualis tempore Antonij. 84
Morbi corporis ſalutares animæ. 6
Mortis exemplu p: 201
Muliebrem ſexum non contemnendum. 202
Mutius Eremita antea Latro & *ſur.* 35
Mutius ſiſtit ſua oratione Solem. 37
Mutius tranſit Nilum. 38

N.

Non facile iudicandos alios. 205
Natura rerum libri loco. 202
Negantium Deum *cognitum pœna maior, quam ignorantium.* 202

Nō natales ſpectandi ſed mores in coniuge. 144
Non peccandum etiam in occulto. 218
Nonnus Epiſcopus. 135
Nonni ſomnium de Pelagia conuertenda. 137

O.

Obedientiæ exemplum. 133. 203
Obtrectationem ſugiendam. 24
Ocium vitandum. 26
Opera omnia omnium non imitanda. 26
Opera quæ præſtantur proximo, præſtare operibus electitijs. 26
Orandum quomodo. 210
Oratio maximum & difficillimum operū. 207
Orationes piorum à Sathana impediri varijs præſtigijs. 47
Orationis vis. 26. 111. 167. 206
Oſtentatio doctrinæ. 210
Oſtentationem fugiendam. 24. 32
Oſtentatio ſanctitatis. 211
Oſtentatio virtutum & miraculorum. 211

P.

patientiæ exempla. 212
pauli Eremitæ vita. 49
peccatoribus ſemper ſurgendum & agendam pœnitentiam. 218
Peccantes in ſpiritu lenitatis arguendi. 19

Peccatum eſſe in ſanctis, ſed ſeruiens non regnans. 217
Pelagiæ vita. 135
Peregrinationes improbatæ, 94
Philippus Alexandriæ præfectus fit Epiſcopus & tandem Martyr. 154
Phantaſmata Dæmonum. 89
Pijs ſemper gaudendum. 31
Pios hic affligi, ut poſtea floreant & impios florere, ut poſtea adfligantur. 231
Pœnitentiæ exemplum. 12. 27. 135. 166. 168 (220
Præſtigium Sathanæ. 46
Contra præſumptionem ſanctitatis. 235
R.
Reliquiæ ſanctorum uituperatæ, 130
Renunciare ſeculo quid ſit. 8
Reſurrectio mortuorum. 37. 46. 183
S.
Sacramenta & verbum Dei etiam à malis tractari poſſe. 195
Sacerdos idolorum conuerſus ad Dominum ex colloquio Dæmonum. 191
Sathanæ à Chriſto deuicti indicia. 99
Sathanæ apparitiones quomodo cognoſcendæ. 102
Sathanæ horrenda ſpecies nihil aliud quam umbra. 96
Hosted by Google

Sathanæ odium erga homines. 66
Sathan quibus armis fugetur. 99
Sathan quomodo futura prænunciet. 100
Sathanæ uictor Chriſtus. 96. 98. 4
Sathan tractans literas. 97
Sathan vnde habeat poteſtatem graſſandi in pios. 99
Satisfactio pro peccato improbata. 237
Satyrus uiſus Antonio confeſſus Chriſtum. 52
Securitas quantum malum. 15
Solitudo cur expetenda. 11
Contra ſollicitudinem uictus. 53
Somnium Nonni de Pelagia conuertenda. 137
Spiritualia præferenda carnalibus. 238

T.

Taciturnitatis exemplum 21
Tentatis adeſſe diuinam opem. 242
Tentationi blaſphemiæ quomodo reſiſtendum. 244
Tentationum confeßio ſalutaris. 244
Tentationes non poſſe nos arcere, ſed eis reſiſtere. (245
Tentatos oportet perſeuerare in certamine. 241
Tentatos oportet quoq; ipſos orare & non laxare frena tentationibus. 242
Tentationes prodeſſe ſanctis. 240
Tentatio-

Tentationes reuelandas pijs 245
Theodorus presbyter. 144
Theonis uita. 21
Thais meretrix a Paphnutio poenitentia accepit p: 225
V.
Vita S.Eugeniæ. 143
Vicia ex Diabolo, virtutes ex Deo. 8
Verbi Dei tractatio quantā uim habeat. 16.247
Verbi miniſterium neq; fugiendum neq; expetendum. 9
Verbum Dei tractantibus adeſſe Angelos, impura colloquia habentibus adſtare Dæmones. 247

FINIS INDICIS.

K. K. Hof- u. Staats-
Bibliothek

000039242

Hosted by Google

Tentationes reuelandas pijs 249
Theodorus presbyter. 144
Theonis uita. 21
Thais meretrix a Paphnutio poenitentia V. accepta p: 225
Vita S.Eugeniæ. 143
Vicia ex Diabolo, virtutes ex Deo. 8
Verbi Dei tractatio quantã vim habeat 17

Tentationes reuelandas pijs 245
Theodorus presbyter. 144
Theonis uita. 21
Thais meretrix a Paphnutio poenitentia V. accepta p: 225
Vita S.Eugeniæ. 143
Vicia ex Diabolo, virtutes ex Deo. 8
Verbi Dei tractatio quantã uim habeat. 16, 247
Verbi miniſterium neq; fugiendum neq; expetendum. 9